

Hallituksen esitys eduskunnalle Digi- ja väestötietoviraston toimialaa koskevien lakien muuttamiseksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Hallituksen esitys sisältää ehdotukset eräiksi sellaisiksi lainsäädännön muutoksiksi, jotka johtuvat Väestörekisterikeskuksen, maistraattien sekä Itä-Suomen aluehallintovirastossa toimivan maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikön tehtävien yhdistämisestä uudeksi kokonaisuudeksi Digi- ja väestötietovirastoon.

Esitys sisältää myös ehdotuksia Digi- ja väestötietoviraston rekistereitä koskevan lainsäädännön muutoksiksi, jotka eivät seuraa suoraan virastojen uudelleenorganisoinnista, mutta jotka on tarkoituksenmukaista toteuttaa samassa yhteydessä. Maistraattien, Väestörekisterikeskuksen ja Ahvenanmaan valtionviraston ylläpitämiä henkilörekistereitä koskeva sääntely keskitettäisiin väestötietojärjestelmää lukuun ottamatta uuteen lakiin Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä. Maistraattien eräistä henkilörekistereistä annettu laki kumottaisiin. Esityksessä ehdotetaan myös tarkennettavaksi henkilötietojen käsittelyyn liittyviä rekisterinpitovuutta koskevia kysymyksiä sekä tehtäväksi tietosuoja-asetuksesta johtuvia ja eräitä muita muutoksia.

Digi- ja väestötietovirasto aloittaa toimintansa vuoden 2020 alusta, mistä syystä lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2020.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	9
1 JOHDANTO.....	9
2 NYKYTILA.....	9
2.1 Virastojen tehtävät ja toiminta.....	9
2.2 Tietojen käsittelyä koskeva sääntely.....	11
3 KESKEISET EHDOTUKSET.....	13
3.1 Organisaatiouudistus.....	13
3.2 Tietojen käsittelyä koskeva sääntely.....	14
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	16
5 ASIAN VALMISTELU.....	17
5.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto.....	17
5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen.....	19
6 RIIPPUVUUS MUISTA ESITYKSISTÄ.....	21
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	22
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT.....	22
1.1 Avioliittolaki.....	22
1.2 Vekselilaki.....	23
1.3 Shekkilaki.....	23
1.4 Lahjanlupauslaki.....	24
1.5 Perintökaari.....	24
1.6 Laki neuvoa-antavissa kunnallisissa kansanäänestyksissä noudatettavasta menettelystä 24	24
1.7 Laki takaisinsaannista konkurssipesään.....	25
1.8 Vaalilaki.....	25
1.9 Laki takauksesta ja vierasvelkapanttauksesta.....	27
1.10 Hallinto-oikeuslaki.....	27
1.11 Laki holhoustoimesta.....	27
1.12 Laki rekisteröidystä parisuhteesta.....	30
1.13 Saamen kielilaki.....	31
1.14 Laki kuolleeksi julistamisesta.....	31
1.15 Osakeyhtiölaki.....	32
1.16 Laki edunvalvontavaltuutuksesta.....	32
1.17 Ulosottokaari.....	33
1.18 Laki toimivallasta, sovellettavasta laista, toimenpiteiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä vanhempainvastuuseen ja lasten suojeluun liittyvissä asioissa tehdyn yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta.....	33
1.19 Laki kaupanvahvistajista.....	33
1.20 Asunto-osakeyhtiölaki.....	34
1.21 Laki tuomioistuimen velvollisuudesta ilmoittaa eräistä ratkaisuksistaan.....	34
1.22 Laki aikuisten kansainvälisestä suojelusta tehdyn yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta.....	34
1.23 Laki avopuolisoiden yhteistalouden purkamisesta.....	34
1.24 Esitutkintalaki.....	34
1.25 Osuuskuntalaki.....	35
1.26 Laki julkisesta notaarista.....	35
1.27 Isyyslaki.....	35

HE 10/2019 vp

1.28	Laki perintöasioista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta	36
1.29	Tuomioistuinmaksulaki	37
1.30	Etu- ja sukunimilaki	37
1.31	Äitiyslaki	38
1.32	Laki Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä	39
1.33	Laki vihkimisoikeudesta	49
1.34	Laki tiettyjen yleisten asiakirjojen esittämistä koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta	50
1.35	Laki kansainvälisten parien varallisuussuhteita koskevien neuvoston asetusten soveltamisesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta	50
1.36	Laki pohjoismaiden välillä tehdyn avioliittoa, lapseksiottamista ja holhousta koskevia kansainvälisyksityisoikeudellisia määräyksiä sisältävän sopimuksen muuttamisesta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta	50
1.37	Kansalaisuuslaki	51
1.38	Laki henkilötietojen käsittelystä poliisitoimissa	51
1.39	Ulkomaalaislaki	51
1.40	Passilaki	51
1.41	Laki hätäkeskustoiminnasta	51
1.42	Pelastuslaki	52
1.43	Henkilökorttilaki	52
1.44	Laki henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa	52
1.45	Laki valtion paikallishallinnon kehittämisen perusteista	52
1.46	Kotikuntalaki	53
1.47	Valtion virkamieslaki	54
1.48	Laki verotusmenettelystä	54
1.49	Laki verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta	54
1.50	Laki hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista	55
1.51	Laki väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista	55
1.52	Kuntarakennelaki	72
1.53	Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta	73
1.54	Kuntalaki	73
1.55	Laki tulotietojärjestelmästä	73
1.56	Laki tullilain 76 §:n muuttamisesta	73
1.57	Laki henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain 16 §:n muuttamisesta	73
1.58	Uskonnonvapauslaki	73
1.59	Laki ortodoksisesta kirkosta	74
1.60	Laki valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä	74
1.61	Lukiolaki	74
1.62	Kolttalaki	74
1.63	Laki kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta	74
1.64	Laki vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista	74
1.65	Postilaki	75
1.66	Laki liikenteen palveluista	75
1.67	Siviilipalveluslaki	75
1.68	Laki kotoutumisen edistämisestä	75
1.69	Laki Kansaneläkelaitoksesta	75
1.70	Laki transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta	75
1.71	Työttömyysturvalaki	76
1.72	Laki sähköisestä lääkemääräyksestä	76
1.73	Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä	76

HE 10/2019 vp

1.74	Lastensuojelulaki	76
1.75	Kansaneläkelaki	77
1.76	Laki sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta	77
1.77	Laki poronhoitajien sijaisavusta.....	77
1.78	Laki sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista	77
1.79	Maankäyttö- ja rakennuslaki	77
2	TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET JA MÄÄRÄYKSET	78
3	VOIMAANTULO.....	78
4	SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS.....	78
4.1	Organisaatiouudistus.....	78
4.2	Tietojen käsittelyä koskeva sääntely.....	79
4.3	Yhteenveto	84
	LAKIEHDOTUKSET	86
1.	Laki avioliittolain muuttamisesta.....	86
2.	Laki vekselilain 88 §:n muuttamisesta.....	89
3.	Laki shekkilain 66 §:n muuttamisesta.....	90
4.	Laki lahjanlupauslain 6 §:n muuttamisesta	91
5.	Laki perintökaaren 20 luvun muuttamisesta	92
6.	Laki neuvoa-antavissa kunnallisissa kansanäänestyksissä noudatettavasta menettelystä annetun lain 8 §:n muuttamisesta.....	93
7.	Laki takaisinsaannista konkurssipesään annetun lain 9 ja 9 a §:n muuttamisesta.....	94
8.	Laki vaalilain muuttamisesta.....	95
9.	Laki takauksesta ja vierasvelkapanttauksesta annetun lain 35 §:n muuttamisesta.....	103
10.	Laki hallinto-oikeuslain 12 a §:n muuttamisesta.....	104
11.	Laki holhustoimesta annetun lain muuttamisesta.....	105
12.	Laki rekisteröidystä parisuhteesta annetun lain 8 §:n muuttamisesta	108
13.	Laki saamen kielilain 2 ja 27 §:n muuttamisesta	109
14.	Laki kuolleeksi julistamisesta annetun lain muuttamisesta.....	110
15.	Laki osakeyhtiölain 3 luvun 17 §:n muuttamisesta	113
16.	Laki edunvalvontavaltuutuksesta annetun lain muuttamisesta	114
17.	Laki ulosottokaaren 3 ja 4 luvun muuttamisesta.....	116
18.	Laki toimivallasta, sovellettavasta laista, toimenpiteiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä vanhempainvastuuseen ja lasten suojeluun liittyvissä asioissa tehdyn yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta annetun lain 12 §:n muuttamisesta	118
19.	Laki kaupanvahvistajista annetun lain 1 §:n muuttamisesta	119
20.	Laki asunto-osakeyhtiölain 2 luvun 15 §:n muuttamisesta	120
21.	Laki tuomioistuimen velvollisuudesta ilmoittaa eräistä ratkaisuistaan annetun lain 3 §:n muuttamisesta	121
22.	Laki aikuisten kansainvälisestä suojelusta tehdyn yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta annetun lain 5 ja 10 §:n muuttamisesta.....	122
23.	Laki avopuolisoiden yhteistalouden purkamisesta annetun lain 11 §:n muuttamisesta	123
24.	Laki esitutkintalain 4 luvun 8 §:n muuttamisesta.....	124

HE 10/2019 vp

25. Laki osuuskuntalain 4 luvun 16 §:n muuttamisesta	125
26. Laki julkisesta notaarista annetun lain 1 §:n muuttamisesta	126
27. Laki isyyslain muuttamisesta	127
28. Laki perintöasioista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta.....	131
29. Laki tuomioistuinmaksulain 8 §:n muuttamisesta.....	132
30. Laki etu- ja sukunimilain muuttamisesta	133
31. Laki äitiyslain muuttamisesta.....	137
32. Laki Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä	141
33. Laki vihkimisoikeudesta	147
34. Laki tiettyjen yleisten asiakirjojen esittämistä koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta.....	150
35. Laki kansainvälisten parienvarallisuussuhteita koskevien neuvoston asetusten soveltamisesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta.....	151
36. Laki pohjoismaiden välillä tehdyn avioliittoa, lapseksiottamista ja holhousta koskevia kansainvälisysoikeudellisia määräyksiä sisältävän sopimuksen muuttamisesta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta	152
37. Laki kansalaisuuslain muuttamisesta	153
38. Laki henkilötietojen käsittelystä poliisitoimissa annetun lain 16 ja 22 §:n muuttamisesta.....	155
39. Laki ulkomaalaislain 138 §:n muuttamisesta	156
40. Laki passilain 5 c ja 21 §:n muuttamisesta.....	157
41. Laki hätäkeskustoiminnasta annetun lain 19 §:n muuttamisesta.....	158
42. Laki pelastuslain 89 ja 90 §:n muuttamisesta.....	159
43. Laki henkilökorttilain 3 ja 8 §:n muuttamisesta.....	161
44. Laki henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa annetun lain muuttamisesta ...	162
45. Laki valtion paikallishallinnon kehittämisen perusteista annetun lain 1 §:n muuttamisesta.....	163
46. Laki kotikuntalain muuttamisesta	164
47. Laki valtion virkamieslain 7 §:n muuttamisesta	169
48. Laki verotusmenettelystä annetun lain 18 §:n muuttamisesta.....	170
49. Laki verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain 20 §:n muuttamisesta.....	171
50. Laki hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain muuttamisesta.....	172
51. Laki väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain muuttamisesta	175
51. Laki väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista	175
52. Laki kuntarakennelain muuttamisesta.....	193
53. Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta..	194
54. Laki kuntalain 16 ja 20 §:n muuttamisesta	195
55. Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain 9 §:n muuttamisesta	196
56. Laki tullilain 76 §:n muuttamisesta.....	197
57. Laki henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain 16 §:n muuttamisesta	198

HE 10/2019 vp

58. Laki uskonnonvapauslain 4 §:n muuttamisesta.....	199
59. Laki ortodoksisesta kirkosta annetun lain 74 §:n muuttamisesta.....	200
60. Laki valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain 20 §:n muuttamisesta.....	201
61. Laki lukiolain 21 §:n muuttamisesta	202
62. Laki kolttalain 48 §:n muuttamisesta	203
63. Laki kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain 6 §:n muuttamisesta	204
64. Laki vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain 31 ja 42 c §:n muuttamisesta	205
65. Laki postilain 38 §:n muuttamisesta	206
66. Laki liikenteen palveluista annetun lain 231 §:n muuttamisesta.....	207
67. Laki siviilipalveluslain 93 §:n muuttamisesta.....	208
68. Laki kotoutumisen edistämisestä annetun lain 87 §:n muuttamisesta.....	209
69. Laki Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 12 e §:n muuttamisesta.....	210
70. Laki transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annetun lain muuttamisesta.....	211
71. Laki työttömyysturvalain 14 luvun 3 c §:n muuttamisesta	212
72. Laki sähköisestä lääkemääräyksestä annetun lain muuttamisesta.....	213
73. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain muuttamisesta.....	215
74. Laki lastensuojelulain 22 §:n muuttamisesta	218
75. Laki kansaneläkelain 85 §:n muuttamisesta.....	219
76. Laki sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain 22 §:n muuttamisesta	220
77. Laki poronhoitajien sijaisavusta annetun lain 21 §:n muuttamisesta	221
78. Laki sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista annetun lain 2 §:n muuttamisesta.....	222
79. Laki maankäyttö- ja rakennuslain 147 §:n muuttamisesta	223
LIITE	224
RINNAKKAISTEKSTIT	224
1. Laki avioliittolain muuttamisesta.....	224
2. Laki vekselilain 88 §:n muuttamisesta.....	228
3. Laki shekkilain 66 §:n muuttamisesta.....	229
4. Laki lahjanlupauslain 6 §:n muuttamisesta	230
5. Laki perintökaaren 20 luvun muuttamisesta	231
6. Laki neuvoa-antavissa kunnallisissa kansanäänestyksissä noudatettavasta menettelystä annetun lain 8 §:n muuttamisesta.....	233
7. Laki takaisinsaannista konkurssipesään annetun lain 9 ja 9 a §:n muuttamisesta.....	234
8. Laki vaalilain muuttamisesta.....	236
9. Laki takauksesta ja vierasvelkapanttauksesta annetun lain 35 §:n muuttamisesta.....	249
10. Laki hallinto-oikeuslain 12 a §:n muuttamisesta.....	250
11. Laki holhustoimesta annetun lain muuttamisesta.....	251
12. Laki rekisteröidystä parisuhteesta annetun lain 8 §:n muuttamisesta	259
13. Laki saamen kielilain 2 ja 27 §:n muuttamisesta	260
14. Laki kuolleeksi julistamisesta annetun lain muuttamisesta.....	261
15. Laki osakeyhtiölain 3 luvun 17 §:n muuttamisesta	266
16. Laki edunvalvontavaltuutuksesta annetun lain muuttamisesta	267

HE 10/2019 vp

17. Laki ulosottokaaren 3 ja 4 luvun muuttamisesta.....	270
18. Laki toimivallasta, sovellettavasta laista, toimenpiteiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä vanhempainvastuuseen ja lasten suojeluun liittyvissä asioissa tehdyn yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta annetun lain 12 §:n muuttamisesta	272
19. Laki kaupanvahvistajista annetun lain 1 §:n muuttamisesta	274
20. Laki asunto-osakeyhtiölain 2 luvun 15 §:n muuttamisesta	275
21. Laki tuomioistuimen velvollisuudesta ilmoittaa eräistä ratkaisuistaan annetun lain 3 §:n muuttamisesta	276
22. Laki aikuisten kansainvälisestä suojelusta tehdyn yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta annetun lain 5 ja 10 §:n muuttamisesta.....	277
23. Laki avopuolisoiden yhteistalouden purkamisesta annetun lain 11 §:n muuttamisesta	279
24. Laki esitutkintalain 4 luvun 8 §:n muuttamisesta.....	280
25. Laki osuuskuntalain 4 luvun 16 §:n muuttamisesta	281
26. Laki julkisesta notaarista annetun lain 1 §:n muuttamisesta	282
27. Laki isyyslain muuttamisesta	283
28. Laki perintöasioista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta.....	290
29. Laki tuomioistuinmaksulain 8 §:n muuttamisesta.....	291
30. Laki etu- ja sukunimilain muuttamisesta	292
31. Laki äitiyslain muuttamisesta.....	298
34. Laki tiettyjen yleisten asiakirjojen esittämistä koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta.....	304
35. Laki kansainvälisten parien varallisuussuhteita koskevien neuvoston asetusten soveltamisesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta.....	305
36. Laki pohjoismaiden välillä tehdyn avioliittoa, lapseksiottamista ja holhousa koskevia kansainvälisyksityisoikeudellisia määräyksiä sisältävän sopimuksen muuttamisesta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta	306
37. Laki kansalaisuuslain muuttamisesta	307
38. Laki henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 16 ja 22 §:n muuttamisesta.....	309
39. Laki ulkomaalaislain 138 §:n muuttamisesta	311
40. Laki passilain 5 c ja 21 §:n muuttamisesta.....	312
41. Laki hätäkeskustoiminnasta annetun lain 19 §:n muuttamisesta.....	313
42. Laki pelastuslain 89 ja 90 §:n muuttamisesta.....	314
43. Laki henkilökorttilain 3 ja 8 §:n muuttamisesta.....	316
44. Laki henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa annetun lain muuttamisesta ...	317
45. Laki valtion paikallishallinnon kehittämisen perusteista annetun lain 1 §:n muuttamisesta.....	319
46. Laki kotikuntalain muuttamisesta	320
47. Laki valtion virkamieslain 7 §:n muuttamisesta	328

HE 10/2019 vp

48. Laki verotusmenettelystä annetun lain 18 §:n muuttamisesta.....	329
49. Laki verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain 20 §:n muuttamisesta.....	330
50. Laki hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain muuttamisesta.....	331
51. Laki väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain muuttamisesta	336
51. Laki väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista	336
52. Laki kuntarakennelain muuttamisesta.....	369
53. Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta..	371
54. Laki kuntalain 16 ja 20 §:n muuttamisesta	372
55. Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain 9 §:n muuttamisesta	374
56. Laki tullilain 76 §:n muuttamisesta.....	375
57. Laki henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain 16 §:n muuttamisesta	376
58. Laki uskonnonvapauslain 4 §:n muuttamisesta.....	377
59. Laki ortodoksisesta kirkosta annetun lain 74 §:n muuttamisesta	379
60. Laki valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain 20 §:n muuttamisesta.....	380
61. Laki lukiolain 21 §:n muuttamisesta	381
62. Laki kolttalain 48 §:n muuttamisesta	382
63. Laki kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain 6 §:n muuttamisesta	383
64. Laki vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain 31 ja 42 c §:n muuttamisesta	384
65. Laki postilain 38 §:n muuttamisesta	385
66. Laki liikenteen palveluista annetun lain 231 §:n muuttamisesta.....	386
67. Laki siviilipalveluslain 93 §:n muuttamisesta.....	387
68. Laki kotoutumisen edistämisestä annetun lain 87 §:n muuttamisesta.....	388
69. Laki Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 12 e §:n muuttamisesta.....	389
70. Laki transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annetun lain muuttamisesta.....	390
71. Laki työttömyysturvalain 14 luvun 3 c §:n muuttamisesta	392
72. Laki sähköisestä lääkemääräyksestä annetun lain muuttamisesta.....	393
73. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain muuttamisesta.....	396
74. Laki lastensuojelulain 22 §:n muuttamisesta	401
75. Laki kansaneläkelain 85 §:n muuttamisesta.....	402
76. Laki sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain 22 §:n muuttamisesta	403
77. Laki poronhoitajien sijaisavusta annetun lain 21 §:n muuttamisesta	404
78. Laki sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista annetun lain 2 §:n muuttamisesta.....	405
79. Laki maankäyttö- ja rakennuslain 147 §:n muuttamisesta	406

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Tässä hallituksen esityksessä esitetään muutoksia Digi- ja väestötietoviraston toimialaa koskevaan sääntelyyn. Eduskunta on aikaisemmin hyväksynyt lain Digi- ja väestötietovirastosta (304/2019) sekä lain aluehallintovirastoista annetun lain 4 §:n 2 momentin 2 kohdan kumoamisesta (305/2019). Nämä lait mahdollistavat toiminnallisen organisaatiomuutoksen, jossa yhdistetään nykyisten Väestörekisterikeskuksen, maistraattien sekä Itä-Suomen aluehallintovirastossa toimivan maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikön tehtävät uudeksi kokonaisuudeksi Väestörekisterikeskukseen. Samalla viraston nimi muutetaan Digi- ja väestötietovirastoksi. Digi- ja väestötietovirasto aloittaa toimintansa 1 päivänä tammikuuta 2020.

Tähän esitykseen sisältyvät sellaiset laajemmat lainsäädännön muutokset, jotka johtuvat organisaatiouudistuksesta tai jotka on tarkoituksenmukaista tehdä samassa yhteydessä.

Maistraattien tai Väestörekisterikeskuksen yleistä hallintoa, organisaatiota ja tehtäviä koskevaa lainsäädäntöä ei ole. Vuonna 1996 voimaan tullut rekisterihallintolaki (166/1996) on rekisterihallinnon organisaatiota koskeva säädös. Tosiasiassa kyse on väestökirjanpidon järjestämisestä sääntelevästä laista, sillä laissa ei säädetä rekisterihallinnon järjestämisestä yleisellä tasolla. Rekisterihallintolaki tuli voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996. Rekisterihallintolain mukaan väestökirjanpidon keskusviranomaisena on Väestörekisterikeskus. Väestökirjanpidon sekä muun rekisterihallinnon paikallisviranomaisina toimivat maistraatit. Ahvenanmaan maakunnassa maistraatille säädettyjä tehtäviä hoitaa Ahvenanmaan valtionvirasto, jollei erikseen toisin säädetä.

Maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikön tehtävät perustuvat aluehallintovirastoista annettuun lakiin (896/2009), jonka 4 §:n 2 momentin 2 kohdan nojalla aluehallintoviraston tehtävänä on maistraattien ohjaus, kehittäminen ja valvonta.

Rekisterihallintolaki sekä aluehallintovirastoista annetun lain 4 §:n 2 momentin 2 kohta kumoutuvat samalla, kun Digi- ja väestötietovirastosta annettu laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2020. Jatkossa yleiset säännökset Digi- ja väestötietoviraston tehtävistä sisältyisivät lakiin Digi- ja väestötietovirastosta. Maistraattien tehtävät kuitenkin konkretisoituvat niitä koskevassa aineellisessa lainsäädännössä. Myös Väestörekisterikeskuksen ja Itä-Suomen aluehallintovirastossa toimivan maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikön tehtävistä on säädetty aineellisessa lainsäädännössä. Lisäksi lainsäädännössä viitataan laajasti näihin virastoihin toimivaltaisina viranomaisina. Tähän esitykseen sisältyvät ehdotukset sellaisiksi erityislainsäädännön muutoksiksi, jotka ovat tarpeen organisaatiouudistuksen myötä.

2 Nykytila

2.1 Virastojen tehtävät ja toiminta

Väestörekisterikeskus ylläpitää ja kehittää väestötietojärjestelmää sekä tarjoaa väestötietojärjestelmään pohjautuvia tietopalveluja viranomaisille ja yrityksille. Väestörekisterikeskus on yhdessä maistraattien kanssa väestötietojärjestelmän rekisterinpitäjä. Väestörekisterikeskus vastaa myös varmennetun sähköisen asioinnin tuottamisesta Suomessa. Lisäksi Väestörekisterikeskuksella on vaaleihin liittyviä tehtäviä, muun muassa äänioikeusrekisterin ja ehdokasrekisterin luominen, äänioikeusilmoitusten toimittaminen ja äänestyspaikkapalvelun tuottaminen.

Väestörekisterikeskus edistää toiminnallaan yksityiselämän ja henkilötietojen suojaa ja tietoturvallisuutta sekä hyvän tietojenkäsittely- ja tiedonhallintatavan kehittämistä ja noudattamista. Lisäksi Väestörekisterikeskuksen yhtenä tehtävänä on edistää sähköistä asiointia julkisissa palveluissa. Väestörekisterikeskus esimerkiksi tuottaa ja kehittää Suomi.fi-palveluja kansalaisten, julkisen hallinnon ja yritysten käyttöön. Palvelujen muodostama kansallinen palveluarkkitehtuurikonaisuus parantaa julkisten palvelujen saatavuutta, laatua, tietoturvallisuutta, yhteentoimivuutta sekä ohjausta. Suomi.fi-palveluiden lisäksi Väestörekisterikeskuksen vastuulle siirtyi 1.1.2018 uusia tehtäviä, jotka liittyvät yhteiskunnan digitalisaation tukemiseen ja edistämiseen. Siirtyviä toimintoja olivat esimerkiksi valtiovarainministeriöstä siirtynyt VAHTI-toiminta (julkisen hallinnon digitaalisen turvallisuuden johtoryhmä ja siihen liittyvä toiminta) ja hallinnon tietoturvallisuuden kehittämisen tuki. Lisäksi Väestörekisterikeskuksen vastuulle siirtyi Kansalaisneuvonta.

Väestörekisterikeskuksen tehtävistä säädetään muun muassa väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009, jäljempänä *väestötietolaki*), hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetussa laissa (571/2016), vaalilaisissa (714/1998) sekä vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetussa laissa (617/2009, jäljempänä *tunnistuslaki*).

Maistraatit ovat aluehallintoviraston alaisia paikallis- ja yleishallintoviranomaisia. Ne vastaavat toimialueensa väestötiedoista ja hoitavat muita niille kuuluvia väestökirjanpitoitehtäviä. Ne toimivat holhousviranomaisena ja hoitavat muita yleishallinto- ja palvelutehtäviä. Maistraateissa hoidetaan myös julkisen notaarin tehtäviä, siviilivihkimisiä, kaupanvahvistuksia sekä vaaleihin ja kansanäänestyksiin liittyviä tehtäviä. Muita maistraatin tehtäviä ovat muun muassa nimenmuutosasiat, avioliiton esteiden tutkinta ja perukirjojen osakasluetteloiden vahvistaminen.

Yllä kuvatuista maistraatin tehtävistä ei ole säädetty keskistetyksi, vaan maistraatin kukin tehtävä ilmenee pääsääntöisesti substanssilainsäädännöstä. Maistraattien tehtävistä säädetään muun muassa väestötietolaissa, holhoustoimesta annetussa laissa (442/1999, myöhemmin holhoustoimilaki), edunvalvontavaltuutuksesta annetussa laissa (648/2007), vaalilaisissa, kotikuntalaisissa (201/1994), uskonnonvapauslaissa (453/2003), vihkimisoikeudesta annetussa laissa (571/2008), julkisesta notaarista annetussa laissa (420/2014), perintökaareissa (40/1965), isyyslaissa (11/2015), äitiyslaissa (253/2018), etu- ja sukunimilaissa (946/2017), transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annetussa laissa (563/2002) ja avioliittolaisissa (234/1929).

Maistraattien ohjaus- ja kehittämisyksikkö on Itä-Suomen aluehallintovirastoon kuuluva itsenäinen yksikkö, jolla on valtakunnallinen toimivalta. Maistraattien ohjaus- ja kehittämisyksikön tehtävät perustuvat aluehallintovirastoista annettuun lakiin.

Aluehallintovirastoista annetun valtioneuvoston asetuksen (906/2009) 7 §:ssä säädetään tarkemmin maistraattien ohjaus- ja kehittämisyksiköstä. Asetuksen mukaan yksikön tehtävänä on hoitaa aluehallintovirastojen toimialaan kuuluvat aluehallintovirastoista annetussa laissa tarkoitettut maistraattien ohjaus-, valvonta- ja kehittämistehtävät. Ahvenanmaalla yksikön toimivaltaan kuuluu kuitenkin vain rekisterihallinnon paikallisviranomaiselle säädettyjen tehtävien ohjaus, valvonta ja kehittäminen.

Maistraattien ohjaus- ja kehittämisyksikön tehtävistä on lisäksi säädetty aineellisessa lainsäädännössä, esimerkiksi holhoustoimilaisissa, maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetussa laissa (57/2005) ja sen nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa (225/2005) sekä vihkimisoikeudesta annetussa laissa ja sen nojalla annetussa valtiovarainministeriön asetuksessa (1430/2015).

2.2 Tietojen käsittelyä koskeva sääntely

Väestötietojärjestelmä on suomalaisen yhteiskunnan keskeinen perusrekisteri, jota pidetään yhteiskunnan toimintojen ja tietohuollon sekä sen jäsenille kuuluvien oikeuksien ja velvollisuuksien mahdollistamiseksi, toteuttamiseksi ja turvaamiseksi. Väestötietolaki tuli voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2010. Laissa säädetään muun muassa Väestörekisterikeskuksen ja maistraattien tehtävistä väestötietojärjestelmän rekisterinpitäjinä, väestötietojärjestelmän tietosisällöstä ja tietojen ylläpidosta, tiedon ylläpitoa koskevasta toimivallasta sekä tietojen luovuttamisesta. Lisäksi laissa säädetään Väestörekisterikeskuksen varmenneista sähköisestä asiointista, tarkemmin Väestörekisterikeskuksen tuottamista varmenteista ja varmennettuun sähköiseen asiointiin liittyvistä palveluista, kansalaisvarmenteen ja muun varmenteen myöntämisestä sekä sähköisestä asiointitunnuksesta. Laki on voimaan tullessaan korvannut edeltävän väestötietojärjestelmää ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluita koskevan erityislain. Tarkempia säännöksiä väestötietojärjestelmän tietosisällöstä sekä tietojen ilmoittamisesta ja käsittelystä sisältyy väestötietojärjestelmästä annettuun valtioneuvoston asetukseen (128/2010, jäljempänä *väestötietoasetus*).

Väestötietojärjestelmän tietojen käsittelyyn ja varmennettuun sähköiseen asiointiin sovellettavasta yleislainsäädännöstä mainittavia ovat erityisesti tietosuojalaki (1050/2018), sähköisestä asiointista viranomaistoiminnassa annettu laki (13/2003), tunnistuslaki, hallintolaki (434/2003), hallintolainkäyttölaki (586/1996), viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettu laki (621/1999, jäljempänä *julkisuuslaki*) sekä laki julkisen hallinnon tiedonhallinnasta (906/2019). Hallintolainkäyttölaki kumoutuu 1 päivänä tammikuuta 2020, ja jatkossa hallintoasioita koskevasta oikeudenkäynnistä säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Maistraattien tietojen käsittelystä säädetään holhoustoimilaissa, vihkimisoikeudesta annetussa laissa ja maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetussa laissa. Holhoustoimilaissa säädetään holhousasioiden rekisteristä. Se on valtakunnallinen rekisteri, jota holhousviranomaiset ja aluehallintovirasto pitävät edunvalvojan ja edunvalvontavaltuutuksesta annetussa laissa tarkoitettuna valtuutetun toiminnan valvomiseksi ja kolmansien oikeuden turvaamiseksi. Laissa säädetään rekisterin tietosisällöstä, tietojen säilyttämisestä, päivittämisestä, korjaamisesta ja luovuttamisesta sekä toimijoiden vastuunjaosta.

Vihkimisoikeudesta annetussa laissa säädetään vihkimisoikeusrekisteristä. Maistraatit pitävät rekisteriä vihkimisoikeudesta annetun lain sekä avioliittolain nojalla myönnettyistä vihkimisoikeuksista. Laissa säädetään rekisterin tietosisällöstä, tietojen luovuttamisesta ja toimijoiden välisestä vastuunjaosta.

Maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetussa laissa säädetään avioehtoasioiden rekisteristä, avoliittoasioiden rekisteristä ja lahjoitusasioiden rekisteristä. Rekistereitä pidetään tiettyjen oikeusvaikutusten voimaan saattamiseksi sekä tietojen saattamiseksi julkisiksi. Laissa säädetään rekisterien tietosisällöstä, tietojen ylläpidosta ja säilyttämisestä sekä tietojen luovuttamisesta.

Kaikkeen Väestörekisterikeskuksen ja maistraattien tietojen käsittelyyn sovelletaan luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 679/2016, jäljempänä *tietosuoja-asetus*, joka tuli sovellettavaksi jäsenvaltioissa 25 päivänä toukokuuta 2018. Väestörekisterikeskuksen ja maistraattien toiminnassa on erityisesti huomioitava tietosuoja-asetuksen rekisterinpitäjää koskeva sääntely laajan yhteisrekisterinpidon näkökulmasta.

Tietosuoja-asetus on tarkentanut rekisterinpitäjän velvollisuuksia. Tarkennukset liittyvät esimerkiksi yhteistyöhön valvontaviranomaisen kanssa (31 artikla), toimintaan tietosuojajoikeudesta koskevassa tilanteessa (33 artikla), rekisteröidyn oikeuksien toteuttamiseen ja tätä koskeviin menettelyihin (12—22 artiklat) sekä velvollisuuteen osoittaa tietosuoja-asetuksen mukaisten velvoitteiden noudattaminen (24 artiklan 1 kohta). Lisäksi tietosuoja-asetus sisältää tarkempia säännöksiä esimerkiksi henkilötietojen käsittelyä koskevista periaatteista, käsittelyn oikeusperusteista ja erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvien tietojen käsittelystä.

Tietosuoja-asetuksen 26 artiklassa säädetään yhteisrekisterinpidosta, kun vähintään kaksi rekisterinpitäjää määrittää yhdessä käsittelyn tarkoitukset ja keinot. Yhteisrekisterinpitäjät määrittelevät keskinäisellä järjestelyllä läpinäkyvällä tavalla kunkin vastuualueen tietosuoja-asetuksessa vahvistettujen velvoitteiden noudattamiseksi, paitsi jos ja siltä osin, kuin rekisterinpitäjiin sovellettavassa unionin oikeudessa tai jäsenvaltion lainsäädännössä määritellään rekisterinpitäjien vastuualueet. Erityisesti järjestelyssä on määritettävä vastuut rekisteröityjen oikeuksien käytön sekä tietosuoja-asetuksen 13 ja 14 artiklan tietojen toimittamista koskevien velvollisuuksien osalta. Yhteisrekisterinpitäjien keskinäisen järjestelyn ehdoista riippumatta rekisteröity voi käyttää tietosuoja-asetuksen mukaisia oikeuksiaan suhteessa kuhunkin rekisterinpitäjään ja kuttakin rekisterinpitäjää vastaan. Yhteisrekisterinpitäjät eivät siis voi keskinäisellä järjestelyllään tehokkaasti ohjata rekisteröityä asioimaan vain tietyn yhteisrekisterinpitäjän kanssa.

Tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 79 perustelukappaleessa on lisäksi tarkennettu, että rekisteröidyn oikeuksien ja vapauksien suojelu sekä rekisterinpitäjien velvollisuudet ja vastuut esimerkiksi valvontaviranomaisen suorittaman seurannan ja niiden toteuttamien toimenpiteiden yhteydessä edellyttävät, että asetuksessa säädetty vastuualueet jaetaan selkeästi myös silloin, kun kyse on yhteisrekisterinpitäjistä.

Maistraatteja ja Väestörekisterikeskusta koskevassa lainsäädännössä on nykyisellään säädetty laajasti toimijoiden yhteisrekisterinpidosta. Väestötietojärjestelmän rekisterinpitäjiä ovat väestötietolain 4 §:n nojalla Väestörekisterikeskus ja maistraatit. Rekisterihallintolain 3 §:n nojalla Ahvenanmaan maakunnassa maistraatille säädettyjä tehtäviä hoitaa Ahvenanmaan valtionvirasto, jollei erikseen toisin säädetä. Näin ollen nykyinen sääntely on tulkittavissa niin, että rekisterinpitövastuu on yhteinen Väestörekisterikeskuksen, kaikkien maistraattien ja Ahvenanmaan valtionviraston välillä. Väestötietolain 22 §:n 7 momentin nojalla Väestörekisterikeskus voi lisäksi sopia kunnan kanssa, että kunta vastaa rekisterinpitäjänä alueensa rakennushankkeita, rakennuksia ja huoneistoja koskevien tietojen lisäämistä, muuttamista tai korjaamista koskevien rekisterimerkintöjen tekemisestä väestötietojärjestelmään. Väestörekisterikeskus on solminut rekisterinpitäjäsopimuksen 62 kunnan kanssa. Väestötietolain 4 §:n 2 momentissa on säädetty, että Väestörekisterikeskus vastaa automaattisen tietojenkäsittelyn avulla pidetyn valtakunnallisen väestötietojärjestelmän yleisestä toimivuudesta ja tietotekniikasta, tietohallinnosta sekä rekisteritoimintojen yhtenäisyydestä. Kokonaisuudessaan rekisterinpitövastuun jakautuminen eri toimijoiden välillä on kuitenkin tulkinnanvaraista.

Vastaava rekisterinpidon monimuotoisuus koskee myös muita Väestörekisterikeskuksen ja maistraattien toimialan rekistereitä. Holhousasioiden rekisteriä pitävät holhoustoimilain 64 §:n nojalla holhousviranomaiset ja Itä-Suomen aluehallintovirasto. Holhousviranomaisia ovat lain 84 §:n mukaan maistraatit ja Ahvenanmaan maakunnassa lääninhallitus, sittemmin Ahvenanmaan valtionvirasto. Holhoustoimilain 64 §:n mukaan holhousviranomaisen vastaa rekisterin tietojen päivittämisestä ja tiedon korjaamisesta valvottavanaan olevien edunvalvojien osalta. Holhousviranomaisen päättää myös tietojen luovuttamisesta rekisteristä. Aluehallintovirasto vastaa holhousasioiden rekisterin yleisestä toimivuudesta ja rekisteritoimintojen yhtenäisyydestä.

Maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetun lain mukaisia rekistereitä pitävät lain 2 §:n mukaan maistraatit yhdessä. Kukin maistraatti vastaa rekisteriin tallettamistaan tiedoista. Koska asiasta ei ole toisin säädetty, on myös Ahvenanmaan valtionvirasto katsottavissa rekisterihallintolain 3 §:n nojalla näiden rekisterien rekisterinpitäjäksi. Maistraateille ja Ahvenanmaan valtionvirastolle kuuluu rekisterinpitäjinä myös sellaisia tehtäviä, jotka käytännössä edellyttävät yhteistyötä, esimerkiksi rekisteriselosteen laatiminen (HE 123/2004 vp). Lisäksi rekisterien teknisestä toimivuudesta vastaa asetuksen nojalla Itä-Suomen aluehallintovirasto (valtioneuvoston asetus maistraattien eräistä henkilörekistereistä 225/2005). Vihkimisoikeudesta annetun lain mukaista vihkimisoikeusrekisteriä koskeva sääntely vastaa olennaisilta osin tässä kuvattua.

Rekisterinpitoa koskeva lainsäännöllinen kehys on monimutkainen ja osin monitulkintainen. Organisaatiouudistuksen yhteydessä olisi pyrittävä yksinkertaistamaan rekisterinpidon vastuita nykyisestä. Lisäksi tietosuoja-asetuksen tarkentuvat vastuut ja menettelyt edellyttävät sellaisten tehtävien vastuuttamista, jotka eivät aiemmassa toiminnassa ole tulleet ajankohtaisiksi. Samalla on tarkoituksenmukaista yksinkertaistaa tietojen käsittelyn sääntelyä tarvittavilta osin, erityisesti suhteessa tietosuoja-asetuksen sisältämään sääntelyyn. Tästä näkökulmasta väestötietojärjestelmää ja maistraattien rekistereitä koskevaa sääntelyä olisi kevennettävä siinä määrin, kun tietosuoja-asetukseen nojautuen on mahdollista.

Väestötietolakiin kohdistuu myös muutostarpeita, jotka eivät johdu suoraan organisaatiouudistuksesta tai tietosuoja-asetuksesta. Esityksen valmistelussa on arvioitu erinäisiä käytännön tarpeita tai sääntelyn selkeydestä johtuvia muutoksia.

Julkisuuslain 22 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen asiakirja on pidettävä salassa, jos se julkisuuslaissa tai muussa laissa on säädetty salassa pidettäväksi tai jos viranomainen lain nojalla on määrännyt sen salassa pidettäväksi taikka jos se sisältää tietoja, joista on lailla säädetty vaitiolovelvollisuus. Väestötietojärjestelmään talletettavat tiedot ovat viranomaisen hallussa olevia tallenteita ja perustuslain 12 §:n 2 momentin mukaan julkisia, jollei niiden julkisuutta ole välttämättömien syiden vuoksi lailla erikseen rajoitettu (PeVL 3/2009 vp, s. 2). Väestötietojärjestelmän tietojen julkisuuteen sovelletaan julkisuuslakia ja sen salassapitosäännöksiä, jollei laissa toisin säädetä.

Väestötietolakiin ei sisälly nimenomaisia julkisuuslaissa tarkoitettuja salassapitosäännöksiä, vaan tiedonsaantia on rajoitettu erilaisilla luovutusrajoituksilla. Julkisuuslain tietojen luovuttamista koskevan sääntelyn soveltamista rajoittaa lakiehdotuksen 28 §:n pääsääntö, jonka mukaan väestötietojärjestelmästä luovutettavan tiedon tulee olla tarpeellinen siihen käyttötarkoitukseen, johon se luovutetaan. Pääsääntöä täydentävät 4 luvun tietojen luovuttamista koskevat erityiset edellytykset. Lisäksi väestötietolain 77 § sisältää säännöksen vaitiolovelvollisuudesta ja hyväksikäyttökiellosta. Säännös muodostaa kuitenkin kehäpäätelmän eikä voida katsoa, että se ainakaan yksiselitteisesti muodostaisi nimenomaisen säännöksen tietojen salassapidosta yli sen, mitä julkisuuslaissa on säädetty. Käytännössä 77 §:n säännös on aiheuttanut tulkinnanvaraisuutta sen osalta, missä määrin väestötietojärjestelmän tiedot ovat salassa pidettäviä ja mihin mahdollinen salassapito perustuu.

3 Keskeiset ehdotukset

3.1 Organisaatiouudistus

Esitys sisältää organisaatiouudistuksesta johtuvat tekniset muutokset sellaisiin lakeihin, joissa on säädetty Väestörekisterikeskuksen, maistraattien tai maistraattien ohjaus- ja kehittämissyöskön tehtävistä, virastojen välisestä toimivallanjaosta tai joissa muuten viitataan näihin toimijoi-

hin. Osassa laeista toimivallan muutos tarkoittaisi myös sisällöllisiä muutoksia yksittäisissä menettelyissä, mutta pääsääntöisesti muutokset rajoittuisivat toimivaltaisen viranomaisen nimeen sekä tarpeettomien alueellisten toimivaltasäännösten poistamiseen. Muutoksia aiheuttaa myös Ahvenanmaan valtionviraston roolin ja toimivallan perustaminen erilliseen sääntelyyn sen sijaan, että se vastaisi Ahvenanmaan maakunnassa maistraattien tehtävistä rekisterihallintolain 3 §:n nojalla. Siltä osin, kun Ahvenanmaan valtionviraston toimivalta on perustunut rekisterihallintolain viittaussäännökseen, viraston toimivallasta olisi tarpeen säätää erikseen kyseisissä erityislaeissa. Ahvenanmaan valtionviraston rooli ja toimivalta säilyisi kuitenkin ennallaan. Lisäksi teknisinä muutoksina muutettaisiin viittaukset väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annettuun lakiin sen uuden nimikkeen johdosta.

3.2 Tietojen käsittelyä koskeva sääntely

Väestörekisterikeskus, maistraatit ja Ahvenanmaan valtionvirasto ylläpitävät seuraavia lakisäänteisiä rekistereitä: väestötietojärjestelmä, holhousasioiden rekisteri, vihkimisoikeusrekisteri, avioehtoasioiden rekisteri, avoliittoasioiden rekisteri ja lahjoitusasioiden rekisteri. Rekistereitä koskeva lainsäädäntö sisältyy väestötietolakiin, holhous-toimilakiin, vihkimisoikeudesta annettuun lakiin sekä maistraattien eräistä henkilörekistereistä annettuun lakiin. Esityksen mukaan henkilörekistereitä koskeva sääntely keskitettäisiin väestötietojärjestelmää lukuun ottamatta uuteen lakiin Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä. Maistraattien eräistä henkilörekistereistä annettu laki kumottaisiin. Sääntelyn yhdistäminen on perusteltua tietojen käsittelyn yhdenmukaisuuden sekä sääntelyn selkeyden näkökulmasta. Samalla tarkistettaisiin sääntelyä niin, että käsittelyn tarkoituksen, tietosisällön ja tietojen luovuttamisen sääntely vastaisi paremmin tietosuoja-asetuksen sekä käytännön toiminnan vaatimuksia. Lisäksi tarkistettaisiin sääntelyn suhdetta viranomaisten toiminnan julkisuutta koskevaan yleislainsäädäntöön sääntelykokonaisuuden selkeyttämiseksi. Lisäksi olisi tarpeen tehdä muutoksia niihin lakeihin, joista sääntelyä keskitettäisiin uuteen Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annettavaan lakiin sekä teknisiä muutoksia lakeihin, joissa viitattaisiin kyseiseen sääntelyyn.

Väestötietolain muuttamista koskevan esityksen sekä uuden Digi- ja väestötietoviraston henkilörekistereistä annettavan lain mukaan Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan valtionvirasto olisivat jatkossa kaikkien näiden rekisterien yhteisrekisterinpitäjiä. Voimassa olevassa lainsäädännössä säädetään lähtökohtaisesti joko Väestörekisterikeskuksen ja maistraattien tai ainoastaan maistraattien rekisterinpitovastuusta, mutta rekisterihallintolain 3 §:ää on mahdollista tulkita niin, että Ahvenanmaan valtionvirasto katsotaan myös rekisterinpitäjäksi. Kun maistraattien ja Väestörekisterikeskuksen tehtävät yhdistetään Digi- ja väestötietovirastossa uudeksi kokonaisuudeksi, on rekisterinpidon kannalta tarkoituksenmukaisinta, että vastuita samalla selvennetään. Rekisterihallintolain kumoamisen sekä maistraattien ja Väestörekisterikeskuksen yhdistymisen myötä Ahvenanmaan valtionviraston roolia rekisterinpidossa ei olisi enää mahdollista toteuttaa viittaamalla yleisesti maistraattien hoitamiin tehtäviin. Ahvenanmaan valtionviraston yhteisrekisterinpitovastuusta tulisi siis säätää erikseen. Lisäksi olisi tarpeen selvittää vastuita Digi- ja väestötietoviraston sekä Ahvenanmaan valtionviraston välillä, jotta tietosuoja-asetuksen vaatimukset voidaan toteuttaa tehokkaasti. Tavoitteena on säilyttää Ahvenanmaan valtionviraston rooli ennallaan kuitenkin huomioiden, että tietosuoja-asetus on osin laajentanut ja tarkentanut rekisterinpitäjien vastuita.

Digi- ja väestötietovirasto sekä Ahvenanmaan valtionvirasto olisivat siis tietosuoja-asetuksen 26 artiklan mukaisia yhteisrekisterinpitäjiä suhteessa väestötietojärjestelmään. Väestötietolaissa säädettäisiin siitä, että kumpikin rekisterinpitäjä vastaa rekisteröidyn oikeuksien toteuttamisesta omassa toiminnassaan. Lisäksi laissa säädettäisiin siitä, kuinka muut tietosuoja-asetuksen mukaiset rekisterinpitovelvollisuudet ja vastuut jakautuvat Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenan-

maan valtionviraston kesken. Rekisterinpitovastuuta ja väestötietojärjestelmän ylläpitoon liittyviä tehtäviä tarkennettaisiin väestötietolaissa lisäksi erillisillä säännöksillä, jotka koskevat tietojen ylläpitoa ja luovuttamista koskevia tehtäviä ja toimivaltaa. Siltä osin kuin väestötietolaissa ei erikseen säädetä tietosuoja-asetuksen mukaisten rekisterinpitovelvollisuuksien ja -vastuiden jakautumisesta erikseen Ahvenanmaan valtionviraston sekä Digi- ja väestötietoviraston kesken, Digi- ja väestötietovirasto vastaisi rekisterinpitäjän tehtävistä. Väestötietolaissa luovuttaisiin rekisterinpitovastuiden selkeyden vuoksi myös mahdollisuudesta sopia kunnan kanssa rekisterinpitovastuusta.

Vastaavaa ratkaisua hyödynnettäisiin myös uudessa laissa Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä, jonka soveltamisalaan kuuluvasta tietojen käsittelystä vastaisivat Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan valtionvirasto yhteisrekisterinpitäjinä. Kumpikin rekisterinpitäjä vastaisi rekistereihin tallennettavien tietojen ja rekisteröintiin liittyvien asiakirjojen luovutuksesta sekä rekisteröidyn oikeuksien toteuttamisesta omassa toiminnassaan. Siltä osin kuin laissa ei erikseen säädetä tietosuoja-asetuksen mukaisten rekisterinpitovelvollisuuksien ja -vastuiden jakautumisesta erikseen Ahvenanmaan valtionviraston sekä Digi- ja väestötietoviraston kesken, Digi- ja väestötietovirasto vastaisi rekisterinpitäjän tehtävistä. Digi- ja väestötietovirasto vastaisi erityisesti rekistereiden taustalla olevasta tietojärjestelmästä ja sen toiminnasta ja turvallisuudesta, mutta myös tietosuojasta siltä osin, kun se koskee järjestelmän toiminnallisuksia ja teknistä toteutusta.

Rekisterinpitöä koskevien muutosten lisäksi väestötietolaissa olisi laajemmin muutettava toimivaltaa ja tehtäviä koskevaa sääntelyä niin, että Ahvenanmaan valtionviraston toimivallasta säädetään erikseen. Lisäksi sääntelyn selkeyttämiseksi väestötietolaista purettaisiin sellaisia säännöksiä, jotka ovat tietosuoja-asetuksen voimaan tultua tarpeettomia tai liian yksityiskohtaisia. Samalla tehtäisiin yksittäisiä käytännön tarpeista tai muun sääntelyn kehityksestä johtuvia muutoksia.

Väestötietolaissa varauduttaisiin lisääntyvään tietojen liikkuvuuteen. Lain 19 §:ssä säädetään tietojen luotettavuuden varmistamisesta. Selvyyden vuoksi pykälään tehtäisiin muutos, jonka mukaan asiakirjoja ei tarvitse laillistaa, mikäli tieto saadaan ulkomaiselta viranomaiselta teknisen rajapinnan avulla tai muuten sähköisesti luotettavalla tavalla. Tarkoituksena ei olisi laajamittaisesti mahdollistaa sitä, että merkintä ulkomaisen viranomaisen rekisteristä voitaisiin viedä suoraan väestötietojärjestelmään. Tietojen merkitsemisen edellytysten olisi jatkossakin täytyttävä. Tarkoituksena olisi kuitenkin varmistaa, että tietoja ilmoittavan henkilön ei tarvitsisi hankkia laillistettua fyysistä asiakirjaa ulkomaiselta viranomaiselta, mikäli tiedot voidaan välittää luotettavasti sähköisesti.

Esitykseen sisältyy ehdotus, jonka mukaan väestötietolain 77 §:n säännös vaitiolovelvollisuudesta ja hyväksikäyttökiellosta poistettaisiin. Kyse on viittauksesta julkisuuslakiin, joka ei ole tarpeellinen. Säännös on aiheuttanut tulkintaepäselvyyttä sen osalta, laajentaako säännös väestötietojärjestelmään sisältyvien tietojen salassapitoa siitä, mitä julkisuuslaissa on säädetty.

Väestötietolain 29 §:ssä säädetään tietojen luovuttamisesta tuomioistuini- ja hallintomenettelyyn, viranomaisen suunnittelu- ja selvitystehtävään sekä muuhun näitä vastaavaan viranomais-tehtävään. Sääntelyssä olisi tarpeen tarkentaa, että tarpeelliset tiedot voidaan myös luovuttaa viranomais-tehtävään, kun käsittelyn perusteena on tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c tai e alakohta. Tarkoituksena olisi välttää asetelma, jossa viranomaisen käsittelylle on tietosuoja-asetuksen mukainen peruste ja käsittelyn oikeutus johtuu lainsäädännöstä, mutta Digi- ja väestötietoviraston tulisi erikseen arvioida tietojen luovuttamisen mahdollisuus tietosuoja-asetuksesta poikkeavin perustein.

4 Esityksen vaikutukset

Organisaatiouudistuksen vaikutukset aiheutuvat Digi- ja väestötietovirastosta annetusta laista, ja lakiehdotusta koskeneessa hallituksen esityksessä (HE 233/2018 vp) on käsitelty näitä vaikutuksia laajasti. Tähän esitykseen sisältyvät varsinaisesta organisaatiouudistuksesta johtuvat laajemmat säädösmuutokset, eikä organisaatiouudistuksen vaikutusten käsittely ole tarkoituksenmukaista. Alla on käsitelty niitä vaikutuksia, jotka johtuvat erityisesti tähän esitykseen sisältyvistä lakiehdotuksista.

Esityksellä ei ole merkittäviä vaikutuksia Digi- ja väestötietoviraston henkilöstöön. Erityislainsäädäntöön sisältyy joitakin kelpoisuusvaatimuksia, jotka koskisivat osaa henkilöstöstä myös uudessa Digi- ja väestötietovirastossa. Muutokset eivät kuitenkaan olennaisesti muuttaisi nykytilaa. Valtion virkamieslaissa (750/1994, jäljempänä *virkamieslaki*) säädetään Väestörekisterikeskuksen virkaan, johon kuuluu tieto- ja kyberturvallisuuden olennaisesti vaikuttavia tehtäviä, sekä ylijohtajan välittömänä alaisena toimivan johtajan virkaan kelpoisuusvaatimuksena Suomen kansalaisuus. Esitykseen sisältyy ehdotus virkamieslain 7 §:n muutoksesta, jolla kansalaisuusvaatimus asetettaisiin edellä todettuihin virkoihin myös Digi- ja väestötietovirastossa. Tämä saattaa uudessa organisaatiossa hiukan laajentaa niiden virkojen piiriä, joihin kansalaisuusvaatimusta sovelletaan, verrattuna nykyiseen Väestörekisterikeskukseen. Julkisesta notaarista annetussa laissa säädetään, että julkisella notaarilla tulee olla oikeustieteen muu ylempi korkeakoulututkinto kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkinto. Tämä kelpoisuusvaatimus koskisi julkisia notaareja myös Digi- ja väestötietovirastossa.

Esitykseen sisältyy saamen kielilain (1086/2003) muutos, jolla kielilain soveltamisala laajennettaisiin koskemaan koko valtakunnallista Digi- ja väestötietovirastoa. Muutos laajentaa saamelaisen oikeutta käyttää saamen kieltä omassa asiassaan tai asiassa, jossa häntä kuullaan. Aiemmin oikeutta on sovellettu vain Lapin maistraatissa, mutta muutoksen myötä oikeus laajenee koko Digi- ja väestötietoviraston toimialueelle. Muutos on selkeä parannus saamelaisen kielellisiin oikeuksiin. Muutoksella ei kuitenkaan ole merkittäviä vaikutuksia viranomaisen toiminnan näkökulmasta. Digi- ja väestötietoviraston valtakunnallisuus mahdollistaa asioiden keskittämisen saamen kieltä osaavalle henkilöstölle. Lisäksi voidaan tarpeen mukaan hyödyntää paikallisesti tulkkauspalveluita. Soveltamisalan muutoksesta ei aiheudu virastolle vähäistä suurempia taloudellisia vaikutuksia.

Esitys sisältää myös virastojen uudelleenorganisoinnista riippumattomia ehdotuksia väestötietolain ja muun viraston tietojen käsittelyä koskevan sääntelyn muuttamiseksi ja selkeyttämiseksi. Muutoksista ei aiheudu merkittäviä vaikutuksia muille viranomaisille tai kansalaisille.

Kuntien sopimusperusteisen rekisterinpitovastuun poistaminen väestötietolain 22 §:ssä ei aiheuta tosiaisallista muutosta kuntien asemaan väestötietojärjestelmän rakennus- ja huoneistotietojen ylläpidossa. Muutos ei edellytä kunnilta järjestelmämuutoksia tai aiheuta niille muita kustannuksia. Muutoksella ei myöskään ole vaikutusta kunnan asemaan rakennusvalvontatoiminnan yhteydessä muodostuvan kunnan aluetta koskeva rakennus- ja huoneistorekisterin rekisterinpitäjänä.

Väestötietojärjestelmän, holhousasioiden rekisterin, vihkimisoikeusrekisterin, avioehtoasioiden rekisterin, avoliittoasioiden rekisterin ja lahjoitusasioiden rekisterin rekisterinpitovastuun siirtyminen kahdelle rekisterinpitäjälle, Digi- ja väestötietovirastolle sekä Ahvenanmaan valtionvirastolle, useiden rekisterinpitäjien sijaan vaikuttaa vahvistavasti rekistereiden tietosuojan ja tietoturvallisuuteen. Lisäksi muutos selkeyttää tilannetta rekisteröidyn näkökulmasta. Näin on erityisesti Manner-Suomessa, jossa rekisterinpito näyttyy rekisteröidylle käytännössä yhden

rekisterinpitäjän järjestelyinä. Rekisteröidyn oikeudet voidaan toteuttaa paremmin ja tehokkaammin verrattuna siihen, että rekisterinpitovastuu on jakautunut usean viranomaisen välillä. Yksittäisen henkilön näkökulmasta asetelma on selkeämpi ja menettelyt suoraviivaisempia. Muutoksen oletetaan edesauttavan myös tietosuoja-asetuksen toteuttamista yleisesti, sillä uuden viraston toimintatapojen muutoksessa voidaan tehokkaasti huomioida muuttuneet tietosuojavaatimukset.

5 Asian valmistelu

5.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto

Vaalikaudella 2015—2019 tehtiin päätös ja aloitettiin valmistelu kokonaisuudesta maistraattien, Väestörekisterikeskuksen ja Itä-Suomen aluehallintoviraston tehtävien yhdistämiseksi Väestörekisterikeskukseen. Uudistuksen taustalla on ollut periaatelinjaus siitä, että valtion hallintotehtävissä tulee olla valtakunnallinen toimivalta sekä yhtenäiset toimintatavat ja ratkaisukäytännöt silloinkin, kun tehtävät edellyttävät alueellista tai paikallista läsnäoloa.

Valtiovarainministeriö käynnisti 5.12.2017 valmistelun maistraattien, Väestörekisterikeskuksen ja Itä-Suomen aluehallintovirastossa toimivan maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikön tehtävien yhdistämiseksi 1.1.2020 alkaen uudeksi valtakunnalliseksi kokonaisuudeksi Väestörekisterikeskukseen. Yhdistämisen toteuttamiseksi valtiovarainministeriö täsmensi jo asetetun hankeorganisaation tehtäviä, muutti hankkeen nimeä sekä pidensi sen toimikautta 31.3.2020 saakka. Hankkeen ohjaus- ja valmisteluryhmän lisäksi asetettiin valmistelun ja toimeenpanon tueksi johdon foorumi.

Maistraattien ja Väestörekisterikeskuksen yhdistämishankkeen ohjausryhmä asetti 11.12.2017 seuraavat alatyöryhmät uudistuksen säädösvalmistelua ja hankkeen toimeenpanovaiheen valmistelua varten:

- Asiakkaat ja palvelut
- Säädösvalmistelu
- Henkilöstöhallinto
- Toiminnan ohjaus ja talouden suunnittelu
- Tietohallinto
- Asianhallinta ja arkistointi
- Viestintä

Väestörekisterikeskus, maistraatit ja maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikkö ovat olleet laajasti edustettuina kaikissa alatyöryhmissä. Lisäksi henkilöstö on ollut edustettuna kaikissa työryhmissä, lukuun ottamatta johdon foorumia. Alatyöryhmät ovat asettaneet pienryhmiä ratkomaan erilliskysymyksiä ja kutsuneet kokouksiinsa asiantuntijoita kuultaviksi. Valmistelun yhteydessä on järjestetty useita henkilöstötilaisuuksia.

Hallituksen esitys on valmisteltu yhdistämishankkeessa. Tässä yhteydessä on valmisteltu sellaiset lainsäädännön muutokset, joita organisaatiouudistus edellyttää, keskeisimpänä uusi orga-

nisaatiolaki, sekä sellaiset aineellisia kysymyksiä koskevat muutokset, jotka olennaisesti liittyvät muutokseen. Esityksen perusvalmistelussa on tavoiteltu sekä organisaatioita koskevan sääntelyn että uudistuksesta laajemmin johtuvien säädösmuutosten esittelemistä samalla kertaa. Lausuntokierroksella olleeseen hallituksen esityksen luonnokseen ovat sisältyneet organisaatiolaki ja tietyt muut säädösmuutokset. Jatkovalmistelun aikana kuitenkin päätettiin antaa esitykset organisaatiouudistuksesta ja siitä laajemmin aiheutuvista säädösmuutoksista erillisinä kokonaisuuksina. Organisaatiouudistuksen keskeisesti toteuttavat lait Digi- ja väestötietovirastosta sekä aluehallintovirastoista annetun lain 4 §:n 2 momentin 2 kohdan kumoamisesta ovat sisältyneet erilliseen hallituksen esitykseen (HE 233/2018 vp). Laki Digi- ja väestötietovirastosta sekä laki aluehallintovirastosta annetun lain 4 §:n 2 momentin 2 kohdan kumoamisesta on hyväksytty. Lait tulevat voimaan 1 päivänä tammikuuta 2020. Hallituksen esitys (HE 255/2018 vp) viraston toimialaa koskevista laajemmista säädösmuutoksista annettiin eduskunnalle marraskuussa 2018. Hallituskauden vaihtumisen seurauksena esitys kuitenkin raukesi eduskunnassa. Tämä esitys vastaa sisällöllisesti rauennutta esitystä. Esitykseen on tehty ainoastaan teknisluonteisia ja merkitykseltään vähäisiä muutoksia. Tästä syystä lausuntokierrosta ei ollut tarpeen toteuttaa uudestaan. Tähän esitykseen sisältyvät sellaiset laajemmat lainsäädännön muutokset, jotka johtuvat organisaatiouudistuksesta tai jotka on tarkoituksenmukaista toteuttaa samassa yhteydessä.

Tiiviin valmisteluajataulun puitteissa ei ollut mahdollisuutta valmistella kaikkia teknisiä lainsäädäntömuutoksia valmiiksi lausuntokierrokselle. Lausuntokierroksella olivat mukana sellaiset säädösehdotukset, jotka koskevat uuden lain antamista, liittyvät olennaisesti organisaatiouudistukseen tai virastojen tietojen käsittelyyn tai sisältävät muitakin kuin puhtaasti teknisiä muutoksia. Lausuntokierroksella oli mukana myös erillinen liite, jossa kuvattiin lyhyesti sellaisiin lakeihin kohdistuvat muutostarpeet, jotka valmisteltiin vasta lausuntokierroksen aikana. Nämä teknisiä muutoksia sisältävät lakiehdotukset valmisteltiin lausuntokierroksen aikana ja niihin sisältyneet muutokset koskivat ainoastaan:

- organisaation nimen muutosta;
- maistraatteja koskevan alueellisen toimivaltasääntelyn poistamista;
- säädösviittauksen muutosta; sekä
- Ahvenanmaan valtionviraston lisäämistä säännöksiin niiltä osin, kun säännöksissä oli viitattu ainoastaan maistraattiin ja Ahvenanmaan valtionvirasto on hoitanut tehtävää rekisterihallintolain 3 §:n 2 momentin nojalla.

Tällaisia teknisiä muutoksia sisältäviä ehdotuksia ovat lakiehdotukset 6—7, 9—10, 12—15, 17—18, 20, 22, 24—25, 28—31, 37—43, 45, 48—51, 53—62, 64—74 ja 76—80. Luonnokset näistä lakiehdotuksista toimitettiin asianomaisille ministeriöille tarkastettavaksi. Ortodoksisesta kirkosta annetun lain (985/2006) muutoksesta pyydettiin erikseen lausuntoa ortodoksisen kirkon kirkollishallitukselta. Muilta osin lausuntokierroksen aikana valmistellut teknisiä muutoksia sisältävät lait eivät ole valmistelun aikana olleet erikseen lausunnoilla. Lisäksi jatkovalmistelun aikana kävi ilmi, että saamen kielilakia koskeva ehdotus oli jäänyt pois lausuntomateriaalista, vaikka ehdotettavat muutokset oli kuvattu hallituksen esityksen luonnoksessa. Lain muutos valmisteltiin yhteistyössä oikeusministeriön kanssa. Saamelaiskäräjät piti lausunnossaan ehdotettua muutosta kannatettavana. Edelleen jatkovalmistelun aikana mukaan otettiin vielä muutamia uusia lakiehdotuksia, jotka sisältävät ainoastaan teknisluonteisia muutostarpeita. Jatkovalmistelun aikana mukaan otettuja lakiehdotuksia ovat oikeusministeriön hallinnonalalle kuuluvat lakiehdotukset 34—36 sekä puolustusministeriön hallinnonalalle kuuluva lakiehdotus

henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa annetun lain muuttamiseksi, Lakiehdotukset on valmisteltu yhteistyössä kyseisten ministeriöiden kanssa.

Esitykseen sisältyvät sellaiset väestötietolakeja koskevat ehdotukset, joilla ei ole suoraa yhteyttä organisaatiouudistukseen, on valmisteltu valtiovarainministeriössä. Valmistelua on kuitenkin tehty samanaikaisesti organisaatiouudistusta koskevan valmistelun kanssa.

5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle Digi- ja väestötietovirastoa koskevaksi lainsäädännöksi sekä laeiksi eräiden rekisterihallintoa koskevien lakien muuttamisesta oli lausuntokierroksella 4.6.—10.8.2018. Lausuntokierroksella olivat mukana lakiehdotukset 1—5, 8, 11, 16, 19, 21, 23, 26—27, 32—33, 46—47, 52, 63 ja 75. Lausuntokierros toteutettiin oikeusministeriön ylläpitämää lausuntopalvelu.fi -palvelua käyttäen. Lausuntopyyntö lähetettiin 433 vastaanottajalle. Määräajassa lausunnon antoi 60 vastaajaa. Yhteensä 18 vastaanottajaa ilmoitti, etteivät ne anna lausuntoa asiassa. Annetuista lausunnoista on valmisteltu erillinen lausuntoyhenteenveto, joka on julkaistu valtiovarainministeriön verkkosivuilla.

Lausuntokierroksen jälkeen jatkovalmistelussa on päädytty erottamaan varsinaista organisaatiouudistusta koskeva esitys muita säädösmuutoksia koskevista esityksistä. Alla on käsitelty lausuntoja siltä osin, kuin ne koskivat tähän esitykseen sisältyviä lakiehdotuksia.

Ortodoksisesta kirkosta annetun lain muutos oli erikseen lausunnonlailla ortodoksisen kirkon kirkollishallituksella. Kirkollishallituksella ei ollut esitettyyn muutokseen huomautettavaa.

Väestötietolaki

Lausuntokierroksella oli mukana useampia väestötietolakiin kohdistuvia muutosehdotuksia, jotka perustuivat valtiovarainministeriössä valmisteltuun tiedonhallinnan yleislakia koskevaan esitykseen. Useat lausunnonantajat nostivat esiin muutosten ja tiedonhallinnan yleislain välisen suhteen. Osa piti tiedonhallinnan yleislakia koskevan ehdotuksen etenemistä epävarmana ja ehdotusten arviointia vaikeana, sillä yleislain luonnosta ei ollut vielä lausuntovaiheessa käytävissä. Jatkovalmistelun aikana laki julkisen hallinnon tiedonhallinnasta hyväksyttiin eduskunnassa ja laista johtuvat muutostarpeet tämän esityksen lakiehdotuksiin on pystytty huomioimaan.

Väestötietolain 29 §:n muutoksen katsottiin jättävän ulkopuolelle sellaiset viranomaiset, joiden tietojen käsittely ei kuulu tietosuojasetuksen soveltamisalaan. Tätä pidettiin ongelmallisena. Väestötietolain 29 §:ää muutettiin jatkovalmistelussa niin, että siinä säilytettäisiin yleiset säännökset laissa säädettyjen tietojen luovuttamisesta sekä tarpeellisten tietojen luovuttamisesta laissa säädetyn tehtävän hoitamisessa. Näin varmistetaan, ettei tietosuojasetuksen soveltamisala rajoita tietojen luovutusta. Pykälässä säilytettiin kuitenkin myös viittaus tietosuojasetuksen 6 artiklan 1 kohdan c ja e alakohtiin, jotta voidaan varmistaa tietojen luovutus, kun tietoja käsitellään näillä perusteilla. Ehdotus siirtymisestä yleisempään tietojen luovutuksen sääntelyyn herätti osin huolta sekä siitä, sisältyvätkö olemassa olevat tietojensaantioikeudet säännösten soveltamisalaan, ja toisaalta siitä, miten säännöksiä tullaan soveltamaan käytännössä. Erityisesti Finanssiala ry piti 31 §:n muutosta ongelmallisena. Lausuntokierroksella mukana ollut ehdotus 31 §:n muuttamisesta poistettiin palautteen johdosta.

Uudenmaan maistraatti ja Korkein hallinto-oikeus toivoivat selkeyttä väestötietolain sääntelyn ja julkisuuslain säännösten suhteeseen sekä tarkempaa analyysiä siitä, mitkä väestötietojärjestelmän tiedot ovat salassa pidettäviä. Jatkovalmistelussa arvioitiin, että riippumatta tarpeesta

selkeyttää väestötietojärjestelmän tietojen salassapidon laajuutta, on kumottavaksi ehdotetun 77 §:n viittaus julkisuuslakiin tarpeeton. Tältä osin ehdotusta ei ole muutettu. Laajempi analyysi väestötietojärjestelmän luovutussäännösten ja julkisuuslain suhteesta olisi tarkoituksenmukaista tehdä osana laajempaa tiedonluovutussääntelyn arviointia. Esityksen perusteluja on kuitenkin tältä osin tarkistettu.

Väestötietolain kehittämisessä toivottiin tiedonhallinnan yleislain lisäksi huomioon otettavan hallituksen esitys laiksi sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä (HE 159/2017), niin kutsuttu tiedustelulakipaketti (HE 198/2017, HE 199/2017, HE 203/2017) sekä henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa annettavan lain (HE 13/2018) ja henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä annettavan lain (HE 31/2018) säännökset. Jatkovalmistelussa on arvioitu uudelleen esityksen riippuvuudet muista vireillä olevista esityksistä. Pääsääntöisesti sektorikohtaisen tietojen käsittelyä koskevan sääntelyn ei nähty vaikuttavan väestötietolakiin.

Lausunnoilla olleessa esitysluonnoksessa väestötietojärjestelmän rekisterinpitovastuu oli keskitetty Digi- ja väestötietovirastolle. Lausunnoissa ei kritisoitu tätä lähtökohtaa, mutta jatkovalmistelun aikana todettiin tarve säilyttää Ahvenanmaan valtionvirasto toisena yhteisrekisterinpitäjänä. Rekisterinpitäjän vastuuta tietosuoja-asetuksen mukaisesti ei voida siirtää. Toisaalta Ahvenanmaan valtionviraston on voitava tehdä itsenäisenä hallintoviranomaisena tietojen luovuttamista ja ylläpitoa koskevia päätöksiä ja vastata käsittelemistään tiedoista. Esitystä on jatkovalmistelun aikana muutettu niin, että virastot toimivat yhteisrekisterinpitäjinä ja niiden välistä vastuunjako säännellään erityisesti väestötietolain 4 §:ssä.

Oikeusministeriö kiinnitti huomiota perustuslakivaliokunnan käytäntöön arkaluonteisten tietojen käsittelystä. Erityisesti arkaluonteisten tietojen käsittelyä tulisi arvioida siltä osin, kun viraston tehtävämäärittely merkitsee laajennusta suhteessa nykyisiin tehtäviin. Esityksen HE 233/2018 vp jatkovalmistelussa on selvennetty viraston tehtävien sääntelyä. Virastolle ei esityksessä ehdoteta tehtäviä, jotka olennaisesti poikkeaisivat Väestörekisterikeskuksen ja maistraattien olemassa olevista tehtävistä. Tältä osin muutosta ei ole myöskään viraston arkaluonteisten tietojen käsittelyyn. Lausunnon johdosta on kuitenkin tarkennettu väestötietolain perusteluja tietosuoja-asetuksen 9 artiklan osalta.

Oikeusministeriö katsoi lisäksi, että 78 §:n 1 momentin rangaistussäännöksen kumoaminen edellytti vielä tarkentamista. Perusteluissa oli jäänyt epäselväksi, onko sääntely kokonaisuudessaan vai vain osin tarpeeton. Perusteluista on jatkovalmistelussa tarkennettu tältä osin.

Laki Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä

Lausuntopalautteessa ei juurikaan otettu kantaa lakiin Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä. Oikeusministeriö kiinnitti huomiota tietojen luovutusta koskevaan sääntelyyn sekä lain ja julkisuuslain suhteeseen. Lakiehdotusta on tältä osin täsmennetty jatkovalmistelun aikana. Lisäksi jatkovalmistelun aikana todettiin tarve säilyttää Ahvenanmaan valtionvirasto rekisterin toisena yhteisrekisterinpitäjänä ja tehtiin tätä koskevat muutokset ehdotukseen. Jatkovalmistelun aikana on lisäksi nostettu asetustasoisesta sääntelystä eräitä säännöksiä lain tasolle.

Muut kysymykset

Saamelaiskäräjät huomautti, että Digi- ja väestötietoviraston saamenkielisten palvelujen tuottamisen taloudellisista vaikutuksista ei ole mainintaa esityksessä. Esitykseen sisältyy saamen kielilain muutos, jonka vaikutus viraston toimintaan arvioitiin jatkovalmistelussa hyvin pieneksi, mutta kysymystä on vielä tarkennettu esityksen vaikutuksissa.

Lausuntokierroksella mukana oli myös esitys kotikuntalain muuttamisesta niin, että kuntien välisten muutosten rekisteröinti voitaisiin tehdä suoraan ilmoituksen perusteella. Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia katsoi, että kotipaikkaa koskeva merkintä on väärinkäytöksille ja virheelliselle ilmoittamiselle altis ja että merkinnän virheettömyyden ja rekisteröidyn oikeussuojan toteutumisen kannalta keskeisiä edellytyksiä ja rajoituksia tulisi täsmentää. Oikeusministeriö piti tärkeänä varmistaa asianmukaiset toimenpiteet rekisteröidyn oikeuksien ja vapauksien suojaamiseksi. Jatkovalmistelun aikana muutosehdotus päätettiin poistaa esityksestä. Mahdollisuuksia kuntien välisten muutosten automatisointiin tullaan arvioimaan erikseen.

Maistraatit ottivat laajasti kantaa perintökaaren 20 luvun 9 a §:n 3 momenttiin ehdotettuun muutokseen, jonka mukaan perukirjan osaksluettelon vahvistaminen ei enää tapahtuisi perukirjan oikeaksi todettuun jäljennökseen, vaan vahvistus tehtäisiin kirjallisella päätöksellä. Lausuntojen johdosta todettiin, että asia olisi edellyttänyt laajempaa valmistelua, joka ei ollut mahdollista valmisteluajataulun puitteissa.

Ahvenanmaan valtionvirasto piti tärkeänä, että sen tehtävät ja toimivalta säilyvät uudistuksessa ennallaan. Tältä osin se kiinnitti huomiota siihen, että vaalilaissa ja kotikuntalaissa tehtävät oli esitetty virheellisesti. Jatkovalmistelussa on tarkistettu valtionviraston toimivaltaa koskevat säännökset ja niitä on käyty läpi yhdessä valtionviraston kanssa.

Yksittäiset lausunnonantajat kommentoivat hallituksen esityksen teknisten liitelakien valmistelua. Menettelyä ei pidetty hyvän lainvalmistelutavan mukaisena tai siinä nähtiin muuten puutteita.

6 Riippuvuus muista esityksistä

Esityksellä on yhteys sisäministeriössä valmisteltavaan maahanmuuttohallinnon henkilötietolain kokonaisuudistukseen, joka on tarkoitus antaa eduskunnalle syysistuntokauden 2019 aikana. Esitys sisältää muutoksia väestötietolain 10 §:n 1 ja 2 momenttiin, joita ehdotetaan muutettavan myös sisäministeriön valmistelemalla hallituksen esityksellä. Muutokset eivät ole keskenään ristiriitaisia.

Esityksellä on yhteys valtiovarainministeriössä valmisteltavaan hallituksen esitykseen hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain sekä julkisen hallinnon yhteispalvelusta annetun lain muuttamisesta, joka on tarkoitus antaa eduskunnalle syysistuntokauden 2019 aikana. Esitys sisältää muutoksia hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annettuun lakiin. Muutokset eivät ole keskenään ristiriitaisia.

Esityksellä on yhteys sosiaali- ja terveysministeriössä valmisteltavaan hallituksen esitykseen laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi, joka on tarkoitus antaa eduskunnalle syysistuntokauden 2019 aikana. Esitys sisältää muutoksia sähköisestä lääkemääräyksestä annettuun lakiin, sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annettuun lakiin ja sosiaalihuollon asiakaskirjoista annettuun lakiin. Esitykseen sisältyvät muutokset on sovitettava yhteen sosiaali- ja terveysministeriön esitykseen kanssa eduskuntakäsittelyn yhteydessä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

Oikeusministeriön toimiala

1.1 Avioliittolaki

1 a §. Pykälään tehtäisiin teknisluontoinen muutos siten, että maistraatti korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla. Lisäksi pykälässä säädettäisiin Ahvenanmaan valtionviraston toimivalta ottaa vastaan ilmoitus Ahvenanmaan maakunnassa.

10 §. Pykälään tehtäisiin teknisluontoinen muutos siten, että maistraatti korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla. Lisäksi pykälässä säädettäisiin Ahvenanmaan valtionviraston toimivalta tutkia avioliiton esteet Ahvenanmaan maakunnassa.

17 §. Pykälässä muutettaisiin viittaus vihkimisoikeudesta annettuun lakiin (/).

17 a §. Pykälän *1 momentin 3 kohtaa* muutettaisiin siten, että maistraatin päällikkö poistettaisiin vihkiäjien listasta tarpeettomana. Maistraattien tehtävien siirtyessä Digi- ja väestötietovirastolle kyseinen virkanimike ei enää olisi käytössä. Sen sijaan kohdassa säädettäisiin, että siviilivihkimisen on velvollinen toimittamaan Digi- ja väestötietovirastossa tai Ahvenanmaan valti-
onvirastossa toimiva henkikirjoittaja tai julkinen notaari.

Pykälän *2 momenttia* muutettaisiin teknisluontoisesti siten, että siinä viitattaisiin maistraatin sijasta Digi- ja väestötietovirastoon ja Ahvenanmaan valti-
ovirastoon, jotka jatkossa myöntäisivät vihkimisoikeuksia. Lisäksi 2 momentin viimeisessä virkkeessä oleva nykyisen maistraatin toimialueeseen viittaava ilmaisu muutettaisiin siten, että säännös mahdollistaisi siviilivihki-
äjien riittävän määrän turvaamisen eri alueilla alueellisten tarpeiden mukaisesti. Jatkossakin olisi
tarve varmistaa, että eri alueilla on saatavilla riittävä määrä siviilivihki-
äjiä. Valtakunnallisessa
virastossa tämä arvio ei kuitenkaan perustuisi toimialueisiin vaan Digi- ja väestötietoviraston
tulisi omassa toiminnassaan arvioida, miten alueelliset palvelut voidaan turvata.

17 b §. Pykälän *1 ja 2 momentissa* korvattaisiin viittaukset maistraattiin viittauksella Digi- ja väestötietovirastoon ja Ahvenanmaan valtionvirastoon, jotka jatkossa myöntäisivät vihkimisoikeuksia. Lisäksi pykälän 1 momentissa muutettaisiin viittaus vihkimisoikeudesta annettuun lakiin viittaukseksi Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annettavaan lakiin, joka jatkossa sisältäisi säännökset vihkimisoikeusrekisteristä. Pykälän 2 momentin säädösviittaukset muutettaisiin vastaamaan uuden vihkimisoikeuslain pykälänumerointia.

35 §. Pykälän *4 momenttia* muutettaisiin teknisluontoisesti siten, että siinä ei enää viitattaisi maistraattien eräistä henkilörekistereistä annettuun lakiin ilmoitusta koskevan menettelyn osalta. Momentissa säädettäisiin, että ilmoitus tehdään Digi- ja väestötietovirastolle kirjallisesti. Säännös vastaisi voimassa olevaa sääntelyä. Lisäksi momentissa säädettäisiin, että Ahvenanmaan maakunnassa ilmoitus voidaan tehdä Ahvenanmaan valtionvirastolle.

43 §. Pykälän *1 momenttia* muutettaisiin niin, että siinä ei enää viitattaisi maistraattien eräistä henkilörekistereistä annettuun lakiin avioehtosopimuksen rekisteröintiä koskevan menettelyn osalta. Säännökset menettelystä lisättäisiin momenttiin. Avioehtosopimus on jätettävä rekisteröitäväksi Digi- ja väestötietovirastolle tai Ahvenanmaan valtionvirastolle kirjallisesti. Ilmoituksen rekisteröinnistä voi tehdä puoliso tai kihlakumppani. Ilmoituksen liitteenä on oltava avioehtosopimus alkuperäisenä. Säännös vastaisi voimassa olevaa sääntelyä.

44 §. Pykälässä korvattaisiin viittaus maistraattiin viittauksella Digi- ja väestötietovirastoon ja Ahvenanmaan valtionvirastoon, jotka jatkossa rekisteröisivät avioehtosopimuksia.

45 §. Pykälässä korvattaisiin viittaus maistraattiin viittauksella Digi- ja väestötietovirastoon ja Ahvenanmaan valtionvirastoon.

104 §. Pykälän 2 momenttia muutettaisiin niin, että siinä ei enää viitattaisi maistraattien eräistä henkilörekistereistä annettuun lakiin osituskirjan rekisteröintiä koskevan menettelyn osalta. Säännökset menettelystä lisättäisiin momenttiin. Osituskirja olisi jätettävä Digi- ja väestötietovirastolle tai Ahvenanmaan valtionvirastolle rekisteröitäväksi kirjallisesti. Ilmoituksen voivat tehdä puoliso tai perilliset. Ilmoituksen liitteenä on oltava osituskirja alkuperäisenä. Säännös vastaisi voimassa olevaa sääntelyä.

113 a §. Pykälän 2 momenttiin sisältyvä viittaus vihkimisoikeudesta annettuun lakiin muutettaisiin viittaukseksi Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annettavaan lakiin.

127 §. Pykälän 2 momentissa korvattaisiin viittaus maistraattiin viittauksella Digi- ja väestötietovirastoon ja Ahvenanmaan valtionvirastoon.

135 §. Pykälän 2 momenttia muutettaisiin niin, että siinä ei enää viitattaisi maistraattien eräistä henkilörekistereistä annettuun lakiin sopimuksen rekisteröintiä koskevan menettelyn osalta. Voimassa olevaa sääntelyä vastaavat säännökset menettelystä lisättäisiin momenttiin. Sopimus on jätettävä Digi- ja väestötietovirastolle tai Ahvenanmaan valtionvirastolle rekisteröitäväksi kirjallisesti. Ilmoituksen liitteenä on oltava sopimus alkuperäisenä.

1.2 Vekselilaki

88 §. Pykälää muutettaisiin niin, että siitä poistettaisiin julkisen notaarin alueellista toimivaltaa koskevat säännökset. Vekseliprotestin voisi toimittaa kuka tahansa julkisesta notaarista annetussa laissa tarkoitettu julkinen notaari.

Vekselilaki (242/1932) perustuu Genevessä 7.6.1930 allekirjoitettuun sopimukseen yhtäläisestä vekselilaista (SopS 36/1933). Sopimuksen 44 artikla määrää, että kieltäytyminen vekseliä tunnustamasta tai maksamasta on selvitettävä julkisin toimituksin (vekselin tunnustamatta tai maksamatta jättämisen vuoksi otettu protesti). Sopimus ei kuitenkaan sisällä tarkempia määräyksiä siitä, mikä viranomainen tai sellaiseen rinnastettava olisi osoitettava protestin toimittajaksi. Pykälän säännökset protestin toimittamisesta ovat vanhentuneet.

Vekselilain 88 §:n muuttaminen sellaiseksi, että siitä poistetaan julkisen notaarin alueellisen toimivallan rajaukset, selkeyttää lainkohdan tulkintaa ja yhdenmukaistaa menettelyn vekseliasi-oissa vastaavaksi kuin muissakin julkisen notaarin suoritteissa. Ehdotettu muutos ei ole ristiriidassa edellä tarkoitettujen kansainvälisen sopimuksen määräysten kanssa.

1.3 Shekkilaki

66 §. Pykälää muutettaisiin niin, että siitä poistettaisiin julkisen notaarin alueellista toimivaltaa koskevat säännökset. Shekkiprotestin voisi toimittaa kuka tahansa julkisesta notaarista annetussa laissa tarkoitettu julkinen notaari.

Shekkilaki (244/1932) perustuu Genevessä 19.3.1931 allekirjoitettuun sopimukseen yhtäläisestä shekkilaista (SopS 33/1933). Sopimuksen 40 artikla määrää, että shekin haltijalla on oi-

keus nostaa takautumisvaade sitten kuin asianomaisen maksamisesta kieltäytyminen on selvitetty julkisin toimituksin (protesti). Sopimus ei kuitenkaan sisällä tarkempia määräyksiä siitä, mikä viranomainen tai sellaiseen rinnastettava olisi osoitettava protestin toimittajaksi. Pykälän voimassa olevat säännökset protestin toimittamisesta ovat vanhentuneet. Shekkilain 66 §:n muuttaminen sellaiseksi, että siitä poistetaan julkisen notaarin alueellisen toimivallan rajaukset, selkeyttää lainkohdan tulkintaa ja yhdenmukaistaa menettelyn shekkiasioissa vastaavaksi kuin muissakin julkisen notaarin suoritteissa.

Ehdotettu muutos ei ole ristiriidassa edellä tarkoitetun kansainvälisen sopimuksen määräysten kanssa.

1.4 Lahjanlupauslaki

6 §. Pykälään lisättäisiin säännös, jonka mukaan lahjoitusta koskevassa ilmoituksessa on mainittava Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annetun lain 6 §:n 1—5 kohdassa tarkoitetut tiedot. Säännös on tarpeen, koska ilmoituksen muotoa koskeva sääntely on aiemmin sisältynyt maistraattien eräistä henkilörekistereistä annettuun lakiin. Keskitettäessä henkilörekistereitä koskeva sääntely uuteen Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annettavaan lakiin ilmoituksen sisältöä koskeva sääntely on tarkoituksenmukaista liittää ilmoitusvelvollisuutta koskevaan sääntelyyn.

1.5 Perintökaari

20 luku. Perunkirjoituksesta

9 a §. Pykälää muutettaisiin niin, että *1 momentissa* viitattaisiin Digi- ja väestötietovirastoon ja Ahvenanmaan valtionvirastoon. Ahvenanmaan valtionviraston toimivallasta on tarpeen säätää erikseen, sillä sen toimivalta on perustunut rekisterihallintolain 3 §:n 2 momenttiin ja maistraatin vastaavaan tehtävään. Voimassa olevan pykälän 2 momenttia vastaava säännös poistettaisiin. Digi- ja väestötietovirasto olisi valtakunnallinen viranomainen eikä alueellista toimivaltaa koskeva säännös olisi enää tarpeen. Voimassa olevan pykälän 3 momenttia, josta tulisi *uusi 2 momentti*, selvennettäisiin vastaamaan 1 momenttia ja vallitsevaa tulkintakäytäntöä siten, että perukirjan vahvistus kohdistuu osakkaista ja aviopuolisosta annettuihin tietoihin eikä perukirjan koko sisältöön. Voimassa olevan pykälän 4 momentista, josta tulisi *uusi 3 momentti*, poistettaisiin viittaus maistraattiin.

9 b §. Pykälästä poistettaisiin viittaus maistraattiin. Sen sijaan säädettäisiin, että toimivaltaisen viranomaisen tulee ilmoittaa puutteista ja virheistä. Toimivaltaisella viranomaisella tarkoitettaisiin sekä Digi- ja väestötietovirastoa että Ahvenanmaan valtionvirastoa, jotka on yksilöity 9 a §:ssä.

9 c §. Pykälän *1 momenttia* muutettaisiin niin, että siitä poistettaisiin viittaus maistraattiin. Sen sijaan säännöksessä viitattaisiin suoraan 9 a §:n mukaisesti vahvistettuun perukirjaan. Toimivaltaiset viranomaiset on yksilöity 9 a §:ssä. Pykälän *2 momentti* vastaisi voimassa olevaa säännöstä.

1.6 Laki neuvoa-antavissa kunnallisissa kansanäänestyksissä noudatettavasta menettelystä

8 §. Pykälään muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi Digi- ja väestötietovirasto. Lisäksi pykälän *2 momentissa* ruotsinkieliseen säädöstekstiin tehtäisiin kielellinen muutos.

1.7 Laki takaisinsaannista konkurssipesään

9 §. *Osituksen peräytyminen.* Pykälässä muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto.

9 a §. *Omaisuuuden erottelun tai hyvityksen peräytyminen.* Pykälässä muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto.

1.8 Vaalilaki

2 §. *Äänioikeus.* Pykälän 2 momentissa muutettaisiin viittaus väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annettuun lakiin vastaamaan lain muutettavaa nimeä.

8 §. *Äänestysalueet.* Pykälän 2 ja 4 momenttiin tehtäisiin teknisluonteiset nimenmuutokset siten, että maistraatti korvattaisiin uuden viraston nimellä Digi- ja väestötietovirasto.

9 §. *Ennakköäänestyspaikat ja vaalipäivän äänestyspaikat.* Pykälän 4 momentista poistettaisiin viittaukset Väestörekisterikeskukseen ja sen sijaan viitattaisiin Digi- ja väestötietovirastoon. Lisäksi ruotsinkieliseen säädöstekstiin tehtäisiin kielellinen muutos.

13 §. *Kunnan keskusvaalilautakunta.* Pykälän 4 momentista poistettaisiin viittaus Väestörekisterikeskukseen ja sen sijaan viitattaisiin Digi- ja väestötietovirastoon.

18 §. *Äänioikeusrekisterin perustaminen ja tiedot.* Pykälästä poistettaisiin viittaukset Väestörekisterikeskukseen ja maistraattiin ja sen sijaan viitattaisiin Digi- ja väestötietovirastoon.

Pykälän 2 momentista poistettaisiin 9 kohta tarpeettomana. Maistraatit lakkaavat uuden valtakunnallisen toimivallan omaavan viraston myötä. Momentin kaksi viimeistä kohtaa numeroitaisiin uudelleen 9 ja 10 kohdaksi.

Pykälän 2 momentin 10 kohdassa muutettaisiin viittaus väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annettuun lakiin vastaamaan lain muutettavaa nimeä. Muilta osin pykälää ei muutettaisi.

19 §. *Äänioikeusrekisteriin merkittävät lisätiedot kuntavaaleissa ja europarlamenttivaaleissa.* Pykälän 1 momentin 3 kohdan viittaus maistraattiin korvattaisiin viittauksella Digi- ja väestötietovirastoon.

21 §. *Ilmoituskortti.* Pykälään tehtäisiin teknisluonteinen muutos niin, että sen 1 ja 4 momentista poistettaisiin viittaukset Väestörekisterikeskukseen ja sen sijaan viitattaisiin Digi- ja väestötietovirastoon. Pykälän 1 momentin 5 kohtaa muutettaisiin siten, että korttiin merkittäisiin maistraatin yhteystietojen sijasta Digi- ja väestötietoviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston yhteystiedot henkilön kotikunnasta riippuen.

22 §. *Tiedottaminen Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalaisille kuntavaaleissa ja europarlamenttivaaleissa.* Pykälään tehtäisiin teknisluonteinen muutos niin, että siitä poistettaisiin viittaus Väestörekisterikeskukseen ja sen sijaan viitattaisiin Digi- ja väestötietovirastoon.

23 §. *Äänioikeusrekisterin tietojen tarkastaminen.* Pykälään tehtäisiin teknisluonteinen muutos niin, että siitä poistettaisiin viittaus Väestörekisterikeskukseen sekä maistraattiin ja sen sijaan viitattaisiin Digi- ja väestötietovirastoon. Lisäksi säännöstä muutettaisiin niin että tiedot olisivat

nähtävillä Digi- ja väestötietoviraston määräämissä paikoissa tai puhelimitse maksutta saatavissa. Tietojen saatavuuden kiinnittäminen viraston toimipaikkoihin ei olisi tulevaisuudessa tarkoituksenmukaista. Tietojen saatavuus voitaisiin varmistaa tehokkaammin hyödyntämällä myös muita asiointipaikkoja sekä sähköisiä asiointipalveluja. Digi- ja väestötietoviraston olisi kuitenkin varmistettava, että tiedot ovat saatavilla alueellisesti kohtuullisin välimatkoin. Digi- ja väestötietoviraston tehtäviin kuuluisi myös siitä huolehtiminen, että tiedot olisivat saatavilla myös Ahvenanmaan maakunnassa.

Pykälän viittaukset 18 §:n 2 momentin kohtiin korjattaisiin vastaamaan momentin uutta numerointia.

24 §. Oikaisuvaatimus. Pykälään tehtäisiin teknisluonteinen muutos niin, että siitä poistettaisiin viittaus Väestörekisterikeskukseen sekä maistraattiin ja sen sijaan viitattaisiin Digi- ja väestötietovirastoon.

Pykälän 4 momentista poistettaisiin tarpeettomana viittaus maistraatteihin. Digi- ja väestötietovirasto velvoitettaisiin huolehtimaan siitä, että oikaisuvaatimuslomakkeita on saatavilla paikoissa, joissa äänioikeusrekisterin tiedot ovat nähtävillä.

25 §. Digi- ja väestötietoviraston päätös. Pykälään tehtäisiin teknisluonteiset muutokset siten, että siitä poistettaisiin viittaukset maistraattiin ja sen sijaan viitattaisiin Digi- ja väestötietovirastoon. Myös pykälän otsikko muutettaisiin.

26 §. Itseoikaisu. Pykälän 1 ja 5 momenttiin tehtäisiin teknisluonteinen muutos niin, että niistä poistettaisiin viittaus Väestörekisterikeskukseen sekä maistraattiin ja sen sijaan viitattaisiin Digi- ja väestötietovirastoon.

27 §. Valitus hallinto-oikeuteen. Pykälään tehtäisiin teknisluonteinen muutos niin, että siitä poistettaisiin viittaus Väestörekisterikeskukseen sekä maistraattiin ja sen sijaan viitattaisiin Digi- ja väestötietovirastoon. Tarpeeton viraston nimen toisto poistettaisiin kahdesta ensimmäisestä momentista. Lisäksi pykälän 1 momentin lakiviittaus 1.1.2020 kumoutuvaan hallintolainkäyttölakiin päivitetäisiin viittaukseksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin.

28 §. Äänioikeusrekisterin lainvoimaisuus. Pykälän 3 momenttiin tehtäisiin teknisluonteinen muutos niin, että siitä poistettaisiin viittaus Väestörekisterikeskukseen ja sen sijaan viitattaisiin Digi- ja väestötietovirastoon.

29 §. Äänioikeusrekisterin käyttö. Pykälän 1 ja 3 momenttiin tehtäisiin teknisluonteiset muutokset niin, että niistä poistettaisiin viittaus Väestörekisterikeskukseen sekä maistraattiin ja sen sijaan viitattaisiin Digi- ja väestötietovirastoon.

71 §. Vaaliluettelot ja niiden toimittaminen. Pykälän 2 momentissa muutettaisiin viittaus 18 §:n 2 momentin 11 kohtaan vastaamaan kohdan uutta numerointia.

102 §. Pykälän 2 momentin lakiviittaus 1.1.2020 kumoutuvaan hallintolainkäyttölakiin päivitetäisiin viittaukseksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin.

106 §. Valituksen johdosta uusittavat vaalit. Pykälän 3 momentista poistettaisiin viittaus Väestörekisterikeskukseen ja sen sijaan viitattaisiin Digi- ja väestötietovirastoon. Lisäksi ruotsinkieliseen säädöstekstiin tehtäisiin kielellinen muutos.

143 §. *Presidenttiehdokkaan tai presidentiksi valitun pysyvä estyneisyys tai kuolema.* Pykälän 3 momentista poistettaisiin viittaus Väestörekisterikeskukseen ja sen sijaan viitattaisiin Digi- ja väestötietovirastoon.

162 §. *Digi- ja väestötietoviraston ilmoitusvelvollisuus.* Pykälästä poistettaisiin viittaukset Väestörekisterikeskukseen ja sen sijaan viitattaisiin Digi- ja väestötietovirastoon. Myös pykälän otsikko muutettaisiin.

176 §. *Ilmoitus kaksoisehdokkuudesta.* Pykälästä poistettaisiin viittaus Väestörekisterikeskukseen ja sen sijaan viitattaisiin Digi- ja väestötietovirastoon.

177 §. *Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalaisen vaalikelpoisuuden tarkistaminen.* Pykälästä poistettaisiin viittaukset Väestörekisterikeskukseen ja sen sijaan viitattaisiin Digi- ja väestötietovirastoon.

177 a §. *Suomen kansalaisen vaalikelpoisuuden tarkistamista koskevien tietojen antaminen.* Pykälästä poistettaisiin viittaus Väestörekisterikeskukseen ja sen sijaan viitattaisiin Digi- ja väestötietovirastoon.

192 §. *Ahvenanmaan valtionviraston toimivalta.* Pykälä muutettaisiin vastamaan Ahvenanmaan valtionviraston tehtäviä vaalilain mukaisissa asioissa Ahvenanmaan maakunnassa. Lisäksi pykälän otsikko ajanmukaistettaisiin. Maistraatin tehtävien yhdistyessä Digi- ja väestötietovirastoon, Digi- ja väestötietovirasto hoitaisi jatkossa voimassa olevan lain mukaan sekä Väestörekisterikeskukselle että maistraatille kuuluneita vaalitehtäviä. Näistä tehtävistä Ahvenanmaan valtionvirastolle kuuluvat ne, jotka nykyisin kuuluvat maistraatille. Tästä syystä säännöksessä mainittaisiin, että Ahvenanmaan valtionvirasto hoitaa Ahvenanmaan maakunnassa Digi- ja väestötietovirastolle lain 18 §:n 5 momentin, 23 §:n 2 momentin, 24 §:n 1 ja 3 momentin, 25 §:n, 26 §:n 1—4 momentin, 27 §:n ja 29 §:n 1 momentin mukaan eduskuntavaaleissa, presidentinvaalissa ja europarlamenttivaaleissa kuuluvat tehtävät. Muutoksella ei ole vaikutusta vallitsevaan oikeustilaan. Ahvenanmaan valtionviraston vaaleihin liittyvät tehtävät säilyisivät ennallaan. Pykälän otsikkoa muutettaisiin vastaamaan sen muutettua sisältöä.

1.9 Laki takauksesta ja vierasvelkapanttauksesta

35 §. *Ilmoitusten toimittaminen.* Pykälän 1 momenttiin muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto.

1.10 Hallinto-oikeuslaki

12 a §. *Hallinto-oikeuden kokoonpano eräissä asioissa.* Pykälän 1 momentin 4 kohta ehdotetaan muutettavaksi niin, että siinä viitattaisiin jatkossa uudelleennimettyyn lakiin väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista. Samalla muutettaisiin laki viittaus nimilain sijasta etu- ja sukunimilakiin. Lisäksi ruotsinkielisessä säädöstekstissä tehtäisiin kielellinen muutos.

1.11 Laki holhoustoimesta

13 §. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, koska se sisältää asiallisesti vain maistraattien toimivaltasäännöksen. Maistraattien tehtävien yhdistyessä Digi- ja väestötietovirastoon alueellisesta toimivallanjaosta ei olisi tarpeen säätää erikseen.

17 §. Pykälän *2 momenttia* ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä poistettaisiin viittaukset 46 ja 47 §:ään toimivaltaisesta holhousviranomaisesta. Toimivallan jako Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston kesken kävisi ilmi ehdotetun lain 84 §:stä. Maistraattien tehtävien yhdistyessä Digi- ja väestötietovirastoon alueellisesta toimivallanjaosta ei olisi tarpeen säätää erikseen. Lisäksi ruotsinkieliseen säädöstekstiin tehtäisiin kielellinen muutos.

17 a §. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, koska se sisältää asiallisesti vain maistraattien toimivaltasäännöksen.

30 §. Pykälän *3 momenttia* ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä poistettaisiin viimeinen virke, jossa säädetään alueellisesti toimivaltaisesta holhousviranomaisesta. Toimivallan jako Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston kesken kävisi ilmi ehdotetun lain 84 §:stä. Maistraattien tehtävien yhdistyessä Digi- ja väestötietovirastoon alueellisesta toimivallanjaosta ei olisi tarpeen säätää erikseen.

34 §. Pykälän *2 momenttia* esitetään muutettavaksi siten, että siitä poistetaan virkkeet, joissa viitataan alueellisesti toimivaltaisiin holhousviranomaisiin. Toimivallan jako Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston kesken kävisi ilmi ehdotetun lain 84 §:stä. Maistraattien tehtävien yhdistyessä Digi- ja väestötietovirastoon alueellisesta toimivallanjaosta ei olisi tarpeen säätää erikseen. Säännökseen sisältyvästä keskitetystä lupamenettelystä olisi kuitenkin edelleen tarpeen säännellä siltä osin, kun lupamenettely koskee useita edunvalvonnassa olevia henkilöitä, joista osalla on kotikunta Ahvenanmaan maakunnassa. Lupa-asiaa käsittelevällä viranomaisella olisi tällöin velvollisuus ilmoittaa päätöksestään sille viranomaiselle, joka olisi ollut asiassa toimivaltainen muiden edunvalvonnassa olevien osalta. Pykälään sisältyvän informatiivisen viittauksen sanamuotoa ehdotetaan lisäksi ajanmukaistettavaksi.

46 §. Pykälää esitetään muutettavaksi siten, että siinä säädettäisiin ainoastaan, että edunvalvojan toimintaa valvoo holhousviranomainen. Säännös sisältyisi pykälän uuteen *1 momenttiin*. Muilta osin pykälän säännökset toimivallan jaosta poistettaisiin tarpeettomina. Toimivallan jako Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston kesken kävisi ilmi ehdotetun lain 84 §:stä. Maistraattien tehtävien yhdistyessä Digi- ja väestötietovirastoon alueellisesta toimivallanjaosta ei olisi tarpeen säätää erikseen.

Pykälän uudessa *2 momentissa* säädettäisiin velvollisuudesta valvoa edunvalvojan toimintaa tapauksissa, joissa toisessa valtiossa järjestetyn edunvalvonnan asiakas saa asuinpaikan Suomessa. Säännös vastaisi asiallisesti voimassa olevaa 46 a §:ää, eikä tarkoituksena tältä osin olisi muuttaa vallitsevaa oikeustilaa.

46 a §. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi. Pykälän asiallinen sisältö liitettäisiin osaksi muutettavaa 46 §:ää. Säännökset muodostavat loogisen kokonaisuuden. Muutoksella ei olisi vaikutuksia vallitsevaan oikeustilaan.

47 §. Pykälän *1 momentti* ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana. Yleinen toimivallan jako Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston kesken kävisi ilmi ehdotetun lain 84 §:stä. Maistraattien tehtävien yhdistyessä Digi- ja väestötietoviraston alueellisesta toimivallanjaosta ei olisi tarpeen säätää erikseen. Pykälän *2 momenttiin* sisältyvä valvonnan siirtoa koskeva säännös on kuitenkin tarpeen säilyttää siltä osin, kun edunvalvonnan valvonta halutaan siirtää toiselle 84 §:ssä tarkoitettulle holhousviranomaiselle esimerkiksi tilanteessa, jossa henkilö, jonka etua on valvottava, muuttaa toisen viranomaisen toimialueelle ja valvonnan siirto katsotaan tarpeelliseksi. Ennen valvonnan siirtämistä on säännöksen mukaan kuultava sekä edunvalvojaa että sitä holhousviranomaista, jolle valvonta aiotaan siirtää. Pykälän *3 momentti* ehdotetaan säilytettäväksi sellaisenaan.

47 a §. Pykälä esitetään kumottavaksi. Toimivallan jako Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston kesken kävisi ilmi ehdotetun lain 84 §:stä. Maistraattien tehtävien yhdistyessä Digi- ja väestötietovirastoon alueellisesta toimivallanjaosta ei olisi tarpeen säätää erikseen. Myös sääntely tehtävien siirtämisestä holhousviranomaisten kesken olisi tarpeetonta. Valvonnan siirtämisestä Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston kesken säädettäisiin 47 §:ssä.

47 b §. *Pykälän 1 momenttia* ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä ei enää viitattaisi alueellisesti toimivaltaiseen holhousviranomaiseen. Momentissa todettaisiin ainoastaan, että holhousviranomainen voi hakemuksesta tai omasta aloitteestaan päättää, että edunvalvojan valvonta lopetetaan, jos päämiehen asuinpaikka on siirtynyt vieraaseen valtioon ja pykälässä säädetyt edellytykset täyttyvät.

64 §. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä säädettäisiin toteavasti holhousasioiden rekisteristä. Rekisteriä ja sen tietojen käsittelyä koskeva sääntely siirrettäisiin Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annettavaan lakiin.

65 §. *Pykälän 3 momenttia* ehdotetaan muutettavaksi niin, että siitä poistettaisiin viittaus alueellisesti toimivaltaiseen holhousviranomaiseen.

Pykälän 4 momentti ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana. Rekisterimerkintöjen sisällöstä säädettäisiin jatkossa Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annettavassa laissa. Tietojen tallentamisen ajankohtaa koskeva asetuksenantovaltuus ehdotetaan siirrettäväksi samaan lakiin.

67 §. Pykälä esitetään kumottavaksi. Siihen sisältyvä sääntely holhousasioiden rekisterin tietojen julkisuudesta ja luovuttamisesta sisältyisi Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annettavaan lakiin.

68 §. Pykälä esitetään kumottavaksi. Siihen sisältyvä sääntely holhousasioiden rekisterin tietojen säilyttämisestä sisältyisi Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annettavaan lakiin.

84 §. Pykälästä poistettaisiin sen *1 momentti*. Voimassa olevan 1 momentin ensimmäisessä virkkeessä säädetään, että holhousuudesta ja sen sisällöllisestä kehittämisestä huolehtii oikeusministeriö. Oikeusministeriö vastaa holhousuudesta koskevan lainsäädännön valmistelusta ja sen ohjausrooli ilmenee ennen kaikkea lainsäädännöllisenä ohjauksena. Säännökselle ei ole enää tarvetta myöskään holhousviranomaisen oman prosessityön vakiinnuttua. Voimassa olevan 1 momentin toisessa virkkeessä säädetään holhousviranomaisten hallinnollisesta ohjauksesta ja kehittämisestä. Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston ohjauksesta säädettäisiin niitä koskevissa laeissa. Asiasta ei olisi tarpeen säätää erikseen holhousviranomaisen tehtävien osalta. Näistä syistä momentti ehdotetaan poistettavaksi tarpeettomana.

Pykälän 2 momenttia muutettaisiin siten, että holhousviranomaisena toimii Digi- ja väestötietovirasto. Säännös siirrettäisiin pykälän uudeksi 1 momentiksi.

Pykälän 3 momenttia muutettaisiin siten, että Ahvenanmaan maakunnassa holhousviranomaisen tehtäviä hoitaisi Ahvenanmaan valtionvirasto. Ahvenanmaan valtionvirasto on korvannut lääninhallituksen holhousviranomaisena vuonna 2010. Toimivallanjako Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston välillä määräytyisi edunvalvottavan kotikuntalaisia tarkoitettuna kotikunnan mukaan siten, että jos sen, jonka etua on valvottava, kotikunta olisi Ahvenan-

maan maakunnan alueella, toimivaltainen viranomainen olisi Ahvenanmaan valtionvirasto. Ahvenanmaan valtionvirasto olisi toimivaltainen myös silloin, jos henkilöllä ei ole kotikuntaa Suomessa, mutta hän oleskelisi pääasiallisesti Ahvenanmaan maakunnassa. Muutoksella ei olisi vaikutusta vallitsevaan oikeustilaan. Kotikuntaa ja pääasiallista oleskelua koskevista toimivaltaperusteista säädetään voimassa olevan lain mukaan 46 §:ssä, josta Digi- ja väestötietoviraston toimivallan jakoa koskevat säännökset ehdotetaan siirrettäväksi 84 §:ään. Suomen viranomaisien yleisestä kansainvälisestä toimivallasta säädetään lain 10 a luvussa. Säännös siirrettäisiin pykälän uudeksi 2 momentiksi.

Pykälän uudeksi 3 momentiksi ehdotetaan lisättäväksi säännös Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan maakunnan välisestä toimivallan jaosta tilanteissa, joissa edunvalvonta koskee poissa olevan tai tulevan omistajan oikeutta tai joissa jonkun muun etua on valvottava lain 10 §:n nojalla ja edunvalvonnan tarve ilmenee Ahvenanmaan maakunnassa. Vastaavasta toimivaltaperusteesta säädetään voimassa olevan lain mukaan 46 §:ssä, josta säännös ehdotetaan siirrettäväksi 84 §:n uudeksi 3 momentiksi siltä osin, kun säännös koskee Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan maakunnan välistä toimivaltajakoa. Suomen viranomaisien yleisestä kansainvälisestä toimivallasta säädetään lain 10 a luvussa.

85 §. Pykälän *1 momentissa* säädettäisiin asian ratkaisemisesta holhousviranomaisessa. Asiat, jotka koskevat edunvalvojan määräämistä tai vapauttamista tehtävästään, edunvalvojan tehtävän muuttamista tai määräämistä lakkaamaan taikka laissa tarkoitettua lupaa tai velvoittamista, ratkaisee holhousviranomaisessa esittelystä oikeustieteellisen maisterin tutkinnon suorittanut henkilö. Ratkaisuvallan edellytyksenä olisi oikeustieteen muun ylemmän korkeakoulututkinnon kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkinnon suorittaminen.

Säännös olisi voimassa olevaa 85 §:n 1 momenttia yksityiskohtaisempi. Digi- ja väestötietoviraston pääjohtajalla ei maistraatin päällikön tavoin olisi säädettyinä kelpoisuusvaatimuksena oikeustieteen maisterin tutkintoa. Oikeusturvanäkökohtien johdosta olisi varmistettava, että asian ratkaisee aina oikeustieteellisen koulutuksen saanut virkamies. Muutoin asia ratkaistaan holhousviranomaisessa siten kuin asian ratkaisemisesta Digi- ja väestötietoviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston toimivaltaan kuuluvassa asiassa erikseen säädetään.

86 §. Pykälän *2 momenttia* muutettaisiin siten, että siitä poistettaisiin virka-apua koskevat säännökset, samoin kuin virka-apua pyytävän holhousviranomaisen kustannusten korvaamisvelvollisuutta koskeva kohta. Pääsääntöisesti virka-apu Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtoinviraston välillä ei olisi tarpeen. Mahdollisissa yksittäisissä tapauksissa, joissa kuultava on toisen toimialueella, voitaisiin hyödyntää teknisiä apuvälineitä.

87 §. Pykälän *1 ja 2 momentin* lakiviittaukset 1.1.2020 kumoutuvaan hallintolainkäyttölakiin ja *3 momentin* valituslupaa koskeva säännös päivitetäisiin viittauksiksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin.

87 a §. Pykälän *2 momenttia* ehdotetaan muutettavaksi niin, että siitä poistettaisiin viittaus päätöksen tehneeseen holhousviranomaiseen.

95 §. Pykälässä muutettaisiin asetuksenantovaltuutusta niin, että se kattaisi ainoastaan tarkemmat säännökset 34 §:n 1 momentin 13 kohdan f alakohdassa tarkoitetuista rahoitusvälineistä. Tarkemmat säännökset edunvalvonnan merkitsemisestä holhousasioiden rekisteriin annettaisiin Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annettavan lain 9 §:n nojalla.

1.12 Laki rekisteröidystä parisuhteesta

8 §. Pykälän *4 momentti* ehdotetaan muutettavaksi niin, että siitä poistettaisiin maininta maistraatista. Säännöksen mukaan nimeä koskevat ilmoitukset olisi tehtävä samalla, kun tehdään ilmoitus rekisteröidyn parisuhteen muuttamisesta avioliitoksi. Avioliittolain 1 a §:ssä säädetään menettelystä, jolla rekisteröity parisuhde voidaan muuttaa avioliitoksi. Toimivaltainen viranomaismainen määräytyy kyseisen säännöksen mukaisesti. Lisäksi momenttiin sisältyvä lakiviittaus ehdotetaan päivitettäväksi.

1.13 Saamen kielilaki

2 §. *Lain soveltamisala.* Pykälän *1 momentin 7 kohtaan* lisättäisiin Digi- ja väestötietovirasto. Muutos johtuu siitä, että maistraattien tehtävien siirtyessä valtakunnalliseen Digi- ja väestötietovirastoon, virasto kuuluu kokonaisuudessaan perustuslain 119 §:n 1 momentista johdettavassa jaottelussa valtion keskushallinnon viranomaisiin, eikä miltään osin saamen kielilain 2 §:n 1 momentin 2 kohdan soveltamisalaan. Saamen kielilakia sovellettaisiin Digi- ja väestötietovirastoon.

27 §. *Saamen kielen avustaja.* Pykälään lisättäisiin Digi- ja väestötietovirasto. Muutos johtuu siitä, että maistraattien tehtävien siirtyessä valtakunnalliseen Digi- ja väestötietovirastoon, virasto kuuluu kokonaisuudessaan perustuslain 119 §:n 1 momentista johdettavassa jaottelussa valtion keskushallinnon viranomaisiin, eikä miltään osin kielilain 27 §:ssä mainittuihin valtion piiri- ja paikallishallinnon viranomaisiin.

1.14 Laki kuolleeksi julistamisesta

1 §. *Lain soveltamisala.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi niin, että toimivaltainen viranomaismainen kuolleeksi julistamisesta olisi jatkossa tuomioistuimen lisäksi Digi- ja väestötietovirasto.

3 luku. Kuolleeksi julistaminen Digi- ja väestötietoviraston päätöksellä. Lain 3 luvun otsikko ehdotetaan muutettavaksi niin, että se vastaisi toimivaltaista viranomaista.

12 §. *Edellytykset.* Pykälään muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi Digi- ja väestötietovirasto.

13 §. *Vireilletulo.* Pykälään muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi Digi- ja väestötietovirasto. Ruotsinkielisessä säädöstekstissä muutettaisiin myös pykälän otsikko siten, että siitä poistettaisiin viittaus maistraattiin.

14 §. *Toimivaltainen maistraatti.* Pykälä ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana, kun maistraattien alueellinen toimivalta lakkaa.

15 §. *Selvittämisvelvollisuus.* Pykälään muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi Digi- ja väestötietovirasto.

16 §. *Kutsu ja sen tiedoksianto.* Pykälään muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi Digi- ja väestötietovirasto. Ruotsinkielisessä säädöstekstissä tehtäisiin lisäksi kielellinen muutos.

17 §. *Digi- ja väestötietoviraston päätös kuolleeksi julistamisesta.* Pykälään muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi Digi- ja väestötietovirasto. Myös pykälän otsikko muutettaisiin vastaamaan viraston nimeä.

18 §. *Kuolinpäivän määrittäminen.* Pykälään muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi Digi- ja väestötietovirasto.

19 §. *Digi- ja väestötietoviraston päätöksen tiedoksianto.* Pykälään muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi Digi- ja väestötietovirasto. Myös pykälän otsikko muutettaisiin vastaamaan viraston nimeä.

23 §. *Suomen viranomaisten kansainvälinen toimivalta.* Pykälän 1 momenttiin muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi Digi- ja väestötietovirasto.

28 §. *Digi- ja väestötietoviraston oikeus saada tietoja.* Pykälään muutettaisiin maistraatin tilalle Digi- ja väestötietovirasto. Myös pykälän otsikko muutettaisiin vastaamaan viraston nimeä.

29 §. *Toimivaltainen viranomainen Ahvenanmaan maakunnassa.* Pykälään muutettaisiin maistraatin tilalle Digi- ja väestötietovirasto. Lisäksi pykälään lisättäisiin selventävä säännös toimivallan jakautumisesta Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston kesken. Henkilön viimeistä kotikuntaa tai väestökirjanpitokuntaa koskeva liittymä sisältyy nyt kumottavaksi ehdotettuun 14 §:ään. Lisäys ei muuttaisi vallitsevaa oikeustilaa.

1.15 Osakeyhtiölaki

17 §. *Osakasluettelon julkisuus.* Pykälän 4 momentti ehdotetaan muutettavaksi niin, että siinä viitattaisiin uudelleennimettyyn lakiin väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista (661/2009). Säännöksestä poistettaisiin viittaus toimivaltaiseen viranomaiseen, koska se määräytyy edellä mainitun lain nojalla. Muutoksella ei ole vaikutusta nykyiseen oikeustilaan. Lisäksi momenttiin tehtäisiin kielellinen muutos.

1.16 Laki edunvalvontavaltuutuksesta

25 §. *Toimivaltainen viranomainen.* Pykälää muutettaisiin siten, että siitä poistettaisiin 1 ja 2 momentteihin sisältyvät liittymäsäännökset valtuuttajan kotikuntaan ja oleskeluun ja 3 momenttiin sisältyvä asetuksenantovaltuus niissä tilanteissa, joissa 1 ja 2 momenteissa tarkoitettua liittymää ei ole. Maistraattien alueellista toimivaltaa koskevat säännökset eivät enää ole tarpeen, sillä Digi- ja väestötietovirasto toimii valtakunnallisesti. Toimivallan jakautumisesta Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston välillä säädettäisiin holhoustoimilain 84 §:n 1 ja 2 momenteissa, joihin ehdotetussa säännöksessä viitattaisiin. Koska Ahvenanmaan valtionviraston toimivalta on rajattu holhoustoimilain 84 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin tilanteisiin, tilanteissa, joissa valtuuttajan kotikuntaa tai oleskelua koskevaa liittymää ei ole, toimivaltainen viranomainen olisi Digi- ja väestötietovirasto. Näin ollen asiasta ei ole enää tarpeen säätää erikseen.

27 §. *Edunvalvontavaltuutuksen rekisteröinti.* Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että siihen lisättäisiin viittaus Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annettavaan lakiin. Viittaus koskee niitä valtuutettua, hänen tehtävänsä ja valtuuttajaa koskevien tietojen päivittämisestä, luovuttamisesta ja säilyttämisestä annettuja säännöksiä, joista säädetään nykyisin pykälän 2 momenttiin otetulla viittaussäännöksellä holhoustoimilakiin. Pykälän 2 momentissa ehdotetaan näiden säännösten sijaan säädettäväksi tuomioistuimen ilmoitusvelvollisuudesta edunvalvontavaltuutusta koskevassa asiassa, josta säädetään nykyisin edunvalvontavaltuutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (942/2007) 3 §:ssä. Säännös on muiden holhousasioiden rekisteriin tallennettavien tietojen ilmoitusvelvollisuutta koskevien säännösten tavoin perusteltua nostaa lain tasolle. Momentin sisältö vastaisi voimassaolevaa sääntelyä.

41 §. *Hallintoa koskevat säännökset.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin asian ratkaisemisesta. Edunvalvontavaltuutuksen tai sen peruuttamisen vahvistamista ja tässä laissa tarkoitettua lupaa tai velvoittamista koskevan asian ratkaisee holhousviranomaisessa esittelystä oikeustieteen

muun ylemmän korkeakoulututkinnon kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkinnon suorittanut virkamies, jonka tehtäviin se työjärjestyksen mukaan kuuluu. Säännös olisi voimassa olevaa momenttia yksityiskohtaisempi. Digi- ja väestötietoviraston pääjohtajalla ei maistraatin päällikön tavoin olisi säädettyinä kelpoisuusvaatimuksena oikeustieteen maisterin tutkintoa. Oikeusturvanäkökohtien johdosta olisi varmistettava, että asian ratkaisee aina oikeustieteellisen koulutuksen saanut virkamies. Muutoin asia ratkaistaan holhousviranomaisessa siten kuin asian ratkaisemisesta Digi- ja väestötietoviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston toimivaltaan kuuluvassa asiassa erikseen säädetään.

43 §. Muutoksenhaku. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että lakiviittaus 1.1.2020 kumoutuvaan hallintolainkäyttölakiin sekä momenttiin sisältyvä valituslupaa koskeva säännös päivitetään viittaukseksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin.

49 §. Tarkemmat säännökset. Pykälä ja siihen sisältyvät asetuksenantovaltuudet kumottaisiin. Tuomioistuimen ilmoitusvelvollisuudesta ehdotetaan säädettäväksi lain 27 §:n 2 momentissa. Säännökset edunvalvontavaltuutuksen merkitsemisestä holhousasioiden rekisteriin sisältyisivät ehdotettuun Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annettuun lakiin ja sen 9 §:n nojalla annettavaan asetukseen. Myös pykälässä oleva viittaus muihin lain täytäntöönpanoon liittyviin seikkoihin on tarpeeton, joten pykälä voidaan kokonaisuudessaan kumota.

1.17 Ulosottokaari

3 luku

87 §. Takaisinsaantikanne ulosottoasian vireilläolon jälkeen. Pykälän 2 momenttiin muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto.

113 §. Alaikäistä koskeva ilmoitus. Pykälän 1 momentista poistettaisiin viittaus maistraatin alueellisen toimivallan määräytymiseen tarpeettomana. Lisäksi ruotsinkielisessä säädöstekstissä tehtäisiin kielellinen muutos.

4 luku

81 §. Perinnöstä luopuminen. Pykälän 1 momentin 3 kohtaan muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto.

1.18 Laki toimivallasta, sovellettavasta laista, toimenpiteiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä vanhempainvastuuseen ja lasten suojeluun liittyvissä asioissa tehdyn yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta

12 §. Todistus huoltajan tai edunvalvojan asemasta. Pykälään muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi maistraatin sijasta Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto. Pykälästä poistettaisiin maistraattien toimivaltaa koskeva sääntely tarpeettomana.

1.19 Laki kaupanvahvistajista

1 §. Virka-asemaan perustuva kaupanvahvistajan tehtävä. Pykälän 1 momentin 1 kohtaa muutettaisiin siten, että siitä poistettaisiin maininta maistraattien päälliköistä kaupanvahvistajina.

Maistraattien tehtävien siirtyessä Digi- ja väestötietovirastolle ei enää ole tarpeen määritellä niiden päälliköitä kaupanvahvistajiksi. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä poistettaisiin viittaus maistraatin päällikköön.

1.20 Asunto-osakeyhtiölaki

15 §. *Osakeluettelon julkisuus.* Pykälän 6 momentti ehdotetaan muutettavaksi niin, että siinä viitattaisiin uudelleennimettyyn lakiin väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista (661/2009). Säännöksestä poistettaisiin viittaus toimivaltaiseen viranomaiseen, koska se määräytyy edellä mainitun lain nojalla. Muutoksella ei ole vaikutusta nykyiseen oikeustilaan.

1.21 Laki tuomioistuimen velvollisuudesta ilmoittaa eräistä ratkaisuistaan

3 §. *Tiedon tallettaminen väestötietojärjestelmään merkitsemistä varten.* Pykälän 1 momentissa muutettaisiin viittaus väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annettuun lakiin vastaamaan säädöksen muutettavaa nimeä.

Pykälän 2 momentti ehdotetaan säilytettäväksi sellaisenaan.

Pykälästä kumottaisiin sen 3 momentti tarpeettomana. Momentissa on säädetty tuomioistuimen velvollisuudesta toimittaa tiedot toimivaltaiselle maistraatille siinä tapauksessa, että tietoja ei ole voitu toimittaa 2 momentissa tarkoitettulla tavalla. Maistraattien ja Väestörekisterikeskuksen yhdistyessä on 1 ja 2 momentin nojalla selvää, että tiedot tulee toimittaa Digi- ja väestötietovirastolle, eikä 3 momentille ole näin ollen enää tarvetta.

1.22 Laki aikuisten kansainvälisestä suojelusta tehdyn yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta

5 §. *Pyynnön esittäminen toisen sopimusvaltion viranomaiselle.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että pykälään sisältyvä viittaus holhoustoimilakiin päivitetään vastaamaan lain muutettavaksi ehdotettua 84 §:ää.

10 §. *Todistus edunvalvojan asemasta.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi niin, että toimivaltainen viranomaisen todistuksen antamiseen olisi jatkossa Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto. Pykälästä ehdotetaan poistettavaksi tarpeettomana sen toinen momentti, jossa säädetään maistraattien välisestä toimivallanjaosta.

1.23 Laki avopuolisoiden yhteistalouden purkamisesta

11 §. *Takaisinsaanti.* Pykälää muutettaisiin siten, että siinä säädettäisiin myös asiakirjan rekisteröinnin menettelystä. Pykälän 1 momentin mukaan ilmoitus on tehtävä kirjallisesti ja sen liitteenä on oltava ilmoituksessa tarkoitettu asiakirja alkuperäisenä. Ilmoituksen voi tehdä avopuoliso tai avopuolison perilliset. Säännös on tarpeen, koska ilmoituksen muotoa ja menettelyä koskeva sääntely on aiemmin sisältynyt maistraattien eräistä henkilörekistereistä annettuun lakiin. Keskitettäessä henkilörekistereitä koskeva sääntely uuteen Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annettavaan lakiin ilmoituksen sisältöä koskeva sääntely on tarkoituksenmukaista liittää ilmoitusvelvollisuutta koskevaan sääntelyyn.

1.24 Esitutkintalaki

8 §. *Edunvalvojan määrääminen lapselle.* Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että siitä poistettaisiin viittaus holhousviranomaisena toimivaan maistraattiin. Säännöksessä viitattaisiin jatkossa holhous-toimesta annetussa laissa tarkoitettuun holhousviranomaiseen, jona edellä mainitun lain nojalla toimii Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto. Muutoksella ei ole vaikutusta nykyiseen oikeustilaan.

1.25 Osuuskuntalaki

16 §. *Jäsen- ja omistajaluettelon julkisuus.* Pykälän 4 momentti ehdotetaan muutettavaksi niin, että siinä viitattaisiin uudelleennimettyyn lakiin väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista (661/2009). Säännöksestä poistettaisiin viittaus toimivaltaiseen viranomaiseen, koska se määräytyy edellä mainitun lain nojalla. Lisäksi momentin sisältöä selvennettäisiin vastaamaan paremmin pykälän otsikossa ilmaistua tarkoitusta. Muutoksilla ei ole vaikutusta nykyiseen oikeustilaan.

1.26 Laki julkisesta notaarista

1 §. *Julkinen notaari.* Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että julkisena notaarina toimisivat Digi- ja väestötietoviraston pääjohtajan nimeämät virkamiehet. Voimassa olevassa säännöksessä julkisia notaareita ovat maistraatin päällikkö ja hänen määräämänsä maistraatin virkamies. Digi- ja väestötietoviraston pääjohtaja ei kuitenkaan itse toimisi julkisena notaarina. Tehtävän kelpoisuusvaatimuksena ei ole julkiselta notaarilta edellytettävää oikeustieteen ylempää korkeakoulututkintoa eikä julkisena notaarina toimiminen olisi pääjohtajalle tarkoituksenmukaista.

1.27 Isyyslaki

3 §. *Isyyys muissa tapauksissa.* Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin teknislouontoinen muutos siten, että toimivaltainen viranomainen olisi maistraatin sijaan Digi- ja väestötietovirasto.

4 §. *Isyyden selvittämisen tarkoitus ja käyttöala.* Pykälään lisättäisiin uusi 5 momentti, jolla selvennettäisiin isyyden ja äitiyden selvittämisen suhdetta. Selvennys on katsottu perustelluksi äitiyslain voimaantulon johdosta ja vastaa voimassaolevaa tulkintaa. Selvennyksen tarkoituksena on pyrkiä välttämään tarpeettomia hallinnollisia menettelyitä tilanteissa, joissa lapsen äitiys on tunnustettu eikä lapsen oikeudellisesta vanhemmuudesta ole esitetyn asiakirja-aineiston tai muiden seikkojen perusteella epäselvyyttä.

14 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että lakiviittaus 1.1.2020 kumoutuvaan hallintolainkäyttölakiin ja momentin valituslupaa koskeva sääntely päivitetään viitauksiksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin.

15 §. *Tunnustamisen käyttöala.* Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin teknislouontoinen muutos siten, että toimivaltainen viranomainen olisi maistraatin sijaan Digi- ja väestötietovirasto.

18 §. *Isyyden tunnustaminen lapsen syntymän jälkeen.* Pykälän 2 momenttia muutettaisiin siten, että maistraatin päällikkö poistettaisiin tunnustamisen vastaanottajien listalta. Lisäksi pykälään tehtäisiin kielellinen muutos.

23 §. *Asiakirjojen toimittaminen Digi- ja väestötietovirastolle.* Pykälää muutettaisiin siten, että viittaus alueellista toimivaltaa koskevaan säännökseen poistettaisiin. Lisäksi pykälään tehtäisiin teknislouontoinen muutos siten, että toimivaltainen viranomainen olisi maistraatin sijaan Digi- ja väestötietovirasto.

24 §. *Suostumus isyyden vahvistamiseen ilman oikeudenkäyntiä.* Pykälään tehtäisiin teknisluontoinen muutos siten, että toimivaltainen viranomainen olisi maistraatin sijaan Digi- ja väestötietovirasto.

25 §. *Suostumuksesta laadittava asiakirja.* Pykälään tehtäisiin teknisluontoinen muutos siten, että toimivaltainen viranomainen olisi maistraatin sijaan Digi- ja väestötietovirasto.

5 luku. Luvun otsikko muutettaisiin vastaamaan toimivaltaisen viranomaisen uutta nimeä.

26 §. *Digi- ja väestötietoviraston toimivalta.* Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin teknisluontoinen muutos siten, että toimivaltainen viranomainen olisi maistraatin sijaan Digi- ja väestötietovirasto.

27 §. *Ahvenanmaan valtionviraston toimivalta.* Nykyinen pykälä otsikoineen tulee kumottavaksi kokonaan, koska alueellinen toimivalta ja siihen liittyvät säännökset alueellisesta erikoistumisesta ovat tarpeettomia valtakunnallisessa virastossa. Pykälään ehdotetaan uusia säännöksiä Ahvenanmaan valtionviraston toimivallasta. Valtionvirasto hoitaisi laissa säädettyjä, maistraateilta Digi- ja väestötietovirastolle siirtyviä tehtäviä Ahvenanmaan maakunnassa.

28 §. *Isyysasian käsittely ja muutoksenhaku.* Pykälään tehtäisiin teknisluontoinen muutos siten, että toimivaltainen viranomainen olisi maistraatin sijaan Digi- ja väestötietovirasto. Pykälän otsikosta poistettaisiin viittaus viranomaiseen. Lisäksi ruotsinkieliseen säädöstekstiin tehtäisiin kielellinen muutos.

29 §. *Kanneoikeuden edellytykset ja asianosaiset.* Pykälän 1 ja 2 momenttia muutettaisiin teknisluontoisesti siten, että toimivaltainen viranomainen olisi maistraatin sijaan Digi- ja väestötietovirasto.

30 §. *Kanneoikeuden rajoitukset.* Pykälän 2 momenttia muutettaisiin teknisluontoisesti siten, että toimivaltainen viranomainen olisi maistraatin sijaan Digi- ja väestötietovirasto.

40 §. *Isyyden kumoaminen Digi- ja väestötietoviraston päätöksellä.* Pykälään tehtäisiin teknisluontoinen muutos siten, että toimivaltainen viranomainen olisi maistraatin sijaan Digi- ja väestötietovirasto.

41 §. *Isyyden kumoaminen kanteen perusteella.* Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin teknisluontoinen nimenmuutos siten, että toimivaltainen viranomainen olisi maistraatin sijaan Digi- ja väestötietovirasto.

60 §. *Tarkemmat säännökset.* Pykälän 1 momentin 3 kohtaa muutettaisiin teknisluontoisesti siten, että toimivaltainen viranomainen olisi maistraatin sijaan Digi- ja väestötietovirasto. Ruotsinkielisessä säädöstekstissä pykälän otsikkoon tehtäisiin kielellinen muutos.

1.28 Laki perintöasioista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta

3 §. *Eurooppalainen perintötodistus.* Pykälään muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi maistraatin sijasta Digi- ja väestötietovirasto. Ahvenanmaan maakunnassa eurooppalaista perintötodistusta hakeva voisi asioida myös Ahvenanmaan valtionvirastossa jättäessään hakemuksen. Hakemuksen käsittelisi ja perintötodistusta koskevat päätökset tekisi kuitenkin Digi- ja väestötietovirasto. Pykälän 2 momentista poistettaisiin maistraattien alueellista toimivaltaa kos-

keva sääntely ja tätä koskeva asetuksenantovaltuus tarpeettomana. Pykälän 3 momenttia muutettaisiin lisäksi siten, että lakiviittaus 1.1.2020 kumoutuvaan hallintolainkäyttölakiin ja momenttiin sisältyvä valituslupaa koskeva säännös päivitetään viittauksiksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin. Säännös siirrettäisiin pykälän uudeksi 2 momentiksi.

1.29 Tuomioistuinmaksulaki

8 §. *Viranomaisten ja eräiden muiden vapauttaminen maksuista.* Pykälän 1 momentin 8 kohta ehdotetaan muutettavaksi niin, että maistraatin sijasta maksujen suorittamisesta ovat vapaat Digi- ja väestötietovirasto sekä Ahvenanmaan valtionvirasto.

1.30 Etu- ja sukunimilaki

21 §. *Nimiviranomaiset.* Pykälään muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi Digi- ja väestötietovirasto. Pykälästä poistettaisiin tarpeettomana maistraattien välistä toimivallanjakoa sekä tähän liittyvä asetuksenantovaltuutta koskeva sääntely. Sen sijaan pykälään ehdotetaan lisättäväksi asetuksenantovaltuus toimivallan jakautumisesta Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston kesken.

22 §. *Etunimen ilmoittaminen.* Pykälään muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi Digi- ja väestötietovirasto.

23 §. *Sukunimen ilmoittaminen.* Pykälään muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi Digi- ja väestötietovirasto.

24 §. *Sukunimen muuttaminen vihkimisen yhteydessä.* Pykälän 1 momenttiin muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi Digi- ja väestötietovirasto.

25 §. *Etu- tai sukunimen muuttaminen.* Pykälään muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi Digi- ja väestötietovirasto.

26 §. *Ilmoitus ja hakemus.* Pykälän 2 momenttia selvennettäisiin siten, että huoltaja voisi tehdä yhteisen hakemuksen paitsi samassa taloudessa asuvan alaikäisen lapsensa kanssa, myös alaikäisten lastensa puolesta, vaikka hakemuksen tehnyt huoltaja ei itse muuta nimeään. Tällainen tilanne voi syntyä esimerkiksi silloin, kun alaikäisille lapsille haetaan sukunimiyhdistelmää, joka muodostuu molempien vanhempien nimistä. Muutos vastaa maistraattien soveltamiskäytäntöä ja on katsottu tarpeelliseksi, koska muutoin perittävä hakemusmaksu kertautuisi lasten lukumäärän mukaan, vaikka viranomaisen asian arviointiin käyttämä työmäärä vastaa yhtä hakemusta. Koska puhevalta alaikäisen nimeä koskevassa asiassa on lain 43 §:n mukaan huoltajalla, on lisäksi perusteltua muuttaa hakijaa koskeva viittaus vanhemmasta huoltajaksi.

27 §. *Huostaanotetun lapsen nimiasian ratkaiseminen.* Pykälään muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi Digi- ja väestötietovirasto.

28 §. *Ilmoitusten ja hakemusten maksuttomuus.* Pykälän 1 momenttia muutettaisiin niin, että maistraatin tilalle vaihdettaisiin Digi- ja väestötietovirasto. Pykälän 2 momentin 4 kohta muutettaisiin niin, että isyyden kumoaminen muutettaisiin sukupuolineutraaliin muotoon. Pykälän 2 momentin 7 kohta muutettaisiin lisäksi niin, että siinä viitattaisiin uudelleennimettyyn lakiin väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista.

29 §. *Haetusta uudissukunimestä tiedottaminen sekä muistutuksen tekeminen.* Pykälään muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi Digi- ja väestötietovirasto. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin lisäksi niin, että uudissukunimen tiedottamisvelvollisuutta ei olisi tilanteessa, jossa sukunimi on ollut hakijalla aiemmin käytössä. Tiedottamisvelvollisuus on tilanteessa tarpeeton, koska hakijalla on 20 §:n 2 momentin mukaan oikeus hänellä aiemmin olleeseen nimeen mahdollisesta muistutuksesta huolimatta. Lain 30 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan myöskään nimilautakunnan lausuntoa ei pyydetä, jos uudissukunimi on ollut hakijalla aiemmin.

30 §. *Nimilautakunnan lausunto.* Pykälään muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi Digi- ja väestötietovirasto.

31 §. *Nimiasian ratkaiseminen.* Pykälään muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi Digi- ja väestötietovirasto.

32 §. *Muutoksenhaku.* Pykälään muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi Digi- ja väestötietovirasto. Samalla pykälästä poistettaisiin informatiivinen säännös tiedon korjaamisesta. Väestötietolaissa ei enää säännellä velvollisuudesta tiedon korjaamiseen vaan velvoite johtuu suoraan tietosuoja-asetuksesta. Väestötietolain 76 §:ää sovellettaisiin kuitenkin myös jatkossa tiedon korjaamista koskevaan hallinnolliseen menettelyyn. Pykälän otsikkoa muutettaisiin vastaavasti. Pykälää muutettaisiin lisäksi siten, että lakiviittaus 1.1.2020 kumoutuvaan hallintolainkäyttölakiin sekä pykälän valituslupaa koskeva säännös päivitetään viittauksiksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin.

1.31 Äitiyslaki

3 §. *Äitiyden vahvistaminen hedelmöityshoitoon suostumisen perusteella.* Pykälän 3 momenttiin muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi Digi- ja väestötietovirasto.

12 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että lakiviittaus 1.1.2020 kumoutuvaan hallintolainkäyttölakiin ja momentin valituslupaa koskeva sääntely päivitetään viittauksiksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin. Muutokset vastaisivat isyyslakiin ehdotettuja päivityksiä. Pykälän 2 momenttia muutettaisiin niin, että sen jälkimmäinen virke poistettaisiin tarpeettomana. Toisin kuin isyyslain 14 §:n 2 momentissa, johon säännös rinnastuu, äitiyslain 9 §:n mukaisesta lastenvalvojan keskeyttämispäätöksestä ei suoraan seuraa kanneoikeutta tuomioistuimeen vaan vain 1 momentissa kuvattu valitusoikeus. Tästä syystä lastenvalvojan 9 §:n nojalla antamaan päätöksen liitettävä tieto kanneoikeudesta ja siihen liittyvästä määräajasta on tarpeeton.

13 §. *Tunnustamisen edellytykset.* Pykälän 3 momenttiin muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi Digi- ja väestötietovirasto.

21 §. *Asiakirjojen toimittaminen maistraatille.* Pykälään muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi Digi- ja väestötietovirasto.

4 luku. *Äitiyden vahvistaminen Digi- ja väestötietovirastossa.* Luvun otsikko muutettaisiin vastaamaan toimivaltaista viranomaista.

22 §. *Digi- ja väestötietoviraston toimivalta.* Pykälän 3 momenttiin muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi Digi- ja väestötietovirasto. Myös pykälän otsikko muutettaisiin vastaamaan pykälän sisältöä.

23 §. *Ahvenanmaan valtionviraston toimivalta.* Pykälästä kumottaisiin säännökset alueellisesti toimivaltaisesta maistraatista tarpeettomina. Pykälään lisättäisiin säännös Ahvenanmaan valtionviraston toimivallasta. Ahvenanmaan valtionvirasto olisi toimivaltainen tässä laissa Digi- ja väestötietovirastolle säädetyissä tehtävissä Ahvenanmaan maakunnassa. Myös pykälän otsikko muutettaisiin vastaamaan pykälän sisältöä.

24 §. *Äitiysasian käsittely Digi- ja väestötietovirastossa ja muutoksenhaku.* Pykälään ehdotetaan tehtäväksi muutokset, joilla maistraatti muutetaan Digi- ja väestötietovirastoksi. Myös pykälän otsikko muutettaisiin vastaamaan pykälän sisältöä.

25 §. *Kanneoikeuden edellytykset ja asianosaiset.* Pykälään ehdotetaan tehtäväksi muutokset, joilla maistraatti muutetaan Digi- ja väestötietovirastoksi.

26 §. *Kanneoikeuden rajoitukset.* Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi muutos, jolla maistraatti muutetaan Digi- ja väestötietovirastoksi.

34 §. *Äitiyden kumoamisen perusteet.* Pykälään ehdotetaan tehtäväksi muutos, jolla maistraatti muutetaan Digi- ja väestötietovirastoksi.

35 §. *Äitiyden kumoamista koskevan asian asianosaiset.* Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi muutos, jolla maistraatti muutetaan Digi- ja väestötietovirastoksi.

37 §. *Kuoleman vaikutus kanneoikeuteen ja vastaajan puhevallan käyttöön.* Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi muutos, jolla maistraatti muutetaan Digi- ja väestötietovirastoksi.

38 §. *Määräaika kanteen nostamiselle.* Pykälään ehdotetaan tehtäväksi muutokset, joilla maistraatti muutetaan Digi- ja väestötietovirastoksi.

52 §. *Lain soveltaminen eräissä tapauksissa.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi niin, että sen 2 kohta poistettaisiin tarpeettomana. Säännös tulee tarpeettomaksi, kun etu- ja sukunimilain 28 §:n 2 momentin 4 kohta muutetaan sukupuolineutraaliin muotoon.

53 §. *Tarkemmat säännökset.* Pykälän 1 momentin 1 kohta ehdotetaan muutettavaksi niin, että toimivaltainen viranomaisen on Digi- ja väestötietovirasto.

1.32 Laki Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä

1 §. *Lain soveltamisala.* Pykälässä säädettäisiin yleisesti lain soveltamisalasta ja lueteltaisiin lain soveltamisalaan sisältyvät rekisterit. Laissa säädettäisiin avioehtoasioiden rekisteristä, avoliittoasioiden rekisteristä, lahjoitusasioiden rekisteristä, vihkimisoikeusrekisteristä sekä holhousasioiden rekisteristä. Lakiin kerättäisiin näitä rekistereitä koskeva sääntely maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetusta laista, vihkimisoikeudesta annetusta laista sekä holhous-toimilaista. Samalla sääntelyä yhdenmukaistettaisiin ja selkeytettäisiin.

2 §. *Rekisterin tietojen käsittelyn tarkoitus.* Pykälässä säädettäisiin lain soveltamisalaan kuuluvan henkilötietojen käsittelyn tarkoituksesta. Käsittely olisi kaikkien rekisterien osalta lakisääteistä ja sen oikeusperusteena olisi tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohta.

Pykälän 1 momentin mukaan avioehtoasioiden rekisterin, avoliittoasioiden rekisterin sekä lahjoitusasioiden rekisterin tietojen käsittelyn tarkoituksena on yksityishenkilöiden välisten oi-

keustoimien oikeusvaikutusten voimaan saattaminen sekä tietojen saattaminen julkisiksi. Käyttötarkoitus vastaisi voimassa olevan maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetun lain säännöksiä. Oikeustilaa ei tältä osin olisi tarkoitus muuttaa.

Pykälän 2 *momentissa* säädettäisiin vihkimisoikeusrekisterin käsittelyn tarkoituksesta. Vihkimisoikeusrekisterin tietojen käsittelyn tarkoitus on myönnettyjen vihkimisoikeuksien hallinnointi ja valvonta sekä avioliittojen pätevyuden selvittäminen. Vihkimisoikeusrekisteri sisältää tiedot avioliittolain ja vihkimisoikeudesta annetun lain (/) nojalla myönnettyistä vihkimisoikeuksista. Käyttötarkoitus vastaisi voimassa olevan vihkimisoikeuslain 10 ja 11 §:n säännöksiä.

Pykälän 3 *momentissa* säädettäisiin, että holhousasioiden rekisterin tietojen käsittelyn tarkoitus on holhoustoimesta annetussa laissa tarkoitettun edunvalvojan ja edunvalvontavaltuutuksesta annetussa laissa tarkoitettun valtuutetun toiminnan valvominen ja kolmansien oikeuden turvaaminen. Käyttötarkoitus vastaisi holhoustoimilain 64 §:n 1 momentissa säädettyä.

3 §. Viranomaiset. Pykälässä säädettäisiin viranomaisten rekisterinpitoon liittyvästä toimivallasta ja vastuunjaosta. Laissa tarkoitettujen rekisterien rekisterinpitäjiä olisivat Digi- ja väestötietovirasto sekä Ahvenanmaan valtionvirasto tietosuoja-asetuksen 26 artiklan tarkoittamina yhteisrekisterinpitäjinä. Voimassa olevan lainsäädännön mukaan rekistereitä pitävät maistraatit yhdessä. Rekisterihallintolain nojalla myös Ahvenanmaan valtionvirasto on pitänyt rekistereitä, sillä se hoitaa Ahvenanmaan maakunnassa maistraatin tehtäviä.

Pykälän 1 *momentissa* säädettäisiin, että kumpikin rekisterinpitäjä vastaisi rekistereihin tallennettavien tietojen ja rekisteröintiin liittyvien asiakirjojen luovutuksista sekä tietosuoja-asetuksen mukaisten rekisteröidyn oikeuksien toteuttamisesta omassa toiminnassaan. Momentissa viitattaisiin tietosuoja-asetuksen 3 luvussa säädettyihin rekisteröidyn oikeuksiin. Rekisteröidyn olisi mahdollista osoittaa pyyntönsä kummalle tahansa rekisterinpitäjälle. Ahvenanmaan maakunnassa pyynnot ohjautuisivat pääsääntöisesti Ahvenanmaan valtionvirastolle ja Manner-Suomessa Digi- ja väestötietovirastolle. Rekisterinpitäjien tulisi keskinäisin järjestelyin ja mahdollisia sähköisiä asiointipalveluita hyödyntämällä luoda käytännössä toimivat menettelyt pyyntöjen vastaanottamista ja käsittelyä varten. Jos asiakirjan luovutuspyyntö kohdistuisi rekisterimerkinnän sijaan rekisteröintiin liittyvään asiakirjaan, siihen sisältyvän tiedon antamisesta päättäisi viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 14 §:n mukaisesti se viranomainen, jonka hallussa asiakirja on. Järjestely vastaisi voimassaolevaa käytäntöä. Rekisterinpitäjien olisi myös huolehdittava siitä, että rekisteröidyillä on tarvittavat tiedot tietosuoja-asetuksen 3 luvun mukaisten oikeuksiensa käyttämiseksi.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin myös muista sellaisista tietosuoja-asetuksen mukaisista rekisterinpitovelvollisuuksista ja -vastuista, joista Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan valtionvirasto kumpikin huolehtisivat omassa toiminnassaan. Molemmat toimijat rekisterinpitäjinä vastaavat sisäänrakennetun ja oletusarvoisen tietosuojan toteuttamisesta (25 artikla) ja käsittelyn turvallisuudesta (32 artikla) omassa toiminnassaan. Lisäksi molemmat toimijat vastaavat valvontaviranomaisen kanssa tehtävästä yhteistyöstä (31 artikla) sekä tietoturvaloukkauksia koskevista menettelyistä (33 ja 34 artikla), kun tietoturvaloukkaus tapahtuu niiden toiminnassa. Esimerkiksi Ahvenanmaan valtionvirasto vastaisi sellaisesta tietoturvaloukkauksesta, joka tapahtuisi sen toteuttaman henkilötietojen käsittelyn yhteydessä. Molemmat rekisterinpitäjät vastaavat myös 5 artiklan 2 kohdan ja 24 artiklan mukaisesti siitä, että ne voivat osoittaa vastuullaan olevien rekisterinpitäjien velvollisuuksien toteuttamisen.

Pykälän 2 *momentissa* säädettäisiin siitä, että Digi- ja väestötietovirasto vastaisi muista rekisterinpitotehtävistä siltä osin, kuin tässä laissa ei toisin säädetä. Pykälän 1 ja 2 momentin tarkoituksena on varmistaa tietosuoja-asetuksessa tarkoitettun yhteisrekisterinpidon osalta selkeä ja

läpinäkyvä vastuunjako. Pykälän 1 momentin lisäksi rekisterinpitovastuuta ja rekistereiden ylläpitoa koskevia tehtäviä määrittää esimerkiksi ehdotetun lain 11 §:n 2 momentti, jonka mukaan Digi- ja väestötietovirasto voisi luovuttaa tietoja teknisen rajapinnan tai katseluyhteyden avulla. Siltä osin kuin laissa ei erikseen säädetä tietosuojaj-asetuksen mukaisten rekisterinpitovelvollisuuksien ja -vastuiden jakautumisesta erikseen Ahvenanmaan valtionviraston sekä Digi- ja väestötietoviraston kesken, Digi- ja väestötietovirasto vastaisi rekisterinpitäjän tehtävistä. Digi- ja väestötietovirasto vastaisi erityisesti rekistereiden taustalla olevasta tietojärjestelmästä ja sen toiminnasta ja turvallisuudesta, mutta myös tietosuojasta siltä osin, kun se koskee järjestelmän toiminnallisuuksia ja teknistä toteutusta. Digi- ja väestötietoviraston vastuulla olisivat siten ne tekniset toimet, joita tietosuojaj-asetus edellyttää rekisterinpitäjältä tietosuojan ja rekisteröidyn oikeuksien varmistamiseksi. Tähän liittyen Digi- ja väestötietovirasto vastaisi esimerkiksi tietojärjestelmän tietosuojaj- ja tietoturvakontroleista (24 artikla), sisäänrakennetusta ja oletusarvoisesta tietosuojasta (25 artikla), käsittelytoimia koskevasta selosteesta (30 artikla) ja vaikutustentarvioinnin toteuttamisesta (35 artikla). Esimerkiksi vaatimus sisäänrakennetusta ja oletusarvoisesta tietosuojasta koskisi kuitenkin tietojärjestelmän ohella muutakin rekisterinpitäjän toimintaa, jolloin myös Ahvenanmaan valtionvirasto soveltaisi sitä omassa toiminnassaan esimerkiksi organisatoristen toimenpiteiden osalta. Digi- ja väestötietovirasto vastaisi lisäksi yleisestä väestötietojärjestelmää koskevasta viestinnästä.

Voimassa olevan lainsäädännön perusteella holhousasioiden rekisterin yleisestä toimivuudesta ja rekisteritoimintojen yhtenäisyydestä on vastannut Itä-Suomen aluehallintovirasto. Itä-Suomen aluehallintoviraston toimivallasta tai rekisterinpidosta ei enää olisi tarpeen säätää. Maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikön tehtävät yhdistettäisiin Digi- ja väestötietovirastoon. Lisäksi sen rooli järjestelmän teknisenä rekisterinpitäjänä ei enää olisi tarpeen, kun rekisterinpidon vastuu olisi keskitetty Digi- ja väestötietovirastolle.

4 §. *Avioehtoasioiden rekisteriin tallennettavat tiedot.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin avioehtoasioiden rekisteriin tallennettavista tiedoista. Avioehtoasioiden rekisteriin tallennetaan tiedot avioliittolain 35 §:n 4 momentissa tarkoitettuun ilmoituksesta avio-oikeuden poistamisesta, 43 §:n 1 momentissa tarkoitettuun avioehtosopimuksesta, 104 §:n 2 momentissa tarkoitettuun osituskirjasta sekä 135 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuun sopimuksista. Pykälän 1 momentin 1–7 kohdassa säädettäisiin tarkemmin niistä tiedoista, jotka rekisteröinnin yhteydessä voidaan tallentaa rekisteriin. Kaikkia tietoja ei kuitenkaan tallennettaisi jokaisen asian yhteydessä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin lisäksi siitä, että 1 momentissa tarkoitettut tiedot tallennetaan avioehtoasioiden rekisteriin myös silloin, kun rekisteröitävät tiedot perustuvat momentissa yksilöidyissä neuvoston asetuksissa (EU) 2016/1103 ja (EU) 2016/1104 tarkoitettuihin sovellettavaa lakia koskeviin sopimuksiin.

Tietosisältö vastaisi maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetun lain 5 §:n 1 momenttia muilta osin, mutta lista sisältäisi 1 momentin 4 kohdassa myös avioliiton purkautumispäivän ja purkamisen perusteen, jotka aiemmin ovat sisältyneet maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetun lain 5 §:n 2 momenttiin. Tieto merkitään vain osituskirjan osalta. Säännökseen tehtäisiin myös selventäviä kielellisiä muutoksia.

Pykälässä ei maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetun lain 5 §:n tavoin olisi tarpeen säätää puolison nimen muutoksesta tai siitä, että tiedot saadaan väestötietojärjestelmästä. Rekisterin tietoja voidaan käyttötarkoituksen mukaisesti päivittää myös väestötietojärjestelmän tiedoilla ilman, että siitä säädetään erikseen. Rekisterinpitäjällä on tietosuojaj-asetuksen 5 artiklan mukaan velvoite huolehtia siitä, että tiedot ovat täsmällisiä ja tarvittaessa päivitettyjä. Väestötietojärjestelmän näkökulmasta kyse on viranomaisen lakisääteisestä tietojen käsittelystä, johon väestötietolain nojalla voidaan luovuttaa tarpeelliset tiedot. Digi- ja väestötietovirastolla

ja Ahvenanmaan valtionvirastolla on lisäksi väestötietolain 5 §:n nojalla oikeus käyttää väestötietojärjestelmän tietoja niille säädettyjen tehtävien hoitamisessa.

5 §. *Avoliittoasioiden rekisteriin tallennettavat tiedot.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin avoliittoasioiden rekisteriin tallennettavista tiedoista. Avoliittoasioiden rekisteriin tallennetaan tiedot avopuolisoiden yhteistalouden purkamisesta annetun lain (26/2011) 11 §:ssä tarkoitetuista omaisuuden erottelukirjasta, hyvitystä koskevasta sopimuksesta tai muusta asiakirjasta. Pykälän 1 momentin 1—5 kohdassa säädettäisiin tarkemmin niistä tiedoista, jotka rekisteröinnin yhteydessä voidaan tallentaa rekisteriin. Tietosisältö vastaisi maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetun lain 6 b §:ää muilta osin, mutta pykälässä ei olisi tarpeen säätää puolison nimen muutoksesta tai siitä, että tiedot saadaan väestötietojärjestelmästä. Rekisterin tietoja voidaan käyttötarkoituksen mukaisesti päivittää myös väestötietojärjestelmän tiedoilla ilman, että siitä säädetään erikseen. Rekisterinpitäjällä on tietosuoja-asetuksen 5 artiklan mukaan velvoite huolehtia siitä, että tiedot ovat täsmällisiä ja tarvittaessa päivitettyjä. Väestötietojärjestelmän näkökulmasta kyse on viranomaisen lakisääteisestä tietojen käsittelystä, johon väestötietolain nojalla voidaan luovuttaa tarpeelliset tiedot. Digi- ja väestötietovirastolla ja Ahvenanmaan valtionvirastolla on lisäksi väestötietolain 5 §:n nojalla oikeus käyttää väestötietojärjestelmän tietoja niille säädettyjen tehtävien hoitamisessa. Säännökseen tehtäisiin myös selventäviä kielellisiä muutoksia.

6 §. *Lahjoitusasioiden rekisteriin tallennettavat tiedot.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin lahjoitusasioiden rekisteriin tallennettavista tiedoista. Lahjoitusasioiden rekisteriin tallennetaan tiedot lahjanlupauslain (625/1947) 6 §:ssä tarkoitettusta lahjoituksesta. Pykälän 1 momentin 1—7 kohdassa säädettäisiin tarkemmin niistä tiedoista, jotka rekisteröinnin yhteydessä voidaan tallentaa rekisteriin. Tietosisältö vastaisi maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetun lain 8 §:ää muilta osin, mutta pykälässä ei sen tavoin olisi tarpeen säätää osapuolten nimen muutoksesta tai siitä, että tiedot saadaan väestötietojärjestelmästä. Rekisterin tietoja voidaan käyttötarkoituksen mukaisesti päivittää myös väestötietojärjestelmän tiedoilla ilman, että siitä säädetään erikseen. Rekisterinpitäjällä on tietosuoja-asetuksen 5 artiklan mukaan velvoite huolehtia siitä, että tiedot ovat täsmällisiä ja tarvittaessa päivitettyjä. Väestötietojärjestelmän näkökulmasta kyse on viranomaisen lakisääteisestä tietojen käsittelystä, johon väestötietolain nojalla voidaan luovuttaa tarpeelliset tiedot. Digi- ja väestötietovirastolla ja Ahvenanmaan valtionvirastolla on lisäksi väestötietolain 5 §:n nojalla oikeus käyttää väestötietojärjestelmän tietoja niille säädettyjen tehtävien hoitamisessa. Säännökseen tehtäisiin myös selventäviä kielellisiä muutoksia.

7 §. *Vihkimisoikeusrekisteriin tallennettavat tiedot.* Pykälässä säädettäisiin vihkimisoikeusrekisteriin tallennettavista tiedoista. Pykälä vastaisi olennaiselta sisällöltään voimassaolevan vihkimisoikeudesta annetun lain 9 §:n 2—5 momenttia. Sääntely olisi kuitenkin ryhmitelty siten, että tietosisältö olisi esitelty kaikkien vihkimisoikeuden myöntämisperusteiden osalta yhteisesti eikä tietoja enää luettelaisi kunkin myöntämisperusteen osalta erikseen. Rekisterin tietosisältöön ei ehdoteta muutoksia.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin yleisesti niistä tiedoista, jotka vihkimisoikeusrekisteriin voidaan tallentaa. Pykälä sisältäisi sekä vihkimisoikeudesta annetun lain, että avioliittolain 17 a §:n 2 momentin, 112 §:n tai 113 §:n nojalla myönnettyä vihkimisoikeutta koskevat tiedot, jotka voimassa olevassa vihkimisoikeudesta annetun lain 9 §:ssä on eroteltu 2—4 momentteihin. Kun vihkimisoikeus on myönnetty vihkimisoikeudesta annetun lain nojalla, rekisteriin tallennetaan vihkimisoikeutta hakeneen yhdyskunnan nimi ja kotipaikka, vihkijän nimi ja henkilötunnus tai sen puuttuessa syntymäaika, myöntämispäätöksen antopäivä sekä peruuttamispäätöksen antopäivä ja voimassaoloaika. Kun vihkimisoikeus on myönnetty avioliittolain 17 a §:n 2 momentin nojalla, rekisteriin tallennetaan vihkijän nimi ja henkilötunnus, myöntämispäätöksen antopäivä sekä peruuttamispäätöksen antopäivä ja voimassaoloaika. Kun vihkimisoikeus on myönnetty

avioliittolain 112 tai 113 §:n nojalla, rekisteriin talletetaan vihkimisoikeuden saaneen henkilön nimi ja henkilötunnus tai sen puuttuessa syntymäaika sekä virka-asema taikka ammatti- tai tehtävänimike ja asemapaikka, vihkimisoikeudelle mahdollisesti asetetut ehdot tai rajoitukset sekä vihkimisoikeuden myöntänyt viranomaisen sekä myöntämis- ja peruuttamispäätöksen antopäivä, sisältö ja voimassaoloaika.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin sellaisista tiedoista, jotka voidaan 1 momentissa tarkoitettujen tietojen lisäksi tallentaa rekisteriin, kun vihkimisoikeus on liitetty tiettyyn virkaan, toimeen tai tehtävään. Tällaisia tietoja ovat vihkimisoikeuden saaneen viranomaisen tai yhteisön nimi ja kotipaikka sekä virka, toimi tai tehtävä, johon vihkimisoikeus on liitetty. Nämä tiedot tallennettaisiin rekisteriin lähinnä, kun vihkimisoikeus on myönnetty avioliittolain 112 tai 113 §:n nojalla ja ne korvaisivat 1 momentin 2 ja 3 kohdissa tarkoitettut tiedot.

8 §. *Holhousasioiden rekisteriin tallennettavat tiedot.* Pykälässä säädettäisiin holhousasioiden rekisteriin tallennettavista tiedoista. Sääntely sisältyy tällä hetkellä holhoustoimilain 64 §:n 1 momenttiin sekä oikeusministeriön asetukseen tietojen merkitsemisestä holhousasioiden rekisteriin (238/2011). Edunvalvontavaltuutuksen merkitsemisestä holhousasioiden rekisteriin on säädetty edunvalvontavaltuutuksesta annetun lain 27 §:ssä. Tarkemmat säännökset tältä osin on annettu valtioneuvoston asetuksella edunvalvontavaltuutuksesta (942/2007).

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin rekisteriin tallennettavista tiedoista. Momentin 1—7 kohdat sisältäisivät ylätasoin luettelon, joka eroaa osin voimassa olevasta sääntelystä. Voimassa olevan holhoustoimilain 64 §:n 1 momentin nojalla rekisteriin saadaan merkitä edunvalvojaa ja hänen päämiestään tai valtuutettua ja valtuuttajaa koskevat tiedot, tiedot henkilön toimintakelpoisuuden rajoittamisesta, toimintakelpoisuuden rajoituksen sisällöstä, edunvalvojan tehtävästä ja määräämisen perusteesta tai edunvalvontavaltuutuksen sisällöstä, omaisuusluettelon, tilin ja hoitosuunnitelman antamisesta ja tarkastamisesta, 34 §:ssä tarkoitettua lupaa koskevasta päätöksestä sekä holhousviranomaisen 57 ja 60 §:n mukaisista toimenpiteistä. Nykyinen holhoustoimilaki on tullut voimaan 1.12.1999. Holhousasioiden rekisteri on otettu käyttöön samana ajankohtana. Rekisteriin on sitä koskevien oikeusministeriön ja valtioneuvoston asetusten nojalla kirjattu edunvalvojaa, edunvalvontavaltuutettua, päämiestä ja valtuuttajaa koskevat tarkemmat tiedot, edunvalvojan tehtävää koskevat tiedot sekä tiedot henkilön toimintakelpoisuuden rajoittamisesta ja rajoituksen sisällöstä.

Rekisteriin ei ole teknisesti mahdollista viedä tietoja edunvalvojan määräämisen perusteesta eikä omaisuusluettelon, tilin ja hoitosuunnitelman antamisesta tai tarkastamisesta, holhoustoimilain mukaisesta luvasta tai holhousviranomaisen 57 ja 60 §:n mukaisista toimenpiteistä. Nämä tiedot on kirjattu maistraattien asianhallintajärjestelmään. Sekä Digi- ja väestötietovirastolla että Ahvenanmaan valtionvirastolla on myös asianhallinta- ja arkistointijärjestelmä, jossa edunvalvonnan valvontaan liittyviä tietoja käsitellään. Tietojen käsittely näissä järjestelmissä perustuu kuitenkin suoraan holhoustoimesta annetun lain ja edunvalvontavaltuutuksesta annetun lain säännöksiin holhousviranomaisen tehtävistä ja viraston lakisääteiseen tehtävään holhousviranomaisena. Käsittely perustuu myös tältä osin tietosuojasetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohtaan. Koska tällaisten tietojen kirjaaminen holhousasioiden rekisteriin on tarpeetonta, ne eivät sisältyisi pykälään.

Pykälään on kuitenkin sisällytetty maininta henkilötiedoista, joista tällä hetkellä säädetään aiemmin mainituissa oikeusministeriön ja valtioneuvoston asetuksissa. Sääntely vastaisi muilta osin voimassa olevaa sääntelyä, eikä sen tarkoituksena olisi muuttaa vallitsevaa oikeustilaa.

Pykälän 2 momentti sisältäisi voimassa olevaan tietojen merkitsemisestä holhousasioiden rekisteriin annetun oikeusministeriön asetuksen (238/2011) 1 §:n 2 momenttiin sisältyvän säännöksen tallennettavista tiedoista silloin, kun edunvalvojaksi on määrätty yleinen edunvalvoja. Säännöksen siirtäminen lain 8 §:ään on perusteltua rekisterin sisältöä koskevien säännösten keskitämiseksi.

Pykälän 3 momentti sisältäisi voimassa olevan edunvalvontavaltuutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (942/2007) 1 §:n 2 momenttiin ja 2 §:ään sisältyvät tiedot muuttuneiden tietojen voimaantuloajankohdasta sekä rekisteriin merkittävistä tiedoista silloin, kun edunvalvontavaltuutus vahvistetaan varavaltuutetun tai toissijaisen valtuutetun osalta. Muuttuneen tiedon tallentamisesta ei sinällään ole tarpeellista säätää erikseen, koska rekisteritietojen päivittämisselvollisuudesta säädetään tietosuojasetuksen 5 artiklan 1 kohdan d alakohdassa. Säännösten siirtäminen ehdotetun lain 8 §:ään on perusteltua paitsi sääntelyn keskittämiseksi myös siitä syystä, että varavaltuutetun ja toissijaisen valtuutetun henkilötietojen rekisteröimisestä on säädettävä lailla.

Pykälän 4 momentti sisältäisi voimassa olevan holhustoimilain 64 §:n 1 momenttiin sisältyvät rekisteröintisäännökset edunvalvontavaltuutuksen sisällöstä sekä muista rekisteriin merkittävistä sellaisista lisätiedoista, jotka eivät ole henkilötietoja.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin siitä, että edunvalvojan ja päämiehen tietojen tallentamista koskevia säännöksiä sovelletaan myös kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetussa laissa (746/2011) sekä kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa (1386/2010) tarkoitettuun lapsen edustajaan ja lapseen silloin, kun edustajan määräämistä koskeva tieto on tallennettava holhousasioiden rekisteriin. Alaikäiselle ilman huoltajaa maahan tulleelle lapselle määrättävän edustajan tehtävän merkitseminen holhousasioiden rekisteriin perustuu kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain 5 luvun 44 §:ään. Rekisteröinnin edellytykset täytyvät näissä tilanteissa hyvin harvoin. Kyseisessä lainkohdassa ei kuitenkaan tarkemmin määritellä sitä, mitä tietoja tällaisesta edustajasta tai lapsesta rekisteriin merkitään. Rekisteriin merkittävistä tiedoista säädetään tällä hetkellä oikeusministeriön asetuksella (238/2011).

9 §. Tarkemmat säännökset. Pykälä sisältäisi asetuksenantovaltuutuksen. Tarkempia säännöksiä 8 §:ssä tarkoitettujen tietojen tallentamisen ajankohdasta sekä edunvalvontavaltuutuksesta 8 §:n 4 momentissa tarkoitettujen lisätietojen yksityiskohtaisesta sisällöstä annetaan valtioneuvoston asetuksella. Sääntely on toistaiseksi sisältynyt edunvalvontavaltuutuksesta annetun lain 49 §:n mukaan valtioneuvoston asetukseen ja holhustoimesta annetun lain 95 §:n mukaan oikeusministeriön asetukseen.

10 §. Rekisterien tietojen luovuttaminen. Pykälässä säädettäisiin lain soveltamisalaan kuuluvien rekisterien tietojen luovuttamisesta. Pykälä vastaisi olennaisilta osin holhustoimilain 67 §:n, vihkimisoikeudesta annetun lain 10 §:n sekä maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetun lain 3 §:n sääntelyä. Kotikuntaa koskeva täsmennys olisi uusi, vaikka se vastaa voimassaolevaa tulkintaa.

Rekistereihin kuuluvien tietojen ja niihin liittyvien asiakirjojen salassapitoon ja tietojen luovuttamiseen sovellettaisiin julkisuuslakia ja muuhun henkilötietojen käsittelyyn tietosuojasetusta ja tietosuojalakea. Rekisterien tietojen luovuttaminen perustuu kansalliseen sääntelyyn, josta on mahdollista poiketa. Nyt ehdotettava laki olisi erityislaki suhteessa julkisuuslakiin ja syrjäyttäisi sen ristiriitatilanteessa. Julkisuuslakia sovellettaisiin kuitenkin täydentävästi siltä osin kuin ehdotetussa laissa ei toisin säädetä.

Pykälän 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada tieto 4—7 §:ssä tarkoitettuihin rekistereihin tallennetuista tiedoista. Säännöksen mukaan julkisia olisivat siis myös sellaiset tiedot, jotka julkisuuslain mukaan saatettaisiin tulkita salassa pidettäviksi. Tämä olisi perusteltua rekisterien käyttötarkoituksen vuoksi. Avioehtoasioiden, avoliittoasioiden ja lahjoitusasioiden rekisterin osalta tietojen julkisiksi saattaminen on kirjattu erikseen rekisterien tietojen käsittelyn tarkoitukseksi. Myös vihkimisoikeusrekisterin osalta on perusteltua, että tiedot ovat julkisia, jotta vihittävät voivat tarvittaessa varmistua siitä, onko vihkiäjällä ollut vihkimisoikeus ja onko avioliitto pätevästi solmittu.

On huomattava, että esimerkiksi avioehtoasioiden rekisteristä ei yleensä käy ilmi avioehtosopimuksen tai osituskirjan varsinainen sisältö. Rekisterin tiedoista voidaan todeta avioehtosopimuksesta vain se, kuka luopuu avio-oikeudesta ja onko luopuminen kokonaan poissulkeva vai osittainen. Lisäksi rekisteristä käy ilmi avioehtosopimuksen muutostapauksissa, onko kyse avio-oikeuden palauttamisesta kokonaan vai osittain. Sopimuksen yksityiskohtainen sisältö ei siis käy suoraan ilmi julkisesta rekisteristä muutoin kuin siinä tapauksessa, että avio-oikeudesta on kokonaan luovuttu. Yksityiskohtaiseen avioehtosopimukseen tai osituskirjaan, jonka pohjalta rekisterimerkintä on tehty, sovelletaan yleisiä julkisuuslain salassapitoperusteita, joiden nojalla esimerkiksi henkilön taloudellista asemaa koskevat tiedot ovat salassa pidettäviä.

Vaikka momentissa on lähtökohtaisesti säädetty rekisteritietojen julkisuuslakia laajemmasta julkisuudesta, rekisteriin merkitty kotikuntaa koskeva tieto voidaan kuitenkin luovuttaa momentin toisen virkkeen mukaan vain, jos tieto on julkinen. Säännöksellä on tarkoitus suojata erityisesti julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 31 kohdassa ja väestötietolain 36 §:n 3 momentissa tarkoitettuja yhteystietoja tilanteessa, jossa rekisteröidyllä henkilöllä on perusteltu syy epäillä itsensä tai perheensä terveyden tai turvallisuuden tulevan uhatuksi. Koska rekisteröidyn henkilön yhteystiedoista ei tallenneta rekisteriin kuin kotikuntaa koskeva tieto, on säännös rajattu tätä vastaavasti.

Pykälän 2 momentin mukaan jokaisella olisi oikeus saada lain 8 §:ssä tarkoitettua holhousasioiden rekisteristä tieto siitä, onko tietylle henkilölle määrätty edunvalvoja, kuka on henkilön edunvalvoja, mikä on edunvalvojan tehtävä sekä onko ja millä tavoin henkilön toimintakelpoisuutta rajoitettu. Kuten 1 momentissa, julkisia olisivat myös sellaiset tiedot, jotka julkisuuslain mukaan saatettaisiin tulkita salassa pidettäviksi esimerkiksi henkilön terveydentilaan viittaavan tiedon vuoksi. Tämä on perusteltua erityisesti kolmansien oikeuksien turvaamiseksi. Yleisimmin rekisterin tietoja tarvitaan elinkeinotoiminnassa osoittamaan sitä, että henkilö hallitsee itseään ja omaisuuttaan esimerkiksi ennen kuin elinkeinonharjoittaja sitoutuu myymään omaisuutta tai myöntämään rahalainan tietylle henkilölle. On kuitenkin huomattava, että holhousasioiden rekisterin tiedot ovat julkisia kaikille vain säännöksessä rajatuin osin. Tiedonsaantioikeutta rajoittaa myös 12 §:n 1 momentin säännös tietojen luovuttamisesta edunvalvonnan päätymisen jälkeen.

Pykälän 3 momentin säännöksen perusteella myös edunvalvontavaltuutetun henkilöä ja tehtävää koskevat tiedot ovat julkisia samoilla edellytyksillä kuin edunvalvojan henkilöä ja tehtävää koskevat tiedot.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin tietojen luovuttamisesta holhousasioiden rekisteristä valtion tai kunnan viranomaiselle sekä Kansaneläkelaitokselle. Näille voidaan luovuttaa niiden tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin henkilötunnuksen luovuttamista koskevasta rajoituksesta. Henkilötunnuksen saa antaa nähtäväksi tai luovuttaa vain, jos tiedon käyttäjällä on oikeus käsi-

tellä tunnusta tietosuojalain, henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä annetun lain (1054/2018) tai muun lain perusteella. Yleislaeissa on säädetty tyhjentävästi käsittelyn edellytyksistä.

Pykälän 6 momentissa olisi informatiivinen viittaus julkisuuslain 11 §:ään, jossa säädetään asianosaisen, hänen edustajansa ja avustajansa oikeudesta tiedonsaantiin. Julkisuuslain 11 §:n mukaan asianosaiseen rinnastetaan myös hakija, valittaja sekä muu, jonka oikeutta, etua tai velvollisuutta asia koskee. Voimassa olevaan lainsäädäntöön sisältyvät holhoustoimilain 67 §:n 3 momenttia ja maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetun lain 3 §:n 2 momenttia vastaavat säännökset ovat näin ollen tarpeettomia.

11 §. Tietojen luovuttamistavat. Pykälässä säädettäisiin tietojen luovuttamistavoista. Pykälän 1 momentin mukaan rekistereiden tietojen luovuttamisesta säädetään julkisuuslain 16 §:ssä. Poiketen siitä, mitä julkisuuslain 16 §:n 3 momentissa säädetään, jokaisella olisi kuitenkin oikeus saada tiettyä henkilöä koskevat rekisteriin merkityt tiedot kopiona tai tulosteena. Julkisuuslain 16 §:n 3 momentin mukaan viranomaisen henkilörekisteristä saa antaa henkilötietoja sisältävän kopion tai tulosteen tai sen tiedot sähköisessä muodossa, jollei laissa ole toisin erikseen säädetty, jos luovutuksensaajalla on henkilötietojen suojaa koskevien säännösten mukaan oikeus tallettaa ja käyttää sellaisia henkilötietoja.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin Digi- ja väestötietoviraston toimivallasta luovuttaa tietoja sähköisessä muodossa teknisen rajapinnan tai katseluyhteyden avulla. Ahvenanmaan valtionvirasto vastaisi toimialueellaan 1 momentin nojalla muusta rekistereiden tietojen luovuttamisesta kuin tietojen luovuttamisesta teknisen rajapinnan tai katseluyhteyden avulla. Valtionvirasto voisi edelleen luovuttaa tietoja paikallisiin tai muuten rajoitettuihin tarkoituksiin myös sähköisesti. Julkisuuslain 16 §:ssä säädetään asiakirjan sähköisestä luovutustavasta yleisesti. Julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetussa laissa säädetään tiettyistä sähköisistä luovutustavoista eli tietojen luovuttamisesta teknisen rajapinnan ja katseluyhteyden avulla. Tiedonhallintalaki sisältää lisäksi yleiset säännökset tietojen suojausvaatimuksista, joiden on täyttyttävä ennen kuin tietoja voidaan luovuttaa teknisen rajapinnan tai katseluyhteyden avulla. Digi- ja väestötietovirasto tekee päätöksen tietojen luovuttamisesta teknisen rajapinnan tai katseluyhteyden avulla.

Ehdotettu sääntely vastaa olennaisilta osin maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetun lain 3 §:n 1 ja 3 momenttia, vihkimisoikeuslain 10 §:n 2 momenttia ja holhoustoimesta annetun lain 64 §:n 5 momenttia.

12 §. Tietojen säilyttäminen rekistereissä. Pykälässä säädettäisiin tietojen säilyttämisestä ja poistamisesta. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että holhousasioiden rekisteriin merkityt tiedot on säilytettävä kymmenen vuoden ajan siitä, kun edunvalvonta on päättynyt tai edunvalvontavaltuutus on lakannut olemasta voimassa. Rekisteriin merkityt tietoja saatetaan tarvita vielä sen jälkeenkin, kun edunvalvonta on päättynyt. Niillä voi olla merkitystä esimerkiksi edunvalvontaa koskevassa vahingonkorvausasiassa tai selvitetäessä edunvalvonnassa olleen henkilön jäämistöä. Sen vuoksi ehdotetaan, että rekisterissä olevat tiedot olisi säilytettävä 10 vuoden ajan siitä, kun edunvalvonta on päättynyt. Lisäksi momentissa rajoitettaisiin tietojen luovuttamista edunvalvonnan päättymisen jälkeen tai sen jälkeen, kun edunvalvontavaltuutus on lakannut olemasta voimassa. Tällöin tiedot voidaan luovuttaa 10 §:n 2 momentin nojalla ainoastaan sille, joka tarvitsee tietoa etujensa, oikeuksiensa tai velvollisuuksiensa hoitamiseksi.

Pykälän 2 momentin mukaan muut laissa tarkoitettuihin rekistereihin merkityt tiedot säilytetään pysyvästi. Esimerkiksi avioehtoasioiden rekisterin tietoja voidaan tarvita vuosikymmeniä rekisteröintihetken jälkeen. Rekisteritietojen säilyttäminen myös ositusperusteen syntymisen eli

avioeroasian vireille tulon tai puolison kuoleman jälkeen olisi tarpeen, sillä velvollisuutta toimittaa ositus tai omaisuuden erottelu tietyssä ajassa ei ole, ja siten ositus tai omaisuuden erottelu voidaan toimittaa pitkänkin ajan jälkeen ositusperusteen syntymisestä. Samat periaatteet soveltuvat myös omaisuuden erotteluun avoliiton päättyessä. Lisäksi tietoa siitä, milloin ositus tai omaisuuden erottelu on tehty, ei tulisi rekisterinpitäjän tietoon. Myös osituskirjan ja lahjoituksen rekisteröinnin tai vihkimisoikeuden osoittamiseen saattaa tulla tarvetta vielä pitkän ajan kuluttua rekisteröintihetkestä eikä ole määriteltävissä aikaa, jonka kuluttua rekisteröityä tietoa ei enää tarvita. Myös rekisteritietoja vastaavien asiakirjojen säilyttäminen olisi tarpeen.

Pykälän 1 ja 2 momentin sääntely vastaisi olennaisilta osin holhoustoimilain 68 §:n ja maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetun lain 11 §:n 1 momenttia. Säilytysajasta on säädetty tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 3 kohdan perusteella.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin poikkeuksesta tietosuoja-asetuksen 18 artiklan 1 kohdan a alakohdan alakohtaan. Laissa tarkoitettuihin rekistereihin ei sovellettaisi 18 artiklan 1 kohdan a alakohdan alakohtaa, jonka mukaan käsittelyä on rajoitettava, kun rekisteröity kiistää henkilötietojen paikkansapitävyyden. Pelkkä rekisteröidyn ilmoitus siitä, että tämä epäilee tietojen oikeellisuutta, ei edellyttäisi tietojen käsittelyn rajoittamista ennen kuin asia on viranomaisessa tutkittu.

Laissa tarkoitettujen henkilötietojen saatavuus on keskeistä rekisteröitävien oikeustoimien oikeusvaikutusten voimaan saattamiseksi ja pätevyyden selvittämiseksi, tietojen saattamiseksi julkisiksi sekä kolmansien oikeuden turvaamiseksi. Tietojen jatkuva saatavuus rekisteristä varmistaa sen, että ne ovat oikea-aikaisesti käytettävissä osapuolille, jotka tarvitsevat tietoja erilaisten oikeustoimien suorittamiseksi. Erityisesti edunvalvonnan lajia ja oikeustoimikelpoisuuden rajoittamista koskeva tieto on ratkaiseva siinä, onko tietyllä henkilöllä tosiasiaa mahdollisuus ryhtyä oikeustoimeen ja onko kyseinen oikeustoimi tehokas. Esimerkiksi kaupantekotilanteessa oikea-aikainen tieto oikeustoimikelpoisuuden rajoituksesta on kriittinen. Tietojen rajoittaminen pelkän virheellisyysväitteen nojalla vaarantaisi olennaisesti käsittelyn tarkoituksen ja rekisteröinnin takaamien oikeushyvien toteutumisen. Toisaalta on huomattava, että näiden rekisterien sisältämä tieto perustuu joko viranomaispäätökseen tai asianosaisten itsensä toimittamiin asiakirjoihin. Riski virheellisestä tiedosta ei ole suuri. Lisäksi rekisterinpitäjällä on jo tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 1 kohdan d alakohdan nojalla velvollisuus varmistaa tietojen oikeellisuus ja täsmällisyys kaikilla kohtuullisilla toimenpiteillä. Mikäli virhe tulisi esille, viranomaisella olisi velvollisuus ryhtyä toimiin ilman aiheetonta viivytystä sen korjaamiseksi.

Näillä perusteilla voidaan katsoa, että tietojen oikea-aikainen saatavuus on sellainen jäsenvaltion julkiseen etuun liittyvä tärkeä tavoite, joka mahdollistaa tietosuoja-asetuksen 23 artiklan 1 kohdan e alakohdan nojalla poikkeamisen 18 artiklan 1 kohdan a alakohdan soveltamisesta. Toimenpide on välttämätön oikeustoimien turvaamiseksi. Ottaen huomioon sen, että rekisteritietojen jatkuvalla saatavuudella on ratkaiseva merkitys käsittelyn tarkoituksen ja asianosaisten oikeuksien toteutumiselle, eikä riskiä virheellisyydestä voida pitää suurena, on toimenpide myös oikeasuhtainen.

Tietosuoja-asetuksen 23 artiklan 2 kohdassa edellytetään, että poikkeuksen sisältävät lainsäädäntötoimenpiteet sisältävät tarpeen mukaan erityisiä säännöksiä, jotka koskevat ainakin käsittelytarkoitusta tai käsittelyn ryhmiä, henkilötietoryhmiä, käyttöön otettujen rajoitusten soveltamisalaa, suojatoimia, joilla estetään väärinkäyttö tai lainvastainen pääsy tietoihin tai niiden siirtäminen, rekisterinpitäjän ja rekisterinpitäjien ryhmien määrittämistä, tietojen säilytysaikoja ja sovellettavia suojatoimia, rekisteröidyn oikeuksiin ja vapauksiin kohdistuvia riskejä sekä rekisteröidyn oikeutta saada tietoa rajoituksesta. Lukuun ottamatta suojatoimia, joilla estetään väärinkäyttö tai lainvastainen pääsy tietoihin ja niiden siirtäminen, sekä rekisteröidyn oikeutta saada tietoa rajoituksesta, nämä säännökset sisältyvät esitettyyn lakiin. Lisäksi rekisterinpitäjän

on tietosuoja-asetuksen, tietosuojalain sekä kansallisen sääntelyn nojalla huolehdittava tietoturvallisuudesta ja tiedonhallinnasta asiallisella tavalla.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin kuitenkin, että virheelliseksi todettu tieto on merkittävä virheelliseksi ja säilytettävä vain, jos se on välttämätöntä rekisteröidyn, muun asianosaisen tai rekisterinpitäjän oikeuksien turvaamiseksi. Tällaista tietoa saa kuitenkin käyttää ainoastaan rekisteröidyn, muun asianosaisen tai rekisterinpitäjän oikeuksien turvaamiseksi. Vastaava säännös sisältyy maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetun lain 11 §:n 2 momenttiin. Sen soveltaminen myös holhousasioiden rekisteriin ja vihkimisoikeusrekisteriin ei käytännössä tarkoita merkittävää muutosta näiden tietojen käsittelyyn. Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi, että virheelliseksi todettu tieto olisi poistettava heti, kun tiedon säilyttäminen ei olisi enää tarpeen.

Säännös merkitsee poikkeusta tietosuoja-asetuksen 16 artiklaan. Koska rekisterien tiedot ovat perustana erilaisille oikeustoimille, on jälkikäteen voitava osoittaa, mihin tietoon oikeustoimi on perustunut. Näin on silloinkin, kun oikeustoimen taustalla on ollut virheellinen tieto. Tällaisen tiedon säilyttäminen virheelliseksi merkittynä on tarpeen asianosaisten oikeusturvan takaamiseksi. Kyseessä on sellainen jäsenvaltion julkiseen etuun ja rekisteröidyn sekä muiden oikeuksien suojeluun liittyvä tärkeä tavoite, joka mahdollistaa tietosuoja-asetuksen 23 artiklan 1 kohdan e ja i alakohtien nojalla poikkeamisen 16 artiklan soveltamisesta. Toimenpide on välttämätön, jotta voidaan jälkikäteen todentaa oikeustoimen perusteena ollut tieto. Tämä on tarpeen esimerkiksi silloin, kun virheellistä tietoa on käytetty ennen sen oikaisemista oikeustoimen perustana ja tiedon virheellisyydestä on koitunut vahinkoa jollekin oikeustoimen osapuolista. Mahdollisen vahingonkorvausvaatimuksen kohdentamiseksi on eri osapuolille tärkeää pystyä todentamaan, mikä tiedon sisältö on ollut tiedon antamishetkellä. Tästä syystä myös virheellisen tiedon säilyttäminen on välttämätöntä. Ottaen huomioon, että riski virheellisyydestä ei ole suuri ja poikkeuksen soveltamisala olisi sen käyttötarkoitusta ja säilyttämisaikaa koskevien edellytysten myötä hyvin rajallinen, on ehdotettu poikkeussäännös myös oikeasuhtainen. Kuten edellä on todettu pykälän 3 momentin yhteydessä, tietosuoja-asetuksen 23 artiklan 2 kohdassa edellytetyt erityiset säännökset sisältyvät esitettyyn lakiin.

13 §. Muutoksenhaku. Pykälässä säädettäisiin muutoksenhausta lain nojalla tehtyihin päätöksiin. Pykälän 1 momentin mukaan Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa säädetään.

Pykälän 2 momentin mukaan oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

Pykälän 3 momentin mukaan hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

Sääntely vastaisi holhoustoimilain ja maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetun lain säännöksiä muutoksenhausta rekistereitä koskeviin päätöksiin ottaen kuitenkin huomioon 1.1.2020 kumoutuvan hallintolainkäyttölain sijaan säädetyistä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetusta laista aiheutuvat päivitystarpeet.

14 §. Maksut. Pykälässä säädettäisiin lain mukaisten suoritteiden maksuista. Pykälän mukaan Digi- ja väestötietoviraston suoritteista peritään maksut valtion maksuperustelaisissa säädettyjen perusteiden mukaan. Sääntely vastaa maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetun lain 13 §:ää ja holhoustoimilain 85 §:n 3 momenttia.

15 §. Voimaantulo. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Pykälän 2 momentin mukaan lailla kumotaan maistraattien eräistä henkilörekistereistä annettu laki.

1.33 Laki vihkimisoikeudesta

1 §. Lain soveltamisala. Pykälässä säädettäisiin lain soveltamisalasta. Oikeus vihkiä avioliittoon rekisteröidyssä uskonnollisessa yhdyskunnassa voitaisiin myöntää siten kuin laissa säädetään. Säännös vastaisi vihkimisoikeudesta annetun lain 1 §:n 1 momenttia. Laki ei sisältäisi säännöksiä vihkimisoikeusrekisteristä, vaan tietojen käsittelyä koskevat säännökset sisältyisivät Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annettavaan lakiin.

2 §. Vihkimisoikeuden myöntämisen edellytykset. Pykälässä säädettäisiin vihkimisoikeuden myöntämisen edellytyksistä. Säännös vastaisi voimassa olevan vihkimisoikeudesta annetun lain 2 §:ää.

3 §. Toimivaltainen viranomainen. Pykälässä säädettäisiin toimivaltaisesta viranomaisesta. Vihkimisoikeuden myöntäisi maistraatin sijaan Digi- ja väestötietovirasto. Lisäksi pykälässä säädettäisiin siitä, että Ahvenanmaan valtionvirasto myöntää vihkimisoikeuden Ahvenanmaan maakunnassa. Mitä lain 4 ja 6—8 §:ssä säädettäisiin Digi- ja väestötietovirastosta, sovellettaisiin myös Ahvenanmaan valtionvirastoon sen toimialueella.

4 §. Vihkimisoikeuden hakeminen. Pykälässä säädettäisiin vihkimisoikeuden hakemisesta. Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevan lain 4 §:ää, mutta ei sisältäisi sen 1 momenttia vastaavaa säännöstä. Toimivaltasäännös sekä säännös hakemuksen siirtämisestä olisivat tarpeettomia, koska Digi- ja väestötietoviraston toimivalta on valtakunnallinen. Pykälässä säädettäisiin hakemuksen sisällöstä ja liitteistä voimassa olevan lain 4 §:n 2 momenttia vastaavasti. Pykälää sovellettaisiin 3 §:n 2 momentin nojalla myös Ahvenanmaan valtionvirastoon.

5 §. Vihkijän velvollisuudet ja vastuu. Pykälässä säädettäisiin voimassa olevan vihkimisoikeudesta annetun lain 5 §:ää vastaavasti vihkijän velvollisuuksista ja vastuusta. Säännöksen kieli- asua on kuitenkin ajanmukaistettu. Vihkijän vahingonkorvausvelvollisuudesta säädetään avioliittolain 17 b §:n 3 momentissa.

6 §. Valvonta. Pykälässä säädettäisiin vihkimisoikeuden käyttämisen valvonnasta. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että Digi- ja väestötietovirasto valvoo vihkimisoikeuden käyttämistä. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin valvovan viranomaisen tiedonsaantioikeudesta. Pykälää sovellettaisiin 3 §:n 2 momentin nojalla myös Ahvenanmaan valtionvirastoon. Pykälään ei sisältyisi voimassa olevan vihkimisoikeudesta annetun lain 6 §:n 3 momenttia vastaavaa säännöstä. Säännös rekisterihallinnon viranomaisten välisestä tiedottamisesta ei olisi tarpeen valtakunnallisessa virastossa.

7 §. Vihkimisoikeuden peruuttaminen. Pykälässä säädettäisiin vihkimisoikeuden peruuttamisesta voimassa olevan vihkimisoikeudesta annetun lain 7 §:ä vastaavasti. Toimivaltainen viranomainen olisi Digi- ja väestötietovirasto, mutta pykälää sovellettaisiin 3 §:n 2 momentin nojalla myös Ahvenanmaan valtionvirastoon.

8 §. Väliaikainen määräys. Pykälässä säädettäisiin vihkimisoikeuden peruuttamista koskevasta väliaikaisesta määräyksestä voimassa olevan vihkimisoikeudesta annetun lain 8 §:ä vastaavasti. Toimivaltainen viranomainen olisi Digi- ja väestötietovirasto, mutta pykälää sovellettaisiin 3 §:n 2 momentin nojalla myös Ahvenanmaan valtionvirastoon.

9 §. Muutoksenhaku. Pykälässä säädettäisiin muutoksenhakumahdollisuudesta vihkimisoikeuden myöntämistä ja peruuttamista koskevaan päätökseen. Muutoksenhakumahdollisuudesta säädettäisiin selvyuden vuoksi. Muutoksenhakumahdollisuus vastaa voimassa olevaa oikeutta, vaikka muutoksenhausta ei ole voimassa olevassa vihkimisoikeudesta annetussa laissa erikseen säännelty. Säännöksissä on otettu huomioon uusi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettu laki, joka tulee voimaan 1.1.2020.

10 §. Päätöksen noudattaminen. Pykälässä säädettäisiin päätöksen noudattamisesta voimassa olevan vihkimisoikeudesta annetun lain 12 §:ää vastaavasti.

11 §. Vihkimisoikeusrekisteri. Pykälässä säädettäisiin siitä, että lain ja avioliittolain nojalla myönnetty vihkimisoikeudet talletetaan vihkimisoikeusrekisteriin. Vihkimisoikeusrekisteristä säädetään Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annetussa laissa. Pykälä sisältäisi informatiivisen viittauksen tähän lakiin.

12 §. Voimaantulo. Pykälässä säädettäisiin lain voimaantulosta ja vihkimisoikeudesta annetun lain kumoamisesta.

1.34 Laki tiettyjen yleisten asiakirjojen esittämistä koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta

2 §. Lain 2 §:ään muutettaisiin keskusviranomaiseksi Väestörekisterikeskuksen sijaan Digi- ja väestötietovirasto.

3 §. Pykälän *1 momenttia* muutettaisiin niin, että maistraattien sijaan Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan valtionvirasto olisivat toimivaltaisia liittämään asetuksessa tarkoitettu monikielinen vakiolomake antamiinsa yleisiin asiakirjoihin.

1.35 Laki kansainvälisten parien varallisuussuhteita koskevien neuvoston asetusten soveltamisesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

2 §. Pykälään tehtäisiin teknisluontoinen nimenmuutos siten, että maistraatti korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla ja Ahvenanmaan valtionvirastolla. Pykälään lisättäisiin myös viittaussäännös avioliittolakiin, jonka 43 §:ään avioehtosopimuksen rekisteröinnin edellytyksiä koskevat säännökset on ehdotettu siirrettäviksi. Vastaavia edellytyksiä sovellettaisiin myös sovellettavaa lakia koskeviin sopimuksiin. Viittaus kumottavaksi ehdotettuun maistraattien eräistä rekisteristereitä annettuun lakiin ehdotetaan muutettavaksi tässä esityksessä ehdotettuun uuteen lakiin Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä.

1.36 Laki pohjoismaiden välillä tehdyn avioliittoa, lapseksiottamista ja holhousta koskevia kansainvälisyksityisoikeudellisia määräyksiä sisältävän sopimuksen muuttamisesta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta

2 §. Pykälän *1 momenttiin* tehtäisiin teknisluontoinen nimenmuutos siten, että maistraatti korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla ja Ahvenanmaan valtionvirastolla. Pykälään sisältyvä viittaussäännös muutettaisiin, koska aviovarallisuus oikeudellisten sopimusten rekisteröinnin edellytyksiä koskevat säännökset on ehdotettu siirrettäväksi avioliittolain 43 §:ään.

3 §. Pykälän viittaussäännös muutettaisiin viittamaan uuteen Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annettavaan lakiin.

Sisäministeriön toimiala

1.37 Kansalaisuuslaki

34 §. *Kansalaisuuden säilyttäminen täytettäessä 22 vuotta.* Pykälän 2 momentin 3 kohdan a alakohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että toimivaltaiset viranomaiset maistraatin sijasta olisivat Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto.

38 §. *Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston kansalaisuuden määrittämiseen liittyvät tehtävät.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että toimivaltaiset viranomaiset olisivat maistraatin sijasta Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto. Myös pykälän otsikko ehdotetaan muutettavaksi toimivaltaisten viranomaisten osalta.

39 §. *Asianosaisen tietojenantovelvollisuus.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että toimivaltaiset viranomaiset olisivat maistraatin sijasta Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto.

40 §. *Viranomaisten keskinäinen ilmoitusvelvollisuus.* Pykälän 2 momentti ehdotetaan muutettavaksi siten, että toimivaltaiset viranomaiset olisivat maistraatin sijasta Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan valtionvirasto.

1.38 Laki henkilötietojen käsittelystä poliisitoimissa

16 §. *Poliisin oikeus saada tietoja eräistä rekistereistä ja tietojärjestelmistä.* Pykälän 1 momentin 11 kohtaan tehtäisiin teknisluontoinen säädösviittauksen muutos. Väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain nimike korvattaisiin säädöksen uudella nimikkeellä. Samalla korjattaisiin viittauksessa oleva kirjoitusvirhe.

22 §. *Muu henkilötietojen luovuttaminen viranomaisille.* Pykälän 1 momentin 16 kohtaan tehtäisiin teknisluontoinen muutos siten, että toimivaltaiset viranomaiset olisivat jatkossa maistraatin sijasta Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto.

1.39 Ulkomaalaislaki

138 §. *Muukalaispassin ja pakolaisen matkustusasiakirjan peruuttaminen.* Pykälän 2 momentin 4 kohtaan tehtäisiin teknisluontoinen nimenmuutos siten, että Väestörekisterikeskus korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla.

1.40 Passilaki

5 c §. *Passin teknisen osan tietojen tietoturva.* Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin teknisluontoinen nimenmuutos siten, että Väestörekisterikeskus muutettaisiin Digi- ja väestötietovirastoksi.

21 §. *Passin peruuttamisen edellytykset.* Pykälän 3 momentin 5 kohtaan tehtäisiin teknisluontoinen nimenmuutos siten, että Väestörekisterikeskus muutettaisiin Digi- ja väestötietovirastoksi.

1.41 Laki hätäkeskustoiminnasta

19 §. *Tiedonsaantioikeus rekistereistä.* Pykälän 1 momentin kohtaan tehtäisiin teknisluontoinen muutos siten, että väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain nimike korvattaisiin säädöksen uudella nimikkeellä. Ruotsinkielisessä säädöstehtävissä korvattaisiin lisäksi termi ”registerföraren” nykyisin käytössä olevalla termillä ”personuppgiftsansvarige”.

1.42 Pelastuslaki

89 §. *Tiedonsaantioikeus pelastustoimintaa ja valvontatehtäviä varten.* Pykälän 2 momentin 2 kohtaan ja 3 momentin 1 kohtaan tehtäisiin teknisluontoiset muutokset siten, että viittaus väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annettuun lakiin muutettaisiin vastaamaan lain uutta nimikettä.

90 §. *Oikeus saada tietoja väestönsuojelutehtäviä varten.* Pykälän 1 momentin 1 kohtaan tehtäisiin teknisluontoinen muutos siten, että ilmaisu ”rekisterihallintolaisissa tarkoitetuilta viranomaisilta” korvattaisiin ilmaisulla ”väestötietojärjestelmästä”. Muutoksella ei olisi vaikutusta vallitsevaan oikeustilaan tiedonsaannin osalta.

1.43 Henkilökorttilaki

3 §. *Kansalaisvarmenne.* Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin teknisluontoinen säännösviittauksen muutos ja viranomaisen nimen muutos. Väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain nimike muutettaisiin vastaamaan lain uutta nimikettä. Väestörekisterikeskus korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla.

8 §. *Henkilökortin tietojen oikeellisuus ja tarkistaminen.* Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin teknisluontoinen viranomaisen nimen muutos siten, että Väestörekisterikeskus korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla.

Puolustusministeriön toimiala

1.44 Laki henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa

29 §. *Oikeus luovuttaa henkilötietoja lakisäätteisten tehtävien suorittamiseksi.* Pykälän 1 momentin 12 kohtaan tehtäisiin teknisluonteinen nimen muutos siten, että maistraatti korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla.

36 §. *Oikeus saada henkilötietoja sotilasoikeudenhoitoa koskevien asioiden hoitamista varten.* Pykälän 1 momentin 1 kohdassa tehtäisiin teknisluontoinen muutos siten, että viittaus väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annettuun lakiin muutettaisiin vastaamaan lain uutta nimikettä.

37 §. *Oikeus saada henkilötietoja sotilastiedustelutehtävien sekä rikosten ennalta estämisen- ja paljastamistehtävien hoitamista varten.* Pykälän 1 momentin 1 kohdassa tehtäisiin teknisluontoinen muutos siten, että viittaus väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annettuun lakiin muutettaisiin vastaamaan lain uutta nimikettä.

Valtiovarainministeriön toimiala

1.45 Laki valtion paikallishallinnon kehittämisen perusteista

1 §. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä poistettaisiin viittaus maistraatteihin. Maistraattien tehtävien yhdistyessä valtakunnalliseen Digi- ja väestötietovirastoon viraston toiminnot eivät kuulu enää valtion paikallishallinnon aluejakoihin.

1.46 Kotikuntalaki

1 §. *Soveltamisala.* Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin teknisluontoinen säännösviittauksen muutos. Väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain nimike korvattaisiin säädöksen uudella nimikkeellä.

Pykälään lisättäisiin uusi 4 momentti, jossa säädettäisiin tarkemmin lain säännösten soveltumisesta Ahvenanmaan valtionvirastoon. Maistraattien tehtävien siirtyessä Digi- ja väestötietovirastolle nykyinen rekisterihallintolaki kumottaisiin. Rekisterihallintolain 3 §:ssä säädetään nykyisin maistraatin tehtävistä sekä siitä, että Ahvenanmaan maakunnassa maistraattien tehtäviä hoitaa Ahvenanmaan valtionvirasto. Uudessa Digi- ja väestötietovirastoa koskevassa laissa ei säädettäisi yksityiskohtaisesti Ahvenanmaan valtionviraston tehtävistä. Tämän vuoksi olisi tarpeen erikseen säätää Ahvenanmaan valtionviraston toimivallasta niissä kotikuntalaisissa säädettyissä tehtävissä, jotka siirtyisivät maistraateilta uudelle Digi- ja väestötietovirastolle. Momentissa eriteltäisiin ne säännökset, joissa viitataan Digi- ja väestötietovirastoon, mutta joita Ahvenanmaan maakunnassa sovelletaan Ahvenanmaan valtionvirastoon. Pykälä ei muuttaisi vallitsevaa oikeustilaa, vaan Ahvenanmaan valtionvirastolla säilyisivät sen tälläkin hetkellä suorittamat lain mukaiset tehtävät.

7 §. *Muuttajan ilmoitusvelvollisuus.* Pykälään tehtäisiin teknisluontoinen nimenmuutos siten, että maistraatti korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla. Pykälän 1 momentista poistettaisiin viittaus kumoutuneeseen sosiaalihuoltolakiin. Pykälän 3 momenttiin tehtäisiin kielellinen muutos. Lisäksi pykälän 4 momenttiin tehtäisiin teknisluontoinen säännösviittauksen muutos. Väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain nimike korvattaisiin säädöksen uudella nimikkeellä.

7 a §. *Muutto- ja maastamuuttoilmoitus.* Pykälän 6 momenttiin tehtäisiin teknisluontoinen nimenmuutos siten, että Väestörekisterikeskus korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla.

7 b §. *Toimivaltainen maistraatti.* Pykälä kumottaisiin kokonaisuudessaan. Säännökset alueellisesta toimivallasta ovat valtakunnallisessa virastossa tarpeettomia.

7 c §. *Ilmoituksen vastaanottaminen muualla kuin Digi- ja väestötietovirastossa.* Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin teknisluontoinen nimenmuutos siten, että maistraatti korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla. Pykälän 1 momentin säännös asianomaisten maistraattien kuulemisesta poistettaisiin tarpeettomana.

7 e §. *Muutto- ja maastamuuttoilmoituksen vastaanottamiseen liittyvät tehtävät.* Pykälästä poistettaisiin viittaus kumottavaan 7 b §:ään. Pykälään tehtäisiin teknisluontoinen nimenmuutos siten, että maistraatti korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla.

8 §. *Muu ilmoitusvelvollisuus.* Pykälään tehtäisiin teknisluontoiset nimenmuutokset siten, että maistraatti korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla.

9 §. *Kotikuntaa, asuinpaikkaa ja väestökirjanpitokuntaa koskevan merkinnän tekeminen.* Pykälään tehtäisiin teknisluontoiset nimenmuutokset siten, että maistraatti korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla.

9 a §. *Kotikuntaa, asuinpaikkaa ja väestökirjanpitokuntaa koskeva merkintä eräissä tapauksissa.* Pykälään 2 momenttiin tehtäisiin teknisluontoinen nimenmuutos siten, että maistraatti korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla. Ruotsinkieliseen säädöstekstiin tehtäisiin lisäksi kielellinen muutos.

10 §. *Muuttopäivä.* Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin teknisluontoinen nimenmuutos siten, että maistraatti korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla.

11 §. *Kotikuntamerkintää koskeva hallintopäätös.* Pykälään tehtäisiin teknisluontoinen nimenmuutos siten, että maistraatti korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla.

12 §. *Velvoittaminen.* Pykälään tehtäisiin teknisluontoinen nimenmuutos siten, että maistraatti korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla.

13 §. *Uhkasakko.* Pykälään tehtäisiin teknisluontoinen nimenmuutos siten, että maistraatti korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla. Lisäksi pykälään tehtäisiin kielellinen muutos.

15 §. *Kuuleminen.* Pykälään tehtäisiin teknisluontoinen nimenmuutos siten, että maistraatti korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla.

17 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän lakiviittaus 1.1.2020 kumoutuvaan hallintolainkäyttölakiin päivitettäisiin viittaukseksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin sekä pykälän valituslupaa koskevat säännökset muutetaan viittauksiksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin. Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa sisältää valituslupaa koskevat säännökset, eikä asiasta ole tarpeen säätää erikseen. Säännöstä sovellettaisiin 1 §:n 4 momentin nojalla myös Ahvenanmaan valtionvirastoon sen toimialueella. Muutoksenhakua koskevaan oikeustilaan ei tulisi muutosta.

18 §. *Kotikuntaa, asuinpaikkaa tai väestökirjanpitokuntaa koskevan virheen korjaaminen.* Pykälään tehtäisiin teknisluontoinen muutos siten, että väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain nimike korvattaisiin säädöksen uudella nimikkeellä.

19 §. *Oikaisuvaatimus ja muutoksenhaku virheen korjaamista koskevaan ratkaisuun.* Pykälään tehtäisiin teknisluontoinen muutos siten, että väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain nimike korvattaisiin säädöksen uudella nimikkeellä.

1.47 Valtion virkamieslaki

7 §. Pykälän 1 momentin 9 kohdassa muutettaisiin vaatimus Suomen kansalaisuudesta koskemaan Digi- ja väestötietoviraston virkaa, johon kuuluu tieto- ja kyberturvallisuuteen olennaisesti vaikuttavia tehtäviä sekä Digi- ja väestötietoviraston pääjohtajan välittömänä alaisena toimivan johtajan virkaa. Lisäksi kohtaan tehtäisiin kielellinen muutos.

1.48 Laki verotusmenettelystä

18 §. *Viranomaisen yleinen tiedonantovelvollisuus.* Pykälän 1 momentista poistettaisiin viittaus kumottavaan rekisterihallintolakiin. Tiedonantovelvollisina viranomaisina toimisivat jatkossa Digi- ja väestötietovirasto sekä Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto.

1.49 Laki verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta

20 §. *Tietojen antaminen eräille viranomaisille.* Pykälän 1 momentin 3 kohdasta poistettaisiin viittaus kumottavaan rekisterihallintolakiin. Viranomaisina, joille verohallinto voisi jatkossa sallassapitovelvollisuuden estämättä antaa tietoja, toimisivat Digi- ja väestötietovirasto sekä Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto.

1.50 Laki hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista

4 §. *Palvelutuottajat.* Pykälän 1 momentissa muutettaisiin viraston nimi.

6 §. *Palvelutietovarannon ja palvelunäkymän käyttö.* Pykälän 3 momentissa muutettaisiin viraston nimi.

8 §. *Yksityisten käyttöoikeus ja käytön kieltäminen.* Pykälän 4 momentin johdantokappaleessa muutettaisiin viraston nimi.

9 §. *Palvelutuotannossa säännönmukaisesti hyödynnettävät tietolähteet.* Pykälän 1 momentin johdantokappaleessa muutettaisiin viraston nimi. Lisäksi 1 momentin 1 kohdassa muutettaisiin säädösviittaus vastaamaan muutettavain lain uutta nimeä.

10 §. *Valtuutusten ja muiden tahdonilmaisujen rekisteröinti.* Pykälässä muutettaisiin viraston nimi. Lisäksi Viestintävirasto muutettaisiin Liikenne- ja viestintävirastoksi. Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin kielellinen täsmennys.

12 §. *Tietojen käsittely palvelutuotannossa.* Pykälän 1, 3 ja 4 momentissa muutettaisiin viraston nimi. Lisäksi pykälän 4 momenttiin tehtäisiin kielellinen täsmennys, ja vaihdettaisiin tietojärjestelmän tilalle termi rekisteri. Lisäksi pykälän 4 momentin ruotsinkieliseen tekstiin tehtäisiin kielellinen muutos.

13 §. *Palvelutuotannossa käsiteltävien tietojen säilyttäminen.* Pykälän 1 ja 2 momentissa muutettaisiin viraston nimi. Lisäksi ruotsinkielisessä säädöstekstissä tehtäisiin tietosuoja-asetuksesta johtuva terminologinen muutos siten, että sana ”registeransvarig” korvattaisiin sanalla ”personuppgiftsansvarig”.

20 §. *Lokirekisteri.* Pykälässä muutettaisiin viraston nimi ja tehtäisiin kielenhuollollisia korjauksia.

21 §. *Lokirekisterin tietojen käyttö ja luovuttaminen.* Pykälässä muutettaisiin viraston nimi.

22 §. *Yleinen ohjaus.* Pykälän 2 momentissa muutettaisiin viraston nimi.

1.51 Laki väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista

Lain nimike muutettaisiin niin, että Väestörekisterikeskus korvattaisiin uudella viraston nimellä Digi- ja väestötietovirasto.

1 §. *Lain tarkoitus.* Pykälässä muutettaisiin viraston nimi.

2 §. *Lain soveltamisala.* Pykälän 1 momentissa muutettaisiin viraston nimi. Lisäksi momenttiin tehtäisiin kielellinen muutos.

3 §. Väestötietojärjestelmä. Pykälän 2 momentti muutettaisiin siten, että ilmaisu ”automaattisen tietojenkäsittelyn avulla pidettävä” poistettaisiin. Ilmaisu on vanhanaikainen eikä sen poistaminen muuta säännöksen merkitystä. Muutoksella ei olisi tarkoitus muuttaa vallitsevaa oikeustilaa.

4 §. Väestötietojärjestelmän rekisterinpitäjä. Pykälässä säädettäisiin väestötietojärjestelmän rekisterinpitäjästä. Voimassa olevan lain mukaan rekisterinpitäjiä ovat Väestörekisterikeskus ja maistraatit. Rekisterihallintolain nojalla myös Ahvenanmaan valtakunnanvirasto toimii rekisterinpitäjänä, sillä se hoitaa Ahvenanmaan maakunnassa maistraatin tehtäviä. Maistraattien yhdistyessä Digi- ja väestötietovirastoon jäävät jäljelle Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan valtionvirasto.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että Väestötietojärjestelmän rekisterinpitäjiä ovat Digi- ja väestötietovirasto sekä Ahvenanmaan valtionvirasto. Kumpikin rekisterinpitäjä vastaisi tietosuoja-asetuksen mukaisten rekisteröidyn oikeuksien toteuttamisesta omassa toiminnassaan. Rekisteröidyn olisi mahdollista osoittaa pyyntönsä kummalle tahansa rekisterinpitäjälle. Käytännössä pyynnöt ohjautuisivat Ahvenanmaan maakunnassa pääsääntöisesti Ahvenanmaan valtionvirastolle ja Manner-Suomessa Digi- ja väestötietovirastolle. Rekisterinpitäjien olisi kuitenkin mahdollista keskinäisin järjestelyin ja sähköisiä asiointipalveluita hyödyntämällä luoda käytännössä toimivat menettelyt pyyntöjen vastaanottamista ja käsittelyä varten. Jos asiakirjan luovutuspyyntö kohdistuisi rekisterimerkinnän sijaan rekisteröintiin liittyvään asiakirjaan, siihen sisältyvän tiedon antamisesta päättäisi viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 14 §:n mukaisesti se viranomainen, jonka hallussa asiakirja on. Järjestely vastaisi voimassaolevaa käytäntöä.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin muista tietosuoja-asetuksen mukaisista rekisterinpitovelvollisuuksista ja -vastuista, joista Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan valtionvirasto kumpikin huolehtisivat omassa toiminnassaan. Molemmat toimijat rekisterinpitäjinä vastaavat sisäänrakennetun ja oletusarvoisen tietosuojan toteuttamisesta (25 artikla) ja käsittelyn turvallisuudesta (32 artikla) omassa toiminnassaan. Lisäksi molemmat toimijat vastaavat valvontaviranomaisen kanssa tehtävästä yhteistyöstä (31 artikla) sekä tietoturvaloukkauksia koskevista menettelyistä (33 ja 34 artikla), kun tietoturvaloukkaus tapahtuu niiden toiminnassa. Esimerkiksi Ahvenanmaan valtionvirasto vastaisi sellaisesta tietoturvaloukkauksesta, joka tapahtuisi sen toteuttaman henkilötietojen käsittelyn yhteydessä. Molemmat rekisterinpitäjät vastaavat myös 5 artiklan 2 kohdan ja 24 artiklan mukaisesti siitä, että ne voivat osoittaa vastuullaan olevien rekisterinpitäjien velvollisuuksien toteuttamisen.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä, että Digi- ja väestötietovirasto vastaisi muista rekisterinpitotehtävistä siltä osin, kuin tässä laissa ei toisin säädetä. Pykälän 1 ja 2 momentin tarkoituksena on varmistaa tietosuoja-asetuksessa tarkoitettun yhteisrekisterinpidon osalta selkeä ja läpinäkyvä vastuunjako. Lakiin sisältyy erillisiä säännöksiä ylläpitoa ja tietojen luovutusta koskevien tehtävien jaosta, jotka määrittävät osaltaan myös rekisterinpitäjän vastuun alaa. Esimerkiksi lain 21 §:ssä säädettäisiin Ahvenanmaan valtionviraston toimivallasta päättää tietojen lisäämisestä, muuttamisesta tai korjaamisesta toimialueellaan, kun taas lain 47 §:ssä säädettäisiin tietojen luovutusta koskevasta toimivallanjaosta.

Siltä osin kuin väestötietolaissa ei erikseen säädetä tietosuoja-asetuksen mukaisten rekisterinpitovelvollisuuksien ja -vastuiden jakautumisesta erikseen Ahvenanmaan valtionviraston sekä Digi- ja väestötietoviraston kesken, Digi- ja väestötietovirasto vastaisi rekisterinpitäjän tehtävistä. Väestörekisterikeskuksella on myös voimassa olevan lain nojalla ollut vastuu automaattisen tietojenkäsittelyn avulla pidetyn valtakunnallisen väestötietojärjestelmän yleisestä toimivuudesta ja tietotekniikasta, tietohallinnosta sekä rekisteritoimintojen yhtenäisyydestä. Oikeus-

tilaa ei tältä osin olisi tarkoitus muuttaa, vaan säännöksellä selvennettäisiin Digi- ja väestötietoviraston tehtäviä rekisterinpitäjänä. Digi- ja väestötietovirasto vastaa erityisesti tieto- ja viestintätekniikan avulla pidetyn väestötietojärjestelmän toiminnasta ja tietoturvallisuudesta, mutta myös tietosuojasta siltä osin, kun se koskee järjestelmän toiminnallisuuksia ja teknistä toteutusta. Tähän liittyen Digi- ja väestötietovirasto vastaisi esimerkiksi järjestelmän tietosuojaja- ja tietoturvakontrolleista (24 artikla), sisäänrakennetusta ja oletusarvoisesta tietosuojasta (25 artikla), käsittelytoimia koskevasta selosteesta (30 artikla) ja vaikutustenarvioinnin toteuttamisesta (35 artikla). Esimerkiksi vaatimus sisäänrakennetusta ja oletusarvoisesta tietosuojasta koskisi kuitenkin tietojärjestelmän ohella muutakin rekisterinpitäjän toimintaa, jolloin myös Ahvenanmaan valtionvirasto soveltaisi sitä omassa toiminnassaan esimerkiksi organisatoristen toimenpiteiden osalta. Digi- ja väestötietovirasto vastaisi lisäksi yleisestä väestötietojärjestelmää koskevasta viestinnästä.

Väestötietolain 53 §:ssä tarkoitetun käyttäjärekisterin, 56 §:ssä tarkoitetun lokirekisterin ja 59 §:ssä tarkoitetun tapahtumatiedoston rekisterinpitäjä olisi Digi- ja väestötietovirasto. Digi- ja väestötietovirastolle säädetty vastuu tietojärjestelmän teknisestä toimivuudesta, tietosuojasta ja tietoturvallisuudesta sekä sähköisistä asiointipalveluista edellyttää, että se vastaa myös käyttäjä- ja lokirekistereistä sekä tapahtumatiedostosta. Vastuu on voimassa olevan lain nojalla kuulunut Väestörekisterikeskukselle, eikä oikeustila suhteessa Ahvenanmaan valtionvirastoon tältä osin muuttuisi.

5 §. *Väestötietojärjestelmän käyttötarkoitus.* Pykälän 2 momentista poistettaisiin viittaus maistraatteihin ja Väestörekisterikeskukseen. Momentissa säädettäisiin jatkossa Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston käyttöoikeudesta. Muilta osin pykälään ei tehtäisi muutoksia.

6 §. *Digi- ja väestötietoviraston varmennettu sähköinen asiointi ja sen tarkoitus.* Pykälässä muutettaisiin viraston nimi.

9 §. *Ulkomaan kansalaisen rekisteröinnin edellytykset.* Pykälän 2 momentista poistettaisiin viittaus alueellisiin maistraatteihin ja säädettäisiin sen sijaan, että tietojen tallettamista koskeva pyyntö tulee esittää Digi- ja väestötietovirastolle. Pykälää sovellettaisiin 21 §:n 1 momentin nojalla myös Ahvenanmaan valtionvirastoon sen toimialueella.

10 §. *Ulkomaan kansalaista koskevien tietojen luotettavuuden varmistaminen.* Pykälässä muutettaisiin viittaukset maistraattiin viittauksiksi Digi- ja väestötietovirastoon. Mitä pykälässä säädetään Digi- ja väestötietovirastosta koskisi 21 §:n 1 momentin nojalla myös Ahvenanmaan valtionvirastoa sen suorittaessa sille Ahvenanmaan maakunnassa kuuluvia tämän lain mukaisia tehtäviä.

11 §. *Henkilötunnus ja sen antaminen.* Pykälän 1 momentista poistettaisiin säännös, jonka mukaan henkilötunnuksen antamisesta vastaa Väestörekisterikeskus. Vastaisuudessa tehtävä kuuluisi Digi- ja väestötietovirastolle, eikä tehtävänjaosta olisi tarpeen säätää erikseen, sillä virastolla olisi 4 §:n mukaan kokonaisvastuu väestötietojärjestelmän taustalla olevasta tietojärjestelmästä. Lain 4 §:n mukaan Digi- ja väestötietovirasto vastaa erityisesti tietojärjestelmän teknisestä toimivuudesta. Koska henkilötunnus annetaan automaattisesti, siitä vastaava viranomaisen on selkeästi osoitettavissa.

12 §. *Henkilötunnuksen korjaaminen ja muuttaminen.* Pykälää muutettaisiin niin, että viittaukset Väestörekisterikeskukseen ja maistraatteihin korvattaisiin viittauksilla Digi- ja väestötieto-

virastoon. Pykälän 3 momentin nojalla ainoastaan Digi- ja väestötietovirasto päättäisi henkilötunnuksen muuttamisesta 2 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa. Pykälää ei tältä osin sovellettaisi Ahvenanmaan valtionvirastoon.

Ahvenanmaan valtionvirasto voisi kuitenkin päättää henkilötunnuksen muuttamisesta, kun se vahvistaa sukupuolen transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annetun lain mukaisesti. Voimassa olevan 3 momentin mukaan tunnuksen muuttamisesta päättää tällöin transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annetussa laissa tarkoitettu maistraatti. Momenttia muutettaisiin siten, että viittaus tehtäisiin suoraan transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annetun lain 3 §:ssä tarkoitettuun viranomaiseen. Ahvenanmaan valtionviraston toimivalta ilmenee kyseisestä säännöksestä. Ahvenanmaan valtionviraston toimivalta säilyisi muutoksen johdosta ennallaan.

13 §. *Henkilöstä järjestelmään talletettavat tiedot.* Pykälän 1 momentin 17 kohtaa muutettaisiin siten, että rekisteröinnin kohteena olisi rekisteriviranomaista koskevat tiedot. Jatkossa ei olisi enää tarpeen tallettaa tietoja alueellisista rekisteriviranomaisista, kun Digi- ja väestötietoviraston toimivalta olisi valtakunnallinen. Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionviraston toimivalta hoitaa tehtäviä muodostuu erityislainsäädännön kautta.

19 §. *Järjestelmän tietojen luotettavuuden varmistaminen.* Pykälän 1 momentti jaettaisiin kahteen osaan niin, että uudessa 1 momentissa säädettäisiin tiedon luotettavuuden varmistamisesta yleisesti. Pykälän uusi 1 momentti vastaisi voimassa olevan 19 §:n ensimmäistä virkettä.

Pykälän uudessa 2 momentissa säädettäisiin tarkemmin ulkomaisen asiakirjan esittämistä koskevista muodollisuusvaatimuksista. Edellytykset asiakirjan laillistamiselle, viranomaisen todistukselle ja kääntämiselle vastaisivat voimassa olevan pykälän 1 momenttia. Momentin alkuun lisättäisiin kuitenkin tarkennus siitä, mihin asiakirjoihin edellytyksiä sovelletaan. Jos 1 momentissa tarkoitettu tiedon tallettamisen pohjana oleva asiakirja on saatu suoraan ulkomaiselta viranomaiselta teknisen rajapinnan avulla tai muuten sähköisesti luotettavalla tavalla, uuden 2 momentin edellytyksiä ei tarvitsisi soveltaa. Muutoksella varauduttaisiin lisääntyvään sähköiseen tiedonvaihtoon ulkomaisten viranomaisten kanssa.

Voimassa olevan pykälän 2 momentti siirtyisi *uudeksi 3 momentiksi*. Voimassa olevan pykälän 3 momentti poistettaisiin. Tietojen ajantasaisuudesta huolehtiminen kuuluu rekisterinpitäjän velvollisuuksiin eikä siitä tarvitse säätää erikseen. Säännös siitä, että Digi- ja väestötietovirasto voisi antaa tarkempia määräyksiä tietojen tarkistamisesta on tarpeeton, kun useista alueellisista rekisterihallinnon viranomaisista luovuttaisiin.

Lisäksi pykälässä korvattaisiin kauttaaltaan viittaukset maistraattiin ja Väestörekisterikeskukseen viittauksella Digi- ja väestötietovirastoon. Pykälää sovellettaisiin 21 §:n 1 momentin nojalla myös Ahvenanmaan valtionvirastoon. Ulkoministeriön nimi päivitetäisiin vastaamaan nykytilaa.

Pykälän sisältämä sääntely tietojen luotettavuuden varmistamisesta kuuluu tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 3 kohdassa annetun kansallisen liikkumavaran piiriin. Väestötietolaki muodostaa tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 3 kohdan tarkoittaman jäsenvaltion lainsäädäntöön sisältyvän perustan 6 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaiselle lakisääteiselle käsittelylle väestötietojärjestelmän tietojen osalta. Tällainen jäsenvaltion lainsäädäntö voi 6 artiklan 3 kohdan mukaan sisältää erityisiä säännöksiä, joilla mukautetaan asetuksen sääntöjen soveltamista, muun muassa yleisiä edellytyksiä, jotka koskevat rekisterinpitäjän suorittaman tietojenkäsittelyn lainmukai-

suutta ja käsiteltävien tietojen tyyppiä. Pykälässä säädetään yleisesti siitä, millainen tieto katsotaan luotettavaksi ja missä menettelyssä luotettavuus on varmistettava, jotta tiedon merkitseminen väestötietojärjestelmään on mahdollista.

20 §. Järjestelmän tietojen säilyttäminen ja hävittäminen. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin niin, että tietojen poistamisen sijaan säädettäisiin tietojen hävittämisestä. Tietojen poistaminen on käsitteenä tulkinnanvarainen, sillä sen voidaan katsoa tarkoittavan myös tietojen siirtämistä arkistoon. Väestötietojärjestelmän tiedoista ne, joita ei säilytetä pysyvästi, tulisi kuitenkin hävittää kokonaisuudessaan. Oikeustilaa ei olisi tarkoitus muuttaa ja käytännössä tiedot on hävitetty myös nykyisen sääntelyn nojalla. Muutos olisi selkeyttävä. Pykälän 1 momenttia ei sovellettaisi Ahvenanmaan valtionvirastoon. Pykälässä tarkoitettujen tietojen hävittämien on myös voimassa olevan lain mukaan kuulunut yksin Väestörekisterikeskukselle.

Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin selventävä muutos. Säännöksen mukaan Väestötietojärjestelmään talletetuista rakennushankkeista, rakennuksista ja huoneistoista koskevista tiedoista säilytetään pysyvästi rakennuksen ja huoneiston tunnuksat ja osoitteet. Säännöksestä poistettaisiin sana ”edelliset”. Näin olisi selvää, että myös tunnus, jota ei ole muutettu, säilytetään pysyvästi.

Pykälän 3 momentista poistettaisiin viittaus arkistolakiin ja sen nojalla annettuun sääntelyyn. Viittaus on tarpeeton, sillä arkistolaki soveltuu väestötietojärjestelmään jo sen soveltamisalan nojalla.

Pykälän otsikossa sana ”poistaminen” korvattaisiin sanalla ”hävittäminen”.

Pykälän sisältämä sääntely tietojen säilyttämisestä ja hävittämisestä kuuluu tietosuojasetuksen 6 artiklan 3 kohdassa annetun kansallisen liikkumavaran piiriin. Väestötietolaki muodostaa tietosuojasetuksen 6 artiklan kolme kohdan tarkoittaman jäsenvaltion lainsäädäntöön sisältyvän perustan 6 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaiselle lakisääteiselle käsittelylle väestötietojärjestelmän tietojen osalta. Tällainen jäsenvaltion lainsäädäntö voi 6 artiklan 3 kohdan mukaan sisältää erityisiä säännöksiä, joilla mukautetaan asetuksen sääntöjen soveltamista, muun muassa yleisiä edellytyksiä, jotka koskevat rekisterinpitäjän suorittaman tietojenkäsittelyn lainmukaisuutta ja säilytysaikoja. Pykälässä säädetään yleiset edellytykset väestötietojärjestelmän tietojen säilyttämiselle ja hävittämiselle, mukaan lukien tietojen säilytysajat.

21 §. Ahvenanmaan valtionviraston toimivalta. Pykälää muutettaisiin niin, että siinä ei enää säädettäisi tietojen ylläpitoa koskevasta yleisestä toimivallasta, vaan Ahvenanmaan valtionviraston toimivallasta. Digi- ja väestötietovirasto sekä Ahvenanmaan valtionvirasto olisivat 4 §:n nojalla väestötietojärjestelmän rekisterinpitäjiä. Rekisterinpitäjien välillä toimivallanjako perustuisi väestötietolakiin ja virastojen toimialueisiin. Digi- ja väestötietovirasto vastaisi itse tietojärjestelmästä ja sen toimivalta olisi yleinen siltä osin, kun toimivaltaa ei ole erikseen laissa säädetty Ahvenanmaan valtionvirastolle. Ahvenanmaan valtionviraston toimivallasta säädettäisiin erikseen.

Uudessa 1 momentissa eriteltäisiin ne säännökset, joissa viitataan Digi- ja väestötietovirastoon, mutta joita Ahvenanmaan maakunnassa sovellettaisiin Ahvenanmaan valtionvirastoon. Ahvenanmaan valtionviraston tehtävät ovat voimassa olevassa väestötietolaissa perustuneet rekisterihallintolakiin, jonka 3 §:n 2 momentin mukaan Ahvenanmaan maakunnassa maistraatille säädettyjä tehtäviä hoitaa Ahvenanmaan valtionvirasto, jollei erikseen toisin säädetä. Maistraattien tehtävien yhdistyessä Digi- ja väestötietovirastoon laissa ei enää säädettäisi erikseen maistraattien ja Digi- ja väestötietoviraston tehtävistä. Ahvenanmaan valtionviraston toimivallasta olisi säädettävä erikseen.

Uudessa 2 momentissa säädettäisiin lisäksi Ahvenanmaan valtionviraston toimivallasta päättää tiedon lisäämistä, muuttamista tai korjaamista koskevan rekisterimerkinnän tekemisestä. Säännös vastaisi voimassa olevan lain säännöksiä maistraattien toimivallasta.

Uudessa 3 momentissa säädettäisiin poikkeuksesta 2 momentin sisältämään toimivaltasäännöksen. Digi- ja väestötietovirasto voisi tehdä yksittäistä henkilöä koskevan tiedon lisäämistä koskevan rekisterimerkinnän väestötietojärjestelmään myös Ahvenanmaan valtionviraston toimialueella tietyin edellytyksin. Säännös vastaisi voimassa olevaa Väestörekisterikeskuksen toimivaltaa koskevaa 21 §:n 2 momenttia.

22 §. Muiden viranomaisten toimivalta. Pykälässä säädettäisiin muiden kuin Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston toimivallasta voimassa olevaa säännöstä vastaavasti. Pykälässä säädetty viranomaisten toimivalta ei syrjäyttäisi rekisterinpitäjien toimivaltaa, vaan olisi sille rinnakkainen. Pykälän *1 momentista* poistettaisiin maininta siitä, että pyyntö voidaan tehdä Verohallinnolle ”maistraatin lisäksi”. Pykälässä ei olisi erikseen tarvetta korostaa Digi- ja väestötietoviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston toimivaltaa, vaan toimivallan muotoilusta käy ilmi, ettei Verohallinnon erityistä toimivaltaa koskeva säännös syrjäytä rekisterinpitäjien toimivaltaa.

Pykälän *2 momentista* poistettaisiin viittaus toimivaltaiseen maistraattiin ja korvattaisiin se Digi- ja väestötietovirastolla. Lain 21 §:n 1 momentin mukaan säännöstä sovellettaisiin myös Ahvenanmaan valtionvirastoon sen toimialueella. Pykälän *3 momentista* poistettaisiin viittaus 21 §:ään. Säännös Verohallinnon ja maahanmuuttoviraston toimivallasta ei syrjäyttäisi Digi- ja väestötietoviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston toimivaltaa.

Pykälän *4 momentissa* säädettäisiin voimassa olevaa sääntelyä vastaavasti tiedot tallettaneen viranomaisen vastuusta. Momentti muutettaisiin siten, että jäljennöksen antamisen osalta ei viitattaisi maistraattiin tai 47 §:n 2 momenttiin. Tiedot 3 momentin nojalla tallettanut viranomaisen huolehtisi Digi- ja väestötietoviraston sijasta jäljennöksen antamisesta ulkomaan kansalaisen rekisteröintiin liittyvistä asiakirjoista sellaisesta ulkomaan kansalaisesta, jonka tiedot se on tallettanut väestötietojärjestelmään. Pykälää sovellettaisiin 21 §:n 1 momentin nojalla myös Ahvenanmaan valtionvirastoon, joten 3 momentissa tarkoitettu viranomaisen vastaisi jäljennöksen antamisesta myös Ahvenanmaan valtionviraston puolesta. Jäljennöksellä tarkoitettaisiin voimassa olevaa 47 §:ää vastaavasti jäljennöksen antamisesta väestötietojärjestelmän tiedoista tai niihin liittyvistä asiakirjoista ja muista vastaavista tietoaineistoista. Viittaus muutettavaan 47 §:ään ei kuitenkaan olisi tarkoituksenmukainen tai tarpeellinen. Lisäksi momenttiin tehtäisiin kielellinen muutos.

Pykälän *7 momentti* kumottaisiin. Tietosuoja-asetuksen myötä on tarve yksinkertaistaa rekisterinpitävyyttä koskevia järjestelyjä ja säännöksiä. Tulevaisuudessa väestötietojärjestelmän rekisterinpitäjänä toimisivat yksin Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan valtionvirasto. Rekisterinpitäjäsopimukset raukeaisivat automaattisesti lainmuutoksen voimaantullessa ja kaikki kunnat olisivat jatkossa suoraan lain nojalla tietojen ilmoittajia ja niihin sovellettaisiin 3 luvun säännöksiä. Vastuu tiedoista olisi 27 §:n nojalla ilmoittajalla. Muutoksella ei olisi tarkoitus rajoittaa nykyisten rekisterinpitäjäkuntien ilmoittamisen välineitä, vaan kaikille kunnille laajennettaisiin käyttöön vastaava yhdenmukainen palvelurajapinta rakennustietojen ylläpitoon väestötietojärjestelmässä. Kunnan rakennusvalvonta voisi ilmoittaa ja ylläpitää rakennustietoja edelleen sekä automaattisesti liittämällä tietojärjestelmänsä tähän tarkoitettuun väestötietojärjestelmän rakennustietojen ylläpitorajapintapalveluun että manuaalisesti selainpohjaisen suora-käyttöpalvelun avulla. Muutos säästäisi pitkällä tähtäimellä Digi- ja väestötietoviraston työtä, kun kaikki kunnat voisivat ilmoittaa rakennustiedot sähköisesti suoraan väestötietojärjestelmään ilman välikäsiä.

Kuntien sopimusperusteisen rekisterinpitovastuun poistaminen ei aiheuttaisi tosiasiallista muutosta kuntien asemaan väestötietojärjestelmän rakennus- ja huoneistotietojen ylläpidossa. Se kuitenkin poistaisi tietosuoja-asetuksen myötä juridisesti mutkikkaaksi muodostuneen yhteisrekisterinpitovastuun näiden väestötietojärjestelmän tietojen osalta. Vastuunjako olisi muutoksen myötä selkeämpi, ilman tarvetta tulkita lakisääteisen rekisterinpitovastuun ja sopimusperusteisen rekisterinpitovastuun suhdetta. Selkeän vastuunjaon myötä myös rekisteröidyn oikeudet olisivat tehokkaammin toteutettavissa.

Muutoksella ei olisi vaikutusta yhtäältä kuntien sekä toisaalta Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston lakisääteisiin rooleihin niiden vastuulla olevien rekisterien rekisterinpitäjinä, vaan nämä roolit säilyisivät ennallaan. Kunnat olisivat edelleen rekisterinpitäjiä suhteessa niiden vastuulle kuuluviin rakennusvalvonnan tietoihin, jotka toimivat myös väestötietojärjestelmän tietolähteenä. Muutos poistaisi ainoastaan kuntien sopimusperusteisen rekisterinpitovastuun suhteessa väestötietojärjestelmään.

Pykälässä muutettaisiin lisäksi viraston nimi.

Pykälässä tarkoitetut viranomaiset ovat tietosuoja-asetuksen mukaisia käsittelijöitä suhteessa väestötietojärjestelmän tietoihin. Rekisterinpitovastuu säilyy Digi- ja väestötietovirastolla sekä Ahvenanmaan valtionvirastolla. Käsittelyn yleiset reunaehdot sisältyvät pykälän säännöksiin sekä väestötietolain 2 lukuun. Lisäksi toimijoiden on noudatettava valtioneuvoston asetuksella annettavia tarkempia säännöksiä käsittelyssä käytetystä menettelystä. Pykälän 3 momentin mukaan tiedot tallettanut viranomainen vastaa rekisterinpitäjälle tallettamiensa tietojen luotettavuudesta ja oikeellisuudesta. Tämä koskee ainoastaan Verohallintoa ja Maahanmuuttovirastoa, sillä Kansaneläkelaitos ja Suomen edustustot voivat vain toimittaa tiedot ja asiakirjat eteenpäin. Vastuu on verrannollinen lain 27 §:ssä säädettyyn ilmoittajan vastuuseen. Rekisterinpitäjällä säilyy kuitenkin kokonaisvastuu väestötietojärjestelmän tiedoista ja se määrittelee lain sallimissa rajoissa käsittelyn tarkoitukset ja keinot.

24 §. Muu tiedonsaantioikeus. Pykälän 1 momentin 4 kohdassa muutettaisiin lapsen nimen ja äidinkielen ilmoittamista koskeva määräaika kahdesta kuukaudesta kolmeen kuukauteen lapsen syntymästä lukien. Muutos johtuu suoraan uudesta etu- ja sukunimilaista, jonka 22 ja 23 §:ssä määrätään lapsen etu- ja sukunimen ilmoittamisen määräajaksi kolme kuukautta. Lisäksi kohtaan tehtäisiin kielellinen muutos.

26 §. Tietojen ilmoittaminen. Pykälässä muutettaisiin viraston nimi. Ruotsinkieliseen säädöstekstiin tehtäisiin lisäksi kielellinen muutos.

29 §. Tietojen luovuttaminen viranomaistehtävän hoitamiseen. Pykälässä säädettäisiin jatkosakin tietojen luovuttamisesta viranomaistehtävän hoitamiseen. Pykälän 1 momentin johdantokappale sekä 1 momentin 1 ja 2 kohdat säilyisivät ennallaan. 1 momenttiin lisättäisiin uusi 3 kohta, jonka nojalla viranomaistehtävään voidaan luovuttaa myös tarpeelliset tiedot, kun käsittelyn perusteena on tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c tai e alakohta. Näin vältettäisiin riski siitä, että väestötietolain säännös rajoittaisi sanamuotonsa perusteella tietojen luovuttamista turhaan sellaiselle viranomaiselle, jolla on tietosuoja-asetuksen mukainen peruste käsittelylle.

Tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukainen käsittely olisi lakisääteistä. Myös käsittely 6 artiklan 1 kohdan e alakohdan nojalla edellyttää perustetta lainsäädännössä ja tietosuojalain 4 § sisältää yleisen säännöksen 6 artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaisesta käsittelystä. Viranomaistehtävän hoitamiseen voitaisiinkin luovuttaa tietoja myös silloin, kun käsittely ei ole lakisääteistä, mutta se on tietosuojalain 4 §:n 1 momentin 1 tai 2 kohdan mukaista.

Tietoja voidaan luovuttaa, kun kysymys on henkilön asemaa, tehtäviä ja niiden hoitoa julkisyhteisössä, elinkeinoelämässä, järjestötoiminnassa tai muussa vastaavassa toiminnassa kuvaavista tiedoista siltä osin, kun käsittelyn tavoite on yleisen edun mukainen ja käsittely on oikeasuhtaista sillä tavoiteltuun oikeutettuun päämäärään nähden. Lisäksi tietoja voidaan luovuttaa, kun käsittely on tarpeen ja oikeasuhtaista viranomaisen toiminnassa yleisen edun mukaisen tehtävän suorittamiseksi.

Pykälän soveltamisalaan ei kuuluisi sellainen käsittely, joka perustuu tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c tai e alakohtaan, mutta ei tapahdu viranomaistehtävän hoitamiseksi. Esimerkiksi tieteelliseen tutkimukseen tiedot luovutettaisiin jatkossakin 30 §:n nojalla. Tietosuojalain 4 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohdat eivät täten toimisi perusteena tietojen luovuttamiselle 29 §:n nojalla.

Pykälässä ei olisi mahdollista säätää ainoastaan tietojen luovuttamisesta tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c tai e alakohtaan mukaiseen käsittelyyn, sillä osa väestötietojärjestelmästä tietoja vastaanottavista viranomaisista ei kuulu tietosuoja-asetuksen soveltamisalaan. Tämän vuoksi 1 momentin 1 ja 2 kohtien säilyttäminen olisi edelleen tarpeen. Väestötietolain 28 §:n yleiset edellytykset rajoittavat kuitenkin tietojen luovuttamista myös 29 §:n nojalla. Näin 29 §:n nojalla ei esimerkiksi olisi mahdollista luovuttaa tietoja, kun luovuttamisen voidaan perustellusta syystä epäillä loukkaavan henkilön yksityiselämän tai henkilötietojen suojaa. Vaikka 1 momentin 1 ja 2 kohdat eivät sisällä viittausta tietosuojalainsäädäntöön, on käsittelyn myös näissä tapauksissa täytettävä siihen sovellettavan tietosuojasääntelyn vaatimukset.

Pykälästä poistettaisiin säännös, jonka mukaan tuomioistuin- ja hallintomenettelyssä tarvittavat väestötietojärjestelmän tiedot tulee hankkia viran puolesta. Tiedon täsmällisyys ja ajantasaisuus varmistetaan parhaiten, kun tiedot tarkistetaan suoraan järjestelmästä, ja tietojen oikeellisuudesta huolehtiminen kuuluu tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 1 kohdan d alakohtaan nojalla tietojen käsittelystä vastaavan rekisterinpitäjän velvollisuuksiin. Asiasta ei ole tarpeen säätää erikseen.

Pykälästä poistettaisiin säännös, jonka mukaan väestötietojärjestelmästä luovutettuja kiinteistö-, rakennus- ja huoneistotietoja ei saa käyttää kotikunnan tai siellä olevan asuinpaikan taikka tilapäisen asuinpaikan yksilöintimerkintöjä lukuun ottamatta henkilöä koskevassa oikeudellisessa tai hallinnollisessa päätöksenteossa, jollei henkilölle anneta päätöksenteon yhteydessä selvitystä tietojen sisällöstä ja käytöstä. Säännöksen sisältö tulee katetuksi 18 §:n vastaavalla säännöksellä eikä sitä ole tarpeen toistaa. Esityksellä ei muutettaisi vallitsevaa oikeustilaa.

30 §. *Tietojen luovuttaminen historialliseen ja tieteelliseen tutkimukseen sekä tilaston laatimiseen.* Pykälässä säädettäisiin voimassa olevaa säännöstä vastaavasti tietojen luovuttamisesta historialliseen ja tieteelliseen tutkimukseen sekä tilastojen laatimiseen. Pykälästä kuitenkin poistettaisiin viittaus viranomaisen suunnittelu- ja selvitystehtäviin, jotka sisältyisivät muutettuun 29 §:ään. Viranomaisen suunnittelu- ja selvitystehtävässä suoritettava käsittely perustuisi tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan e alakohtaan sekä tietosuojalain 4 §:n 1 momentin 2 kohtaan. Tietojen luovuttaminen tapahtuisi jatkossa 29 §:n nojalla. Samalla pykälän muotoilua yksinkertaistettaisiin.

32 §. *Tietojen luovuttaminen asiakkuuden hoitoon ja markkinointiin.* Pykälässä säädettäisiin voimassa olevaa pykälää vastaavasti tietojen luovuttamisesta asiakkuuden hoitoon ja markkinointiin. Kyse olisi pääasiallisesti sellaisesta käsittelystä, joka perustuu tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan b tai f alakohtiin. Laissa olisi jatkossakin tarkoituksenmukaista säätää erikseen tietojen luovuttamisesta asiakkuuden hoitoon ja markkinointiin näiden käyttötarkoitusten yleisyyden vuoksi. Erillinen säännös mahdollistaa johdonmukaisen luovutuskäytännön, joka on

yhteensopiva väestötietojärjestelmän käyttötarkoituksen kanssa. Tietojen luovuttaminen käyttötarkoitukseen, joka kuuluu pykälän soveltamisalaan, ei olisi mahdollista yleisen 34 §:n 3 momenttiin sisältyvän säännöksen nojalla.

Pykälän 2 ja 3 momentti vastaisivat voimassa olevan pykälän 2 momenttia, mutta säännösten järjestystä muutettaisiin. Lisäksi 2 momenttiin tehtäisiin kielellinen muutos. Muutokset olisivat teknisiä.

34 §. Tietojen muu luovuttaminen. Pykälän 2 momentista poistettaisiin poissulkevat viittaukset tietojen luovutuksen rajoituksia ja tietojen käytön valvontaa koskeviin pykäliin. Nämä viittaukset ovat tarpeettomia, sillä momentin nojalla tiedot saatetaan julkiseen käyttöön niin, ettei kyse ole henkilötiedosta. Näin ollen lain systematiikassa on ilmeistä, etteivät henkilötiedon luovuttamiseen sovellettavat säännökset sekä tietojen käytön valvontaa koskevat säännökset sovellu. Kyse on lisäksi viittauksista jäljempänä tuleviin säännöksiin, joita tulisi lakiteknisistä syistä välttää. Lisäksi momentissa muutettaisiin viraston nimi.

Pykälän 3 momentin muotoilua muutettaisiin. Esitetyn säännöksen mukaan tietoja voidaan luovuttaa, jos hakijalla on oikeus käsitellä luovutettavia tietoja tietosuojasetuksen, tietosuojalain tai muun lain nojalla. Voimassa olevan säännöksen mukaan tietoja voidaan luovuttaa ”vain”, jos hakijalla on tällainen oikeus. Lisämäärä on tarpeeton ja se ehdotetaan poistettavaksi.

35 §. Yleinen kieltäminen. Pykälän 1 momentissa muutettaisiin viraston nimi ja poistettaisiin lisäksi viittaus maistraattiin. Momentissa tarkoitettu ilmoitus voitaisiin 21 §:n 1 momentin nojalla toimittaa myös Ahvenanmaan valtionvirastolle.

36 §. Turvakieltäminen ja tiedonantovelvollisuus. Pykälän 1 ja 2 momentissa muutettaisiin viraston nimi. Pykälää sovellettaisiin 21 §:n 1 momentin nojalla myös Ahvenanmaan valtionvirastoon sen toimialueella.

37 §. Turvakiellon kohteena olevien tietojen käsittely. Pykälän 2 ja 3 momentissa muutettaisiin viraston nimi. Lisäksi 3 momentissa tehtäisiin kielellinen muutos. Pykälää sovellettaisiin 21 §:n 1 momentin nojalla myös Ahvenanmaan valtionvirastoon sen toimialueella.

38 §. Adoptiota koskevan tiedon luovuttamisen rajoitukset. Pykälän 1 momentin 4 kohdassa viitattaisiin tilastolain (280/2004) mukaisiin tilastoihin sen sijaan, että käytettäisiin ilmaisua virallinen tilasto. Käsite on määrittelemätön ja myös lain esitöissä (HE 89/2008 vp, s. 103) on tuotu esiin, että virallisen tilaston määrittelyssä voitaisiin tukeutua tilastolain soveltamisalaan. Suora viittaus määrittelyä selkeämmin, että kyse on viranomaisen muodostamasta laissa säännellystä tilastosta. Viittauksella tilastolakiin ei olisi vaikutusta tilastokäsitteen määrittelyyn tai tulkintaan muualla laissa.

Lain 38—42 §:ssä säädetään tiettyjen arkaluonteiseksi katsottavien tietojen luovutuksen rajoituksista. Perustuslakivaliokunnan käytännön mukaan arkaluonteisten tietojen käsittely on syytä rajata täsmällisillä ja tarkkarajaisilla säännöksillä vain välttämättömään. Lain 38—42 §:n säännökset toteuttavat tätä edellytystä väestötietojärjestelmässä. Sääntelytekniikka perustuu kuitenkin tietokohtaiseen arvioon. Sääntelyä ei ole rakennettu käyttötarkoituksen näkökulmasta niin, että arvioitaisiin, mitkä arkaluonteiset tiedot voidaan kuhunkin käyttötarkoitukseen katsoa välttämättömiksi. Sen sijaan lain 38—41 §:ssä tarkastellaan erikseen kukin arkaluonteinen tieto ja luetellaan niiden osalta tyhjentävästi tilanteet, joissa tiedon luovuttaminen voidaan katsoa välttämättömäksi. Tämän lisäksi sovelletaan lain yleisiä edellytyksiä tietojen luovuttamiselle (28 §) sekä yleisiä luovutussäännöksiä (29—34 §). Sen lisäksi, että luovutuksen mahdollisuus arvioidaan erityisten arkaluonteisten tietojen luovutuksen mukaisesti, luovutuksen tulee täyttää

myös muut luovutukselle asetettavat edellytykset. Esimerkiksi uskonnollisen yhdyskunnan jäsenyyttä koskevaa tietoa ei yksin 42 §:n 1 momentin 2 kohdan nojalla voida luovuttaa henkilön uskonnolliselle yhdyskunnalle, jos luovutukselle ei ole 29—34 §:n mukaista perustetta tai 28 §:n yleiset edellytykset eivät täyty.

39 §. *Lapsen huostaanottoa koskevan tiedon luovuttamisen rajoitukset.* Pykälän 1 momentin 2 kohdassa viitattaisiin tilastolain mukaisiin tilastoihin sen sijaan, että käytettäisiin ilmaisua virallinen tilasto. Käsite on määrittelemätön ja myös lain esitöissä (HE 89/2008 vp, s. 103) on tuotu esiin, että määrittelyssä voitaisiin tukeutua tilastolain soveltamisalaan. Suora viittaus määritteli selkeämmin, että kyse on viranomaisen muodostamasta laissa säännellystä tilastosta. Viitauksella tilastolakiin ei olisi vaikutusta tilastokäsitteen määrittelyyn tai tulkintaan muualla laissa.

Lain 38—42 §:ssä säädetään tiettyjen arkaluonteiseksi katsottavien tietojen luovutuksen rajoituksista. Perustuslakivaliokunnan käytännön mukaan arkaluonteisten tietojen käsittely on syytä rajata täsmällisillä ja tarkkarajaisilla säännöksillä vain välttämättömään. Lain 38—42 §:n säännökset toteuttavat tätä edellytystä väestötietojärjestelmässä. Sääntelytekniikka perustuu kuitenkin tietokohtaiseen arvioon. Sääntelyä ei ole rakennettu käyttötarkoituksen näkökulmasta niin, että arvioitaisiin, mitkä arkaluonteiset tiedot voidaan kuhunkin käyttötarkoitukseen katsoa välttämättömiksi. Sen sijaan lain 38—41 §:ssä tarkastellaan erikseen kukin arkaluonteinen tieto ja luetellaan niiden osalta tyhjentävästi tilanteet, joissa tiedon luovuttaminen voidaan katsoa välttämättömäksi. Tämän lisäksi sovelletaan lain yleisiä edellytyksiä tietojen luovuttamiselle (28 §) sekä yleisiä luovutussäännöksiä (29—34 §). Sen lisäksi, että luovutuksen mahdollisuus arvioidaan erityisten arkaluonteisia tietoja koskevien säännösten mukaisesti, luovutuksen tulee täyttää myös muut luovutukselle asetettavat edellytykset. Esimerkiksi uskonnollisen yhdyskunnan jäsenyyttä koskevaa tietoa ei yksin 42 §:n 1 momentin 2 kohdan nojalla voida luovuttaa henkilön uskonnolliselle yhdyskunnalle, jos luovutukselle ei ole 29—34 §:n mukaista perustetta tai 28 §:n yleiset edellytykset eivät täyty.

41 §. *Laitosasumista koskevan tiedon luovuttamisen rajoitukset.* Pykälän 1 momentin 2 kohdassa viitattaisiin tilastolain mukaisiin tilastoihin sen sijaan, että käytettäisiin ilmaisua virallinen tilasto. Käsite on määrittelemätön ja myös lain esitöissä (HE 89/2008 vp, s. 103) on tuotu esiin, että määrittelyssä voitaisiin tukeutua tilastolain soveltamisalaan. Suora viittaus määritteli selkeämmin, että kyse on viranomaisen muodostamasta laissa säännellystä tilastosta. Viitauksella tilastolakiin ei olisi vaikutusta tilastokäsitteen määrittelyyn tai tulkintaan muualla laissa.

Lain 38—42 §:ssä säädetään tiettyjen arkaluonteiseksi katsottavien tietojen luovutuksen rajoituksista. Perustuslakivaliokunnan käytännön mukaan arkaluonteisten tietojen käsittely on syytä rajata täsmällisillä ja tarkkarajaisilla säännöksillä vain välttämättömään. Lain 38—42 §:n säännökset toteuttavat tätä edellytystä väestötietojärjestelmässä. Sääntelytekniikka perustuu kuitenkin tietokohtaiseen arvioon. Sääntelyä ei ole rakennettu käyttötarkoituksen näkökulmasta niin, että arvioitaisiin, mitkä arkaluonteiset tiedot voidaan kuhunkin käyttötarkoitukseen katsoa välttämättömiksi. Sen sijaan lain 38—41 §:ssä tarkastellaan erikseen kukin arkaluonteinen tieto ja luetellaan niiden osalta tyhjentävästi tilanteet, joissa tiedon luovuttaminen voidaan katsoa välttämättömäksi. Tämän lisäksi sovelletaan lain yleisiä edellytyksiä tietojen luovuttamiselle (28 §) sekä yleisiä luovutussäännöksiä (29—34 §). Sen lisäksi, että luovutuksen mahdollisuus arvioidaan erityisten arkaluonteisia tietoja koskevien säännösten mukaisesti, luovutuksen tulee täyttää myös muut luovutukselle asetettavat edellytykset. Esimerkiksi uskonnollisen yhdyskunnan jäsenyyttä koskevaa tietoa ei yksin 42 §:n 1 momentin 2 kohdan nojalla voida luovuttaa henkilön uskonnolliselle yhdyskunnalle, jos luovutukselle ei ole 29—34 §:n mukaista perustetta tai 28 §:n yleiset edellytykset eivät täyty.

42 §. *Uskonnollisen yhdyskunnan jäsenyyttä koskevan tiedon luovuttamisen rajoitukset.* Pykälän 1 momentin 4 kohdassa viitattaisiin tilastolain mukaisiin tilastoihin sen sijaan, että käytettäisiin ilmaisua virallinen tilasto. Käsite on määrittelemätön ja myös lain esitöissä (HE 89/2008 vp, s. 103) on tuotu esiin, että määrittelyssä voitaisiin tukeutua tilastolain soveltamisalaan. Suora viittaus määritteli selkeämmin, että kyse on viranomaisen muodostamasta laissa säännellystä tilastosta. Viitauksella tilastolakiin ei olisi vaikutusta tilastokäsitteen määrittelyyn tai tulkintaan muualla laissa.

Pykälän 2 momentti kumottaisiin. Säännös koskee sellaisten tietojen luovuttamista, joita maistraatti käsittelee 70 §:n mukaisessa, erityisesti uskonnolliselle yhdyskunnalle annetussa palvelussa. Voimassa olevan lain 70 §:n mukaan nykyinen Väestörekisterikeskus voi ottaa rekisterinpitäjän toimeksiannosta tehtäväkseen huolehtia tämän vastuulla olevan rekisterin tai tietojärjestelmän teknisestä ylläpitämisestä ja tietojenkäsittelystä. Palvelusta on tehtävä erillinen sopimus. Tällainen mahdollisuus on myös uskonnollisella yhdyskunnalla, jonka tietojen käsittely perustuu lakiin tai asetukseen. Kun Väestörekisterikeskus tekee tällaisen sopimuksen uskonnollisen yhdyskunnan kanssa, kyse on tietosuoja-asetuksen mukaisesti asetelmasta, jossa nykyinen Väestörekisterikeskus toimii käsittelijäsuhteessa uskonnolliseen yhdyskuntaan. Laissa ei ole mahdollista säätää, kuten 42 §:ssä nyt on tehty, että toinen taho luovuttaisi näitä käsittelyn ja sitä koskevan sopimuksen piirissä olevia tietoja kolmannelle. Tietojen luovuttaminen on rekisterinpitäjän vastuulla ja se voi sopimuksessa antaa käsittelijälle myös oikeuden luovuttaa tietoa.

Lain 42 §:n 2 momentti ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana ja tietosuoja-asetuksen vastaisena. Lain 70 § mahdollistaisi edelleen sen, että Digi- ja väestötietovirasto ottaa sopimusperusteisesti vastuulleen rekisterin tai tietojärjestelmän ylläpitämisen ja tietojenkäsittelyn. Mahdollista tietojen luovutusta koskevat järjestelyt on mahdollista hoitaa uskonnollisen yhdyskunnan (tässä rekisterinpitäjän) sekä Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston (tässä käsittelijät) välisin sopimuksin.

Lain 38—42 §:ssä säädetään tiettyjen arkaluonteiseksi katsottavien tietojen luovutuksen rajoituksista. Perustuslakivaliokunnan käytännön mukaan arkaluonteisten tietojen käsittely on syytä rajata täsmällisillä ja tarkkarajaisilla säännöksillä vain välttämättömään. Lain 38—42 §:n säännökset toteuttavat tätä edellytystä väestötietojärjestelmässä. Sääntelytekniikka perustuu kuitenkin tietokohtaiseen arvioon. Sääntelyä ei ole rakennettu käyttötarkoituksen näkökulmasta niin, että arvioitaisiin, mitkä arkaluonteiset tiedot voidaan kuhunkin käyttötarkoitukseen katsoa välttämättömiksi. Sen sijaan lain 38—41 §:ssä tarkastellaan erikseen kukin arkaluonteinen tieto ja luetellaan niiden osalta tyhjentävästi tilanteet, joissa tiedon luovuttaminen voidaan katsoa välttämättömäksi. Tämän lisäksi sovelletaan lain yleisiä edellytyksiä tietojen luovuttamiselle (28 §) sekä yleisiä luovutussäännöksiä (29—34 §). Sen lisäksi, että luovutuksen mahdollisuus arvioidaan erityisten arkaluonteisten tietojen koskevien säännösten mukaisesti, luovutuksen tulee täyttää myös muut luovutukselle asetettavat edellytykset. Esimerkiksi uskonnollisen yhdyskunnan jäsenyyttä koskevaa tietoa ei yksin 42 §:n 1 momentin 2 kohdan nojalla voida luovuttaa henkilön uskonnolliselle yhdyskunnalle, jos luovutukselle ei ole 29—34 §:n mukaista perustetta tai 28 §:n yleiset edellytykset eivät täyty.

Uskonnollisen yhdyskunnan jäsenyyttä koskeva tieto voidaan myös katsoa tietosuoja-asetuksen 9 artiklan mukaiseksi erityiseksi henkilötiedoksi. Tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 2 kohdan g alakohta mahdollistaa erityisten henkilötietojen käsittelyn väestötietojärjestelmässä. Väestötietolain tarkoitus on mahdollistaa väestötietojärjestelmän tietojen käyttö yhteiskunnan toimintojen ja tietohuollon tukena. Väestötietojärjestelmä on keskeinen suomalaisen yhteiskunnan tietohuollolle ja viranomaisten toiminnalle. Käsittely tapahtuu täten tärkeää yleistä etua koskevasta syystä. Väestötietolaissa on lisäksi säädetty yksityiskohtaisesti tietojen oikeellisuuden var-

mistamisesta, ylläpidosta ja luovutuksesta. Lain on katsottava sisältävän asianmukaiset toimenpiteet rekisteröidyn perusoikeuksien ja etujen suojaamiseksi. Pykälän sisältämä säännös tietojen luovuttamisen rajoituksesta on tällainen erityinen toimenpide. Lisäksi luovutuksen on yllä kuvatuksi täytettävä muut lain edellytykset. Erityisesti lain 28 §:n 1 momentin mukaan luovutettaessa erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja on varmistettava, että vastaanottajalla on tietosuoja-asetuksen tai tietosuojalain mukainen oikeus käsitellä tietoja.

43 §. Tunnuksen luovuttaminen. Pykälän 2 momentin 1 kohdassa muutettaisiin viraston nimi.

44 §. Selvitys tietojen käytöstä ja suojauksesta. Pykälän 1 momentissa muutettaisiin viraston nimi. Pykälän 2 momentissa tehtäisiin teknisluonteinen korjaus ja täsmennettäisiin teknisen rajapinnan käsite vastaamaan julkisen hallinnon tiedonhallintalaissa määriteltyä käsitettä. Lisäksi pykälään tehtäisiin kielenhuollollisia korjauksia. Pykälää sovellettaisiin 21 §:n 1 momentin nojalla myös Ahvenanmaan valtionvirastoon sen toimialueella.

46 §. Tietojen luovuttamisen tavat ja keinot. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin selkeyden ja kattavuuden takia informatiivinen viittaus siitä, että väestötietojärjestelmän tietojen luovuttamisesta säädetään julkisuuslain 16 §:ssä. Julkisuuslain 16 §:ssä säädetään yleisesti asiakirjan antamistavasta ja sähköisestä antamistavasta. Julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetussa laissa säädetään tietyistä sähköisistä luovutustavoista eli tietojen luovuttamisesta teknisen rajapinnan ja katseluyhteyden avulla. Tiedonhallintalaki sisältää lisäksi yleiset säännökset tietojen suojausvaatimuksista, joiden on täyttyvä ennen kuin tietoja voi-daan luovuttaa teknisen rajapinnan tai katseluyhteyden avulla.

Pykälän 2 momentti poistettaisiin. Momentissa on säädetty viranomaisen mahdollisuudesta antaa laissa säädettyin edellytyksin henkilölle oikeus tutkia väestötietojärjestelmän paperisia asiakirjoja tai muita vastaavia aineistoja. Säännös on tarpeeton, sillä myös paperisen asiakirjan antaminen katsotaan tiedon luovuttamiseksi. Lain yleisiä säännöksiä tiedon luovuttamisesta voidaan siten soveltaa suoraan ilman erillistä säännöstä. Viranomaisen valvonta asiakirjoja tutkittaessa on tarpeen, jotta viranomainen voi tosiasiallisesti kontrolloida sitä, mitä tietoja se luovuttaa. Näin ollen valvonnan edellytys johtuu tietosuoja-asetuksesta ja hyvästä tiedonhallintatavasta, eikä siitä ole tarpeen säätää erikseen. Muutos ei vaikuttaisi vallitsevaan oikeustilaan. Lain uusi 2 momentti vastaisi lain voimassa olevaa 46 §:n 3 momenttia.

47 §. Tietojen luovuttamisesta vastaava viranomainen. Pykälän otsikkoa muutettaisiin niin, että siinä viitattaisiin tietojen luovuttamisesta vastaavaan viranomaiseen luovuttamisesta päättävän viranomaisen sijaan. Muotoilun muutos olisi selkeyttävä, sillä kaikesta tietojen luovuttamisesta ei ole tarpeen tehdä päätöstä.

Pykälästä poistettaisiin yksityiskohtaiset säännökset Väestörekisterikeskuksen ja maistraattien välisestä toimivallanjaosta. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin Digi- ja väestötietoviraston yleisesti toimivallasta tietojen luovuttamisessa ja pykälän 2 momentissa säädettäisiin Ahvenanmaan valtionviraston toimivallasta.

Digi- ja väestötietovirasto vastaisi jatkossa sekä Väestörekisterikeskuksen vastuulle tällä hetkellä kuuluvasta tietojen luovutuksesta että manner-Suomessa maistraattien vastuulle kuuluvasta tietojen luovutuksesta. Näin 1 momentissa säädettäisiin yleisesti, että Digi- ja väestötietovirasto vastaisi väestötietojärjestelmän tietojen luovuttamisesta sekä sellaisten yleisesti tarpeellisten tietopalveluiden tuottamisesta, mukaan lukien tietojen tilastumuotoisista palveluista, jotka mahdollistavat väestötietojärjestelmän tietojen hyödyntämisen tämän lain mukaisesti.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin Ahvenanmaan valtionviraston toimivallasta Ahvenanmaan maakunnassa. Ahvenanmaan valtionvirasto luovuttaisi jatkossakin tietoja nykyisten maistraattien tavoin, eikä sen toimivaltaan tältä osin tulisi muutosta. Ahvenanmaan valtionvirasto vastaisi toimialueellaan todistuksen, otteen tai jäljennöksen antamisesta väestötietojärjestelmän tiedoista tai niihin liittyvistä asiakirjoista sekä muusta väestötietojärjestelmän tietojen luovuttamisesta, joka ei tapahdu teknisen rajapinnan tai katseluyhteyden avulla. Valtionvirasto voisi säädöksen nojalla edelleen luovuttaa tietoja paikallisiin tai muuten rajoitettuihin tarkoituksiin myös sähköisesti. Se ei kuitenkaan voisi hyödyntää tietojen luovutuksessa teknistä rajapintaa tai katseluyhteyttä väestötietojärjestelmään. Ahvenanmaan valtionvirasto ei myöskään voisi luovuttaa ulkomaille muita kuin yksittäisiä tietoja.

49 §. Muu luovutustoimivalta. Pykälässä muutettaisiin viraston nimi. Lisäksi 1 momentin 2 kohdasta poistettaisiin tarpeeton täsmennys siitä, että muu organisaatio on ”rekisterihallinnon ulkopuolinen”. Kun rekisterihallinnon viranmaisista jäljelle jäävät vain Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan valtionvirasto, ja jälkimmäisen tehtävistä on säädetty laissa, ei ole edelleen tarpeen tarkentaa, että kyse on tämän piirin ulkopuolisista organisaatioista. Lisäksi ruotsinkieliseen säädöstekstiin tehtäisiin muutos siten, että ilmaisu ”är nödvändigt” korvattaisiin ilmaisulla ”behövs”.

50 §. Tietojen luovuttamista koskeva menettely. Pykälän 3 momentista poistettaisiin viittaus maistraattiin. Sen sijaan tuotaisiin esille, että tietojen luovutuksesta on kirjattava säännöksessä luetellut tiedot tarkoituksenmukaisella tavalla. Tämä velvollisuus koskisi sekä Digi- ja väestötietovirastoa että Ahvenanmaan valtionvirastoa niiden luovuttaessa tietoja momentin mukaisesti.

50 a §. Tietojen luovuttamisen lopettaminen. Pykälässä muutettaisiin viraston nimi. Pykälää sovellettaisiin 21 §:n 1 momentin nojalla myös Ahvenanmaan valtionvirastoon sen toimialueella.

51 §. Luovutettujen tietojen käyttö. Pykälä kumottaisiin. Käyttötarkoitussidonnaisuus on keskeinen tietosuojan periaate, jota koskevat säännökset sisältyvät tietosuoja-asetukseen ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin (EU) 2016/680 luonnollisten henkilöiden suojelusta toimivaltaisten viranomaisten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä rikosten ennalta estämisestä, tutkimista, paljastamista tai rikoksiin liittyviä syytetoimia tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja neuvoston puitepäättökseen 2008/977/YOS kumoamisesta (jäljempänä *tietosuojadirektiivi*). Koska käyttötarkoitussidonnaisuus velvoittaa kaikkia rekisterinpitäjiä, myös väestötietojen vastaanottajia, ei ole tarpeen säätää erikseen käyttötarkoitussidonnaisuutta tukevista rajoituksista. Tietoja luovuttavan viranomaisen ei myöskään ole mahdollista omalla päätöksellään myöntää poikkeusta käyttötarkoitussidonnaisuuden periaatteesta.

Säännöstä ei voida katsoa tarpeelliseksi myöskään siltä osin, kun väestötietoja luovutetaan sellaiseen käsittelyyn, joka ei kuulu tietosuoja-asetuksen tai tietosuojadirektiivin soveltamisalaan. Kysymykseen tulee lähinnä luovutus luonnolliselle henkilölle yksinomaan henkilökohtaiseen tai tämän kotitaloutta koskevaan toimintaan. Yksittäisiä tietoja luovutetaan väestötietojärjestelmästä myös tällaiseen toimintaan eikä käyttötarkoitussidonnaisuuden periaate tietosuoja-asetuksen kautta tule tällöin sovellettavaksi. Mikäli tietoja kuitenkin käytettäisiin myös muuhun kuin yksinomaan henkilökohtaiseen tai kotitaloutta koskevaan tarkoitukseen, tulisi tietosuoja-asetus automaattisesti sovellettavaksi ja käyttötarkoitussidonnaisuus sitoisi tietojen vastaanottajaa. Pykälä on siis tarpeeton myös tästä näkökulmasta.

Pykälällä on tavoiteltu myös sitä, että tiedot haettaisiin aina alkuperäislähteestä, eivätkä tiedon vastaanottajat välittäisi tietoja eteenpäin muodostaen rinnakkaisia osakopioita väestötietojärjestelmän tiedoista. Tällöin tietojen ajantasaisuus saattaisi vaarantua. Tietosuoja-asetus edellyttää kuitenkin rekisterinpitäjiltä tietojen täsmällisyyden ja ajantasaisuuden varmistamista kaikin mahdollisin keinoin. Tämä tarkoittaa sitä, että rekisterinpitäjien ei tulisi luottaa aika-ajoin päivitettäviin kopioihin, vaan tiedot tulisi tarkistaa aina väestötietojärjestelmästä. Myös tietojen käsittelyn minimointi edellyttää sitä, ettei tietoja säilytetä turhaan niiden vastaanottajalla tai muodosteta rinnakkaisia rekistereitä väestötietojärjestelmälle. Säännös on tarpeeton myös tältä osin.

52 §. Digi- ja väestötietoviraston tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus. Pykälässä muutettaisiin viraston nimi. Pykälän 2 momentissa viitattaisiin kotirauhan sijaan pysyväisluonteiseen asumiseen käytettäviin tiloihin. Lisäksi momenttiin lisättäisiin viittaus hallintolain 39 §:ään, jossa säädetään tarkastuksen suorittamisesta. Pykälän 3 momenttiin tehtäisiin kielellinen muutos.

53 §. Käyttäjärekisteri. Pykälässä muutettaisiin viraston nimi. Lisäksi tehtäisiin teknisluonteinen korjaus ja täsmennettäisiin teknisen rajapinnan käsite vastaamaan laista julkisen hallinnon tiedonhallinnasta määriteltyä käsitettä. Pykälän 2 momentin ruotsinkieliseen säädöstekstiin tehtäisiin kielellinen muutos.

54 §. Käyttäjärekisterin tietojen käyttö. Pykälässä muutettaisiin viraston nimi. Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin lisäksi kielellinen muutos.

55 §. Käyttäjärekisterin tietojen luovuttaminen. Pykälän 1 momentin 2 kohtaan sisältyvä säännös tietosuojavaletuutetun ja -lautakunnan tiedonsaantioikeudesta poistettaisiin. Tietosuojavaletuutetun toimiston tiedonsaanti- ja tarkastusoikeudesta säädetään tietosuoja-asetuksen 58 artiklan 1 kohdassa sekä tietosuojalain 18 §:ssä. Tietosuojavaletuutetulla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada maksutta tehtäviensä hoidon kannalta tarpeelliset tiedot. Tietojen luovuttamisesta ei tältä osin ole tarpeen säätää erikseen. Pykälän 1 momentin 3 ja 4 kohta siirrettiin uusiksi 2 ja 3 kohdiksi. Pykälään tehtäisiin myös kielenhuollollisia korjauksia.

56 §. Lokirekisteri. Pykälässä muutettaisiin viraston nimi. Lisäksi tehtäisiin teknisluonteinen korjaus ja täsmennettäisiin teknisen rajapinnan käsite vastaamaan laissa julkisen hallinnon tiedonhallinnasta määriteltyä käsitettä. Pykälän 2 momentin ruotsinkieliseen säädöstekstiin tehtäisiin kielellinen muutos.

57 §. Lokirekisterin tietojen käyttö. Pykälässä muutettaisiin viraston nimi ja tehtäisiin ainoastaan tekninen muutos.

58 §. Lokirekisterin tietojen luovuttaminen. Pykälän 1 momentin 2 kohtaan sisältyvä säännös tietosuojavaletuutetun ja -lautakunnan tiedonsaantioikeudesta poistettaisiin. Tietosuojavaletuutetun toimiston tiedonsaanti- ja tarkastusoikeudesta säädetään tietosuoja-asetuksen 58 artiklan 1 kohdassa sekä tietosuojalain 18 §:ssä. Tietosuojavaletuutetulla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada maksutta tehtäviensä hoidon kannalta tarpeelliset tiedot. Tietojen luovuttamisesta ei tältä osin ole tarpeen säätää erikseen. Pykälän 1 momentin 3—5 kohta siirrettiin uusiksi 2—4 kohdiksi. Pykälään tehtäisiin myös kielenhuollollisia korjauksia.

59 §. Tapahtumatietojen käsittely. Pykälän 3 momentin 2 kohdasta poistettaisiin säännös tietosuojavaletuutetun ja -lautakunnan tiedonsaantioikeudesta. Tietosuojavaletuutetun toimiston tiedonsaanti- ja tarkastusoikeudesta säädetään tietosuoja-asetuksen 58 artiklan 1 kohdassa sekä tietosuojalain 18 §:ssä. Tietosuojavaletuutetulla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada maksutta tehtäviensä hoidon kannalta tarpeelliset tiedot. Tietojen luovuttamisesta ei tältä osin

ole tarpeen säätää erikseen. Pykälän 3 momentin 3 kohta siirrettäisiin uudeksi 2 kohdaksi. Pykälään tehtäisiin myös kielenhuollollisia korjauksia.

60 §. Väestörekisterikeskuksen selvitysvelvollisuus. Pykälä kumottaisiin. Tietosuojavaltuutetun tehtävistä ja velvollisuuksista tietojen käsittelyn valvonnassa on säädetty erikseen tietosuojalaissa. Tietosuojavaltuutetulla on oikeus puuttua tietojen käsittelyyn sekä saada tarvitsemansa tiedot valvonnan suorittamiseksi. Laissa olisi tarpeetonta säätää erikseen erityisestä raportointivelvoitteesta Digi- ja väestötietoviraston osalta.

6 luku. Digi- ja väestötietoviraston varmennettu sähköinen asiointi. Luvun otsikossa muutettaisiin viraston nimi.

61 §. Varmennetun sähköisen asioinnin palvelut. Pykälässä muutettaisiin viraston nimi. Lisäksi pykälän 3 momenttiin tehtäisiin kielellinen muutos.

62 §. Varmennetussa sähköisessä asiointissa käytettävien varmenteiden tiedot. Pykälän 1 momentissa muutettaisiin viraston nimi. Lisäksi 1 momentin ruotsinkieliseen säädöstekstiin tehtäisiin kielellinen muutos.

63 §. Tekninen tunnistetieto ja sähköinen asiointitunnus sekä niiden antaminen. Pykälän 1 momentista poistettaisiin säännös, jonka mukaan teknisen tunnistetiedon antamisesta ja tallettamisesta vastaa Väestörekisterikeskus. Jatkossa vastuu kuuluisi Digi- ja väestötietovirastolle, mutta asiasta ei olisi tarpeen säätää erikseen. Lain 4 §:n mukaan Digi- ja väestötietovirasto vastaa väestötietojärjestelmän teknisestä toimivuudesta sekä sähköisistä asiointipalveluista. Koska tekninen tunnistetieto annetaan automaattisesti, siitä vastaava viranomainen on selkeästi osoitettavissa. Teknisen tunnistetiedon antamisesta ei tältä osin olisi säädettävä erikseen. Pykälän 2 momentissa muutettaisiin lisäksi viraston nimi.

64 §. Sähköisen asiointitunnuksen muuttaminen. Pykälän 3 momentissa muutettaisiin viraston nimi.

65 §. Varmenteen ja siihen sisältyvien tietojen käsittely. Pykälässä muutettaisiin viraston nimi.

67 §. Muun varmenteen hakeminen ja myöntäminen. Pykälän 1 momentissa muutettaisiin viraston nimi. Momenttiin tehtäisiin myös kielenhuollollisia korjauksia.

68 §. Varmenteen hakemista ja myöntämistä koskeva menettely eräissä tapauksissa. Pykälän 1 ja 2 momentissa muutettaisiin viraston nimi.

69 §. Digi- ja väestötietoviraston tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus. Pykälässä muutettaisiin viraston nimi. Pykälän 2 momentissa viitattaisiin kotirauhan sijaan pysyväisluonteiseen asumiseen käytettäviin tiloihin. Lisäksi momenttiin lisättäisiin viittaus hallintolain 39 §:ään, jossa säädetään tarkastuksen suorittamisesta. Lisäksi pykälän 3 momenttiin tehtäisiin kielellinen muutos.

70 §. Tietojenkäsittelypalvelu. Pykälän 1 momentissa muutettaisiin viraston nimi. Lisäksi pykälän 1 momentista poistettaisiin säännös, jonka mukaan Väestörekisterikeskuksella ei ole oikeutta päättää toimeksiannon kohteena olevien tietojen muusta käsittelystä tai luovuttamisesta. Säännös on tarpeeton, sillä toimeksiantajana on käsittelyn osalta rekisterinpitäjä, eikä käsittelijänä toimivalla virastolla ole tietosuojasetuksen nojalla oikeutta päättää tietojen käsittelystä. Käsittelijä toimii rekisterinpitäjän lukuun.

Pykälän 2 momentista poistettaisiin säännös siitä, että tietojenkäsittelypalvelusta on tehtävä kirjallinen sopimus. Tämä vaatimus sisältyy jo tietosuoja-asetukseen eikä siitä ole tarpeen säätää erikseen. Digi- ja väestötietoviraston toiminnan näkökulmasta voidaan kuitenkin säätää asetuksella sopimuksen sisällöstä. Käytännössä kyse olisi sen sääntelystä, minkä sisältöiseen sopimukseen Digi- ja väestötietovirasto voi 70 §:n mukaisen palvelun tuottamiseksi sitoutua. Yleisesti käsittelijän ja rekisterinpitäjän välistä sopimusta säännellään tietosuoja-asetuksen 28 artiklassa, eikä valtioneuvoston asetuksella voitaisi poiketa tietosuoja-asetuksen säännöksistä.

72 §. Suoritteista ja palveluista perittävät maksut. Pykälän 1 momentissa muutettaisiin viraston nimi. Lisäksi siihen tehtäisiin kielellinen muutos siten, että tarpeeton ilmaisu ”siten kuin siitä erikseen säädetään tai määrätään” poistettaisiin. Pykälää sovellettaisiin 21 §:n 1 momentin nojalla myös Ahvenanmaan valtionvirastoon sen toimialueella.

74 §. Tietoturvallisuus. Pykälä kumottaisiin. Vastuu tietoturvallisuudesta seuraa suoraan viranomaisen asemasta tietosuoja-asetuksen mukaisena rekisterinpitäjänä.

74 a §. Oikeus käsittelyn rajoittamiseen. Pykälässä muutettaisiin viraston nimi. Säännös koskisi väestötietojärjestelmän osalta sekä Digi- ja väestötietovirastoa että Ahvenanmaan valtionvirastoa.

76 §. Tiedon korjaaminen. Pykälässä säädettäisiin väestötietojärjestelmän tietojen korjaamisen menettelyistä tilanteessa, jossa rekisterinpitäjä toteuttaa tietosuoja-asetuksen mukaista velvollisuuttaan huolehtia tietojen oikeellisuudesta. Tämän lain pykälässä säädettäisiin kansallisista hallintomenettelyistä korjattaessa väestötietojärjestelmän tietoja. Menettelyt ovat tarpeen asianmukaisen tietojenkäsittelyn ja oikeusturvan varmistamiseksi. Menettelyt eivät olisi päällekkäisiä tietosuoja-asetuksen kanssa.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin menettelystä, kun rekisterinpitäjä ei korjaa väestötietojärjestelmään talletettua tietoa rekisteröidyn vaatimuksen mukaisesti. Säännöksen mukaan, jos rekisterinpitäjä ei korjaa tietoa rekisteröidyn vaatimuksen mukaisesti, rekisterinpitäjän on tehtävä asiasta päätös. Lain 76 a §:n ja hallintolain perusteella päätös on annettava oikaisuvaatimusohjeineen tiedoksi rekisteröidylle, minkä seurauksena rekisteröidyllä on oikeus vaatia hallintolain mukaista oikaisua.

Säännöksessä ei ole kyse lisäedellytysten asettamisesta tietosuoja-asetukseen nähden, vaan rekisterinpitäjällä on suoraan tietosuoja-asetuksen 12 artiklan 4 kohdan perusteella velvollisuus ilmoittaa viipymättä, viimeistään kuukauden kuluessa rekisteröidyn pyynnön vastaanottamisesta, mikäli rekisterinpitäjä ei toteuta toimenpiteitä rekisteröidyn pyynnön perusteella. Samassa yhteydessä rekisterinpitäjän on kerrottava mahdollisuudesta tehdä valitus valvontaviranomaiselle ja käyttää muita oikeussuojakeinoja. Hallintolain mukaisessa oikaisuvaatimusmenettelyssä olisi kyse tietosuoja-asetuksen 79 artiklan mukaisesta hallinnollisesta oikeussuojakeinosta, joka ei rajoita rekisteröidyn 77 artiklaan perustuvaa oikeutta tehdä valitusta valvontaviranomaiselle. Rekisteröidyllä olisi tietosuoja-asetuksen 77 artiklan ja tietosuojalain 21 §:n perusteella oikeus saattaa asia tietosuojavaaltuutetun käsiteltäväksi, jos rekisteröity katsoo, että häntä koskevien henkilötietojen käsittelyssä rikotaan sitä koskevaa lainsäädäntöä. Oikaisuvaatimus ja valvontaviranomaiselle tehtävä valitus olisivat rinnakkaisia hallinnollisia oikeussuojakeinoja.

Oikaisuvaatimusmenettely on tarpeellinen, jotta turvataan rekisteröidylle tehokas hallinnollinen oikeussuojakeino tilanteessa, jossa rekisterinpitäjä ja rekisteröity ovat eri mieltä tiedon oikeellisuudesta. Esimerkiksi osa väestötietojärjestelmään talletettavista tiedoista perustuu massaluonteisiin ilmoituksiin, joihin ei tietojen rekisteröintivaiheessa sisälly yksittäistapauksellista

viranomaisharkintaa. Rekisteröidyn oikeusturvan tehokkaan toteuttamisen kannalta on tarkoituksenmukaista, että rekisteröidyllä olisi mahdollisuus saattaa rekisterimerkintää koskevan virheen korjaamista koskeva kysymys ensin rekisterinpitäjälle uudelleen käsiteltäväksi. Rekisterinpitäjällä on oman tehtäväalansa takia hyvät edellytykset ratkaista tiedon oikeellisuutta koskeva kysymys ja havaita tiedon korjaamisessa tapahtuneet mahdolliset virheet.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin voimassa olevan pykälän 2 momenttia vastaavasti noudatettavasta menettelystä, kun rekisterinpitäjä korjaa tietoa omasta aloitteestaan. Säännökseen täsmennettäisiin, että asianosainen tilanteessa olisi nimenomaisesti rekisteröity. Momenttiin lisättäisiin myös säännös siitä, että mikäli rekisterinpitäjä korjaa tietoa rekisteröidyn selvityksen vastaisesti, rekisterinpitäjän olisi myös kyseissä tilanteessa annettava asiasta päätös oikaisuvaatimusohjeineen tiedoksi rekisteröidylle.

Pykälän 3 momentti vastaisi sisällöllisesti voimassa olevan pykälän 1 momenttia. Säännöksestä poistettaisiin viittaus maistraattiin ja käytettäisiin sen sijaan termiä rekisterinpitäjä. Muilta osin säännös pysyisi ennallaan.

Pykälän 4 momentti sisältäisi henkilötietojen oikaisemista koskien informatiivisen viittauksen tietosuoja-asetukseen. Oikeus virheellisten ja epätarkkojen tietojen oikaisuun sekä menettelytietojen oikaisemiseksi, täydentämiseksi ja poistamiseksi perustuvat suoraan tietosuoja-asetukseen. Tietosuoja-asetuksen 16 artiklassa säädetään rekisteröidyn oikeudesta saada epätarkat ja virheelliset henkilötiedot oikaistuksi. Lisäksi tietosuoja-asetuksen 12 artiklan 4 kohdassa säädetään rekisterinpitäjän menettelystä tilanteessa, jossa rekisterinpitäjä ei toteuta toimenpiteitä rekisteröidyn pyynnön perusteella. Informatiivinen säännös olisi tarpeellinen, jotta yleisen tietosuojaalainsäädännön ja väestötietolain tiedon korjaamista koskevien menettelysäännösten suhde olisi selkeä eikä syntyisi tulkinnanvaraisuutta.

Pykälä koskisi sekä Digi- ja väestötietovirastoa että Ahvenanmaan valtionvirastoa.

76 a §. Oikaisuvaatimus. Pykälässä poistettaisiin hallintolain säädösnumero, johon viitattaisiin 52 §:ssä. Lisäksi säännökseen tehtäisiin kielellinen muutos, jolla ei ole vaikutusta säännöksen sisältöön.

76 b §. Muutoksenhaku. Pykälään tehtäisiin muutokset, jotka johtuvat 1.1.2020 voimaan tulevasta oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetusta laista. Mainittu laki kumoaa hallintolainkäyttölain. Pykälän 1 momenttia yksinkertaistettaisiin siten, että se sisältäisi yleisen informatiivisen viittauksen siihen, että muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa.

Pykälän 2 momentti kumottaisiin tarpeettomana. Viranomaisen valitusoikeus ensi asteen hallintotuomioistuimen päätökseen perustuu suoraan lakiin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa, eikä siitä olisi enää tarve säätää erikseen. Pykälän uusi 2 momentti vastaisi voimassa olevan pykälän 3 momenttia. Pykälään tehtävät muutokset eivät vaikuta vallitsevaan oikeustilaan.

77 §. Vaitiolovelvollisuus ja hyväksikäyttökielto. Pykälä kumottaisiin. Väestötietojärjestelmän tietojen julkisuuteen ja salassapitoon sovelletaan julkisuuslakia. Pykälä on sisältänyt informatiivisen viittauksen julkisuuslain säännöksiin ja sen sisältämään hyväksikäyttökieltoon. Säännös on aiheuttanut tulkintaepäselvyyttä sen osalta, laajentaako säännös väestötietojärjestelmään sisältyvien tietojen salassapitoa siitä, mitä julkisuuslaissa on säädetty. Salassapitosäätely ei saisi tarpeettomasti muodostua pääsäännöksi. Siinä määrin, kun väestötietojärjestelmän tietojen salassapidosta olisi tarpeen säätää laajemmin, kuin mitä julkisuuslaissa on säädetty, tämä tulisi

tehdä selkeästi ja tarkkarajaisesti. Tietojen käsittelyyn sovellettaisiin kuitenkin aina lain tietojen luovuttamista koskevia rajoituksia.

Väestötietojärjestelmän tietojen salassapito perustuu suoraan julkisuuslain säännöksiin erityisesti sen 24 §:n 1 momentin 31 ja 32 kohtiin. Ne tiedot, jotka eivät sisälly julkisuuslain 24 §:n tai muun salassapitosäännöksen soveltamisalaan ovat lähtökohtaisesti julkisia, vaikkakin henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan tietosuojalainsäädäntöä ja henkilötietojen käsittely on rajoitettua myös julkisuuslain nojalla. Mikäli tietoja koskee turvakielto, ne ovat salassapidettäviä julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 31 kohdan nojalla.

Julkisuuslain 23 §:n säännökset vaihtolovelvollisuudesta ja hyväksikäyttökiellosta soveltuvat väestötietojärjestelmän tietojen käsittelyyn ilman erillistä viittausta. Tietosuoja-asetus rajoittaa henkilötietojen käsittelyä myös tietojen vastaanottajan toiminnassa.

Voimassa olevan pykälän viittaus julkisuuslakiin on koskenut myös henkilön lain 52 tai 69 §:n nojalla saamia tietoja. Lain 52 §:ssä säädetään Väestörekisterikeskuksen tiedonsaanti- ja tarkastusoikeudesta ja virastolla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada väestötietojärjestelmästä luovutettujen tietojen käyttäjältä tietojen käytön ja suojauksen seuranta ja valvontaa varten välttämättömiä tietoja. Toisaalta Väestörekisterikeskuksen määräämällä tarkastajalla on oikeus toimittaa tarkastus. Tarkastajana voi toimia vain virkamies. Laissa ei myöskään ole säädetty tällaisessa yhteydessä saatujen tietojen luovuttamisesta. Viittaus on myös 52 §:n osalta informatiivinen ja se voidaan kumota.

Lain 69 §:ssä säädetään vastaavasti tiedonsaanti- ja tarkastusoikeudesta varmenteen myöntämistä ja peruuttamista koskevan toiminnallisen ja teknisen menettelyn luotettavuuden seuranta ja valvontaa varten. Laissa ei myöskään ole säädetty tällaisessa yhteydessä saatujen tietojen luovuttamisesta. Viittaus on myös tältä osin informatiivinen ja se voidaan kumota.

78 §. Viittaukset rangaistussäännöksiin. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi. Sääntely on päällekkäistä suhteessa tietosuojalain 26 ja 35 §:n, jota sovelletaan myös väestötietojärjestelmän tietoihin. Viittaukset rangaistussäännöksiin eivät ole erikseen tarpeen väestötietolaissa. Pykälän 1 momentin kumoaminen seuraa lisäksi suoraan 77 §:n kumoamisesta. Julkisuuslain 23 §:n säännös vaihtolovelvollisuudesta ja hyväksikäyttökiellosta soveltuu ilman erillistä viittausta myös väestötietojärjestelmän tietojen käsittelyyn. Samoin rikoslain säännökset tämän vaihtolovelvollisuuden tai hyväksikäyttökiellon rikkomisesta tulevat suoraan sovellettavaksi ilman erillistä viittausta. Mitä tässä on sanottu väestötietojärjestelmän tiedoista, koskee myös lain 52 ja 69 §:n nojalla saatuja tietoja.

80 §. Siirtymäsäännökset. Lain siirtymäsäännöksiä muutettaisiin niiltä osin, kun säännökset tulevat edelleen sovellettavaksi ja siirtyminen valtakunnalliseen Digi- ja väestötietovirastoon vaikeuttaa säännöksen soveltamiseen. Pykälän 3 momenttia muutettaisiin niin, että viittaus maistraattiin korvattaisiin viittauksella Digi- ja väestötietovirastoon. Ruotsinkielisen säädöstekstiin tehtäisiin lisäksi kielellinen muutos. Pykälän 7 momenttia muutettaisiin niin, että siinä viitattaisiin Digi- ja väestötietovirastoon sekä tarpeeton säännös ja asetuksenantovaltuus alueellisesti toimivaltaisista maistraateista poistettaisiin. Pykälän 9 momenttia muutettaisiin niin, että siitä poistettaisiin tarpeeton asetuksenantovaltuus asiakirjoja säilyttävästä alueellisesta maistraatista.

1.52 Kuntarakennelaki

6 §. Yhdistymisesityksen sisältö. Pykälän 3 momentista poistettaisiin viittaus maistraatin lausuntoon ja sen sijaan viitattaisiin Digi- ja väestötietoviraston lausuntoon.

12 §. *Kuntien yhteisen esityksen sisältö ja valmistelu.* Pykälän 2 momentista poistettaisiin viittaus maistraatin lausuntoon ja sen sijaan viitattaisiin Digi- ja väestötietoviraston lausuntoon.

14 §. *Kunnan tai kunnan jäsenen esityksen valmisteleva käsittely.* Pykälän 2 momentista poistettaisiin viittaukset maistraatin lausuntoon ja sen sijaan viitattaisiin Digi- ja väestötietoviraston lausuntoon.

1.53 Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta

4 §. *Määritelmät.* Pykälän 1 momentin 8 ja 9 kohdissa muutettaisiin viittaus väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annettuun lakiin vastaamaan säädöksen uutta nimikettä. Pykälän 3 momentissa poistettaisiin viittaus jo kumottuun väestötietolakiin. Sen sijaan säädettäisiin, että kunnan asukas ja asukasmäärä sekä ikäluokka määräytyvät väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetussa laissa tarkoitettussa väestötietojärjestelmässä varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltäneen vuoden lopussa olevien tietojen mukaan.

1.54 Kuntalaki

16 §. *Valtuutettujen määrä.* Pykälän 3 momentissa muutettaisiin viittaus väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annettuun lakiin vastaamaan säädöksen uutta nimikettä.

20 §. *Äänioikeus kuntavaaleissa.* Pykälän 2 momentin 1 kohdassa muutettaisiin viittaus väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annettuun lakiin vastaamaan säädöksen uutta nimikettä. Pykälän 2 momentin 2 kohdassa muutettaisiin toimivaltainen viranomaisen maistraatista Digi- ja väestötietovirastoksi.

1.55 Laki tulotietojärjestelmästä

9 §. *Tulotietojärjestelmään talletettavat muut tiedot.* Pykälän 1 momentissa ehdotetaan muutettavaksi väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain nimike vastaamaan lain uutta nimikettä.

1.56 Laki tullilain 76 §:n muuttamisesta

76 §. *Perintäkeinot.* Pykälän 1 momentin 9 kohtaan tehtäisiin teknisluontoinen muutos siten, että viittaus väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annettuun lakiin korvattaisiin lain muuttuneen nimen osalta viittauksella väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annettuun lakiin.

1.57 Laki henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain 16 §:n muuttamisesta

16 §. *Tullin oikeus saada tietoja eräistä rekistereistä ja tietojärjestelmistä.* Pykälän 1 momentin 9 kohdassa muutettaisiin viittaus väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annettuun lakiin vastaamaan säädöksen muutettavaa nimeä.

Opetus- ja kulttuuriministeriön toimiala

1.58 Uskonnonvapauslaki

4 §. Liittymis- ja eroamismenettely. Pykälään tehtäisiin teknisluontoiset nimenmuutokset siten, että maistraatti korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla. Lisäksi pykälän *3 momenttiin* tehtäisiin teknisluontoinen säännösviittauksen muutos. Viittaus aiemmin kumottuun väestötietolakiin korvattaisiin viittauksella väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annettuun lakiin. Pykälän *5 momenttiin* sisältyvä säännös asian siirtämisestä alueellisesti toimivaltaisten maistraattien välillä poistettaisiin tarpeettomana. Voimassa olevassa pykälän *6 momentissa* korvattaisiin viittaus maistraatille säädettyihin tehtäviin Digi- ja väestötietovirastolle säädettyihin tehtäviin ja momentti siirtyisi uudeksi 5 momentiksi.

1.59 Laki ortodoksisesta kirkosta

74 §. Tietojen luovuttaminen. Pykälän *1 momenttiin* tehtäisiin teknisluontoinen muutos siten, että viittaus jo aiemmin kumottuun väestötietolakiin korvattaisiin viittauksella väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annettuun lakiin. Lisäksi momenttiin tehtäisiin kielellinen muutos.

1.60 Laki valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä

20 §. Opiskelijavalintarekisterin tietolähteet. Pykälään tehtäisiin teknisluontoinen nimenmuutos siten, että Väestörekisterikeskus korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla.

1.61 Lukiolaki

21 §. Opiskelijaksi ottamisen edellytykset. Pykälän *2 momentin 1 kohtaan* tehtäisiin teknisluontoinen säännösviittauksen muutos. Väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain nimike korvattaisiin säädöksen uudella nimikkeellä.

Maa- ja metsätalousministeriön toimiala

1.62 Kolttalaki

48 §. Luottamusmiesvaali. Pykälän *2 momenttia* ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä poistettaisiin viittaus henkikirjoittajaan ja viitattaisiin sen sijaan Digi- ja väestötietovirastoon. Tietojen luovutuksesta väestötietojärjestelmästä säädetään väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetussa laissa. Velvoite on tarkoituksenmukaisinta kohdistaa virastoon, eikä yksittäisiin virkamiehiin. Tällöin tehtävä voidaan myös järjestää viraston sisällä joustavasti.

1.63 Laki kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta

6 §. Tietojen luovuttaminen tietopalveluna. Pykälän *2 momentti* ehdotetaan muutettavaksi siten, että toimivaltaiset viranomaiset ovat maistraatin sijasta Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto.

Liikenne- ja viestintäministeriön toimiala

1.64 Laki vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista

31 §. Tarkastuskertomus. Pykälän *1 momenttiin* tehtäisiin teknisluonteinen nimenmuutos siten, että Väestörekisterikeskus korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla.

42 c §. *Digi- ja väestötietoviraston tehtävät.* Pykälään ja sen otsikkoon tehtäisiin teknisluonteinen nimenmuutos siten, että Väestörekisterikeskus korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla.

1.65 Postilaki

38 §. *Osoiterekisteri.* Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin teknisluontoinen muutos siten, että viittaus väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annettuun lakiin muutettaisiin vastaamaan säädöksen uutta nimikettä.

1.66 Laki liikenteen palveluista

VI osa. Liikenteen tietovarannot

3 luku. Tietojen luovuttaminen liikenneasioiden rekisteristä

231 §. *Tiedonluovutuksen rajoittaminen liikenneasioiden rekisteristä.* Pykälän 3 momenttiin tehtäisiin teknisluontoinen muutos siten, että viittaus väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annettuun lakiin muutettaisiin vastaamaan säädöksen uutta nimikettä.

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala

1.67 Siviilipalveluslaki

93 §. *Ulkopuoliset tietolähteet.* Pykälän 1 momentin 1 kohtaan tehtäisiin teknisluontoinen säännösviittauksen muutos. Väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain nimike korvattaisiin säädöksen uudella nimikkeellä.

1.68 Laki kotoutumisen edistämisestä

87 §. *Tiedonsaantioikeus.* Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin teknisluontoinen nimenmuutos siten, että Väestörekisterikeskus korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla.

Sosiaali- ja terveysministeriön toimiala

1.69 Laki Kansaneläkelaitoksesta

12 e §. *Palvelurahasto.* Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin teknisluontoinen nimenmuutos siten, että Väestörekisterikeskus korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla.

1.70 Laki transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta

1 §. *Vahvistamisen edellytykset.* Pykälän 1 momentin johdantokappaleeseen tehtäisiin teknisluontoinen säädösviittauksen muutos, Väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain nimike korvattaisiin säädöksen uudella nimikkeellä. Lisäksi pykälän 2 momenttiin tehtäisiin teknisluontoinen nimenmuutos siten, että maistraatti korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla.

2 a §. *Ilmoitus aviopuolisolle.* Pykälään tehtäisiin teknisluontoinen nimenmuutos siten, että maistraatti korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla.

3 §. Viranomaiset. Pykälään tehtäisiin teknisluontoinen nimenmuutos siten, että maistraatti korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla. Pykälästä poistettaisiin lisäksi alueellisesti toimivaltaista viranomaista koskeva asetuksenantovaltuutus. Säännökset alueellisesta toimivallasta ovat valtakunnallisessa virastossa tarpeettomia.

1.71 Työttömyysturvalaki

14 Luku. Erinäisiä säännöksiä.

3 c §. Kuntien rahoitusosuuden perintä. Pykälän 2 momenttia edotetaan muutettavaksi niin, että siinä viitattaisiin väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annettuun lakiin. Samalla säännöksen sanamuotoa muutettaisiin selemmäksi. Muutoksella ei ole vaikutusta nykyiseen oikeustilaan.

1.72 Laki sähköisestä lääkemääräyksestä

7 §. Lääkemääräyksen allekirjoittaminen. Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin teknisluontoiset nimenmuutokset siten, että Väestörekisterikeskus korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla.

24 §. Ohjaus, seuranta ja valvonta. Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin teknisluontoiset nimenmuutokset siten, että Väestörekisterikeskus korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla.

25 §. Maksut. Pykälään tehtäisiin teknisluontoiset nimenmuutokset siten, että Väestörekisterikeskus korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla.

28 §. Siirtymäsäännös. Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin teknisluontoiset nimenmuutokset siten, että Väestörekisterikeskus korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla.

1.73 Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä

2 §. Soveltamisala. Pykälän 3 momenttiin tehtäisiin teknisluontoinen säännösviittauksen muutos. Väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain nime korvattaisiin säädöksen uudella nimikkeellä.

8 §. Tunnistaminen. Pykälään tehtäisiin teknisluontoiset nimenmuutokset siten, että Väestörekisterikeskus korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla.

14 §. Valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut. Pykälän 3 ja 4 momenttiin tehtäisiin teknisluontoiset nimenmuutokset siten, että Väestörekisterikeskus korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla.

20 §. Ohjaus, valvonta ja seuranta. Pykälän 1 ja 4 momenttiin tehtäisiin teknisluontoiset nimenmuutokset siten, että Väestörekisterikeskus korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla.

22 §. Maksut. Pykälän 1 ja 2 momenttiin tehtäisiin teknisluontoiset nimenmuutokset siten, että Väestörekisterikeskus korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla.

25 §. Siirtymäsäännökset. Pykälän 2 momenttiin teknisluontoinen nimenmuutos siten, että Väestörekisterikeskus korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla.

1.74 Lastensuojelulaki

22 §. Edunvalvojan määrääminen huoltajan sijaiseksi. Pykälän 2 ja 3 momenttia muutettaisiin niin, että niistä poistettaisiin maistraattia koskevat maininnat. Holhousviranomaisena toimivaan Digi- ja väestötietovirastoon ja holhousviranomaisen tehtäviä Ahvenanmaalla hoitavaan Ahvenanmaan valtionvirastoon viitattaisiin holhoustoimilaisissa tarkoitettuna holhousviranomaisena.

Pykälän 3 momentissa selkeytettäisiin sitä, että tuomioistuin voi määrätä edunvalvojan kaikissa tässä pykälässä tarkoitetuissa tilanteissa, myös riidattomissa asioissa. Holhousviranomaisen toimivallan osalta selkeytettäisiin sitä, että myös huoltajan, tai molempien huoltajien, jos näitä on kaksi, tulee olla hakijana. Pelkkää huoltajan suostumusta ei pidettäisi riittävänä. Nykyisessä sanamuodossa huoltajan hakijaroolin tarpeellisuus näissä tilanteissa on johdettavissa viittauksesta siihen, mitä sijaisen määräämisestä edunvalvojalle on holhoustoimilaisissa tai muussa laissa säädetty. Esityksellä ei muutettaisi vallitsevaa oikeustilaa, vaan muutos olisi selventävä.

1.75 Kansaneläkelaki

85 §. Tiedot viranomaisilta sekä eläke- ja vakuutuslaitoksilta. Pykälän 1 momentin 1 kohtaan tehtäisiin teknisluontoinen nimenmuutos siten, että väestörekisteriviranomaisen sijasta viitattaisiin Digi- ja väestötietovirastoon ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastoon. Lisäksi väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain nimike korvattaisiin säädöksen uudella nimikkeellä.

1.76 Laki sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lain-säädännön soveltamisesta

22 §. Tiedot väestötietojärjestelmästä. Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin teknisluontoinen muutos siten, että viittaus väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annettuun lakiin muutettaisiin vastaamaan lain uutta nimikettä.

1.77 Laki poronhoitajien sijaisavusta

21 §. Oikeus tietojen saamiseen. Pykälään tehtäisiin teknisluontoinen nimenmuutos siten, että Väestörekisterikeskus ja maistraatti korvattaisiin Digi- ja väestötietovirastolla. Samalla pykälään tehtäisiin selventävä kielellinen muutos. Ahvenanmaan valtionvirastoa ei olisi tarpeen nimetä momentissa, vaikka se on Ahvenanmaan maakunnassa hoitanut maistraatin tehtäviä. Käytännössä tiedonsaantioikeus Ahvenanmaan valtionvirastolta ei tulisi sovellettavaksi vaan Melan tarvitsemat tiedot on mahdollista saada Digi- ja väestötietovirastolta. Mikään ei kuitenkaan estäisi Ahvenanmaan valtionvirastoa tarvittaessa päättämästä tietojen luovuttamisesta väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain mukaisesti.

1.78 Laki sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista

2 §. Soveltamisala. Pykälän 3 momenttiin tehtäisiin teknisluontoinen säännösviittauksen muutos. Väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain nimike korvattaisiin säädöksen uudella nimikkeellä. Samalla tehtäisiin tekninen korjaus lain 617/2009 muuttuneen nimikkeen osalta.

Ympäristöministeriön toimiala

1.79 Maankäyttö- ja rakennuslaki

147 §. *Rakentamiseen liittyvä tilastointi.* Pykälään tehtäisiin teknisluontoinen säännösviittauksen muutos. Viittaus jo kumottuun väestötietolakiin korvattaisiin viittauksella väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annettuun lakiin. Ruotsinkielisessä säädöstekstissä tehtäisiin lisäksi kielellinen muutos.

2 Tarkemmat säännökset ja määräykset

Uuteen lakiin Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä ehdotetaan yhdistettäväksi nykyisin maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetussa laissa, holhoustoimesta annetussa laissa, edunvalvontavaltuutuksesta annetussa laissa ja vihkimisoikeudesta annetussa laissa olevat säännökset viraston ylläpitämistä henkilörekistereistä. Tällä hetkellä ehdotetun lain soveltamisalaan kuuluvia asetuksenantovaltuuksia on maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetussa laissa, holhoustoimilaissa ja edunvalvontavaltuutuksesta annetussa laissa. Esityksessä osa edellä mainittujen asetuksenantovaltuuksien nojalla annetuissa asetuksissa säänneltävistä asioista ehdotetaan säänneltäväksi laissa ja jäljelle jäävät tarvittavat asetuksenantovaltuudet ehdotetaan keskitettäväksi Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annettavaan lakiin. Valtioneuvoston asetuksella säänneltäviksi asiakokonaisuuksiksi jäisivät holhousasioiden rekisteriin tallennettavien tietojen ajankohta sekä sellaisten edunvalvontavaltuutuksesta tallennettavien lisätietojen yksityiskohdat, jotka eivät ole henkilötietoja. Muutoksella pyritään yhdenmukaisempaan ja selkeämpään sääntelyyn rekistereihin talletettavien tietojen osalta. Asetustasoinen sääntely valmistellaan tulemaan voimaan samaan aikaan ehdotettujen lakien kanssa.

Muussa sääntelyssä on esitetty poistettavan asetuksenantovaltuuksia siltä osin, kun ne koskevat yksinomaan alueellisesti toimivaltaisten maistraattien toimivallanjakoa tai muuta mahdollisuutta järjestää tehtäviä maistraattien kesken.

Ehdotetut asetuksenantovaltuudet eivät sisällä yksilön oikeuksien tai velvollisuuksien perusteiden alaan kuuluvia asioita eivätkä muitakaan asioita, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lainsäädännön alaan. Asetuksenantovaltuudet ovat myös riittävät täsmällisiä ja tarkkarajaisia. Ehdotetut asetuksenantovaltuussäännökset ovat sopusuunnassa perustuslain kanssa.

3 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2020.

4 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

4.1 Organisaatiouudistus

Perustuslain 120 §:n mukaan Ahvenanmaan itsehallintolaissa (1144/1991) lainsäädäntövalta on jaettu valtakunnan ja maakunnan kesken. Itsehallintolain 18 §:ssä luetellaan maakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvat asiat ja 27 §:ssä valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvat asiat. Hallintovalta Ahvenanmaalla jakautuu valtakunnan ja maakunnan kesken pääsääntöisesti sen mukaan, kummalla on lainsäädäntövalta tietyllä oikeudenalalla (itsehallintolain 23 ja 30 §). Ahvenanmaan itsehallintolain 27 §:n 3 kohdan mukaan valtakunnalla on lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat valtion viranomaisten järjestysmuotoa ja toimintaa. Ahvenanmaan valtionvirasto on perustuslain 119 §:n 1 momentissa tarkoitettu valtion alueellinen viranomainen.

Digi- ja väestötietovirastosta annetun lain 2 §:n mukaan Digi- ja väestötietoviraston toimialue kattaa koko maan. Organisaatiouudistuksen johdosta Digi- ja väestötietovirasto hoitaa Ahvenanmaan maakunnassa ne tehtävät, jotka nykyisin on Ahvenanmaalla hoitanut Väestörekisterikeskus. Organisaatiouudistuksella ei ole vaikutusta Ahvenanmaan itsehallinnolliseen asemaan.

Viraston yksittäisistä tehtävistä sekä niihin liittyvistä toimivaltuuksista säädettäisiin kutakin tehtävää koskevassa erityislaissa. Ahvenanmaan valtionvirasto hoitaisi edelleen ne sille erityislainsäädännössä säädettyt tehtävät, joita se hoitaa nykyisin maistraattien sijasta Ahvenanmaalla. Ahvenanmaan valtionviraston toimivallasta säädettäisiin jatkossa erikseen ja tältä osin erityislainsäädännön muuttamista koskevat lakiehdotukset sisältyvät tähän esitykseen.

Esitykseen sisältyy saamen kielilain 2 §:ää koskeva muutosehdotus, jolla Digi- ja väestötietovirasto lisätään niihin viranomaisiin, joihin saamen kielilakia sovelletaan. Muutoksella saamen kielilain soveltamisala laajennettaisiin koskemaan koko valtakunnallista Digi- ja väestötietovirastoa, mikä laajentaa saamelaisen oikeutta käyttää saamen kieltä omassa asiassa tai asiassa, jossa häntä kuullaan. Aiemmin oikeutta on sovellettu vain Lapin maistraatissa. Lisäksi saamen kielilain 27 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että Digi- ja väestötietovirastossa voi saamelaisen kotiseutualueella olla saamen kielen avustaja.

4.2 Tietojen käsittelyä koskeva sääntely

Esitys sisältää henkilötietojen suojan ja viranomaisen hallussa olevien asiakirjojen julkisuuden kannalta merkityksellisiä ehdotuksia. Erityisesti merkityksellisiä ovat väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain muuttamista koskevat ehdotukset sekä ehdotus uudeksi laiksi Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä.

Henkilötietojen suoja

Perustuslain 10 §:n mukaan jokaisella on oikeus yksityiselämän suojaan. Pykälän 1 momentin mukaan jokaisen yksityiselämä, kunnia ja kotirauha on turvattu. Henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla. Perustuslakivaliokunnan käytännön mukaan lainsäätäjän liikkuma-alaa rajoittaa tämän säännöksen lisäksi myös se, että henkilötietojen suoja osittain sisältyy samassa momentissa turvattun yksityiselämän suojan piiriin. Lainsäätäjän tulee turvata tämä oikeus tavalla, jota voidaan pitää hyväksyttävänä perusoikeusjärjestelmän kokonaisuuden kannalta. (ks. esim. PeVL 1/2018 vp, s. 3).

Perustuslakivaliokunta on vakiintuneesti pitänyt henkilötietojen suojan kannalta tärkeänä sääntelykohteena rekisteröinnin tavoitetta, rekisteröitävien henkilötietojen sisältöä, niiden sallittuja käyttötarkoituksia, mukaan luettuna tietojen luovutettavuus, sekä tietojen säilytysaikaa henkilörekisterissä ja rekisteröidyn oikeusturvaa. Henkilötietojen käsittelyä koskevan sääntelyn lain tasolla tulee olla kattavaa ja yksityiskohtaista (ks. esim. PeVL 1/2018 vp, s. 2, PeVL 31/2017 vp, s. 2).

Lausunnossaan hallituksen esityksestä eduskunnalle EU:n yleistä tietosuojasetusta täydentäväksi lainsäädännöksi perustuslakivaliokunta on katsonut aiheelliseksi tarkistaa sen aiempaa kantaa henkilötietojen suojan kannalta tärkeistä sääntelykohteista. Henkilötietojen suoja tulisi turvata ensisijaisesti yleisen tietosuojasetuksen ja kansallisen yleislainsäädännön nojalla. Erityislainsäädäntö tulisi rajata vain välttämättömään tietosuojasetuksen antaman kansallisen liikkumavaran puitteissa (PeVL 14/2018 vp, s. 4). Kansallista liikkumavaraa käytettäessä on perustuslakivaliokunnan mukaan otettava huomioon perus- ja ihmisoikeuksista seuraavat vaatimukset (PeVL 14/2018 vp, PeVL 1/2018 vp, PeVL 25/2005 vp). Erityislainsäädännön tarpeellisuutta tulisi arvioida riskiperusteisen lähestymistavan mukaisesti: mitä korkeampi riski käsittelystä aiheutuu luonnollisen henkilön oikeuksille ja vapauksille, sitä perustellumpaa yksityiskohtaisempi sääntely on (PeVL 14/2018 vp, s. 5).

Sekä väestötietojärjestelmän että maistraattien ylläpitämien henkilörekistereiden tietojen käsittely on keskeistä Suomessa asuvien henkilöiden oikeuksien ja velvollisuuksien toteuttamiseksi.

Erityislainsäädäntö on edelleen tarpeellista, vaikka sen yksityiskohtaisuuden astetta on ehdotuksessa arvioitu uudelleen. Väestötietolaista on pyritty poistamaan sellainen sääntely, joka on päällekkäistä tai ristiriitaista suhteessa tietosuoja-asetukseen. Myöskään uuteen Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annettavaan lakiin ei ole sisällytetty tällaisia säännöksiä. Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annettavan lain tarkoituksena on keskittää eri rekistereitä koskevat säännökset ja yksinkertaistaa rekistereitä koskevaa sääntelyä. Lisäksi tavoitteena on varmistaa riittävän kattava ja yksityiskohtainen henkilötietojen käsittelyä koskeva sääntely huomioiden käsiteltävien tietojen luonne.

Tietojen käsittely on lakisääteistä ja sen oikeusperustana on tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohta. Väestötietolaki ja uusi laki Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä muodostavat tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 3 kohdan tarkoittaman käsittelyn perustan jäsenvaltion lainsäädännössä. Jäsenmaille on 6 artiklan 3 kohdassa jätetty myös kansallista liikkumavaraa sen osalta, mistä tällaisen lakisääteisen käsittelyn yhteydessä voidaan säätää tarkemmin. Kyseinen käsittelyn oikeusperuste voi sisältää erityisiä säännöksiä, joilla mukautetaan tietosuoja-asetuksen sääntöjen soveltamista, muun muassa: yleisiä edellytyksiä, jotka koskevat rekisterinpitäjän suorittaman tietojenkäsittelyn lainmukaisuutta; käsiteltävien tietojen tyyppiä; asianomaisia rekisteröityjä, yhteisöjä joille ja tarkoituksia joihin henkilötietoja voidaan luovuttaa; käyttötarkoitussidonnaisuutta; säilytysaikoja; sekä käsittelytoimia ja -menettelyjä, mukaan lukien laillisen ja asianmukaisen tietojenkäsittelyn varmistamiseen tarkoitetut toimenpiteet, kuten toimenpiteet asteuksen IX luvussa esitettyjä erityisiä tietojenkäsittelytilanteita varten.

Lakien sisältämät tarkemmat säännökset tietojen käsittelystä ovat 6 artiklan 3 kohdan kansallisen liikkumavaran piirissä. Molemmat lait sisältävät säännöksiä tietojen käsittelyn yleisistä edellytyksistä kuten säännökset rekisteröinnin tavoitteesta, rekisteröitävien henkilötietojen sisällöstä, tietojen käyttötarkoituksesta ja luovuttamisesta sekä tietojen säilytysajasta. Molempiin lakeihin sisältyy myös sääntelyä rekisteröidyn oikeuksien toteuttamisesta ja rekisteröidyn oikeusturvasta siltä osin, kun tietosuoja-asetus ei tule suoraan sovellettavaksi.

Perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt erityistä huomioita arkaluonteisten tietojen käsittelyyn, sillä käsittelyn salliminen koskee yksityiselämään kuuluvan henkilötietojen suojan ydintä (PeVL 14/2018 vp, s. 5; PeVL 37/2013 vp, s. 2/I). Perustuslakivaliokunta on myös todennut tietosuoja-asetuksen painottavan, että erityisiä henkilötietoja on suojeltava erityisen tarkasti, koska niiden käsittelyn asiayhteys voi aiheuttaa huomattavia riskejä perusoikeuksille ja -vapauksille (PeVL 14/2018 vp, s. 5). Arkaluonteisten tietojen käsittely tulisi valiokunnan mukaan rajata täsmällisillä ja tarkkarajaisilla säännöksillä vain välttämättömään (PeVL 14/2018 vp, s. 5; PeVL 3/2017 vp, s. 5). Arkaluonteisten tietojen käsittelyä koskevaa sääntelyä tulisi valiokunnan mukaan edelleen arvioida myös aiemman sääntelyn lakitasoisuutta koskevan käytännön pohjalta. Tietosuoja-asetusta yksityiskohtaisemman sääntelyn tarve tulisi kuitenkin perustella tapauskohtaisesti ja riskiperusteista lähestymistapaa soveltaen (PeVL 14/2018 vp, s. 6).

Perustuslakivaliokunta on käytännössään kiinnittänyt huomiota siihen, mihin ja ketä koskeviin tietoihin tiedonsaantioikeus ulottuu ja miten tiedonsaantioikeus sidotaan tietojen välttämättömyyteen. Viranomaisen tietojensaantioikeus ja tietojenluovuttamismahdollisuus ovat voineet liittyä jonkin tarkoituksen kannalta "tarpeellisiin tietoihin", jos tietosisällöt on pyritty luettelemaan laissa tyhjentävästi. Jos taas tietosisällöt ei ole samalla tavoin luetteloitu, sääntelyyn on valiokunnan mukaan pitänyt sisällyttää vaatimus "tietojen välttämättömyydestä" jonkin tarkoituksen kannalta (ks. esim. PeVL 31/2017, PeVL 17/2016 vp, s. 2—3 ja siinä viitatu lausunnot). Valiokunta on antanut erityisesti merkitystä luovutettavien tietojen luonteelle arkaluonteisina tietoina arvioidessaan tietojen saamista ja luovuttamista salassapitovelvollisuuden estämättä koskevaa sääntelyn kattavuutta, täsmällisyyttä ja sisältöä (ks. esim. PeVL 38/2016 vp, s. 3). Valiokunta on kiinnittänyt huomiota siihen, että arkaluonteisten tietojen käsittely on syytä rajata

HE 10/2019 vp

täsmällisillä ja tarkkarajaisilla säännöksillä vain välttämättömään (ks. esim. PeVL 13/2017 vp, s. 5 ja PeVL 3/2017 vp, s. 5).

Uuteen Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annettavaan lakiin ei sisälly säännöksiä arkaluonteisista tiedoista. Vaikka ehdotettuun holhousasioiden rekisteriin sisältyvän edunvalvontatiedon taustalla on pääsääntöisesti päämiehen toimintakelpoisuuden heikentyminen tai terveydentila, tietoa edunvalvonnasta ei sinällään ole erikseen määritelty arkaluonteiseksi tiedoksi tai eikä se suoraan kuulu tietosuoja-asetuksen 9 artiklan mukaisiin erityisiin henkilötietoryhmiin. Edunvalvontatiedon luovuttamista käsitellään tarkemmin rekisteritietojen julkisuutta koskevassa osiossa.

Väestötietojärjestelmä sisältää tiettyjä arkaluonteisiksi katsottavia tietoja, joiden luovuttamisesta on säädetty erikseen väestötietolain 38—42 §:ssä. Tällaisia tietoja ovat adoptiota koskeva tieto, lapsen huostaanottoa koskeva tieto, sukupuolen vahvistamista koskeva tieto, laitonasumista koskeva tieto ja uskonnollisen yhdyskunnan jäsenyyttä koskeva tieto. Näistä uskonnollisen yhdyskunnan jäsenyyttä ja sukupuolen vahvistamista koskevat tiedot voidaan myös katsoa tietosuoja-asetuksen 9 artiklan mukaisiksi erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluviksi tiedoiksi. Joidenkin väestötietojärjestelmän tietojen yhdistelmän voidaan myös mahdollisesti päätellä henkilön etninen alkuperä taikka seksuaalista käyttäytymistä ja suuntautumista koskevia tietoja. Näiden tietojen luonne on kuitenkin hyvin tapauskohtainen, eikä yksittäistä tietoryhmää voida kategorisesti katsoa 9 artiklan mukaan erityiseksi. Väestötietojärjestelmän tietosisältöön ei esitetä muutoksia.

Tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 2 kohdan g alakohta mahdollistaa erityisten henkilötietojen käsittelyn väestötietojärjestelmässä. Väestötietolain tarkoitus on mahdollistaa väestötietojärjestelmän tietojen käyttö yhteiskunnan toimintojen ja tietohuollon tukena. Väestötietojärjestelmä on keskeinen suomalaisen yhteiskunnan tietohuollolle ja viranomaisten toiminnalle. Käsittely tapahtuu täten tärkeää yleistä etua koskevasta syystä. Väestötietolaissa on lisäksi säädetty yksityiskohtaisesti tietojen oikeellisuuden varmistamisesta, ylläpidosta ja luovutuksesta. Lain on katsottava sisältävän asianmukaiset toimenpiteet rekisteröidyn perusoikeuksien ja etujen suojaamiseksi. Uskonnollisen yhdyskunnan jäsenyyttä ja sukupuolen vahvistamista koskevia tietoja koskevat erityiset luovutusrajoitukset lain 40 ja 42 §:ssä. Lisäksi luovutuksen on täytettävä muut lain edellytykset.

Koska perustuslakivaliokunnan mukaan arkaluonteisten tietojen käsittelyä tulisi arvioida aiemman käytännön pohjalta myös tietosuoja-asetuksen soveltamisalalla, on tarpeen arvioida niitä muutoksia, jotka koskevat arkaluonteisia tietoja osana väestötietojärjestelmän tietosisältöä. Esiitys sisältäisi ehdotuksia, joilla muutetaan väestötietolain tietojen luovutusta koskevia säännöksiä. Lain 29 §:ään lisättäisiin säännös, jonka mukaan viranomaistehtävään voidaan luovuttaa tarpeelliset tiedot, kun käsittelyn perusteena on tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c tai e alakohta. Perustuslakivaliokunnan käytännön mukaan arkaluonteisten tietojen käsittely on syytä rajata täsmällisillä ja tarkkarajaisilla säännöksillä vain välttämättömään. Lain 38—42 §:n säännökset toteuttavat tätä väestötietojärjestelmässä. Sääntelytekniikka perustuu tietokohtaiseen arvioon. Sääntely ei rakennu käyttötarkoituksen ympärille siten, että arvioitaisiin kunkin käyttötarkoituksen osalta, mitkä arkaluonteiset tiedot voidaan katsoa välttämättömiksi. Sen sijaan lain 38—41 §:ssä tarkastellaan erikseen kukin arkaluonteinen tieto ja luetellaan niiden osalta tyhjentävästi käyttötarkoitukset, joissa tiedon luovuttaminen voidaan katsoa välttämättömäksi. Tietojen luovuttamisen rajaaminen tarpeellisiin tietoihin yleisessä viranomaistoimintaa koskevassa luovutussäännöksessä on näiltä osin perusteltua, sillä erityiset rajoitussäännökset varmistavat, että arkaluonteisia tietoja ei voida luovuttaa ohi välttämättömyysvaatimuksen. Sääntelyä ei tältä osin vaarana henkilötietojen suojan ydintä. Sama koskee muita 4 luvun säännöksiä, joissa tietojen luovutus on sidottu tarpeellisuusvaatimukseen. Lain 38, 39, 41 ja 42 §:ään ehdotetaan

muutosta virallisen tilaston osalta niin, että jatkossa viitattaisiin tilastolain mukaisiin tilastoihin. Muutoksilla ei kuitenkaan ole tosiasiallista vaikutusta arkaluontoisten tietojen luovuttamisen laajuuteen.

Perustuslain 21 §:ssä säädetään oikeusturvasta. Perustuslakivaliokunta on painottanut, että rekisteröidyn oikeusturvaa koskevissa asioissa tulee huomioida perus- ja ihmisoikeuksista seuraavat vaatimukset niissä tapauksissa, joissa Euroopan unionin lainsäädäntö mahdollistaa kansallista sääntelyä (PeVL 14/2018 vp). Tietosuoja-asetuksen 79 artiklassa säädetään rekisteröidyn oikeudesta tehokkaasiin oikeussuojakeinoihin rekisterinpitäjää tai henkilötietojen käsitelijää vastaan tämän oikeuden kuitenkin rajoittamatta käytettävissä olevien hallinnollisten muutoksenhakukeinojen tai muiden kuin oikeudellisten oikeussuojakeinojen käyttöä, mukaan lukien 77 artiklaan perustuva oikeus tehdä valitus valvontaviranomaiselle. Väestötietolain 76 §:ään ehdotetaan tietojen korjaamisen menettelyyn liittyvää muutosta, joka toteuttaa tietosuoja-asetuksen mukaisesti rekisteröidyn oikeutta tehokkaasiin oikeussuojakeinoihin. Rekisteröidyllä olisi oikeus saada kirjallinen päätös ja ohjeet 76 a §:ssä tarkoitetun oikaisuvaatimuksen tekemiseen, kun rekisteröidyn vaatimusta tiedon korjaamiseksi ei hyväksytä tai tieto korjataan asianomaisen antaman selvityksen vastaisesti. Säännöksellä varmistettaisiin, että sillä, jonka oikeutta, etua tai velvollisuutta rekisterimerkintä koskee, voisi saattaa virheen korjaamista koskevan päätöksen ensivaiheessa rekisterinpitäjän uudelleen arvioitavaksi. Tätä voidaan pitää rekisteröidyn oikeusturvan kannalta tehokkaana ja tarkoituksenmukaisena oikeussuojakeinona. Oikaisuvaatimusmenettelyn käyttö ei estä rekisteröityä tekemästä tietosuoja-asetuksen mukaista valitusta valvontaviranomaiselle.

Ehdotetussa laissa Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä toteutetaan perustuslain 10 §:n mukaista velvoitetta säätää lailla henkilötietojen käsittelystä. Lakiin sisältyvät säännökset rekisteröitävien henkilötietojen sisällöstä, käyttötarkoituksesta, luovutuksesta ja säilytysajasta. Ehdotetut säännökset vastaavat voimassa olevaa sääntelyä. Henkilötietojen sääntelyn tasoa ehdotetaan kuitenkin muutettavaksi siten, että aikaisemmin asetustasoiset henkilötietoja koskevat säännökset nostettaisiin lain tasolle. Yksityiskohtainen sääntely on tarpeen, vaikka tiedot eivät ole arkaluonteisia tietoja, koska laissa säädetty rekisterit ovat julkisia rekistereitä, joiden vaikutukset liittyvät muuhun kuin viranomaisten omien tehtävien hoitoon. Rekisteritietojen luovuttamisen laajuus ja rajoitukset on lisäksi liitetty niiden sisältöön ja osin myös luovutuksen saajien asemaan. Rekisteröidyn oikeusturvasta säädetään lähtökohtaisesti tietosuoja-asetuksessa. Rekisteröidyn oikeudesta rajoittaa yksipuolisesti tietojen käsittelyä ja virheelliseksi todettujen tietojen säilyttämisestä ehdotetaan kuitenkin säädettäväksi ehdotetun lain 12 §:n 3 ja 4 momenteissa siltä osin, kun tietosuoja-asetus sallii näistä oikeuksista tehtävän kansallisia jäljempänä perusteltuja poikkeuksia.

Rekisteröitävällä on tietosuoja-asetuksen 16 artiklan mukaan oikeus vaatia, että rekisterinpitäjä oikaisee ilman aiheetonta viivytystä rekisteröityä koskevat epätarkat ja virheelliset henkilötiedot. Virheelliseksi todettu tieto on lähtökohtaisesti korvattava oikaistulla tiedolla, jolloin virheellinen tieto poistetaan. Ehdotetun lain 12 §:n 4 momentissa esitetään, että jos rekisteröidyn, muun asianomaisen tai rekisterinpitäjän oikeuksien turvaamiseksi on tarpeen, virheelliseksi todettu tieto on merkittävä virheelliseksi ja säilytettävä. Virheellinen tieto näin ollen oikaistaisiin 16 artiklan tarkoittamalla tavalla, mutta virheellistä tietoa ei poistettaisi kokonaan. Virheellistä tietoa saisi käyttää vain, kun se on välttämätöntä rekisteröidyn, muun asianomaisen tai rekisterinpitäjän oikeuksien turvaamiseksi. Virheelliseksi merkityn tiedon käsittely on välttämätöntä esimerkiksi silloin, kun virheellistä tietoa on ennen sen oikaisemista käytetty oikeustoimen perustana ja tiedon virheellisyydestä on koitunut vahinkoa jollekin oikeustoimen osapuolista. Mahdollisen korvausvaatimuksen kohdentamiseksi on eri osapuolten oikeusturvan kannalta tärkeää pystyä todentamaan, mikä tiedon sisältö on ollut tiedon antamishetkellä. Sitä ei luovutet-

taisi kuin perustellusta syystä. Virheelliseksi todettu tieto olisi lisäksi poistettava heti, kun tiedon säilyttäminen ei olisi enää tarpeen. Kyseessä on poikkeus tietosuoja-asetuksen 16 artiklaan, vaikka artiklan ydin, oikeus epätarkkojen ja virheellisten tietojen oikaisemiseen, säilyisi muuttumattomana. Kyseessä on sellainen jäsenvaltion julkiseen etuun ja rekisteröidyn sekä muiden oikeuksien suojeluun liittyvä tavoite, joka mahdollistaa poikkeamisen tietosuoja-asetuksen 23 artiklan 1 kohdan e ja i alakohtien nojalla. Ottaen huomioon sen, että riski tiedon virheellisyydestä ei ole suuri ja poikkeuksen soveltamisala olisi sen käyttötarkoitusta ja säilyttämisaikaa koskevien edellytysten myötä hyvin rajallinen, on ehdotettu poikkeussäännös paitsi välttämätön, myös oikeasuhtainen.

Tietosuoja-asetuksen 18 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan rekisteröidyn kiistäessä henkilötietojen paikkansapitävyyden tietojen käsittelyä rajoittaa ajaksi, jonka kuluessa rekisterinpitäjä voi varmistaa niiden paikkansapitävyyden. Tietojen käsittelyn rajoittaminen tarkoittaisi esimerkiksi sitä, että rekisteröityä koskevia tietoja ei luovutettaisi kolmannelle. Tietojen käsittelyn rajoittaminen pelkän virheellisyysväitteen nojalla vaarantaisi olennaisesti rekisterien tarkoituksen ja rekisteröinnin takaamien oikeushyvien, kuten perustuslain 15 §:n 1 momentissa turvatun omaisuuden suojan, toteutumisen. Tästä syystä ehdotetun lain 12 §:n 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi poikkeuksesta, jonka perusteella tietosuoja-asetuksen 18 artiklan 1 kohdan a alakohtaa ei sovelleta lain mukaiseen tietojen käsittelyyn. Kyseessä on sellainen jäsenvaltion julkiseen etuun liittyvä tärkeä tavoite, joka mahdollistaa tietosuoja-asetuksen 23 artiklan 1 kohdan e alakohdan nojalla poikkeamisen 18 artiklan 1 kohdan a alakohdan soveltamisesta. Ottaen huomioon sen, että rekisteritietojen oikea-aikaisella saatavuudella on ratkaiseva merkitys käsittelyn tarkoituksen ja asianosaisten oikeuksien toteutumisen eikä riskiä virheellisyydestä voida pitää suurena, on poikkeusta pidettävä välttämättömänä ja oikeasuhtaisena.

Tietojen julkisuus ja salassapito

Perustuslain 12 §:n 2 momentin mukaan viranomaisen hallussa olevat asiakirjat ja muut tallenteet ovat julkisia, jollei niiden julkisuutta ole välttämättömien syiden vuoksi lailla erikseen rajoitettu. Jokaisella on oikeus saada tieto julkisesta asiakirjasta ja tallenteesta.

Julkisuusperiaate koskee lähtökohtaisesti myös viranomaisen henkilörekistereitä, mutta niiden osalta tulee kuitenkin arvioitavaksi henkilötietojen suoja ja sen asettamat luovutusedellytykset. Perustuslakivaliokunta on todennut, että sekä yleisöjulkisuutta että tietojen salassapitoa ja luovutettavuutta koskevaa sääntelyä on arvioitava perustuslain 12 §:n 2 momentin ja 10 §:n 1 momentin kannalta (PeVL 4/2014 vp, s. 2).

Väestötietojärjestelmän tietojen julkisuuteen sovelletaan julkisuuslakia, jollei laissa toisin säädetä. Perustuslakivaliokunta on korostanut, että viranomaisten tietojen julkisuutta ja salassapitoa koskevia säännöksiä tulisi erityislainsäädännön sijaan sisällyttää keskitetysti julkisuuslakiin (PeVL 2/2008 vp, s. 2, PeVL 13/2000 vp). Tästä syystä sekä väestötietolakiin että voimassaolevaan maistraattien eräitä henkilörekistereitä koskevaan lakiin sisältyviä säännöksiä on tarkistettu siltä osin kuin on ollut mahdollista tukeutua julkisuuslain säännöksiin.

Toisen perusoikeuden edistäminen on sellainen välttämätön syy, jonka vuoksi viranomaisen hallussa olevien asiakirjojen julkisuutta on mahdollista perustuslain 12 §:n 2 momentin nojalla lailla erikseen rajoittaa (PeVL 40/2005 vp, s. 2). Huomiota olisi kuitenkin kiinnitettävä myös salassapitosääntelyn ja julkisuuslain yleiseen suhteeseen. Perustuslakivaliokunta on esimerkiksi verotustietoja koskevassa lausunnossa katsonut, että lainsäädäntö, joka perustuu salassapidon pääsääntöön, ilmentää perustuslain näkökulmasta nurinkurista lähtökohtaa (PeVL 40/2005 vp, s. 3, PeVL 4/2004 vp, s. 4). Salassapitosääntelyn osalta tulisi siis kiinnittää huomiota siihen, muodostuuko salassapito käytännössä pääsäännöksi (PeVL 4/2004 vp, s. 4).

Väestötietojärjestelmään talletettavat tiedot ovat viranomaisen hallussa olevia tallenteita. Tällaiset tallenteet ovat perustuslain 12 §:n 2 momentin mukaan julkisia, jollei niiden julkisuutta ole välttämättömien syiden vuoksi lailla erikseen rajoitettu (PeVL 3/2009 vp, s. 2). Julkisuuslain tietojen luovuttamista koskevan sääntelyn soveltamista rajoittaa kuitenkin lakiehdotuksen 28 §:n pääsääntö, jonka mukaan väestötietojärjestelmästä luovutettavan tiedon tulee olla tarpeellinen siihen käyttötarkoitukseen, johon se luovutetaan. Pääsääntöä täydentävät useat lakiehdotuksen 4 luvun tietojen luovuttamista koskevat erityiset edellytykset.

Väestötietolain muutosta koskevaan esitykseen sisältyy ehdotus, jonka mukaan väestötietolain 77 §:n säännös vaitiolovelvollisuudesta ja hyväksikäyttökiellosta poistettaisiin. Kyse on viitauksesta julkisuuslakiin, joka ei ole tarpeellinen. Säännös on myös aiheuttanut tulkintaepäselvyyttä sen osalta, laajentaako säännös väestötietojärjestelmään sisältyvien tietojen salassapitoa siitä, mitä julkisuuslaissa on säädetty. Yllä kuvatuksi salassapitosääntely ei saisi tarpeettomasti muodostua pääsäännöksi. Siinä määrin, kun väestötietojärjestelmän tietojen salassapidosta olisi tarpeen säätää laajemmin, kuin mitä julkisuuslaissa on säädetty, tämä tulisi tehdä selkeästi ja tarkkarajaisesti. Tietojen käsittelyyn sovellettaisiin kuitenkin lain tietojen luovuttamista koskevia rajoituksia.

Ehdotettu laki Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä edistää korostetusti perustuslain 12 §:n 2 momentissa turvattua asiakirjajulkisuutta. Lain yhtenä keskeisenä tavoitteena on laissa säädettyjen rekisteritietojen saattaminen julkisiksi joko rekisteröidyille itselleen koituvien oikeusvaikutusten aikaansaamiseksi tai kolmansien osapuolten oikeuksien turvaamiseksi. Erillissääntely on tarpeen, koska esimerkiksi avioehtoa tai edunvalvontaa koskevat tiedot saatettaisiin muutoin tulkita viranomaiskäytännössä julkisuuslain tarkoittamiksi salassapiddettäviksi tiedoiksi, vaikka rekistereiden nimenomaisena tarkoituksena on laissa erikseen lueteltujen tietojen saattaminen julkiseksi.

Ehdotettuun holhousasioiden rekisteriin tallennettavien tietojen perustana olisivat asiakirjat, joissa on myös tietosuoja-asetuksen 9 artiklan mukaisia erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja kuten terveydentilatietoja. Holhousasioiden rekisteristä kaikille luovutettavia tietoja on kuitenkin rajoitettu voimassa olevaa lainsäädäntöä vastaavasti ehdotetun lain 10 §:n 2 momentissa. Avioehtosopimuksista, osituskirjasta tai omaisuuden erottelukirjasta kirjataan rekistereihin vain ehdotetussa laissa lueteltu sisältö yleisellä tasolla. Rekisteröinnin pohjana olleeseen yksityiskohtaiseen asiakirjaan sovelletaan julkisuuslain mukaisia yleisiä salassapitosäännöksiä siltä osin, kun niissä on henkilön taloudellista asemaa koskevia tietoja. Lisäksi rekisteriin merkitty kotikuntaa koskeva tieto voitaisiin luovuttaa vain, jos tieto on julkinen. Tarkoituksena on suojata erityisesti julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 31 kohdassa ja väestötietolain 36 §:n 3 momentissa tarkoitettuja yhteystietoja tilanteessa, jossa rekisteröidyllä henkilöllä on perusteltu syy epäillä itsensä tai perheensä terveyden tai turvallisuuden tulevan uhatuksi. Edellä todettuihin rajoituksiin on päädytty oikean tasapainon löytämiseksi henkilötietojen suojan ja viranomaisen asiakirjojen julkisuuden välillä. Rajoitukset vastaavat voimassa olevaa lainsäädäntöä ja vakiintunutta tulkintakäytäntöä.

4.3 Yhteenveto

Hallituksen käsityksen mukaan kokonaisarvio on, että esitys voidaan käsitellä tavallisessa sääntämisyksityksessä.

HE 10/2019 vp

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

avioliittolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan avioliittolain (234/1929) 1 a ja 10 §, 17 §:n 2 kohta, 17 a §:n 1 momentin 3 kohta ja 2 momentti, 17 b §:n 1 ja 2 momentti, 35 §:n 4 momentti, 43 §:n 1 momentti, 44 §:n 2 momentti, 45 §:n 1 momentti, 104 §:n 2 momentti, 113 a §:n 2 momentti, 127 §:n 2 momentti ja 135 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 1 a § laissa 249/2016, 10 § laissa 618/1998, 17 §:n 2 kohta, 17 b §:n 1 ja 2 momentti sekä 113 a §:n 2 momentti laissa 572/2008, 17 a §:n 1 momentin 3 kohta ja 2 momentti laissa 695/2016, 35 §:n 4 momentti, 43 §:n 1 momentti, 104 §:n 2 momentti ja 135 §:n 2 momentti laissa 58/2005, 44 §:n 2 momentti ja 45 §:n 1 momentti laissa 929/2002 ja 127 §:n 2 momentti laissa 57/2019, seuraavasti:

1 a §

Suomessa rekisteröidyn parisuhteen osapuolet voivat muuttaa parisuhteensa avioliitoksi tekeväällä sitä koskevan yhteisen ilmoituksen Digi- ja väestötietovirastolle tai Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastolle. Rekisteröity parisuhde jatkuu avioliittona siitä päivästä, jona viranomainen on saanut ilmoituksen.

10 §

Digi- ja väestötietoviraston tehtävänä on tutkia, että avioliitolle ei ole laissa säädettyä estettä (*avioliiton esteiden tutkinta*). Ahvenanmaan maakunnassa avioliiton esteet tutkii Ahvenanmaan valtionvirasto. Avioliiton esteet voi tutkia myös evankelis-luterilaisen kirkon tai ortodoksisen kirkkokunnan seurakunta, jonka jäseniä kihlakumppanit ovat tai toinen heistä on.

17 §

Kirkollisen vihkimisen saa toimittaa:

---

2) rekisteröidyssä uskonnollisessa yhdyskunnassa se, jolla on vihkimisoikeudesta annetun lain (/) mukainen vihkimisoikeus.

17 a §

Siviilivihkimisen on velvollinen toimittamaan:

---

3) Digi- ja väestötietovirastossa tai Ahvenanmaan valtionvirastossa toimiva henkikirjoittaja tai julkinen notaari.

Siviilivihkimisen on oikeutettu toimittamaan se, jolle Digi- ja väestötietovirasto tai Ahvenanmaan valtionvirasto on myöntänyt vihkimisoikeuden. Vihkimisoikeus voidaan myöntää henkilölle, joka täyttää 17 b §:ssä säädetty edellytykset, jos se on tarpeen siviilivihkijöiden riittävän alueellisen määrän turvaamiseksi.

---

17 b §

Kysymys vihkimisoikeuden myöntämisestä 17 a §:n 2 momentin nojalla tulee vireille Digi- ja väestötietoviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston aloitteesta. Vihkimisoikeus voidaan

myöntää sille, joka on suorittanut oikeustieteen ylemmän korkeakoulututkinnon ja jonka voidaan työkokemuksensa tai muiden seikkojen perusteella olettaa toimivan tehtävässään moitteettomasti. Tällainen oikeus merkitään vihkimisoikeusrekisteriin siten kuin eräistä Digi- ja väestötietoviraston henkilörekistereistä annetun lain (/) 7 §:ssä säädetään.

Sen, jolle on myönnetty vihkimisoikeus (*vihkijä*), on hoidettava tehtävänsä huolellisesti ja asianmukaisesti. Digi- ja väestötietoviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston tulee valvoa vihkijän toimintaa. Vihkijän vastuusta ja valvonnasta sekä vihkimisoikeuden peruuttamisesta on voimassa, mitä vihkimisoikeudesta annetun lain 5 §:n 2 momentissa, 6 §:ssä, 7 §:n 1—3 momentissa sekä 8—10 §:ssä säädetään. Vihkimisoikeus on aina peruutettava, jos vihkijän toimintakelpoisuutta rajoitetaan.

---

35 §

Jos puolison omaisuus on luovutettu konkurssiin, toinen puoliso voi poistaa kummankin puolison avio-oikeuden ilmoittamalla siitä Digi- ja väestötietovirastolle kirjallisesti vuoden kuluessa konkurssin alkamisesta. Ahvenanmaan maakunnassa ilmoitus voidaan tehdä Ahvenanmaan valtionvirastolle.

43 §

Avioehtosopimus on jätettävä rekisteröitäväksi Digi- ja väestötietovirastolle tai Ahvenanmaan valtionvirastolle kirjallisesti. Ilmoituksen rekisteröinnistä voi tehdä puoliso tai kihlakumppani. Ilmoituksen liitteenä on oltava avioehtosopimus alkuperäisenä.

---

44 §

Avioehtosopimus ei kuitenkaan tule voimaan, jos se on jätetty Digi- ja väestötietovirastolle tai Ahvenanmaan valtionvirastolle avioliiton purkauduttua tai sen jälkeen, kun avioeroa koskeva asia on tullut vireille.

45 §

Jos puoliso lahjoittaa toiselle puolisolle irtainta omaisuutta, lahjoituksesta on ilmoitettava Digi- ja väestötietovirastolle tai Ahvenanmaan valtionvirastolle siten kuin lahjanlupauslain 6 §:ssä säädetään, jotta lahjansaaja voisi saada suojaa lahjanantajan velkojien takaisinsaantivaatimuksilta konkurssissa ja ulosotossa.

---

104 §

Jotta 1 momentissa tarkoitettussa osituksessa omaisuutta saanut puoliso tai tämän perilliset voisivat saada suojaa toisen puolison velkojien takaisinsaantivaatimuksilta konkurssissa ja ulosotossa, osituskirja on jätettävä Digi- ja väestötietovirastolle tai Ahvenanmaan valtionvirastolle rekisteröitäväksi kirjallisesti. Ilmoituksen voivat tehdä puoliso tai perilliset. Ilmoituksen liitteenä on oltava osituskirja alkuperäisenä.

---

113 a §

Vihkimisoikeuden tallentamisesta vihkimisoikeusrekisteriin säädetään Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annetun lain 7 §:ssä.

HE 10/2019 vp

127 §

Digi- ja väestötietovirasto tai Ahvenanmaan valtionvirasto voivat rekisteröidä avioehtosopimuksen tai sopimuksen, jolla määrätään aviovarallisuussuhteisiin sovellettavasta laista, vaikka Suomen tuomioistuimilla ei 1 momentin mukaan olisi kelpoisuutta tutkia aviovarallisuussuhteita koskevaa asiaa.

135 §

Sopimukseen, jolla puoliset ovat määränneet vieraan valtion lakia sovellettavaksi avioliiton varallisuussuhteisiin, ei voida vedota puolison velkojaa vastaan, jos puolisoilla on Suomessa asuin- tai kotipaikka, jollei sopimusta ole jätetty Digi- ja väestötietovirastolle tai Ahvenanmaan valtionvirastolle rekisteröitäväksi kirjallisesti. Ilmoituksen liitteenä on oltava sopimus alkuperäisenä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä   kuuta 20   .

2.

Laki

vekselilain 88 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vekselilain (242/1932) 88 §, sellaisena kuin se on laissa 289/1960, seuraavasti:

88 §

Protestin toimittaa julkinen notaari.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 ____.

3.

Laki

shekkilain 66 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan shekkilain (244/1932) 66 §, sellaisena kuin se on laissa 290/1960, seuraavasti:

Protestin toimittaa julkinen notaari. _____
66 §

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____
kuuta 20 _____.

4.

Laki

lahjanlupauslain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lahjanlupauslain (625/1947) 6 §, sellaisena kuin se on laissa 60/2005, seuraavasti:

6 §

Jos joku lahjoittaa irtainta omaisuutta puolisolleen, suoraan etenevässä tai takenevassa polvessa olevalle sukulaiselleen tai tämän puolisolle taikka sellaiselle muulle erityisen läheiselle henkilölle, jonka kanssa hän asuu yhteisessä taloudessa, on lahjanantajan tai lahjansaajan ilmoitettava lahjoituksesta kirjallisesti Digi- ja väestötietovirastolle tai Ahvenanmaan valtionvirastolle, jotta lahjansaaja voisi saada suojaa lahjan antajan velkojien takaisinsaantivaatimuksilta konkurssissa ja ulosotossa. Ilmoituksessa on mainittava Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annetun lain (/) 6 §:n 1—5 kohdassa tarkoitetut tiedot. Edellä sanottu ei kuitenkaan koske sellaisia tavanmukaisia lahjoja, jotka eivät ole epäsuhteessa antajan taloudelliseen asemaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 _____.

5.

Laki

perintökaaren 20 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan perintökaaren (40/1965) 20 luvun 9 a—9 c §, sellaisina kuin ne ovat, 9 a § laeissa 960/2006 ja 1008/2007 sekä 9 b ja 9 c § laissa 960/2006, seuraavasti:

20 luku

Perunkirjoituksesta

9 a §

Jos perittävällä oli kuollessaan kotikunta Suomessa, Digi- ja väestötietovirasto tai Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto voi kuolinpesän osakkaan, eloonjääneen puolison, pesänhoitajan, pesänselvittäjän, pesänjakajan tai testamentin toimeenpanijan hakemuksesta vahvistaa, että kaikki pesän osakkaat ja perittävän aviopuoliso on merkitty perukirjaan, kuten 3 §:n 1 momentissa säädetään.

Vahvistus on annettava, jos väestötietojärjestelmässä olevien tietojen tai muun saatavissa olevan selvityksen nojalla on perusteltua otaksua, että perukirjassa olevat tiedot osakkaista ja aviopuolisosta ovat oikeat ja täydelliset.

Vahvistuksen antamisesta tehdään merkintä perukirjan oikeaksi todistettuun jäljennökseen.

9 b §

Jos vahvistusta ei 9 a §:n mukaan voida antaa, toimivaltaisen viranomaisen tulee ilmoittaa havaitsemistaan puutteista ja virheistä hakijalle sekä palauttaa asiakirjat ilman vahvistusta hänelle. Asiasta tulee ilmoittaa myös henkilölle, joka perukirjan mukaan ottaa vastaan pesää koskevia ilmoituksia.

9 c §

Oikeustoimi, jonka 9 a §:n mukaisesti vahvistettuun perukirjan osakasluetteloon merkityt pesän osakkaat ovat tehneet pesän puolesta muun kuin pesän osakkaan kanssa, on sitova, vaikka joku osakkaista on jäänyt perukirjaan merkitsemättä, jos se, jonka kanssa oikeustoimi oli tehty, ei tiennyt eikä hänen pitänytään tietää, että pesässä oli tällainen osakas.

Haettaessa viranomaiselta oikeuden kirjaamista tai muuta toimenpidettä vahvistettua perukirjaa pidetään riittävänä selvityksenä pesän osakkaista, jollei asiassa muuta ilmene.

Tämä laki tulee voimaan päivänä   kuuta 20   .

6.

Laki

neuvoa-antavissa kunnallisissa kansanäänestyksissä noudatettavasta menettelystä annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan neuvoa-antavissa kunnallisissa kansanäänestyksissä noudatettavasta menettelystä annetun lain (656/1990) 8 §, sellaisena kuin se on laissa 716/1998, seuraavasti:

8 §

Kansanäänestystä varten kunnan keskusvaalilautakunta perustaa äänestysoikeutetuista henkilöistä äänestysoikeusrekisterin, josta on voimassa, mitä vaalilain 18 §:ssä säädetään äänioikeusrekisteristä.

Kunnanhallituksen on viimeistään 55. päivänä ennen äänestyspäivää ilmoitettava Digi- ja väestötietovirastolle kansanäänestyksen toimittamisesta ja siitä, haluaako se äänestysoikeusrekisteriin otettavat tiedot käyttöönsä konekielisinä vai paperitulosteina. Paperitulosteista on voimassa, mitä vaalilain 71 §:ssä säädetään vaaliluetteloista.

Digi- ja väestötietoviraston on viimeistään 30. päivänä ennen äänestyspäivää toimitettava kunnan keskusvaalilautakunnalle äänestysoikeusrekisteriin otettavat tiedot.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

7.

Laki

takaisinsaannista konkurssipesään annetun lain 9 ja 9 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan takaisinsaannista konkurssipesään annetun lain (758/1991) 9 ja 9 a §, sellaisina kuin ne ovat, 9 § laissa 931/2002 ja 9 a § laissa 30/2011, seuraavasti:

9 §

Osituksen peräytyminen

Jos velallinen on luopunut oikeudestaan osituksessa avioliittolain 104 §:ssä tarkoitetulla tavalla, ositus peräytyy:

- 1) jos osituskirjaa ei ollut annettu Digi- ja väestötietovirastoon tai Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastoon ennen määräpäivää;
- 2) jos osituskirja on annettu Digi- ja väestötietovirastoon tai Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastoon myöhemmin kuin vuosi ennen määräpäivää; tai
- 3) jos osituskirja on annettu Digi- ja väestötietovirastoon tai Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastoon tätä aikaisemmin mutta myöhemmin kuin kolme vuotta ennen määräpäivää eikä näytetä, ettei velallinen ositusta toimitettaessa ollut ylivelkainen eikä osituksen vuoksi tullut ylivelkaiseksi.

9 a §

Omaisuuuden erottelun tai hyvityksen peräytyminen

Jos velallinen on luopunut oikeudestaan avopuolisoiden yhteistalouden purkamisesta annetun lain (26/2011) 11 §:ssä tarkoitetulla tavalla, omaisuuden erottelu tai hyvitys peräytyy:

- 1) jos omaisuuden erottelukirjaa taikka hyvitystä koskevaa sopimusta tai muuta asiakirjaa ei ollut annettu Digi- ja väestötietovirastoon tai Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastoon ennen määräpäivää;
- 2) jos 1 kohdassa tarkoitettu asiakirja on annettu Digi- ja väestötietovirastoon tai Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastoon myöhemmin kuin vuosi ennen määräpäivää; tai
- 3) jos 1 kohdassa tarkoitettu asiakirja on annettu Digi- ja väestötietovirastoon tai Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastoon tätä aikaisemmin mutta myöhemmin kuin kolme vuotta ennen määräpäivää eikä näytetä, ettei velallinen omaisuuden erottelua toimitettaessa tai hyvitystä koskevaa oikeustoimintaa tehtäessä ollut ylivelkainen eikä omaisuuden erottelun tai hyvitystä koskevan oikeustoimen vuoksi tullut ylivelkaiseksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

8.

Laki

vaalilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vaalilain (714/1998) 2 §:n 2 momentti, 8 §:n 2 ja 4 momentti, 9 §:n 4 momentti, 13 §:n 4 momentti, 18 §, 19 §:n 1 momentti, 21 §:n 1 ja 4 momentti, 22—25 §, 26 §:n 1 ja 5 momentti, 27 §, 28 §:n 3 momentti, 29 §:n 1 ja 3 momentti, 71 §:n 2 momentti, 102 §:n 2 momentti, 106 §:n 3 momentti, 143 §:n 3 momentti sekä 162, 176, 177, 177 a ja 192 §,

sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 2 momentti laissa 1213/2013, 8 §:n 2 momentti, 19 §:n 1 momentti, 21 §:n 4 momentti ja 177 a § laissa 1223/2018, 8 §:n 4 momentti, 9 §:n 4 momentti ja 13 §:n 4 momentti laissa 247/2002, 18 § laeissa 496/2013, 563/2015 ja 1223/2018, 21 §:n 1 momentti osaksi laissa 1263/2007, 22 §:n suomenkielinen sanamuoto laissa 563/2015, 23 §, 28 §:n 3 momentti, 71 §:n 2 momentti ja 177 § laissa 496/2013, 27 § ja 102 §:n 2 momentti laissa 300/2009 sekä 192 § laissa 1404/2009, seuraavasti:

2 §

Äänioikeus

Europarlamenttivaaleissa on äänioikeutettu myös Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalainen, joka viimeistään vaalipäivänä täyttää 18 vuotta ja jolla on kotikuntalaissa (201/1994) tarkoitettu kotikunta Suomessa taikka joka on Euroopan unionin tai Suomessa toimivan kansainvälisen järjestön palveluksessa tai tällaisen henkilön perheenjäsen, jos hän asuu Suomessa ja hänen tietonsa on talletettu väestötietojärjestelmään väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) säädetyllä tavalla. Äänioikeutettu Suomessa ei kuitenkaan ole henkilö, joka on menettänyt äänioikeutensa yksittäistä siviili- tai rikosasiaa koskevan päätöksen vuoksi siinä valtiossa, jonka kansalainen hän on (*kotivaltio*).

---

8 §

Äänestysalueet

Päätös äänestysalueista tulee voimaan kalenterivuoden alussa, jos se on tehty ja siitä on ilmoitettu Digi- ja väestötietovirastolle sen määräämällä tavalla viimeistään voimaantuloa edeltävän vuoden elokuussa.

Äänestysalueista tehtyä päätöstä, josta on ilmoitettu Digi- ja väestötietovirastolle, noudatetaan hallinto-oikeudelle tehdystä valituksesta huolimatta, kunnes valitusasia on ratkaistu, jollei hallinto-oikeus toisin määrää. Hallinto-oikeuden valituksesta antamaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

9 §

Ennakköäänestyspaikat ja vaalipäivän äänestyspaikat

Kunnanhallituksen on huolehdittava siitä, että Digi- ja väestötietoviraston ylläpitämään *äänestyspaikkarekisteriin* viipymättä merkitään Digi- ja väestötietoviraston määräämällä tavalla jokaisen kunnassa olevan yleisen ennakoäänestyspaikan nimi, käyntiosoite, aukiolopäivät ja päivittäiset aukioloajat sekä vaalipäivän äänestyspaikan nimi ja käyntiosoite sekä muut oikeusministeriön määräämät tiedot. Ne kotimaan yleiset ennakoäänestyspaikat ja vaalipäivän äänestyspaikat, jotka ovat äänestyspaikkarekisterissä 51. päivänä ennen vaalipäivää päivän päättyessä, ovat vaaleissa äänestyspaikkoina, vaikka tässä pykälässä tarkoitettusta kunnanhallituksen päätöksestä tehtyä oikaisuvaatimusta ei ole käsitelty ja vaikka hallinto-oikeudelle tehtyä kunnallisvalitusta, jolla oikaisuvaatimuksesta tehtyyn päätökseen on haettu muutosta, ei ole ratkaistu. Kunnanhallitukselle tehty oikaisuvaatimus ja kunnanhallituksen päätöksestä tehty kunnallisvalitus on käsiteltävä kiireellisesti. Hallinto-oikeuden valituksesta antamaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

13 §

Kunnan keskusvaalilautakunta

Kunnan keskusvaalilautakunnan on ilmoitettava yhteystietonsa Digi- ja väestötietovirastolle sen määräämällä tavalla.

18 §

Äänioikeusrekisterin perustaminen ja tiedot

Digi- ja väestötietovirasto perustaa viimeistään 46. päivänä ennen vaalipäivää rekisterin, johon otetaan jokainen väestötietojärjestelmän tietojen mukaan tulevissa vaaleissa äänioikeutettu (*äänioikeusrekisteri*).

Jokaisesta äänioikeutetusta otetaan äänioikeusrekisteriin seuraavat tiedot sellaisina kuin ne ovat väestötietojärjestelmässä 51. päivänä ennen vaalipäivää kello 24:

- 1) henkilötunnus;
- 2) täydellinen nimi;
- 3) muissa kuin kuntavaaleissa 5 §:ssä tarkoitettu vaalipiiri;
- 4) kotikuntalaissa tarkoitettu kotikunta Suomessa;
- 5) äänestysalue;
- 6) äänestyspaikka vaalipäivänä ja sen osoite;
- 7) äidinkieli, jos se on islanti, norja, ruotsi tai tanska;
- 8) muissa kuin kuntavaaleissa asuinvaltio, jollei se ole Suomi;
- 9) rekisteriin ottamisen päivämäärä;
- 10) väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 36 §:ssä tarkoitettu turvakielto.

Jollei äänioikeutetulla ole kotikuntaa Suomessa 51. päivänä ennen vaalipäivää, kotikunnan sijasta äänioikeusrekisteriin merkitään kotikuntalaan mukainen väestökirjanpitokunta. Jollei tämä kunta enää kuulu Suomen alueeseen, merkitään sen sijasta Helsingin kaupunki. Jollei europarlamenttivaaleissa tai kuntavaaleissa äänioikeutetulla muun valtion kansalaisella ole kotikuntaa Suomessa, kotikunnan sijasta äänioikeusrekisteriin merkitään äänioikeuskunta. Äänioikeutettu kuuluu näissä tapauksissa äänestysalueeseen, jonka valtuusto on 8 §:n 1 momentin nojalla määrännyt niitä äänioikeutettuja varten, joita ei ole väestötietojärjestelmässä merkitty minikään kiinteistön kohdalle.

Äänioikeusrekisterin perustamisen jälkeen äänioikeutetun kohdalle rekisteriin merkitään:

- 1) kuolintieto, jos äänioikeutettu on kuollut;

2) jos henkilö on merkitty 26 §:ssä säädetyllä tavalla äänioikeusrekisterissä äänioikeutta vailla olevaksi, tieto siitä;

3) tiedot mahdollisesta oikaisuvaatimuksesta ja siihen annetuista päätöksistä;

4) tieto siitä, onko äänioikeutettu käyttänyt äänioikeuttaan;

5) tieto 2 momentin 10 kohdassa tarkoitettusta turvakiellosta, jos se on talletettu väestötietojärjestelmään äänioikeusrekisterin perustamisen jälkeen;

6) tieto siitä, että hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain (571/2016) 11 §:n 1 momentissa tarkoitettuun rekisteriin on merkitty äänioikeutetun antama sähköistä tiedoksiantomenettelyä koskeva suostumus.

Europarlamenttivaaleissa Suomessa äänioikeutettu Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalainen otetaan europarlamenttivaalien äänioikeusrekisteriin, jos hän on kirjallisesti ilmoittanut haluavansa käyttää äänioikeuttaan europarlamenttivaaleissa Suomessa. Lisäksi edellytetään, että hän ei ole, jos hänellä ilmoituksen jälkeen on ollut jatkuvasti kotikunta Suomessa, peruuttanut ilmoitustaan. Ilmoitus ja sen peruutus on tehtävä Digi- ja väestötietovirastolle viimeistään 80. päivänä ennen vaalipäivää ennen kello 16:ta.

19 §

Äänioikeusrekisteriin merkittävät lisätiedot kuntavaaleissa ja europarlamenttivaaleissa

Kuntavaaleissa jokaisesta äänioikeutetusta, joka ei ole Suomen kansalainen, otetaan äänioikeusrekisteriin sen lisäksi, mitä 18 §:n 2 momentissa säädetään:

1) tieto kansalaisuudesta;

2) tieto ajasta, jona hänellä yhtäjaksoisesti on ollut kotikunta Suomessa, jollei hän ole Euroopan unionin muun jäsenvaltion, Islannin tai Norjan kansalainen;

3) tieto siitä, että hän on tehnyt Digi- ja väestötietovirastolle kuntalain 20 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaisen ilmoituksen;

---

21 §

Ilmoituskortti

Digi- ja väestötietovirasto laatii jokaisesta äänioikeusrekisteriin otetusta ilmoituskortin, jossa ovat:

1) 18 §:n 2 momentin 2, 5 ja 6 kohdassa tarkoitettut tiedot;

2) äänioikeutetun se osoite, joka on väestötietojärjestelmässä 51. päivänä ennen vaalipäivää kello 24;

3) tieto siitä, missä vaaleissa ja missä vaalipiirissä tai kunnassa kortin vastaanottajalla on äänioikeus;

4) tiedot vaalipäivästä ja ennakoäänestyksen ajanjaksosta;

5) Digi- ja väestötietoviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston sekä kunnan keskusvaalilautakunnan yhteystiedot;

6) tieto rekisteristä tai tietojärjestelmästä, johon kortissa olevat tiedot perustuvat; sekä

7) oikeusministeriön laatimat ohjeet kortin käyttämisestä ja menettelystä äänestettäessä.

Digi- ja väestötietovirasto huolehtii siitä, että ilmoituskortit lähetetään viimeistään 24. päivänä ennen vaalipäivää niille äänioikeutetuille, joiden osoite on tiedossa. Europarlamenttivaaleissa korttia ei kuitenkaan lähetetä sellaiselle äänioikeusrekisteriin otetulle, jonka Digi- ja väestötietovirasto 26 §:n 5 momentin mukaisesti merkitsee äänioikeusrekisterissä äänioikeutta vailla olevaksi. Ilmoituskortti lähetetään äänioikeutetulle pelkästään sähköisesti, jos hänen kohdalleen äänioikeusrekisteriin on tehty 18 §:n 4 momentin 6 kohdassa tarkoitettu merkintä.

---

22 §

Tiedottaminen Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalaisille kuntavaaleissa ja europarlamenttivaaleissa

Digi- ja väestötietoviraston on hyvissä ajoin ennen kuntavaaleja ja europarlamenttivaaleja mahdollisuuksien mukaan toimitettava kaikille äänioikeuden edellytykset täyttävälle Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalaisille sopivalla tavalla tieto siitä, että heillä väestötietojärjestelmän tietojen mukaan tulee olemaan vaaleissa äänioikeus ja vaalikelpoisuus, sekä tieto menettelystä, joka on tarpeen äänioikeuden käyttämiseksi ja vaalikelpoisuuden toteuttamiseksi.

23 §

Äänioikeusrekisterin tietojen tarkastaminen

Äänioikeusrekisteriin 18 §:n 2 ja 3 momentin sekä 19 §:n nojalla merkityt tiedot lukuun ottamatta henkilötunnuksia ovat tarkastusta varten nähtävillä Digi- ja väestötietoviraston määräämissä paikoissa tai puhelimitse maksutta saatavissa arkipäivinä virka-aikana 41. päivästä ennen vaalipäivää.

Digi- ja väestötietovirasto voi antaa äänioikeusrekisteristä otteita. Ote annetaan maksutta sille, josta otteesta on tietoja, ja tässä laissa tarkoitettulle viranomaiselle.

Digi- ja väestötietovirasto tiedottaa virallisessa lehdessä ja muulla sopivaksi katsomallaan tavalla äänioikeusrekisterin tietojen saatavillapidosta sekä siitä, miten oikaisuvaatimus tehdään.

Jos äänioikeusrekisteriin on merkitty henkilön kohdalle 18 §:n 2 momentin 10 kohdassa tai 4 momentin 5 kohdassa tarkoitettu tieto turvakiellosta, äänioikeusrekisterissä olevista henkilötiedoista voidaan pitää tarkastusta varten nähtävinä vain 18 §:n 2 momentin 2, 7 ja 9 kohdassa tarkoitettut tiedot.

24 §

Oikaisuvaatimus

Joka katsoo, että hänet on oikeudettomasti jätetty pois äänioikeusrekisteristä tai että häntä koskeva merkintä siinä on virheellinen, voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen Digi- ja väestötietovirastolle viimeistään 16. päivänä ennen vaalipäivää ennen kello 16:ta.

Oikaisuvaatimus voidaan perustaa myös sellaisiin äänioikeuteen vaikuttaviin seikkoihin, jotka ovat sattuneet äänioikeusrekisterin perustamisen jälkeen.

Jos äänioikeutetun kotikuntalaissa tarkoitettu muuttoilmoitus saapuu Digi- ja väestötietovirastolle myöhemmin kuin 51. päivänä ennen vaalipäivää, äänioikeutettu ei tämän muuttoilmoituksen perusteella voi vaatia oikaisua äänioikeusrekisterissä oleviin häntä koskeviin 18 §:n 2 momentin 3—6 kohdassa tarkoitettuihin tietoihin.

Oikaisuvaatimus voidaan tehdä käyttäen tarkoitusta varten laadittua lomaketta. Digi- ja väestötietoviraston on huolehdittava, että lomakkeita on painettuina tai monistettuina saatavilla niissä paikoissa, joissa äänioikeusrekisterin tiedot ovat nähtävillä.

25 §

Digi- ja väestötietoviraston päätös

HE 10/2019 vp

Digi- ja väestötietoviraston on ratkaistava oikaisuvaatimus viimeistään 13. päivänä ennen vaalipäivää ja tehtävä ratkaisusta mahdollisesti aiheutuvat muutokset äänioikeusrekisteriin viimeistään 12. päivänä ennen vaalipäivää ennen kello 12:ta.

Digi- ja väestötietoviraston on viipymättä annettava päätös tiedoksi oikaisuvaatimuksen tehneelle. Päätös on lähetettävä postitse kirjattuna lähetyksenä, mutta se voidaan toimittaa muullakin todistettavalla tavalla, jos se ei aiheuta viivytystä. Jos päätös sisältää sen, että henkilö otetaan äänioikeusrekisteriin, Digi- ja väestötietoviraston on samalla toimitettava hänelle ilmoitus-kortti. Jollei vastaanottajan postiosoitetta tunneta, päätös on julkaistava virallisessa lehdessä.

26 §

Itseoikaisu

Jos Digi- ja väestötietovirasto katsoo, että joku on oikeudettomasti jätetty pois äänioikeusrekisteristä tai oikeudettomasti otettu siihen taikka että jotakuta koskeva merkintä äänioikeusrekisterissä on virheellinen, sillä on viran puolesta oikeus lisätä henkilö äänioikeusrekisteriin tai merkitä hänet äänioikeutta vailla olevaksi taikka korjata häntä koskeva virheellinen merkintä. Muutokset on tehtävä viimeistään 12. päivänä ennen vaalipäivää ennen kello 12:ta.

Jos Digi- ja väestötietovirasto on ennen europarlamenttivaalien äänioikeusrekisterin tuleamista lainvoimaiseksi saanut Euroopan unionin muun jäsenvaltion viranomaiselta ilmoituksen, että äänioikeusrekisteriin otettu äänioikeutettu on otettu siinä valtiossa samojen vaalien vaaliluetteloon, sen on viipymättä huolehdittava siitä, että asianomainen merkitään äänioikeusrekisterissä äänioikeutta vailla olevaksi.

27 §

Valitus hallinto-oikeuteen

Päätöksestä, jolla oikaisuvaatimus on hylätty tai jätetty tutkimatta sekä 26 §:n 2 momentissa tarkoitettua päätöksestä saa valittaa hallinto-oikeuteen. Valitus on tehtävä viimeistään seitsemäntenä päivänä siitä päivästä, jona asianomainen on saanut päätöksen tiedoksi tai päätös on julkaistu virallisessa lehdessä. Hallinto-oikeudelle osoitetun valituskirjelmän voi valitusajan kuluessa toimittaa Digi- ja väestötietovirastolle edelleen hallinto-oikeudelle toimitettavaksi. Valituksen tekemiseen sovelletaan muutoin, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

Hallinto-oikeuden on viipymättä annettava päätöksestään tieto valittajalle ja Digi- ja väestötietovirastolle. Jos päätös sisältää sen, että joku on otettava äänioikeusrekisteriin tai että jotakuta koskevia tietoja on muutettava, Digi- ja väestötietoviraston on tehtävä äänioikeusrekisteriin tarvittavat muutokset. Jos hallinto-oikeus antaa tällaisen päätöksensä myöhemmin kuin 4. päivänä ennen vaalipäivää kello 19, sen on viipymättä toimitettava päätös myös asianomaisen kunnan keskusvaalilautakunnalle, joka liittää sen 71 §:ssä tarkoitettuun vaaliluetteloon. Jos valitus on hylätty tai jätetty tutkimatta, hallinto-oikeuden on ilmoitettava siitä Digi- ja väestötietovirastolle, jonka on tehtävä äänioikeusrekisteriin siitä merkintä.

Hallinto-oikeuden tässä pykälässä tarkoitettuun päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

28 §

Äänioikeusrekisterin lainvoimaisuus

Jos joku on ilmeisen virheellisesti 26 §:n 1 tai 5 momentin nojalla merkitty äänioikeusrekisterissä äänioikeutta vailla olevaksi, Digi- ja väestötietovirasto voi poistaa merkinnän lainvoimaisesta äänioikeusrekisteristä.

---

29 §

Äänioikeusrekisterin käyttö

Äänioikeusrekisteriin merkitään sen mukaan kuin 5 ja 6 luvussa säädetään, milloin ja missä äänioikeutettu on äänestänyt. Merkinnän voi tehdä kotimaassa olevan yleisen ennakkoäänestyspaikan vaalitoimitsija tai vaalitoimikunnan puheenjohtaja taikka vaalilautakunta tai kunnan keskusvaalilautakunta tai keskusvaalilautakunnan pyynnöstä Digi- ja väestötietovirasto. Jos merkintä havaitaan virheelliseksi, sen voi korjata vain kunnan keskusvaalilautakunta tai sen pyynnöstä Digi- ja väestötietovirasto.

Sen jälkeen kun vaalien tulos on saanut lainvoiman, äänioikeusrekisteristä otetaan oikeusministeriön määräämät arkistotulosteet. Tämän jälkeen Digi- ja väestötietovirasto hävittää rekisterissä olevat tiedot.

---

71 §

Vaaliluettelot ja niiden toimittaminen

Vaaliluetteloihin otetaan vain ne henkilöt, jotka äänioikeusrekisteriin tehtyjen merkintöjen mukaan eivät ole käyttäneet äänioikeuttaan ennakkoäänestyksessä. Vaaliluettelot tulostetaan äänestysalueittain henkilöiden nimien mukaisessa aakkosjärjestyksessä tai oikeusministeriön määräämällä tavalla. Vaaliluetteloissa ovat otsikkotietoina eduskuntavaaleissa, presidentinvaaleissa ja europarlamenttivaaleissa vaalipiiri ja kaikissa vaaleissa kunta ja äänestysalue sekä jokaisesta henkilöstä hänen täydellinen nimensä ja henkilötunnuksensa. Jos äänioikeusrekisteriin on merkitty henkilön kohdalle 18 §:n 2 momentin 10 kohdassa tai 4 momentin 5 kohdassa tarkoitettu tieto turvakiellosta, myös vaaliluetteloon tulostetaan merkintä siitä.

---

102 §

Valituksen tekeminen ja käsittely

Valitusmenettelyyn ja valituksen käsittelyyn sovelletaan muutoin, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

---

106 §

Valituksen johdosta uusittavat vaalit

Uusittavissa vaaleissa noudatetaan samaa äänestysaluejakoa sekä käytetään samaa lainvoimaisia äänioikeusrekisteriä ja samaa ehdokaslistojen yhdistelmää kuin kumotuissa vaaleissa, jollei valitusviranomainen päätöksessään toisin määrää. Digi- ja väestötietovirasto huolehtii

siitä, että äänioikeusrekisteriin otetuille lähetetään uusi ilmoituskortti. Ennakkoäänestys toimitetaan vain siinä vaalipiirissä tai kunnassa, jota määräys vaalien uusimisesta koskee. Uusittavien vaalien toimittamisesta on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä varsinaisista vaaleista säädetään.

---

143 §

Presidenttiehdokkaan tai presidentiksi valitun pysyvä estyneisyys tai kuolema

---

Oikeusministeriön on kiireellisesti ilmoitettava valtioneuvoston päätöksestä ulkoasiainministeriölle, vaalipiirilautakunnille ja Digi- ja väestötietovirastolle, joiden on huolehdittava siitä, että tieto välitetään edelleen muille vaaliviranomaisille. Vaaliviranomaisten on keskeytettävä valmistavat toimenpiteet vaalia varten. Oikeusministeriö antaa tarkemmat määräykset ja ohjeet valtioneuvoston päätöksestä aiheutuvista viranomaisten toimenpiteistä.

---

162 §

Digi- ja väestötietoviraston ilmoitusvelvollisuus

Digi- ja väestötietoviraston on heti 18 §:n 5 momentissa säädetyn määräajan päätyttyä ilmoitettava Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalaisen kotivaltion viranomaiselle ne kyseisen jäsenvaltion äänioikeutetut kansalaiset, jotka ovat ilmoittaneet haluavansa käyttää äänioikeuttaan Suomessa.

176 §

Ilmoitus kaksoisehdokkuudesta

Jos Digi- ja väestötietovirasto on saanut Euroopan unionin muun jäsenvaltion viranomaiselta ilmoituksen, että Suomessa vaalikelpoinen henkilö on asetettu kyseisessä valtiossa ehdokkaaksi samoissa vaaleissa, sen on viipymättä annettava ilmoitus tiedoksi Helsingin vaalipiirilautakunnalle.

177 §

Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalaisen vaalikelpoisuuden tarkistaminen

Helsingin vaalipiirilautakunnan on viipymättä ilmoitettava Digi- ja väestötietovirastolle Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalaista koskevasta ehdokashakemuksesta. Digi- ja väestötietoviraston on viipymättä lähetettävä vaalikelpoisuuden tarkistamista varten tarpeelliset tiedot hakemuksesta tällaisen ehdokkaan kotivaltion asianomaiselle viranomaiselle.

177 a §

Suomen kansalaisen vaalikelpoisuuden tarkistamista koskevien tietojen antaminen

HE 10/2019 vp

Jos Euroopan unionin muun jäsenvaltion asianomainen viranomainen pyytää Digi- ja väestötietovirastolta kyseisessä jäsenvaltiossa ehdokkaaksi asetettavan Suomen kansalaisen vaalikelpoisuuden tarkistamista varten tarpeelliset tiedot, Digi- ja väestötietoviraston on annettava tiedot viiden työpäivän kuluessa.

192 §

Ahvenanmaan valtionviraston toimivalta

Ahvenanmaan valtionvirasto hoitaa Ahvenanmaan maakunnassa Digi- ja väestötietovirastolle 18 §:n 5 momentin, 23 §:n 2 momentin, 24 §:n 1 ja 3 momentin, 25 §:n, 26 §:n 1–4 momentin, 27 §:n ja 29 §:n 1 momentin mukaan eduskuntavaaleissa, presidentinvaalissa ja europarlamenttivaaleissa kuuluvat tehtävät.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

9.

Laki

takauksesta ja vierasvelkapanttauksesta annetun lain 35 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan takauksesta ja vierasvelkapanttauksesta annetun lain (361/1999) 35 §:n 1 momentti seuraavasti:

35 §

Ilmoitusten toimittaminen

Velkoja voi toimittaa tässä laissa tarkoitetun ilmoituksen takaajalle lähettämällä sen postitse osoitteeseen, jonka takaaja on velkojalle ilmoittanut tai jonka takaaja on myöhemmin ilmoittanut Digi- ja väestötietovirastolle tai Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastolle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 _____.

10.

Laki

hallinto-oikeuslain 12 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hallinto-oikeuslain (430/1999) 12 a §:n 1 momentin 4 kohta, sellaisena kuin se on laissa 675/2006, seuraavasti:

12 a §

Hallinto-oikeuden kokoonpano eräissä asioissa

Hallinto-oikeus on päätösvaltainen myös kokoonpanossa, johon kuuluu kaksi jäsentä, jollei asiassa ratkaistavana olevan kysymyksen laatu edellytä kolmijäsenisen kokoonpanon käyttämistä ja ratkaistavana on muutoksenhakuasia, jossa on kysymys:

4) väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009), kotikuntalain (201/1994) tai etu- ja sukunimilain (946/2017) soveltamisesta;

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 _____.

11.

Laki

holhoustoimesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan holhoustoimesta annetun lain (442/1999) 13, 17 a, 46 a ja 47 a §, 65 §:n 4 momentti, 67 ja 68 §,

sellaisina kuin niistä ovat 13 ja 17 a § laissa 649/2007, 46 a § laissa 780/2010, 47 a § laissa 649/2007 ja 1013/2007 ja 65 §:n 4 momentti laissa 122/2011, sekä

muutetaan 17 §:n 2 momentti, 30 §:n 3 momentti, 34 §:n 2 momentti, 46 ja 47 §, 47 b §:n 1 momentti, 64 §, 65 §:n 3 momentti, 84 §, 85 §:n 1 momentti, 86 §:n 2 momentti, 87 §:n 1—3 momentti, 87 a §:n 2 momentti ja 95 §,

sellaisina kuin niistä ovat 34 §:n 2 momentti, 65 §:n 3 momentti, 86 §:n 2 momentti ja 95 § laissa 122/2011, 46 § laissa 1398/2015, 47 b §:n 1 momentti laissa 780/2010, 64 § laissa 1405/2009, 84 § osaksi laissa 1013/2007, 85 §:n 1 momentti ja 87 a §:n 2 momentti laissa 649/2007 sekä 87 §:n 1—3 momentti laissa 910/2015, seuraavasti:

17 §

Edunvalvojalle määrätyn sijaisen tehtävä lakkaa, kun edunvalvoja ja hänen sijaisensa esteen lakattua yhdessä tekevät siitä ilmoituksen holhousviranomaiselle. Jos edunvalvoja ja hänen sijaisensa ovat eri mieltä siitä, onko sijaisen tehtävä lakannut, käräjäoikeus ratkaisee asian jomankumman hakemuksesta.

30 §

Jos edunvalvojat eivät ole yksimielisiä asiassa, josta heidän tulee yhdessä päättää, ja ratkaisun viivästyisestä aiheutuisi häntä, edunvalvoja voi pyytää holhousviranomaisen päätöstä siitä, kenen mielipidettä on noudatettava.

34 §

Lupaa on haettava holhousviranomaiselta. Jos oikeustoimeen tai toimenpiteeseen ryhdytään useiden edunvalvonnassa olevien puolesta, joista osalla on kotikunta Ahvenanmaan maakunnassa, voidaan lupa kaikkien osalta hakea kummalta tahansa 84 §:n 1 ja 2 momentin mukaan toimivaltaiselta viranomaiselta. Asian käsitelleen holhousviranomaisen on tällöin ilmoitettava päätöksestään muiden edunvalvonnassa olevien osalta toimivaltaiselle viranomaiselle. Holhousviranomaisen on varattava päämiehelle tilaisuus tulla kuulluksi lupaa koskevaa asiaa ratkaistaessa, jos päämiehen mielipide ei luotettavasti ilmene hakemusasiakirjoista tai jos se muutoin on tarpeen päämiehen edun vuoksi tai asian selvittämiseksi. Tilaisuutta tulla kuulluksi ei kuitenkaan tarvitse varata, jos päämiehenä on alaikäinen, joka ei ole täyttänyt 15 vuotta. Asianosaisen kuulemisesta säädetään muutoin hallintolaissa (434/2003).

46 §

Edunvalvojan toimintaa valvoo holhousviranomainen.

Holhousviranomaisen velvollisuutta valvoa edunvalvojan toimintaa sovelletaan myös, jos se, jolle on vieraassa valtiossa määrätty edunvalvoja, saa asuinpaikan Suomessa. Holhousviranomaisen voi kuitenkin omasta aloitteestaan tai edunvalvojan hakemuksesta päättää, ettei valvontaa järjestetä Suomessa tai että valvonta järjestetään vain tiettyjen edunvalvojan tehtävien osalta, jos edunvalvojan toimintaa valvotaan vieraassa valtiossa eikä päämiehen etu edellytä valvonnan järjestämistä Suomessa.

47 §

Edunvalvojan valvonta voidaan siirtää toiselle 84 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettulle holhousviranomaiselle, jos edunvalvonta on merkitty holhousasioiden rekisteriin ja sillä, jonka etua on valvottava, on kotikunta viimeksi mainitun holhousviranomaisen toimialueella tai jos siirto on muutoin tarpeen valvonnan kannalta. Ennen valvonnan siirtämistä on kuultava edunvalvojaa ja holhousviranomaista, jolle valvonta aiotaan siirtää.

Päätökseen, jolla valvonta on siirretty, ei saa hakea muutosta valittamalla.

47 b §

Holhousviranomaisen voi hakemuksesta tai omasta aloitteestaan päättää, että edunvalvojan valvonta lopetetaan, jos päämiehen asuinpaikka on siirtynyt vieraaseen valtioon ja:

- 1) edunvalvojan toiminnalle on siellä järjestetty valvonta; tai
- 2) Suomessa tapahtuvalla valvonnalla ei enää voida toteuttaa valvonnan tarkoitusta.

---

64 §

Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston pitämästä holhousasioiden rekisteristä säädetään Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annetussa laissa (/). Rekisteriin tallennetaan tiedot tässä laissa tarkoitetun edunvalvojan ja edunvalvontavaltuutuksesta annetussa laissa (648/2007) tarkoitetun valtuutetun toiminnan valvomiseksi ja kolmansien oikeuden turvaamiseksi.

---

65 §

Kun tuomioistuimien tekee päätöksen, jonka vuoksi edunvalvonta on merkittävä holhousasioiden rekisteriin, tai kun sen päätöksellä muutetaan asiantilaa, josta on tehty merkintä holhousasioiden rekisteriin, sen on ilmoitettava asiasta holhousviranomaiselle. Jos päätöstä on noudatettava vasta lainvoimaisena, ilmoitus tehdään kuitenkin vasta päätöksen saatua lainvoiman. Ilmoituksen tekee viimeksi mainitussa tapauksessa se tuomioistuin, jossa asia on viimeksi ollut vireillä.

84 §

Holhousviranomaisena toimii Digi- ja väestötietovirasto. Ahvenanmaan maakunnassa holhousviranomaisena toimii kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto silloin, kun sillä, jonka etua on valvottava, on kotikuntalaisissa (201/1994) tarkoitettu kotikunta Ahvenanmaan maakunnassa tai kun sillä, jonka etua on valvottava, ei ole kotikuntaa Suomessa, mutta hän oleskelee pääasiallisesti Ahvenanmaan maakunnassa.

Ahvenanmaan valtionvirasto toimii holhousviranomaisena myös silloin, jos edunvalvonta koskee poissa olevan tai tulevan omistajan oikeutta, ja Ahvenanmaan valtionvirasto olisi 2 momentin mukaan ollut toimivaltainen valvomaan perittäväälle määrätyn edunvalvojan toimintaa. Ahvenanmaan valtionvirasto on myös toimivaltainen toimimaan holhousviranomaisena, jos jonkun muun etua on muutoin valvottava 10 §:n nojalla ja edunvalvonnan tarve ilmenee Ahvenanmaan maakunnassa.

85 §

Edunvalvojan määräämistä tai vapauttamista tehtävästään tai hänen tehtävänsä muuttamista tai määräämistä lakkaamaan ja tässä laissa tarkoitettua lupaa tai velvoittamista koskevan asian ratkaisee holhousviranomaisessa esittelystä oikeustieteen muun ylemmän korkeakoulututkinnon kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkinnon suorittanut virkamies, jonka tehtäviin se työjärjestyksen mukaan kuuluu. Muutoin asia ratkaistaan holhousviranomaisessa siten kuin asian ratkaisemisesta Digi- ja väestötietoviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston toimivaltaan kuuluvassa asiassa erikseen säädetään.

---

86 §

Kuuleminen voidaan toteuttaa myös niin, että kuulemiseen käytetään teknistä laitetta, jonka avulla holhousviranomaisen virkamies ja kuultava ovat näkö- ja puheyhteydessä toisiinsa kuulemisen aikana, jos se on pitkien etäisyyksien tai muun syyn vuoksi tarpeen.

87 §

Holhousviranomaisen 34 ja 57 §:n nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

Holhousviranomaisen muuhun päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa säädetään. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

---

87 a §

Ratkaisupyynnö on tehtävä holhousviranomaiselle 30 päivän kuluessa holhousviranomaisen päätöksen tiedoksi saamisesta. Ratkaisupyynnö on tehtävä kirjallisesti, ja siinä on ilmoitettava se holhousviranomaisen päätös, jota ratkaisupyynnö koskee, sekä miltä osin ja millä perusteella ratkaisupyynnön tekijä on päätökseen tyytymätön.

---

95 §

Tarkemmat säännökset 34 §:n 1 momentin 13 kohdan f alakohdassa tarkoitetuista rahoitusvälineistä voidaan antaa oikeusministeriön asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan   päivänä   kuuta 20   .

12.

Laki

rekisteröidystä parisuhteesta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rekisteröidystä parisuhteesta annetun lain (950/2001) 8 §:n 4 momentti, sellaisena
kuin se on laissa 947/2017, seuraavasti:

8 §

Laissa tai asetuksessa olevaa säännöstä, joka koskee aviopuolisoa, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetun parisuhteen osapuoleen, jollei toisin säädetä. Mitä etu- ja sukunimilaisissa (946/2017) säädetään avioliittoon aikovista, sovelletaan myös Suomessa rekisteröidyn parisuhteen osapuoliin heidän muuttaessaan parisuhteensa avioliitoksi. Nimeä koskevat ilmoitukset on tehtävä samalla, kun tehdään ilmoitus rekisteröidyn parisuhteen muuttamisesta avioliitoksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä   kuuta 20   .

13.

Laki

saamen kielilain 2 ja 27 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan saamen kielilain (1086/2003) 2 §:n 1 momentin 7 kohta ja 27 §, sellaisina kuin ne ovat, 2 §:n 1 momentin 7 kohta laissa 1340/2014 ja 27 § laissa 1409/2009, seuraavasti:

2 §

Lain soveltamisala

Viranomaisia, joihin tätä lakia sovelletaan, ovat:

7) Verohallinto, Kansaneläkelaitos, Maanmittauslaitos, Digi- ja väestötietovirasto ja Maatalousyrittäjien eläkelaitos;

27 §

Saamen kielen avustaja

Aluehallintovirastossa, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa, Digi- ja väestötietovirastossa sekä valtion piiri- ja paikallishallinnon viranomaisessa voi saamelaiden kotiseutualueella olla saamen kielen avustaja. Avustajan palvelut ovat asiakkaalle maksuttomia.

Tämä laki tulee voimaan päivänä   kuuta 20   .

14.

Laki

kuolleeksi julistamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan kuolleeksi julistamisesta annetun lain (127/2005) 14 §, sellaisena kuin se on laissa 1399/2015, sekä
muutetaan 1 §, 3 luvun otsikko, 12 ja 13 §, 15—19 §, 23 §:n 1 momentti sekä 28 ja 29 §, sellaisena kuin niistä on 29 § laissa 1412/2009, seuraavasti:

1 §

Lain soveltamisala

Kadonnut henkilö voidaan julistaa kuolleeksi tuomioistuimen tai Digi- ja väestötietoviraston päätöksellä siten kuin tässä laissa säädetään.

3 luku

Kuolleeksi julistaminen Digi- ja väestötietoviraston päätöksellä

12 §

Edellytykset

Henkilö voidaan julistaa kuolleeksi Digi- ja väestötietoviraston päätöksellä, kun on kulunut:

- 1) sata vuotta sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana hän on syntynyt; ja
- 2) viisi vuotta sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana hän on tiettävästi viimeksi ollut elossa.

13 §

Vireilletulo

Digi- ja väestötietoviraston on vuosittain omasta aloitteestaan selvitettävä, onko väestötietojärjestelmän tietojen mukaan elossa sellaisia henkilöitä, joiden kuolleeksi julistamiseen on 12 §:n mukaiset edellytykset.

15 §

Selvittämisvelvollisuus

Jos henkilön kuolleeksi julistamiseen on 12 §:n 1 kohdassa säädetty edellytys, Digi- ja väestötietoviraston on hankittava kohtuudella saatavissa oleva selvitys siitä, onko hän ollut viimeksi kuluneiden viiden kalenterivuoden aikana elossa.

16 §

Kutsu ja sen tiedoksianto

Digi- ja väestötietoviraston on kutsuttava sellaista henkilöä, jonka kuolleeksi julistamiseen on selvitetty olevan edellytykset, ilmoittautumaan virastolle viimeistään kutsussa mainittuna määräpäivänä. Kutsussa on mainittava, että kutsussa tarkoitettu henkilö, joka ei ilmoittaudu, voidaan julistaa kuolleeksi. Digi- ja väestötietoviraston on samalla kutsuttava kaikkia, jotka voivat antaa tietoja siitä, onko asianomainen henkilö elossa vai kuollut, ilmoittamaan samassa ajassa tietonsa virastolle.

Jos asianomaiselle henkilölle on merkitty väestötietojärjestelmään voimassa oleva osoite, kutsu on lähetettävä siihen. Jos väestötietojärjestelmästä tai muista väestökirjoista ilmenee, että asianomaisella henkilöllä on Suomessa aviopuoliso tai perintökaaren (40/1965) 2 luvun 1 tai 2 §:ssä tarkoitettuja sukulaisia, kutsu on annettava tiedoksi aviopuolisolle ja vähintään yhdelle sukulaiselle. Jos asianomaiselle henkilölle on määrätty edunvalvoja, kutsu on annettava tiedoksi myös tälle.

Jollei asianomaisella henkilöllä ole 2 momentissa tarkoitettua osoitetta, aviopuolisoa, sukulaista eikä edunvalvojaa, kutsu annetaan tiedoksi yleistiedoksiantona siten kuin hallintolain (434/2003) 62 §:ssä säädetään. Digi- ja väestötietoviraston on julkaistava kuulutus kutsusta virallisessa lehdessä jonkin kuukauden ensimmäisessä numerossa viimeistään kolme kuukautta ennen määräpäivää.

17 §

Digi- ja väestötietoviraston päätös kuolleeksi julistamisesta

Henkilö on 16 §:ssä tarkoitetun määräpäivän jälkeen julistettava kuolleeksi Digi- ja väestötietoviraston päätöksellä, jos virasto ei ole saanut tietoa siitä, että hän on elossa tai kuollut, ja jos kuolleeksi julistamisen edellytykset muutoin ovat olemassa.

18 §

Kuolinpäivän määrittäminen

Julistaessaan henkilön kuolleeksi Digi- ja väestötietoviraston on määrättävä se päivä, jona hänen katsotaan kuolleen.

Kuolinpäiväksi on määrättävä 1 päivä tammikuuta sinä vuonna, joka ensiksi alkaa sen jälkeen, kun on kulunut sata vuotta henkilön syntymästä ja viisi vuotta siitä, kun hän on tiettävästi viimeksi ollut elossa. Jos asiassa ilmenneiden seikkojen perusteella voidaan määrittää se päivä, jona henkilö todennäköisesti on kuollut, se on kuitenkin määrättävä kuolinpäiväksi.

19 §

Digi- ja väestötietoviraston päätöksen tiedoksianto

Jos väestötietojärjestelmästä tai muista väestökirjoista ilmenee, että kuolleeksi julistetulla on Suomessa aviopuoliso tai perintökaaren 2 luvun 1 tai 2 §:ssä tarkoitettuja sukulaisia, Digi- ja väestötietoviraston päätös on annettava tiedoksi aviopuolisolle ja vähintään yhdelle sukulaiselle. Jos kuolleeksi julistetulle on määrätty edunvalvoja, päätös on annettava tiedoksi myös tälle.

23 §

Suomen viranomaisten kansainvälinen toimivalta

HE 10/2019 vp

Suomen tuomioistuin tai Digi- ja väestötietovirasto voi tutkia kuolleeksi julistamista koskevan asian, jos henkilö, jonka kuolleeksi julistamista asia koskee, on Suomen kansalainen tai jos hänen viimeinen tiedossa oleva asuin- tai kotipaikkansa on Suomessa.

---

28 §

Digi- ja väestötietoviraston oikeus saada tietoja

Valtion ja kunnan viranomainen sekä muu julkisoikeudellinen yhteisö, Kansaneläkelaitos, Eläketurvakeskus ja eläkelaitos sekä julkiset ja yksityiset sosiaali- tai terveydenhuollon palvelujen tuottajat ovat salassapitosäännösten estämättä velvollisia pyynnöstä antamaan maksutta Digi- ja väestötietovirastolle ne tiedot, jotka se 3 luvussa säädettyä tehtävää suorittaessaan tarvitsee henkilön elossa olemisen tai kuoleman selvittämiseksi.

29 §

Toimivaltainen viranomainen Ahvenanmaan maakunnassa

Ahvenanmaan maakunnassa Digi- ja väestötietovirastolle tämän lain mukaan kuuluvia tehtäviä hoitaa Ahvenanmaan valtionvirasto, jos henkilöllä on viimeksi ollut kotikunta tai väestökirjanpitokunta Ahvenanmaan maakunnassa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä   kuuta 20   .

15.

Laki

osakeyhtiölain 3 luvun 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan osakeyhtiölain (624/2006) 3 luvun 17 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa 349/2017, seuraavasti:

3 luku

Osakkeet

17 §

Osakasluettelon julkisuus

Jos osakkeenomistajaa koskevien tietojen luovuttamista on rajoitettu väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 36 §:n nojalla ja rajoituksesta on ilmoitettu yhtiölle, osakkeenomistajasta osakasluetteloon merkityn kotikunnan, osoitteen ja muun yhteystiedon saa luovuttaa vain viranomaiselle. Tällaisesta osakkeenomistajasta osakasluetteloon merkitty yhteysosoite voidaan luovuttaa myös muille kuin viranomaisille.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

16.

Laki

edunvalvontavaltuutuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan edunvalvontavaltuutuksesta annetun lain (648/2007) 49 § sekä
muutetaan 25 ja 27 §, 41 §:n 1 momentti ja 43 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 25 §
laissa 1397/2015 ja 43 §:n 1 momentti laissa 909/2015, seuraavasti:

25 §

Toimivaltainen viranomainen

Edunvalvontavaltuutuksen vahvistamista haetaan holhousvoimasta annetun lain 84 §:n 1 tai
2 momentissa tarkoitettulta holhousviranomaiselta. Tällöin valtuuttajaan sovelletaan, mitä sää-
detään siitä, jonka etua on valvottava.

27 §

Edunvalvontavaltuutuksen rekisteröinti

Jos edunvalvontavaltuutus koskee valtuuttajan edustamista tämän taloudellisissa asioissa, hol-
housviranomaisen on vahvistaessaan valtuutuksen merkittävä se holhousasioiden rekisteriin sit-
ten kuin Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annetussa laissa (/) säädetään.

Kun tuomioistuimien tekee ratkaisun, jonka vuoksi edunvalvontavaltuutus tulee merkittäväksi
holhousasioiden rekisteriin tai jolla muutetaan asiantilaa, josta on tehty rekisteriin merkintä,
tuomioistuimen on välittömästi ratkaisun antamisen tai julistamisen jälkeen ilmoitettava siitä
holhousviranomaiselle. Jos päätöstä on noudatettava vasta lainvoimaisena, ilmoitus tehdään
kuitenkin vasta päätöksen saatua lainvoiman. Ilmoituksen tekee viimeksi mainitussa tapauk-
sessa se tuomioistuin, jossa asia on viimeksi ollut esillä.

41 §

Hallintoa koskevat säännökset

Edunvalvontavaltuutuksen tai sen peruuttamisen vahvistamista ja tässä laissa tarkoitettua lu-
paa tai velvoittamista koskevan asian ratkaisee holhousviranomaisessa esittelystä oikeustieteen
muun ylemmän korkeakoulututkinnon kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maiste-
rin tutkinnon suorittanut virkamies, jonka tehtäviin se työjärjestyksen mukaan kuuluu. Muutoin
asia ratkaistaan holhousviranomaisessa siten kuin asian ratkaisemisesta Digi- ja väestötietovi-
raston tai Ahvenanmaan valtionviraston toimivaltaan kuuluvassa asiassa erikseen säädetään.

---

43 §

Muutoksenhaku

HE 10/2019 vp

Holhousviranomaisen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin mainitussa laissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä   kuuta 20   .

17.

Laki

ulosottokaaren 3 ja 4 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulosottokaaren (705/2007) 3 luvun 87 §:n 2 momentti ja 113 §:n 1 momentti sekä 4 luvun 81 §:n 1 momentin 3 kohta seuraavasti:

3 luku

Yleiset menettelysäännökset

87 §

Takaisinsaantikanne ulosottoasian vireilläolon jälkeen

Jos kysymys on osituksesta eikä siitä ole annettu Digi- ja väestötietovirastoon tai Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastoon osituskirjaa, takaisinsaantikanteen saa nostaa kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun osituskirja annetaan Digi- ja väestötietovirastoon tai Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastoon.

113 §

Alaikäistä koskeva ilmoitus

Jos ulosottooperusteena on riita-asiassa annettu tuomio ja velallisenä on alle 18-vuotias henkilö, ulosottomiehen tulee salassapitosäännösten estämättä tehdä asian vireilletulosta ilmoitus holhousviranomaiselle mahdollisia holhustoimista annetun lain 91 §:ssä tarkoitettuja toimia varten. Ilmoitusta ei tehdä vahingonkorvaussaatavista. Täytäntöönpano on keskeytyneenä tarpeellisen ajan.

---

4 luku

Ulosmittaus

81 §

Perinnöstä luopuminen

Velallisen oikeutta perintöön tai testamenttiin ei saa ulosmitata, jos velallinen osoittaa, että hän on:

---

3) perittävän kuoleman jälkeen jättänyt luopumisilmoituksen Digi- ja väestötietovirastoon tai Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastoon tallettamista varten.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

HE 10/2019 vp

18.

Laki

toimivallasta, sovellettavasta laista, toimenpiteiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä vanhempainvastuuseen ja lasten suojeluun liittyvissä asioissa tehdyn yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan toimivallasta, sovellettavasta laista, toimenpiteiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä vanhempainvastuuseen ja lasten suojeluun liittyvissä asioissa tehdyn yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta annetun lain (435/2009) 12 § seuraavasti:

12 §

Todistus huoltajan tai edunvalvojan asemasta

Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionviraston tulee lapsen huoltajan tai edunvalvojan pyynnöstä antaa todistus tämän asemasta ja valtuuksista, jos:

1) lapsen asuinpaikka on Suomessa ja pyytäjän asema huoltajana tai edunvalvojana perustuu suoraan lakiin; tai

2) päätös, johon huoltajan tai edunvalvojan asema ja valtuudet perustuvat, on tehty Suomessa.

Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto ei kuitenkaan ole velvollinen antamaan todistusta, jollei pyytäjä osoita, että hän tarvitsee sitä vieraassa valtiossa. Todistusta ei saa antaa, jos todistuksen antamiseksi tarvittavat tiedot eivät käy ilmi suoraan laista, väestötietojärjestelmästä tai holhoustoimesta annetun lain 64 §:ssä tarkoitusta holhousasioiden rekisteristä eikä todistusta pyytävä esitä niistä luotettavaa selvitystä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

19.

Laki

kaupanvahvistajista annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kaupanvahvistajista annetun lain (573/2009) 1 §:n 1 momentin 1 kohta ja 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 318/2014, seuraavasti:

1 §

Virka-asemaan perustuva kaupanvahvistajan tehtävä

Kaupanvahvistajia ovat:

1) henkikirjoittajat, julkiset notaarit, poliisipäälliköt, apulaispoliisipäälliköt, johtavat kihlakunnanvoudit, kihlakunnanvoudit ja maakunnanvoudi sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen maanmittausinsinöörit;

Poliisilaitoksen ja ulosottoviraston päällikkö sekä Maanmittauslaitoksen palveluksessa oleva, erikseen määrätty virkamies voi lisäksi määrätä alaisensa virkamiehen kaupanvahvistajaksi. Kirjaamisasioita ratkaisevaa virkamiestä ei saa määrätä kaupanvahvistajaksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

20.

Laki

asunto-osakeyhtiölain 2 luvun 15 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan asunto-osakeyhtiölain (1599/2009) 2 luvun 15 §:n 5 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1330/2018, seuraavasti:

2 luku

Osakkeet

15 §

Osakeluettelon julkisuus

Jos osakkeenomistajaa koskevien tietojen luovuttamista on rajoitettu väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 36 §:n nojalla tai osakkeenomistajaa koskevat tiedot on pidettävä salassa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 §:n 1 momentin 31 kohdan perusteella, osakkeenomistajasta osakeluetteloon merkityjä tietoja saa luovuttaa vain viranomaiselle ja sille, joka osoittaa oikeutensa sitä vaativan.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

21.

Laki

tuomioistuimen velvollisuudesta ilmoittaa eräistä ratkaisuistaan annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tuomioistuimen velvollisuudesta ilmoittaa eräistä ratkaisuistaan annetun lain (373/2010) 3 §, sellaisena kuin se on laissa 9/2012, seuraavasti:

3 §

Tiedon tallettaminen väestötietojärjestelmään merkitsemistä varten

Tuomioistuin toteuttaa sille väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) säädetyn ilmoitusvelvollisuuden toimittamalla tiedot väestötietojärjestelmään.

Oikeusministeriön asetuksella voidaan säätää, että tuomioistuin toteuttaa 1 momentissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden tallettamalla ratkaisuaan koskevat tiedot oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään välitettäväksi väestötietojärjestelmään. Merkinnän tekemiseen ja tietojen toimittamiseen sovelletaan, mitä oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetussa laissa ja sen nojalla säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä   kuuta 20   .

22.

Laki

aikuisten kansainvälisestä suojelusta tehdyn yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta annetun lain 5 ja 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan aikuisten kansainvälisestä suojelusta tehdyn yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta annetun lain (779/2010) 5 ja 10 § seuraavasti:

5 §

Pyynnön esittäminen toisen sopimusvaltion viranomaiselle

Aikuisen tai hänen omaisuutensa suojelua koskevan pyynnön esittämisestä sopimuksen 8 artiklan 2 kappaleessa tarkoitetulle toisen sopimusvaltion viranomaiselle tai 8 artiklan 1 kappaleessa tarkoitetun hakemuksen tekemisestä päättää:

- 1) holhoustoimesta annetun lain (442/1999) 84 §:ssä tarkoitettu holhousviranomainen, jos pyydetty toimenpide koskee edunvalvontaa; tai
- 2) jos pyyntö koskee muuta asiaa, sosiaalilautakunta aikuisen kotikunnassa tai, jos aikuisella ei ole kotikuntaa Suomessa, kunnassa, jossa aikuisella viimeksi oli Suomessa kotikunta tai johon aikuisella kaikki seikat huomioon ottaen on läheisin yhteys.

10 §

Todistus edunvalvojan asemasta

Kun aikuiselle on Suomessa määrätty edunvalvoja tai vahvistettu aikuisen tekemä edunvalvontavaltuus, Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionviraston tulee edunvalvojan tai valtuutetun pyynnöstä antaa todistus tämän asemasta ja valtuuksista, jos pyytjä osoittaa tarvitsevansa sitä vieraassa valtiossa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä   kuuta 20   .

23.

Laki

avopuolisoiden yhteistalouden purkamisesta annetun lain 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan avopuolisoiden yhteistalouden purkamisesta annetun lain (26/2011) 11 §:n 2 momentti seuraavasti:

11 §

Takaisinsaanti

Jotta 1 momentissa tarkoitettulla tavalla omaisuutta saanut avopuoliso tai tämän perilliset voivat saada suojaa toisen avopuolison velkojien takaisinsaantivaatimuksilta konkurssissa ja ulosotossa, omaisuuden erottelukirja taikka hyvitystä koskeva sopimus tai muu asiakirja on jätettävä rekisteröitäväksi Digi- ja väestötietovirastolle tai Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastolle kirjallisesti. Ilmoituksen voi tehdä avopuoliso tai avopuolison perilliset. Ilmoituksen liitteenä on oltava ilmoituksessa tarkoitettu asiakirja alkuperäisenä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä   kuuta 20   .

24.

Laki

esitutkintalain 4 luvun 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan esitutkintalain (805/2011) 4 luvun 8 §:n 1 momentti seuraavasti:

4 luku

Esitutkintaperiaatteet ja esitutkintaan osallistuvien oikeudet

8 §

Edunvalvojan määrääminen lapselle

Tuomioistuimen on määrättävä alle 18-vuotiaalle asianosaiselle esitutkintaa varten edunvalvoja, jos on perusteltua syytä olettaa, että huoltaja, edunvalvoja tai muu laillinen edustaja ei voi puolueettomasti valvoa asianosaisen etua asiassa ja jos edunvalvojan määrääminen ei ole selvästi tarpeetonta. Tutkinnanjohtajan on tarvittaessa tehtävä tuomioistuimelle hakemus edunvalvojan määräämisestä. Hakemuksen voi tehdä myös syyttäjä, holhoustoimesta annetun lain (442/1999) 84 §:ssä tarkoitettu holhousviranomainen tai sosiaalihuoltolain (710/1982) 6 §:n 1 momentissa tarkoitettu toimielin (*sosiaaliviranomainen*). Edunvalvojan määräys on voimassa sen rikosasian käsittelyn loppuun asti, jonka esitutkintaa varten määräys on annettu.

Tämä laki tulee voimaan päivänä   kuuta 20   .

25.

Laki

osuuskuntalain 4 luvun 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan osuuskuntalain (421/2013) 4 luvun 16 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa 357/2017, seuraavasti:

4 luku

Osuudet, osuuspääoma, osakkeet ja osakepääoma

16 §

Jäsen- ja omistajaluettelon julkisuus

Jos jäsentä taikka osuuden tai osakkeen omistajaa koskevien tietojen luovuttamista on rajoitettu väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 36 §:n nojalla ja rajoituksesta on ilmoitettu osuuskunnalle, jäsenestä taikka osuuden tai osakkeen omistajasta jäsen- ja omistajaluetteloon merkityn kotikunnan, osoitteen ja muun yhteystiedon saa luovuttaa vain viranomaiselle. Tällaisesta jäsenestä taikka osuuden tai osakkeen omistajasta jäsen- ja omistajaluetteloon merkitty yhteysosoite voidaan luovuttaa myös muille kuin viranomaisille.

Tämä laki tulee voimaan päivänä   kuuta 20   .

26.

Laki

julkisesta notaarista annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan julkisesta notaarista annetun lain (420/2014) 1 §:n 1 momentti seuraavasti:

1 §

Julkinen notaari

Julkisia notaareita ovat Digi- ja väestötietoviraston pääjohtajan määräämät Digi- ja väestötietoviraston virkamiehet.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 _____.

27.

Laki

isyyslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan isyyslain (11/2015) 3 §:n 1 momentti, 14 §:n 1 momentti, 15 §:n 2 momentti, 18 §:n 2 momentti, 23—25 §, 5 luvun otsikko, 26 §:n 1 momentti, 27—29 §, 30 §:n 2 momentti, 40 §, 41 §:n 1 momentti ja 60 § sekä

lisätään 4 §:ään uusi 5 momentti seuraavasti:

3 §

Isyys muissa tapauksissa

Jos isyyttä ei todeta 2 §:n nojalla, isyys vahvistetaan Digi- ja väestötietoviraston tai tuomioistuimen päätöksellä.

---

4 §

Isyyden selvittämisen tarkoitus ja käyttöala

Isyyttä ei selvitetä, jos lapsen äitiys on tunnustettu äitiyslain (253/2018) 3 §:n 1 momentissa tarkoitetun hedelmöityshoitosuostumuksen perusteella eikä lastenvalvojan tiedossa ole seikkoja, joiden nojalla olisi aihetta epäillä, että joku muu kuin tunnustaja olisi lapsen toinen vanhempi.

14 §

Muutoksenhaku

Lapsen äiti, 15 vuotta täyttänyt lapsi ja mies, joka katsoo olevansa lapsen isä, saa hakea muutosta isyyden selvittämisen keskeyttämistä tai sen uudelleen aloittamista koskevaan lastenvalvojan päätökseen valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään. Edellä mainitut ja lastenvalvoja saavat hakea muutosta hallinto-oikeuden päätökseen valittamalla siten kuin mainitussa laissa säädetään.

---

15 §

Tunnustamisen käyttöala

Tunnustaa voidaan kuitenkin lapsi, jonka osalta isyys on todettu 2 §:n nojalla, jos ne, joiden hyväksyminen 19 §:n nojalla tarvitaan, hyväksyvät tunnustamisen. Kun tunnustaminen vahvistetaan Digi- ja väestötietovirastossa, 2 §:n nojalla todettu isyys kumoutuu.

---

18 §

Isyyden tunnustaminen lapsen syntymän jälkeen

Isyyden tunnustamisen ottaa vastaan lastenvalvoja, henkikirjoittaja tai julkinen notaari. Mies, joka avioliittoa solmittaessa haluaa tunnustaa olevansa kihlakumppaninsa lapsen isä, voi antaa tunnustamislausuman myös vihkijälle. Tunnustamisen ottaa ulkomailla vastaan sellainen Suomen edustuston virkamies, joka voi konsulipalvelulain (498/1999) 33 §:n mukaan hoitaa edustustossa julkisen notaarin tehtäviä. Tunnustamisesta laadittavasta asiakirjasta säädetään tämän lain 22 §:ssä.

---

23 §

Asiakirjojen toimittaminen Digi- ja väestötietovirastolle

Kun isyyden selvittäminen on toimitettu ja mies on tunnustanut isyytensä, tulee isyyden selvittäneen lastenvalvojan toimittaa isyyden selvittämisestä tehty pöytäkirja ja tunnustamista koskevat asiakirjat Digi- ja väestötietovirastolle.

24 §

Suostumus isyyden vahvistamiseen ilman oikeudenkäyntiä

Jos lapsi on syntynyt avioliiton ulkopuolella ja isyyden selvittäminen ja oikeusgeneettinen isyystutkimus osoittavat kuolleen miehen olevan lapsen isä, miehen oikeudenomistajat voivat lapsen syntymän jälkeen antaa suostumuksen siihen, että isyys vahvistetaan ilman oikeudenkäyntiä Digi- ja väestötietoviraston päätöksellä edellyttäen, että lasta ei ole tunnustettu eikä kannetta isyyden vahvistamiseksi ole vireillä.

25 §

Suostumuksesta laadittava asiakirja

Miehen oikeudenomistajien 24 §:ssä tarkoitetusta suostumuksesta on laadittava asiakirja. Suostumukseen ja asiakirjaan sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään isyyden tunnustamisesta lapsen syntymän jälkeen, tunnustamiseen liittyvästä kuulemisesta, tunnustamisen hyväksymisestä ja asiakirjojen toimittamisesta Digi- ja väestötietovirastolle. Oikeudenomistajan suostumusta ei kuitenkaan edellytetä annettavan vastaanottajan läsnä ollessa

5 luku

Isyyden vahvistaminen Digi- ja väestötietovirastossa

26 §

Digi- ja väestötietoviraston toimivalta

Isyys vahvistetaan Digi- ja väestötietovirastossa, jos:

1) mies on tunnustanut isyyden 15—22 §:ssä säädetyin tavoin eikä ole aihetta epäillä, ettei mies ole lapsen isä;

2) kuolleen miehen oikeudenomistajat ovat 24 ja 25 §:ssä säädetyin tavoin antaneet suostumuksensa siihen, että isyys vahvistetaan Digi- ja väestötietoviraston päätöksellä, ja 24 §:ssä tarkoitetun selvityksen perusteella voidaan pitää selvitettyä, että mies on lapsen isä.

---

27 §

Ahvenanmaan valtionviraston toimivalta

Ahvenanmaan maakunnassa tässä laissa Digi- ja väestötietovirastolle säädettyjä tehtäviä hoitaa Ahvenanmaan valtionvirasto.

28 §

Isyysasian käsittely ja muutoksenhaku

Isyyden vahvistamista koskevan asian käsittelyyn Digi- ja väestötietovirastossa sovelletaan hallintolakia (434/2003). Jos asiassa ei ole menetelty kuten tämän lain 3 ja 4 luvuissa säädetään, asiakirjat ovat puutteelliset tai isyyskysymystä ei ole riittävästi selvitetty, Digi- ja väestötietovirasto voi pyytää lastenvalvojaa täydentämään asiakirjoja tai hankkimaan tarpeellista saatavilla olevaa lisäselvitystä.

Digi- ja väestötietoviraston päätökseen ei saa hakea muutosta. Asianosaisen oikeudesta nostaa kanne isyyden vahvistamiseksi ja kanteen nostamiselle säädetyistä määräajoista säädetään 29 ja 30 §:ssä. Päätökseen on liitettävä tieto 29 §:ssä tarkoitetusta kanneoikeudesta ja 30 §:n 2 momentissa tarkoitetusta määräajasta. Sen lisäksi, mitä hallintolain 54 §:ssä säädetään tiedoksiantovelvollisuudesta, Digi- ja väestötietoviraston on annettava päätös tiedoksi lastenvalvojalle.

29 §

Kanneoikeuden edellytykset ja asianosaiset

Lapsi, jonka osalta isyyttä ei ole äidin avioliiton perusteella todettu eikä Digi- ja väestötietoviraston tai tuomioistuimen päätöksellä vahvistettu, voi vaatia isyyden vahvistamista nostamalla kanteen isäksi otaksumaansa miestä vastaan. Jos mies on kuollut, kanne nostetaan miehen oikeudenomistajia vastaan.

Miehellä, joka katsoo olevansa lapsen isä, on oikeus nostaa isyyden vahvistamista koskeva kanne lasta vastaan:

1) jos lastenvalvoja on keskeyttänyt isyyden selvittämisen, koska lapsesta tai lapsen äidistä ei ole saatu näytettä, josta oikeusgeneettinen isyystutkimus olisi voitu tehdä; tai

2) jollei Digi- ja väestötietovirasto ole vahvistanut isyyttä ja siihen on muu syy kuin se, ettei 19 §:ssä tarkoitettua hyväksymistä ole saatu.

Jos mies kuolee kanteen ollessa vireillä, miehen oikeudenomistajat tulevat hänen sijaansa.

30 §

Kanneoikeuden rajoitukset

Miehen, joka katsoo olevansa lapsen isä, on pantava kanne vireille vuoden kuluessa siitä päivästä, jona hän sai tiedon 29 §:n 2 momentissa tarkoitetusta lastenvalvojan tai Digi- ja väestötietoviraston päätöksestä.

40 §

Isyyden kumoaminen Digi- ja väestötietoviraston päätöksellä

Aviomiehen isyys on kumottu, kun toinen mies on 18 §:ssä tarkoitetulla tavalla tunnustanut isyytensä ja Digi- ja väestötietovirasto on vahvistanut isyyden tunnustamisen perusteella.

Jos lapsen äiti ja aviomies ovat yhdessä pyytäneet lastenvalvojalta isyyden selvittämistä 4 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla, ja oikeusgeneettisen isyystutkimuksen perusteella voidaan todeta, että aviomies ei voi olla lapsen isä, Digi- ja väestötietovirasto voi vanhempien yhteisestä hakemuksesta vahvistaa, että aviomies ei ole lapsen isä. Digi- ja väestötietovirasto ei kuitenkaan voi päättää asiasta, jos äidille on annettu hedelmöityshoitoa ajankohtana, jolloin lapsi on saatettu alkuun. Asia voidaan ratkaista lasta kuulematta. Hakemus Digi- ja väestötietovirastolle tulee tehdä ennen kuin vuosi on kulunut lapsen syntymästä.

Digi- ja väestötietoviraston 1 ja 2 momenteissa tarkoitettuihin päätöksiin ei saa hakea muutosta.

41 §

Isyyden kumoaminen kanteen perusteella

Isyyden kumoamista koskevan kanteen saa käräjäoikeudessa nostaa lapsi, äiti tai mies, jonka isyys on avioliiton perusteella todettu tai Digi- ja väestötietoviraston päätöksellä vahvistettu.

---

60 §

Tarkemmat säännökset

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarvittaessa tarkemmin:

- 1) lapsen syntymää koskevasta ilmoituksesta;
- 2) lääketieteellisen selvityksen antamisesta ja siitä maksettavasta korvauksesta;
- 3) Digi- ja väestötietoviraston toimintatavoista, kun isyys on vahvistettu tai kumottu viraston päätöksellä;
- 4) henkilöllisyyden toteamiseksi hyväksyttävistä asiakirjoista.

Oikeusministeriön asetuksella säädetään niistä isyyden selvittämiseen, tunnustamiseen, oikeudenomistajien suostumukseen ja isyyden vahvistamiseen liittyvistä asiakirjoista, jotka annetaan asianomaiseen tarkoitukseen vahvistetulla lomakkeella. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos vahvistaa käytettävien lomakkeiden kaavat.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

28.

Laki

perintöasioista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan perintöasioista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta annetun lain (682/2015) 3 § seuraavasti:

3 §

Eurooppalainen perintötodistus

Edellä 1 §:ssä mainitussa asetuksessa tarkoitetun eurooppalaisen perintötodistuksen antaa Digi- ja väestötietovirasto. Perintötodistusta koskevan hakemuksen voi Ahvenanmaan maakunnassa jättää myös Ahvenanmaan valtionvirastolle.

Asetuksen 72 artiklassa tarkoitettuun Digi- ja väestötietoviraston päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin mainitussa laissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

29.

Laki

tuomioistuinmaksulain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tuomioistuinmaksulain (1455/2015) 8 §:n 1 momentin 8 kohta seuraavasti:

8 §

Viranomaisten ja eräiden muiden vapauttaminen maksuista

Tämän lain mukaisten maksujen suorittamisesta ovat vapaat:

8) Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto hoidoustointa koskevissa asioissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 _____.

30.

Laki

etu- ja sukunimilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan etu- ja sukunimilain (946/2017) 21 §:n 1 momentti, 22 ja 23 §, 24 §:n 1 momentti, 25 §, 26 §:n 2 momentti, 27 §, 28 §:n 1 momentti ja 2 momentin 4 ja 7 kohta sekä 29—32 § seuraavasti:

21 §

Nimiviranomaiset

Etu- ja sukunimeä koskevat asiat ratkaisee Digi- ja väestötietovirasto. Mitä tässä laissa säädetään Digi- ja väestötietovirastosta, koskee Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastoa. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää edellä säädetystä poikkeavasta toimivallan jakautumisesta Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston kesken.

---

22 §

Etunimen ilmoittaminen

Huoltajan on ilmoitettava lapsen etunimi Digi- ja väestötietovirastolle kolmen kuukauden kuluessa lapsen syntymästä. Ilmoituksen voi tehdä myös sille evankelis-luterilaisen tai ortodoksisen kirkon seurakunnalle, jonka jäsen lapsi on. Ilmoituksen vastaanottajan on selvítettävä ilmoitetun etunimen lainmukaisuus. Jos on syytä epäillä nimen lainmukaisuutta, nimi ei ole ennestään käytössä tai nimeä ei voida hyväksyä, seurakunnan on viipymättä siirrettävä asia Digi- ja väestötietoviraston ratkaistavaksi.

Jos henkilöllä ei muussa kuin 1 momentissa tarkoitettussa tilanteessa ole etunimeä silloin, kun hänet Suomessa merkitään väestötietojärjestelmään, hänen tai hänen huoltajansa on kuuden kuukauden kuluessa väestötietojärjestelmämerkinnän tekemisestä ilmoitettava Digi- ja väestötietovirastolle, minkä etunimen hän ottaa, ellei erityisistä syistä muuta johdu.

Jos ilmoitusta alaikäisen etunimestä ei ole tehty määräaikaan mennessä, Digi- ja väestötietovirasto lähettää huoltajalle kehotuksen ilmoitusvelvollisuuden täyttämiseksi. Jos ilmoitusvelvollisuutta ei ole täytetty kohtuullisessa ajassa kehotuksesta, Digi- ja väestötietovirastolla on velvollisuus ilmoittaa asiasta salassapitosäännösten estämättä sen kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle, jonka alueella lapsi asuu ja jonka tulee huolehtia nimen ilmoitusvelvollisuuden täyttämisestä.

23 §

Sukunimen ilmoittaminen

Huoltajan on ilmoitettava lapsen sukunimi Digi- ja väestötietovirastolle kolmen kuukauden kuluessa syntymästä. Ilmoituksen voi tehdä myös sille evankelis-luterilaisen tai ortodoksisen kirkon seurakunnalle, jonka jäsen lapsi on. Ilmoituksen vastaanottajan on selvítettävä nimen lainmukaisuus. Jos on syytä epäillä ilmoitetun sukunimen tai sukunimiyhdistelmän lainmukai-

suutta, ilmoitettua sukunimeä tai sukunimiyhdistelmää ei voida hyväksyä tai ilmoitettu sukunimi tai sukunimiyhdistelmä on 6 §:n 5 momentissa tarkoitettu, seurakunnan on siirrettävä asia viipymättä Digi- ja väestötietoviraston ratkaistavaksi.

Jos henkilöllä ei muussa kuin 1 momentissa tarkoitettussa tilanteessa ole sukunimeä silloin, kun hänet Suomessa merkitään väestötietojärjestelmään, hänen tai hänen huoltajansa on kuuden kuukauden kuluessa väestötietojärjestelmämerkinnän tekemisestä ilmoitettava Digi- ja väestötietovirastolle, minkä sukunimen hän ottaa, ellei erityisistä syistä muuta johdu. Sukunimen tai sukunimiyhdistelmän määräytymiseen sovelletaan tällöin, mitä 6 ja 7 §:ssä säädetään.

Jos ilmoitusta alaikäisen sukunimestä ei ole tehty määräaikaan mennessä, Digi- ja väestötietovirasto lähettää huoltajalle kehotuksen ilmoitusvelvollisuuden täyttämiseksi. Jos ilmoitusvelvollisuutta ei ole täytetty kohtuullisessa ajassa kehotuksesta, alaikäinen saa hänet synnyttäneen vanhemman sukunimen tai, ellei se ole tiedossa, hänen toisen vanhempansa sukunimen. Jos kummankaan vanhemman sukunimi ei ole tiedossa, Digi- ja väestötietovirastolla on velvollisuus ilmoittaa asiasta salassapitosäännösten estämättä sen kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle, jonka alueella alaikäinen asuu ja jonka tulee huolehtia nimen ilmoitusvelvollisuuden täyttamisestä.

24 §

Sukunimen muuttaminen vihkimisen yhteydessä

Jos avioliittoon aikovat ovat päättäneet, että he ottavat avioituessaan 10—13 §:ssä tarkoitetun sukunimen tai sukunimiyhdistelmän, heidän on ilmoitettava sukunimivalinnastaan pyytessään avioliiton esteiden tutkintaa. Jos avioliiton esteiden tutkintaa pyydetään evankelis-luterilaisen tai ortodoksisen kirkon seurakunnalta ja jos on syytä epäillä ilmoitetun nimen lainmukaisuutta tai ilmoitettua nimeä ei voida hyväksyä, seurakunnan on viipymättä siirrettävä asia Digi- ja väestötietoviraston ratkaistavaksi.

25 §

Etu- tai sukunimen muuttaminen

Jollei nimiasia koske etu- tai sukunimeä, jonka voi saada 22—24 §:n perusteella ilmoitusmenettelyssä, Digi- ja väestötietovirastolle voidaan tehdä etu- tai sukunimen muuttamista koskeva hakemus.

26 §

Ilmoitus ja hakemus

Hakemus nimen muuttamiseksi on henkilökohtainen. Yhteisellä hakemuksella voidaan kuitenkin hakea samaa sukunimeä tai sukunimiyhdistelmää, jos hakijoina ovat puoliset tai 16 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettut avopuolisot. Lisäksi yhteisen hakemuksen voi tehdä huoltaja samassa taloudessa asuvan alaikäisen lapsensa kanssa tai alaikäisten lastensa puolesta.

27 §

Huostaanotetun lapsen nimiasian ratkaiseminen

HE 10/2019 vp

Ennen huostaanotetun lapsen etu- tai sukunimeä koskevan asian ratkaisemista Digi- ja väestötietoviraston on pyydettävä lausunto nimen muuttamisen edellytyksistä sen kunnan sosiaalihuollosta vastaavalta toimielimeltä, jonka huostassa lapsi on.

28 §

Ilmoitusten ja hakemusten maksuttomuus

Tämän lain mukaisten Digi- ja väestötietoviraston suoritteiden maksullisuuden ja suoritteista perittävien maksujen suuruuden yleisistä perusteista säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992). Ilmoituksen käsittelystä ei peritä maksua.

Maksua ei kuitenkaan peritä sellaisesta hakemuksesta tehdystä päätöksestä, jonka tarkoituksena on, että:

4) alaikäinen lapsi saa vanhemmuuden kumoamisen jälkeen toisen vanhempansa sukunimen tai sukunimiyhdistelmän;

7) hakija sukupuolen vahvistamisen yhteydessä tai sen jälkeen muuttaa etunimensä vastaanamaan sitä sukupuolta, joka hänelle on väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) mukaan merkitty väestötietojärjestelmään.

29 §

Haetusta uudissukunimestä tiedottaminen sekä muistutuksen tekeminen

Jos Digi- ja väestötietovirasto katsoo, ettei uudissukunimen hyväksymiselle ole estettä, sen on ennen nimen hyväksymistä tiedotettava haetusta uudissukunimestä julkaisemalla nimi verkkosivuillaan, ellei nimi ole ollut hakijalla aiemmin.

Sillä, joka katsoo, että hakija tulisi saamaan uudissukunimen vastoin 18 §:n 2 kohdassa tai 19 §:ssä säädettyä ja että hakemuksen hyväksyminen loukkaisi hänen oikeuttaan, on oikeus tehdä muistutus hakemuksen johdosta.

Muistutus on tehtävä Digi- ja väestötietovirastolle kirjallisesti 30 päivän kuluessa siitä, kun haetusta uudissukunimestä on tiedotettu. Muistutus, joka tehdään määräajan päättymisen jälkeen, voidaan kuitenkin ottaa huomioon, jollei asiaa ole vielä ratkaistu. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa säännöksiä verkkosivuilla julkaistavan tiedotteen sisällöstä.

30 §

Nimilautakunnan lausunto

Jollei hakemusta ole siirrettävä toiselle viranomaiselle, jätettävä tutkimatta tai heti hylättävä, Digi- ja väestötietoviraston on pyydettävä nimilautakunnan lausunto, jos hakemus koskee:

1) etunimeä, jos on perusteltua aihetta epäillä, ettei nimi täytä 1–3 §:ssä säädettyjä edellytyksiä;

2) uudissukunimeä, ellei nimi ole ollut hakijalla aiemmin; tai

3) sukunimeä, joka on kuulunut hakijan esivanhemmalle ja jota koskeva myöhäisin asiakirjamerkintä on tehty ennen vuotta 1900.

Digi- ja väestötietoviraston tulee pyytää lausunto nimilautakunnalta etu- tai sukunimeä koskevassa asiassa muulloinkin, jos se katsoo, että siihen on erityinen syy.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan kuitenkin säätää, ettei nimilautakunnan lausuntoa pyydetä asetuksessa tarkemmin mainituista hakemuksista.

31 §

Nimiasian ratkaiseminen

Ilmoitukseen perustuva nimiasia, jota ei ole ratkaistu päätöksellä, katsotaan ratkaistuksi sinä päivänä, jona Digi- ja väestötietovirasto tai seurakunta on tallentanut nimen väestötietojärjestelmään.

Hakemukseen perustuva nimiasia sekä sellainen nimeä koskeva ilmoitus, jota ei voida hyväksyä, ratkaistaan Digi- ja väestötietoviraston päätöksellä. Jollei hakemuksesta ole tehty muistutusta, hyväksytyt nimet on merkittävä viipymättä väestötietojärjestelmään.

Jos asiassa on pyydetty nimilautakunnan lausunto, Digi- ja väestötietoviraston tekemä ratkaisu on lähetettävä tiedoksi nimilautakunnalle.

32 §

Muutoksenhaku

Digi- ja väestötietoviraston päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin mainitussa laissa säädetään. Hallinto-oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden päätös nimeä koskevassa asiassa on lähetettävä tiedoksi nimilautakunnalle.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____ .

31.

Laki

äitiyslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan äitiyslain (253/2018) 3 §:n 3 momentti, 12 §, 13 §:n 3 momentti, 21 §, 4 luvun otsikko, 22—25 §, 26 §:n 2 momentti, 34 §, 35 §:n 1 momentti, 37 §:n 3 momentti, 38 ja 52 § sekä 53 §:n 1 momentin 1 kohta seuraavasti:

3 §

Äitiyden vahvistaminen hedelmöityshoitoon suostumisen perusteella

---

Edellä 1 momentissa tarkoitettu äitiys vahvistetaan Digi- ja väestötietoviraston tai tuomioistuimen päätöksellä noudattaen, mitä jäljempänä 4 ja 5 luvussa säädetään.

12 §

Muutoksenhaku

Lapsen synnyttänyt äiti, 15 vuotta täyttänyt lapsi ja nainen, joka katsoo olevansa lapsen toinen äiti, saa hakea muutosta äitiyden selvittämisen keskeyttämistä tai sen uudelleen aloittamista koskevaan lastenvalvojan päätökseen valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään. Edellä mainitut ja lastenvalvoja saavat hakea muutosta hallinto-oikeuden päätökseen valittamalla siten kuin mainitussa laissa säädetään.

Äitiyden vahvistamista koskevan kanteen nostamisesta säädetään 25 §:ssä.

13 §

Tunnustamisen edellytykset

Tunnustaa voidaan kuitenkin lapsi, jonka osalta isyys on todettu isyyslain 2 §:n nojalla, jos ne, joiden hyväksyminen isyyslain 19 §:n nojalla tarvitaan, hyväksyvät tunnustamisen. Kun tunnustaminen vahvistetaan Digi- ja väestötietovirastossa, isyyslain 2 §:n nojalla todettu isyys kumoutuu.

---

21 §

Asiakirjojen toimittaminen Digi- ja väestötietovirastolle

Kun äitiyden selvittäminen on toimitettu ja äitiys on tunnustettu, tulee äitiyden selvittäneen lastenvalvojan toimittaa äitiyden selvittämisestä tehty pöytäkirja ja tunnustamista koskevat asiakirjat Digi- ja väestötietovirastolle.

4 luku

Äitiyden vahvistaminen Digi- ja väestötietovirastossa

22 §

Digi- ja väestötietoviraston toimivalta

Äitiys, jota 3 §:n 1 momentissa tarkoitetaan, vahvistetaan Digi- ja väestötietovirastossa, jos nainen on tunnustanut äitiytensä 3 luvussa säädetyn tavoin ja hänen äitiyttään voidaan pitää selvitettyinä äitiyden selvittämisestä laaditun pöytäkirjan perusteella.

Jos nainen on 14 §:ssä säädetyn tavoin tunnustanut äitiytensä, äitiys voidaan vahvistaa, vaikka nainen olisi kuollut ennen lapsen syntymää.

23 §

Ahvenanmaan valtionviraston toimivalta

Ahvenanmaan maakunnassa tässä laissa Digi- ja väestötietovirastolle säädettyjä tehtäviä hoitaa Ahvenanmaan valtionvirasto.

24 §

Äitiysasian käsittely Digi- ja väestötietovirastossa ja muutoksenhaku

Äitiyden vahvistamista koskevan asian käsittelyyn Digi- ja väestötietovirastossa sovelletaan hallintolakia (434/2003). Jos asiassa ei ole menetelty kuten tämän lain 3 luvussa säädetään, asiakirjat ovat puutteelliset tai äitiyskysymystä ei ole riittävästi selvitetty, Digi- ja väestötietovirasto voi pyytää lastenvalvojaa täydentämään asiakirjoja tai hankkimaan tarpeellista saatavilla olevaa lisäselvitystä.

Digi- ja väestötietoviraston päätökseen ei saa hakea muutosta. Päätökseen on liitettävä tieto 25 §:ssä tarkoitetusta kanneoikeudesta ja 26 §:n 2 momentissa tarkoitetusta määräajasta. Sen lisäksi, mitä hallintolain 54 §:ssä säädetään tiedoksiantovelvollisuudesta, Digi- ja väestötietoviraston on annettava päätös tiedoksi lastenvalvojalle.

25 §

Kanneoikeuden edellytykset ja asianosaiset

Lapsi, jonka osalta isyyttä ei ole lapsen synnyttäneen äidin avioliiton perusteella todettu eikä Digi- ja väestötietoviraston tai tuomioistuimen päätöksellä vahvistettu, voi vaatia 3 §:n 1 momentissa tarkoitetun äitiyden vahvistamista nostamalla kanteen äidiksi otaksumaansa vastaan. Jos se, jota vastaan kanne olisi nostettava, on kuollut, kanne nostetaan hänen oikeudenomistajiaan vastaan.

Sillä, joka katsoo olevansa lapsen äiti 3 §:n 1 momentin nojalla, on oikeus nostaa äitiyden vahvistamista koskeva kanne lasta vastaan, jollei Digi- ja väestötietovirasto ole vahvistanut äitiyttä ja siihen on muu syy kuin se, ettei 17 §:ssä tarkoitettua hyväksymistä ole saatu.

Jos se, jonka äitiydestä on kysymys, kuolee kanteen ollessa vireillä, hänen oikeudenomistajansa tulevat hänen sijaansa.

26 §

Kanneoikeuden rajoitukset

Sen, joka katsoo olevansa lapsen äiti, on pantava kanne vireille vuoden kuluessa siitä päivästä, jona hän sai tiedon 25 §:n 2 momentissa tarkoitetusta Digi- ja väestötietoviraston päätöksestä.

34 §

Äitiyden kumoamisen perusteet

Äitiys, joka on Digi- ja väestötietoviraston päätöksellä vahvistettu, on tuomioistuimen päätöksellä kumottava, jos on selvitetty, ettei äidiksi vahvistetun ja lapsen välillä ole 3 §:n 1 momentissa tarkoitettua suhdetta.

35 §

Äitiyden kumoamista koskevan asian asianosaiset

Äitiyden kumoamista koskevan kanteen saa nostaa lapsi, lapsen synnyttänyt äiti tai se, jonka äitiys on Digi- ja väestötietoviraston päätöksellä vahvistettu.

---

37 §

Kuoleman vaikutus kanneoikeuteen ja vastaajan puhevallan käyttöön

---

Jos se, jonka äitiys on Digi- ja väestötietoviraston päätöksellä vahvistettu, on kuollut, vastajaksi on haastettava hänen oikeudenomistajansa. Jos lapsen synnyttänyt äiti on kuollut, hänen oikeudenomistajiaan ei haasteta vastaajiksi.

38 §

Määräaika kanteen nostamiselle

Lapsen synnyttäneen äidin ja sen, jonka äitiys on Digi- ja väestötietoviraston päätöksellä vahvistettu, on pantava äitiyden kumoamista koskeva kanne vireille kahden vuoden kuluessa siitä, kun äitiys on vahvistettu.

Kanne voidaan tutkia, vaikka se olisi pantu vireille määräajan päättymisen jälkeen, jos 1 momentissa tarkoitettulla kantajalla on ollut laillinen este tai hän näyttää muun erittäin painavan syyn, jonka vuoksi kannetta ei ole aikaisemmin nostettu. Kanne on kuitenkin jätettävä tutkimatta, jos sitä ei ole nostettu viipymättä sen jälkeen, kun syy kanteen nostamatta jättämiselle oli poistunut.

Jos se, jonka äitiys on Digi- ja väestötietoviraston päätöksellä vahvistettu, on kuollut menettämättä kanneoikeuttaan, on eloon jääneellä puolisollla sekä jokaisella, joka lapsen ohella tai lapsen jälkeen on vainajan lähin perillinen, oikeus nostaa kanne vuoden kuluessa kuolemasta tai, jos vainajalla vielä olisi ollut käytettävissään pitempi aika kanteen nostamiseen, tuon ajan kuluessa.

52 §

Lain soveltaminen eräissä tapauksissa

HE 10/2019 vp

Jos lapsella tämän lain nojalla on kaksi äitiä, sovellettaessa kotikuntalain (201/1994) 2 ja 6 a §:ää lapsen synnyttäneeseen äitiin sovelletaan, mitä mainituissa pykälissä säädetään äidistä, ja tämän lain 3 §:n 1 momentissa tarkoitettuun äitiin sovelletaan, mitä mainituissa pykälissä säädetään isästä.

53 §

Tarkemmat säännökset

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarvittaessa tarkemmin:

- 1) Digi- ja väestötietoviraston toimintatavoista, kun äitiys on vahvistettu viraston päätöksellä;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

32.

Laki

Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain soveltamisala

Tässä laissa säädetään Digi- ja väestötietoviraston henkilörekistereistä, joita ovat avioehtoasioiden rekisteri, avioliittoasioiden rekisteri, lahjoitusasioiden rekisteri, vihkimisoikeusrekisteri sekä holhousasioiden rekisteri.

2 §

Rekisterin tietojen käsittelyn tarkoitus

Avioehtoasioiden rekisterin, avioliittoasioiden rekisterin ja lahjoitusasioiden rekisterin tietojen käsittelyn tarkoitus on yksityishenkilöiden välisten oikeustoimien rekisteröitäväksi jättämiseen tai rekisteröintiin liittyvien oikeusvaikutusten voimaan saattaminen sekä tietojen saattaminen julkisiksi.

Vihkimisoikeusrekisterin tietojen käsittelyn tarkoitus on myönnettyjen vihkimisoikeuksien hallinnointi ja valvonta sekä avioliittojen pätevyyden selvittäminen. Vihkimisoikeusrekisteri sisältää tiedot avioliittolain (234/1929) ja vihkimisoikeudesta annetun lain (/) nojalla myönnettyistä vihkimisoikeuksista.

Holhousasioiden rekisterin tietojen käsittelyn tarkoitus on holhoustoimesta annetussa laissa (442/1999) tarkoitetun edunvalvojan ja edunvalvontavaltuutuksesta annetussa laissa (648/2007) tarkoitetun valtuutetun toiminnan valvominen ja kolmansien oikeuden turvaaminen.

3 §

Viranomaiset

Tässä laissa tarkoitettujen rekisterien rekisterinpitäjiä ovat Digi- ja väestötietovirasto sekä Ahvenanmaan valtionvirasto. Kumpikin rekisterinpitäjä vastaa omassa toiminnassaan rekistereihin tallennettavien tietojen ja rekisteröintiin liittyvien asiakirjojen luovutuksesta, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 (yleinen tietosuojasetus) III luvussa säädettyjen rekisteröidyn oikeuksien toteuttamisesta sekä mainitun asetuksen 5 artiklan 2 kohdassa, 24 ja 25 artiklassa ja 31—34 artiklassa säädettyistä rekisterinpitäjän velvollisuuksista ja vastuista.

Digi- ja väestötietovirasto vastaa muista kuin 1 momentissa tarkoitetuista rekisterinpitäjän tehtävistä siltä osin kuin tässä laissa ei toisin säädetä.

2 luku

Rekistereihin tallennettavat tiedot

4 §

Avioehtoasioiden rekisteriin tallennettavat tiedot

Avioehtoasioiden rekisteriin tallennetaan tiedot avioliittolain 35 §:n 4 momentissa tarkoitetusta ilmoituksesta avio-oikeuden poistamisesta, 43 §:n 1 momentissa tarkoitetusta avioehtosopimuksesta, 104 §:n 2 momentissa tarkoitetusta osituskirjasta sekä 135 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetuista sopimuksista seuraavasti:

- 1) puolisoiden nimet ja henkilötunnukset tai henkilötunnuksen puuttuessa syntymäaika;
- 2) puolisoiden kotikunnat tai asuinvaltiot;
- 3) avioliiton solmimispäivä;
- 4) avioliiton purkautumispäivä ja purkautumisen peruste;
- 5) asiakirjan laji ja päiväys;
- 6) rekisteröinnin perusteena olevan ilmoituksen vastaanottamispäivä;
- 7) rekisteriviranomaisen nimi, asiakirjan rekisteröintipäivä ja asian tunnistetiedot.

Avioehtoasioiden rekisteriin tallennetaan lisäksi 1 momentissa tarkoitetut tiedot seuraavista asiakirjoista:

1) tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta tuomioistuimen toimivallan, sovellettavan lain sekä päätösten tunnustamisen ja täytäntöönpanon alalla aviovarallisuussuhteita koskevissa asioissa annetun neuvoston asetuksen (EU) 2016/1103 22 artiklassa tarkoitettu sovellettavaa lakia koskeva sopimus;

2) tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta tuomioistuimen toimivallan, sovellettavan lain sekä päätösten tunnustamisen ja täytäntöönpanon alalla rekisteröityjen parisuhteiden varallisuusoi-keudellisia vaikutuksia koskevissa asioissa annetun neuvoston asetuksen (EU) 2016/1104 22 artiklassa tarkoitettu sovellettavaa lakia koskeva sopimus.

5 §

Avoliittoasioiden rekisteriin tallennettavat tiedot

Avoliittoasioiden rekisteriin tallennetaan tiedot avopuolisoiden yhteistalouden purkamisesta annetun lain (26/2011) 11 §:ssä tarkoitetuista omaisuuden erottelukirjasta, hyvitystä koskevasta sopimuksesta tai muusta asiakirjasta seuraavasti:

- 1) avopuolisoiden nimet ja henkilötunnukset tai henkilötunnuksen puuttuessa syntymäaika;
- 2) avopuolisoiden kotikunnat tai asuinvaltiot;
- 3) asiakirjan laji ja päiväys;
- 4) rekisteröinnin perusteena olevan ilmoituksen vastaanottamispäivä;
- 5) rekisteriviranomaisen nimi, asiakirjan rekisteröintipäivä ja asian tunnistetiedot.

6 §

Lahjoitusasioiden rekisteriin tallennettavat tiedot

Lahjoitusasioiden rekisteriin tallennetaan tiedot lahjanlupauslain (625/1947) 6 §:ssä tarkoitetusta lahjoituksesta koskevasta ilmoituksesta seuraavasti:

- 1) lahjanantajan nimi ja henkilötunnus tai sen puuttuessa syntymäaika;
- 2) lahjansaajan nimi ja henkilötunnus tai sen puuttuessa syntymäaika;
- 3) lahjanantajan kotikunta tai asuinvaltio;

HE 10/2019 vp

- 4) lahjan kohde;
- 5) lahjan antamisen ajankohta;
- 6) rekisteröinnin perusteena olevan ilmoituksen vastaanottamispäivä;
- 7) rekisteriviranomaisen nimi, ilmoituksen rekisteröintipäivä ja asian tunnistetiedot.

7 §

Vihkimisoikeusrekisteriin tallennettavat tiedot

Kun vihkimisoikeus on myönnetty vihkimisoikeudesta annetun lain tai avioliittolain 17 a §:n 2 momentin taikka 112 tai 113 §:n nojalla, vihkimisoikeusrekisteriin voidaan tallentaa seuraavat tiedot:

- 1) vihkimisoikeutta hakeneen yhdyskunnan nimi ja kotipaikka;
- 2) vihkijän nimi ja henkilötunnus tai sen puuttuessa syntymäaika;
- 3) vihkijän virka-asema taikka ammatti- tai tehtävänimike ja asemapaikka;
- 4) vihkimisoikeudelle mahdollisesti asetetut ehdot tai rajoitukset sekä vihkimisoikeuden sisältö;

5) vihkimisoikeuden myöntänyt viranomainen, myöntämispäätöksen antopäivä ja voimassaoloaika;

- 6) peruuttamispäätöksen tai väliaikaisen määräyksen sisältö, antopäivä ja voimassaoloaika.

Kun vihkimisoikeus on liitetty tiettyyn virkaan, toimeen tai tehtävään, vihkimisoikeusrekisteriin voidaan tallentaa lisäksi seuraavat tiedot:

- 1) vihkimisoikeuden saaneen viranomaisen tai yhteisön nimi ja kotipaikka;
- 2) virka, toimi tai tehtävä, johon vihkimisoikeus on liitetty.

8 §

Holhousasioiden rekisteriin tallennettavat tiedot

Holhousasioiden rekisteriin tallennetaan tiedot holhoustoimesta annetun lain 7 luvussa tarkoitettua edunvalvonnasta ja edunvalvontavaltuutuksesta annetun lain 27 §:ssä tarkoitettua edunvalvontavaltuutuksesta seuraavasti:

1) edunvalvojan ja hänen päämiehensä tai edunvalvontavaltuutetun ja valtuuttajan nimi, osoite ja kotikunta sekä henkilötunnus tai sen puuttuessa syntymäaika;

2) tiedot päämiehen toimintakelpoisuuden rajoittamisesta ja toimintakelpoisuuden rajoituksen sisällöstä;

3) tiedot tuomioistuimen tai holhousviranomaisen määräämän edunvalvojan tai edunvalvontavaltuutetun tehtävän alkamisesta ja päättymisestä sekä edunvalvojan tehtävän sisällöstä;

4) tiedot edunvalvontavaltuutuksen vahvistamisesta ja vahvistetun valtuutuksen lakkaamisesta;

5) tiedot siitä, mikä viranomainen on määrännyt edunvalvojan, päättänyt päämiehen toimintakelpoisuuden rajoittamisesta tai vahvistanut edunvalvontavaltuutuksen;

6) tiedot edunvalvojan tai edunvalvontavaltuutetun toimintaa valvovasta viranomaisesta;

7) tieto päämiehen, edunvalvojan, valtuuttajan tai valtuutetun kuolemasta.

Kun edunvalvojaksi on määrätty yleinen edunvalvoja, edunvalvojan nimen, henkilötunnuksen, osoitteen ja kotikunnan asemesta rekisteriin tallennetaan palveluntuottajan nimi ja muut palveluntuottajan yksilöimiseksi tarpeelliset tiedot, edunvalvojan nimike sekä, jos palveluntuottajalla on useampi kuin yksi yleinen edunvalvoja, edunvalvojan järjestysnumero.

Jos edunvalvoja tai valtuutettu vaihtuu taikka edunvalvojan tai valtuutetun tehtävää taikka päämiehen toimintakelpoisuuden rajoitusta muutetaan, rekisteriin tallennetaan tieto siitä, mistä

HE 10/2019 vp

alkaen muutos on voimassa. Kun edunvalvontavaltuutus vahvistetaan varavaltuutetun tai toissijaisen valtuutetun osalta, rekisteriin tallennetaan häntä koskevat 1 momentin 1, 4 ja 5 kohdissa tarkoitetut tiedot.

Rekisteriin saadaan lisäksi tallentaa tieto edunvalvontavaltuutuksen sisällöstä sekä sellaisia rekisterin käyttötarkoituksen kannalta tarpeellisia lisätietoja, jotka eivät ole henkilötietoja.

Mitä edellä säädetään edunvalvojasta ja päämiehestä, on sovellettava kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain (746/2011) 39 §:ssä sekä kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010) 56 §:ssä tarkoitettuun lapsen edustajaan ja lapseen silloin, kun edustajan määräämistä koskeva tieto on tallennettava holhousasioiden rekisteriin.

9 §

Tarkemmat säännökset

Tarkempia säännöksiä 8 §:ssä tarkoitettujen tietojen tallentamisen ajankohdasta sekä edunvalvontavaltuutuksesta tallennettavien 8 §:n 4 momentissa tarkoitettujen lisätietojen yksityiskohtaisesta sisällöstä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

3 luku

Tietojen käyttö

10 §

Rekisterien tietojen luovuttaminen

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään, jokaisella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada tieto 4—7 §:ssä tarkoitettuihin rekistereihin tallennetuista tiedoista. Kotikuntaa koskevan tiedon voi kuitenkin saada vain, jos tieto on julkinen.

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään ja jollei 12 §:n 1 momentista muuta johdu, jokaisella on oikeus saada 8 §:ssä tarkoitettu holhousasioiden rekisteristä tieto siitä, onko tietylle henkilölle määrätty edunvalvoja, kuka on henkilön edunvalvoja, mikä on edunvalvojan tehtävä sekä onko ja millä tavoin henkilön toimintakelpoisuutta rajoitettu.

Mitä 2 momentissa säädetään edunvalvojasta, sovelletaan myös edunvalvontavaltuutettuun.

Valtion tai kunnan viranomaisella ja Kansaneläkelaitoksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä saada tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot holhousasioiden rekisteristä.

Siitä poiketen, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, henkilötunnuksen saa antaa nähtäväksi tai luovuttaa vain, jos tiedon käyttäjällä on oikeus käsitellä tunnusta tietosuojalain (1050/2018), henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä annetun lain (1054/2018) tai muun lain perusteella.

Asianosaisen, edunvalvojan ja edunvalvontavaltuutetun oikeudesta tiedonsaantiin säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 11 §:ssä.

11 §

Tietojen luovuttamistavat

HE 10/2019 vp

Rekistereiden tietojen luovuttamisesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:ssä. Poiketen siitä, mitä mainitun lain 16 §:n 3 momentissa säädetään, jokaisella on oikeus saada tiettyä henkilöä koskevat rekisteriin merkityt tiedot kopiona tai tulosteena.

Teknisen rajapinnan ja katseluyhteyden avaamisesta ja tietojen luovuttamisesta niiden avulla päättää Digi- ja väestötietovirasto. Teknisen rajapinnan ja katseluyhteyden avaamisesta ja tietojen luovuttamisesta niiden avulla säädetään julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019) 22—24 §:ssä.

12 §

Tietojen säilyttäminen rekistereissä

Holhousasioiden rekisteriin merkityt tiedot on säilytettävä kymmenen vuoden ajan siitä, kun edunvalvonta on päättynyt tai edunvalvontavaltuutus on lakannut olemasta voimassa. Sen jälkeen, kun edunvalvonta on päättynyt tai edunvalvontavaltuutus on lakannut olemasta voimassa, oikeus saada holhousasioiden rekisteristä tieto 10 §:n 2 momentin nojalla on ainoastaan sillä, joka tarvitsee tietoa etujensa, oikeuksiensa tai velvollisuuksiensa hoitamiseksi.

Muihin tässä laissa tarkoitettuihin rekistereihin merkityt tiedot säilytetään pysyvästi.

Edellä 3 §:n 1 momentissa mainitun asetuksen 18 artiklan 1 kohdan a alakohtaa ei sovelleta tämän lain mukaiseen tietojen käsittelyyn.

Jos rekisteröidyn, muun asianosaisen tai rekisterinpitäjän oikeuksien turvaamiseksi on tarpeen, virheelliseksi todettu tieto on kuitenkin merkittävä virheelliseksi ja säilytettävä. Tällaista tietoa saa käyttää vain, kun se on välttämätöntä rekisteröidyn, muun asianosaisen tai rekisterinpitäjän oikeuksien turvaamiseksi. Virheelliseksi todettu tieto on poistettava heti, kun tiedon säilyttäminen ei ole enää tarpeen.

4 luku

Erinäiset säännökset

13 §

Muutoksenhaku

Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään.

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

14 §

Maksut

Digi- ja väestötietoviraston tämän lain mukaisista suoritteista peritään maksut valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädettyjen perusteiden mukaan.

15 §

Voimaantulo

HE 10/2019 vp

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .
Tällä lailla kumotaan maistraattien eräistä henkilörekistereistä annettu laki (57/2005).

33.

Laki

vihkimisoikeudesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lain soveltamisala

Oikeus vihkiä avioliittoon rekisteröidyssä uskonnollisessa yhdyskunnassa voidaan myöntää siten kuin tässä laissa säädetään.

2 §

Vihkimisoikeuden myöntämisen edellytykset

Vihkimisoikeus voidaan myöntää uskonnonvapauslain (453/2003) mukaisesti rekisteröidyn uskonnollisen yhdyskunnan hakemuksesta sen jäsenelle:

- 1) joka on täysi-ikäinen;
- 2) jonka toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu;
- 3) joka on antanut kirjallisen suostumuksensa vihkijänä toimimiseen; ja
- 4) joka on perehtynyt vihkimisen edellytyksiin ja toimittamiseen sekä vihkijän velvollisuuksiin ja vastuuseen.

Vihkimisoikeutta ei saa myöntää, jos on perusteltua aihetta epäillä, että se, jolle vihkimisoikeutta haetaan, on kykenemätön tai sopimaton toimimaan vihkijänä.

3 §

Toimivaltainen viranomainen

Vihkimisoikeuden myöntää Digi- ja väestötietovirasto.

Ahvenanmaan maakunnassa vihkimisoikeuden myöntää kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto. Mitä 4 ja 6—8 §:ssä säädetään Digi- ja väestötietovirastosta, sovelletaan myös Ahvenanmaan valtionvirastoon sen toimialueella.

4 §

Vihkimisoikeuden hakeminen

Digi- ja väestötietovirastolle toimitettavasta hakemuksesta tulee käydä ilmi hakijan nimi ja kotipaikka sekä sen henkilön nimi, jolle vihkimisoikeutta haetaan, ja hänen henkilötunnuksensa tai sen puuttuessa syntymäaikansa. Hakemukseen tulee liittää asianomaisen kirjallinen suostumus vihkijänä toimimiseen sekä selvitys 2 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetusta perehtyneisyydestä vihkijän tehtävään.

5 §

Vihkijän velvollisuudet ja vastuu

HE 10/2019 vp

Sen, jolle on myönnetty vihkimisoikeus, on hoidettava tehtävänsä huolellisesti ja asianmukaisesti. Vihkiä voidaan myös muulla kuin suomen tai ruotsin kielellä. Vihkimiseen sovelletaan muutoin, mitä kirkollisesta vihkimisestä säädetään avioliittolaissa (234/1929) ja sen nojalla.

Vihkijään sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen toimittaessaan vihkimisiä ja hoitaessaan niihin liittyviä tehtäviä.

6 §

Valvonta

Digi- ja väestötietovirasto valvoo vihkimisoikeuden käyttämistä.

Digi- ja väestötietovirastolla on oikeus saada valvontaa varten tarpeellisia tietoja vihkijältä ja vihkimisoikeutta hakeneelta yhdyskunnalta.

7 §

Vihkimisoikeuden peruuttaminen

Digi- ja väestötietoviraston on peruutettava vihkimisoikeus, jos vihkijä tai vihkimisoikeutta hakenut yhdyskunta sitä pyytää.

Digi- ja väestötietovirasto voi antaa vihkijälle huomautuksen, jos tämä on rikkonut vihkimistä koskevia säännöksiä tai jos valvonnassa on havaittu muita puutteita vihkimisoikeuden käyttämisessä.

Digi- ja väestötietovirasto voi omasta aloitteestaan peruuttaa vihkimisoikeuden määräajaksi tai kokonaan, jos 2 §:n 1 momentissa säädetyt edellytykset eivät enää täyty taikka jos vihkimistä koskevia säännöksiä on rikottu olennaisesti tai tämän pykälän 2 momentissa tarkoitettua huomautuksesta huolimatta toistuvasti.

Muun kuin yhdyskunnan aloitteesta tehty peruuttamispäätös on annettava tiedoksi yhdyskunnalle.

8 §

Väliaikainen määräys

Jos siihen on painavia syitä, Digi- ja väestötietovirasto voi vihkimisoikeuden peruuttamista koskevassa asiassa antaa väliaikaisen määräyksen, jolla vihkimisoikeus väliaikaisesti peruutetaan. Määräys voidaan antaa vihkijää kuulematta.

Väliaikainen määräys on voimassa, kunnes Digi- ja väestötietovirasto lopullisesti päättää asiasta, jollei määräystä sitä ennen peruuteta tai muuteta.

Väliaikaiseen määräykseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

9 §

Muutoksenhaku

Edellä 2 ja 7 §:ssä tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään.

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

HE 10/2019 vp

10 §

Päätöksen noudattaminen

Vihkimisoikeuden myöntämistä ja sen peruuttamista koskevaa päätöstä noudatetaan, vaikka päätös ei ole saanut lainvoimaa, jollei muutoksenhakutuomioistuin toisin määrää.

11 §

Vihkimisoikeusrekisteri

Tämän lain ja avioliittolain nojalla myönnettyjen vihkimisoikeuksien tallentamisesta vihkimisoikeusrekisteriin säädetään Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annetussa laissa (/).

12 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .
Tällä lailla kumotaan vihkimisoikeudesta annettu laki (571/2008).

34.

Laki

tietyjen yleisten asiakirjojen esittämistä koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tietyjen yleisten asiakirjojen esittämistä koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta annetun lain (1161/2018) 2 § ja 3 §:n 1 momentti seuraavasti:

2 §

Keskusviranomainen

Asetuksen 15 artiklan 1 kohdan mukaisena keskusviranomaisena toimii Digi- ja väestötietovirasto.

3 §

Monikieliset vakiolomakkeet

Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston on pyynnöstä liitettävä asetuksessa tarkoitettu monikielinen vakiolomake syntymää, henkilön elossaoloa, kuolemaa, avioliittoa, rekisteröityä parisuhdetta sekä koti- ja asuinpaikkaa koskeviin asetuksessa tarkoitettuihin yleisiin asiakirjoihin, jotka se antaa väestötietojärjestelmässä olevien tietojen perusteella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä   kuuta 20   .

35.

Laki

kansainvälisten parienvarallisuussuhteita koskevien neuvoston asetusten soveltamisesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kansainvälisten parienvarallisuussuhteita koskevien neuvoston asetusten soveltamisesta annetun lain (56/2019) 2 § seuraavasti:

2 §

Sovellettavaa lakia koskevan sopimuksen rekisteröinti

Aviovarallisuusasetuksen 22 artiklassa ja parisuhdevarallisuusasetuksen 22 artiklassa tarkoitettu sovellettavaa lakia koskeva sopimus jätetään Digi- ja väestötietoviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston rekisteröitäväksi noudattaen, mitä avioliittolain (234/1929) 43 §:ssä säädetään avioehtosopimuksesta ja mitä Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annetussa laissa (/) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

36.

Laki

pohjoismaiden välillä tehdyn avioliittoa, lapseksiottamista ja holhousta koskevia kansainvälisyksityisoikeudellisia määräyksiä sisältävän sopimuksen muuttamisesta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan pohjoismaiden välillä tehdyn avioliittoa, lapseksiottamista ja holhousta koskevia kansainvälisyksityisoikeudellisia määräyksiä sisältävän sopimuksen muuttamisesta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain (828/2007) 2 §:n 1 momentti ja 3 § seuraavasti:

2 §

Avioehtosopimukseen tai toisen sopimusvaltion lain soveltamisesta tehtyyn lainvalintasopimukseen pohjoismaisen avioliittokonvention 3 artiklassa tarkoitettujen puolisoitten välillä, joiden asuinpaikka on Suomessa, ei voida vedota puolison velkojaa vastaan, jollei sopimusta ole jätetty Digi- ja väestötietovirastoon tai Ahvenanmaan valtionvirastoon rekisteröitäväksi siten kuin avioliittolain (234/1929) 43 §:ssä säädetään.

-----

3 §

Edellä 2 §:ssä tarkoitettujen sopimusten rekisteröinnistä ja rekisteriin tallennettavista tiedoista on voimassa, mitä Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annetussa laissa (/) säädetään avioliittolaissa tarkoitetuista vastaavista asiakirjoista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä   kuuta 20   .

37.

Laki

kansalaisuuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kansalaisuuslain (359/2003) 34 §:n 2 momentin 3 kohdan a alakohta, 38 ja 39 §
sekä 40 §:n 2 momentti,
sellaisina kuin niistä ovat 34 §:n 2 momentin 3 kohdan a alakohta laissa 971/2014 sekä 39 §
ja 40 §:n 2 momentti laissa 974/2007, seuraavasti:

34 §

Kansalaisuuden säilyttäminen täytettäessä 22 vuotta

Riittävä yhteys katsotaan olevan, jos:

---

3) henkilö on 18 vuotta täytettyään, mutta ennen 22 ikävuoden täyttämistä:
a) ilmoittanut kirjallisesti Suomen edustustolle, Digi- ja väestötietovirastolle tai Ahvenanmaan valtionvirastolle haluavansa säilyttää Suomen kansalaisuuden;

---

38 §

Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston kansalaisuuden määrittämiseen liittyvät tehtävät

Henkilön säilyttäessä Suomen kansalaisuuden 22-vuotiaana riittävän yhteyden perusteella Digi- ja väestötietovirasto tai Ahvenanmaan valtionvirasto merkitsee asian väestötietojärjestelmään ja ilmoittaa merkinnästä asianosaiselle.

Väestötietojärjestelmästä poimitaan säännöllisesti 22 vuotta täyttäneet Suomen ja jonkin vieraan valtion kansalaiseksi merkityt henkilöt. Jos henkilö on menettänyt Suomen kansalaisuuden 22 vuotta täyttyessään, koska hänellä ei ole ollut riittävää yhteyttä Suomeen, Digi- ja väestötietovirasto tai Ahvenanmaan valtionvirasto tekee asiasta merkinnän väestötietojärjestelmään ja ilmoittaa tästä asianosaiselle, jos hänen osoitteensa on tiedossa.

39 §

Asianosaisen tietojenantovelvollisuus

Asianosaisen tulee antaa Maahanmuuttovirastolle ja 38 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa Digi- ja väestötietovirastolle tai Ahvenanmaan valtionvirastolle kansalaisuusaseman määrittämistä varten tiedossaan olevat kansalaisuuden saamiseen ja menettämiseen liittyvät tiedot sekä avustaa tarvittavien tietojen ja asiakirjojen saamisessa niiltä osin kuin avustamista voidaan häneltä kohtuudella vaatia.

40 §

Viranomaisten keskinäinen ilmoitusvelvollisuus

HE 10/2019 vp

Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan valtionvirasto ilmoittavat Maahanmuuttovirastolle Suomessa syntyneestä lapsesta, jos lapsen vanhemmat on väestötietojärjestelmään merkitty kansalaisuudettomiksi tai jos vanhempien kansalaisuus on tuntematon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä   kuuta 20   .

38.

Laki

henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 16 ja 22 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain (616/2019) 16 §:n 1 momentin 11 kohta ja 22 §:n 1 momentin 16 kohta seuraavasti:

16 §

Poliisin oikeus saada tietoja eräistä rekistereistä ja tietojärjestelmistä

Poliisilla on sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, oikeus saada tehtäviensä suorittamista ja henkilörekisteriensä ylläpitämistä varten salassapitosäynnösten estämättä teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona tietoja rekistereistä siten kuin käytännön menettelyistä asianomaisen rekisterinpitäjän kanssa sovitaan, seuraavasti:

11) väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 13—17 §:ssä tarkoitetuista tiedoista;

22 §

Muu henkilötietojen luovuttaminen viranomaisille

Poliisi saa salassapitosäynnösten estämättä luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona 5—8 ja 12 §:ssä tarkoitettuja henkilötietoja viranomaisen laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi, seuraavasti:

16) Digi- ja väestötietovirastolle tai Ahvenanmaan valtionvirastolle kansalaisuuslain (359/2003) 38 §:ssä tarkoitettua tehtävää varten;

Tämä laki tulee voimaan päivänä   kuuta 20   .

39.

Laki

ulkomaalaislain 138 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkomaalaislain (301/2004) 138 §:n 2 momentin 4 kohta, sellaisena kuin se on laissa 458/2009, seuraavasti:

138 §

Muukalaispassin ja pakolaisen matkustusasiakirjan peruuttaminen

---

Muukalaispassi tai pakolaisen matkustusasiakirja voidaan peruuttaa, jos:

---

4) Digi- ja väestötietovirasto on erityisestä syystä peruuttanut asiakirjan tekniseen osaan talletettujen tietojen aitouden ja eheyden varmistamiseen tai sormenjälkien lukemiseen liittyvän varmenteen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 .

40.

Laki

passilain 5 c ja 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan passilain (671/2006) 5 c §:n 2 momentti ja 21 §:n 3 momentin 5 kohta, sellaisina
kuin ne ovat laissa 456/2009, seuraavasti:

5 c §

Passin teknisen osan tietojen tietoturva

Tekniseen osaan talletettujen tietojen aitouden ja eheyden varmistamiseen liittyvät sekä sor-
menjälkien lukemisessa tarvittavat varmenteet luo Digi- ja väestötietovirasto.

-----
21 §

Passin peruuttamisen edellytykset

Passi voidaan peruuttaa, jos:
-----

5) Digi- ja väestötietovirasto on erityisestä syystä peruuttanut 5 c §:n 2 momentissa tarkoitetun
varmenteen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 _____.

41.

Laki

häätäkeskustoiminnasta annetun lain 19 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan häätäkeskustoiminnasta annetun lain (692/2010) 19 §:n 1 momentin 9 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1172/2016, seuraavasti:

19 §

Tiedonsaantioikeus rekistereistä

Hätäkeskuslaitoksella ja sen henkilöstöön kuuluvalla on Hätäkeskuslaitokselle laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi oikeus salassapitosäännösten estämättä saada tehtävän alkutoimenpiteiden tai työturvallisuuden varmistamiseksi taikka asianomaisen tehtävää hoitavan viranomaisen tai yksikön tukemiseksi tarpeellisia tietoja maksutta asianomaisen rekisterinpitäjän kanssa sovitulla tavalla. Tässä tarkoituksessa Hätäkeskuslaitoksella ja sen henkilöstöön kuuluvalla on oikeus saada:

---

9) väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 13—17 §:ssä tarkoitettuja tietoja;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

42.

Laki

pelastuslain 89 ja 90 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan pelastuslain (379/2011) 89 §:n 2 momentin 2 kohta ja 3 momentin johdantokappaleen suomenkielinen sanamuoto sekä 1 kohta sekä 90 §:n 1 momentin 1 kohta, sellaisina kuin niistä ovat 89 §:n 2 momentin 2 kohta ja 3 momentin johdantokappaleen suomenkielinen sanamuoto sekä 1 kohta laissa 1353/2018, seuraavasti:

89 §

Tiedonsaantioikeus pelastustoimintaa ja valvontatehtäviä varten

---

Tässä tarkoituksessa pelastusviranomaisella on oikeus saada tietoja sekä valvontatehtävien hoitamista että pelastustoiminnan suunnittelua ja toteutusta varten:

---

2) väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009)

- a) 13 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetusta täydellisestä nimestä;
- b) 13 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetusta henkilötunnuksesta;
- c) 13 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetusta kotikunnasta ja siellä olevasta asuinpaikasta, tilapäisestä asuinpaikasta sekä sellaiset tiedot kiinteistöstä, rakennuksesta ja huoneistosta, jotka yksilöivät henkilön kotikunnan ja siellä olevan asuinpaikan;
- d) 13 §:n 1 momentin 20 kohdassa tarkoitetusta henkilön ilmoittamasta äidinkielestä ja asiantikielestä;
- e) 13 §:n 1 momentin 22 kohdassa tarkoitetusta henkilön ilmoittamasta postiosoitteesta ja muusta yhteystiedosta sekä ammatista;
- f) 14 §:ssä tarkoitetuista tiedoista;
- g) 15 §:ssä tarkoitetuista tiedoista;
- h) 16 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuista huoneistosta ja sen ominaisuuksia kuvaavista tiedoista;
- i) 16 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetuista asuinhuoneiston hallintaperustetta ja käytösäoloa koskevista tiedoista;

Pelastusviranomaisella on sen lisäksi mitä 2 momentissa säädetään, oikeus saada valvontatehtävien hoitamista varten tietoja:

- 1) väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain:
    - a) 13 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetusta siviilisäädystä;
    - b) 13 §:n 1 momentin 14 kohdassa tarkoitetusta kansalaisuudesta;
-

90 §

Oikeus saada tietoja väestönsuojelutehtäviä varten

Pelastusviranomaisella on oikeus salassapitosäännösten estämättä henkilöstön varaamiseksi väestönsuojelutehtäviin saada maksutta:

1) väestötietojärjestelmästä tarpeelliset väestötiedot;

Tämä laki tulee voimaan päivänä   kuuta 20   .

43.

Laki

henkilökorttilain 3 ja 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan henkilökorttilain (663/2016) 3 §:n 1 momentti ja 8 §:n 2 momentti seuraavasti:

3 §

Kansalaisvarmenne

Henkilökorttiin sisältyy väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 61 §:n 3 momentissa tarkoitettu Digi- ja väestötietoviraston myöntämä kansalaisvarmenne.

---

8 §

Henkilökortin tietojen oikeellisuus ja tarkistaminen

Digi- ja väestötietovirasto vastaa ainoastaan niistä henkilökortin tiedoista, jotka se on tallentanut kortille.

Tämä laki tulee voimaan päivänä   kuuta 20   .

44.

Laki

henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa annetun lain (332/2019) 29 §:n 1 momentin 12 kohta, 36 §:n 1 momentin 1 kohta ja 37 §:n 1 momentin johdantokappaleen suomenkielinen sanamuoto sekä 1 kohta seuraavasti:

29 §

Oikeus luovuttaa henkilötietoja lakisääteisten tehtävien suorittamiseksi

Puolustusvoimat saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa teknisellä käyttöyhteydellä tai tietojoukkona muulle viranomaiselle ja julkista tehtävää hoitamaan asetetulle yhteisölle henkilötietoja, jotka ovat tarpeen tämän laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi, seuraavasti:

12) Digi- ja väestötietovirastolle tiedon varusmiespalveluksen suorittamisesta kansalaisuutta koskevan rekisterimerkinnän tekemistä varten;

36 §

Oikeus saada henkilötietoja sotilasoikeudenhoitoa koskevien asioiden hoitamista varten

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, Puolustusvoimilla on oikeus saada sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetun lain 5 luvussa tarkoitettujen esitutkintatehtävien suorittamiseksi salassapitosäännösten estämättä tarpeellisia tietoja seuraavasti:

1) väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 13—17 §:ssä tarkoitettuja tietoja väestötietojärjestelmästä;

37 §

Oikeus saada henkilötietoja sotilastiedustelutehtävien sekä rikosten ennalta estämis- ja paljastamistehtävien hoitamista varten

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, Puolustusvoimilla on oikeus saada sotilastiedustelutehtävien sekä sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta annetun lain 86 §:n 1 momentissa tarkoitettujen rikosten ennalta estämis- ja paljastamistehtävien suorittamiseksi salassapitosäännösten estämättä tarpeellisia tietoja seuraavasti:

1) väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain 13—17 §:ssä tarkoitettuja tietoja;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

45.

Laki

valtion paikallishallinnon kehittämisen perusteista annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion paikallishallinnon kehittämisen perusteista annetun lain (126/1992) 1 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1187/2007, seuraavasti:

1 §

Lakia sovelletaan poliisitoimen, syyttäjäntoimen ja ulosottotoimen sekä, sen mukaan kuin erikseen säädetään, muun valtion paikallishallinnon aluejakoihin.

Tämä laki tulee voimaan päivänä   kuuta 20   .

46.

Laki

kotikuntalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan kotikuntalain (201/1994) 7 b §, sellaisena kuin se on laissa 669/2016,
muutetaan 1 §:n 2 momentti, 7 §, 7 a §:n 6 momentti, 7 c §:n otsikko ja 1 momentti, 7 e, 8 ja
9 §, 9 a §:n 2 momentti, 10 §:n 1 momentti sekä 11—13, 15 ja 17—19 §,
sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 2 momentti laissa 1095/2010, 7 § laeissa 219/2003, 1095/2010
ja 1377/2010, 7 a §:n 6 momentti, 7 c §:n otsikko ja 1 momentti, 8 §, 10 §:n 1 momentti sekä
12 ja 13 § laissa 624/2004, 7 e § laeissa 1095/2010 ja 669/2016, 9 §, 9 a §:n 2 momentti, 11 ja
15 § sekä 17—19 § laissa 669/2016, sekä
lisätään 1 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1650/1995 ja 1095/2010, uusi 4 momentti
seuraavasti:

1 §

Soveltamisala

Tämän lain mukaan määräytynyt kotikunta ja siellä oleva asuinpaikka sekä ulkomailla vaki-
naisesti asuvan Suomen kansalaisen väestökirjanpitokunta merkitään väestötietojärjestelmästä
ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) tarkoitettuun
väestötietojärjestelmään. Väestötietojärjestelmään merkitään myös henkilön ilmoittama tilapäi-
nen asuinpaikka.

Mitä 7 §:n 1, 2 ja 3 momentissa, 8 ja 9 §:ssä, 9 a §:ssä, 10 §:n 1 momentissa, 11—13 §:ssä,
15 §:ssä sekä 17 §:ssä säädetään Digi- ja väestötietovirastosta, sovelletaan Ahvenanmaan valti-
onvirastoon sen toimialueella.

7 §

Muuttajan ilmoitusvelvollisuus

Kun joku muuttaa kotikuntaa tai siellä olevaa asuinpaikkaa, hänen on aikaisintaan kuukautta
ennen muuttopäivää ja viimeistään viikon kuluttua muuttopäivästä ilmoitettava siitä Digi- ja
väestötietovirastolle. Ilmoituksen voi muuttavan henkilön puolesta tehdä myös hänen mukanaan
muuttava perheenjäsenensä. Ilmoitus on tehtävä myös 5 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tapauk-
sissa sekä, jos joku muuttaa asunnosta ja hänelle ei jää vakinaista asuntoa. Jos henkilö käyttää
3 a §:ssä säädettyä kotikunnan valinta-oikeuttaan sellaisessa tilanteessa, jossa hänet on jo aiem-
min sijoitettu perhehoitoon, laitoshoitoon tai asumispalvelujen avulla järjestettyyn asumiseen
toisen kunnan alueelle, henkilön tulee ilmoittaa tästä valinta-oikeuden käyttämisestä välittömästi
Digi- ja väestötietovirastolle.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu henkilö on lisäksi velvollinen antamaan itsestään Digi- ja
väestötietovirastolle kotikunnan ja siellä olevan asuinpaikan määräytymistä varten tarvittavia
lisätietoja.

Henkilön on ilmoitettava myös tilapäinen asuinpaikkansa Digi- ja väestötietovirastolle, jos
asuminen kestää yli kolme kuukautta. Tilapäiseen asuinpaikkaan sovelletaan, mitä 1 ja 2 mo-
mentissa sekä jäljempänä tässä laissa säädetään kotikunnasta ja siellä olevasta asuinpaikasta.

HE 10/2019 vp

Velvollisuudesta ilmoittaa henkilö- ja perhesuhdetietoja väestötietojärjestelmään säädetään väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetussa laissa.

7 a §

Muutto- ja maastamuuttoilmoitus

Digi- ja väestötietovirasto vahvistaa tässä pykälässä tarkoitettujen ilmoitusten kaavat.

7 c §

Ilmoituksen vastaanottaminen muualla kuin Digi- ja väestötietovirastossa

Muutto- ja maastamuuttoilmoitus voidaan jättää myös muulle viranomaiselle tai yhteisölle kuin Digi- ja väestötietovirastolle, jos siitä on sovittu viranomaisen tai yhteisön kanssa. Digi- ja väestötietovirasto voi tehdä sopimuksen muiden viranomaisten ja yhteisöjen kanssa muutto- ja maastamuuttoilmoitusten vastaanottamisesta ja toimittamisesta Digi- ja väestötietovirastolle.

---

7 e §

Muutto- ja maastamuuttoilmoituksen vastaanottamiseen liittyvät tehtävät

Ilmoituksen vastaanottajan on tarkastettava, että ilmoitus sisältää 7 a §:n 3—5 momentissa tarkoitettut tiedot. Jos ilmoituksen vastaanottaja on muu kuin Digi- ja väestötietovirasto, sen on toimitettava ilmoituksen sisältämät tiedot viivytyksettä Digi- ja väestötietovirastolle.

Ilmoitus, jonka on ottanut vastaan muu viranomainen tai yhteisö kuin Digi- ja väestötietovirasto, katsotaan tehdyksi 7 §:ssä säädettyssä määräajassa, jos se on otettu vastaan määräajan kuluessa.

8 §

Muu ilmoitusvelvollisuus

Rakennuksen omistaja tai tämän edustaja on tarvittaessa velvollinen antamaan Digi- ja väestötietovirastolle kotikunnan ja siellä olevan asuinpaikan määräytymistä, tilapäisen asuinpaikan merkitsemistä sekä väestötietojärjestelmään merkittyjen tietojen tarkistamista varten tarpeellisia, hallussaan olevia tietoja rakennuksessa asuvista tai asuneista.

Valtion ja kunnan viranomainen on tarvittaessa velvollinen antamaan tarpeellisia, hallussaan olevia tietoja Digi- ja väestötietovirastolle kotikunnan ja siellä olevan asuinpaikan määräytymistä, tilapäisen asuinpaikan merkitsemistä sekä väestötietojärjestelmään merkittyjen tietojen tarkistamista varten.

Huoneiston omistaja ja haltija ovat tarvittaessa velvollisia antamaan Digi- ja väestötietovirastolle kotikunnan ja siellä olevan asuinpaikan määräytymistä, tilapäisen asuinpaikan merkitsemistä sekä väestötietojärjestelmään merkittyjen tietojen tarkistamista varten tarpeellisia, hallussaan olevia tietoja huoneistossa asuvista tai asuneista.

9 §

Kotikuntaa, asuinpaikkaa ja väestökirjanpitokuntaa koskevan merkinnän tekeminen

Kun 7 a §:ssä tarkoitettu ilmoitus on tullut Digi- ja väestötietovirastolle, sen on ilman aiheutonta viivytystä ilmoituksen vastaanottamisesta tehtävä väestötietojärjestelmään ilmoituksen mukainen merkintä kotikunnasta ja siellä olevasta asuinpaikasta, tilapäisestä asuinpaikasta taikka merkittävä Suomen kansalaiselle väestökirjanpitokunta ulkomaille tapahtuneen vakinaisen muuton perusteella.

Jos Digi- ja väestötietovirasto on saanut muulta kuin henkilöltä itseltään tiedon kotikunnan tai siellä olevan asuinpaikan muuttumisesta taikka tiedon vakinaisesta muutosta ulkomaille, se voi tehdä tämän tiedon mukaisen merkinnän väestötietojärjestelmään, jos on ilmeistä, että tietoa voidaan pitää luotettavana.

Jos Digi- ja väestötietovirastolla on syytä epäillä 1 tai 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa ilmoitettuja tietoja ilmeisen virheellisiksi taikka jos ilmoitus on puutteellinen tai muuten sellainen, ettei sen perusteella voi tehdä luotettavaa merkintää, Digi- ja väestötietoviraston on tarvittaessa pyydettävä lisäselvitystä ilman aiheutonta viivytystä ilmoituksen saapumisesta.

9 a §

Kotikuntaa, asuinpaikkaa ja väestökirjanpitokuntaa koskeva merkintä eräissä tapauksissa

---

Jos rekisterinpitäjä ei voi saada tietoa henkilön asuinpaikasta tai hänen oleskelustaan Suomessa, henkilö voidaan merkitä väestötietojärjestelmässä tietymättömissä olevaksi. Jos henkilön asuinpaikasta tai hänen oleskelustaan Suomessa ei ole saatu tietymättömissä olevaksi merkitsemisen jälkeen viimeksi kuluneen kahden kalenterivuoden aikana tietoa, henkilö voidaan merkitä väestötietojärjestelmään vailla kotikuntaa olevaksi. Digi- ja väestötietoviraston on ennen vailla kotikuntaa olevaksi merkitsemistä selvítettävä elossa oloa ja asumista koskevia tietoja kyseisestä henkilöstä muilta viranomaisilta, joilla voidaan arvioida olevan elossa oloa ja asumista koskevia ajantasaisia tietoja.

---

10 §

Muuttopäivä

Muuttopäiväksi katsotaan ilmoitettu päivä, jos ilmoitus on tehty kuukauden kuluessa muutosta. Jos ilmoitus saapuu tämän jälkeen, muuttopäiväksi katsotaan ilmoituksen saapumispäivä. Jos Digi- ja väestötietovirasto tekee väestötietojärjestelmään merkinnän muutosta muulta kuin muuttavalta henkilöltä tai hänen perheenjäseneltään saamiensa tietojen perusteella, muuttopäiväksi katsotaan merkinnän tekemisen päivä.

---

11 §

Kotikuntamerkintää koskeva hallintopäätös

Jos Digi- ja väestötietoviraston tekemä kotikuntaa, siellä olevaa asuinpaikkaa tai väestökirjanpitokuntaa koskeva merkintä poikkeaa asianomaisen henkilön ilmoittamasta tai jos merkintää ei ole 9 §:n 3 momentissa tarkoitettun lisäselvityspyynnön jälkeenkään voitu tehdä henkilön pyynnön mukaisesti taikka jos merkintä on tehty muulta kuin muuttajalta tai hänen perheenjäseneltään saatujen tietojen perusteella, Digi- ja väestötietoviraston on ilman aiheutonta viivytystä tehtävä kirjallinen päätös ja ilmoitettava asianomaiselle ratkaisustaan ja mahdollisuudesta hakea siihen oikaisua.

HE 10/2019 vp

12 §

Velvoittaminen

Jos muuttava henkilö on laiminlyönyt tässä laissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden tai velvollisuuden antaa lisätietoja, Digi- ja väestötietoviraston on velvoitettava hänet määräajassa täyttämään velvollisuutensa. Jos väestötietojärjestelmään ei ole tehdyn ilmoituksen perusteella voitu tehdä kotikuntaa ja siellä olevaa asuinpaikkaa tai tilapäistä asuinpaikkaa koskevaa merkintää, Digi- ja väestötietoviraston on velvoitettava ilmoituksen tehnyt määräajassa täydentämään ilmoitusta. Digi- ja väestötietoviraston on samalla ilmoitettava, että laiminlyönti ei estä merkinnän tekemistä tai asian ratkaisemista. Velvoite voidaan erityisestä syystä jättää antamatta.

Digi- ja väestötietovirasto voi oikean kotikunnan ja siellä olevan asuinpaikan määräytymistä, tilapäisen asuinpaikan merkitsemistä tai väestötietojärjestelmään merkittyjen tietojen tarkistamista varten velvoittaa rakennuksen omistajan tai tämän edustajan antamaan määräajassa tietoja rakennuksessa asuvista tai asuneista sekä huoneiston omistajan tai haltijan antamaan tietoja huoneistossa asuvista tai asuneista.

13 §

Uhkasakko

Jos 12 §:n 2 momentin nojalla annettua velvoitetta ei ole noudatettu, Digi- ja väestötietovirasto voi asettaa uuden velvoitteen ja sen noudattamisen tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakosta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

15 §

Kuuleminen

Jos ilmoituksen muutosta on tehnyt alle 15-vuotias lapsi, Digi- ja väestötietoviraston on varattava lapsen huoltajille tilaisuus antaa määräajassa selvitys ilmoituksen johdosta. Jos ilmoituksen on tehnyt 15—17-vuotias henkilö, Digi- ja väestötietoviraston on tarvittaessa varattava hänen huoltajilleen tilaisuus antaa määräajassa selvitys ilmoituksen johdosta. Jos ilmoituksen on tehnyt alle 18-vuotiaan henkilön puolesta hänen mukanaan muuttava perheenjäsenensä, Digi- ja väestötietoviraston on varattava tarvittaessa hänen huoltajilleen tilaisuus antaa määräajassa selvitys ilmoituksen johdosta.

17 §

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen sekä 12 §:ssä tarkoitettuun velvoittamista koskevaan ratkaisuun saa hakea muutosta valittamalla siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

Jos hallinto-oikeus on kumonnut tai muuttanut Digi- ja väestötietoviraston päätöksen, Digi- ja väestötietovirasto saa hakea muutosta hallinto-oikeuden päätökseen valittamalla, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Muutoksenhausta uhkasakkoa koskevaan ratkaisuun säädetään uhkasakkolaissa.

HE 10/2019 vp

18 §

Kotikuntaa, asuinpaikkaa tai väestökirjanpitokuntaa koskevan virheen korjaaminen

Väestötietojärjestelmään tämän lain nojalla tehdyn rekisterimerkinnän korjaamiseen sovelletaan väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain säännöksiä virheen korjaamisesta.

19 §

Oikaisuvaatimus ja muutoksenhaku virheen korjaamista koskevaan ratkaisuun

Virheen korjaamista koskevan päätöksen oikaisuvaatimukseen ja muutoksenhakuun sovelletaan väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain säännöksiä oikaisuvaatimuksesta ja muutoksenhausta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä   kuuta 20   .

47.

Laki

valtion virkamieslain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion virkamieslain (750/1994) 7 §:n 1 momentin 9 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1011/2018, seuraavasti:

7 §

Seuraaviin virkoihin voidaan nimittää vain Suomen kansalainen:

---

9) valtiovarainministeriön ja Digi- ja väestötietoviraston virka, johon kuuluu tieto- ja kyber-
turvallisuuden olennaisesti vaikuttavia tehtäviä, Tullin virka, johon kuuluu oikeus pidättämi-
seen tai Suomen alueellisen koskemattomuuden valvontaan ja turvaamiseen osallistuminen tai
Tullin toimialaan kuuluvia rikostutkinta- ja valvontatehtäviä, sekä Tullin pääjohtajan välittö-
mänä alaisena toimivan johtajan virka, aluehallintoviraston pelastustoimen ja varautumisen teh-
täviä hoitavan vastualueen päällikön virka sekä Digi- ja väestötietoviraston pääjohtajan välit-
tömänä alaisena toimivan johtajan virka;

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 _____.

48.

Laki

verotusmenettelystä annetun lain 18 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan verotusmenettelystä annetun lain (1558/1995) 18 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 520/2010, seuraavasti:

18 §

Viranomaisen yleinen tiedonantovelvollisuus

Digi- ja väestötietoviraston sekä Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionviraston on toimitettava Verohallinnolle verotusta varten tarpeelliset väestötietojärjestelmään sisältyvät tiedot.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 ____.

49.

Laki

verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain 20 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain (1346/1999) 20 §:n 1 momentin 3 kohta, sellaisena kuin se on laissa 916/2019, seuraavasti:

20 §

Tietojen antaminen eräille viranomaisille

Verohallinto voi salassapitovelvollisuuden estämättä antaa pyynnöstä:

---

3) Digi- ja väestötietovirastolle sekä Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastolle väestötietojärjestelmän tietojen tarkistamista varten verovelvollista koskevina tunnistetietoina henkilön osoitetietoja, rakennuksen tunnistetietoja ja tietoja siitä, kuka omistaa kiinteistön, rakennuksen tai huoneiston, sekä asuinhuoneistosta tiedon siitä, onko huoneisto omistajan omassa käytössä;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

50.

Laki

hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain (571/2016) 4 §:n 1 momentti, 6 §:n 3 momentti, 8 §:n 4 momentin johdantokappale, 9 §:n 1 momentin johdantokappale ja 1 kohta, 10 §, 12 §:n 1, 3 ja 4 momentti, 13 §:n 1 ja 2 momentti, 20 ja 21 § sekä 22 §:n 2 momentti, sellaisena kuin niistä on 9 §:n 1 momentin johdantokappale laissa 926/2019 seuraavasti:

4 §

Palvelutuottajat

Digi- ja väestötietovirasto tuottaa ja kehittää 3 §:n 1 momentin 1—7 kohdassa tarkoitettuja tukipalveluja.

---

6 §

Palvelutietovarannon ja palvelunäkymän käyttö

Käyttäjäorganisaatio päättää Digi- ja väestötietovirastoa kuultuaan 2 momentissa tarkoitettua tietoista. Digi- ja väestötietovirastolla on päätöksellään oikeus rajoittaa 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen tietojen tarjoamista, jos rajoittaminen käytetyn tukipalvelun luonne huomioon ottaen on tarpeen. Tukipalvelun käytön kieltämisestä ja estämisestä säädetään 8 §:n 4 momentissa.

8 §

Yksityisten käyttöoikeus ja käytön kieltäminen

Digi- ja väestötietovirasto voi päätöksellään kieltää tukipalvelun käytön tai estää sen kokonaan tai osittain sellaiselta yksityiseltä yhteisöltä, säätiöltä tai elinkeinonharjoittajalta:

---

9 §

Palvelutuotannossa säännönmukaisesti hyödynnettävät tietolähteet

Digi- ja väestötietovirastolla on oikeus sille tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi käsitellä seuraaviin tietojärjestelmiin tallennettuja tässä pykälässä tarkoitettuja tietoja noudattaen tätä lukua:

1) väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) tarkoitetusta väestötietojärjestelmästä henkilön nimeä, henkilötunnusta, sähköistä asiointitunnusta, kansalaisuutta, asiointikieltä, äidinkieltä, kuolinpäivää, edunvalvontaa,

toimintakelpoisuuden rajoittamista, edunvalvontavaltuutusta ja lapsen huoltoa koskevia tietoja sekä yhteystietoja ja tietoa turvakiellosta;

---

10 §

Valtuutusten ja muiden tahdonilmaisujen rekisteröinti

Digi- ja väestötietovirasto pitää asiointivaltuuspalvelun tarjoamiseksi rekisteriä luonnollisten henkilöiden antamista ja yhteisöjen puolesta annetuista asiointia koskevista valtuutuksista ja muista tahdonilmaisista. Digi- ja väestötietovirasto voi asiointivaltuuspalvelun tarjoamisessa välittää myös muiden viranomaisten tallentamia valtuutusta ja muita tahdonilmaisuja koskevia tietoja, jos näitä tietoja tallentava viranomainen on antanut Digi- ja väestötietovirastolle luvan tietojen välittämiseen eikä toiminta vaaranna asiointivaltuuspalvelussa välitettävien tietojen luotettavuutta.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun tahdonilmaisun rekisteröimisen edellytyksenä on, että tahdonilmaisun antaja tunnistetaan luotettavasti luonnollisen henkilön tunnistuspalvelua käyttäen tai muulla sellaisella tunnistusmenetelmällä, joka on tietoturvallinen ja todisteellinen. Lisäksi edellytyksenä on, että Digi- ja väestötietovirasto pystyy varmistamaan henkilön toimintakelpoisuuden ja tarvittaessa toimivallan 1 momentissa tai 9 §:ssä tarkoitetuista rekistereistä.

Digi- ja väestötietovirasto hyväksyy valtiovarainministeriötä sekä Liikenne- ja viestintävirastoa kuultuaan 2 momentissa tarkoitetut muut tunnistusmenetelmät kuin luonnollisen henkilön tunnistuspalvelun. Digi- ja väestötietoviraston on huolehdittava siitä, että hyväksytyjen menetelmien käyttöä koskevat tiedot ovat maksutta saatavissa yleisen tietoverkon kautta.

Digi- ja väestötietoviraston on huolehdittava tallennetun tahdonilmaisun sisällön eheydestä ja että tahdonilmaisun hyväksymistä ja sitä edeltävää henkilön tunnistamista koskeva tieto pystytään yhdistämään tahdonilmaisun sisältöön.

12 §

Tietojen käsittely palvelutuotannossa

Digi- ja väestötietovirastolla on oikeus käsitellä 9 §:ssä tarkoitettuja henkilö- ja muita tietojen vastuulle kuuluvien tukipalvelujen tuottamiseksi ja kehittämiseksi.

Digi- ja väestötietovirastolla on oikeus luonnollisen henkilön tunnistuspalvelua tarjotessaan luovuttaa henkilön käyttämää asiointipalvelua ylläpitävälle käyttäjäorganisaatiolle henkilön nimeä, henkilötunnusta ja sähköistä asiointitunnusta koskeva tieto, jos käyttäjäorganisaatiolla on lain perusteella oikeus käsitellä mainittuja tietoja.

Digi- ja väestötietovirastolla on asiointivaltuuspalvelua tarjotessaan oikeus 9 §:ssä tarkoitettuja julkisen hallinnon rekistereistä haettujen henkilön toimintakelpoisuutta ja toimivaltaa koskevien tietojen sekä 10 §:n 1 momentin nojalla ylläpitämänsä valtuutuksia ja tahdonilmaisuja koskevan rekisterin perusteella koostaa ja luovuttaa käyttäjäorganisaatiolle välttämättömät tiedot toimintakelpoisuuden rajoituksen tai toimivaltuuden taikka muun tahdonilmaisun ole-massaolon toteamiseksi.

---

13 §

Palvelutuotannossa käsiteltävien tietojen säilyttäminen

Digi- ja väestötietoviraston on luonnollisen henkilön tunnistuspalvelussa käsiteltävien tietojen rekisterinpitäjänä säilytettävä tunnistustapahtuman todentamiseksi tarpeelliset tiedot viisi vuotta tunnistustapahtumaa seuraavan kalenterivuoden alusta lukien.

Digi- ja väestötietoviraston on säilytettävä 10 §:n 1 momentin nojalla ylläpitämänsä rekisterin tiedot, rekisterin tietojenkäsittelyn oikeellisuuden osoittamiseksi tarpeelliset tiedot sekä asiointivaltuuspalveluun tehtyjä kyselyjä ja niihin annettuja vastauksia koskevat tiedot, jollei käyttäjäorganisaation säilytysvelvollisuudesta muuta johdu.

---

20 §

Lokirekisteri

Digi- ja väestötietoviraston on tietojen käsittelyn laillisuuden varmistamiseksi pidettävä lokirekisteriä 3 §:n 1 momentin 1—7 kohdassa tarkoitettujen tukipalvelujen käytöstä tallennettujen tietojen käsittelystä. Lokirekisteriin on tallennettava tieto tietojen käsittelijästä, käsittelyn ajankohdasta sekä käsittelyn kohteena olleista järjestelmän tiedoista tai tietoryhmistä. Lisäksi on tallennettava tiedot tahosta, jolle tiedot on luovutettu 14 §:n nojalla.

Digi- ja väestötietoviraston on säilytettävä lokirekisteriin tallennetut tiedot vähintään kaksi vuotta niiden tallentamisajankohtaa seuraavan kalenterivuoden alusta lukien.

21 §

Lokirekisterin tietojen käyttö ja luovuttaminen

Digi- ja väestötietovirasto saa käyttää lokirekisteriin tallennettuja tietoja tukipalvelujen käytöstä tallennettujen tietojen käsittelyn seurantaan ja valvontaan sekä tietoturvallisuuden ylläpitoa varten.

Digi- ja väestötietovirasto voi luovuttaa lokirekisteriin tallennettuja tietoja poliisi- ja esitutkintaviranomaiselle tukipalvelun käytöstä tallennettujen tietojen lain vastaista käsittelyä koskevan rikoksen selvittämistä varten, jollei yksittäisten tietojen luovuttamisesta poliisille toisin säädetä.

Lisäksi Digi- ja väestötietovirasto voi, jollei viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 11 tai 12 §:stä muuta johdu, luovuttaa lokirekisteriin tallennettuja tietoja:

- 1) henkilölle, jota koskevat tiedot ovat olleet käsittelyn kohteena;
- 2) muuta yksilöityä tarkoitusta varten, jos henkilö, jota koskevat tiedot ovat olleet käsittelyn kohteena sekä tietojen käsittelijä, ovat antaneet luovuttamiseen nimenomaisen suostumuksensa.

22 §

Yleinen ohjaus

Digi- ja väestötietoviraston tuottaman palvelunäkymän yrityksen palvelunäkymää koskevan kokonaisuuden sisällön ja rakenteen strategisesta ohjauksesta vastaavat valtiovarainministeriö ja työ- ja elinkeinoministeriö yhdessä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä   kuuta 20   .

51.

Laki

väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 51, 60, 74, 77 ja 78 §, sellaisena kuin niistä on 78 § osaksi laissa 55/2019,

muutetaan lain nimike, 1 §, 2 §:n 1 momentti, 3 §:n 2 momentti, 4 §, 5 §:n 2 momentti, 6 §, 9 §:n 2 momentti, 10 §, 11 §:n 1 momentti, 12 §, 13 §:n 1 momentin 17 kohta, 19—22 §, 24 §:n 1 momentin 4 kohta, 26, 29, 30 ja 32 §, 34 §:n 2 ja 3 momentti, 35 §, 36 §:n 1 ja 2 momentti, 37 §:n 2 ja 3 momentti, 38 §:n 4 kohta, 39 §:n 2 kohta, 41 §:n 1 momentin 2 kohta, 42 §, 43 §:n 2 momentin 1 kohta, 44, 46 ja 47 §, 49 §:n 1 momentti, 50 §:n 3 momentti, 50 a ja 52—59 §, 6 luvun otsikko, 61 §, 62 §:n 1 momentti, 63 §:n 1 ja 2 momentti, 64 §:n 3 momentti, 65 §, 67 §:n 1 momentti, 68 §:n 1 ja 2 momentti, 69 ja 70 §, 72 §:n 1 momentti, 74 a §, 76, 76 a ja 76 b § sekä 80 §:n 3, 7 ja 9 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 1 momentti, 4 §, 9 §:n 2 momentti, 30 ja 32 §, 34 §:n 3 momentti, 35 §, 37 §:n 3 momentti, 50 a §, 64 §:n 3 momentti, 67 §:n 1 momentti, 74 a ja 76 § laissa 55/2019, 6 §:n suomenkielinen sanamuoto osaksi laissa 538/2016, 6 §:n ruotsinkielinen sanamuoto osaksi laissa 55/2019, 19 § osaksi laeissa 145/2014 ja 1162/2018, 20 § osaksi laissa 145/2014, 21 §, 36 §:n 1 ja 2 momentti sekä 76 a ja 76 b § laissa 670/2016, 22 § laeissa 55/2019 ja 919/2019, 24 §:n 1 momentin 4 kohta ja 34 §:n 2 momentti laissa 145/2014, 26 § laeissa 670/2016 ja 919/2019, 38 §:n 4 kohta laissa 29/2012, 44 § laissa 919/2019, 46, 53 ja 56 § osaksi laissa 919/2019, 47 § osaksi laeissa 55/2019 ja 919/2019, 61 § osaksi laissa 665/2016, 62 §:n 1 momentti ja 68 §:n 1 momentti laissa 538/2016, 65 § laissa 983/2010, 69 § osaksi laissa 983/2010 sekä 80 §:n 9 momentti laissa 1396/2015, seuraavasti:

Laki

väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on mahdollistaa väestötietojärjestelmän tietojen ja Digi- ja väestötietoviraston varmennetun sähköisen asioinnin palvelujen käyttö yhteiskunnan toimintojen ja tietohuollon tukena. Lain tarkoituksena on myös edistää yksityiselämän ja henkilötietojen suojaa ja tietoturvallisuutta sekä hyvän tietojenkäsittely- ja tiedonhallintatavan kehittämistä ja noudattamista.

2 §

Lain soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan väestötietojärjestelmän, sen tietojen ja palvelujen sekä Digi- ja väestötietoviraston varmennetun sähköisen asioinnin ja sen palvelujen ylläpitämiseen, hyödyntämiseen ja kehittämiseen.

---

3 §

Väestötietojärjestelmä

Väestötietojärjestelmä muodostuu valtakunnallisesta tietojärjestelmästä sekä niistä alueellisesti järjestetyistä asiakirja- ja muista vastaavista tietoaineistoista, joita ei ole otettu digitaalisessa muodossa tietojärjestelmään.

4 §

Väestötietojärjestelmän rekisterinpitäjä

Väestötietojärjestelmän rekisterinpitäjiä ovat Digi- ja väestötietovirasto sekä Ahvenanmaan valtionvirasto. Kumpikin rekisterinpitäjä vastaa omassa toiminnassaan luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 (yleinen tietosuojasetus), jäljempänä *tietosuojasetus*, III luvussa säädettyjen rekisteröidyn oikeuksien toteuttamisesta sekä 5 artiklan 2 kohdassa, 24 ja 25 artiklassa ja 31—34 artiklassa säädettyistä rekisterinpitäjän velvollisuuksista ja vastuista.

Digi- ja väestötietovirasto vastaa muista kuin 1 momentissa tarkoitetuista rekisterinpitäjän tehtävistä siltä osin, kuin tässä laissa ei toisin säädetä.

Jäljempänä 53 §:ssä tarkoitetun käyttäjärekisterin, 56 §:ssä tarkoitetun lokirekisterin ja 59 §:ssä tarkoitetun tapahtumatiedoston rekisterinpitäjä on Digi- ja väestötietovirasto.

5 §

Väestötietojärjestelmän käyttötarkoitus

Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan valtionvirasto saavat käyttää väestötietojärjestelmän tietoja niille tämän tai muun lain mukaan kuuluvien tai sen nojalla säädettyjen tai määrättyjen tehtävien tai velvoitteiden hoitamisessa.

6 §

Digi- ja väestötietoviraston varmennettu sähköinen asiointi ja sen tarkoitus

Digi- ja väestötietoviraston tehtävänä on tarjota valtakunnallisia varmennetun sähköisen asiointin palveluja ja suoritteita siten kuin jäljempänä tässä laissa säädetään. Palvelut ja suoritteet on tarkoitettu yhteiskunnan toimintojen ja tietohuollon sekä sen jäsenille kuuluvien oikeuksien ja velvollisuuksien mahdollistamiseen, toteuttamiseen ja turvaamiseen.

Digi- ja väestötietovirasto pitää myöntämistään henkilövarmenteista varmennerekisteriä, josta säädetään sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisiin transaktioihin liittyvistä luottamuspalveluista sisämarkkinoilla ja direktiivin 1999/93/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 910/2014, jäljempänä *sähköisestä tunnistamisesta ja luottamuspalveluista annettu EU:n asetusta*. Digi- ja väestötietovirasto on tämän varmennerekisterin rekisterinpitäjä.

Digi- ja väestötietovirasto saa varmennetun sähköisen asiointin palveluita ja suoritteita tarjotessaan käyttää hyväkseen varmennerekisterin sisältämiä tietoja.

9 §

Ulkomaan kansalaisen rekisteröinnin edellytykset

Jos ulkomaan kansalaisen tietoja ei ole talletettu väestötietojärjestelmään 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa, hänen tulee esittää tietojen tallettamista koskeva perusteltu pyyntö Digi- ja väestötietovirastolle.

---

10 §

Ulkomaan kansalaista koskevien tietojen luotettavuuden varmistaminen

Digi- ja väestötietoviraston on tarkastettava, mitä tietoja ulkomaan kansalaisesta on talletettu ulkomaalaisrekisteristä annetussa laissa (1270/1997) tarkoitettuun ulkomaalaisrekisteriin, ennen kuin se päättää häntä koskevan henkilötiedon lisäämistä, muuttamista tai korjaamista koskevan rekisterimerkinnän tekemisestä väestötietojärjestelmään. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tarkistettavista tiedoista ja tarkistamisvelvollisuuden laajuudesta.

Jos ulkomaan kansalaisen Digi- ja väestötietovirastolle ilmoittamia tietoja ei ole talletettu ulkomaalaisrekisteriin tai tiedot poikkeavat ulkomaalaisrekisteriin talletetuista tiedoista, Digi- ja väestötietoviraston on ennen rekisterimerkinnän tekemistä pyydettävä asiasta Maahanmuuttoviraston lausunto. Maahanmuuttoviraston on käsiteltävä asia ilman aiheutonta viivytystä.

Digi- ja väestötietoviraston on välittömästi rekisterimerkinnän tehtyään ilmoitettava sen sisällöstä kirjallisesti ulkomaan kansalaiselle. Jos Digi- ja väestötietoviraston väestötietojärjestelmään tekemän ulkomaan kansalaista koskevan rekisterimerkinnän sisältö poikkeaa Maahanmuuttoviraston lausunnossa ilmoitetuista tiedoista, Digi- ja väestötietoviraston on välittömästi ilmoitettava merkinnän sisällöstä myös Maahanmuuttovirastolle.

11 §

Henkilötunnus ja sen antaminen

Kun henkilön tiedot talletetaan ensimmäisen kerran väestötietojärjestelmään, hänelle on annettava henkilötunnus. Henkilötunnus annetaan automaattisesti väestötietojärjestelmästä. Korjattua tai muutettua henkilötunnusta ei saa antaa toiselle henkilölle.

---

12 §

Henkilötunnuksen korjaaminen ja muuttaminen

Väestötietojärjestelmään talletettu henkilötunnus on korjattava, jos tunnus on teknisesti virheellinen tai tieto tunnuksen sisältyvästä syntymäajasta tai sukupuolesta on virheellinen. Korjaamisesta päättää Digi- ja väestötietovirasto. Digi- ja väestötietoviraston on varattava sille henkilölle, jota asia koskee, tai hänen lailliselle edustajalleen tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta. Korjaamisesta on ilmoitettava edellä mainitulle henkilölle.

Väestötietojärjestelmään talletettu henkilötunnus voidaan muuttaa, jos:

1) muuttaminen on ehdottoman välttämätöntä henkilön suojelemiseksi sellaisissa tilanteissa, joissa hänen terveytensä tai turvallisuutensa kohdistuu ilmeinen ja pysyvä uhka;

2) muu kuin henkilötunnuksen haltija on toistuvasti väärinkäyttänyt tunnusta ja käytöstä on aiheutunut merkittävää taloudellista tai muuta haittaa tunnuksen oikealle haltijalle ja henkilötunnuksen muuttamisella voidaan tosiasiallisesti estää väärinkäytön haitallisten seurausten jatkuminen;

3) henkilö on transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annetun lain (563/2002) mukaisesti vahvistettu vastakkaiseen sukupuoleen kuuluvaksi.

Henkilötunnuksen muuttamisesta päättää 2 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa Digi- ja väestötietovirasto ja 3 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annetun lain 3 §:ssä tarkoitettu viranomaisena. Asianosaisen on haettava henkilötunnuksen muuttamista kirjallisesti.

13 §

Henkilöstä järjestelmään talletettavat tiedot

Väestötietojärjestelmään talletetaan rekisteröinnin kohteena olevasta henkilöstä seuraavat tiedot:

-----
17) rekisteriviranomaista koskevat tiedot;
-----

19 §

Järjestelmän tietojen luotettavuuden varmistaminen

Jos väestötietojärjestelmään tallettavaksi ilmoitettu tieto perustuu ulkomaiseen asiakirjaan, väestötietojärjestelmään voidaan julkisesti luotettavana tietona tallettaa asiakirjan perusteella vain sellainen tieto, jonka luotettavuus on varmistettu alkuperäisestä virallisesta asiakirjasta tai sen luotettavasti oikeaksi todistetusta jäljennöksestä taikka jonka luotettavuus on aiemmin varmistettu suomalaisessa tuomioistuimissa tai hallintomenettelyssä.

Jos 1 momentissa tarkoitettua asiakirjaa ei ole saatavissa suoraan ulkomaiselta viranomaiselta teknisen rajapinnan avulla tai muuten sähköisesti luotettavalla tavalla, asiakirjan on oltava laillistettu tai siihen on liitettävä asianomaisen valtion toimivaltaisen viranomaisen todistus sen alkuperästä, jollei kansalaisten vapaan liikkuvuuden edistämisestä yksinkertaistamalla tiettyjen yleisten asiakirjojen esittämistä Euroopan unionissa koskevia vaatimuksia sekä asetuksen (EU) N:o 1024/2012 muuttamisesta annetusta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksesta (EU) 2016/1191 tai Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen velvoitteiden täyttämistä muuta johdu. Ulkomaisen asiakirjan esittäjä on velvollinen tarvittaessa huolehtimaan esittämänsä asiakirjan kääntämisestä suomen tai ruotsin kielelle sekä sen laillistamisesta. Digi- ja väestötietovirasto voi tarvittaessa pyytää ulkoministeriön, Maahanmuuttoviraston tai poliisiviranomaisen lausunnon edellä tarkoitettua asiakirjan aitoudesta ja luotettavuudesta.

Jos 1 ja 2 momentissa tarkoitettua asiakirjaa, asiakirjan laillistamista tai asianomaisen valtion toimivaltaisen viranomaisen todistusta asiakirjan alkuperästä ei voi saada asianomaisen valtion huonon turvallisuus- tai ihmisoikeustilanteen taikka muun erityisen syyn vuoksi, Digi- ja väestötietovirasto voi hyväksyä myös muun luotettavan selvityksen väestötietojärjestelmään talletettavan tiedon perusteeksi. Tiedon tallettamista väestötietojärjestelmään pyytävän on esitettävä Digi- ja väestötietovirastolle selvitys syistä, joiden vuoksi asiakirjan, asiakirjan laillistamisen tai asiakirjan alkuperää osoittavan todistuksen saaminen on hänelle mahdotonta. Digi- ja väestötietovirasto voi selvityksen saatuaan tarvittaessa pyytää Maahanmuuttoviraston tai ulkoministeriön lausunnon siitä, että asiakirjaa, asiakirjan laillistamista tai asiakirjan alkuperää osoittavaa todistusta ei ole mahdollista saada.

20 §

Järjestelmän tietojen säilyttäminen ja hävittäminen

Väestötietojärjestelmään talletetut henkilötiedot säilytetään pysyvästi. Digi- ja väestötietoviraston on kuitenkin hävitettävä seuraavat henkilöitä koskevat tiedot järjestelmästä:

1) 13 §:n 1 momentin 12 kohdassa tarkoitettu lapsen huostaanottoa koskevat tiedot välittömästi huostaanoton päätyttyä;

2) 17 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetut ulkomaan kansalaisen oleskelulupaa koskevat tiedot välittömästi sen jälkeen, kun henkilö on saanut Suomen kansalaisuuden;

3) 53 §:ssä tarkoitetut käyttäjärekisterin tiedot viimeistään kymmenen vuoden kuluttua käyttöoikeuden lakkaamisesta;

4) 56 §:ssä tarkoitetut lokirekisterin tiedot ja 59 §:ssä tarkoitetut tapahtumatiedot viimeistään viiden vuoden kuluttua tiedon tallettamisesta.

Väestötietojärjestelmään talletetuista rakennushankkeista, rakennuksista ja huoneistoista koskevista tiedoista säilytetään pysyvästi rakennuksen ja huoneiston tunnuksien ja osoitteiden. Jos rakennus puretaan tai poistetaan muuten rakennuskannasta, väestötietojärjestelmässä säilytetään pysyvästi kaikki rakennusta ja siinä olevia huoneistoja koskevat poistoajankohdan mukaiset tiedot.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen tietojen sekä väestötietojärjestelmän kiinteistö-, rakennus- ja huoneistotietojen säilyttämisestä ja hävittämisestä annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

21 §

Ahvenanmaan valtionviraston toimivalta

Mitä 9 §:n 2 momentissa, 10 §:ssä, 12 §:n 1 momentissa, 19 §:ssä, 22 §:n 2 ja 4 momentissa sekä 35—37, 44, 50 a ja 72 §:ssä säädetään Digi- ja väestötietovirastosta, sovelletaan Ahvenanmaan valtionvirastoon sen toimialueella.

Ahvenanmaan valtionvirasto päättää toimialueellaan yksittäistä henkilöä, kiinteistöä, rakennusta ja huoneistoa koskevan tiedon lisäämistä, muuttamista tai korjaamista koskevan rekisterimerkinnän tekemisestä väestötietojärjestelmään.

Sen estämättä, mitä 2 momentissa säädetään, Digi- ja väestötietovirasto voi tehdä yksittäistä henkilöä koskevan tiedon lisäämistä koskevan rekisterimerkinnän väestötietojärjestelmään, jos rekisteröity on ilmoittanut tiedon väestötietojärjestelmään tallettamista varten käyttäen väestötietojärjestelmän tietojen ylläpitämiseksi luotua sähköistä asiointipalvelua. Merkinnän tekemisen edellytyksenä on lisäksi, että merkintä voidaan tehdä ilman lisäselvityksiä ja että tietojen virheetön rekisteröityminen voidaan varmistaa teknisillä tarkastuksilla.

22 §

Muiden viranomaisten toimivalta

Edellä 9 §:n 1 momentin 1—4 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa ulkomaan kansalainen voi esittää tietojensa tallettamista koskevan pyynnön Verohallinnolle. Pyyntöä voi esittää myös Kansaneläkelaitoksen toimistolle, jos Kansaneläkelaitos ja Digi- ja väestötietovirasto ovat niin sopineet.

Pyynnön vastaanottajan on 1 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa varmistettava pyynnön esittäjän henkilöllisyydestä ja varmistettava henkilötietojen tallettamisen perusteeksi esitettyjen asiakirjojen luotettavuus siten kuin tässä laissa säädetään. Kansaneläkelaitoksen toimiston on

toimitettava pyyntö sekä sen yhteydessä esitetyt henkilötiedot ja asiakirjat viipymättä väestötietojärjestelmään tallettamista varten Digi- ja väestötietovirastolle. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä pyynnön vastaanottajan tehtävistä.

Verohallinto saa tallettaa ulkomaan kansalaista koskevat tiedot väestötietojärjestelmään 9 §:n 1 momentin 1—4 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa. Maahanmuuttovirasto saa tallettaa ulkomaan kansalaista koskevat tiedot väestötietojärjestelmään mainitun momentin 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa. Kun Maahanmuuttovirasto tallettaa ulkomaan kansalaista koskevat tiedot, Suomen edustusto voi ottaa vastaan ulkomaan kansalaisen esittämät henkilötiedot ja asiakirjat väestötietojärjestelmään tallettamista varten. Suomen edustuston on varmistuttava ulkomaan kansalaisen henkilöllisyydestä voimassa olevasta matkustusasiakirjasta tai sen puuttuessa 19 §:ssä säädettyä menettelyä noudattaen muusta asiakirjasta tai selvityksestä sekä toimitettava henkilötiedot ja asiakirjat viipymättä Maahanmuuttovirastolle. Tiedot tallettanut viranomaisesta vastaa rekisterinpitäjälle tallettamiensa tietojen luotettavuudesta ja oikeellisuudesta.

Edellä 3 momentissa tarkoitettua tehtävää hoidettaessa on noudatettava, mitä 2 luvussa säädetään ulkomaan kansalaisen rekisteröinnin edellytyksistä, henkilöllisyyden varmistamisesta ja tietojen säilyttämisestä. Tiedot 3 momentin nojalla tallettanut viranomaisesta huolehtii Digi- ja väestötietoviraston sijasta jäljennöksen antamisesta ulkomaan kansalaisen rekisteröintiin liittyvistä asiakirjoista sellaisesta ulkomaan kansalaisesta, jonka tiedot se on tallettanut väestötietojärjestelmään. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tehtävää hoidettaessa noudatettavista menettelytavoista.

Edellä 3 momentissa mainitut viranomaiset saavat tallettaa väestötietojärjestelmään ulkomaan kansalaisesta henkilötunnuksen antamiseksi tarvittavat tiedot sekä muut 13 ja 17 §:ssä tarkoitettut, ulkomaan kansalaisesta tarvittavat välttämättömät tiedot. Tarkemmat säännökset edellä tarkoitetuista tiedoista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

24 §

Muu tiedonsaantioikeus

Rekisterinpitäjällä on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada tietoja väestötietojärjestelmän tietojen ylläpitoa ja muuta käsittelyä varten seuraavasti:

4) lapsen vanhemmilta tai huoltajalta tiedot lapsen nimestä ja äidinkielestä kolmen kuukauden kuluessa lapsen syntymästä;

26 §

Tietojen ilmoittaminen

Väestötietojärjestelmään talletettavat tiedot on ilmoitettava rekisterinpitäjälle kirjallisesti, teknisen rajapinnan avulla tai muutoin sähköisesti taikka muulla tarkoitukseen soveltuvalla luotettavalla ja turvallisella tavalla. Digi- ja väestötietovirasto antaa luvan tietojen ilmoittamiseen, jos tiedot ilmoitetaan teknisen rajapinnan avulla tai muutoin sähköisesti. Jos ilmoittajaan ei sovelleta julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annettua lakia (906/2019), luvan antamisen edellytyksenä on, että tietojen ilmoittaja on toimittanut Digi- ja väestötietovirastolle riittävän selvityksen tietojen suojauksesta.

Digi- ja väestötietovirasto vahvistaa tässä laissa tarkoitettujen ilmoitusten kaavat.

29 §

Tietojen luovuttaminen viranomaistehtävän hoitamiseen

HE 10/2019 vp

Väestötietojärjestelmästä luovutetaan tuomioistuin- ja hallintomenettelyyn, viranomaisen suunnittelu- ja selvitystehtävään sekä muuhun näitä vastaavaan viranomaistehtävään:

- 1) laissa tai sen nojalla annetussa asetuksessa säädetty tiedot;
- 2) laissa tai sen nojalla säädetyn tai määrätyn tehtävän, toimenpiteen tai toimeksiannon hoitamisessa tarpeelliset tiedot; ja
- 3) tarpeelliset tiedot, jos käsittelyn perusteena tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c tai e alakohta.

30 §

Tietojen luovuttaminen historialliseen ja tieteelliseen tutkimukseen sekä tilaston laatimiseen

Väestötietojärjestelmästä voidaan luovuttaa historialliseen ja tieteelliseen tutkimukseen sekä tilastojen laatimiseen tarpeelliset tiedot.

32 §

Tietojen luovuttaminen asiakkuuden hoitoon ja markkinointiin

Väestötietojärjestelmästä voidaan luovuttaa asiakas- tai markkinointirekisteriin tai vastaavaan muuhun rekisteriin talletettujen tietojen ylläpitämisessä, tarkistamisessa ja korjaamisessa tarpeellisia tietoja rekisteröidyn etu- ja sukunimestä, syntymävuodesta, sukupuolesta, äidinkielestä, osoitteesta ja muista yhteystiedoista sekä valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetäviä henkilöön liittyviä kiinteistö-, rakennus- ja huoneistotietoja sekä aluejakoa koskevia tietoja.

Väestötietojärjestelmästä voidaan luovuttaa henkilön nimi- sekä osoite- ja muita yhteystietoja suoramainontaa ja muuta suoramarkkinointia, mielipide- ja markkinatutkimuksen tekemistä sekä muuta näihin rinnastettavaa toimintaa varten.

Luovutettaessa tietoja 2 momentin nojalla tietojen käsittelyn perusteena voidaan käyttää henkilön nimeä, vähintään kuuden viikon ikää, sukupuolta, äidin- tai asiointikieltä, ammattia tai ammatiluokkatietoa, osoite- ja muita yhteystietoja, yhtä henkilöön liitettävää muuta kuin 38—42 §:ssä tarkoitettua tunnistetietoa sekä valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetäviä henkilöön liittyviä kiinteistö-, rakennus- ja huoneistotietoja sekä aluejakoa koskevia tietoja. Jos kyseessä on mielipidetutkimuksen tekeminen yhteiskunnallisia tarkoituksia varten, nimi-, osoite- ja yhteystietojen lisäksi tutkimuksen taustatiedoksi voidaan luovuttaa tieto henkilön sukupuolesta, ikäryhmästä ja äidinkielestä.

34 §

Tietojen muu luovuttaminen

Digi- ja väestötietovirasto voi tuottaa ja antaa julkiseen käyttöön sellaisia väestötietojärjestelmään talletetuista rakennushanke- ja rakennustiedoista muodostettuja tiedostoja, joista on poistettu henkilöä koskevat tunnistetiedot ja jotka on käsitelty siten, ettei yksittäistä henkilöä voida niistä tunnistaa eikä hänen elinolosuhteitaan selvittää.

Muutoin väestötietojärjestelmän tietoja voidaan luovuttaa, jos hakijalla on oikeus käsitellä luovutettavia tietoja tietosuoja-asetuksen, tietosuojalain tai muun lain nojalla. Tietojen luovuttamisen yleisten edellytysten on kuitenkin täyttyävä.

35 §

Kielto-oikeuden toteuttaminen

Edellä 28 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettua kieltoa koskeva ilmoitus tulee toimittaa Digi- ja väestötietovirastolle väestötietojärjestelmään merkittäväksi sähköisen asiointipalvelun välityksellä taikka kirjallisesti tai muulla tarkoitukseen soveltuvalla ja luotettavalla tavalla.

36 §

Turvakielto ja tiedonantovelvollisuus

Jos henkilöllä on perusteltu ja ilmeinen syy epäillä itsensä tai perheensä terveyden tai turvallisuuden tulevan uhatuksi, väestötietojärjestelmään voidaan hakemuksesta tallettaa turvakielto. Sen henkilön, jota asia koskee, tai hänen laillisen edustajansa tulee hakea turvakieltoa Digi- ja väestötietovirastolta kirjallisesti tai muulla todistettavalla tavalla. Kun henkilö hakee turvakieltoa, Digi- ja väestötietoviraston on varattava hänelle mahdollisuus ilmoittaa väestötietojärjestelmään talletettavaksi sellainen yhteysosoite, joka voidaan luovuttaa myös muille kuin 3 momentissa tarkoitetuille viranomaisille.

Turvakielto voi ensimmäisen kerran olla voimassa enintään viisi vuotta ja sen voimassaoloa voidaan tämän jälkeen hakemuksesta jatkaa kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Erityisestä syystä turvakielto voi olla voimassa toistaiseksi. Digi- ja väestötietoviraston on selvitettävä hakijalle turvakiellon välittömät vaikutukset.

37 §

Turvakiellon kohteena olevien tietojen käsittely

Kun Digi- ja väestötietovirasto luovuttaa toiselle viranomaiselle turvakiellon kohteena olevia tietoja, sen on samalla ilmoitettava viranomaiselle turvakiellosta, jollei kysymys ole tiedon luovuttamisesta postilähetystä tai muuta vastaavaa kertakäyttöä varten.

Digi- ja väestötietoviraston on ennen yksittäisten turvakiellon kohteena olevien tietojen luovuttamista tämän lain tai tietosuoja-asetuksen 15 artiklan nojalla muulle kuin viranomaiselle selvitettävä turvakiellon peruste tai kuultava turvakiellon kohdetta tai hänen huoltajansa. Päätös yksittäisten turvakiellon kohteena olevien tietojen luovuttamisesta muulle kuin viranomaiselle on tehtävä kirjallisesti. Päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta, jos turvakiellon kohde tai hänen huoltajansa ei ole vastustanut tietojen luovuttamista.

38 §

Adoptiota koskevan tiedon luovuttamisen rajoitukset

Väestötietojärjestelmään talletettuja tietoja adoptiosta ja siitä, kuka on adoptiolapsen aikaisempi vanhempi, voidaan luovuttaa vain:

4) tilastolain (280/2004) mukaisen tilaston laatimista varten;

39 §

Lapsen huostaanottoa koskevan tiedon luovuttamisen rajoitukset

HE 10/2019 vp

Väestötietojärjestelmään talletettuja tietoja lapsen huostaanotosta voidaan luovuttaa vain:

2) tilastolain mukaisen tilaston laatimista varten; sekä

41 §

Laitosasumista koskevan tiedon luovuttamisen rajoitukset

Väestötietojärjestelmään talletettuja tietoja henkilön asumisesta tai oleskelusta hoito-, huolto- tai rangaistuslaitoksessa voidaan luovuttaa vain:

2) tilastolain mukaisen tilaston laatimista varten; sekä

42 §

Uskonnollisen yhdyskunnan jäsenyyttä koskevan tiedon luovuttamisen rajoitukset

Väestötietojärjestelmään talletettuja tietoja henkilön jäsenyydestä uskonnollisessa yhdyskunnassa voidaan luovuttaa vain:

- 1) alaikäisen lapsen huoltajalle;
- 2) sille uskonnolliselle yhdyskunnalle, jonka jäsen henkilö on;
- 3) sellaiselle viranomaiselle, jonka oikeus näiden tietojen käsittelyyn perustuu lain tai sen nojalla säädetyn tai määrätyn kyseisen henkilön oikeutta tai velvollisuutta koskevan tehtävän, toimenpiteen tai toimeksiannon hoitamiseen;
- 4) tilastolain mukaisen tilaston laatimista varten;
- 5) avioliiton esteiden tutkinnassa kirkollisen vihkimisen edellytysten selvittämistä varten;
- 6) perunkirjoitusta, perinnönjakoa tai muuta näihin verrattavaa yksilöityä tarkoitusta varten siltä osin kuin jäsenyyttä koskeva tieto on tarpeellinen sen selvittämiseksi, mistä uskonnollisesta yhdyskunnasta tai sen seurakunnasta on saatavissa asiassa mahdollisesti tarvittavia lisätietoja henkilöstä.

43 §

Tunnuksen luovuttaminen

Väestötietojärjestelmään talletettu sähköinen asiointitunnus voidaan luovuttaa vain, jos:

- 1) tunnusta käytetään kansalaisvarmenteen tai muun Digi- ja väestötietoviraston luonnolliselle henkilölle myöntämän varmenteen käyttöön perustuvan palvelun tai suoritteen tuottamisen yhteydessä varmenteen haltijan yksilöivänä tunnistetietona; tai

44 §

Selvitys tietojen käytöstä ja suojauksesta

Ennen tietojen luovuttamista Digi- ja väestötietovirasto voi tarvittaessa vaatia käyttäjältä selvityksen siitä, kuinka luovutettujen tietojen käyttö ja suojaus on tarkoitus järjestää. Selvitys on annettava kirjallisesti ja siinä on ilmoitettava, kuinka luovutettavien tietojen hallinnollinen ja

fyysinen turvallisuus sekä henkilöstö-, tietoliikenne-, ohjelmisto-, tietoaineisto-, käyttö- ja laitteistoturvallisuus on tarkoitus varmistaa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu selvitys on vaadittava, jos:

1) tiedot luovutetaan teknisen rajapinnan avulla tai katseluyhteyksin taikka luovuttaminen koskee laajaa tietojoukkoa ja kysymys on 36—43 §:ssä tarkoitettujen tietojen luovuttamisesta; tai

2) tietojen käytön voidaan muusta perustellusta syystä olettaa loukkaavan henkilön yksityiselämän tai henkilötietojen suojaa, hänen etujaan tai oikeuksiaan taikka vaarantavan valtion turvallisuutta.

Poiketen siitä, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, selvitystä ei vaadita, jos käyttäjän tietojen käsittelyyn sovelletaan julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain säännöksiä.

46 §

Tietojen luovuttamisen tavat ja keinot

Väestötietojärjestelmän tietojen luovuttamisesta säädetään viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:ssä. Teknisen rajapinnan ja katseluyhteyden avaamisesta ja tietojen luovuttamisesta niiden avulla säädetään julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetussa laissa. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä väestötietojärjestelmästä, siihen kuuluvista asiakirjoista ja muista vastaavista tietoaineistoista annettavista todistuksista ja otteista sekä niihin sisältyvistä tiedoista.

Väestötietojärjestelmästä annettava asiakirja voidaan allekirjoittaa koneellisesti.

47 §

Tietojen luovuttamisesta vastaava viranomainen

Digi- ja väestötietovirasto vastaa väestötietojärjestelmän tietojen luovuttamisesta sekä sellaisten yleisesti tarpeellisten tietopalveluiden tuottamisesta, jotka mahdollistavat väestötietojärjestelmän tietojen hyödyntämisen tämän lain mukaisesti.

Ahvenanmaan valtionvirasto vastaa kuitenkin Ahvenanmaan maakunnassa todistuksen, otteen ja jäljennöksen antamisesta väestötietojärjestelmän tiedoista ja niihin liittyvistä asiakirjoista sekä muusta sellaisesta väestötietojärjestelmän tietojen luovuttamisesta, joka ei tapahdu teknisen rajapinnan tai katseluyhteyksien avulla.

49 §

Muu luovutustoimivalta

Digi- ja väestötietovirasto voi, jos se on palvelujen saatavuuden, toiminnan tehokkuuden tai muun vastaavan erityisen syyn vuoksi tarpeellista, tehdä sopimuksen:

1) viranomaisen kanssa väestötietojärjestelmään talletettujen yksittäisten tietojen luovuttamisesta henkilön oikeuksien ja velvollisuuksien toteuttamiseksi; ja

2) muun organisaation kanssa väestötietojärjestelmään talletettujen yksittäisten ja yksilöityjä henkilöitä koskevien nimi-, osoite- ja yhteystietojen sekä elossa oloa koskevien tietojen luovuttamisesta.

50 §

Tietojen luovuttamista koskeva menettely

Jos kysymys on yksittäistä henkilöä koskevan nimi- ja yhteystiedon kirjallisesta luovuttamisesta taikka todistuksen, otteen tai jäljennöksen antamisesta, luovutuksesta on tehtävä kirjallinen päätös vain tarvittaessa. Luovutettujen tietojen kohdetta, käyttötarkoitusta ja luovutusajan kohtaa sekä luovutettujen tietojen tilaajaa tai käyttäjää koskevat tiedot on kuitenkin kirjattava tarkoituksenmukaisella tavalla.

50 a §

Tietojen luovuttamisen lopettaminen

Jos tässä laissa säädetty edellytykset tietojen luovuttamiselle eivät enää täyty, Digi- ja väestötietovirasto voi lopettaa tietojen luovuttamisen. Luovutuksen lopettamisesta on tehtävä kirjallinen päätös.

52 §

Digi- ja väestötietoviraston tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus

Digi- ja väestötietovirastolla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada väestötietojärjestelmästä luovutettujen tietojen käyttäjältä tietojen käytön ja suojauksen seurantaa ja valvontaa varten välttämättömiä tietoja.

Digi- ja väestötietoviraston määräämällä tarkastajalla on lisäksi oikeus väestötietojärjestelmän tietojen käytön ja suojauksen valvomiseksi toimittaa tarkastus. Tarkastajalla on oikeus tutkia salassapitosäännösten estämättä väestötietojärjestelmästä luovutettujen tietojen käsittelyssä käytetyt laitteet ja ohjelmistot sekä päästä tässä yhteydessä muihin kuin pysyväisluonteiseen asumiseen käytettäviin tiedon käyttäjän hallinnassa oleviin tiloihin. Tarkastus on toteutettava niin, että siitä ei aiheudu tarkastuksen kohteelle tarpeettomasti haittaa eikä kustannuksia. Tarkastajana voi toimia vain virkamies. Tarkastukseen sovelletaan hallintolain (434/2003) 39 §:ää.

Tiedonsaanti- ja tarkastusoikeuden toteuttamisen tehosteeksi Digi- ja väestötietovirasto voi asettaa uhkasakon. Uhkasakosta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

53 §

Käyttäjärekisteri

Digi- ja väestötietoviraston on pidettävä teknisen rajapinnan tai katseluyhteyksien avulla tapahtuvasta väestötietojärjestelmän tietojen käsittelystä käyttäjärekisteriä. Käyttäjärekisteriin voidaan tallettaa seuraavat tiedot:

- 1) käyttäjän täydellinen nimi ja henkilötunnus, henkilönnumero tai syntymäaika;
- 2) käyttöoikeuden yksilöintiä koskevat tiedot;
- 3) käyttöoikeuden sisältöä ja laajuutta koskevat tiedot;
- 4) väestötietojärjestelmän tietojen väärinkäytön seuraamuksena käyttäjälle asetettu käyttöoikeuden rajoitus tai käyttökielto;
- 5) käyttäjän edustamaa organisaatiota koskevat tiedot;
- 6) käyttöoikeuspäätöstä tai -ratkaisua koskevat tiedot.

Edellä 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu tieto voidaan tallettaa rekisteriin vain, jos väärinkäytön seuraamus mainitaan käyttöoikeuspäätöksessä tai -ratkaisussa ja käyttäjä tietää seurauksesta.

HE 10/2019 vp

Digi- ja väestötietoviraston on säilytettävä käyttäjärekisteriin talletetut tiedot vähintään kaksi vuotta käyttöoikeuden päättymisestä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä käyttäjärekisterin tietosisällöstä.

54 §

Käyttäjärekisterin tietojen käyttö

Digi- ja väestötietovirasto saa käyttää käyttäjärekisteriin talletettuja tietoja:

- 1) väestötietojärjestelmän tietojen käsittelyn hallintaa, seurantaa, valvontaa ja suojausta varten;
- 2) väestötietojärjestelmän tietojen käytön määrän ja laajuuden sekä kustannusten seurannan ja jaon selvittämistä varten;
- 3) väestötietojärjestelmän tietojen käyttöä koskevan laskutuksen hoitamista varten;
- 4) väestötietojärjestelmän toimivuuden varmistamista ja parantamista sekä tietojen käyttöä koskevien ongelmien selvittämistä varten.

Edellä 53 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettuja käyttöoikeuden rajoitusta tai käyttökieltoa koskevia tietoja Digi- ja väestötietovirasto saa käyttää vain tietojen käsittelyn hallintaa, seurantaa, valvontaa ja suojausta varten.

55 §

Käyttäjärekisterin tietojen luovuttaminen

Digi- ja väestötietovirasto voi noudattaen 4 lukua luovuttaa käyttäjärekisteriin talletettuja tietoja:

- 1) poliisi-, esitutkinta- ja syyttäväviranomaiselle sekä tuomioistuimelle rikoksen ehkäisemistä ja selvittämistä varten;
- 2) käyttöoikeuden saaneelle organisaatiolle käytön ja siitä aiheutuneiden kustannusten seurantaa ja valvontaa varten; sekä
- 3) muuta yksilöityä tarkoitusta varten, jos tietojen käyttäjä ja hänen edustamansa organisaatio ovat antaneet tähän nimenomaisen suostumuksensa.

56 §

Lokirekisteri

Digi- ja väestötietoviraston on pidettävä teknisen rajapinnan tai katseluyhteyksien avulla tapahtuvasta väestötietojärjestelmän tietojen käsittelystä lokirekisteriä. Lokirekisteriin voidaan tallettaa seuraavat tiedot:

- 1) sen organisaation tunnistetiedot, jonka nimissä käsittely tapahtuu;
- 2) käyttäjän tunnistetieto;
- 3) käytetyn sovelluksen, ohjelman tai niiden teknisesti itsenäisen osan nimi tai muu näitä koskeva yksilöintitieto;
- 4) tieto käsittelyn ajankohdasta;
- 5) käsitellyt tai käsittelyn kohteena olleet järjestelmän tiedot tai tietoryhmät.

Digi- ja väestötietoviraston on säilytettävä lokirekisteriin talletetut tiedot vähintään kaksi vuotta niiden tallettamisajankohtaa seuraavan kalenterivuoden alusta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä lokirekisterin tietosisällöstä.

57 §

Lokirekisterin tietojen käyttö

Digi- ja väestötietovirasto saa käyttää lokirekisteriin talletettuja tietoja väestötietojärjestelmän:

- 1) tietojen käsittelyn seuranta ja valvontaa sekä tietoturvallisuuden ylläpitoa varten;
- 2) tietojen käytön määrän ja kustannusten seurannan ja jaon selvittämistä sekä laskutuksen hoitamista varten;
- 3) tietojen luotettavuuden ja ajantasaisuuden selvittämistä varten; sekä
- 4) toimivuuden varmistamista ja parantamista sekä tietojen käyttöä koskevien ongelmien selvittämistä varten.

58 §

Lokirekisterin tietojen luovuttaminen

Digi- ja väestötietovirasto voi noudattaen 4 lukua luovuttaa lokirekisteriin talletettuja tietoja:

- 1) poliisi-, esitutkinta- ja syyttäjäviranomaiselle sekä tuomioistuimelle rikoksen ehkäisemistä ja selvittämistä varten;
- 2) käyttöoikeuden saaneelle organisaatiolle käytön seuranta ja valvontaa varten;
- 3) sille henkilölle, jonka väestötietojärjestelmään talletetut tiedot ovat olleet käsittelyn kohteina noudattaen viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 11 ja 12 §:ää; sekä
- 4) muuta kuin 1—3 kohdassa tarkoitettua yksilöityä tarkoitusta varten, jos tietojen käsittelijä ja käsittelyn kohteena ollut henkilö ovat antaneet tähän nimenomaisen suostumuksensa.

59 §

Tapahtumatietojen käsittely

Digi- ja väestötietoviraston on talletettava tapahtumatiedot käyttäjärekisterin ja lokirekisterin henkilötietojen käsittelystä (*tapahtumatiedosto*). Tapahtumatiedostoon talletetaan:

- 1) päätös tai ratkaisu, johon tietojen käsittely perustuu;
- 2) käsittelyn ajankohta;
- 3) tieto käsittelyn kohteesta;
- 4) käsittelijän tunnistetiedot.

Tapahtumatiedot on säilytettävä vähintään kaksi vuotta niiden tallettamisesta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tapahtumatiedoston tietosisällöstä.

Digi- ja väestötietovirasto saa käyttää tapahtumatietoja käyttäjärekisterin ja lokirekisterin tietojen käsittelyn sisäiseen seurantaan ja valvontaan. Digi- ja väestötietovirasto voi noudattaen 4 lukua luovuttaa tapahtumatietoja:

- 1) poliisi-, esitutkinta- ja syyttäjäviranomaiselle sekä tuomioistuimelle rikoksen ehkäisemistä ja selvittämistä varten; sekä
- 2) muuta yksilöityä tarkoitusta varten, jos tietojen käsittelijä on antanut tähän nimenomaisen suostumuksensa.

6 luku

Digi- ja väestötietoviraston varmennettu sähköinen asiointi

61 §

Varmennetun sähköisen asioinnin palvelut

Digi- ja väestötietoviraston tehtävänä on tuottaa, tarjota ja hallinnoida varmennetussa sähköisessä asiointissa käytettäväksi tarkoitettu kansalaisvarmenne sekä sen käyttöön välittömästi liittyvät varmennehakemisto- ja sulkulistapalvelut.

Digi- ja väestötietovirasto voi lisäksi tuottaa varmennetussa sähköisessä asiointissa käytettäväksi seuraavat palvelut:

- 1) muun varmenteen kuin kansalaisvarmenteen tarjoaminen ja hallinnointi;
- 2) varmennetun sähköisen asiointin osapuolten todentaminen ja asiointin hallinnointi;
- 3) sähköisten asiakirjojen ja viestien sähköinen allekirjoittaminen ja salaaminen;
- 4) sähköisten asiakirjojen ja viestien aitouden, luottamuksellisuuden ja eheyden säilyttäminen ja varmentaminen;
- 5) varmennetun sähköisen asiointitapahtuman toimijoiden aseman tai roolin varmentaminen;
- 6) muun varmenteen kuin kansalaisvarmenteen käyttöön liittyvien varmennehakemisto- ja sulkulistapalvelujen tarjoaminen ja hallinnointi;
- 7) varmennetun aikaleimapalvelun tarjoaminen ja hallinnointi;
- 8) muu vastaava varmennetun sähköisen asiointin toiminto tai palvelu.

Kansalaisvarmenteella tarkoitetaan Digi- ja väestötietoviraston luonnolliselle henkilölle myöntämää varmennetta, joka sisältyy henkilökorttilaissa (663/2016) tarkoitettuun henkilökorttiin tai muuhun viranomaisen asiakirjaan tai tekniseen alustaan, ja jota käytetään henkilön todentamista, sähköisen allekirjoituksen tekemistä sekä asiakirjojen ja viestien salausta varten. Kansalaisvarmenteella tarkoitetaan myös muuhun viranomaisen asiakirjaan tai tekniseen alustaan sisältyvää Digi- ja väestötietoviraston myöntämää varmennetta, jota käytetään edellä mainittuun tarkoitukseen ja joka täyttää sähköisestä tunnistamisesta ja luottamuspalveluista annetussa EU:n asetuksessa säädetyt vaatimukset.

62 §

Varmennetussa sähköisessä asiointissa käytettävien varmenteiden tiedot

Kansalaisvarmenteeseen ja muuhun Digi- ja väestötietoviraston luonnolliselle henkilölle myöntämään varmenteeseen sisältyvistä tiedoista säädetään vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetussa laissa sekä sähköisestä tunnistamisesta ja luottamuspalveluista annetussa EU:n asetuksessa. Kansalaisvarmenteessa on varmenteen haltijan yksilöivänä tunnistetietona sähköinen asiointitunnus. Muussa Digi- ja väestötietoviraston luonnolliselle henkilölle myöntämässä varmenteessa on varmenteen haltijan yksilöivänä tunnistetietona sähköinen asiointitunnus tai muu sellainen henkilön yksilöivä tunniste, joka ei sisällä henkilöön liittyviä tietoja. Kansalaisvarmenteeseen ja muuhun Digi- ja väestötietoviraston luonnolliselle henkilölle myöntämään varmenteeseen voi sisältyä myös muita varmenteen käytössä tarvittavia välttämättömiä teknisiä tietoja. Digi- ja väestötietovirasto päättää näistä tiedoista.

63 §

Tekninen tunnistetieto ja sähköinen asiointitunnus sekä niiden antaminen

Kun henkilön tiedot talletetaan ensimmäisen kerran väestötietojärjestelmään, hänelle on annettava sähköisen asiointitunnuksen antamisessa tarvittava yksilöllinen tekninen tunnistetieto. Tekninen tunnistetieto annetaan automaattisesti väestötietojärjestelmästä.

Digi- ja väestötietovirasto muuttaa teknisen tunnistetiedon yksilölliseksi sähköiseksi asiointitunnukseksi, kun:

- 1) henkilölle myönnetään ensimmäisen kerran kansalaisvarmenne tai muu Digi- ja väestötietoviraston luonnolliselle henkilölle myöntämä varmenne; tai

2) henkilöllä, jonka tiedot on talletettu väestötietojärjestelmään, ei ole sähköistä asiointitunnusta ja Digi- ja väestötietovirasto saa 43 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetulta varmentajalta pyynnön muuttaa tämän henkilön tekninen tunnistetieto sähköiseksi asiointitunnukseksi.

---

64 §

Sähköisen asiointitunnuksen muuttaminen

Asianosaisen on haettava 2 momentissa tarkoitettua asiointitunnuksen muuttamista kirjallisesti Digi- ja väestötietovirastolta.

65 §

Varmenteen ja siihen sisältyvien tietojen käsittely

Kansalaisvarmenteet ja muut Digi- ja väestötietoviraston myöntämät yleisesti sähköisessä asiointinnissa käytettävät luonnollisen henkilön varmenteet sekä niihin sisältyvät tiedot voidaan tallettaa Digi- ja väestötietoviraston pitämään julkiseen hakemistoon, josta jokaisella on oikeus saada tietoja siten kuin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään viranomaisen julkisesta asiakirjasta.

67 §

Muun varmenteen hakeminen ja myöntäminen

Digi- ja väestötietoviraston tuottama muu luonnollisen henkilön varmenne kuin kansalaisvarmenne voidaan myöntää vain Suomen kansalaiselle sekä kotikuntalain mukaisesti Suomessa vakinaisesti asuvalle ulkomaalaiselle, jonka tiedot on talletettu väestötietojärjestelmään ja jonka henkilöllisyys on voitu luotettavasti todeta. Digi- ja väestötietoviraston tuottama muu luonnollisen henkilön varmenne kuin kansalaisvarmenne voidaan erityisestä ja perustellusta syystä myöntää myös henkilölle, jonka henkilöllisyys on voitu luotettavasti todeta, mutta joka ei täytä muita edellä tarkoitettuja varmenteen myöntämisen edellytyksiä. Tällainen varmenne voi hakijan pyynnöstä sisältyä sähköisessä asiointinnissa käytettävään viranomaisen, yrityksen tai yhteisön myöntämään asiakirjaan, korttiin tai tekniseen alustaan. Digi- ja väestötietovirasto voi sopia asiakirjan tai teknisen alustan myöntävän viranomaisen, yrityksen tai yhteisön kanssa, että varmennetta koskeva hakemus voidaan jättää tälle henkilökohtaisesti Digi- ja väestötietovirastolle edelleen toimitettavaksi. Digi- ja väestötietoviraston on tällöin varmistettava, että hakemuksen vastaanottaja noudattaa tietosuojasetuksen ja tietosuojalain henkilötietojen käsittelyä koskevia säännöksiä sekä vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain ja sähköisestä tunnistamisesta ja luottamuspalveluista annetun EU:n asetuksen varmenteen myöntämistä koskevia säännöksiä.

---

68 §

Varmenteen hakemista ja myöntämistä koskeva menettely eräissä tapauksissa

Henkilökohtaisen käynnin sijasta kansalaisvarmenteen uusimista koskeva hakemus voidaan tehdä myös sähköisesti ja allekirjoittaa hakijan käytössä olevalla kansalaisvarmenteella ja muun Digi- ja väestötietoviraston tuottaman varmenteen uusimista koskeva hakemus hakijan käytössä

olevalla sähköisestä tunnistamisesta ja luottamuspalveluista annetussa EU:n asetuksessa tarkoitettulla hyväksytyllä varmenteella, jos tällainen palvelu on käytössä. Muuten hakemuksen käsittelyssä noudatetaan sähköisestä tunnistamisesta ja luottamuspalveluista annetun EU:n asetuksen varmenteen myöntämistä koskevia säännöksiä.

Tässä laissa tarkoitettun Digi- ja väestötietoviraston tuottaman varmenteen myöntämistä koskeva päätös voidaan allekirjoittaa koneellisesti.

---

69 §

Digi- ja väestötietoviraston tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus

Digi- ja väestötietovirastolla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada 67 §:ssä tarkoitulta viranomaiselta, yritykseltä ja yhteisöltä sekä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetussa laissa (159/2007) ja sähköisestä lääkemääräyksestä annetussa laissa (61/2007) tarkoituilta viranomaisilta ja palvelun antajilta tarpeellisia tietoja tässä laissa tarkoitettun Digi- ja väestötietoviraston tuottaman varmenteen myöntämistä ja peruuttamista koskevan toiminnallisen ja teknisen menettelyn luotettavuuden seurantaa ja valvontaa varten.

Digi- ja väestötietoviraston määräämällä tarkastajalla on lisäksi oikeus 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa toimittaa tarkastus. Tarkastajalla on oikeus tutkia salassapitosäännösten estämättä tässä laissa tarkoitettun Digi- ja väestötietoviraston tuottaman varmenteen myöntämisessä käytetyt asiakirjat, laitteet ja ohjelmistot sekä päästä tässä yhteydessä muihin kuin pysyväisluonteiseen asumiseen käytettäviin tarkastuksen kohteen hallinnassa oleviin tiloihin. Tarkastus on toteutettava niin, että siitä ei aiheudu tarkastuksen kohteelle tarpeettomasti haittaa eikä kustannuksia. Tarkastajana voi toimia vain virkamies. Tarkastukseen sovelletaan hallintolain 39 §:ää.

Tiedonsaanti- ja tarkastusoikeuden toteuttamisen tehosteeksi Digi- ja väestötietovirasto voi asettaa uhkasakon. Uhkasakosta säädetään uhkasakkolaissa.

70 §

Tietojenkäsittelypalvelu

Digi- ja väestötietovirasto voi ottaa rekisterinpitäjän toimeksiannosta tehtäväkseen huolehtia tämän vastuulla olevan rekisterin tai tietojärjestelmän teknisestä ylläpitämisestä ja tietojenkäsittelystä (*tietojenkäsittelypalvelu*). Digi- ja väestötietoviraston toimeksiantajana voi olla vain valtion tai kunnan viranomainen taikka muu sellainen rekisterinpitäjä, jolla on lakiin tai sen nojalla annettuun asetukseen perustuva oikeus rekisterin pitämiseen. Digi- ja väestötietovirasto voi tietojenkäsittelypalvelun tuottamisessa käyttää hyväksi väestötietojärjestelmään talletettuja tietoja siten kuin tässä tai muussa laissa säädetään.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tietojenkäsittelypalvelua koskevan sopimuksen sisällöstä.

72 §

Suoritteista ja palveluista perittävät maksut

Digi- ja väestötietoviraston on perittävä tämän lain perusteella tuottamastaan suoritteesta tai palvelusta maksu. Maksujen perusteista säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992).

---

74 a §

HE 10/2019 vp

Oikeus käsittelyn rajoittamiseen

Tietosuoja-asetuksen 18 artiklaa ei sovelleta väestötietojärjestelmään eikä Digi- ja väestötietoviraston varmentajan toimintaan liittyviin järjestelmiin.

76 §

Tiedon korjaaminen

Jos rekisterinpitäjä kieltäytyy korjaamasta väestötietojärjestelmään talletettua tietoa, jota rekisteröity on vaatinut korjattavaksi, on rekisterinpitäjän annettava asiassa päätös.

Jos rekisterinpitäjä korjaa omasta aloitteestaan rekisterissä olevaa tietoa, rekisterinpitäjän on ennen tiedon korjaamista tarvittaessa varattava rekisteröidylle tilaisuus antaa määräajassa selvitys. Jos rekisterinpitäjä korjaa tietoa rekisteröidyn antaman selvityksen vastaisesti, rekisterinpitäjän on annettava asiassa päätös. Rekisterinpitäjä voi korjata kuitenkin tilaisuutta varaamatta rekisterissä olevan ilmeisen virheen.

Jos rekisterinpitäjä korjaa 10 §:ssä tarkoitettua ulkomaan kansalaista koskevaa rekisterimerkintää, rekisterinpitäjän on ennen asian ratkaisemista pyydettävä asiasta lausunto Maahanmuuttovirastolta.

Rekisteröidyn oikeudesta vaatia rekisterinpitäjältä rekisteröityä koskevien henkilötietojen oikaisua ja henkilötietojen oikaisupyyntöön liittyvästä rekisterinpitäjän menettelystä säädetään tietosuoja-asetuksessa.

76 a §

Oikaisuvaatimus

Tämän lain nojalla tehtyyn hallintopäätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa säädetään.

76 b §

Muutoksenhaku

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Muutoksenhausta uhkasakkoa koskevaan ratkaisuun säädetään uhkasakkolaissa.

80 §

Siirtymäsäännökset

---

3. Jos henkilö on transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annetun lain mukaisesti vahvistettu vastakkaiseen sukupuoleen kuuluvaksi ennen tämän lain voimaantuloa, rekisterinpitäjä voi tallettaa väestötietojärjestelmään tämän lain 13 §:n 1 momentin 15 kohdassa tarkoitettun tiedon sukupuolen vahvistamisesta vain, jos henkilö hakee sitä.

---

7. Muussa laissa tai asetuksessa väestörekisterin pitäjälle säädetyt tehtävät hoitaa Digi- ja väestötietovirasto, jollei tästä laista muuta johdu.

HE 10/2019 vp

9. Väestötietojärjestelmän asiakirjoihin kuuluvat myös ennen vuotta 1971 pidetyt rekisteröityjen uskonnollisten yhdyskuntien jäsenluettelot.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

52.

Laki

kuntarakennelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuntarakennelain (1698/2009) 6 §:n 3 momentti, 12 §:n 2 momentti ja 14 §:n 2 momentti seuraavasti:

6 §

Yhdistymisesityksen sisältö

Kunnan alueen jakamista koskevaan esitykseen on liitettävä kiinteistörekisterin pitäjän ja Digi- ja väestötietoviraston lausunto. Kiinteistörekisterin pitäjän lausuntoon on liitettävä luettelo kuhunkin kuntaan siirrettävistä kiinteistörekisterin rekisteriyksiköistä ja niiden osista sekä tarpeen mukaan ehdotus kuntien välisen rajan sijainniksi. Digi- ja väestötietoviraston lausunnosta on käytävä ilmi kuhunkin kuntaan siirrettävien alueiden asukasmäärä ja kielisuhteet.

12 §

Kuntien yhteisen esityksen sisältö ja valmistelu

Kuntien on liitettävä esitykseensä kiinteistörekisterin pitäjän ja Digi- ja väestötietoviraston lausunnot. Kiinteistörekisterin pitäjän lausuntoon on liitettävä luettelo kunnasta toiseen siirrettävistä kiinteistörekisterin rekisteriyksiköistä ja niiden osista sekä tarpeen mukaan ehdotus kuntien välisen rajan sijainniksi. Digi- ja väestötietoviraston lausunnosta on käytävä ilmi siirrettäväksi esitetyn kunnan osan asukasmäärä ja kielisuhteet.

14 §

Kunnan tai kunnan jäsenen esityksen valmisteleva käsittely

Ministeriön on hankittava esityksestä asianomaisen kiinteistörekisterin pitäjän ja Digi- ja väestötietoviraston lausunto. Kiinteistörekisterin pitäjän lausuntoon on liitettävä luettelo kunnasta toiseen siirrettävistä kiinteistörekisterin rekisteriyksiköistä ja niiden osista sekä tarpeen mukaan ehdotus kuntien välisen rajan sijainniksi. Digi- ja väestötietoviraston lausunnosta on käytävä ilmi siirrettäväksi esitetyn kunnan osan asukasmäärä ja kielisuhteet.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____.

53.

Laki

kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (1704/2009) 4 §:n 1 momentin 8 ja 9 kohta sekä 3 momentti,
sellaisina kuin niistä ovat 4 §:n 1 momentin 8 ja 9 kohta laissa 676/2014, seuraavasti:

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan jäljempänä:

8) *vieraskielisellä* henkilöä, joka on ilmoittanut väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 3 §:ssä tarkoitettuun väestötietojärjestelmään äidinkielekseen muun kielen kuin suomen, ruotsin tai saamen kielen;

9) *saamenkielisellä* henkilöä, joka on ilmoittanut väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain 3 §:ssä tarkoitettuun väestötietojärjestelmään äidinkielekseen saamen kielen;

Kunnan asukas ja asukasmäärä sekä ikäluokka määräytyvät, jollei tässä laissa toisin säädetä, väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetussa laissa tarkoitettussa väestötietojärjestelmässä varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltäneen vuoden lopussa olevien tietojen mukaan.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

54.

Laki

kuntalain 16 ja 20 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuntalain (410/2015) 16 §:n 3 momentti ja 20 §:n 2 momentti seuraavasti:

16 §

Valtuutettujen lukumäärä

Tässä pykälässä tarkoitettu asukasluku määräytyy väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) tarkoitetussa väestötietojärjestelmässä vaalivuotta edeltävän vuoden marraskuun 30 päivän päättyessä olevien tietojen mukaan.

20 §

Äänioikeus kuntavaaleissa

Äänioikeus kuntavaaleissa on lisäksi Euroopan unionin tai Suomessa toimivan kansainvälisen järjestön palveluksessa olevalla ja tällaisen henkilön perheenjäsenellä, joka viimeistään vaalipäivänä täyttää 18 vuotta, ja jolla on asuinpaikka kyseisessä kunnassa väestötietojärjestelmässä olevien tietojen mukaan 51. päivänä ennen vaalipäivää päivän päättyessä, jos:

- 1) hänen tietonsa on hänen pyynnöstään talletettu väestötietojärjestelmään väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetussa laissa säädettyllä tavalla;
- 2) hän on kirjallisesti ilmoittanut Digi- ja väestötietovirastolle viimeistään 52. päivänä ennen vaalipäivää ennen kello 16:ta haluavansa käyttää äänioikeuttaan kuntavaaleissa tai ei ole kirjallisesti peruuttanut aikaisempaa ilmoitustaan.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

55.

Laki

tulotietojärjestelmästä annetun lain 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tulotietojärjestelmästä annetun lain (53/2018) 9 §:n 1 momentin 1 kohta seuraavasti:

9 §

Tulotietojärjestelmään talletettavat muut tiedot

Tulotietojärjestelmään talletetaan tietojen oikeellisuuden varmistamiseksi ja muiden tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi seuraavat tiedot:

1) väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 13 §:n 1 momentin 1—3, 16 ja 20—22 kohdassa tarkoitetut tiedot Suomen kansalaisista ja Suomessa asuvista ulkomaalaisista sekä tiedoissa tapahtuneet muutokset;

Tämä laki tulee voimaan päivänä   kuuta 20   .

56.

Laki

tullilain 76 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tullilain (304/2016) 76 §:n 1 momentin 9 kohta seuraavasti:

76 §

Perintäkeinot

Tulli voi selvitettyään velallisen maksukykyä ja tarkoituksenmukaista perintäkeinoa varojen perimiseksi:

9) ilmoittaa julkaistaviksi velallisen ja muun tullin maksamisesta vastuussa olevan nimen, toiminimen sekä yritys- ja yhteisötunnuksen, Tullin tiedossa olevan kotikunnan, jollei viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 §:n 1 momentin 31 kohdasta tai väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 36 §:n 1 momentista muuta johdu sekä maksamatta jätetyn tullilaskun verolajit ja määrät viivästysseuraamuksineen;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

57.

Laki

henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain (650/2019) 16 §:n 1 momentin 9 kohta seuraavasti:

16 §

Tullin oikeus saada tietoja eräistä rekistereistä ja tietojärjestelmistä

Tullilla on sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, oikeus saada tehtäviensä suorittamista ja henkilörekisteriensä ylläpitämistä varten salassapitosäännösten estämättä teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona tietoja rekistereistä siten kuin käytännön menettelyistä asianomaisen rekisterinpitäjän kanssa sovitaan, seuraavasti:

9) väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 13—17 §:ssä tarkoitetut tiedot tulli- ja verovalvontaa, verotusta, perintää sekä tullirikostorjuntaa varten;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

58.

Laki

uskonnonvapauslain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan uskonnonvapauslain (453/2003) 4 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1450/2009, seuraavasti:

4 §

Liittymis- ja eroamismenettely

Henkilön, joka tahtoo liittyä uskonnollisen yhdyskunnan jäseneksi, tulee ilmoittaa siitä yhdyskunnalle.

Henkilön, joka tahtoo erota uskonnollisesta yhdyskunnasta, tulee ilmoittaa eroamisesta kirjallisesti yhdyskunnalle tai Digi- ja väestötietovirastolle. Henkilö katsotaan eronneeksi siitä päivästä lukien, kun yhdyskunta tai Digi- ja väestötietovirasto on saanut eroamisilmoituksen.

Uskonnon yhdykskunnan tulee välittömästi ilmoittaa yhdyskunnan jäseneksi otetut ja yhdyskunnalle eroamisilmoituksen tehneet henkilöt väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) tarkoitettuun väestötietojärjestelmään. Ilmoituksen tulee sisältää henkilön täydellinen nimi, syntymäaika tai henkilötunnus sekä liittymis- tai eroamispäivä. Ilmoitus väestötietojärjestelmään voidaan tehdä kirjallisesti taikka tietoliikenneyhteyksin tai muutoin konekielisesti.

Digi- ja väestötietoviraston on viipymättä talletettava väestötietojärjestelmään tieto uskonnolliseen yhdyskuntaan liittymisestä tai siitä eroamisesta ja toimitettava uskonnollisesta yhdyskunnasta eronneelle vahvistus eroamisesta. Digi- ja väestötietoviraston on viipymättä ilmoitettava uskonnolliselle yhdyskunnalle henkilöt, jotka ovat tehneet eroamisilmoituksen Digi- ja väestötietovirastolle.

Tässä pykälässä Digi- ja väestötietovirastolle säädettyjä tehtäviä hoitaa Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

59.

Laki

ortodoksisesta kirkosta annetun lain 74 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ortodoksisesta kirkosta annetun lain (985/2006) 74 §:n 1 momentti seuraavasti:

74 §

Tietojen luovuttaminen

Tietojen luovuttamisesta kirkonkirjoista ja muutoksenhausta seurakunnan viranomaisen tätä koskevaan päätökseen säädetään väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009).

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 _____.

60.

Laki

valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain 20 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain (884/2017) 20 §, sellaisena kuin se on laissa 568/2019, seuraavasti:

20 §

Opiskelijavalintarekisterin tietolähteet

Opiskelijavalintarekisterin yhteisrekisterinpitäjällä on oikeus koulutukseen hakevan henkilön ilmoittamien tietojen lisäksi salassapitosäännösten estämättä saada 19 §:n 1 ja 5 momentissa tarkoitettuja tietoja ylioppilastutkintorekisteristä, Digi- ja väestötietovirastolta, työ- ja elinkeinoviranomaisilta, perus- ja lisäopetuksen järjestäjiltä, yliopistoilta, ammattikorkeakouluilta, ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen järjestäjiltä sekä kahden tai useamman korkeakoulun yhteisistä rekistereistä, jotka on muodostettu opiskelijoiden valintaa varten.

Tämä laki tulee voimaan päivänä   kuuta 20   .

61.

Laki

lukiolain 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lukiolain (714/2018) 21 §:n 2 momentin 1 kohta seuraavasti:

21 §

Opiskelijaksi ottamisen edellytykset

Lukiokoulutukseen valmistavaan koulutukseen opiskelijaksi ottamisen edellytyksenä on sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, että:

1) hakija on kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa (1386/2010) tarkoitettu maahanmuuttaja tai hänen äidinkiensä on väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) tarkoitettussa väestötietojärjestelmässä muu kuin suomi, ruotsi tai saame;

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 _____.

62.

Laki

kolttalain 48 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kolttalain (253/1995) 48 §:n 2 momentti seuraavasti:

48 §

Luottamusmiesvaali

Vaalissa ovat äänioikeutettuja Inarin kunnassa asuvat täysivaltaiset koltat sekä heidän avio-
puolisonsa. Vaalilautakunta laatii luettelon äänioikeutetuista. Digi- ja väestötietoviraston, seu-
rakunnan ja saamelaisvaltuuskunnan tulee tarpeen mukaan auttaa vaaliluettelon laatimisessa an-
tamalla sitä varten tarpeelliset tiedot. Jokaisella Inarin kunnassa asuvalla koltalla ja hänen avio-
puolisollaan on oikeus tarkistaa vaaliluettelo.

Tämä laki tulee voimaan päivänä   kuuta 20   .

63.

Laki

kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain (453/2002) 6 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 103/2019, seuraavasti:

6 §

Tietojen luovuttaminen tietopalveluna ja käsittelyn rajoittaminen

---

Otteita, todistuksia ja muita tulosteita sekä 1 momentissa tarkoitettuja kopioita voivat antaa kunnat, Maanmittauslaitos, Digi- ja väestötietovirasto, Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto sekä Maanmittauslaitoksen päätöksen nojalla myös muut viranomaiset, joilla on tekninen käyttöyhteys kiinteistötietojärjestelmään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 _____.

64.

Laki

vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain 31 ja 42 c §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain (617/2009) 31 §:n 1 momentti ja 42 c §, sellaisina kuin ne ovat, 31 §:n 1 momentti laissa 1009/2018 ja 42 c § laissa 533/2016, seuraavasti:

31 §

Tarkastuskertomus

Tunnistuspalvelun tarjoajan ja Digi- ja väestötietoviraston on hankittava vaatimustenmukaisuuden arvioinnista tarkastuskertomus, joka toimitetaan Liikenne- ja viestintävirastolle.

---

42 c §

Digi- ja väestötietoviraston tehtävät

Digi- ja väestötietoviraston tehtävänä on ylläpitää 30 §:n 1 momentissa tarkoitettua kansallista solmupistettä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 _____.

65.

Laki

postilain 38 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan postilain (415/2011) 38 §:n 2 momentti seuraavasti:

38 §

Osoiterekisteri

Osoiterekisteriin talletetaan postin saajan nimi- ja osoitetietojen lisäksi henkilötunnus sekä muut lähetysten perillemenon ja postin saajan oikeuksien turvaamiseksi välttämättömät tiedot. Yleispalvelun tarjoajalla on postitoiminnan hoitamista, lähetysten perillemenon turvaamista ja postin saajan oikeuksien turvaamista varten oikeus saada väestötietojärjestelmästä henkilötunnukset ja niiden muutokset, etu- ja sukunimet sekä niiden muutokset ja tieto muutosajankohdasta, syntyneiden, maahan muuttaneiden ja osoiterekisterissä ilman osoitetta olevien henkilöiden osoitetiedot, tiedot syntyneistä ja kuolleista henkilöistä ja postin saajien äidinkielestä sekä tiedot kaavoituksen ja haja-asutusalueiden osoitekehityksen myötä syntyvistä osoitteista ja niiden muutoksista, rakennusten koordinaateista, rakennus- ja kiinteistötunnuksista, rakennusluokituksesta sekä rakennus- ja kiinteistötietojen muutoksista ja muutosten ajankohdasta. Oikeus saada tietoja koskee kaikkia väestötietojärjestelmään rekisteröityjen henkilöiden edellä mainittuja tietoja lukuun ottamatta henkilöitä, joilla on voimassa oleva väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) mukainen turvakielto.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 _____.

66.

Laki

liikenteen palveluista annetun lain 231 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) 231 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 301/2018, seuraavasti:

231 §

Tiedonluovutuksen rajoittaminen liikenneasioiden rekisteristä

Turvakiellon kohteena olevien tietojen käsittelystä säädetään väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 36 ja 37 §:ssä. Siirrettäessä turvakielto liikenneasioiden rekisteriin luovutusrajoitus laajennetaan kattamaan myös luonnollisen henkilön nimi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 _____.

67.

Laki

siviilipalveluslain 93 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan siviilipalveluslain (1446/2007) 93 §:n 1 momentin 1 kohta, sellaisena kuin se on laissa 940/2013, seuraavasti:

93 §

Ulkopuoliset tietolähteet

Siviilipalveluskeskuksella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä siviilipalvelusrekisteriä varten sille laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi seuraavat tiedot:

1) väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 13 §:n 1 momentin 1—3, 5, 11, 14, 19 ja 20 kohdassa tarkoitetut tiedot siviilipalveluksen järjestämistä ja siviilipalvelusvelvollisten valvontaa varten;

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 _____.

68.

Laki

kotoutumisen edistämisestä annetun lain 87 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010) 87 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 320/2016, seuraavasti:

87 §

Tiedonsaantioikeus

Työ- ja elinkeinoministeriöllä, aluehallintovirastolla, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella, kehittämis- ja hallintokeskuksella, työ- ja elinkeinotoimistolla, kunnan viranomaisella, Kansaneläkelaitoksella sekä Digi- ja väestötietovirastolla on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 2, 5 ja 6 luvun mukaisten tehtävien suorittamiseksi välttämättömät tiedot toisiltaan, Maahanmuuttovirastolta, vastaanotto- ja järjestelykeskukselta, kotoutumista tukevien toimenpiteiden ja palvelujen tuottajalta sekä ilman huoltajaa olevalle lapselle määrättyltä edustajalta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 _____.

69.

Laki

Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 12 e §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Kansaneläkelaitoksesta annetun lain (731/2001) 12 e §:n 1 momentti, sellaisena
kuin se on laissa 1255/2011, seuraavasti:

12 e §

Palvelurahasto

Palvelurahastosta maksetaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetussa laissa (159/2007) ja sähköisestä lääkemääräyksestä annetussa laissa (61/2007) tarkoitettujen tehtävien hoidosta Kansaneläkelaitokselle aiheutuvat kustannukset. Lisäksi palvelurahastosta voidaan suorittaa Digi- ja väestötietovirastolle sen mainittujen lakien perusteella tuottamien varmennepalvelujen aiheuttamat kustannukset.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 _____.

70.

Laki

transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annetun lain (563/2002) 1 §:n 1 momentin johdantokappale ja 2 momentti sekä 2 a ja 3 §,
sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 1 momentin johdantokappale ja 2 momentti sekä 2 a § laissa 252/2016 sekä 3 § laissa 1400/2015, seuraavasti:

1 §

Vahvistamisen edellytykset

Henkilö vahvistetaan kuuluvaksi vastakkaiseen sukupuoleen kuin mihin hänet on väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) tarkoitettuun väestötietojärjestelmään merkitty, jos hän:

Jos henkilö on rekisteröidyssä parisuhteessa, vahvistamisen edellytyksenä on lisäksi se, että parisuhteen toinen osapuoli on ilmoittanut Digi- ja väestötietovirastolle suostuvansa rekisteröidyn parisuhteen muuttumiseen avioliitoksi.

2 a §

Ilmoitus aviopuolisolle

Kun avioliitossa olevan henkilön sukupuoli vahvistetaan, Digi- ja väestötietoviraston on lähetettävä vahvistamisesta ilmoitus henkilön aviopuolisolle.

3 §

Viranomaiset

Sukupuolen vahvistaa henkilön itsensä allekirjoittamasta hakemuksesta Digi- ja väestötietovirasto. Kun Digi- ja väestötietovirasto on vahvistanut henkilön sukupuolen 1 §:n mukaisesti, Digi- ja väestötietoviraston on välittömästi tehtävä merkintä vahvistetusta sukupuolesta väestötietojärjestelmään.

Mitä 1 momentissa säädetään Digi- ja väestötietovirastosta, koskee Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastoa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

71.

Laki

työttömyysturvalain 14 luvun 3 c §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työttömyysturvalain (1290/2002) 14 luvun 3 c §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1217/2005, seuraavasti:

14 luku

Erinäisiä säännöksiä

3 c §

Kuntien rahoitusosuuden perintä

Työmarkkinatuen saajan kotikuntana pidetään kuntaa, joka on 3 a §:n 1 momentissa mainittuna työmarkkinatuen maksupäivänä merkitty hänen kotikunnakseen väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) tarkoitetussa väestötietojärjestelmässä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

72.

Laki

sähköisestä lääkemääräyksestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sähköisestä lääkemääräyksestä annetun lain (61/2007) 7 §:n 2 momentti, 24 §:n 1 momentti, 25 § ja 28 §:n 2 momentti,
sellaisina kuin ne ovat, 7 §:n 2 momentti ja 24 §:n 1 momentti laissa 982/2010, 25 § laissa 251/2014 sekä 28 §:n 2 momentti laissa 1229/2010, seuraavasti:

7 §

Lääkemääräyksen allekirjoittaminen

Digi- ja väestötietovirasto vastaa varmennepalvelusta siten kuin sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain (159/2007) 14 §:ssä säädetään. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset siitä, miten lääkemääräyksen laatijan oikeus lääkkeen määräämiseen varmennetaan ja varmennepalvelu toteutetaan. Ennen asetuksen antamista sosiaali- ja terveysministeriön tulee kuulla Digi- ja väestötietovirastoa siltä osin kuin asiassa on kysymys edellä tarkoitettusta Digi- ja väestötietovirastolle kuuluvasta tehtävästä.

24 §

Ohjaus, seuranta ja valvonta

Sähköisen lääkemääräyksen ja tässä laissa tarkoitettujen valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen järjestämisen ja toteuttamisen yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle. Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain 14 §:ssä tarkoitetun Digi- ja väestötietoviraston hoitaman varmennepalvelun yleinen ohjaus ja valvonta kuuluvat kuitenkin sosiaali- ja terveysministeriölle ja valtiovarainministeriölle yhteisesti.

25 §

Maksut

Sähköisen lääkemääräyksen ja sen toimitustietojen tallentamisesta, tässä laissa tarkoitettua varmentamisesta sekä reseptikeskuksen, reseptiarkiston ja lääketietokannan tietojen käytöstä peritään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten määrää vastaava maksu. Maksun tulee lisäksi turvata Kansaneläkelaitoksen palvelurahaston maksuvalmius. Maksun perii Kansaneläkelaitos. Kunnallisen terveydenhuollon maksut peritään sairaanhoitopiireittäin sairaanhoitopiirin kuntayhtymältä. Kansaneläkelaitoksen perimät maksut säädetään valtion maksuperustelain (150/1992) 10 §:n estämättä sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella sellaisiksi, että ne vastaavat palvelujen hoidosta aiheutuvien kustannusten määrää. Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain 14 §:ssä tarkoitetuista Digi- ja väestötietoviraston suoritteista perittävistä maksuista säädetään valtion maksuperustelaissa ja sen nojalla.

HE 10/2019 vp

Kansaneläkelaitoksen ja Digi- ja väestötietoviraston tulee toimittaa vuosittain sosiaali- ja terveysministeriölle selvitys edellisen vuoden kustannuksista ja kustannuksiin vaikuttaneista tekijöistä sekä arvio seuraavan vuoden käyttömaksujen perustana olevista kokonaiskustannuksista.

28 §

Siirtymäsäännös

Lain 25 §:n mukaisia maksuja aletaan periä apteekeilta 1 päivästä tammikuuta 2012 lukien, kuntien ja valtion terveydenhuollon toimintayksiköiltä 1 päivästä tammikuuta 2013 lukien ja yksityisen terveydenhuollon toimintayksiköiltä 1 päivästä tammikuuta 2014 lukien. Digi- ja väestötietovirasto voi kuitenkin periä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain 14 §:n mukaisesti tuottamista suoritteista palvelujen tuottamisesta aiheutuvia kustannuksia vastaavia maksuja Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksesta ja valvontavirastolta siihen saakka kunnes terveydenhuollon palvelujen antajat ryhtyvät suorittamaan Digi- ja väestötietovirastolle tämän lain 25 §:n mukaisia maksuja.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

73.

Laki

sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain (159/2007) 2 §:n 3 momentti, 8 §, 14 §:n 3 ja 4 momentti, 20 §:n 1 ja 4 momentti, 22 §:n 1 ja 2 momentti sekä 25 §:n 2 momentti,
sellaisina kuin ne ovat, 2 §:n 3 momentti laissa 539/2016, 8 § ja 14 §:n 4 momentti laissa 981/2010, 14 §:n 3 momentti laissa 938/2019, 20 §:n 1 momentti ja 25 §:n 2 momentti laissa 1227/2010 sekä 20 §:n 4 momentti sekä 22 §:n 1 ja 2 momentti laissa 250/2014, seuraavasti:

2 §

Soveltamisala

Jollei tästä tai muusta laista muuta johdu, asiakastietojen käsittelyyn sovelletaan, mitä potilaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (785/1992), jäljempänä *potilaslaki*, sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (812/2000), jäljempänä *asiakaslaki*, henkilötietolaissa (523/1999), viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999), sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003), vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetussa laissa (617/2009), väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) sekä arkistolaissa (831/1994). Lisäksi asiakastietojen käsittelyssä ja tämän lain mukaisia palveluja ja toimintoja järjestettäessä on noudatettava, mitä kielilaissa (423/2003) ja sen nojalla säädetään. Jos terveydenhuollon asiakas- ja potilastietoja käsittelevä tietojärjestelmä on terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista annetussa laissa (629/2010) tarkoitettu terveydenhuollon laite, tietojärjestelmään sovelletaan myös mainittua lakia ja sen mukaisia vaatimuksia.

8 §

Tunnistaminen

Asiakastietojen sähköisessä käsittelyssä asiakas, sosiaalihuollon ja terveydenhuollon palvelujen antaja, muu asiakastietojen käsittelyn osapuoli ja näiden edustajat sekä tietotekniset laitteet tulee tunnistaa luotettavasti. Potilastietoja käsittelevien henkilöiden, palvelujen antajien, tietoteknisten laitteiden sekä valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen tunnistaminen edellyttää lisäksi todentamista. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan säätää tarkemmin tunnistamisen ja todentamisen teknisistä keinoista. Ennen asetuksen antamista sosiaali- ja terveysministeriön tulee kuulla Digi- ja väestötietovirastoa siltä osin kuin asiassa on kysymys 14 §:ssä tarkoitettusta Digi- ja väestötietovirastolle kuuluvasta tehtävästä.

14 §

Valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut

Digi- ja väestötietovirasto toimii sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden ja muun henkilöstön, palvelujen antajien sekä näiden palvelujen antamiseen osallistuvien organisaatioiden, niiden henkilöstön ja tietoteknisten laitteiden vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetussa laissa tarkoitettuna varmentajana. Digi- ja väestötietovirastolla on oikeus saada näiden tehtäviensä hoitamiseksi Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolta sen ylläpitämästä terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteristä varmenteen myöntämiseen ja peruuttamiseen, varmenteeseen, varmenteen tekniseen alustaan ja varmenteen toimittamiseen tarvittavat tiedot. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolla on vastaavasti oikeus saada lakisääteisten tehtäviensä hoitamiseksi Digi- ja väestötietovirastolta tiedot sen edellä mainituin perustein myöntämistä varmenteista.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ylläpitää rooli- ja attribuuttitietopalvelua ja koodistoja, joiden avulla terveydenhuollon palvelujen antajille, apteekkeille, Kansaneläkelaitokselle ja Digi- ja väestötietovirastolle annetaan valtakunnallisten tietojärjestelmäpalveluiden käyttöä ja varmentamista varten terveydenhuollon ammattihenkilöiden ammatinharjoittamisoikeuksia ja ammattinimikkeen käyttöoikeuksia sekä niiden voimassaoloa koskevat tiedot. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tehtävänä on lisäksi antaa Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluille terveydenhuollon toimintaan sekä elinkeinon- ja ammatinharjoittamiseen liittyvää asiantuntemusta.

---

20 §

Ohjaus, valvonta ja seuranta

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastiedon sähköisen käsittelyn ja siihen liittyvän tietohallinnon yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta sekä päätöksenteko merkittävien tietohallintohankkeiden kokonaisrahoituksesta kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle. Digi- ja väestötietoviraston hoitaman varmennepalvelun yleinen ohjaus ja valvonta kuuluvat kuitenkin sosiaali- ja terveysministeriölle ja valtiovarainministeriölle yhteisesti.

Sosiaalihuollon ja terveydenhuollon palvelujen antajan, Kansaneläkelaitoksen, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston ja Digi- ja väestötietoviraston on omalta osaltaan seurattava ja valvottava, että sen antamaan palveluun liittyvä tietosuoja ja tietoturva toteutuvat. Jos joku on lainvastaisesti käsitellyt asiakastietoja, tulee asianomaisen palvelujen antajan sekä Kansaneläkelaitoksen oma-aloitteisesti ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin. Seurannan ja valvonnan toteuttamiseksi palvelujen antajalla on oikeus saada Kansaneläkelaitokselta omien potilasrekisteriensä lokitiedot sekä 14 a §:ssä tarkoitettussa potilaan tiedonhallintapalvelussa olevien tietojen käsittelyyn liittyvät lokitiedot siltä osin kuin asianomaisen palvelujen antajan henkilökunta on katsellut ja käsitellyt potilaan tiedonhallintapalvelussa olevia tietoja.

---

22 §

Maksut

Kansaneläkelaitoksen ja Digi- ja väestötietoviraston hoitamien 14 §:ssä tarkoitettujen valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen käyttö on palvelujen antajille maksullista. Kunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon maksut peritään sairaanhoitopiireittäin sairaanhoitopiirin kuntayhtymältä. Kansaneläkelaitoksen perimät maksut säädetään valtion maksuperustelain (150/1992) 10 §:n estämättä sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella sellaisiksi, että ne vastaavat palve-

HE 10/2019 vp

lujen hoidosta aiheutuvien kustannusten määrää. Maksujen tulee lisäksi turvata Kansaneläkelaitoksen palvelurahaston maksuvalmius. Digi- ja väestötietoviraston suoritteista perittävistä maksuista säädetään valtion maksuperustelaissa ja sen nojalla.

Kansaneläkelaitoksen ja Digi- ja väestötietoviraston tulee toimittaa vuosittain sosiaali- ja terveysministeriölle selvitys edellisen vuoden kustannuksista ja kustannuksiin vaikuttaneista tekijöistä sekä arvio seuraavan vuoden käyttömaksujen perustana olevista kokonaiskustannuksista.

---

25 §

Siirtymäsäännökset

Lain 22 §:ssä tarkoitettuja maksuja aletaan periä julkisilta terveydenhuollon palvelujenantajilta 1 päivästä tammikuuta 2014 lukien ja yksityisiltä terveydenhuollon palvelujenantajilta 1 päivästä tammikuuta 2015 lukien. Digi- ja väestötietovirasto voi kuitenkin periä 14 §:n mukaisesti tuottamistaan suoritteista palvelujen tuottamisesta aiheutuvia kustannuksia vastaavia maksuja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolta siihen saakka kunnes terveydenhuollon palvelujen antajat ryhtyvät suorittamaan Digi- ja väestötietovirastolle 22 §:n mukaisia maksuja.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____.

74.

Laki

lastensuojelulain 22 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lastensuojelulain (417/2007) 22 §:n 2 ja 3 momentti seuraavasti:

22 §

Edunvalvojan määrääminen huoltajan sijaiseksi

Hakemuksen edunvalvojan määräämiseksi voi tehdä holhoustoimesta annetussa laissa (442/1999) tarkoitettu holhousviranomainen, sosiaalihuollosta vastaava toimielin tai huoltaja itse.

Edunvalvojan määrää tuomioistuin. Myös holhousviranomainen voi määrätä edunvalvojan, jos huoltaja ja sosiaalihuollosta vastaava toimielin yhdessä sitä hakevat. Edunvalvojan määräämiseen sovelletaan, mitä holhoustoimesta annetussa laissa tai muussa laissa säädetään sijaisen määräämisestä edunvalvojalle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 _____.

75.

Laki

kansaneläkelain 85 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kansaneläkelain (568/2007) 85 §:n 1 momentin 1 kohta, sellaisena kuin se on laissa 84/2016, seuraavasti:

85 §

Tiedot viranomaisilta sekä eläke- ja vakuutuslaitoksilta

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada sen toimeenpantaviksi säädettyjen etuuksien hoitamista varten salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä:

1) Digi- ja väestötietovirastolta ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastolta väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 13 §:n 1 momentin 1—17 ja 20—22 kohdassa mainitut välttämättömät tiedot ja niissä tapahtuneet muutokset;

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 _____.

76.

Laki

sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain 22 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain (352/2010) 22 §:n 1 momentti seuraavasti:

22 §

Tiedot väestötietojärjestelmästä

Kansaneläkelaitoksella on yhteyspisteen toimintaa varten oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 13 §:n 1 momentissa tarkoitetut tiedot ja niitä koskevat lisäykset, muutokset ja korjaukset lukuun ottamatta mainitun momentin 11, 15 ja 17—20 kohdassa tarkoitettuja tietoja sekä 22 kohdassa tarkoitettua muuta yhteystietoa sekä ammattia. Kansaneläkelaitoksella on lisäksi oikeus saada mainitun lain 17 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa tarkoitetut tiedot ja niitä koskevat lisäykset, muutokset ja korjaukset.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

77.

Laki

poronhoitajien sijaisavusta annetun lain 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan poronhoitajien sijaisavusta annetun lain (1238/2014) 21 § seuraavasti:

21 §

Oikeus tietojen saamiseen

Paliskunta, poroisäntä, poroisännän sijainen sekä veroviranomainen, Digi- ja väestötietovirasto, Maaseutuvirasto, Eläketurvakeskus, eläkesäätiö ja muu eläkelaitos ovat velvollisia antamaan Melalle sen pyynnöstä maksutta ja salassapitosäännösten estämättä hallussaan olevat tiedot, jotka koskevat poronhoitajan tai palvelujen tuottajan yritystoimintaa taikka poronhoitajalle myönnettyjä eläkkeitä, sekä muut tiedot, jotka ovat välttämättömiä käsiteltävänä olevan asian ratkaisemiseksi tai siihen liittyvien toimenpiteiden toteuttamiseksi taikka Melalle tämän lain toimeenpanoa varten annettujen tietojen tarkastamiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä   kuuta 20   .

78.

Laki

sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista annetun lain (254/2015) 2 §:n 3 momentti seuraavasti:

2 §

Soveltamisala

Asiakastietojen käsittelystä säädetään lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetussa laissa (159/2007), jäljempänä *asiakastietolaki*, sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (812/2000), jäljempänä *asiakaslaki*, viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999), jäljempänä *julkisuuslaki*, hallintolaissa (434/2003), henkilötietolaissa, sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003), vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista annetussa laissa (617/2009), väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009), arkistolaissa (831/1994) sekä potilaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (785/1992).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

79.

Laki

maankäyttö- ja rakennuslain 147 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 147 § seuraavasti:

147 §

Rakentamiseen liittyvä tilastointi

Haettaessa lupaa rakentamiseen tai rakennuksen korjaus- tai muutostyöhön taikka rakennuksen purkamiseen hakijan on liitettävä hakemukseen tiedot, jotka kunnan on väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) nojalla ilmoitettava väestötietojärjestelmään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä   kuuta 20   .

Helsingissä 29 päivänä elokuuta 2019

Pääministeri

Antti Rinne

Kunta- ja omistajaohjausministeri Sirpa Paatero

1.

Laki

avioliittolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan avioliittolain (234/1929) 1 a ja 10 §, 17 §:n 2 kohta, 17 a §:n 1 momentin 3 kohta ja 2 momentti, 17 b §:n 1 ja 2 momentti, 35 §:n 4 momentti, 43 §:n 1 momentti, 44 §:n 2 momentti, 45 §:n 1 momentti, 104 §:n 2 momentti, 113 a §:n 2 momentti, 127 §:n 2 momentti ja 135 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 1 a § laissa 249/2016, 10 § laissa 618/1998, 17 §:n 2 kohta, 17 b §:n 1 ja 2 momentti sekä 113 a §:n 2 momentti laissa 572/2008, 17 a §:n 1 momentin 3 kohta ja 2 momentti laissa 695/2016, 35 §:n 4 momentti, 43 §:n 1 momentti, 104 §:n 2 momentti ja 135 §:n 2 momentti laissa 58/2005, 44 §:n 2 momentti ja 45 §:n 1 momentti laissa 929/2002 ja 127 §:n 2 momentti laissa 57/2019, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 a §

Suomessa rekisteröidyn parisuhteen osapuolet voivat muuttaa parisuhteensa avioliitoksi tekemällä sitä koskevan yhteisen ilmoituksen maistraatille. Rekisteröity parisuhde jatkuu avioliittona siitä päivästä, jona maistraatti on saanut ilmoituksen.

10 §

Maistraatin tehtävänä on tutkia, että avioliitolle ei ole laissa säädettyä estettä (avioliiton esteiden tutkinta). Avioliiton esteet voi tutkia myös evankelis-luterilaisen kirkon tai ortodoksisen kirkkokunnan seurakunta, jonka jäseniä kihlakumppanit ovat tai toinen heistä on.

17 §

Kirkollisen vihkimisen saa toimittaa:

---

2) rekisteröidyssä uskonnollisessa yhdyskunnassa se, jolla on vihkimisoikeudesta annetun lain (571/2008) mukainen vihkimisoikeus.

Ehdotus

1 a §

Suomessa rekisteröidyn parisuhteen osapuolet voivat muuttaa parisuhteensa avioliitoksi tekemällä sitä koskevan yhteisen ilmoituksen *Digi- ja väestötietovirastolle tai Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valti-onvirastolle*. Rekisteröity parisuhde jatkuu avioliittona siitä päivästä, jona *viranomainen* on saanut ilmoituksen.

10 §

Digi- ja väestötietoviraston tehtävänä on tutkia, että avioliitolle ei ole laissa säädettyä estettä (avioliiton esteiden tutkinta). *Ahvenanmaan maakunnassa avioliiton esteet tutkii Ahvenanmaan valtionvirasto*. Avioliiton esteet voi tutkia myös evankelis-luterilaisen kirkon tai ortodoksisen kirkkokunnan seurakunta, jonka jäseniä kihlakumppanit ovat tai toinen heistä on.

17 §

Kirkollisen vihkimisen saa toimittaa:

---

2) rekisteröidyssä uskonnollisessa yhdyskunnassa se, jolla on vihkimisoikeudesta annetun lain (/) mukainen vihkimisoikeus.

Voimassa oleva laki

17 a §

Siviilivihkimisen on velvollinen toimittamaan:

3) maistraatin päällikkö, henkikirjoittaja ja maistraatissa toimiva julkinen notaari.

Siviilivihkimisen on oikeutettu toimittamaan se, jolle maistraatti on myöntänyt vihkimisoikeuden. Vihkimisoikeus voidaan myöntää henkilölle, joka täyttää 17 b §:ssä säädetty edellytykset, jos se on tarpeen siviilivihkijöiden riittävän määrän turvaamiseksi *maistraatin toimialueella*.

17 b §

Kysymys vihkimisoikeuden myöntämisestä 17 a §:n 2 momentin nojalla tulee viereille maistraatin aloitteesta. Vihkimisoikeus voidaan myöntää sille, joka on suorittanut oikeustieteen ylemmän korkeakoulututkinnon ja jonka voidaan työkokemuksensa tai muiden seikkojen perusteella olettaa toimivan tehtävässään moitteettomasti. Tällainen oikeus merkitään vihkimisoikeusrekisteriin siten kuin vihkimisoikeudesta annetun lain 9 §:ssä säädetään.

Sen, jolle on myönnetty vihkimisoikeus (vihkijä), on hoidettava tehtävänsä huolellisesti ja asianmukaisesti. Maistraatin, joka on myöntänyt vihkimisoikeuden, tulee valvoa vihkijän toimintaa. Vihkijän vastuusta ja valvonnasta sekä vihkimisoikeuden peruuttamisesta on voimassa, mitä vihkimisoikeudesta annetun lain 5 §:n 2 momentissa, 6 §:ssä, 7 §:n 1—3 momentissa sekä 8 ja 12 §:ssä säädetään. Vihkimisoikeus on aina peruutettava, jos vihkijän toimintakelpoisuutta rajoitetaan.

35 §

Jos puolison omaisuus on luovutettu konkurssiin, toinen puoliso voi poistaa kummankin puolison avio-oikeuden ilmoittamalla

Ehdotus

17 a §

Siviilivihkimisen on velvollinen toimittamaan:

3) *Digi- ja väestötietovirastossa tai Ahvenanmaan valtionvirastossa toimiva henkikirjoittaja tai julkinen notaari.*

Siviilivihkimisen on oikeutettu toimittamaan se, jolle *Digi- ja väestötietovirasto tai Ahvenanmaan valtionvirasto* on myöntänyt vihkimisoikeuden. Vihkimisoikeus voidaan myöntää henkilölle, joka täyttää 17 b §:ssä säädetty edellytykset, jos se on tarpeen siviilivihkijöiden riittävän alueellisen määrän turvaamiseksi.

17 b §

Kysymys vihkimisoikeuden myöntämisestä 17 a §:n 2 momentin nojalla tulee viereille *Digi- ja väestötietoviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston* aloitteesta. Vihkimisoikeus voidaan myöntää sille, joka on suorittanut oikeustieteen ylemmän korkeakoulututkinnon ja jonka voidaan työkokemuksensa tai muiden seikkojen perusteella olettaa toimivan tehtävässään moitteettomasti. Tällainen oikeus merkitään vihkimisoikeusrekisteriin siten kuin *eräistä Digi- ja väestötietoviraston henkilörekistereistä annetun lain (/) 7 §:ssä* säädetään.

Sen, jolle on myönnetty vihkimisoikeus (vihkijä), on hoidettava tehtävänsä huolellisesti ja asianmukaisesti. *Digi- ja väestötietoviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston* tulee valvoa vihkijän toimintaa. Vihkijän vastuusta ja valvonnasta sekä vihkimisoikeuden peruuttamisesta on voimassa, mitä vihkimisoikeudesta annetun lain 5 §:n 2 momentissa, 6 §:ssä, 7 §:n 1—3 momentissa sekä *8—10 §:ssä* säädetään. Vihkimisoikeus on aina peruutettava, jos vihkijän toimintakelpoisuutta rajoitetaan.

35 §

Jos puolison omaisuus on luovutettu konkurssiin, toinen puoliso voi poistaa kummankin puolison avio-oikeuden ilmoittamalla

Voimassa oleva laki

siitä maistraatille vuoden kuluessa konkurssin alkamisesta siten kuin maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetussa laissa (57/2005) säädetään.

43 §

Avioehtosopimus on jätettävä maistraattiin rekisteröitäväksi siten kuin maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetussa laissa säädetään.

44 §

Avioehtosopimus ei kuitenkaan tule voimaan, jos se on jätetty maistraattiin avioliiton purkaututtua tai sen jälkeen, kun avioeroa koskeva asia on tullut vireille.

45 §

Jos puoliso lahjoittaa toiselle puolisolle irtainta omaisuutta, lahjoituksesta on ilmoitettava maistraattiin siten kuin lahjanlupauslain 6 §:ssä säädetään, jotta lahjansaaja voisi saada suojaa lahjanantajan velkojien takaisinsaantivaatimuksilta konkurssissa ja ulosotossa.

104 §

Jotta 1 momentissa tarkoitettussa osituksessa omaisuutta saanut puoliso tai tämän perilliset voisivat saada suojaa toisen puolison velkojien takaisinsaantivaatimuksilta konkurssissa ja ulosotossa, osituskirja on jätettävä maistraattiin rekisteröitäväksi siten kuin maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetussa laissa säädetään.

113 a §

Ehdotus

siitä *Digi- ja väestötietovirastolle kirjallisesti vuoden kuluessa konkurssin alkamisesta. Ahvenanmaan maakunnassa ilmoitus voidaan tehdä Ahvenanmaan valtionvirastolle.*

43 §

Avioehtosopimus on jätettävä rekisteröitäväksi *Digi- ja väestötietovirastolle tai Ahvenanmaan valtionvirastolle kirjallisesti. Ilmoituksen rekisteröinnistä voi tehdä puoliso tai kihlakumppani. Ilmoituksen liitteenä on oltava avioehtosopimus alkuperäisenä.*

44 §

Avioehtosopimus ei kuitenkaan tule voimaan, jos se on jätetty *Digi- ja väestötietovirastolle tai Ahvenanmaan valtionvirastolle* avioliiton purkaututtua tai sen jälkeen, kun avioeroa koskeva asia on tullut vireille.

45 §

Jos puoliso lahjoittaa toiselle puolisolle irtainta omaisuutta, lahjoituksesta on ilmoitettava *Digi- ja väestötietovirastolle tai Ahvenanmaan valtionvirastolle* siten kuin lahjanlupauslain 6 §:ssä säädetään, jotta lahjansaaja voisi saada suojaa lahjanantajan velkojien takaisinsaantivaatimuksilta konkurssissa ja ulosotossa.

104 §

Jotta 1 momentissa tarkoitettussa osituksessa omaisuutta saanut puoliso tai tämän perilliset voisivat saada suojaa toisen puolison velkojien takaisinsaantivaatimuksilta konkurssissa ja ulosotossa, osituskirja on jätettävä *Digi- ja väestötietovirastolle tai Ahvenanmaan valtionvirastolle rekisteröitäväksi kirjallisesti. Ilmoituksen voivat tehdä puoliso tai perilliset. Ilmoituksen liitteenä on oltava osituskirja alkuperäisenä.*

113 a §

Voimassa oleva laki

Vihkimisoikeus merkitään rekisteriin siten kuin vihkimisoikeudesta annetussa laissa säädetään.

127 §

Suomen maistraatti voi rekisteröidä avioehtosopimuksen tai sopimuksen, jolla määrätään aviovarallisuussuhteisiin sovellettavasta laista, vaikka Suomen tuomioistuimilla ei 1 momentin mukaan olisi kelpoisuutta tutkia aviovarallisuussuhteita koskevaa asiaa.

135 §

Sopimukseen, jolla puoliset ovat määränneet vieraan valtion lakia sovellettavaksi avioliiton varallisuussuhteisiin, ei voida vedota puolison velkojaa vastaan, jos puolisoilla on Suomessa asuin- tai kotipaikka, jollei sopimusta ole jätetty maistraattiin rekisteröitäväksi siten kuin maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetussa laissa säädetään.

Ehdotus

Vihkimisoikeuden tallentamisesta vihkimisoikeusrekisteriin säädetään Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annetun lain 7 §:ssä.

127 §

Digi- ja väestötietovirasto tai Ahvenanmaan valtionvirasto voivat rekisteröidä avioehtosopimuksen tai sopimuksen, jolla määrätään aviovarallisuussuhteisiin sovellettavasta laista, vaikka Suomen tuomioistuimilla ei 1 momentin mukaan olisi kelpoisuutta tutkia aviovarallisuussuhteita koskevaa asiaa.

135 §

Sopimukseen, jolla puoliset ovat määränneet vieraan valtion lakia sovellettavaksi avioliiton varallisuussuhteisiin, ei voida vedota puolison velkojaa vastaan, jos puolisoilla on Suomessa asuin- tai kotipaikka, jollei sopimusta ole jätetty *Digi- ja väestötietovirastolle tai Ahvenanmaan valtionvirastolle rekisteröitäväksi kirjallisesti. Ilmoituksen liitteenä on oltava sopimus alkuperäisenä.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

vekselilain 88 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vekselilain (242/1932) 88 §, sellaisena kuin se on laissa 289/1960, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

88 §

Protesti on kaupungissa julkisen notaarin ja maalla paikkakunnan tai lähimmän kaupungin julkisen notaarin toimitettava.

88 §

Protestin toimittaa julkinen notaari.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
20 . _____

3.

Laki

shekkilain 66 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan shekkilain (244/1932) 66 §, sellaisena kuin se on laissa 290/1960, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

66 §

Protesti on kaupungissa julkisen notaarin ja maalla paikkakunnan tai lähimmän kaupungin julkisen notaarin toimitettava.

66 §

Protestin toimittaa julkinen notaari.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
20 _____ .

4.

Laki

lahjanlupauslain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lahjanlupauslain (625/1947) 6 §, sellaisena kuin se on laissa 60/2005, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

Jos joku lahjoittaa irtainta omaisuutta puolisolleen, suoraan etenevässä tai takenevassa polvessa olevalle sukulaiselleen tai tämän puolisolle taikka sellaiselle muulle erityisen läheiselle henkilölle, jonka kanssa hän asuu yhteisessä taloudessa, on lahjoituksesta ilmoitettava maistraatille siten kuin maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetussa laissa (57/2005) säädetään, jotta lahjansaaja voisi saada suojaa lahjan antajan velkojien takaisinsaantivaatimuksilta konkurssissa ja ulosotossa. Edellä sanottu ei kuitenkaan koske sellaisia tavanmukaisia lahjoja, jotka eivät ole epäsuhhteessa antajan taloudelliseen asemaan.

6 §

Jos joku lahjoittaa irtainta omaisuutta puolisolleen, suoraan etenevässä tai takenevassa polvessa olevalle sukulaiselleen tai tämän puolisolle taikka sellaiselle muulle erityisen läheiselle henkilölle, jonka kanssa hän asuu yhteisessä taloudessa, on lahjanantajan tai lahjansaajan ilmoitettava lahjoituksesta kirjallisesti Digi- ja väestötietovirastolle tai Ahvenanmaan valtionvirastolle, jotta lahjansaaja voisi saada suojaa lahjan antajan velkojien takaisinsaantivaatimuksilta konkurssissa ja ulosotossa. Ilmoituksessa on mainittava Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annetun lain (/) 6 §:n 1 momentin 1—5 kohdassa tarkoitetut tiedot. Edellä sanottu ei kuitenkaan koske sellaisia tavanmukaisia lahjoja, jotka eivät ole epäsuhhteessa antajan taloudelliseen asemaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

5.

Laki

perintökaaren 20 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan perintökaaren (40/1965) 20 luvun 9 a—9 c §, sellaisina kuin ne ovat, 9 a § laeissa 960/2006 ja 1008/2007 sekä 9 b ja 9 c § laissa 960/2006, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

20 luku

20 luku

Perunkirjoituksesta

Perunkirjoituksesta

9 a §

9 a §

Jos perittävällä oli kuollessaan kotikunta Suomessa, maistraatti voi kuolinpesän osakkaan, eloonjääneen puolison, pesänhoitajan, pesänselvittäjän, pesänjakajan tai testamentin toimeenpanijan hakemuksesta vahvistaa, että kaikki pesän osakkaat ja perittävän aviopuoliso on merkitty perukirjaan, kuten 3 §:n 1 momentissa säädetään.

Jos perittävällä oli kuollessaan kotikunta Suomessa, *Digi- ja väestötietovirasto tai Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto* voi kuolinpesän osakkaan, eloonjääneen puolison, pesänhoitajan, pesänselvittäjän, pesänjakajan tai testamentin toimeenpanijan hakemuksesta vahvistaa, että kaikki pesän osakkaat ja perittävän aviopuoliso on merkitty perukirjaan, kuten 3 §:n 1 momentissa säädetään.

Vahvistusta voi hakea miltä tahansa maistraatilta. Jos maistraattien toiminnan tehostamiseksi tai tasapainoisen alueellisen kehityksen edistämiseksi on kuitenkin tarpeen siirtää vahvistuksen antamista koskevien asioiden käsitteleminen toiselle maistraatille, valtiovaraministeriön asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset maistraateista, joilta toimivalta siirtyy ja joille se siirtyy, sekä toimivallan jakautumisen perusteista tehtävät vastaanottavien maistraattien kesken. Jos hakemus on otettu vastaan muussa kuin toimivaltaisessa maistraatissa, hakemus on siirrettävä viipymättä toimivaltaiselle maistraatille. Siirrosta on ilmoitettava hakijalle.

Vahvistus on annettava, jos väestötietojärjestelmässä olevien tietojen tai muun saatavissa olevan selvityksen nojalla on perusteltua otaksua, että perukirjassa olevat tiedot ovat oikeat ja täydelliset.

Maistraatin on tehtävä vahvistuksen antamisesta merkintä perukirjan oikeaksi todistettuun jäljennökseen.

Vahvistuksen antamisesta tehdään merkintä perukirjan oikeaksi todistettuun jäljennökseen.

Voimassa oleva laki

9 b §

Jos vahvistusta ei 9 a §:n mukaan voida antaa, maistraatin tulee ilmoittaa havaitsemistaan puutteista ja virheistä hakijalle sekä palauttaa asiakirjat ilman vahvistusta hänelle. Asiasta tulee ilmoittaa myös henkilölle, joka perukirjan mukaan ottaa vastaan pesää koskevia ilmoituksia.

9 c §

Oikeustoimi, jonka maistraatin vahvistamaan perukirjaan merkityt pesän osakkaat ovat tehneet pesän puolesta muun kuin pesän osakkaan kanssa, on sitova, vaikka joku osakkaista on jäänyt perukirjaan merkitsemättä, jos se, jonka kanssa oikeustoimi oli tehty, ei tiennyt eikä hänen pitänytkään tietää, että pesässä oli tällainen osakas.

Haettaessa viranomaiselta oikeuden kirjaimista tai muuta toimenpidettä vahvistettua perukirjaa pidetään riittävänä selvityksenä pesän osakkaista, jollei asiassa muuta ilmene.

Ehdotus

9 b §

Jos vahvistusta ei 9 a §:n mukaan voida antaa, *toimivaltaisen viranomaisen* tulee ilmoittaa havaitsemistaan puutteista ja virheistä hakijalle sekä palauttaa asiakirjat ilman vahvistusta hänelle. Asiasta tulee ilmoittaa myös henkilölle, joka perukirjan mukaan ottaa vastaan pesää koskevia ilmoituksia.

9 c §

Oikeustoimi, jonka *9 a §:n mukaisesti vahvistettuun perukirjan osaksluetteloon* merkityt pesän osakkaat ovat tehneet pesän puolesta muun kuin pesän osakkaan kanssa, on sitova, vaikka joku osakkaista on jäänyt perukirjaan merkitsemättä, jos se, jonka kanssa oikeustoimi oli tehty, ei tiennyt eikä hänen pitänytkään tietää, että pesässä oli tällainen osakas.

Haettaessa viranomaiselta oikeuden kirjaimista tai muuta toimenpidettä vahvistettua perukirjaa pidetään riittävänä selvityksenä pesän osakkaista, jollei asiassa muuta ilmene.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

6.

Laki

neuvoa-antavissa kunnallisissa kansanäänestyksissä noudatettavasta menettelystä annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan neuvoa-antavissa kunnallisissa kansanäänestyksissä noudatettavasta menettelystä annetun lain (656/1990) 8 §, sellaisena kuin se on laissa 716/1998, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

8 §

Kansanäänestystä varten kunnan keskusvaalilautakunta perustaa äänestysoikeuteista henkilöistä äänestysoikeusrekisterin, josta on *soveltuvin osin* voimassa, mitä vaalilain 18 §:ssä säädetään äänioikeusrekisteristä.

Kunnanhallituksen on viimeistään 55. päivänä ennen äänestyspäivää ilmoitettava Väestörekisterikeskukselle kansanäänestyksen toimittamisesta ja siitä, haluaako se äänestysoikeusrekisteriin otettavat tiedot käyttöönsä konekielisinä vai paperitulosteina. Paperitulosteista on *soveltuvin osin* voimassa, mitä vaalilain 71 §:ssä säädetään vaaliluetteloista.

Väestörekisterikeskuksen on viimeistään 30. päivänä ennen äänestyspäivää toimitettava kunnan keskusvaalilautakunnalle äänestysoikeusrekisteriin otettavat tiedot.

Ehdotus

8 §

Kansanäänestystä varten kunnan keskusvaalilautakunta perustaa äänestysoikeuteista henkilöistä äänestysoikeusrekisterin, josta on voimassa, mitä vaalilain 18 §:ssä säädetään äänioikeusrekisteristä.

Kunnanhallituksen on viimeistään 55. päivänä ennen äänestyspäivää ilmoitettava *Digi- ja väestötietovirastolle* kansanäänestyksen toimittamisesta ja siitä, haluaako se äänestysoikeusrekisteriin otettavat tiedot käyttöönsä konekielisinä vai paperitulosteina. Paperitulosteista on voimassa, mitä vaalilain 71 §:ssä säädetään vaaliluetteloista.

Digi- ja väestötietoviraston on viimeistään 30. päivänä ennen äänestyspäivää toimitettava kunnan keskusvaalilautakunnalle äänestysoikeusrekisteriin otettavat tiedot.

_____

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
20 .

_____

7.

Laki

takaisinsaannista konkurssipesään annetun lain 9 ja 9 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan takaisinsaannista konkurssipesään annetun lain (758/1991) 9 ja 9 a §, sellaisina kuin ne ovat, 9 § laissa 931/2002 ja 9 a § laissa 30/2011, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

9 §

9 §

Osituksen peräytyminen

Osituksen peräytyminen

Jos velallinen on luopunut oikeudestaan osituksessa avioliittolain 104 §:ssä tarkoitetulla tavalla, ositus peräytyy:

1) jos osituskirjaa ei ollut annettu maistraattiin ennen määräpäivää;

2) jos osituskirja on annettu maistraattiin myöhemmin kuin vuosi ennen määräpäivää; tai

3) jos osituskirja on annettu maistraattiin tätä aikaisemmin mutta myöhemmin kuin kolme vuotta ennen määräpäivää eikä näytetä, ettei velallinen ositusta toimitettaessa ollut ylivelkainen eikä osituksen vuoksi tullut ylivelkaiseksi.

Jos velallinen on luopunut oikeudestaan osituksessa avioliittolain 104 §:ssä tarkoitetulla tavalla, ositus peräytyy:

1) jos osituskirjaa ei ollut annettu *Digi- ja väestötietovirastoon tai Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastoon* ennen määräpäivää;

2) jos osituskirja on annettu *Digi- ja väestötietovirastoon tai Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastoon* myöhemmin kuin vuosi ennen määräpäivää; tai

3) jos osituskirja on annettu *Digi- ja väestötietovirastoon tai Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastoon* tätä aikaisemmin mutta myöhemmin kuin kolme vuotta ennen määräpäivää eikä näytetä, ettei velallinen ositusta toimitettaessa ollut ylivelkainen eikä osituksen vuoksi tullut ylivelkaiseksi.

9 a §

9 a §

Omaisuuuden erottelun tai hyvityksen peräytyminen

Omaisuuuden erottelun tai hyvityksen peräytyminen

Jos velallinen on luopunut oikeudestaan avopuolisoiden yhteistalouden purkamisesta annetun lain (26/2011) 11 §:ssä tarkoitetulla tavalla, omaisuuden erottelu tai hyvitys peräytyy:

1) jos omaisuuden erottelukirjaa taikka hyvitystä koskevaa sopimusta tai muuta asiakirjaa ei ollut annettu maistraattiin ennen määräpäivää;

Jos velallinen on luopunut oikeudestaan avopuolisoiden yhteistalouden purkamisesta annetun lain (26/2011) 11 §:ssä tarkoitetulla tavalla, omaisuuden erottelu tai hyvitys peräytyy:

1) jos omaisuuden erottelukirjaa taikka hyvitystä koskevaa sopimusta tai muuta asiakirjaa ei ollut annettu *Digi- ja väestötietoviras-*

Voimassa oleva laki

2) jos 1 kohdassa tarkoitettu asiakirja on annettu maistraattiin myöhemmin kuin vuosi ennen määräpäivää; tai

3) jos 1 kohdassa tarkoitettu asiakirja on annettu maistraattiin tätä aikaisemmin mutta myöhemmin kuin kolme vuotta ennen määräpäivää eikä näytetä, ettei velallinen omaisuuden erottelua toimitettaessa tai hyvitystä koskevaa oikeustointia tehtäessä ollut ylivelkainen eikä omaisuuden erottelun tai hyvitystä koskevan oikeustoimen vuoksi tullut ylivelkaiseksi.

Ehdotus

toon tai Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastoon ennen määräpäivää;

2) jos 1 kohdassa tarkoitettu asiakirja on annettu *Digi- ja väestötietovirastoon tai Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastoon* myöhemmin kuin vuosi ennen määräpäivää; tai

3) jos 1 kohdassa tarkoitettu asiakirja on annettu *Digi- ja väestötietovirastoon tai Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastoon* tätä aikaisemmin mutta myöhemmin kuin kolme vuotta ennen määräpäivää eikä näytetä, ettei velallinen omaisuuden erottelua toimitettaessa tai hyvitystä koskevaa oikeustointia tehtäessä ollut ylivelkainen eikä omaisuuden erottelun tai hyvitystä koskevan oikeustoimen vuoksi tullut ylivelkaiseksi.

_____

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20_____.

_____

8.

Laki**vaalilain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vaalilain (714/1998) 2 §:n 2 momentti, 8 §:n 2 ja 4 momentti, 9 §:n 4 momentti, 13 §:n 4 momentti, 18 §, 19 §:n 1 momentti, 21 §:n 1 ja 4 momentti, 22—25 §, 26 §:n 1 ja 5 momentti, 27 §, 28 §:n 3 momentti, 29 §:n 1 ja 3 momentti, 71 §:n 2 momentti, 102 §:n 2 momentti, 106 §:n 3 momentti, 143 §:n 3 momentti sekä 162, 176, 177, 177 a ja 192 §,

sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 2 momentti laissa 1213/2013, 8 §:n 2 momentti, 19 §:n 1 momentti, 21 §:n 4 momentti ja 177 a § laissa 1223/2018, 8 §:n 4 momentti, 9 §:n 4 momentti ja 13 §:n 4 momentti laissa 247/2002, 18 § laeissa 496/2013, 563/2015 ja 1223/2018, 21 §:n 1 momentti osaksi laissa 1263/2007, 22 §:n suomenkielinen sanamuoto laissa 563/2015, 23 §, 28 §:n 3 momentti, 71 §:n 2 momentti ja 177 § laissa 496/2013, 27 § ja 102 §:n 2 momentti laissa 300/2009 sekä 192 § laissa 1404/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 §

Äänioikeus

Europarlamenttivaaleissa on äänioikeutettu myös Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalainen, joka viimeistään vaalipäivänä täyttää 18 vuotta ja jolla on kotikuntalaissa (201/1994) tarkoitettu kotikunta Suomessa taikka joka on Euroopan unionin tai Suomessa toimivan kansainvälisen järjestön palveluksessa tai tällaisen henkilön perheenjäsen, jos hän asuu Suomessa ja hänen tietonsa on talletettu väestötietojärjestelmään väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) säädetyllä tavalla. Äänioikeutettu Suomessa ei kuitenkaan ole henkilö, joka on menettänyt äänioikeutensa yksittäistä siviilitai rikosasiaa koskevan päätöksen vuoksi siinä valtiossa, jonka kansalainen hän on (koti-
valtio).

8 §

Äänestysalueet

Ehdotus

2 §

Äänioikeus

Europarlamenttivaaleissa on äänioikeutettu myös Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalainen, joka viimeistään vaalipäivänä täyttää 18 vuotta ja jolla on kotikuntalaissa (201/1994) tarkoitettu kotikunta Suomessa taikka joka on Euroopan unionin tai Suomessa toimivan kansainvälisen järjestön palveluksessa tai tällaisen henkilön perheenjäsen, jos hän asuu Suomessa ja hänen tietonsa on talletettu väestötietojärjestelmään väestötietojärjestelmästä ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) säädetyllä tavalla. Äänioikeutettu Suomessa ei kuitenkaan ole henkilö, joka on menettänyt äänioikeutensa yksittäistä siviilitai rikosasiaa koskevan päätöksen vuoksi siinä valtiossa, jonka kansalainen hän on (koti-
valtio).

8 §

Äänestysalueet

Voimassa oleva laki

Päätös äänestysalueista tulee voimaan kalenterivuoden alussa, jos se on tehty ja siitä on ilmoitettu maistraatille sen määrämällä tavalla viimeistään voimaantuloa edeltävän vuoden elokuussa.

Äänestysalueista tehtyä päätöstä, josta on ilmoitettu maistraatille, noudatetaan hallinto-oikeudelle tehdystä valituksesta huolimatta, kunnes valitusasia on ratkaistu, jollei hallinto-oikeus toisin määrää. Hallinto-oikeuden valituksesta antamaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

9 §

Ennakoäänestyspaikat ja vaalipäivän äänestyspaikat

Kunnanhallituksen on huolehdittava siitä, että Väestökierikeskuskeskuksen ylläpitämään äänestyspaikkarekisteriin viipymättä merkitään Väestökierikeskuskeskuksen määrämällä tavalla jokaisen kunnassa olevan yleisen ennakoäänestyspaikan nimi, käyntiosoite, aukiolopäivät ja päivittäiset aukioloajat sekä vaalipäivän äänestyspaikan nimi ja käyntiosoite sekä muut oikeusministeriön määräämät tiedot. Ne kotimaan yleiset ennakoäänestyspaikat ja vaalipäivän äänestyspaikat, jotka ovat äänestyspaikkarekisterissä 51. päivänä ennen vaalipäivää päivän päättyessä, ovat vaaleissa äänestyspaikkoina, vaikka tässä pykälässä tarkoitettua kunnanhallituksen päätöksestä tehtyä oikaisuvaatimusta ei ole käsitelty ja vaikka hallinto-oikeudelle tehtyä kunnallisvalitusta, jolla oikaisuvaatimuksesta tehtyyn päätökseen on haettu muutosta, ei ole ratkaistu. Kunnanhallitukselle tehty oikaisuvaatimus ja kunnanhallituksen päätöksestä tehty kunnallisvalitus on käsiteltävä kiireellisesti. Hallinto-oikeuden valituksesta antamaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

13 §

*Kunnan keskusvaalilautakunta**Ehdotus*

Päätös äänestysalueista tulee voimaan kalenterivuoden alussa, jos se on tehty ja siitä on ilmoitettu *Digi- ja väestötietovirastolle* sen määrämällä tavalla viimeistään voimaantuloa edeltävän vuoden elokuussa.

Äänestysalueista tehtyä päätöstä, josta on ilmoitettu *Digi- ja väestötietovirastolle*, noudatetaan hallinto-oikeudelle tehdystä valituksesta huolimatta, kunnes valitusasia on ratkaistu, jollei hallinto-oikeus toisin määrää. Hallinto-oikeuden valituksesta antamaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

9 §

Ennakoäänestyspaikat ja vaalipäivän äänestyspaikat

Kunnanhallituksen on huolehdittava siitä, että *Digi- ja väestötietoviraston* ylläpitämään äänestyspaikkarekisteriin viipymättä merkitään *Digi- ja väestötietoviraston* määrämällä tavalla jokaisen kunnassa olevan yleisen ennakoäänestyspaikan nimi, käyntiosoite, aukiolopäivät ja päivittäiset aukioloajat sekä vaalipäivän äänestyspaikan nimi ja käyntiosoite sekä muut oikeusministeriön määräämät tiedot. Ne kotimaan yleiset ennakoäänestyspaikat ja vaalipäivän äänestyspaikat, jotka ovat äänestyspaikkarekisterissä 51. päivänä ennen vaalipäivää päivän päättyessä, ovat vaaleissa äänestyspaikkoina, vaikka tässä pykälässä tarkoitettua kunnanhallituksen päätöksestä tehtyä oikaisuvaatimusta ei ole käsitelty ja vaikka hallinto-oikeudelle tehtyä kunnallisvalitusta, jolla oikaisuvaatimuksesta tehtyyn päätökseen on haettu muutosta, ei ole ratkaistu. Kunnanhallitukselle tehty oikaisuvaatimus ja kunnanhallituksen päätöksestä tehty kunnallisvalitus on käsiteltävä kiireellisesti. Hallinto-oikeuden valituksesta antamaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

13 §

Kunnan keskusvaalilautakunta

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Kunnan keskusvaalilautakunnan on ilmoitettava yhteystietonsa Väestörekisterikeskukselle sen määräämällä tavalla.

18 §

Äänioikeusrekisterin perustaminen ja tiedot

Väestörekisterikeskus perustaa viimeistään 46. päivänä ennen vaalipäivää rekisterin, johon otetaan jokainen väestötietojärjestelmän tietojen mukaan tulevilla vaaleissa äänioikeutettu (äänioikeusrekisteri).

Jokaisesta äänioikeutetusta otetaan äänioikeusrekisteriin seuraavat tiedot sellaisina kuin ne ovat väestötietojärjestelmässä 51. päivänä ennen vaalipäivää kello 24:

- 1) henkilötunnus;
- 2) täydellinen nimi;
- 3) muissa kuin kuntavaaleissa 5 §:ssä tarkoitettu vaalipiiri;
- 4) kotikuntalaissa tarkoitettu kotikunta Suomessa;
- 5) äänestysalue;
- 6) äänestyspaikka vaalipäivänä ja sen osoite;
- 7) äidinkieli, jos se on islanti, norja, ruotsi tai tanska;
- 8) muissa kuin kuntavaaleissa asuinvaltio, jollei se ole Suomi;
- 9) *maistraatti, jonka toimialueella kotikunta on;*
- 10) rekisteriin ottamisen päivämäärä;
- 11) väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 36 §:ssä tarkoitettu turvakielto.

Jollei äänioikeutetulla ole kotikuntaa Suomessa 51. päivänä ennen vaalipäivää, kotikunnan sijasta äänioikeusrekisteriin merkitään kotikuntalain mukainen väestökirjanpitovaltio. Jollei tämä kunta enää kuulu Suomen alueeseen, merkitään sen sijasta Helsingin kaupunki. Jollei europarlamenttivaaleissa tai kuntavaaleissa äänioikeutetulla muun valtion kansalaisella ole kotikuntaa Suomessa, kotikunnan sijasta äänioikeusrekisteriin mer-

Kunnan keskusvaalilautakunnan on ilmoitettava yhteystietonsa *Digi- ja väestötietovirastolle* sen määräämällä tavalla.

18 §

Äänioikeusrekisterin perustaminen ja tiedot

Digi- ja väestötietovirasto perustaa viimeistään 46. päivänä ennen vaalipäivää rekisterin, johon otetaan jokainen väestötietojärjestelmän tietojen mukaan tulevilla vaaleissa äänioikeutettu (äänioikeusrekisteri).

Jokaisesta äänioikeutetusta otetaan äänioikeusrekisteriin seuraavat tiedot sellaisina kuin ne ovat väestötietojärjestelmässä 51. päivänä ennen vaalipäivää kello 24:

- 1) henkilötunnus;
- 2) täydellinen nimi;
- 3) muissa kuin kuntavaaleissa 5 §:ssä tarkoitettu vaalipiiri;
- 4) kotikuntalaissa tarkoitettu kotikunta Suomessa;
- 5) äänestysalue;
- 6) äänestyspaikka vaalipäivänä ja sen osoite;
- 7) äidinkieli, jos se on islanti, norja, ruotsi tai tanska;
- 8) muissa kuin kuntavaaleissa asuinvaltio, jollei se ole Suomi;
- 9) rekisteriin ottamisen päivämäärä;
- 10) väestötietojärjestelmästä ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 36 §:ssä tarkoitettu turvakielto.

Jollei äänioikeutetulla ole kotikuntaa Suomessa 51. päivänä ennen vaalipäivää, kotikunnan sijasta äänioikeusrekisteriin merkitään kotikuntalain mukainen väestökirjanpitovaltio. Jollei tämä kunta enää kuulu Suomen alueeseen, merkitään sen sijasta Helsingin kaupunki. Jollei europarlamenttivaaleissa tai kuntavaaleissa äänioikeutetulla muun valtion kansalaisella ole kotikuntaa Suomessa, kotikunnan sijasta äänioikeusrekisteriin mer-

Voimassa oleva laki

kitään äänioikeuskunta. Äänioikeutettu kuuluu näissä tapauksissa äänestysalueeseen, jonka valtuusto on 8 §:n 1 momentin nojalla määrännyt niitä äänioikeutettuja varten, joita ei ole väestötietojärjestelmässä merkitty minikään kiinteistön kohdalle.

Äänioikeusrekisterin perustamisen jälkeen äänioikeutetun kohdalle rekisteriin merkitään:

- 1) kuolintieto, jos äänioikeutettu on kuollut;
- 2) jos henkilö on merkitty 26 §:ssä säädettyllä tavalla äänioikeusrekisterissä äänioikeutta vailla olevaksi, tieto siitä;
- 3) tiedot mahdollisesta oikaisuvaatimuksesta ja siihen annetuista päätöksistä;
- 4) tieto siitä, onko äänioikeutettu käyttänyt äänioikeuttaan;
- 5) tieto 2 momentin 11 kohdassa tarkoitetusta turvakiellosta, jos se on talletettu väestötietojärjestelmään äänioikeusrekisterin perustamisen jälkeen;
- 6) tieto siitä, että hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain (571/2016) 11 §:n 1 momentissa tarkoitettuun rekisteriin on merkitty äänioikeutetun antama sähköistä tiedoksiantomenettelyä koskeva suostumus.

Europarlamenttivaaleissa Suomessa äänioikeutettu Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalainen otetaan europarlamenttivaalien äänioikeusrekisteriin, jos hän on kirjallisesti ilmoittanut haluavansa käyttää äänioikeuttaan europarlamenttivaaleissa Suomessa. Lisäksi edellytetään, että hän ei ole, jos hänellä ilmoituksen jälkeen on ollut jatkuvasti kotikunta Suomessa, peruuttanut ilmoitustaan. Ilmoitus ja sen peruutus on tehtävä maistraatille viimeistään 80. päivänä ennen vaalipäivää ennen kello 16.

19 §

Äänioikeusrekisteriin merkittävät lisätiedot kuntavaaleissa ja europarlamenttivaaleissa

Ehdotus

kitään äänioikeuskunta. Äänioikeutettu kuuluu näissä tapauksissa äänestysalueeseen, jonka valtuusto on 8 §:n 1 momentin nojalla määrännyt niitä äänioikeutettuja varten, joita ei ole väestötietojärjestelmässä merkitty minikään kiinteistön kohdalle.

Äänioikeusrekisterin perustamisen jälkeen äänioikeutetun kohdalle rekisteriin merkitään:

- 1) kuolintieto, jos äänioikeutettu on kuollut;
- 2) jos henkilö on merkitty 26 §:ssä säädettyllä tavalla äänioikeusrekisterissä äänioikeutta vailla olevaksi, tieto siitä;
- 3) tiedot mahdollisesta oikaisuvaatimuksesta ja siihen annetuista päätöksistä;
- 4) tieto siitä, onko äänioikeutettu käyttänyt äänioikeuttaan;
- 5) tieto 2 momentin 10 kohdassa tarkoitetusta turvakiellosta, jos se on talletettu väestötietojärjestelmään äänioikeusrekisterin perustamisen jälkeen;
- 6) tieto siitä, että hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain (571/2016) 11 §:n 1 momentissa tarkoitettuun rekisteriin on merkitty äänioikeutetun antama sähköistä tiedoksiantomenettelyä koskeva suostumus.

Europarlamenttivaaleissa Suomessa äänioikeutettu Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalainen otetaan europarlamenttivaalien äänioikeusrekisteriin, jos hän on kirjallisesti ilmoittanut haluavansa käyttää äänioikeuttaan europarlamenttivaaleissa Suomessa. Lisäksi edellytetään, että hän ei ole, jos hänellä ilmoituksen jälkeen on ollut jatkuvasti kotikunta Suomessa, peruuttanut ilmoitustaan. Ilmoitus ja sen peruutus on tehtävä *Digi- ja väestötietovirastolle* viimeistään 80. päivänä ennen vaalipäivää ennen kello 16:ta.

19 §

Äänioikeusrekisteriin merkittävät lisätiedot kuntavaaleissa ja europarlamenttivaaleissa

Voimassa oleva laki

Kuntavaaleissa jokaisesta äänioikeutetusta, joka ei ole Suomen kansalainen, otetaan äänioikeusrekisteriin sen lisäksi, mitä 18 §:n 2 momentissa säädetään:

- 1) tieto kansalaisuudesta;
- 2) tieto ajasta, jona hänellä yhtäjaksoisesti on ollut kotikunta Suomessa, jollei hän ole Euroopan unionin muun jäsenvaltion, Islannin tai Norjan kansalainen;
- 3) tieto siitä, että hän on tehnyt maistraatille kuntalain 20 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaisen ilmoituksen;

21 §

Ilmoituskortti

Väestörekisterikeskus laatii jokaisesta äänioikeusrekisteriin otetusta ilmoituskortin, jossa ovat:

- 1) 18 §:n 2 momentin 2, 5 ja 6 kohdassa tarkoitetut tiedot;
- 2) äänioikeutetun se osoite, joka on väestötietojärjestelmässä 51. päivänä ennen vaalipäivää kello 24;
- 3) tieto siitä, missä vaaleissa ja missä vaalipiirissä tai kunnassa kortin vastaanottajalla on äänioikeus;
- 4) tiedot vaalipäivästä ja ennakoäänestyksen ajanjaksosta;
- 5) kortin lähettäjäksi merkityn maistraatin sekä kunnan keskusvaalilautakunnan yhteystiedot;
- 6) tieto rekisteristä tai tietojärjestelmästä, johon kortissa olevat tiedot perustuvat; sekä
- 7) oikeusministeriön laatimat ohjeet kortin käyttämisestä ja menettelystä äänestettäessä.

Väestörekisterikeskus huolehtii siitä, että ilmoituskortit lähetetään viimeistään 24. päivänä ennen vaalipäivää niille äänioikeutetuille, joiden osoite on tiedossa. Europarlamenttivaaleissa korttia ei kuitenkaan lähetetä sellaiselle äänioikeusrekisteriin otetulle, jonka Väestörekisterikeskus 26 §:n 5 momentin mukaisesti merkitsee äänioikeusrekisterissä äänioikeutta vailla olevaksi. Ilmoituskortti lähetetään äänioikeutetulle pelkäs-

Ehdotus

Kuntavaaleissa jokaisesta äänioikeutetusta, joka ei ole Suomen kansalainen, otetaan äänioikeusrekisteriin sen lisäksi, mitä 18 §:n 2 momentissa säädetään:

- 1) tieto kansalaisuudesta;
- 2) tieto ajasta, jona hänellä yhtäjaksoisesti on ollut kotikunta Suomessa, jollei hän ole Euroopan unionin muun jäsenvaltion, Islannin tai Norjan kansalainen;
- 3) tieto siitä, että hän on tehnyt *Digi- ja väestötietovirastolle* kuntalain 20 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaisen ilmoituksen;

21 §

Ilmoituskortti

Digi- ja väestötietovirasto laatii jokaisesta äänioikeusrekisteriin otetusta ilmoituskortin, jossa ovat:

- 1) 18 §:n 2 momentin 2, 5 ja 6 kohdassa tarkoitetut tiedot;
- 2) äänioikeutetun se osoite, joka on väestötietojärjestelmässä 51. päivänä ennen vaalipäivää kello 24;
- 3) tieto siitä, missä vaaleissa ja missä vaalipiirissä tai kunnassa kortin vastaanottajalla on äänioikeus;
- 4) tiedot vaalipäivästä ja ennakoäänestyksen ajanjaksosta;
- 5) *Digi- ja väestötietoviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston* sekä kunnan keskusvaalilautakunnan yhteystiedot;
- 6) tieto rekisteristä tai tietojärjestelmästä, johon kortissa olevat tiedot perustuvat; sekä
- 7) oikeusministeriön laatimat ohjeet kortin käyttämisestä ja menettelystä äänestettäessä.

Digi- ja väestötietovirasto huolehtii siitä, että ilmoituskortit lähetetään viimeistään 24. päivänä ennen vaalipäivää niille äänioikeutetuille, joiden osoite on tiedossa. Europarlamenttivaaleissa korttia ei kuitenkaan lähetetä sellaiselle äänioikeusrekisteriin otetulle, jonka *Digi- ja väestötietovirasto* 26 §:n 5 momentin mukaisesti merkitsee äänioikeusrekisterissä äänioikeutta vailla olevaksi. Ilmoituskortti lähetetään äänioikeutetulle pelkäs-

Voimassa oleva laki

tään sähköisesti, jos hänen kohdalleen äänioikeusrekisteriin on tehty 18 §:n 4 momentin 6 kohdassa tarkoitettu merkintä.

22 §

Tiedottaminen Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalaisille kuntavaaleissa ja europarlamenttivaaleissa

Väestörekisterikeskuksen on hyvissä ajoin ennen kuntavaaleja ja europarlamenttivaaleja mahdollisuuksien mukaan toimitettava kaikille äänioikeuden edellytykset täyttävälle Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalaisille sopivalla tavalla tieto siitä, että heillä väestötietojärjestelmän tietojen mukaan tulee olemaan vaaleissa äänioikeus ja vaalikelpoisuus, sekä tieto menettelystä, joka on tarpeen äänioikeuden käyttämiseksi ja vaalikelpoisuuden toteuttamiseksi.

23 §

Äänioikeusrekisterin tietojen tarkastaminen

Äänioikeusrekisteriin 18 §:n 2 ja 3 momentin sekä 19 §:n nojalla merkityt tiedot lukuun ottamatta henkilötunnuksia ovat tarkastusta varten nähtävillä maistraateissa tai puhelimitse maksutta saatavissa niistä ja, sen mukaan kuin Väestörekisterikeskus määrää, myös muissa paikoissa arkipäivinä virka-aikana 41. päivästä ennen vaalipäivää.

Maistraatit voivat antaa äänioikeusrekisteristä otteita. Ote annetaan maksutta sille, josta otteessa on tietoja, ja tässä laissa tarkoitetulle viranomaiselle.

Väestörekisterikeskus tiedottaa virallisessa lehdessä ja muulla sopivaksi katsomallaan tavalla äänioikeusrekisterin tietojen saatavillapidosta sekä siitä, miten oikaisuvaatimus tehdään.

Jos äänioikeusrekisteriin on merkitty henkilön kohdalle 18 §:n 2 momentin 11 kohdassa tai 4 momentin 5 kohdassa tarkoitettu tieto turvakiellosta, äänioikeusrekisterissä

Ehdotus

tään sähköisesti, jos hänen kohdalleen äänioikeusrekisteriin on tehty 18 §:n 4 momentin 6 kohdassa tarkoitettu merkintä.

22 §

Tiedottaminen Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalaisille kuntavaaleissa ja europarlamenttivaaleissa

Digi- ja väestötietoviraston on hyvissä ajoin ennen kuntavaaleja ja europarlamenttivaaleja mahdollisuuksien mukaan toimitettava kaikille äänioikeuden edellytykset täyttävälle Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalaisille sopivalla tavalla tieto siitä, että heillä väestötietojärjestelmän tietojen mukaan tulee olemaan vaaleissa äänioikeus ja vaalikelpoisuus, sekä tieto menettelystä, joka on tarpeen äänioikeuden käyttämiseksi ja vaalikelpoisuuden toteuttamiseksi.

23 §

Äänioikeusrekisterin tietojen tarkastaminen

Äänioikeusrekisteriin 18 §:n 2 ja 3 momentin sekä 19 §:n nojalla merkityt tiedot lukuun ottamatta henkilötunnuksia ovat tarkastusta varten nähtävillä *Digi- ja väestötietoviraston määräämissä paikoissa tai puhelimitse maksutta saatavissa* arkipäivinä virka-aikana 41. päivästä ennen vaalipäivää.

Digi- ja väestötietovirasto voi antaa äänioikeusrekisteristä otteita. Ote annetaan maksutta sille, josta otteessa on tietoja, ja tässä laissa tarkoitetulle viranomaiselle.

Digi- ja väestötietovirasto tiedottaa virallisessa lehdessä ja muulla sopivaksi katsomallaan tavalla äänioikeusrekisterin tietojen saatavillapidosta sekä siitä, miten oikaisuvaatimus tehdään.

Jos äänioikeusrekisteriin on merkitty henkilön kohdalle 18 §:n 2 momentin 10 kohdassa tai 4 momentin 5 kohdassa tarkoitettu tieto turvakiellosta, äänioikeusrekisterissä olevista henkilötiedoista voidaan pitää tarkastusta varten nähtävinä vain 18 §:n 2 momentin 2, 7 ja 9 kohdassa tarkoitetut tiedot.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

olevista henkilötiedoista voidaan pitää tarkastusta varten nähtävinä vain 18 §:n 2 momentin 2, 7 ja 10 kohdassa tarkoitetut tiedot.

24 §

24 §

*Oikaisuvaatimus**Oikaisuvaatimus*

Joka katsoo, että hänet on oikeudettomasti jätetty pois äänioikeusrekisteristä tai että häntä koskeva merkintä siinä on virheellinen, voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen maistraatille viimeistään 16. päivänä ennen vaalipäivää ennen kello 16.

Oikaisuvaatimus voidaan perustaa myös sellaisiin äänioikeuteen vaikuttaviin seikkoihin, jotka ovat sattuneet äänioikeusrekisterin perustamisen jälkeen.

Jos äänioikeutetun kotikuntalaissa tarkoitettu muuttoilmoitus saapuu maistraatille myöhemmin kuin 51. päivänä ennen vaalipäivää, äänioikeutettu ei tämän muuttoilmoituksen perusteella voi vaatia oikaisua äänioikeusrekisterissä oleviin häntä koskeviin 18 §:n 2 momentin 3—6 kohdassa tarkoitettuihin tietoihin.

Oikaisuvaatimus voidaan tehdä käyttäen tarkoitusta varten laadittua lomaketta. Väestörekisterikeskuksen on huolehdittava, että lomakkeita on painettuina tai monistettuina maistraateissa ja muissa paikoissa, joissa äänioikeusrekisterin tiedot ovat nähtävillä.

25 §

25 §

*Maistraatin päätös**Digi- ja väestötietoviraston päätös*

Maistraatin on ratkaistava oikaisuvaatimus viimeistään 13. päivänä ennen vaalipäivää ja tehtävä ratkaisusta mahdollisesti aiheutuvat muutokset äänioikeusrekisteriin viimeistään 12. päivänä ennen vaalipäivää ennen kello 12.

Maistraatin on viipymättä annettava päätös tiedoksi oikaisuvaatimuksen tehneelle. Päätös on lähetettävä postitse kirjattuna lähetyksenä, mutta se voidaan toimittaa muullakin todistettavalla tavalla, jos se ei aiheuta viivytystä. Jos päätös sisältää sen, että henkilö ote-

Joka katsoo, että hänet on oikeudettomasti jätetty pois äänioikeusrekisteristä tai että häntä koskeva merkintä siinä on virheellinen, voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen *Digi- ja väestötietovirastolle* viimeistään 16. päivänä ennen vaalipäivää ennen kello *16:ta*.

Oikaisuvaatimus voidaan perustaa myös sellaisiin äänioikeuteen vaikuttaviin seikkoihin, jotka ovat sattuneet äänioikeusrekisterin perustamisen jälkeen.

Jos äänioikeutetun kotikuntalaissa tarkoitettu muuttoilmoitus saapuu *Digi- ja väestötietovirastolle* myöhemmin kuin 51. päivänä ennen vaalipäivää, äänioikeutettu ei tämän muuttoilmoituksen perusteella voi vaatia oikaisua äänioikeusrekisterissä oleviin häntä koskeviin 18 §:n 2 momentin 3—6 kohdassa tarkoitettuihin tietoihin.

Oikaisuvaatimus voidaan tehdä käyttäen tarkoitusta varten laadittua lomaketta. *Digi- ja väestötietoviraston* on huolehdittava, että lomakkeita on painettuina tai monistettuina *saatavilla niissä paikoissa, joissa äänioikeusrekisterin tiedot ovat nähtävillä*.

Digi- ja väestötietoviraston on ratkaistava oikaisuvaatimus viimeistään 13. päivänä ennen vaalipäivää ja tehtävä ratkaisusta mahdollisesti aiheutuvat muutokset äänioikeusrekisteriin viimeistään 12. päivänä ennen vaalipäivää ennen kello *12:ta*.

Digi- ja väestötietoviraston on viipymättä annettava päätös tiedoksi oikaisuvaatimuksen tehneelle. Päätös on lähetettävä postitse kirjattuna lähetyksenä, mutta se voidaan toimittaa muullakin todistettavalla tavalla, jos se ei aiheuta viivytystä. Jos päätös sisältää

Voimassa oleva laki

taan äänioikeusrekisteriin, maistraatin on samalla toimitettava hänelle ilmoituskortti. Jollei vastaanottajan postiosoitetta tunneta, päätös on julkaistava virallisessa lehdessä.

26 §

Itseoikaisu

Jos Väestörekisterikeskus tai maistraatti katsoo, että joku on oikeudettomasti jätetty pois äänioikeusrekisteristä tai oikeudettomasti otettu siihen taikka että jotakuta koskeva merkintä äänioikeusrekisterissä on virheellinen, sillä on viran puolesta oikeus lisätä henkilö äänioikeusrekisteriin tai merkitä hänet äänioikeutta vailla olevaksi taikka korjata häntä koskeva virheellinen merkintä. Muutokset on tehtävä viimeistään 12. päivänä ennen vaalipäivää ennen kello 12.

Jos Väestörekisterikeskus on ennen europarlamenttivaalien äänioikeusrekisterin tuleamista lainvoimaiseksi saanut Euroopan unionin muun jäsenvaltion viranomaiselta ilmoituksen, että äänioikeusrekisteriin otettu äänioikeutettu on otettu siinä valtiossa samojen vaalien vaaliluetteloon, sen on viipymättä huolehdittava siitä, että asianomainen merkitään äänioikeusrekisterissä äänioikeutta vailla olevaksi.

27 §

Valitus hallinto-oikeuteen

Maistraatin päätöksestä, jolla oikaisuvaatimus on hylätty tai jätetty tutkimatta, ja *Väestörekisterikeskuksen tai maistraatin* 26 §:n 2 momentissa tarkoitetusta päätöksestä saa valittaa hallinto-oikeuteen. Valitus on tehtävä viimeistään seitsemäntenä päivänä siitä päivästä, jona asianosainen on saanut päätöksen tiedoksi tai päätös on julkaistu virallisessa lehdessä. Hallinto-oikeudelle osoitetun valituskirjelmän voi valitusajan kuluessa toimittaa maistraatille edelleen hallinto-oikeudelle

Ehdotus

sen, että henkilö otetaan äänioikeusrekisteriin, *Digi- ja väestötietoviraston* on samalla toimitettava hänelle ilmoituskortti. Jollei vastaanottajan postiosoitetta tunneta, päätös on julkaistava virallisessa lehdessä.

26 §

Itseoikaisu

Jos *Digi- ja väestötietovirasto* katsoo, että joku on oikeudettomasti jätetty pois äänioikeusrekisteristä tai oikeudettomasti otettu siihen taikka että jotakuta koskeva merkintä äänioikeusrekisterissä on virheellinen, sillä on viran puolesta oikeus lisätä henkilö äänioikeusrekisteriin tai merkitä hänet äänioikeutta vailla olevaksi taikka korjata häntä koskeva virheellinen merkintä. Muutokset on tehtävä viimeistään 12. päivänä ennen vaalipäivää ennen kello 12:ta.

Jos Digi- ja väestötietovirasto on ennen europarlamenttivaalien äänioikeusrekisterin tuleamista lainvoimaiseksi saanut Euroopan unionin muun jäsenvaltion viranomaiselta ilmoituksen, että äänioikeusrekisteriin otettu äänioikeutettu on otettu siinä valtiossa samojen vaalien vaaliluetteloon, sen on viipymättä huolehdittava siitä, että asianomainen merkitään äänioikeusrekisterissä äänioikeutta vailla olevaksi.

27 §

Valitus hallinto-oikeuteen

Päätöksestä, jolla oikaisuvaatimus on hylätty tai jätetty tutkimatta sekä 26 §:n 2 momentissa tarkoitetusta päätöksestä saa valittaa hallinto-oikeuteen. Valitus on tehtävä viimeistään seitsemäntenä päivänä siitä päivästä, jona asianosainen on saanut päätöksen tiedoksi tai päätös on julkaistu virallisessa lehdessä. Hallinto-oikeudelle osoitetun valituskirjelmän voi valitusajan kuluessa toimittaa *Digi- ja väestötietovirastolle* edelleen hallinto-oikeudelle toimitettavaksi. Valituk-

Voimassa oleva laki

toimitettavaksi. Valituksen tekemiseen sovelletaan muutoin, mitä hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Hallinto-oikeuden on viipymättä annettava päätöksestään tieto valittajalle ja maistraatille. Jos päätös sisältää sen, että joku on otettava äänioikeusrekisteriin tai että jotakuta koskevia tietoja on muutettava, hallinto-oikeuden on lisäksi viipymättä ilmoitettava päätöksestä Väestörekisterikeskukselle, jonka on tehtävä äänioikeusrekisteriin tarvittavat muutokset. Jos hallinto-oikeus antaa tällaisen päätöksensä myöhemmin kuin 4. päivänä ennen vaalipäivää kello 19, sen on viipymättä toimitettava päätös myös asianomaisen kunnan keskusvaalilautakunnalle, joka liittyy sen 71 §:ssä tarkoitettuun vaaliluetteloon. Jos valitus on hylätty tai jätetty tutkimatta, hallinto-oikeuden on ilmoitettava siitä Väestörekisterikeskukselle, jonka on tehtävä äänioikeusrekisteriin siitä merkintä.

Hallinto-oikeuden tässä pykälässä tarkoitettuun päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

28 §

Äänioikeusrekisterin lainvoimaisuus

 Jos joku on ilmeisen virheellisesti 26 §:n 1 tai 5 momentin nojalla merkitty äänioikeusrekisterissä äänioikeutta vailla olevaksi, Väestörekisterikeskus voi poistaa merkinnän lainvoimaisesta äänioikeusrekisteristä.
 -----

29 §

Äänioikeusrekisterin käyttö

Äänioikeusrekisteriin merkitään sen mukaan kuin 5 ja 6 luvussa säädetään, milloin ja missä äänioikeutettu on äänestänyt. Merkinnän voi tehdä kotimaassa olevan yleisen ennakkoäänestyspaikan vaalitoimitsija tai vaalitoimikunnan puheenjohtaja taikka vaalilautakunta tai kunnan keskusvaalilautakunta tai

Ehdotus

sen tekemiseen sovelletaan muutoin, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

Hallinto-oikeuden on viipymättä annettava päätöksestään tieto valittajalle ja Digi- ja väestötietovirastolle. Jos päätös sisältää sen, että joku on otettava äänioikeusrekisteriin tai että jotakuta koskevia tietoja on muutettava, Digi- ja väestötietoviraston on tehtävä äänioikeusrekisteriin tarvittavat muutokset. Jos hallinto-oikeus antaa tällaisen päätöksensä myöhemmin kuin 4. päivänä ennen vaalipäivää kello 19, sen on viipymättä toimitettava päätös myös asianomaisen kunnan keskusvaalilautakunnalle, joka liittyy sen 71 §:ssä tarkoitettuun vaaliluetteloon. Jos valitus on hylätty tai jätetty tutkimatta, hallinto-oikeuden on ilmoitettava siitä Digi- ja väestötietovirastolle, jonka on tehtävä äänioikeusrekisteriin siitä merkintä.

Hallinto-oikeuden tässä pykälässä tarkoitettuun päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

28 §

Äänioikeusrekisterin lainvoimaisuus

 Jos joku on ilmeisen virheellisesti 26 §:n 1 tai 5 momentin nojalla merkitty äänioikeusrekisterissä äänioikeutta vailla olevaksi, Digi- ja väestötietovirasto voi poistaa merkinnän lainvoimaisesta äänioikeusrekisteristä.
 -----

29 §

Äänioikeusrekisterin käyttö

Äänioikeusrekisteriin merkitään sen mukaan kuin 5 ja 6 luvussa säädetään, milloin ja missä äänioikeutettu on äänestänyt. Merkinnän voi tehdä kotimaassa olevan yleisen ennakkoäänestyspaikan vaalitoimitsija tai vaalitoimikunnan puheenjohtaja taikka vaalilautakunta tai kunnan keskusvaalilautakunta tai keskusvaalilautakunnan pyynnöstä Digi- ja

Voimassa oleva laki

keskusvaalilautakunnan pyynnöstä maistraatti. Jos merkintä havaitaan virheelliseksi, sen voi korjata vain kunnan keskusvaalilautakunta tai sen pyynnöstä maistraatti.

Sen jälkeen kun vaalien tulos on saanut lainvoiman, äänioikeusrekisteristä otetaan oikeusministeriön määräämät arkistotulokset. Tämän jälkeen Väestörekisterikeskus hävittää rekisterissä olevat tiedot.

71 §

Vaaliluettelot ja niiden toimittaminen

Vaaliluetteloihin otetaan vain ne henkilöt, jotka äänioikeusrekisteriin tehtyjen merkintöjen mukaan eivät ole käyttäneet äänioikeuttaan ennakoäänestyksessä. Vaaliluettelot tulostetaan äänestysalueittain henkilöiden nimien mukaisessa aakkosjärjestyksessä tai oikeusministeriön määräämällä tavalla. Vaaliluetteloissa ovat otsikkotietoina eduskunta-vaaleissa, presidentinvaalissa ja europarlamenttivaaleissa vaalipiiri ja kaikissa vaaleissa kunta ja äänestysalue sekä jokaisesta henkilöstä hänen täydellinen nimensä ja henkilötunnuksensa. Jos äänioikeusrekisteriin on merkitty henkilön kohdalle 18 §:n 2 momentin 11 kohdassa tai 4 momentin 5 kohdassa tarkoitettu tieto turvakiellosta, myös vaaliluetteloon tulostetaan merkintä siitä.

102 §

Valituksen tekeminen ja käsittely

Valitusmenettelyyn ja valituksen käsittelyyn sovelletaan muutoin, mitä hallintolainkäyttölaissa säädetään.

106 §

Valituksen johdosta uusittavat vaalit

Ehdotus

väestötietovirasto. Jos merkintä havaitaan virheelliseksi, sen voi korjata vain kunnan keskusvaalilautakunta tai sen pyynnöstä *Digi- ja väestötietovirasto.*

Sen jälkeen kun vaalien tulos on saanut lainvoiman, äänioikeusrekisteristä otetaan oikeusministeriön määräämät arkistotulokset. Tämän jälkeen *Digi- ja väestötietovirasto* hävittää rekisterissä olevat tiedot.

71 §

Vaaliluettelot ja niiden toimittaminen

Vaaliluetteloihin otetaan vain ne henkilöt, jotka äänioikeusrekisteriin tehtyjen merkintöjen mukaan eivät ole käyttäneet äänioikeuttaan ennakoäänestyksessä. Vaaliluettelot tulostetaan äänestysalueittain henkilöiden nimien mukaisessa aakkosjärjestyksessä tai oikeusministeriön määräämällä tavalla. Vaaliluetteloissa ovat otsikkotietoina eduskunta-vaaleissa, presidentinvaalissa ja europarlamenttivaaleissa vaalipiiri ja kaikissa vaaleissa kunta ja äänestysalue sekä jokaisesta henkilöstä hänen täydellinen nimensä ja henkilötunnuksensa. Jos äänioikeusrekisteriin on merkitty henkilön kohdalle 18 §:n 2 momentin 10 kohdassa tai 4 momentin 5 kohdassa tarkoitettu tieto turvakiellosta, myös vaaliluetteloon tulostetaan merkintä siitä.

102 §

Valituksen tekeminen ja käsittely

Valitusmenettelyyn ja valituksen käsittelyyn sovelletaan muutoin, mitä *oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa* säädetään.

106 §

Valituksen johdosta uusittavat vaalit

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Uusittavissa vaaleissa noudatetaan samaa äänestysaluejakoa sekä käytetään samaa lainvoimaista äänioikeusrekisteriä ja samaa ehdokaslistojen yhdistelmää kuin kumotuissa vaaleissa, jollei valitusviranomaisen päätöksessään toisin määrää. Väestörekisterikeskus huolehtii siitä, että äänioikeusrekisteriin otetuille lähetetään uusi ilmoituskortti. Ennakköäänestys toimitetaan vain siinä vaalipiirissä tai kunnassa, jota määräys vaalien uusimisesta koskee. Uusittavien vaalien toimittamisesta on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä varsinaisista vaaleista säädetään.

Uusittavissa vaaleissa noudatetaan samaa äänestysaluejakoa sekä käytetään samaa lainvoimaista äänioikeusrekisteriä ja samaa ehdokaslistojen yhdistelmää kuin kumotuissa vaaleissa, jollei valitusviranomaisen päätöksessään toisin määrää. *Digi- ja väestötietovirasto* huolehtii siitä, että äänioikeusrekisteriin otetuille lähetetään uusi ilmoituskortti. Ennakköäänestys toimitetaan vain siinä vaalipiirissä tai kunnassa, jota määräys vaalien uusimisesta koskee. Uusittavien vaalien toimittamisesta on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä varsinaisista vaaleista säädetään.

143 §

143 §

Presidenttiehdokkaan tai presidentiksi valitun pysyvä estyneisyys tai kuolema

Presidenttiehdokkaan tai presidentiksi valitun pysyvä estyneisyys tai kuolema

Oikeusministeriön on kiireellisesti ilmoitettava valtioneuvoston päätöksestä ulkoasiainministeriölle, vaalipiirilautakunnille ja Väestörekisterikeskukselle, joiden on huolehdittava siitä, että tieto välitetään edelleen muille vaaliviranomaisille. Vaaliviranomaisen on keskeytettävä valmistavat toimenpiteet vaalia varten. Oikeusministeriö antaa tarkemmat määräykset ja ohjeet valtioneuvoston päätöksestä aiheutuvista viranomaisten toimenpiteistä.

Oikeusministeriön on kiireellisesti ilmoitettava valtioneuvoston päätöksestä ulkoasiainministeriölle, vaalipiirilautakunnille ja *Digi- ja väestötietovirastolle*, joiden on huolehdittava siitä, että tieto välitetään edelleen muille vaaliviranomaisille. Vaaliviranomaisen on keskeytettävä valmistavat toimenpiteet vaalia varten. Oikeusministeriö antaa tarkemmat määräykset ja ohjeet valtioneuvoston päätöksestä aiheutuvista viranomaisten toimenpiteistä.

162 §

162 §

Väestörekisterikeskuksen ilmoitusvelvollisuus

Digi- ja väestötietoviraston ilmoitusvelvollisuus

Väestörekisterikeskuksen on heti 18 §:n 5 momentissa säädetyn määräajan päätyttyä ilmoitettava Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalaisen kotivaltion viranomaiselle ne kyseisen jäsenvaltion äänioikeutetut kansalaiset, jotka ovat ilmoittaneet haluavansa käyttää äänioikeuttaan Suomessa.

Digi- ja väestötietoviraston on heti 18 §:n 5 momentissa säädetyn määräajan päätyttyä ilmoitettava Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalaisen kotivaltion viranomaiselle ne kyseisen jäsenvaltion äänioikeutetut kansalaiset, jotka ovat ilmoittaneet haluavansa käyttää äänioikeuttaan Suomessa.

176 §

176 §

Voimassa oleva laki

Ehdotus

*Ilmoitus kaksoisehdokkuudesta**Ilmoitus kaksoisehdokkuudesta*

Jos Väestörekisterikeskus on saanut Euroopan unionin muun jäsenvaltion viranomaiselta ilmoituksen, että Suomessa vaalikelpoinen henkilö on asetettu kyseisessä valtiossa ehdokkaaksi samoissa vaaleissa, sen on viipymättä annettava ilmoitus tiedoksi Helsingin vaalipiirilautakunnalle.

Jos *Digi- ja väestötietovirasto* on saanut Euroopan unionin muun jäsenvaltion viranomaiselta ilmoituksen, että Suomessa vaalikelpoinen henkilö on asetettu kyseisessä valtiossa ehdokkaaksi samoissa vaaleissa, sen on viipymättä annettava ilmoitus tiedoksi Helsingin vaalipiirilautakunnalle.

177 §

177 §

*Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalaisen vaalikelpoisuuden tarkistaminen**Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalaisen vaalikelpoisuuden tarkistaminen*

Helsingin vaalipiirilautakunnan on viipymättä ilmoitettava Väestörekisterikeskukselle Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalaista koskevasta ehdokashakemuksesta. Väestörekisterikeskuksen on viipymättä lähetettävä vaalikelpoisuuden tarkistamista varten tarpeelliset tiedot hakemuksesta tällaisen ehdokkaan kotivaltion asianomaiselle viranomaiselle.

Helsingin vaalipiirilautakunnan on viipymättä ilmoitettava *Digi- ja väestötietovirastolle* Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalaista koskevasta ehdokashakemuksesta. *Digi- ja väestötietoviraston* on viipymättä lähetettävä vaalikelpoisuuden tarkistamista varten tarpeelliset tiedot hakemuksesta tällaisen ehdokkaan kotivaltion asianomaiselle viranomaiselle.

177 a §

177 a §

*Suomen kansalaisen vaalikelpoisuuden tarkistamista koskevien tietojen antaminen**Suomen kansalaisen vaalikelpoisuuden tarkistamista koskevien tietojen antaminen*

Jos Euroopan unionin muun jäsenvaltion asianomainen viranomainen pyytää Väestörekisterikeskukselta kyseisessä jäsenvaltiossa ehdokkaaksi asetettavan Suomen kansalaisen vaalikelpoisuuden tarkistamista varten tarpeelliset tiedot, Väestörekisterikeskuksen on annettava tiedot viiden työpäivän kuluessa.

Jos Euroopan unionin muun jäsenvaltion asianomainen viranomainen pyytää *Digi- ja väestötietovirastolta* kyseisessä jäsenvaltiossa ehdokkaaksi asetettavan Suomen kansalaisen vaalikelpoisuuden tarkistamista varten tarpeelliset tiedot, *Digi- ja väestötietoviraston* on annettava tiedot viiden työpäivän kuluessa.

192 §

192 §

Rekisterihallinnon paikallisviranomaisen Ahvenanmaan maakunnassa

Ahvenanmaan valtionviraston toimivalta

Ahvenanmaan maakunnassa hoitaa maistraatille tämän lain mukaan eduskuntavaaleissa, presidentinvaalissa ja europarlamenttivaaleissa kuuluvat tehtävät rekisterihallinnon paikallisviranomaisena Ahvenanmaan valtionvirasto.

Ahvenanmaan valtionvirasto hoitaa Ahvenanmaan maakunnassa Digi- ja väestötietovirastolle 18 §:n 5 momentin, 23 §:n 2 momentin, 24 §:n 1 ja 3 momentin, 25 §:n, 26 §:n 1–4 momentin, 27 §:n ja 29 §:n 1 mo-

HE 10/2019 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

mentin mukaan eduskuntavaaleissa, presidentinvaalissa ja europarlamenttivaaleissa kuuluvat tehtävät.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .*

9.

Laki

takauksesta ja vierasvelkapanttauksesta annetun lain 35 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan takauksesta ja vierasvelkapanttauksesta annetun lain (361/1999) 35 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

35 §

35 §

Ilmoitusten toimittaminen

Ilmoitusten toimittaminen

Velkoja voi toimittaa tässä laissa tarkoitetun ilmoituksen takaajalle lähettämällä sen postitse osoitteeseen, jonka takaaja on velkojalle ilmoittanut tai jonka takaaja on myöhemmin ilmoittanut maistraatille.

Velkoja voi toimittaa tässä laissa tarkoitetun ilmoituksen takaajalle lähettämällä sen postitse osoitteeseen, jonka takaaja on velkojalle ilmoittanut tai jonka takaaja on myöhemmin ilmoittanut *Digi- ja väestötietovirastolle tai Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastolle.*

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____ .

10.

Laki

hallinto-oikeuslain 12 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hallinto-oikeuslain (430/1999) 12 a §:n 1 momentin 4 kohta, sellaisena kuin se on
laissa 675/2006, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

12 a §

12 a §

*Hallinto-oikeuden kokoonpano eräissä
asioissa*

*Hallinto-oikeuden kokoonpano eräissä
asioissa*

Hallinto-oikeus on päätösvaltainen myös kokoonpanossa, johon kuuluu kaksi jäsentä, jollei asiassa ratkaistavana olevan kysymyksen laatu edellytä kolmijäsenisen kokoonpanon käyttämistä ja ratkaistavana on muutoksenhaquia, jossa on kysymys:

Hallinto-oikeus on päätösvaltainen myös kokoonpanossa, johon kuuluu kaksi jäsentä, jollei asiassa ratkaistavana olevan kysymyksen laatu edellytä kolmijäsenisen kokoonpanon käyttämistä ja ratkaistavana on muutoksenhaquia, jossa on kysymys:

4) väestötietolain (507/1993), kotikuntalain (201/1994) tai nimilain (694/1985) soveltamisesta;

4) väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009), kotikuntalain (201/1994) tai etu- ja sukunimilain (946/2017) soveltamisesta;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

11.

Laki

holhoustoimesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan holhoustoimesta annetun lain (442/1999) 13, 17 a, 46 a ja 47 a §, 65 §:n 4 momentti, 67 ja 68 §,

sellaisina kuin niistä ovat 13 ja 17 a § laissa 649/2007, 46 a § laissa 780/2010, 47 a § laeissa 649/2007 ja 1013/2007 ja 65 §:n 4 momentti laissa 122/2011, sekä

muutetaan lain 17 §:n 2 momentti, 30 §:n 3 momentti, 34 §:n 2 momentti, 46 §, 47 §, 47 b §:n 1 momentti, 64 §, 65 §:n 3 momentti, 84 §, 85 §:n 1 momentti, 86 §:n 2 momentti, 87 §:n 1—3 momentti, 87 a §:n 2 momentti ja 95 §,

sellaisina kuin niistä ovat 34 §:n 2 momentti, 65 §:n 3 momentti, 86 §:n 2 momentti ja 95 § laissa 122/2011, 46 § laissa 1398/2015, 47 b §:n 1 momentti laissa 780/2010, 64 § laissa 1405/2009, 84 § osaksi laissa 1013/2007, 85 §:n 1 momentti ja 87 a §:n 2 momentti laissa 649/2007 sekä 87 §:n 1—3 momentti laissa 910/2015, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

13 §

(kumotaan)

Hakemus edunvalvojan määräämiseksi 12 §:n nojalla on tehtävä sille holhousviranomaiselle, joka 46 tai 47 §:n mukaan valvoo edunvalvojan toimintaa.

17 §

17 §

Edunvalvojalle määrätyn sijaisen tehtävä lakkaa, kun edunvalvoja ja hänen sijaisensa esteen lakattua yhdessä tekevät siitä ilmoituksen *46 tai 47 §:ssä tarkoitetulle* holhousviranomaiselle. Jos edunvalvoja ja hänen sijaisensa ovat eri mieltä siitä, onko sijaisen tehtävä lakannut, käräjäoikeus ratkaisee asian jommankumman hakemuksesta.

Edunvalvojalle määrätyn sijaisen tehtävä lakkaa, kun edunvalvoja ja hänen sijaisensa esteen lakattua yhdessä tekevät siitä ilmoituksen holhousviranomaiselle. Jos edunvalvoja ja hänen sijaisensa ovat eri mieltä siitä, onko sijaisen tehtävä lakannut, käräjäoikeus ratkaisee asian jommankumman hakemuksesta.

17 a §

(kumotaan)

Hakemus edunvalvojan tehtävän muuttamiseksi 15 §:n 3 momentin nojalla, edunvalvojan vapauttamiseksi tehtävästään 16 §:n 3 momentin nojalla tai edunvalvojan tehtävän määräämiseksi lakkaamaan 17 §:n 4 momentin nojalla on tehtävä sille holhousviranomaiselle, joka 46 tai 47 §:n mukaan valvoo edunvalvojan toimintaa.

30 §

30 §

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Jos edunvalvojat eivät ole yksimielisiä asiassa, josta heidän tulee yhdessä päättää, ja ratkaisun viivästyttämisestä aiheutuisi haittaa, edunvalvoja voi pyytää holhousviranomaisen päätöstä siitä, kenen mielipidettä on noudatettava. *Päätöstä on haettava siltä holhousviranomaiselta, joka 46 tai 47 §:n mukaan valvoo edunvalvojan toimintaa.*

34 §

Lupaa on haettava *siltä holhousviranomaiselta, joka 46 tai 47 §:n mukaan valvoo edunvalvojan toimintaa.* Jos oikeustoimeen tai toimenpiteeseen ryhdytään useiden edunvalvonnassa olevien puolesta, lupaa voidaan kaikkien osalta hakea myös holhousviranomaiselta, jolle valvonta kuuluu heistä jonkun osalta. Asian käsitelleen holhousviranomaisen on tällöin ilmoitettava päätöksensä holhousviranomaisille, joille valvonta kuuluu muiden osalta. Holhousviranomaisen on varattava päämiehelle tilaisuus tulla kuulluksi lupaa koskevaa asiaa ratkaistaessa, jos päämiehen mielipide ei luotettavasti ilmene hakemusasiakirjoista tai jos se muutoin on tarpeen päämiehen edun vuoksi tai asian selvittämiseksi. Tilaisuutta tulla kuulluksi ei kuitenkaan tarvitse varata, jos päämiehenä on alaikäinen, joka ei ole täyttänyt 15 vuotta. Asianosaisen kuulemiseen sovelletaan muutoin, mitä hallintolaissa (434/2003) säädetään.

46 §

Holhousviranomaisen tulee valvoa edunvalvojan toimintaa. Valvonta kuuluu sille holhousviranomaiselle, jonka toimialueella edunvalvonnassa olevalla on kotikuntalaissa (201/1994) tarkoitettu kotikunta.

Jos edunvalvonnassa olevalla ei ole kotikuntaa Suomessa, valvonta kuuluu sille holhousviranomaiselle, jonka toimialueella hän pääasiallisesti oleskelee.

Jos edunvalvonta koskee poissa olevan tai tulevan omistajan oikeutta kuolinpesässä, valvonta kuuluu holhousviranomaiselle, joka

Jos edunvalvojat eivät ole yksimielisiä asiassa, josta heidän tulee yhdessä päättää, ja ratkaisun viivästyttämisestä aiheutuisi haittaa, edunvalvoja voi pyytää holhousviranomaisen päätöstä siitä, kenen mielipidettä on noudatettava.

34 §

Lupaa on haettava *holhousviranomaiselta.* Jos oikeustoimeen tai toimenpiteeseen ryhdytään useiden edunvalvonnassa olevien puolesta, *joista osalla on kotikunta Ahvenanmaan maakunnassa, voidaan lupa kaikkien osalta hakea kummalta tahansa 84 §:n 1 ja 2 momentin mukaan toimivaltaiselta viranomaiselta.* Asian käsitelleen holhousviranomaisen on tällöin ilmoitettava päätöksensä *muiden edunvalvonnassa olevien osalta toimivaltaiselle viranomaiselle.* Holhousviranomaisen on varattava päämiehelle tilaisuus tulla kuulluksi lupaa koskevaa asiaa ratkaistaessa, jos päämiehen mielipide ei luotettavasti ilmene hakemusasiakirjoista tai jos se muutoin on tarpeen päämiehen edun vuoksi tai asian selvittämiseksi. Tilaisuutta tulla kuulluksi ei kuitenkaan tarvitse varata, jos päämiehenä on alaikäinen, joka ei ole täyttänyt 15 vuotta. Asianosaisen *kuulemisesta säädetään muutoin hallintolaissa (434/2003).*

46 §

Edunvalvojan toimintaa valvoo holhousviranomainen.

Holhousviranomaisen velvollisuutta valvoa edunvalvojan toimintaa sovelletaan myös, jos se, jolle on vieraassa valtiossa määrätty edunvalvoja, saa asuinpaikan Suomessa. Holhousviranomainen voi kuitenkin omasta aloitteestaan tai edunvalvojan hakemuksesta päättää, ettei valvontaa järjestetä Suomessa tai että valvonta järjestetään vain tiettyjen edunvalvojan tehtävien osalta, jos edunvalvojan toimintaa valvotaan vieraassa

Voimassa oleva laki

1 momentin mukaan olisi ollut toimivaltainen valvomaan perittävälle määrätyn edunvalvojan toimintaa. Jos jonkun etua on muutoin valvottava 10 §:n nojalla, toimivaltainen on se holhousviranomaisen, jonka toimialueella edunvalvonnan tarve ilmenee.

Valtiovarainministeriön asetuksella säädetään, mille maistraatille valvonta kuuluu tilanteissa, joissa 1—3 momentin mukaista holhousviranomaista ei ole.

46 a §

Mitä 46 §:ssä säädetään holhousviranomaisen velvollisuudesta valvoa edunvalvojan toimintaa, on sovellettava myös, jos se, jolle on vieraassa valtiossa määrätty edunvalvoja, saa asuinpaikan Suomessa. Holhousviranomaisen voi kuitenkin omasta aloitteestaan tai edunvalvojan hakemuksesta päättää, ettei valvontaa järjestetä Suomessa tai että valvontaa järjestetään vain tiettyjen edunvalvojan tehtävien osalta, jos edunvalvojan toimintaa valvotaan vieraassa valtiossa eikä päämiehen etu edellytä valvonnan järjestämistä Suomessa.

47 §

Jos edunvalvonta on merkitty holhousasioiden rekisteriin, valvonta kuuluu 46 §:n säännösten estämättä sille holhousviranomaiselle, joka 46 §:n mukaan oli velvollinen valvomaan edunvalvojan toimintaa silloin, kun edunvalvonta merkittiin tuohon rekisteriin.

Holhousviranomaisen, jolle valvonta 1 momentin mukaan kuuluu, voi siirtää valvonnan toiselle holhousviranomaiselle, jos sillä, jonka etua on valvottava, on kotikunta viimeksi mainitun holhousviranomaisen toimialueella tai jos siirto on muutoin tarpeen valvonnan kannalta. Ennen valvonnan siirtämistä on kuultava edunvalvojaa ja holhousviranomaista, jolle valvonta aiotaan siirtää.

Päätökseen, jolla valvonta on siirretty, ei saa hakea muutosta valittamalla.

47 a §

Jos se on holhousviranomaisen työn tasaimiseksi tarkoituksenmukaista, valtiovarainministeriön asetuksella voidaan säätää, että

Ehdotus

valtiossa eikä päämiehen etu edellytä valvonnan järjestämistä Suomessa.

(kumotaan)

47 §

Edunvalvojan valvonta voidaan siirtää toiselle 84 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettulle holhousviranomaiselle, jos edunvalvonta on merkitty holhousasioiden rekisteriin ja sillä, jonka etua on valvottava, on kotikunta viimeksi mainitun holhousviranomaisen toimialueella tai jos siirto on muutoin tarpeen valvonnan kannalta. Ennen valvonnan siirtämistä on kuultava edunvalvojaa ja holhousviranomaista, jolle valvonta aiotaan siirtää.

Päätökseen, jolla valvonta on siirretty, ei saa hakea muutosta valittamalla.

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

holhousviranomaisen, joka 46 tai 47 §:n mukaan valvoo edunvalvojan toimintaa, on siirrettävä 56 §:ssä tarkoitettuja tilintarkastustehtäviä toisen holhousviranomaisen suoritettaviksi. Valtiovarainministeriön asetuksella säädetään tarkemmin tilintarkastustehtäviä siirtävistä ja vastaanottavista holhousviranomaisista, vuosittain siirrettävien tilintarkastustehtävien määristä sekä muutoin siirron toteuttamisesta. Ennen asetuksen antamista on sekä tilintarkastustehtävän siirtävälle että sen vastaanottavalle holhousviranomaiselle varattava tilaisuus tulla kuulluksi.

Vastuu valvonnasta säilyy siirrosta huolimatta muilta osin siirtävällä holhousviranomaisella. Tilintarkastustehtävän siirrosta on ilmoitettava asianomaiselle edunvalvojalle.

47 b §

Holhousviranomainen, jolle 46 tai 47 §:n mukaan kuuluu edunvalvojan toiminnan valvonta, voi hakemuksesta tai omasta aloitteestaan päättää, että valvonta lopetetaan, jos päämiehen asuinpaikka on siirtynyt vieraaseen valtioon ja:

1) edunvalvojan toiminnalle on siellä järjestetty valvonta; tai

2) Suomessa tapahtuvalla valvonnalla ei enää voida toteuttaa valvonnan tarkoitusta.

64 §

Holhousasioiden rekisteri on valtakunnallinen rekisteri, jota holhousviranomaiset ja aluehallintovirasto pitävät edunvalvojan ja edunvalvontavaltuutuksesta annetussa laissa (648/2007) tarkoitetun valtuutetun toiminnan valvomiseksi ja kolmansien oikeuden turvaamiseksi. Rekisteriin saadaan merkitä edunvalvojaa ja hänen päämiestään tai valtuutettua ja valtuuttajaa koskevat tunnistetiedot ja yhteystiedot. Rekisteriin saadaan lisäksi merkitä tiedot henkilön toimintakelpoisuuden rajoittamisesta, toimintakelpoisuuden rajoituksen sisällöstä, edunvalvojan tehtävästä ja määräämisen perusteesta tai edunvalvontavaltuutuksen sisällöstä, omaisuusluettelon, tilin ja hoitosuunnitelman antamisesta ja tarkastamisesta, 34 §:ssä tarkoitettua lupaa kos-

47 b §

Holhousviranomainen voi hakemuksesta tai omasta aloitteestaan päättää, että edunvalvojan valvonta lopetetaan, jos päämiehen asuinpaikka on siirtynyt vieraaseen valtioon ja:

1) edunvalvojan toiminnalle on siellä järjestetty valvonta; tai

2) Suomessa tapahtuvalla valvonnalla ei enää voida toteuttaa valvonnan tarkoitusta.

64 §

Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston pitämästä holhousasioiden rekisteristä säädetään Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annetussa laissa (/). Rekisteriin tallennetaan tiedot tässä laissa tarkoitetun edunvalvojan ja edunvalvontavaltuutuksesta annetussa laissa (648/2007) tarkoitetun valtuutetun toiminnan valvomiseksi ja kolmansien oikeuden turvaamiseksi.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

kevasta päätöksestä sekä holhousviranomaisen 57 ja 60 §:n mukaisista toimenpiteistä. Rekisteriin saadaan lisäksi merkitä sellaisia rekisterin käyttötarkoituksen kannalta tarpeellisia tietoja, jotka eivät ole henkilötietoja.

Holhousviranomainen vastaa rekisterin tietojen päivittämisestä valvonnassaan olevien edunvalvojien toimien osalta. Vaatimus rekisterissä olevan tiedon korjaamisesta esitetään sille holhousviranomaiselle, joka valvoo kysymyksessä olevaa edunvalvojan tehtävää.

Aluehallintovirasto vastaa holhousasioiden rekisterin yleisestä toimivuudesta ja rekisteritoimintojen yhtenäisyydestä.

Holhousasioiden rekisteriin voidaan siirtää väestötietojärjestelmästä rekisterin ylläpitoa varten tarvittavat henkilö- ja muut tiedot sekä niissä tapahtuneet muutokset.

Holhousviranomainen päättää tietojen luovuttamisesta rekisteristä. Valtiovarainministeriön asetuksella nimettävä maistraatti voi kuitenkin antaa luvan saada rekisterin tietoja teknisen käyttöyhteyden välityksellä sellaiselle valtion tai kunnan viranomaiselle, yhteisölle tai elinkeinonharjoittajalle, joka toiminnassaan jatkuvasti tarvitsee rekisterin tietoja hyväksyttävää tarkoitusta varten. Ennen luvan myöntämistä hakijan on esitettävä selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti. Rekisteriin talletettuja tietoja käsiteltäessä on noudatettava, mitä henkilötietolaissa (523/1999) säädetään.

65 §

Kun tuomioistuin tekee päätöksen, jonka vuoksi edunvalvonta on merkittävä holhousasioiden rekisteriin, tai kun sen päätöksellä muutetaan asiantilaa, josta on tehty merkintä holhousasioiden rekisteriin, sen on ilmoitettava asiasta *edunvalvojan toimintaa valvovalle* holhousviranomaiselle. Jos päätöstä on noudatettava vasta lainvoimaisena, ilmoitus tehdään kuitenkin vasta päätöksen saatua lainvoiman. Ilmoituksen tekee viimeksi mainitussa tapauksessa se tuomioistuin, jossa asia on viimeksi ollut vireillä.

Oikeusministeriön asetuksella voidaan säätää tarkemmin ilmoituksen sisällöstä ja ilmoituksen tekemisestä.

65 §

Kun tuomioistuin tekee päätöksen, jonka vuoksi edunvalvonta on merkittävä holhousasioiden rekisteriin, tai kun sen päätöksellä muutetaan asiantilaa, josta on tehty merkintä holhousasioiden rekisteriin, sen on ilmoitettava asiasta holhousviranomaiselle. Jos päätöstä on noudatettava vasta lainvoimaisena, ilmoitus tehdään kuitenkin vasta päätöksen saatua lainvoiman. Ilmoituksen tekee viimeksi mainitussa tapauksessa se tuomioistuin, jossa asia on viimeksi ollut vireillä.

Voimassa oleva laki

67 §

Jollei 68 §:stä muuta johdu, jokaisella on oikeus saada holhousasioiden rekisteristä tieto siitä, onko tietty henkilö edunvalvonnassa, kuka on tietyn henkilön edunvalvoja, mikä on edunvalvojan tehtävä sekä onko ja millä tavoin henkilön toimintakelpoisuutta rajoitettu. Henkilötunnuksen saa kuitenkin luovuttaa vain sille, joka tarvitsee sitä etujensa, oikeuksiensa tai velvollisuuksiensa hoitamiseksi.

Jokaisella on oikeus saada tietää, mitä häntä itseään koskevia tietoja holhousasioiden rekisteriin on talletettu, siten kuin siitä erikseen säädetään.

Edunvalvojalla on oikeus saada tieto niistä rekisteriin tehdyistä merkinnöistä, jotka koskevat hänen edunvalvontatehtäväänsä tai hänen päämiestään.

Valtion tai kunnan viranomaisella ja Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada tehtäviensä hoitamiseksi tarpeelliset tiedot holhousasioiden rekisteristä.

68 §

Holhousasioiden rekisteriin merkityt tiedot on säilytettävä kymmenen vuoden ajan siitä, kun edunvalvonta on päättynyt.

Sen jälkeen kun edunvalvonta on päättynyt, oikeus saada holhousasioiden rekisteristä tieto 67 §:n 1 momentin nojalla on ainoastaan sillä, joka tarvitsee tietoa etujensa, oikeuksiensa tai velvollisuuksiensa hoitamiseksi.

84 §

Holhoustoimen sisällöstä ja sen kehittämisestä huolehtii oikeusministeriö. Holhousviranomaisten hallinnollinen ohjaus ja kehittäminen kuuluu valtiovarainministeriölle.

Holhousviranomaisena toimii maistraatti.

Ahvenanmaan maakunnassa holhousviranomaisen tehtäviä hoitaa lääninhallitus.

Ehdotus

(kumotaan)

(kumotaan)

84 §

Holhousviranomaisena toimii Digi- ja väestötietovirasto.

Ahvenanmaan maakunnassa holhousviranomaisena toimii kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto silloin, kun sillä, jonka etua on valvottava, on kotikuntalaissa (201/1994) tarkoitettu kotikunta Ahvenanmaan maakunnassa tai kun sillä, jonka etua on valvottava, ei ole kotikuntaa Suomessa, mutta hän oleskelee pääasiallisesti Ahvenanmaan maakunnassa.

Ahvenanmaan valtionvirasto toimii holhousviranomaisena myös silloin, jos edunvalvonta koskee poissa olevan tai tulevan

Voimassa oleva laki

Ehdotus

omistajan oikeutta, ja Ahvenanmaan valtionvirasto olisi 2 momentin mukaan ollut toimivaltainen valvomaan perittävälle määrätyn edunvalvojan toimintaa. Ahvenanmaan valtionvirasto on myös toimivaltainen toimimaan holhousviranomaisena, jos jonkun muun etua on muutoin valvottava 10 §:n nojalla ja edunvalvonnan tarve ilmenee Ahvenanmaan maakunnassa.

85 §

Edunvalvojan määräämistä tai vapauttamista tehtävästään tai hänen tehtävänsä muuttamista tai määräämistä lakkaamaan ja tässä laissa tarkoitettua lupaa tai velvoittamista koskeva asia ratkaistaan holhousviranomaisessa esittelystä. Muutoin asia ratkaistaan holhousviranomaisessa siten kuin asian ratkaisemisesta maistraatin toimivaltaan kuuluvassa asiassa erikseen säädetään.

85 §

Edunvalvojan määräämistä tai vapauttamista tehtävästään tai hänen tehtävänsä muuttamista tai määräämistä lakkaamaan ja tässä laissa tarkoitettua lupaa tai velvoittamista koskevan asian ratkaisee holhousviranomaisessa esittelystä oikeustieteen muun ylemmän korkeakoulututkinnon kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkinnon suorittanut virkamies, jonka tehtäviin se työjärjestyksen mukaan kuuluu. Muutoin asia ratkaistaan holhousviranomaisessa siten kuin asian ratkaisemisesta Digi- ja väestötietoviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston toimivaltaan kuuluvassa asiassa erikseen säädetään.

86 §

Kuuleminen, jota 1 momentissa tarkoitetaan, voidaan, jos se on pitkien etäisyyksien tai muun syyn vuoksi tarpeen, toteuttaa myös niin, että toisen holhousviranomaisen virkamies toimittaa kuulemisen tai että kuulemiseen käytetään teknistä laitetta, jonka avulla asian ratkaisevan holhousviranomaisen virkamies ja kuultava ovat näkö- ja puheyhteydessä toisiinsa kuulemisen aikana. Virka-apua pyytänyt holhousviranomainen on velvollinen korvaamaan kuulemisesta aiheutuneet matkakustannukset.

86 §

Kuuleminen voidaan toteuttaa myös niin, että kuulemiseen käytetään teknistä laitetta, jonka avulla holhousviranomaisen virkamies ja kuultava ovat näkö- ja puheyhteydessä toisiinsa kuulemisen aikana, jos se on pitkien etäisyyksien tai muun syyn vuoksi tarpeen.

87 §

Holhousviranomaisen 34 ja 57 §:n nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Holhousviranomaisen muuhun päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolainkäyttölaissa

87 §

Holhousviranomaisen 34 ja 57 §:n nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

Voimassa oleva laki

säädetään. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

---

87 a §

Ratkaisupyynnö on tehtävä 30 päivän kuluessa holhousviranomaisen päätöksen tiedoksi saamisesta. *Se on toimitettava päätöksen tehneelle holhousviranomaiselle.* Ratkaisupyynnö on tehtävä kirjallisesti, ja siinä on ilmoitettava se holhousviranomaisen päätös, jota ratkaisupyynnö koskee, sekä miltä osin ja millä perusteella ratkaisupyynnön tekijä on päätökseen tyytymätön.

---

95 §

Tarkemmat säännökset *edunvalvonnan merkittämisestä holhousasioiden rekisteriin ja 34 §:n 1 momentin 13 kohdan f alakohdassa* tarkoitetuista rahoitusvälineistä voidaan antaa oikeusministeriön asetuksella.

Ehdotus

Holhousviranomaisen muuhun päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa säädetään. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin *oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa* säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla *siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.*

---

87 a §

Ratkaisupyynnö on tehtävä *holhousviranomaiselle 30 päivän kuluessa* holhousviranomaisen päätöksen tiedoksi saamisesta. Ratkaisupyynnö on tehtävä kirjallisesti, ja siinä on ilmoitettava se holhousviranomaisen päätös, jota ratkaisupyynnö koskee, sekä miltä osin ja millä perusteella ratkaisupyynnön tekijä on päätökseen tyytymätön.

---

95 §

Tarkemmat säännökset 34 §:n 1 momentin 13 kohdan f alakohdassa tarkoitetuista rahoitusvälineistä voidaan antaa oikeusministeriön asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

12.

Laki

rekisteröidystä parisuhteesta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rekisteröidystä parisuhteesta annetun lain (950/2001) 8 §:n 4 momentti, sellaisena
kuin se on laissa 947/2017, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 §

8 §

Laissa tai asetuksessa olevaa säännöstä, joka koskee aviopuolisoa, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetun parisuhteen osapuoleen, jollei toisin säädetä. Mitä nimilaissa (694/1985) säädetään avioliittoon aikovista, sovelletaan myös Suomessa rekisteröidyn parisuhteen osapuoliin heidän muuttaessaan parisuhteensa avioliitoksi. Nimeä koskevat ilmoitukset tehdään maistraatille samalla, kun tehdään ilmoitus rekisteröidyn parisuhteen muuttamisesta avioliitoksi.

Laissa tai asetuksessa olevaa säännöstä, joka koskee aviopuolisoa, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetun parisuhteen osapuoleen, jollei toisin säädetä. Mitä *etu- ja sukunimilaissa (946/2017)* säädetään avioliittoon aikovista, sovelletaan myös Suomessa rekisteröidyn parisuhteen osapuoliin heidän muuttaessaan parisuhteensa avioliitoksi. Nimeä koskevat ilmoitukset *on tehtävä samalla*, kun tehdään ilmoitus rekisteröidyn parisuhteen muuttamisesta avioliitoksi.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .*

13.

Laki

saamen kielilain 2 ja 27 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan saamen kielilain (1086/2003) 2 §:n 1 momentin 7 kohta ja 27 §, sellaisina kuin ne ovat, 2 §:n 1 momentin 7 kohta laissa 1340/2014 ja 27 § laissa 1409/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Lain soveltamisala

Lain soveltamisala

Viranomaisia, joihin tätä lakia sovelletaan, ovat:

Viranomaisia, joihin tätä lakia sovelletaan, ovat:

7) Verohallinto, Kansaneläkelaitos, Maanmittauslaitos ja Maatalousyrittäjien eläkelaitos;

7) Verohallinto, Kansaneläkelaitos, Maanmittauslaitos, *Digi- ja väestötietovirasto* ja Maatalousyrittäjien eläkelaitos;

27 §

27 §

Saamen kielen avustaja

Saamen kielen avustaja

Aluehallintovirastossa, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa sekä valtion piiri- ja paikallishallinnon viranomaisessa voi saamelaisten kotiseutualueella olla saamen kielen avustaja. Avustajan palvelut ovat asiakkaalle maksuttomia.

Aluehallintovirastossa, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa, *Digi- ja väestötietovirastossa* sekä valtion piiri- ja paikallishallinnon viranomaisessa voi saamelaisten kotiseutualueella olla saamen kielen avustaja. Avustajan palvelut ovat asiakkaalle maksuttomia.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

14.

Laki**kuolleeksi julistamisesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan kuolleeksi julistamisesta annetun lain (127/2005) 14 §, sellaisena kuin se on laissa 1399/2015, sekä

muutetaan 1 §, 3 luvun otsikko, 12 ja 13 §, 15—19 §, 23 §:n 1 momentti sekä 28 ja 29 §, sellaisena kuin niistä on 29 § laissa 1412/2009, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

1 §

1 §

*Lain soveltamisala**Lain soveltamisala*

Kadonnut henkilö voidaan julistaa kuolleeksi tuomioistuimen tai maistraatin päätöksellä siten kuin tässä laissa säädetään.

Kadonnut henkilö voidaan julistaa kuolleeksi tuomioistuimen tai *Digi- ja väestötietoviraston* päätöksellä siten kuin tässä laissa säädetään.

3 luku

3 luku

Kuolleeksi julistaminen maistraatin päätöksellä**Kuolleeksi julistaminen Digi- ja väestötietoviraston päätöksellä**

12 §

12 §

*Edellytykset**Edellytykset*

Henkilö voidaan julistaa kuolleeksi maistraatin päätöksellä, kun on kulunut:

Henkilö voidaan julistaa kuolleeksi *Digi- ja väestötietoviraston* päätöksellä, kun on kulunut:

- 1) sata vuotta sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana hän on syntynyt; ja
- 2) viisi vuotta sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana hän on tiettävästi viiemeksi ollut elossa.

- 1) sata vuotta sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana hän on syntynyt; ja
- 2) viisi vuotta sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana hän on tiettävästi viiemeksi ollut elossa.

13 §

13 §

*Vireilletulo**Vireilletulo*

Maistraatin on vuosittain omasta aloitteestaan selvitettävä, onko väestötietojärjestelmän tietojen mukaan elossa sellaisia henkilöitä, joiden kuolleeksi julistamiseen on 12 §:n mukaiset edellytykset.

Digi- ja väestötietoviraston on vuosittain omasta aloitteestaan selvitettävä, onko väestötietojärjestelmän tietojen mukaan elossa sellaisia henkilöitä, joiden kuolleeksi julistamiseen on 12 §:n mukaiset edellytykset.

Voimassa oleva laki

14 §

Toimivaltainen maistraatti

Kuolleeksi julistamista koskevan asian käsittelee se maistraatti, jonka toimialueella henkilöllä on viimeksi ollut kotikunta tai väestökirjanpitokunta.

Valtiovarainministeriön asetuksella säädetään, mikä maistraatti on toimivaltainen käsittelemään kuolleeksi julistamista koskevan asian tilanteissa, joissa 1 momentin mukaista maistraattia ei ole.

15 §

Selvittämisvelvollisuus

Jos henkilön kuolleeksi julistamiseen on 12 §:n 1 kohdassa säädetty edellytys, maistraatin on hankittava kohtuudella saatavissa oleva selvitys siitä, onko hän ollut viimeksi kuluneiden viiden kalenterivuoden aikana elossa.

16 §

Kutsu ja sen tiedoksianto

Maistraatin on kutsuttava sellaista henkilöä, jonka kuolleeksi julistamiseen on selvitetty olevan edellytykset, ilmoittautumaan maistraatille viimeistään kutsussa mainittuna määröpäivänä. Kutsussa on mainittava, että kutsussa tarkoitettu henkilö, joka ei ilmoitautu, voidaan julistaa kuolleeksi. Maistraatin on samalla kutsuttava kaikkia, jotka voivat antaa tietoja siitä, onko asianomainen henkilö elossa vai kuollut, ilmoittamaan samassa ajassa tietonsa maistraatille.

Jos asianomaiselle henkilölle on merkitty väestötietojärjestelmään voimassa oleva osoite, kutsu on lähetettävä siihen. Jos väestötietojärjestelmästä tai muista väestökirjoista ilmenee, että asianomaisella henkilöllä on Suomessa aviopuoliso tai perintökaaren (40/1965) 2 luvun 1 tai 2 §:ssä tarkoitettuja sukulaisia, kutsu on annettava tiedoksi aviopuolisolle ja vähintään yhdelle sukulaiselle.

Ehdotus

(kumotaan)

15 §

Selvittämisvelvollisuus

Jos henkilön kuolleeksi julistamiseen on 12 §:n 1 kohdassa säädetty edellytys, *Digi- ja väestötietoviraston* on hankittava kohtuudella saatavissa oleva selvitys siitä, onko hän ollut viimeksi kuluneiden viiden kalenterivuoden aikana elossa.

16 §

Kutsu ja sen tiedoksianto

Digi- ja väestötietoviraston on kutsuttava sellaista henkilöä, jonka kuolleeksi julistamiseen on selvitetty olevan edellytykset, ilmoittautumaan *virastolle* viimeistään kutsussa mainittuna määröpäivänä. Kutsussa on mainittava, että kutsussa tarkoitettu henkilö, joka ei ilmoitautu, voidaan julistaa kuolleeksi. *Digi- ja väestötietoviraston* on samalla kutsuttava kaikkia, jotka voivat antaa tietoja siitä, onko asianomainen henkilö elossa vai kuollut, ilmoittamaan samassa ajassa tietonsa *virastolle*.

Jos asianomaiselle henkilölle on merkitty väestötietojärjestelmään voimassa oleva osoite, kutsu on lähetettävä siihen. Jos väestötietojärjestelmästä tai muista väestökirjoista ilmenee, että asianomaisella henkilöllä on Suomessa aviopuoliso tai perintökaaren (40/1965) 2 luvun 1 tai 2 §:ssä tarkoitettuja sukulaisia, kutsu on annettava tiedoksi aviopuolisolle ja vähintään yhdelle sukulaiselle.

Voimassa oleva laki

Jos asianomaiselle henkilölle on määrätty edunvalvoja, kutsu on annettava tiedoksi myös tälle.

Jollei asianomaisella henkilöllä ole 2 momentissa tarkoitettua osoitetta, aviopuolisoa, sukulaista eikä edunvalvojaa, kutsu annetaan tiedoksi yleistiedoksiantona siten kuin hallintolain (434/2003) 62 §:ssä säädetään. Maistraatin on julkaistava kuulutus kutsusta virallisessa lehdessä jonkin kuukauden ensimmäisessä numerossa viimeistään kolme kuukautta ennen määräpäivää.

17 §

Maistraatin päätös kuolleeksi julistamisesta

Henkilö on 16 §:ssä tarkoitetun määräpäivän jälkeen julistettava kuolleeksi maistraatin päätöksellä, jos maistraatti ei ole saanut tietoa siitä, että hän on elossa tai kuollut, ja jos kuolleeksi julistamisen edellytykset muutoin ovat olemassa.

18 §

Kuolinpäivän määrittäminen

Julistaessaan henkilön kuolleeksi maistraatin on määrättävä se päivä, jona hänen katsotaan kuolleen.

Kuolinpäiväksi on määrättävä 1 päivä tammiukuuta sinä vuonna, joka ensiksi alkaa sen jälkeen, kun on kulunut sata vuotta henkilön syntymästä ja viisi vuotta siitä, kun hän on tiettävästi viimeksi ollut elossa. Jos asiassa ilmenneiden seikkojen perusteella voidaan määrittää se päivä, jona henkilö todennäköisesti on kuollut, se on kuitenkin määrättävä kuolinpäiväksi.

19 §

Maistraatin päätöksen tiedoksianto

Jos väestötietojärjestelmästä tai muista väestökirjoista ilmenee, että kuolleeksi juliste-

Ehdotus

Jos asianomaiselle henkilölle on määrätty edunvalvoja, kutsu on annettava tiedoksi myös tälle.

Jollei asianomaisella henkilöllä ole 2 momentissa tarkoitettua osoitetta, aviopuolisoa, sukulaista eikä edunvalvojaa, kutsu annetaan tiedoksi yleistiedoksiantona siten kuin hallintolain (434/2003) 62 §:ssä säädetään. *Digi- ja väestötietoviraston* on julkaistava kuulutus kutsusta virallisessa lehdessä jonkin kuukauden ensimmäisessä numerossa viimeistään kolme kuukautta ennen määräpäivää.

17 §

Digi- ja väestötietoviraston päätös kuolleeksi julistamisesta

Henkilö on 16 §:ssä tarkoitetun määräpäivän jälkeen julistettava kuolleeksi *Digi- ja väestötietoviraston* päätöksellä, jos *virasto* ei ole saanut tietoa siitä, että hän on elossa tai kuollut, ja jos kuolleeksi julistamisen edellytykset muutoin ovat olemassa.

18 §

Kuolinpäivän määrittäminen

Julistaessaan henkilön kuolleeksi *Digi- ja väestötietoviraston* on määrättävä se päivä, jona hänen katsotaan kuolleen.

Kuolinpäiväksi on määrättävä 1 päivä tammiukuuta sinä vuonna, joka ensiksi alkaa sen jälkeen, kun on kulunut sata vuotta henkilön syntymästä ja viisi vuotta siitä, kun hän on tiettävästi viimeksi ollut elossa. Jos asiassa ilmenneiden seikkojen perusteella voidaan määrittää se päivä, jona henkilö todennäköisesti on kuollut, se on kuitenkin määrättävä kuolinpäiväksi.

19 §

Digi- ja väestötietoviraston päätöksen tiedoksianto

Jos väestötietojärjestelmästä tai muista väestökirjoista ilmenee, että kuolleeksi juliste-

Voimassa oleva laki

tulla on Suomessa aviopuoliso tai perintökaaren 2 luvun 1 tai 2 §:ssä tarkoitettuja sukulaisia, maistraatin päätös on annettava tiedoksi aviopuolisolle ja vähintään yhdelle sukulaiselle. Jos kuolleeksi julistetulle on määrätty edunvalvoja, päätös on annettava tiedoksi myös tälle.

23 §

Suomen viranomaisten kansainvälinen toimivalta

Suomen tuomioistuin tai maistraatti voi tutkia kuolleeksi julistamista koskevan asian, jos henkilö, jonka kuolleeksi julistamista asia koskee, on Suomen kansalainen tai jos hänen viimeinen tiedossa oleva asuin- tai kotipaikkansa on Suomessa.

28 §

Maistraatin oikeus saada tietoja

Valtion ja kunnan viranomaisen sekä muu julkisoikeudellinen yhteisö, Kansaneläkelaitos, Eläketurvakeskus ja eläkelaitos sekä julkiset ja yksityiset sosiaali- tai terveydenhuollon palvelujen tuottajat ovat salassapitosäännösten estämättä velvollisia pyynnöstä antamaan maksutta maistraatille ne tiedot, jotka se 3 luvussa säädettyä tehtävää suorittaessaan tarvitsee henkilön elossa olemisen tai kuoleman selvittämiseksi.

29 §

Toimivaltainen viranomaisen Ahvenanmaan maakunnassa

Ahvenanmaan maakunnassa maistraatille tämän lain mukaan kuuluvia tehtäviä hoitaa Ahvenanmaan valtionvirasto.

Ehdotus

tulla on Suomessa aviopuoliso tai perintökaaren 2 luvun 1 tai 2 §:ssä tarkoitettuja sukulaisia, *Digi- ja väestötietoviraston* päätös on annettava tiedoksi aviopuolisolle ja vähintään yhdelle sukulaiselle. Jos kuolleeksi julistetulle on määrätty edunvalvoja, päätös on annettava tiedoksi myös tälle.

23 §

Suomen viranomaisten kansainvälinen toimivalta

Suomen tuomioistuin tai *Digi- ja väestötietovirasto* voi tutkia kuolleeksi julistamista koskevan asian, jos henkilö, jonka kuolleeksi julistamista asia koskee, on Suomen kansalainen tai jos hänen viimeinen tiedossa oleva asuin- tai kotipaikkansa on Suomessa.

28 §

Digi- ja väestötietoviraston oikeus saada tietoja

Valtion ja kunnan viranomaisen sekä muu julkisoikeudellinen yhteisö, Kansaneläkelaitos, Eläketurvakeskus ja eläkelaitos sekä julkiset ja yksityiset sosiaali- tai terveydenhuollon palvelujen tuottajat ovat salassapitosäännösten estämättä velvollisia pyynnöstä antamaan maksutta *Digi- ja väestötietovirastolle* ne tiedot, jotka se 3 luvussa säädettyä tehtävää suorittaessaan tarvitsee henkilön elossa olemisen tai kuoleman selvittämiseksi.

29 §

Toimivaltainen viranomaisen Ahvenanmaan maakunnassa

Ahvenanmaan maakunnassa *Digi- ja väestötietovirastolle* tämän lain mukaan kuuluvia tehtäviä hoitaa Ahvenanmaan valtionvirasto, jos henkilöllä on viimeksi ollut kotikunta tai väestökirjanpitokunta Ahvenanmaan maakunnassa.

HE 10/2019 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
20 _____ .*

15.

Laki

osakeyhtiölain 3 luvun 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan osakeyhtiölain (624/2006) 3 luvun 17 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa
349/2017, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 luku

3 luku

17 §

17 §

Osakasluettelon julkisuus

Osakasluettelon julkisuus

Jos maistraatti on määrännyt väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 36 §:n perusteella osakkeenomistajaa koskevien tietojen luovutusrajoituksesta ja rajoituksesta on ilmoitettu yhtiölle, osakkeenomistajasta osakasluetteloon merkityn kotikunnan, osoitteen ja muun yhteystiedon saa luovuttaa vain viranomaiselle. Tällaisesta osakkeenomistajasta osakasluetteloon merkitty yhteysosoite voidaan luovuttaa myös muille kuin viranomaisille.

Jos osakkeenomistajaa koskevien tietojen luovuttamista on rajoitettu väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 36 §:n nojalla ja rajoituksesta on ilmoitettu yhtiölle, osakkeenomistajasta osakasluetteloon merkityn kotikunnan, osoitteen ja muun yhteystiedon saa luovuttaa vain viranomaiselle. Tällaisesta osakkeenomistajasta osakasluetteloon merkitty yhteysosoite voidaan luovuttaa myös muille kuin viranomaisille.

---

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .*

16.

Laki

edunvalvontavaltuutuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan edunvalvontavaltuutuksesta annetun lain (648/2007) 49 § sekä
muutetaan 25 ja 27 §, 41 §:n 1 momentti ja 43 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 25 §
laissa 1397/2015 ja 43 §:n 1 momentti laissa 909/2015, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

25 §

25 §

Toimivaltainen viranomainen

Toimivaltainen viranomainen

Edunvalvontavaltuutuksen vahvistamista haetaan siltä holhousviranomaiselta, jonka toimialueella valtuuttajalla on kotikunta-laissa (201/1994) tarkoitettu kotikunta.

Jos valtuuttajalla ei ole kotikuntaa Suomessa, valtuutuksen vahvistamista haetaan siltä holhousviranomaiselta, jonka toimialueella hän pääasiallisesti oleskelee.

Valtiovarainministeriön asetuksella säädetään, mikä maistraatti on toimivaltainen vahvistamaan valtuutuksen tilanteissa, joissa 1 tai 2 momentin mukaista holhousviranomaista ei ole.

Edunvalvontavaltuutuksen vahvistamista haetaan *holhoustoimesta* annetun lain 84 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettulta holhousviranomaiselta. Tällöin valtuuttajaan sovelletaan, mitä säädetään siitä, jonka etua on valvottava.

27 §

27 §

Edunvalvontavaltuutuksen rekisteröinti

Edunvalvontavaltuutuksen rekisteröinti

Jos edunvalvontavaltuutus koskee valtuuttajan edustamista tämän taloudellisissa asioissa, holhousviranomaisen on vahvistaessaan valtuutuksen merkittävä se holhousasioiden rekisteriin.

Mitä holhoustoimesta annetun lain 64 §:n 2 momentissa sekä 67 ja 68 §:ssä säädetään edunvalvojaa, hänen tehtäväänsä ja päämiestä koskevista tiedoista, sovelletaan vastaavasti tässä laissa tarkoitettua valtuutettua, hänen tehtäväänsä ja valtuuttajaa koskeviin tietoihin.

Jos edunvalvontavaltuutus koskee valtuuttajan edustamista tämän taloudellisissa asioissa, holhousviranomaisen on vahvistaessaan valtuutuksen merkittävä se holhousasioiden rekisteriin *siten kuin Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annetussa laissa (/) säädetään.*

Kun tuomioistuimien tekee ratkaisun, jonka vuoksi edunvalvontavaltuutus tulee merkittäväksi holhousasioiden rekisteriin tai jolla muutetaan asiantilaa, josta on tehty rekisteriin merkintä, tuomioistuimen on välittömästi ratkaisun antamisen tai julistamisen jälkeen ilmoitettava siitä holhousviranomaiselle. Jos

Voimassa oleva laki

Ehdotus

41 §

Hallintoa koskevat säännökset

Edunvalvontavaltuutuksen tai sen peruuttamisen vahvistamista ja tässä laissa tarkoitettua lupaa tai velvoittamista koskeva asia ratkaistaan holhousviranomaisessa esittelystä. Muutoin asia ratkaistaan holhousviranomaisessa siten kuin asian ratkaisemisesta maistraatin toimivaltaan kuuluvassa asiassa erikseen säädetään.

---

43 §

Muutoksenhaku

Holhousviranomaisen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

---

49 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset edunvalvontavaltuutuksen merkitsemisestä holhousasioiden rekisteriin, tuomioistuimen velvollisuudesta ilmoittaa päätöksestään holhousviranomaiselle rekisteriin merkitsemistä varten sekä muutoin tämän lain täytäntöönpanosta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

päätöstä on noudatettava vasta lainvoimaisena, ilmoitus tehdään kuitenkin vasta päätöksen saatua lainvoiman. Ilmoituksen tekee viimeksi mainitussa tapauksessa se tuomioistuim, jossa asia on viimeksi ollut esillä.

41 §

Hallintoa koskevat säännökset

Edunvalvontavaltuutuksen tai sen peruuttamisen vahvistamista ja tässä laissa tarkoitettua lupaa tai velvoittamista *koskevan asian ratkaisee holhousviranomaisessa esittelystä oikeustieteen muun ylemmän korkeakoulututkinnon kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkinnon suorittanut virkamies, jonka tehtäviin se työjärjestyksen mukaan kuuluu.* Muutoin asia ratkaistaan holhousviranomaisessa siten kuin asian ratkaisemisesta *Digi- ja väestötietoviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston* toimivaltaan kuuluvassa asiassa erikseen säädetään.

---

43 §

Muutoksenhaku

Holhousviranomaisen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin *oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019)* säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla *siten kuin mainitussa laissa säädetään.*

(kumotaan)

HE 10/2019 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
20 _____ .*

17.

Laki

ulosottokaaren 3 ja 4 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulosottokaaren (705/2007) 3 luvun 87 §:n 2 momentti ja 113 §:n 1 momentti sekä 4 luvun 81 §:n 1 momentin 3 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 luku

3 luku

Yleiset menettelysäännökset

Yleiset menettelysäännökset

87 §

87 §

*Takaisinsaantikanne ulosottoasian vireil-
läolon jälkeen*

*Takaisinsaantikanne ulosottoasian vireil-
läolon jälkeen*

Jos kysymys on osituksesta eikä siitä ole annettu maistraattiin osituskirjaa, takaisinsaantikanteen saa nostaa kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun osituskirja annetaan maistraattiin.

Jos kysymys on osituksesta eikä siitä ole annettu *Digi- ja väestötietovirastoon tai Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastoon* osituskirjaa, takaisinsaantikanteen saa nostaa kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun osituskirja annetaan *Digi- ja väestötietovirastoon tai Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastoon*.

113 §

113 §

Alaikäistä koskeva ilmoitus

Alaikäistä koskeva ilmoitus

Jos ulosottooperusteena on riita-asiassa annettu tuomio ja velallisenä on alle 18-vuotias henkilö, ulosottomiehen tulee salassapitosäännösten estämättä tehdä asian vireilletulosta ilmoitus *velallisen kotikunnan* holhousviranomaiselle mahdollisia holhustoimesta annetun lain 91 §:ssä tarkoitettuja toimia varten. Ilmoitusta ei tehdä vahingonkorvaussaatavista. Täytäntöönpano on keskeytyneenä tarpeellisen ajan.

Jos ulosottooperusteena on riita-asiassa annettu tuomio ja velallisenä on alle 18-vuotias henkilö, ulosottomiehen tulee salassapitosäännösten estämättä tehdä asian vireilletulosta ilmoitus holhousviranomaiselle mahdollisia holhustoimesta annetun lain 91 §:ssä tarkoitettuja toimia varten. Ilmoitusta ei tehdä vahingonkorvaussaatavista. Täytäntöönpano on keskeytyneenä tarpeellisen ajan.

4 luku

4 luku

Ulosmittaus

Ulosmittaus

HE 10/2019 vp

Voimassa oleva laki

81 §

Perinnöstä luopuminen

Velallisen oikeutta perintöön tai testamenttiin ei saa ulosmitata, jos velallinen osoittaa, että hän on:

-----
3) perittävän kuoleman jälkeen jättänyt luopumisilmoituksen kotipaikkansa maistraattiin tallettamista varten.

Ehdotus

81 §

Perinnöstä luopuminen

Velallisen oikeutta perintöön tai testamenttiin ei saa ulosmitata, jos velallinen osoittaa, että hän on:

-----
3) perittävän kuoleman jälkeen jättänyt luopumisilmoituksen *Digi- ja väestötietovirastoon tai Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastoon* tallettamista varten.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

18.

Laki

toimivallasta, sovellettavasta laista, toimenpiteiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä vanhempainvastuuseen ja lasten suojeluun liittyvissä asioissa tehdyn yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan toimivallasta, sovellettavasta laista, toimenpiteiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä vanhempainvastuuseen ja lasten suojeluun liittyvissä asioissa tehdyn yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta annetun lain (435/2009) 12 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

12 §

Todistus huoltajan tai edunvalvojan asemasta

Maistraatin tulee lapsen huoltajan tai edunvalvojan pyynnöstä antaa todistus tämän asemasta ja valtuuksista, jos:

- 1) lapsen asuinpaikka on Suomessa ja pyytäjän asema huoltajana tai edunvalvojana perustuu suoraan lakiin; tai
- 2) päätös, johon huoltajan tai edunvalvojan asema ja valtuudet perustuvat, on tehty Suomessa.

Maistraatti ei kuitenkaan ole velvollinen antamaan todistusta, jollei pyytäjä osoita, että hän tarvitsee sitä vieraassa valtiossa. Todistusta ei saa antaa, jos todistuksen antamiseksi tarvittavat tiedot eivät käy ilmi suoraan laista, väestötietojärjestelmästä tai holhoustoimesta annetun lain 64 §:ssä tarkoitettua holhousasioiden rekisteristä eikä todistusta pyytävä esitä niistä luotettavaa selvitystä.

Valtiovarainministeriön asetuksella voidaan säätää, että toimivalta antaa todistus kuuluu vain asetuksessa nimetyille yhdelle tai useammalle maistraatille. Pyyntö todistuksen saamiseksi ja siihen liittyvä selvitys voi-

Ehdotus

12 §

Todistus huoltajan tai edunvalvojan asemasta

Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtioviraston tulee lapsen huoltajan tai edunvalvojan pyynnöstä antaa todistus tämän asemasta ja valtuuksista, jos:

- 1) lapsen asuinpaikka on Suomessa ja pyytäjän asema huoltajana tai edunvalvojana perustuu suoraan lakiin; tai
- 2) päätös, johon huoltajan tai edunvalvojan asema ja valtuudet perustuvat, on tehty Suomessa.

Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtiovirasto ei kuitenkaan ole velvollinen antamaan todistusta, jollei pyytäjä osoita, että hän tarvitsee sitä vieraassa valtiossa. Todistusta ei saa antaa, jos todistuksen antamiseksi tarvittavat tiedot eivät käy ilmi suoraan laista, väestötietojärjestelmästä tai holhoustoimesta annetun lain 64 §:ssä tarkoitettua holhousasioiden rekisteristä eikä todistusta pyytävä esitä niistä luotettavaa selvitystä.

HE 10/2019 vp

daan kuitenkin toimittaa mille tahansa maistraatille. Jos tämä maistraatti ei ole asiassa toimivaltainen, sen on viipymättä siirrettävä asia toimivaltaiselle maistraatille.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____
kuuta
20 .

19.

Laki

kaupanvahvistajista annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kaupanvahvistajista annetun lain (573/2009) 1 §:n 1 momentin 1 kohta ja 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 318/2014, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Virka-asemaan perustuva kaupanvahvistajan tehtävä

Virka-asemaan perustuva kaupanvahvistajan tehtävä

Kaupanvahvistajia ovat:

1) *maistraattien päälliköt*, henkikirjoittajat, julkiset notaarit, poliisipäälliköt, apulaispoliisipäälliköt, johtavat kihlakunnanvoudit, kihlakunnanvoudit ja maakunnanvoudi sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen maanmittausinsinöörit;

Kaupanvahvistajia ovat:

1) henkikirjoittajat, julkiset notaarit, poliisipäälliköt, apulaispoliisipäälliköt, johtavat kihlakunnanvoudit, kihlakunnanvoudit ja maakunnanvoudi sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen maanmittausinsinöörit;

Maistraatin, poliisilaitoksen ja ulosottoviraston päällikkö sekä Maanmittauslaitoksen palveluksessa oleva, erikseen määrätty virkamies voi lisäksi määrätä alaisensa virkamiehen kaupanvahvistajaksi. Kirjaamisasioita ratkaisevaa virkamiestä ei saa määrätä kaupanvahvistajaksi.

Poliisilaitoksen ja ulosottoviraston päällikkö sekä Maanmittauslaitoksen palveluksessa oleva, erikseen määrätty virkamies voi lisäksi määrätä alaisensa virkamiehen kaupanvahvistajaksi. Kirjaamisasioita ratkaisevaa virkamiestä ei saa määrätä kaupanvahvistajaksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

20.

Laki

asunto-osakeyhtiölain 2 luvun 15 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan asunto-osakeyhtiölain (1599/2009) 2 luvun 15 §:n 5 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1330/2018, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 luku

2 luku

Osakkeet

Osakkeet

15 §

15 §

Osakeluettelon julkisuus

Osakeluettelon julkisuus

Jos maistraatti on määrännyt väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 36 §:n perusteella osakkeenomistajaa koskevien tietojen luovutusrajoituksesta tai osakkeenomistajaa koskevat tiedot on pidettävä salassa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 §:n 1 momentin 31 kohdan perusteella, osakkeenomistajasta osakeluettelon merkittyyä tietoja saa luovuttaa vain viranomaiselle ja sille, joka osoittaa oikeutensa sitä vaativan.

Jos osakkeenomistajaa koskevien tietojen luovuttamista on rajoitettu väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 36 §:n nojalla tai osakkeenomistajaa koskevat tiedot on pidettävä salassa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 §:n 1 momentin 31 kohdan perusteella, osakkeenomistajasta osakeluettelon merkittyyä tietoja saa luovuttaa vain viranomaiselle ja sille, joka osoittaa oikeutensa sitä vaativan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

21.

Laki

tuomioistuimen velvollisuudesta ilmoittaa eräistä ratkaisuksista annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tuomioistuimen velvollisuudesta ilmoittaa eräistä ratkaisuksista annetun lain (373/2010) 3 §, sellaisena kuin se on laissa 9/2012, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

Tiedon tallettaminen väestötietojärjestelmään merkitsemistä varten

Tiedon tallettaminen väestötietojärjestelmään merkitsemistä varten

Tuomioistuin toteuttaa sille väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) säädetyn ilmoitusvelvollisuuden toimittamalla tiedot väestötietojärjestelmään.

Tuomioistuin toteuttaa sille väestötietojärjestelmästä ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) säädetyn ilmoitusvelvollisuuden toimittamalla tiedot väestötietojärjestelmään.

Oikeusministeriön asetuksella voidaan säätää, että tuomioistuin toteuttaa 1 momentissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden tallettamalla ratkaisuaan koskevat tiedot oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään välittäviksi väestötietojärjestelmään. Merkinnän tekemiseen ja tietojen toimittamiseen sovelletaan, mitä oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetussa laissa ja sen nojalla säädetään.

Oikeusministeriön asetuksella voidaan säätää, että tuomioistuin toteuttaa 1 momentissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden tallettamalla ratkaisuaan koskevat tiedot oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään välittäviksi väestötietojärjestelmään. Merkinnän tekemiseen ja tietojen toimittamiseen sovelletaan, mitä oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetussa laissa ja sen nojalla säädetään.

Jos tietoa ei voida toimittaa 2 momentissa tarkoitetulla tavalla, tuomioistuimen on toimitettava tiedot asiassa toimivaltaiselle maistraatille väestötietojärjestelmään välittäviksi.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

_____

22.

Laki

aikuisten kansainvälisestä suojelusta tehdyn yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta annetun lain 5 ja 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan aikuisten kansainvälisestä suojelusta tehdyn yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta annetun lain (779/2010) 5 ja 10 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

5 §

Pyynnön esittäminen toisen sopimusvaltion viranomaiselle

Aikuisen tai hänen omaisuutensa suojelua koskevan pyynnön esittämisestä sopimuksen 8 artiklan 2 kappaleessa tarkoitettulle toisen sopimusvaltion viranomaiselle tai 8 artiklan 1 kappaleessa tarkoitettua hakemuksen tekemisestä päättää:

1) holhoustoimesta annetun lain (442/1999) 46 ja 47 §:ssä tarkoitettu holhousviranomainen, jos pyydetty toimenpide koskee edunvalvontaa; tai

2) jos pyyntö koskee muuta asiaa, sosiaalilautakunta aikuisen kotikunnassa tai, jos aikuisella ei ole kotikuntaa Suomessa, kunnassa, jossa aikuisella viimeksi oli Suomessa kotikunta tai johon aikuisella kaikki seikat huomioon ottaen on läheisin yhteys.

10 §

Todistus edunvalvojan asemasta

Kun aikuiselle on Suomessa määrätty edunvalvoja tai vahvistettu aikuisen tekemä edunvalvontavaltuus, maistraatin tulee edunvalvojan tai valtuutetun pyynnöstä antaa todistus tämän asemasta ja valtuuksista, jos pyytjä osoittaa tarvitsevänsä sitä vieraassa valtiossa.

Ehdotus

5 §

Pyynnön esittäminen toisen sopimusvaltion viranomaiselle

Aikuisen tai hänen omaisuutensa suojelua koskevan pyynnön esittämisestä sopimuksen 8 artiklan 2 kappaleessa tarkoitettulle toisen sopimusvaltion viranomaiselle tai 8 artiklan 1 kappaleessa tarkoitettua hakemuksen tekemisestä päättää:

1) holhoustoimesta annetun lain (442/1999) 84 §:ssä tarkoitettu holhousviranomainen, jos pyydetty toimenpide koskee edunvalvontaa; tai

2) jos pyyntö koskee muuta asiaa, sosiaalilautakunta aikuisen kotikunnassa tai, jos aikuisella ei ole kotikuntaa Suomessa, kunnassa, jossa aikuisella viimeksi oli Suomessa kotikunta tai johon aikuisella kaikki seikat huomioon ottaen on läheisin yhteys.

10 §

Todistus edunvalvojan asemasta

Kun aikuiselle on Suomessa määrätty edunvalvoja tai vahvistettu aikuisen tekemä edunvalvontavaltuus, *Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionviraston* tulee edunvalvojan tai valtuutetun pyynnöstä antaa todistus tämän asemasta ja valtuuksista, jos pyytjä osoittaa tarvitsevänsä sitä vieraassa valtiossa.

HE 10/2019 vp

Valtiovarainministeriön asetuksella voidaan säätää, että toimivalta antaa todistus kuuluu vain asetuksessa nimetyille yhdelle tai useammalle maistraatille. Pyyntö todistuksen saamiseksi ja siihen liittyvä selvitys voidaan kuitenkin toimittaa mille tahansa maistraatille. Jos tämä maistraatti ei ole asiassa toimivaltainen, sen on siirrettävä asia toimivaltaiselle maistraatille.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____
kuuta
20 _____.

23.

Laki

avopuolisoiden yhteistalouden purkamisesta annetun lain 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan avopuolisoiden yhteistalouden purkamisesta annetun lain (26/2011) 11 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

11 §

11 §

Takaisinsaanti

Takaisinsaanti

Jotta 1 momentissa tarkoitetulla tavalla omaisuutta saanut avopuoliso tai tämän perilliset voisivat saada suojaa toisen avopuolison velkojien takaisinsaantivaatimuksilta konkurssissa ja ulosotossa, omaisuuden erottelukirja taikka hyvitystä koskeva sopimus tai muu asiakirja on jätettävä maistraattiin rekisteröitäväksi siten kuin maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetussa laissa (57/2005) säädetään.

Jotta 1 momentissa tarkoitetulla tavalla omaisuutta saanut avopuoliso tai tämän perilliset voisivat saada suojaa toisen avopuolison velkojien takaisinsaantivaatimuksilta konkurssissa ja ulosotossa, omaisuuden erottelukirja taikka hyvitystä koskeva sopimus tai muu asiakirja on jätettävä rekisteröitäväksi Digi- ja väestötietovirastolle tai Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastolle kirjallisesti. Ilmoituksen voi tehdä avopuoliso tai avopuolison perilliset. Ilmoituksen liitteenä on oltava ilmoituksessa tarkoitettu asiakirja alkuperäisenä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

24.

Laki**esitutkintalain 4 luvun 8 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan esitutkintalain (805/2011) 4 luvun 8 §:n 1 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

4 luku

4 luku

Esitutkintaperiaatteet ja esitutkintaan osallistuvien oikeudet**Esitutkintaperiaatteet ja esitutkintaan osallistuvien oikeudet**

8 §

8 §

*Edunvalvojan määrääminen lapselle**Edunvalvojan määrääminen lapselle*

Tuomioistuimen on määrättävä alle 18-vuotiaalle asianosaiselle esitutkintaa varten edunvalvoja, jos on perusteltua syytä olettaa, että huoltaja, edunvalvoja tai muu laillinen edustaja ei voi puolueettomasti valvoa asianosaisen etua asiassa ja jos edunvalvojan määrääminen ei ole selvästi tarpeetonta. Tutkin-
nanjohtajan on tarvittaessa tehtävä tuomiois-
tuimelle hakemus edunvalvojan määräämi-
sestä. Hakemuksen voi tehdä myös syyttäjä,
holhoustoimesta annetussa laissa (442/1999)
tarkoitettuna holhousviranomaisena toimiva
maistraatti tai sosiaalihuoltolain (710/1982)
6 §:n 1 momentissa tarkoitettu toimielin (so-
siaaliviranomainen). Edunvalvojan määräys
on voimassa sen rikosasian käsittelyn lop-
puun asti, jonka esitutkintaa varten määräys
on annettu.

Tuomioistuimen on määrättävä alle 18-
vuotiaalle asianosaiselle esitutkintaa varten
edunvalvoja, jos on perusteltua syytä olettaa,
että huoltaja, edunvalvoja tai muu laillinen
edustaja ei voi puolueettomasti valvoa asian-
osaisen etua asiassa ja jos edunvalvojan mää-
rääminen ei ole selvästi tarpeetonta. Tutkin-
nanjohtajan on tarvittaessa tehtävä tuomiois-
tuimelle hakemus edunvalvojan määräämi-
sestä. Hakemuksen voi tehdä myös syyttäjä,
holhoustoimesta *annetun lain (442/1999) 84*
§:ssä tarkoitettu holhousviranomaisena tai
sosiaalihuoltolain (710/1982) 6 §:n 1 mo-
mentissa tarkoitettu toimielin (sosiaaliviran-
omainen). Edunvalvojan määräys on voi-
massa sen rikosasian käsittelyn loppuun asti,
jonka esitutkintaa varten määräys on annettu.

—————
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .
—————

25.

Laki

osuuskuntalain 4 luvun 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan osuuskuntalain (421/2013) 4 luvun 16 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa
357/2017, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 luku

4 luku

Osuudet, osuuspääoma, osakkeet ja osakepääoma

Osuudet, osuuspääoma, osakkeet ja osakepääoma

16 §

16 §

Jäsen- ja omistajaluettelon julkisuus

Jäsen- ja omistajaluettelon julkisuus

Jos maistraatti on määrännyt väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 36 §:n perusteella osuuden tai osakkeen omistajaa koskevien tietojen luovutusrajoituksesta ja rajoituksesta on ilmoitettu osuuskunnalle, osuuden tai osakkeen omistajasta jäsen- ja omistajaluettelon merkityn kotikunnan, osoitteen ja muun yhteystiedon saa luovuttaa vain viranomaiselle. Tällaisesta osuuden tai osakkeen omistajasta jäsen- ja omistajaluettelon merkitty yhteysosoite voidaan luovuttaa myös muille kuin viranomaisille.

Jos jäsentä taikka osuuden tai osakkeen omistajaa koskevien tietojen luovuttamista on rajoitettu väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 36 §:n nojalla ja rajoituksesta on ilmoitettu osuuskunnalle, jäsenestä taikka osuuden tai osakkeen omistajasta jäsen- ja omistajaluettelon merkityn kotikunnan, osoitteen ja muun yhteystiedon saa luovuttaa vain viranomaiselle. Tällaisesta jäsenestä taikka osuuden tai osakkeen omistajasta jäsen- ja omistajaluettelon merkitty yhteysosoite voidaan luovuttaa myös muille kuin viranomaisille.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

26.

Laki

julkisesta notaarista annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan julkisesta notaarista annetun lain (420/2014) 1 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Julkinen notaari

Julkinen notaari

Julkkisia notaareita ovat maistraatin päällikkö ja hänen määräämänsä maistraatin virkamies.

Julkkisia notaareita ovat Digi- ja väestötietoviraston pääjohtajan määräämät Digi- ja väestötietoviraston virkamiehet.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20____.

27.

Laki**isyyslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan isyyslain (11/2015) 3 §:n 1 momentti, 14 §:n 1 momentti, 15 §:n 2 momentti, 18 §:n 2 momentti, 23—25 §, 5 luvun otsikko, 26 §:n 1 momentti, 27—29 §, 30 §:n 2 momentti, 40 §, 41 §:n 1 momentti ja 60 § sekä

lisätään 4 §:ään uusi 5 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

3 §

Isyys muissa tapauksissa

Jos isyyttä ei todeta 2 §:n nojalla, isyys vahvistetaan maistraatin tai tuomioistuimen päätöksellä.

4 §

Isyyden selvittämisen tarkoitus ja käyttöala

14 §

Muutoksenhaku

Lapsen äiti, 15 vuotta täyttänyt lapsi ja mies, joka katsoo olevansa lapsen isä, saa hakea muutosta isyyden selvittämisen keskeyttämistä tai sen uudelleen aloittamista koskevaan lastenvalvojan päätökseen valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Edellä mainitut ja lastenvalvoja saavat hakea muutosta hallinto-oikeuden päätökseen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Ehdotus

3 §

Isyys muissa tapauksissa

Jos isyyttä ei todeta 2 §:n nojalla, isyys vahvistetaan *Digi- ja väestötietoviraston* tai tuomioistuimen päätöksellä.

4 §

Isyyden selvittämisen tarkoitus ja käyttöala

Isyyttä ei selvitetä, jos lapsen äitiys on tunnustettu äitiyslain (253/2018) 3 §:n 1 momentissa tarkoitetun hedelmöityshoitosuostumuksen perusteella eikä lastenvalvojan tiedossa ole seikkoja, joiden nojalla olisi aiheetta epäillä, että joku muu kuin tunnustaja olisi lapsen toinen vanhempi.

14 §

Muutoksenhaku

Lapsen äiti, 15 vuotta täyttänyt lapsi ja mies, joka katsoo olevansa lapsen isä, saa hakea muutosta isyyden selvittämisen keskeyttämistä tai sen uudelleen aloittamista koskevaan lastenvalvojan päätökseen valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin *oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019)* säädetään. Edellä mainitut ja las-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

15 §

Tunnustamisen käyttöala

Tunnustaa voidaan kuitenkin lapsi, jonka osalta isyys on todettu 2 §:n nojalla, jos ne, joiden hyväksyminen 19 §:n nojalla tarvitaan, hyväksyvät tunnustamisen. Kun tunnustaminen vahvistetaan maistraatissa, 2 §:n nojalla todettu isyys kumoutuu.

18 §

Isyyden tunnustaminen lapsen syntymän jälkeen

Isyyden tunnustamisen ottaa vastaan lastenvalvoja, *maistraatin päällikkö*, henkikirjoittaja tai julkinen notaari. Mies, joka avioliittoa solmittaessa haluaa tunnustaa olevansa kihlakumppaninsa lapsen isä, voi antaa tunnustamislausuman myös vihkijälle. Tunnustamisen ottaa ulkomailla vastaan sellainen Suomen edustuston virkamies, joka voi konsulipalvelulain (498/1999) 33 §:n mukaan suorittaa edustustossa julkisen notaarin tehtäviä. Tunnustamisesta laadittavasta asiakirjasta säädetään tämän lain 22 §:ssä.

23 §

Asiakirjojen toimittaminen maistraatille

Kun isyyden selvittäminen on toimitettu ja mies on tunnustanut isyytensä, tulee isyyden selvittäneen lastenvalvojan toimittaa isyyden selvittämisestä tehty pöytäkirja ja tunnustamista koskevat asiakirjat 27 §:ssä tarkoitettulle maistraatille.

tenvalvoja saavat hakea muutosta hallinto-oikeuden päätökseen *valittamalla siten kuin mainitussa laissa säädetään.*

15 §

Tunnustamisen käyttöala

Tunnustaa voidaan kuitenkin lapsi, jonka osalta isyys on todettu 2 §:n nojalla, jos ne, joiden hyväksyminen 19 §:n nojalla tarvitaan, hyväksyvät tunnustamisen. Kun tunnustaminen vahvistetaan *Digi- ja väestötietovirastossa*, 2 §:n nojalla todettu isyys kumoutuu.

18 §

Isyyden tunnustaminen lapsen syntymän jälkeen

Isyyden tunnustamisen ottaa vastaan lastenvalvoja, henkikirjoittaja tai julkinen notaari. Mies, joka avioliittoa solmittaessa haluaa tunnustaa olevansa kihlakumppaninsa lapsen isä, voi antaa tunnustamislausuman myös vihkijälle. Tunnustamisen ottaa ulkomailla vastaan sellainen Suomen edustuston virkamies, joka voi konsulipalvelulain (498/1999) 33 §:n mukaan hoitaa edustustossa julkisen notaarin tehtäviä. Tunnustamisesta laadittavasta asiakirjasta säädetään tämän lain 22 §:ssä.

23 §

Asiakirjojen toimittaminen Digi- ja väestötietovirastolle

Kun isyyden selvittäminen on toimitettu ja mies on tunnustanut isyytensä, tulee isyyden selvittäneen lastenvalvojan toimittaa isyyden selvittämisestä tehty pöytäkirja ja tunnustamista koskevat *asiakirjat Digi- ja väestötietovirastolle.*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

24 §

24 §

*Suostumus isyyden vahvistamiseen ilman oikeudenkäyntiä**Suostumus isyyden vahvistamiseen ilman oikeudenkäyntiä*

Jos lapsi on syntynyt avioliiton ulkopuolella ja isyyden selvittäminen ja oikeusgeeneettinen isyystutkimus osoittavat kuolleen miehen olevan lapsen isä, miehen oikeudenomistajat voivat lapsen syntymän jälkeen antaa suostumuksen siihen, että isyys vahvistetaan ilman oikeudenkäyntiä maistraatin päätöksellä edellyttäen, että lasta ei ole tunnustettu eikä kannetta isyyden vahvistamiseksi ole vireillä.

Jos lapsi on syntynyt avioliiton ulkopuolella ja isyyden selvittäminen ja oikeusgeeneettinen isyystutkimus osoittavat kuolleen miehen olevan lapsen isä, miehen oikeudenomistajat voivat lapsen syntymän jälkeen antaa suostumuksen siihen, että isyys vahvistetaan ilman oikeudenkäyntiä *Digi- ja väestötietoviraston* päätöksellä edellyttäen, että lasta ei ole tunnustettu eikä kannetta isyyden vahvistamiseksi ole vireillä.

25 §

25 §

*Suostumuksesta laadittava asiakirja**Suostumuksesta laadittava asiakirja*

Miehen oikeudenomistajien 24 §:ssä tarkoitetusta suostumuksesta on laadittava asiakirja. Suostumukseen ja asiakirjaan sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään isyyden tunnustamisesta lapsen syntymän jälkeen, tunnustamiseen liittyvästä kuulemisesta, tunnustamisen hyväksymisestä ja asiakirjojen toimittamisesta maistraatille. Oikeudenomistajan suostumusta ei kuitenkaan edellytetä annettavan vastaanottajan läsnä ollessa.

Miehen oikeudenomistajien 24 §:ssä tarkoitetusta suostumuksesta on laadittava asiakirja. Suostumukseen ja asiakirjaan sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään isyyden tunnustamisesta lapsen syntymän jälkeen, tunnustamiseen liittyvästä kuulemisesta, tunnustamisen hyväksymisestä ja asiakirjojen toimittamisesta *Digi- ja väestötietovirastolle*. Oikeudenomistajan suostumusta ei kuitenkaan edellytetä annettavan vastaanottajan läsnä ollessa.

5 luku

5 luku

Isyyden vahvistaminen maistraatissa**Isyyden vahvistaminen Digi- ja väestötietovirastossa**

26 §

26 §

*Maistraatin toimivalta**Digi- ja väestötietoviraston toimivalta*

Isyys vahvistetaan maistraatissa, jos:
1) mies on tunnustanut isyyden 15—22 §:ssä säädetyin tavoin eikä ole aihetta epäillä, ettei mies ole lapsen isä;
2) kuolleen miehen oikeudenomistajat ovat 24 ja 25 §:ssä säädetyin tavoin antaneet suostumuksensa siihen, että isyys vahvistetaan

Isyys vahvistetaan *Digi- ja väestötietovirastossa*, jos:
1) mies on tunnustanut isyyden 15—22 §:ssä säädetyin tavoin eikä ole aihetta epäillä, ettei mies ole lapsen isä;
2) kuolleen miehen oikeudenomistajat ovat 24 ja 25 §:ssä säädetyin tavoin antaneet suostumuksensa siihen, että isyys vahvistetaan

Voimassa oleva laki

maistraatin päätöksellä, ja 24 §:ssä tarkoitettun selvityksen perusteella voidaan pitää selvitettyinä, että mies on lapsen isä.

27 §

Alueellisesti toimivaltainen maistraatti

Isyyden vahvistaa 26 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa se maistraatti, jonka toimialueella lastenvalvoja toimii.

Jos maistraattien toiminnan tehostamiseksi tai tasapainoisen alueellisen kehityksen edistämiseksi on tarpeen siirtää isyyden vahvistamista koskevia asioita maistraatilta toiselle, valtiovarainministeriön asetuksella säädetään, miltä maistraateilta toimivalta siirtyy ja mille maistraateille se siirtyy, sekä toimivalan jakautumisen perusteista asiat vastaanottavien maistraattien kesken.

28 §

Isyysasian käsittely maistraatissa ja muutoksenhaku

Isyyden vahvistamista koskevan asian käsittelyyn maistraatissa sovelletaan hallintolakia (434/2003). Jos asiassa ei ole menetelty kuten tämän lain 3 ja 4 luvuissa säädetään, asiakirjat ovat puutteelliset tai isyyskysymystä ei ole riittävästi selvitetty, maistraatti voi pyytää lastenvalvojaa täydentämään asiakirjoja tai hankkimaan tarpeellista saatavilla olevaa lisäselvitystä.

Maistraatin päätökseen ei saa hakea muutosta. Asianosaisen oikeudesta nostaa kanne isyyden vahvistamiseksi ja kanteen nostamiselle säädettyistä määräajoista säädetään 29 ja 30 §:ssä. Päätökseen on liitettävä tieto 29 §:ssä tarkoitettusta kanneoikeudesta ja 30 §:n 2 momentissa tarkoitettusta määräajasta. Sen lisäksi, mitä hallintolain 54 §:ssä säädetään tiedoksiantovelvollisuudesta, maistraatin on annettava päätös tiedoksi lastenvalvojalle.

Ehdotus

Digi- ja väestötietoviraston päätöksellä, ja 24 §:ssä tarkoitettun selvityksen perusteella voidaan pitää selvitettyinä, että mies on lapsen isä.

27 §

Ahvenanmaan valtionviraston toimivalta

Ahvenanmaan maakunnassa tässä laissa Digi- ja väestötietovirastolle säädettyjä tehtäviä hoitaa Ahvenanmaan valtionvirasto.

28 §

Isyysasian käsittely ja muutoksenhaku

Isyyden vahvistamista koskevan asian käsittelyyn *Digi- ja väestötietovirastossa* sovelletaan hallintolakia (434/2003). Jos asiassa ei ole menetelty kuten tämän lain 3 ja 4 luvuissa säädetään, asiakirjat ovat puutteelliset tai isyyskysymystä ei ole riittävästi selvitetty, *Digi- ja väestötietovirasto* voi pyytää lastenvalvojaa täydentämään asiakirjoja tai hankkimaan tarpeellista saatavilla olevaa lisäselvitystä.

Digi- ja väestötietoviraston päätökseen ei saa hakea muutosta. Asianosaisen oikeudesta nostaa kanne isyyden vahvistamiseksi ja kanteen nostamiselle säädettyistä määräajoista säädetään 29 ja 30 §:ssä. Päätökseen on liitettävä tieto 29 §:ssä tarkoitettusta kanneoikeudesta ja 30 §:n 2 momentissa tarkoitettusta määräajasta. Sen lisäksi, mitä hallintolain 54 §:ssä säädetään tiedoksiantovelvollisuudesta, *Digi- ja väestötietoviraston* on annettava päätös tiedoksi lastenvalvojalle.

Voimassa oleva laki

29 §

Kanneoikeuden edellytykset ja asianosaiset

Lapsi, jonka osalta isyyttä ei ole äidin avioliiton perusteella todettu eikä maistraatin tai tuomioistuimen päätöksellä vahvistettu, voi vaatia isyyden vahvistamista nostamalla kanteen isäksi otaksumaansa miestä vastaan. Jos mies on kuollut, kanne nostetaan miehen oikeudenomistajia vastaan.

Miehellä, joka katsoo olevansa lapsen isä, on oikeus nostaa isyyden vahvistamista koskeva kanne lasta vastaan:

1) jos lastenvalvoja on keskeyttänyt isyyden selvittämisen, koska lapsesta tai lapsen äidistä ei ole saatu näytettä, josta oikeusgeeneettinen isyytustutkimus olisi voitu tehdä; tai

2) jollei maistraatti ole vahvistanut isyyttä ja siihen on muu syy kuin se, ettei 19 §:ssä tarkoitettua hyväksymistä ole saatu.

Jos mies kuolee kanteen ollessa vireillä, miehen oikeudenomistajat tulevat hänen sijajansa.

30 §

Kanneoikeuden rajoitukset

Miehen, joka katsoo olevansa lapsen isä, on pantava kanne vireille vuoden kuluessa siitä päivästä, jona hän sai tiedon 29 §:n 2 momentissa tarkoitettua lastenvalvojan tai maistraatin päätöksestä.

40 §

Isyyden kumoaminen maistraatin päätöksellä

Aviomiehen isyys on kumottu, kun toinen mies on 18 §:ssä tarkoitettulla tavalla tunnustanut isyytensä ja maistraatti on vahvistanut isyyden tunnustamisen perusteella.

Jos lapsen äiti ja aviomies ovat yhdessä pyytäneet lastenvalvojalta isyyden selvittämistä 4 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoite-

Ehdotus

29 §

Kanneoikeuden edellytykset ja asianosaiset

Lapsi, jonka osalta isyyttä ei ole äidin avioliiton perusteella todettu eikä *Digi- ja väestötietoviraston* tai tuomioistuimen päätöksellä vahvistettu, voi vaatia isyyden vahvistamista nostamalla kanteen isäksi otaksumaansa miestä vastaan. Jos mies on kuollut, kanne nostetaan miehen oikeudenomistajia vastaan.

Miehellä, joka katsoo olevansa lapsen isä, on oikeus nostaa isyyden vahvistamista koskeva kanne lasta vastaan:

1) jos lastenvalvoja on keskeyttänyt isyyden selvittämisen, koska lapsesta tai lapsen äidistä ei ole saatu näytettä, josta oikeusgeeneettinen isyytustutkimus olisi voitu tehdä; tai

2) jollei *Digi- ja väestötietovirasto* ole vahvistanut isyyttä ja siihen on muu syy kuin se, ettei 19 §:ssä tarkoitettua hyväksymistä ole saatu.

Jos mies kuolee kanteen ollessa vireillä, miehen oikeudenomistajat tulevat hänen sijajansa.

30 §

Kanneoikeuden rajoitukset

Miehen, joka katsoo olevansa lapsen isä, on pantava kanne vireille vuoden kuluessa siitä päivästä, jona hän sai tiedon 29 §:n 2 momentissa tarkoitettua lastenvalvojan tai *Digi- ja väestötietoviraston* päätöksestä.

40 §

Isyyden kumoaminen Digi- ja väestötietoviraston päätöksellä

Aviomiehen isyys on kumottu, kun toinen mies on 18 §:ssä tarkoitettulla tavalla tunnustanut isyytensä ja *Digi- ja väestötietovirasto* on vahvistanut isyyden tunnustamisen perusteella.

Jos lapsen äiti ja aviomies ovat yhdessä pyytäneet lastenvalvojalta isyyden selvittä-

Voimassa oleva laki

tulla tavalla, ja oikeusgeneettisen isyystutkimuksen perusteella voidaan todeta, että aviomies ei voi olla lapsen isä, maistraatti voi vanhempien yhteisestä hakemuksesta vahvistaa, että aviomies ei ole lapsen isä. Maistraatti ei kuitenkaan voi päättää asiasta, jos äidille on annettu hedelmöityshoitoa ajankohtana, jolloin lapsi on saatettu alkuun. Asia voidaan ratkaista lasta kuulematta. Hakemus maistraatille tulee tehdä ennen kuin vuosi on kulunut lapsen syntymästä.

Maistraatin 1 ja 2 momenteissa tarkoitettuihin päätöksiin ei saa hakea muutosta.

41 §

Isyyden kumoaminen kanteen perusteella

Isyyden kumoamista koskevan kanteen saa käräjäoikeudessa nostaa lapsi, äiti tai mies, jonka isyys on avioliiton perusteella todettu tai maistraatin päätöksellä vahvistettu.

60 §

Tarkemmat säännökset

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarvittaessa tarkemmin:

- 1) lapsen syntymää koskevasta ilmoituksesta;
- 2) lääketieteellisen selvityksen antamisesta ja siitä maksettavasta korvauksesta;
- 3) maistraatin toimintatavoista, kun isyys on vahvistettu tai kumottu maistraatin päätöksellä;
- 4) henkilöllisyyden toteamiseksi hyväksyttävistä asiakirjoista.

Oikeusministeriön asetuksella säädetään niistä isyyden selvittämiseen, tunnustamiseen, oikeudenomistajien suostumukseen ja isyyden vahvistamiseen liittyvistä asiakirjoista, jotka annetaan asianomaiseen tarkoi-

Ehdotus

mistä 4 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla, ja oikeusgeneettisen isyystutkimuksen perusteella voidaan todeta, että aviomies ei voi olla lapsen isä, *Digi- ja väestötietovirasto* voi vanhempien yhteisestä hakemuksesta vahvistaa, että aviomies ei ole lapsen isä. *Digi- ja väestötietovirasto* ei kuitenkaan voi päättää asiasta, jos äidille on annettu hedelmöityshoitoa ajankohtana, jolloin lapsi on saatettu alkuun. Asia voidaan ratkaista lasta kuulematta. Hakemus *Digi- ja väestötietovirastolle* tulee tehdä ennen kuin vuosi on kulunut lapsen syntymästä.

Digi- ja väestötietoviraston 1 ja 2 momenteissa tarkoitettuihin päätöksiin ei saa hakea muutosta.

41 §

Isyyden kumoaminen kanteen perusteella

Isyyden kumoamista koskevan kanteen saa käräjäoikeudessa nostaa lapsi, äiti tai mies, jonka isyys on avioliiton perusteella todettu tai *Digi- ja väestötietoviraston* päätöksellä vahvistettu.

60 §

Tarkemmat säännökset

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarvittaessa tarkemmin:

- 1) lapsen syntymää koskevasta ilmoituksesta;
- 2) lääketieteellisen selvityksen antamisesta ja siitä maksettavasta korvauksesta;
- 3) *Digi- ja väestötietoviraston* toimintatavoista, kun isyys on vahvistettu tai kumottu *viraston* päätöksellä;
- 4) henkilöllisyyden toteamiseksi hyväksyttävistä asiakirjoista.

Oikeusministeriön asetuksella säädetään niistä isyyden selvittämiseen, tunnustamiseen, oikeudenomistajien suostumukseen ja isyyden vahvistamiseen liittyvistä asiakirjoista, jotka annetaan asianomaiseen tarkoi-

HE 10/2019 vp

Voimassa oleva laki

tukseen vahvistetulla lomakkeella. Terveys- ja hyvinvoinnin laitos vahvistaa käytettävien lomakkeiden kaavat.

Ehdotus

tukseen vahvistetulla lomakkeella. Terveys- ja hyvinvoinnin laitos vahvistaa käytettävien lomakkeiden kaavat.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

28.

Laki

perintöasioista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan perintöasioista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta annetun lain (682/2015) 3 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

3 §

Eurooppalainen perintötodistus

Edellä 1 §:ssä mainitussa asetuksessa tarkoitetun eurooppalaisen perintötodistuksen antaa maistraatti.

Jos maistraattien toiminnan tehostamiseksi on tarpeen keskittää eurooppalaista perintötodistusta koskevien asioiden käsitteleminen yhdelle tai useammalle maistraatille, valtiovaraministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset siitä, mitkä maistraatit ovat toimivaltaisia perintötodistuksen antamista koskevassa asiassa, sekä säädetään toimivallan jakautumisen perusteista niiden kesken.

Asetuksen 72 artiklassa tarkoitettuun maistraatin päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Ehdotus

3 §

Eurooppalainen perintötodistus

Edellä 1 §:ssä mainitussa asetuksessa tarkoitetun eurooppalaisen perintötodistuksen antaa *Digi- ja väestötietovirasto. Perintötodistusta koskevan hakemuksen voi Ahvenanmaan maakunnassa jättää myös Ahvenanmaan valtionvirastolle.*

Asetuksen 72 artiklassa tarkoitettuun *Digi- ja väestötietoviraston* päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin *oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019)* säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla *siten kuin mainitussa laissa säädetään.*

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____ .

29.

Laki

tuomioistuinmaksulain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tuomioistuinmaksulain (1455/2015) 8 §:n 1 momentin 8 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 §

8 §

Viranomaisten ja eräiden muiden vapauttaminen maksuista

Viranomaisten ja eräiden muiden vapauttaminen maksuista

Tämän lain mukaisten maksujen suorittamisesta ovat vapaat:

Tämän lain mukaisten maksujen suorittamisesta ovat vapaat:

8) maistraatit ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto asioissa, jotka koskevat holhoustointia.

8) Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto holhoustointia koskevissa asioissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

30.

Laki**etu- ja sukunimilain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan etu- ja sukunimilain (946/2017) 21 §:n 1 momentti, 22 ja 23 §, 24 §:n 1 momentti, 25 §, 26 §:n 2 momentti, 27 §, 28 §:n 1 momentti ja 2 momentin 4 ja 7 kohta sekä 29—32 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

21 §

Nimiviranomaiset

Etu- ja sukunimeä koskevat asiat ratkaisee se maistraatti, jonka toimialueella on hakijan kotikunta tai väestökirjanpitokunta. Ilmoitus tai hakemus voidaan toimittaa mille tahansa maistraatille. Mitä tässä laissa säädetään maistraatista, koskee Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastoa. Valtiovarainministeriön asetuksella voidaan säätää edellä säädetystä poikkeavasta toimivallan jakautumisesta maistraattien kesken.

22 §

Etunimen ilmoittaminen

Huoltajan on ilmoitettava lapsen etunimi maistraatille kolmen kuukauden kuluessa lapsen syntymästä. Ilmoituksen voi tehdä myös sille evankelis-luterilaisen tai ortodoksisen kirkon seurakunnalle, jonka jäsen lapsi on. Ilmoituksen vastaanottajan on selvitettävä ilmoitetun etunimen lainmukaisuus. Jos on syytä epäillä nimen lainmukaisuutta, nimi ei ole ennestään käytössä tai nimeä ei voida hyväksyä, seurakunnan on viipymättä siirrettävä asia maistraatin ratkaistavaksi.

Jos henkilöllä ei muussa kuin 1 momentissa tarkoitettussa tilanteessa ole etunimeä silloin, kun hänet Suomessa merkitään väestötietojärjestelmään, hänen tai hänen huoltajansa on

Ehdotus

21 §

Nimiviranomaiset

Etu- ja sukunimeä koskevat asiat ratkaisee *Digi- ja väestötietovirasto*. Mitä tässä laissa säädetään *Digi- ja väestötietovirastosta*, koskee Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastoa. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää edellä säädetystä poikkeavasta toimivallan jakautumisesta *Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston kesken*.

22 §

Etunimen ilmoittaminen

Huoltajan on ilmoitettava lapsen etunimi *Digi- ja väestötietovirastolle* kolmen kuukauden kuluessa lapsen syntymästä. Ilmoituksen voi tehdä myös sille evankelis-luterilaisen tai ortodoksisen kirkon seurakunnalle, jonka jäsen lapsi on. Ilmoituksen vastaanottajan on selvitettävä ilmoitetun etunimen lainmukaisuus. Jos on syytä epäillä nimen lainmukaisuutta, nimi ei ole ennestään käytössä tai nimeä ei voida hyväksyä, seurakunnan on viipymättä siirrettävä asia *Digi- ja väestötietoviraston* ratkaistavaksi.

Jos henkilöllä ei muussa kuin 1 momentissa tarkoitettussa tilanteessa ole etunimeä silloin, kun hänet Suomessa merkitään väestötietojärjestelmään, hänen tai hänen huoltajansa on

Voimassa oleva laki

kuuden kuukauden kuluessa väestötietojärjestelmämerkinnän tekemisestä ilmoitettava maistraatille, minkä etunimen hän ottaa, ellei erityisistä syistä muuta johdu.

Jos ilmoitusta alaikäisen etunimestä ei ole tehty määräaikaan mennessä, maistraatti lähettää huoltajalle kehotuksen ilmoitusvelvollisuuden täyttämiseksi. Jos ilmoitusvelvollisuutta ei ole täytetty kohtuullisessa ajassa kehotuksesta, maistraatilla on velvollisuus ilmoittaa asiasta salassapitosäännösten estämättä sen kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle, jonka alueella lapsi asuu ja jonka tulee huolehtia nimen ilmoitusvelvollisuuden täyttämisestä.

23 §

Sukunimen ilmoittaminen

Huoltajan on ilmoitettava lapsen sukunimi maistraatille kolmen kuukauden kuluessa syntymästä. Ilmoituksen voi tehdä myös sille evankelis-luterilaisen tai ortodoksisen kirkon seurakunnalle, jonka jäsen lapsi on. Ilmoituksen vastaanottajan on selvitettävä nimen lainmukaisuus. Jos on syytä epäillä ilmoitetun sukunimen tai sukunimiyhdistelmän lainmukaisuutta, ilmoitettua sukunimeä tai sukunimiyhdistelmää ei voida hyväksyä tai ilmoitettu sukunimi tai sukunimiyhdistelmä on 6 §:n 5 momentissa tarkoitettu, seurakunnan on siirrettävä asia viipymättä maistraatin ratkaistavaksi.

Jos henkilöllä ei muussa kuin 1 momentissa tarkoitettussa tilanteessa ole sukunimeä silloin, kun hänet Suomessa merkitään väestötietojärjestelmään, hänen tai hänen huoltajansa on kuuden kuukauden kuluessa väestötietojärjestelmämerkinnän tekemisestä ilmoitettava maistraatille, minkä sukunimen hän ottaa, ellei erityisistä syistä muuta johdu. Sukunimen tai sukunimiyhdistelmän määräytymiseen sovelletaan tällöin, mitä 6 ja 7 §:ssä säädetään.

Ehdotus

kuuden kuukauden kuluessa väestötietojärjestelmämerkinnän tekemisestä ilmoitettava *Digi- ja väestötietovirastolle*, minkä etunimen hän ottaa, ellei erityisistä syistä muuta johdu.

Jos ilmoitusta alaikäisen etunimestä ei ole tehty määräaikaan mennessä, *Digi- ja väestötietovirasto* lähettää huoltajalle kehotuksen ilmoitusvelvollisuuden täyttämiseksi. Jos ilmoitusvelvollisuutta ei ole täytetty kohtuullisessa ajassa kehotuksesta, *Digi- ja väestötietovirastolla* on velvollisuus ilmoittaa asiasta salassapitosäännösten estämättä sen kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle, jonka alueella lapsi asuu ja jonka tulee huolehtia nimen ilmoitusvelvollisuuden täyttämisestä.

23 §

Sukunimen ilmoittaminen

Huoltajan on ilmoitettava lapsen sukunimi *Digi- ja väestötietovirastolle* kolmen kuukauden kuluessa syntymästä. Ilmoituksen voi tehdä myös sille evankelis-luterilaisen tai ortodoksisen kirkon seurakunnalle, jonka jäsen lapsi on. Ilmoituksen vastaanottajan on selvitettävä nimen lainmukaisuus. Jos on syytä epäillä ilmoitetun sukunimen tai sukunimiyhdistelmän lainmukaisuutta, ilmoitettua sukunimeä tai sukunimiyhdistelmää ei voida hyväksyä tai ilmoitettu sukunimi tai sukunimiyhdistelmä on 6 §:n 5 momentissa tarkoitettu, seurakunnan on siirrettävä asia viipymättä *Digi- ja väestötietoviraston* ratkaistavaksi.

Jos henkilöllä ei muussa kuin 1 momentissa tarkoitettussa tilanteessa ole sukunimeä silloin, kun hänet Suomessa merkitään väestötietojärjestelmään, hänen tai hänen huoltajansa on kuuden kuukauden kuluessa väestötietojärjestelmämerkinnän tekemisestä ilmoitettava *Digi- ja väestötietovirastolle*, minkä sukunimen hän ottaa, ellei erityisistä syistä muuta johdu. Sukunimen tai sukunimiyhdistelmän määräytymiseen sovelletaan tällöin, mitä 6 ja 7 §:ssä säädetään.

Voimassa oleva laki

Jos ilmoitusta alaikäisen sukunimestä ei ole tehty määräaikaan mennessä, maistraatti lähettää huoltajalle kehotuksen ilmoitusvelvollisuuden täyttämiseksi. Jos ilmoitusvelvollisuutta ei ole täytetty kohtuullisessa ajassa kehotuksesta, alaikäinen saa hänet synnyttäneen vanhemman sukunimen tai, ellei se ole tiedossa, hänen toisen vanhempansa sukunimen. Jos kummankaan vanhemman sukunimi ei ole tiedossa, maistraatilla on velvollisuus ilmoittaa asiasta salassapitosäännösten estämättä sen kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle, jonka alueella alaikäinen asuu ja jonka tulee huolehtia nimen ilmoitusvelvollisuuden täyttamisestä.

24 §

Sukunimen muuttaminen vihkimisen yhteydessä

Jos avioliittoon aikovat ovat päättäneet, että he ottavat avioituessaan 10—13 §:ssä tarkoitetun sukunimen tai sukunimiyhdistelmän, heidän on ilmoitettava sukunimivalinastaan pyytäessään avioliiton esteiden tutkintaa. Jos avioliiton esteiden tutkintaa pyydetään evankelis-luterilaisen tai ortodoksisen kirkon seurakunnalta ja jos on syytä epäillä ilmoitetun nimen lainmukaisuutta tai ilmoitettua nimeä ei voida hyväksyä, seurakunnan on viipymättä siirrettävä asia maistraatin ratkaistavaksi.

25 §

Etu- tai sukunimen muuttaminen

Jollei nimiasia koske etu- tai sukunimeä, jonka voi saada 22—24 §:n perusteella ilmoitusmenettelyssä, maistraatille voidaan tehdä etu- tai sukunimen muuttamista koskeva hakemus.

26 §

*Ilmoitus ja hakemus**Ehdotus*

Jos ilmoitusta alaikäisen sukunimestä ei ole tehty määräaikaan mennessä, *Digi- ja väestötietovirasto* lähettää huoltajalle kehotuksen ilmoitusvelvollisuuden täyttämiseksi. Jos ilmoitusvelvollisuutta ei ole täytetty kohtuullisessa ajassa kehotuksesta, alaikäinen saa hänet synnyttäneen vanhemman sukunimen tai, ellei se ole tiedossa, hänen toisen vanhempansa sukunimen. Jos kummankaan vanhemman sukunimi ei ole tiedossa, *Digi- ja väestötietovirastolla* on velvollisuus ilmoittaa asiasta salassapitosäännösten estämättä sen kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle, jonka alueella alaikäinen asuu ja jonka tulee huolehtia nimen ilmoitusvelvollisuuden täyttamisestä.

24 §

Sukunimen muuttaminen vihkimisen yhteydessä

Jos avioliittoon aikovat ovat päättäneet, että he ottavat avioituessaan 10—13 §:ssä tarkoitetun sukunimen tai sukunimiyhdistelmän, heidän on ilmoitettava sukunimivalinastaan pyytäessään avioliiton esteiden tutkintaa. Jos avioliiton esteiden tutkintaa pyydetään evankelis-luterilaisen tai ortodoksisen kirkon seurakunnalta ja jos on syytä epäillä ilmoitetun nimen lainmukaisuutta tai ilmoitettua nimeä ei voida hyväksyä, seurakunnan on viipymättä siirrettävä asia *Digi- ja väestötietoviraston* ratkaistavaksi.

25 §

Etu- tai sukunimen muuttaminen

Jollei nimiasia koske etu- tai sukunimeä, jonka voi saada 22—24 §:n perusteella ilmoitusmenettelyssä, *Digi- ja väestötietovirastolle* voidaan tehdä etu- tai sukunimen muuttamista koskeva hakemus.

26 §

Ilmoitus ja hakemus

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Hakemus nimen muuttamiseksi on henkilökohtainen. Yhteisellä hakemuksella voidaan kuitenkin hakea samaa sukunimeä tai sukunimiyhdistelmää, jos hakijoina ovat puoliset tai 16 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetut avopuolisot. Lisäksi yhteisen hakemuksen voi tehdä vanhempi samassa taloudessa asuvan alaikäisen lapsensa kanssa.

27 §

Huostaanotetun lapsen nimiasian ratkaiseminen

Ennen huostaanotetun lapsen etu- tai sukunimeä koskevan asian ratkaisemisesta maistraatin on pyydettävä lausunto nimen muuttamisen edellytyksistä sen kunnan sosiaalihuollosta vastaavalta toimielimeltä, jonka huostassa lapsi on.

28 §

Ilmoitusten ja hakemusten maksuttomuus

Tämän lain mukaisten maistraatin suoritteiden maksullisuuden ja suoritteista perittävien maksujen suuruuden yleisistä perusteista säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992). Ilmoituksen käsittelystä ei peritä maksua.

Maksua ei kuitenkaan peritä sellaisesta hakemuksesta tehdystä päätöksestä, jonka tarkoituksena on, että:

4) alaikäinen lapsi saa isyyden kumoamisen jälkeen toisen vanhempansa sukunimen tai sukunimiyhdistelmän;

7) hakija sukupuolen vahvistamisen yhteydessä tai sen jälkeen muuttaa etunimensä vastaamaan sitä sukupuolta, joka hänelle on väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) mukaan merkitty väestötietojärjestelmään.

29 §

Hakemus nimen muuttamiseksi on henkilökohtainen. Yhteisellä hakemuksella voidaan kuitenkin hakea samaa sukunimeä tai sukunimiyhdistelmää, jos hakijoina ovat puoliset tai 16 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetut avopuolisot. Lisäksi yhteisen hakemuksen voi tehdä *huoltaja* samassa taloudessa asuvan alaikäisen lapsensa kanssa *tai alaikäisten lastensa puolesta*.

27 §

Huostaanotetun lapsen nimiasian ratkaiseminen

Ennen huostaanotetun lapsen etu- tai sukunimeä koskevan asian ratkaisemisesta *Digi- ja väestötietoviraston* on pyydettävä lausunto nimen muuttamisen edellytyksistä sen kunnan sosiaalihuollosta vastaavalta toimielimeltä, jonka huostassa lapsi on.

28 §

Ilmoitusten ja hakemusten maksuttomuus

Tämän lain mukaisten *Digi- ja väestötietoviraston* suoritteiden maksullisuuden ja suoritteista perittävien maksujen suuruuden yleisistä perusteista säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992). Ilmoituksen käsittelystä ei peritä maksua.

Maksua ei kuitenkaan peritä sellaisesta hakemuksesta tehdystä päätöksestä, jonka tarkoituksena on, että:

4) alaikäinen lapsi saa *vanhemmuuden* kumoamisen jälkeen toisen vanhempansa sukunimen tai sukunimiyhdistelmän;

7) hakija sukupuolen vahvistamisen yhteydessä tai sen jälkeen muuttaa etunimensä vastaamaan sitä sukupuolta, joka hänelle on väestötietojärjestelmästä *ja Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluista annetun lain (661/2009) mukaan merkitty väestötietojärjestelmään.

29 §

Voimassa oleva laki

*Haetusta uudissukunimestä tiedottaminen
sekä muistutuksen tekeminen*

Jos maistraatti katsoo, ettei uudissukunimen hyväksymiselle ole estettä, sen on ennen nimen hyväksymistä tiedotettava haetusta uudissukunimestä julkaisemalla nimi verkkosivuillaan.

Sillä, joka katsoo, että hakija tulisi saamaan uudissukunimen vastoin 18 §:n 2 kohdassa tai 19 §:ssä säädettyä ja että hakemuksen hyväksyminen loukkaisi hänen oikeuttaan, on oikeus tehdä muistutus hakemuksen johdosta.

Muistutus on tehtävä maistraatille kirjallisesti 30 päivän kuluessa siitä, kun haetusta uudissukunimestä on tiedotettu. Muistutus, joka tehdään määräajan päättymisen jälkeen, voidaan kuitenkin ottaa huomioon, jollei asiaa ole vielä ratkaistu. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa säännöksiä verkkosivuilla julkaistavan tiedotteen sisällöstä.

30 §

Nimilautakunnan lausunto

Jollei hakemusta ole siirrettävä toiselle viranomaiselle, jätettävä tutkimatta tai heti hylättävä, maistraatin on pyydettävä nimilautakunnan lausunto, jos hakemus koskee:

- 1) etunimeä, jos on perusteltua aihetta epäillä, ettei nimi täytä 1—3 §:ssä säädettyjä edellytyksiä;
- 2) uudissukunimeä, ellei nimi ole ollut hakijalla aiemmin; tai
- 3) sukunimeä, joka on kuulunut hakijan esivanhemmalle ja jota koskeva myöhäisin asiakirjamerkintä on tehty ennen vuotta 1900.

Maistraatin tulee pyytää lausunto nimilautakunnalta etu- tai sukunimeä koskevassa asiassa muulloinkin, jos se katsoo, että siihen on erityinen syy.

Ehdotus

*Haetusta uudissukunimestä tiedottaminen
sekä muistutuksen tekeminen*

Jos *Digi- ja väestötietovirasto* katsoo, ettei uudissukunimen hyväksymiselle ole estettä, sen on ennen nimen hyväksymistä tiedotettava haetusta uudissukunimestä julkaisemalla nimi verkkosivuillaan, *ellei nimi ole ollut hakijalla aiemmin*.

Sillä, joka katsoo, että hakija tulisi saamaan uudissukunimen vastoin 18 §:n 2 kohdassa tai 19 §:ssä säädettyä ja että hakemuksen hyväksyminen loukkaisi hänen oikeuttaan, on oikeus tehdä muistutus hakemuksen johdosta.

Muistutus on *tehtävä Digi- ja väestötietovirastolle* kirjallisesti 30 päivän kuluessa siitä, kun haetusta uudissukunimestä on tiedotettu. Muistutus, joka tehdään määräajan päättymisen jälkeen, voidaan kuitenkin ottaa huomioon, jollei asiaa ole vielä ratkaistu. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa säännöksiä verkkosivuilla julkaistavan tiedotteen sisällöstä.

30 §

Nimilautakunnan lausunto

Jollei hakemusta ole siirrettävä toiselle viranomaiselle, jätettävä tutkimatta tai heti hylättävä, *Digi- ja väestötietoviraston* on pyydettävä nimilautakunnan lausunto, jos hakemus koskee:

- 1) etunimeä, jos on perusteltua aihetta epäillä, ettei nimi täytä 1—3 §:ssä säädettyjä edellytyksiä;
- 2) uudissukunimeä, ellei nimi ole ollut hakijalla aiemmin; tai
- 3) sukunimeä, joka on kuulunut hakijan esivanhemmalle ja jota koskeva myöhäisin asiakirjamerkintä on tehty ennen vuotta 1900.

Digi- ja väestötietoviraston tulee pyytää lausunto nimilautakunnalta etu- tai sukunimeä koskevassa asiassa muulloinkin, jos se katsoo, että siihen on erityinen syy.

Voimassa oleva laki

Valtioneuvoston asetuksella voidaan kuitenkin säätää, ettei nimilautakunnan lausuntoa pyydetä asetuksessa tarkemmin mainituista hakemuksista.

31 §

Nimiasian ratkaiseminen

Ilmoitukseen perustuva nimiasia, jota ei ole ratkaistu päätöksellä, katsotaan ratkaistuksi sinä päivänä, jona maistraatti tai seurakunta on tallentanut nimen väestötietojärjestelmään.

Hakemukseen perustuva nimiasia sekä sellainen nimeä koskeva ilmoitus, jota ei voida hyväksyä, ratkaistaan maistraatin päätöksellä. Jollei hakemuksesta ole tehty muistutusta, hyväksytty nimi on merkittävä viipymättä väestötietojärjestelmään.

Jos asiassa on pyydetty nimilautakunnan lausunto, maistraatin tekemä ratkaisu on lähetettävä tiedoksi nimilautakunnalle.

32 §

Tiedon korjaaminen ja muutoksenhaku

Maistraatin velvollisuudesta korjata väestötietojärjestelmään merkitty virheellinen tieto säädetään väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetussa laissa.

Maistraatin päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Hallinto-oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden päätös nimeä koskevassa asiassa on lähetettävä tiedoksi nimilautakunnalle.

Ehdotus

Valtioneuvoston asetuksella voidaan kuitenkin säätää, ettei nimilautakunnan lausuntoa pyydetä asetuksessa tarkemmin mainituista hakemuksista.

31 §

Nimiasian ratkaiseminen

Ilmoitukseen perustuva nimiasia, jota ei ole ratkaistu päätöksellä, katsotaan ratkaistuksi sinä päivänä, jona *Digi- ja väestötietovirasto* tai seurakunta on tallentanut nimen väestötietojärjestelmään.

Hakemukseen perustuva nimiasia sekä sellainen nimeä koskeva ilmoitus, jota ei voida hyväksyä, ratkaistaan *Digi- ja väestötietoviraston* päätöksellä. Jollei hakemuksesta ole tehty muistutusta, hyväksytty nimi on merkittävä viipymättä väestötietojärjestelmään.

Jos asiassa on pyydetty nimilautakunnan lausunto, *Digi- ja väestötietoviraston* tekemä ratkaisu on lähetettävä tiedoksi nimilautakunnalle.

32 §

Muutoksenhaku

Digi- ja väestötietoviraston päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin *oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa* (808/2019) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla *siten kuin mainitussa laissa säädetään*. Hallinto-oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden päätös nimeä koskevassa asiassa on lähetettävä tiedoksi nimilautakunnalle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

31.

Laki**äitiyslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan äitiyslain (253/2018) 3 §:n 3 momentti, 12 §, 13 §:n 3 momentti, 21 §, 4 luvun otsikko, 22—25 §, 26 §:n 2 momentti, 34 §, 35 §:n 1 momentti, 37 §:n 3 momentti, 38 ja 52 § sekä 53 §:n 1 momentin 1 kohta seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

3 §

3 §

*Äitiyden vahvistaminen hedelmöityshoitoon suostumisen perusteella**Äitiyden vahvistaminen hedelmöityshoitoon suostumisen perusteella*

Edellä 1 momentissa tarkoitettu äitiys vahvistetaan maistraatin tai tuomioistuimen päätöksellä noudattaen, mitä jäljempänä 4 ja 5 luvussa säädetään.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu äitiys vahvistetaan *Digi- ja väestötietoviraston* tai tuomioistuimen päätöksellä noudattaen, mitä jäljempänä 4 ja 5 luvussa säädetään.

12 §

12 §

*Muutoksenhaku**Muutoksenhaku*

Lapsen synnyttänyt äiti, 15 vuotta täyttänyt lapsi ja nainen, joka katsoo olevansa lapsen toinen äiti, saa hakea muutosta äitiyden selvittämisen keskeyttämistä tai sen uudelleen aloittamista koskevaan lastenvalvojan päätökseen valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Edellä mainitut ja lastenvalvoja saavat hakea muutosta hallinto-oikeuden päätökseen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Äitiyden vahvistamista koskevan kanteen nostamisesta säädetään 25 §:ssä. *Lastenvalvojan 9 §:n nojalla antamaan päätökseen on liitettävä tieto kanneoikeudesta ja siihen liittyvästä määräajasta.*

Lapsen synnyttänyt äiti, 15 vuotta täyttänyt lapsi ja nainen, joka katsoo olevansa lapsen toinen äiti, saa hakea muutosta äitiyden selvittämisen keskeyttämistä tai sen uudelleen aloittamista koskevaan lastenvalvojan päätökseen valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin *oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019)* säädetään. Edellä mainitut ja lastenvalvoja saavat hakea muutosta hallinto-oikeuden päätökseen *valittamalla siten kuin mainitussa laissa säädetään.*

Äitiyden vahvistamista koskevan kanteen nostamisesta säädetään 25 §:ssä.

13 §

13 §

*Tunnustamisen edellytykset**Tunnustamisen edellytykset*

Voimassa oleva laki

Tunnustaa voidaan kuitenkin lapsi, jonka osalta isyys on todettu isyyslain 2 §:n nojalla, jos ne, joiden hyväksyminen isyyslain 19 §:n nojalla tarvitaan, hyväksyvät tunnustamisen. Kun tunnustaminen vahvistetaan maistraatissa, isyyslain 2 §:n nojalla todettu isyys kumoutuu.

21 §

Asiakirjojen toimittaminen maistraatille

Kun äitiyden selvittäminen on toimitettu ja äitiys on tunnustettu, tulee äitiyden selvittämiseen lastenvalvojan toimittaa äitiyden selvittämisestä tehty pöytäkirja ja tunnustamista koskevat asiakirjat 23 §:ssä tarkoitetulle maistraatille.

4 luku

Äitiyden vahvistaminen maistraatissa

22 §

Maistraatin toimivalta

Äitiys, jota 3 §:n 1 momentissa tarkoitetaan, vahvistetaan maistraatissa, jos nainen on tunnustanut äitiytensä 3 luvussa säädetyin tavoin ja hänen äitiyttään voidaan pitää selvitettyinä äitiyden selvittämisestä laaditun pöytäkirjan perusteella.

Jos nainen on 14 §:ssä säädetyin tavoin tunnustanut äitiytensä, äitiys voidaan vahvistaa, vaikka nainen olisi kuollut ennen lapsen syntymää.

23 §

Alueellisesti toimivaltainen maistraatti

Äitiyden vahvistaa se maistraatti, jonka toimialueella lastenvalvoja toimii.

Ehdotus

Tunnustaa voidaan kuitenkin lapsi, jonka osalta isyys on todettu isyyslain 2 §:n nojalla, jos ne, joiden hyväksyminen isyyslain 19 §:n nojalla tarvitaan, hyväksyvät tunnustamisen. Kun tunnustaminen vahvistetaan *Digi- ja väestötietovirastossa*, isyyslain 2 §:n nojalla todettu isyys kumoutuu.

21 §

Asiakirjojen toimittaminen Digi- ja väestötietovirastolle

Kun äitiyden selvittäminen on toimitettu ja äitiys on tunnustettu, tulee äitiyden selvittämiseen lastenvalvojan toimittaa äitiyden selvittämisestä tehty pöytäkirja ja tunnustamista koskevat asiakirjat *Digi- ja väestötietovirastolle*.

4 luku

Äitiyden vahvistaminen Digi- ja väestötietovirastossa

22 §

Digi- ja väestötietoviraston toimivalta

Äitiys, jota 3 §:n 1 momentissa tarkoitetaan, vahvistetaan *Digi- ja väestötietovirastossa*, jos nainen on tunnustanut äitiytensä 3 luvussa säädetyin tavoin ja hänen äitiyttään voidaan pitää selvitettyinä äitiyden selvittämisestä laaditun pöytäkirjan perusteella.

Jos nainen on 14 §:ssä säädetyin tavoin tunnustanut äitiytensä, äitiys voidaan vahvistaa, vaikka nainen olisi kuollut ennen lapsen syntymää.

23 §

Ahvenanmaan valtionviraston toimivalta

Ahvenanmaan maakunnassa tässä laissa Digi- ja väestötietovirastolle säädetyjä tehtäviä hoitaa Ahvenanmaan valtionvirasto.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

Mitä isyyslain 27 §:n 2 momentissa säädetään maistraattien toimivallasta isyyden vahvistamista koskevissa asioissa, koskee myös äitiyden vahvistamista koskevia asioita.

24 §

Äitiyasian käsittely maistraatissa ja muutoksenhaku

Äitiyden vahvistamista koskevan asian käsittelyyn maistraatissa sovelletaan hallintolakia (434/2003). Jos asiassa ei ole menetelty kuten tämän lain 3 luvussa säädetään, asiakirjat ovat puutteelliset tai äitiyskysymystä ei ole riittävästi selvitetty, maistraatti voi pyytää lastenvalvojaa täydentämään asiakirjoja tai hankkimaan tarpeellista saatavilla olevaa lisäselvitystä.

Maistraatin päätökseen ei saa hakea muutosta. Päätökseen on liitettävä tieto 25 §:ssä tarkoitettusta kanneoikeudesta ja 26 §:n 2 momentissa tarkoitettusta määräajasta. Sen lisäksi, mitä hallintolain 54 §:ssä säädetään tiedoksiantovelvollisuudesta, maistraatin on annettava päätös tiedoksi lastenvalvojalle.

25 §

Kanneoikeuden edellytykset ja asianosaiset

Lapsi, jonka osalta isyyttä ei ole lapsen synnyttäneen äidin avioliiton perusteella todettu eikä maistraatin tai tuomioistuimen päätöksellä vahvistettu, voi vaatia 3 §:n 1 momentissa tarkoitettun äitiyden vahvistamista nostamalla kanteen äidiksi otaksumaansa vastaan. Jos se, jota vastaan kanne olisi nostettava, on kuollut, kanne nostetaan hänen oikeudenomistajiaan vastaan.

Sillä, joka katsoo olevansa lapsen äiti 3 §:n 1 momentin nojalla, on oikeus nostaa äitiyden vahvistamista koskeva kanne lasta vastaan, jollei maistraatti ole vahvistanut äitiyttä ja siihen on muu syy kuin se, ettei 17 §:ssä tarkoitettua hyväksymistä ole saatu.

24 §

Äitiyasian käsittely Digi- ja väestötietovirastossa ja muutoksenhaku

Äitiyden vahvistamista koskevan asian käsittelyyn *Digi- ja väestötietovirastossa* sovelletaan hallintolakia (434/2003). Jos asiassa ei ole menetelty kuten tämän lain 3 luvussa säädetään, asiakirjat ovat puutteelliset tai äitiyskysymystä ei ole riittävästi selvitetty, *Digi- ja väestötietovirasto* voi pyytää lastenvalvojaa täydentämään asiakirjoja tai hankkimaan tarpeellista saatavilla olevaa lisäselvitystä.

Digi- ja väestötietoviraston päätökseen ei saa hakea muutosta. Päätökseen on liitettävä tieto 25 §:ssä tarkoitettusta kanneoikeudesta ja 26 §:n 2 momentissa tarkoitettusta määräajasta. Sen lisäksi, mitä hallintolain 54 §:ssä säädetään tiedoksiantovelvollisuudesta, *Digi- ja väestötietoviraston* on annettava päätös tiedoksi lastenvalvojalle.

25 §

Kanneoikeuden edellytykset ja asianosaiset

Lapsi, jonka osalta isyyttä ei ole lapsen synnyttäneen äidin avioliiton perusteella todettu eikä *Digi- ja väestötietoviraston* tai tuomioistuimen päätöksellä vahvistettu, voi vaatia 3 §:n 1 momentissa tarkoitettun äitiyden vahvistamista nostamalla kanteen äidiksi otaksumaansa vastaan. Jos se, jota vastaan kanne olisi nostettava, on kuollut, kanne nostetaan hänen oikeudenomistajiaan vastaan.

Sillä, joka katsoo olevansa lapsen äiti 3 §:n 1 momentin nojalla, on oikeus nostaa äitiyden vahvistamista koskeva kanne lasta vastaan, jollei *Digi- ja väestötietovirasto* ole vahvistanut äitiyttä ja siihen on muu syy kuin se, ettei 17 §:ssä tarkoitettua hyväksymistä ole saatu.

Voimassa oleva laki

Jos se, jonka äitiydestä on kysymys, kuolee kanteen ollessa vireillä, hänen oikeudenomistajansa tulevat hänen sijaansa.

26 §

Kanneoikeuden rajoitukset

Sen, joka katsoo olevansa lapsen äiti, on pantava kanne vireille vuoden kuluessa siitä päivästä, jona hän sai tiedon 25 §:n 2 momentissa tarkoitetusta maistraatin päätöksestä.

34 §

Äitiyden kumoamisen perusteet

Äitiys, joka on maistraatin päätöksellä vahvistettu, on tuomioistuimen päätöksellä kumottava, jos on selvitetty, ettei äidiksi vahvistetun ja lapsen välillä ole 3 §:n 1 momentissa tarkoitettua suhdetta.

35 §

Äitiyden kumoamista koskevan asian asianosaiset

Äitiyden kumoamista koskevan kanteen saa nostaa lapsi, lapsen synnyttänyt äiti tai se, jonka äitiys on maistraatin päätöksellä vahvistettu.

37 §

Kuoleman vaikutus kanneoikeuteen ja vastaajan puhevallan käyttöön

Jos se, jonka äitiys on maistraatin päätöksellä vahvistettu, on kuollut, vastaajaksi on haastettava hänen oikeudenomistajansa. Jos lapsen synnyttänyt äiti on kuollut, hänen oikeudenomistajiaan ei haasteta vastaajiksi.

38 §

Ehdotus

Jos se, jonka äitiydestä on kysymys, kuolee kanteen ollessa vireillä, hänen oikeudenomistajansa tulevat hänen sijaansa.

26 §

Kanneoikeuden rajoitukset

Sen, joka katsoo olevansa lapsen äiti, on pantava kanne vireille vuoden kuluessa siitä päivästä, jona hän sai tiedon 25 §:n 2 momentissa tarkoitetusta *Digi- ja väestötietoviraston* päätöksestä.

34 §

Äitiyden kumoamisen perusteet

Äitiys, joka on *Digi- ja väestötietoviraston* päätöksellä vahvistettu, on tuomioistuimen päätöksellä kumottava, jos on selvitetty, ettei äidiksi vahvistetun ja lapsen välillä ole 3 §:n 1 momentissa tarkoitettua suhdetta.

35 §

Äitiyden kumoamista koskevan asian asianosaiset

Äitiyden kumoamista koskevan kanteen saa nostaa lapsi, lapsen synnyttänyt äiti tai se, jonka äitiys on *Digi- ja väestötietoviraston* päätöksellä vahvistettu.

37 §

Kuoleman vaikutus kanneoikeuteen ja vastaajan puhevallan käyttöön

Jos se, jonka äitiys on *Digi- ja väestötietoviraston* päätöksellä vahvistettu, on kuollut, vastaajaksi on haastettava hänen oikeudenomistajansa. Jos lapsen synnyttänyt äiti on kuollut, hänen oikeudenomistajiaan ei haasteta vastaajiksi.

38 §

Voimassa oleva laki

Ehdotus

*Määräaika kanteen nostamiselle**Määräaika kanteen nostamiselle*

Lapsen synnyttäneen äidin ja sen, jonka äitiys on maistraatin päätöksellä vahvistettu, on pantava äitiyden kumoamista koskeva kanne vireille kahden vuoden kuluessa siitä, kun äitiys on vahvistettu.

Kanne voidaan tutkia, vaikka se olisi pantu vireille määräajan päättymisen jälkeen, jos 1 momentissa tarkoitettulla kantajalla on ollut laillinen este tai hän näyttää muun erittäin painavan syyn, jonka vuoksi kannetta ei ole aikaisemmin nostettu. Kanne on kuitenkin jätettävä tutkimatta, jos sitä ei ole nostettu viipymättä sen jälkeen, kun syy kanteen nostamatta jättämiselle oli poistunut.

Jos se, jonka äitiys on maistraatin päätöksellä vahvistettu, on kuollut menettämättä kanneoikeuttaan, on eloon jääneellä puolisoilla sekä jokaisella, joka lapsen ohella tai lapsen jälkeen on vainajan lähin perillinen, oikeus nostaa kanne vuoden kuluessa kuolemasta tai, jos vainajalla vielä olisi ollut käytettävissään pitempi aika kanteen nostamiseen, tuon ajan kuluessa.

52 §

Lain soveltaminen eräissä tapauksissa

Jos tämän lain nojalla on kaksi äitiä:

1) sovellettaessa kotikuntalain (201/1994) 2 ja 6 a §:ää lapsen synnyttäneeseen äitiin sovelletaan, mitä mainituissa pykälissä säädetään äidistä, ja tämän lain 3 §:n 1 momentissa tarkoitettuun äitiin sovelletaan, mitä mainituissa pykälissä säädetään isästä;

2) etu- ja sukunimilain (946/2017) 28 §:n 2 momentin 4 kohtaa sovelletaan myös, jos äitiys kumotaan tämän lain nojalla.

53 §

Tarkemmat säännökset

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarvittaessa tarkemmin:

Lapsen synnyttäneen äidin ja sen, jonka äitiys on *Digi- ja väestötietoviraston* päätöksellä vahvistettu, on pantava äitiyden kumoamista koskeva kanne vireille kahden vuoden kuluessa siitä, kun äitiys on vahvistettu.

Kanne voidaan tutkia, vaikka se olisi pantu vireille määräajan päättymisen jälkeen, jos 1 momentissa tarkoitettulla kantajalla on ollut laillinen este tai hän näyttää muun erittäin painavan syyn, jonka vuoksi kannetta ei ole aikaisemmin nostettu. Kanne on kuitenkin jätettävä tutkimatta, jos sitä ei ole nostettu viipymättä sen jälkeen, kun syy kanteen nostamatta jättämiselle oli poistunut.

Jos se, jonka äitiys on *Digi- ja väestötietoviraston* päätöksellä vahvistettu, on kuollut menettämättä kanneoikeuttaan, on eloon jääneellä puolisoilla sekä jokaisella, joka lapsen ohella tai lapsen jälkeen on vainajan lähin perillinen, oikeus nostaa kanne vuoden kuluessa kuolemasta tai, jos vainajalla vielä olisi ollut käytettävissään pitempi aika kanteen nostamiseen, tuon ajan kuluessa.

52 §

Lain soveltaminen eräissä tapauksissa

Jos tämän lain nojalla on kaksi äitiä, *sovellettaessa kotikuntalain (201/1994) 2 ja 6 a §:ää lapsen synnyttäneeseen äitiin sovelletaan, mitä mainituissa pykälissä säädetään äidistä, ja tämän lain 3 §:n 1 momentissa tarkoitettuun äitiin sovelletaan, mitä mainituissa pykälissä säädetään isästä.*

53 §

Tarkemmat säännökset

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarvittaessa tarkemmin:

HE 10/2019 vp

Voimassa oleva laki

1) maistraatin toimintatavoista, kun äitiys on vahvistettu maistraatin päätöksellä;

Ehdotus

1) *Digi- ja väestötietoviraston* toimintatavoista, kun äitiys on vahvistettu *viraston* päätöksellä;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
20 _____ .

34.

Laki

tietyjen yleisten asiakirjojen esittämistä koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tietyjen yleisten asiakirjojen esittämistä koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta annetun lain (1161/2018) 2 § ja 3 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 §

Keskusviranomainen

Asetuksen 15 artiklan 1 kohdan mukaisena keskusviranomaisena toimii Väestörekisterikeskus.

3 §

Monikieliset vakiolomakkeet

Maistraatin on pyynnöstä liitettävä asetuksessa tarkoitettu monikielinen vakiolomake syntymää, henkilön elossaoloa, kuolemaa, avioliittoa, rekisteröityä parisuhdetta sekä koti- ja asuinpaikkaa koskeviin asetuksessa tarkoitettuihin yleisiin asiakirjoihin, jotka se antaa väestötietojärjestelmässä olevien tietojen perusteella.

Ehdotus

2 §

Keskusviranomainen

Asetuksen 15 artiklan 1 kohdan mukaisena keskusviranomaisena toimii *Digi- ja väestötietovirasto*.

3 §

Monikieliset vakiolomakkeet

Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston on pyynnöstä liitettävä asetuksessa tarkoitettu monikielinen vakiolomake syntymää, henkilön elossaoloa, kuolemaa, avioliittoa, rekisteröityä parisuhdetta sekä koti- ja asuinpaikkaa koskeviin asetuksessa tarkoitettuihin yleisiin asiakirjoihin, jotka se antaa väestötietojärjestelmässä olevien tietojen perusteella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

35.

Laki

kansainvälisten parienvarallisuussuhteita koskevien neuvoston asetusten soveltamisesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kansainvälisten parienvarallisuussuhteita koskevien neuvoston asetusten soveltamisesta annetun lain (56/2019) 2 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 §

Sovellettavaa lakia koskevan sopimuksen rekisteröinti

Aviovarallisuusasetuksen 22 artiklassa ja parisuhdevarallisuusasetuksen 22 artiklassa tarkoitettu sovellettavaa lakia koskeva sopimus jätetään maistraattiin rekisteröitäväksi noudattaen maistraattien eräistä henkilörekistereistä annettua lakia (57/2005).

Ehdotus

2 §

Sovellettavaa lakia koskevan sopimuksen rekisteröinti

Aviovarallisuusasetuksen 22 artiklassa ja parisuhdevarallisuusasetuksen 22 artiklassa tarkoitettu sovellettavaa lakia koskeva sopimus jätetään *Digi- ja väestötietoviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston* rekisteröitäväksi noudattaen, mitä *avioliittolain (234/1929) 43 §:ssä* säädetään avioehtosopimuksesta ja mitä *Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä annetussa laissa (/)* säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

36.

Laki

pohjoismaiden välillä tehdyn avioliittoa, lapseksiottamista ja holhousta koskevia kansainvälisyksityisoikeudellisia määräyksiä sisältävän sopimuksen muuttamisesta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan pohjoismaiden välillä tehdyn avioliittoa, lapseksiottamista ja holhousta koskevia kansainvälisyksityisoikeudellisia määräyksiä sisältävän sopimuksen muuttamisesta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain (828/2007) 2 §:n 1 momentti ja 3 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 §

Avioehtosopimukseen tai toisen sopimusvaltion lain soveltamisesta tehtyyn lainvalintasopimukseen pohjoismaisen avioliittokonvention 3 artiklassa tarkoitettujen puolisoitten välillä, joiden asuinpaikka on Suomessa, ei voida vedota puolison velkojaa vastaan, jollei sopimusta ole jätetty maistraattiin rekisteröitäväksi siten kuin maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetussa laissa (57/2005) säädetään.

3 §

Edellä 2 §:ssä tarkoitettujen sopimusten rekisteröinnistä ja rekisteriin talletettavista tiedoista on voimassa, mitä maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetussa laissa säädetään avioliittolaissa (234/1929) tarkoitetuista vastaavista asiakirjoista.

Ehdotus

2 §

Avioehtosopimukseen tai toisen sopimusvaltion lain soveltamisesta tehtyyn lainvalintasopimukseen pohjoismaisen avioliittokonvention 3 artiklassa tarkoitettujen puolisoitten välillä, joiden asuinpaikka on Suomessa, ei voida vedota puolison velkojaa vastaan, jollei sopimusta ole jätetty *Digi- ja väestötietovirastoon tai Ahvenanmaan valtionvirastoon* rekisteröitäväksi siten kuin *avioliittolain (234/1929) 43 §:ssä* säädetään.

3 §

Edellä 2 §:ssä tarkoitettujen sopimusten rekisteröinnistä ja rekisteriin tallennettavista tiedoista on voimassa, mitä *Digi- ja väestötietoviraston* eräistä henkilörekistereistä annetussa laissa (/) säädetään *avioliittolaissa tarkoitetuista* vastaavista asiakirjoista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

37.

Laki**kansalaisuuslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kansalaisuuslain (359/2003) 34 §:n 2 momentin 3 kohdan a alakohta, 38 ja 39 §
 sekä 40 §:n 2 momentti,
 sellaisina kuin niistä ovat 34 §:n 2 momentin 3 kohdan a alakohta laissa 971/2014 sekä 39 §
 ja 40 §:n 2 momentti laissa 974/2007, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

34 §

34 §

*Kansalaisuuden säilyttäminen täytettäessä
22 vuotta**Kansalaisuuden säilyttäminen täytettäessä
22 vuotta*-----
 Riittävä yhteys katsotaan olevan, jos:-----
 Riittävä yhteys katsotaan olevan, jos:-----
 3) henkilö on 18 vuotta täytettyään, mutta
 ennen 22 ikävuoden täyttämistä:-----
 3) henkilö on 18 vuotta täytettyään, mutta
 ennen 22 ikävuoden täyttämistä:a) ilmoittanut kirjallisesti Suomen edustus-
 tolle tai maistraatille haluavansa säilyttää
 Suomen kansalaisuuden;a) ilmoittanut kirjallisesti Suomen edustus-
 tolle, *Digi- ja väestötietovirastolle tai Ahven-*
nanmaan valtionvirastolle haluavansa säilyt-
 tää Suomen kansalaisuuden;-----
 38 §-----
 38 §*Maistraatin kansalaisuuden määrittämi-*
*seen liittyvät tehtävät**Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan*
valtionviraston kansalaisuuden määrittämi-
seen liittyvät tehtävät

Henkilön säilyttäessä Suomen kansalaisuu-
 den 22-vuotiaana riittävän yhteyden perus-
 teella maistraatti merkitsee asian väestötieto-
 järjestelmään ja ilmoittaa merkinnästä asian-
 osaiselle.

Väestötietojärjestelmästä poimitaan sään-
 nöllisesti 22 vuotta täyttäneet Suomen ja jon-
 kin vieraan valtion kansalaiseksi merkityt
 henkilöt. Jos henkilö on menettänyt Suomen
 kansalaisuuden 22 vuotta täyttäessään, koska
 hänellä ei ole ollut riittävää yhteyttä Suo-
 meen, maistraatti tekee asiasta merkinnän vä-

Henkilön säilyttäessä Suomen kansalaisuu-
 den 22-vuotiaana riittävän yhteyden perus-
 teella *Digi- ja väestötietovirasto tai Ahven-*
nanmaan valtionvirasto merkitsee asian vä-
 estötietojärjestelmään ja ilmoittaa merkin-
 nästä asianosaiselle.

Väestötietojärjestelmästä poimitaan sään-
 nöllisesti 22 vuotta täyttäneet Suomen ja jon-
 kin vieraan valtion kansalaiseksi merkityt
 henkilöt. Jos henkilö on menettänyt Suomen
 kansalaisuuden 22 vuotta täyttäessään, koska
 hänellä ei ole ollut riittävää yhteyttä Suo-
 meen, *Digi- ja väestötietovirasto tai Ahve-*

Voimassa oleva laki

estötietojärjestelmään ja ilmoittaa tästä asianosaiselle, jos hänen osoitteensa on tiedossa.

39 §

Asianosaisen tietojenantovelvollisuus

Asianosaisen tulee antaa Maahanmuuttovirastolle ja 38 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa maistraatille kansalaisuusaseman määrittämistä varten tiedossaan olevat kansalaisuuden saamiseen ja menettämiseen liittyvät tiedot sekä avustaa tarvittavien tietojen ja asiakirjojen saamisessa niiltä osin kuin avustamista voidaan häneltä kohtuudella vaatia.

40 §

Viranomaisten keskinäinen ilmoitusvelvollisuus

Maistraatti ilmoittaa Maahanmuuttovirastolle Suomessa syntyneestä lapsesta, jos lapsen vanhemmat on väestötietojärjestelmään merkitty kansalaisuudettomiksi tai jos vanhempien kansalaisuus on tuntematon.

Ehdotus

nanmaan valtionvirasto tekee asiasta merkinnän väestötietojärjestelmään ja ilmoittaa tästä asianosaiselle, jos hänen osoitteensa on tiedossa.

39 §

Asianosaisen tietojenantovelvollisuus

Asianosaisen tulee antaa Maahanmuuttovirastolle ja 38 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa *Digi- ja väestötietovirastolle tai Ahvenanmaan valtionvirastolle* kansalaisuusaseman määrittämistä varten tiedossaan olevat kansalaisuuden saamiseen ja menettämiseen liittyvät tiedot sekä avustaa tarvittavien tietojen ja asiakirjojen saamisessa niiltä osin kuin avustamista voidaan häneltä kohtuudella vaatia.

40 §

Viranomaisten keskinäinen ilmoitusvelvollisuus

Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan valtionvirasto ilmoittavat Maahanmuuttovirastolle Suomessa syntyneestä lapsesta, jos lapsen vanhemmat on väestötietojärjestelmään merkitty kansalaisuudettomiksi tai jos vanhempien kansalaisuus on tuntematon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

38.

Laki**henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 16 ja 22 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain (616/2019) 16 §:n 1 momentin 11 kohta ja 22 §:n 1 momentin 16 kohta, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

16 §

16 §

Poliisin oikeus saada tietoja eräistä rekistereistä ja tietojärjestelmistä

Poliisin oikeus saada tietoja eräistä rekistereistä ja tietojärjestelmistä

Poliisilla on sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, oikeus saada tehtäviensä suorittamista ja henkilörekisteriensä ylläpitämistä varten salassapitosäännösten estämättä teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona tietoja rekistereistä siten kuin käytännön menettelyistä asianomaisen rekisterinpitäjän kanssa sovitaan, seuraavasti:

Poliisilla on sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, oikeus saada tehtäviensä suorittamista ja henkilörekisteriensä ylläpitämistä varten salassapitosäännösten estämättä teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona tietoja rekistereistä siten kuin käytännön menettelyistä asianomaisen rekisterinpitäjän kanssa sovitaan, seuraavasti:

11) väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennuspalveluista annetun lain (661/2009) 13—17 §:ssä tarkoitettuja tietoja;

11) väestötietojärjestelmästä ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennuspalveluista annetun lain (661/2009) 13—17 §:ssä tarkoitettuja tietoja;

19 §

19 §

Muu henkilötietojen luovuttaminen viranomaisille

Muu henkilötietojen luovuttaminen viranomaisille

Poliisi saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona 5—8 ja 12 §:ssä tarkoitettuja henkilötietoja viranomaisen laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi, seuraavasti:

Poliisi saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona 5—8 ja 12 §:ssä tarkoitettuja henkilötietoja viranomaisen laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi, seuraavasti:

16) maistraatille kansalaisuuslain (359/2003) 38 §:ssä tarkoitettua tehtävää varten;

16) *Digi- ja väestötietovirastolle tai Ahvenanmaan valtionvirastolle* kansalaisuuslain (359/2003) 38 §:ssä tarkoitettua tehtävää varten;

HE 10/2019 vp

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .*

39.

Laki

ulkomaalaislain 138 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkomaalaislain (301/2004) 138 §:n 2 momentin 4 kohta, sellaisena kuin se on
laissa 458/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

138 §

138 §

*Muukalaispassin ja pakolaisen matkustus-
asiakirjan peruuttaminen*

*Muukalaispassin ja pakolaisen matkustus-
asiakirjan peruuttaminen*

Muukalaispassi tai pakolaisen matkustus-
asiakirja voidaan peruuttaa, jos:

Muukalaispassi tai pakolaisen matkustus-
asiakirja voidaan peruuttaa, jos:

-----
4) Väestörekisterikeskus on erityisestä
syystä peruuttanut asiakirjan tekniseen osaan
talletettujen tietojen aitouden ja eheyden var-
mistamiseen tai sormenjälkien lukemiseen
liittyvän varmenteen.

-----
4) Digi- ja väestötietovirasto on erityisestä
syystä peruuttanut asiakirjan tekniseen osaan
talletettujen tietojen aitouden ja eheyden var-
mistamiseen tai sormenjälkien lukemiseen
liittyvän varmenteen.

-----
*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .*

40.

Laki

passilain 5 c ja 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan passilain (671/2006) 5 c §:n 2 momentti ja 21 §:n 3 momentin 5 kohta, sellaisina
kuin ne ovat laissa 456/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 c §

5 c §

Passin teknisen osan tietojen tietoturva

Passin teknisen osan tietojen tietoturva

Tekniseen osaan talletettujen tietojen aitouden ja eheyden varmistamiseen liittyvät sekä sormenjälkien lukemisessa tarvittavat varmenteet luo Väestörekisterikeskus.

Tekniseen osaan talletettujen tietojen aitouden ja eheyden varmistamiseen liittyvät sekä sormenjälkien lukemisessa tarvittavat varmenteet luo *Digi- ja väestötietovirasto*.

21 §

21 §

Passin peruuttamisen edellytykset

Passin peruuttamisen edellytykset

Passi voidaan peruuttaa, jos:

Passi voidaan peruuttaa, jos:

-----
5) Väestörekisterikeskus on erityisestä syystä peruuttanut 5 c §:n 2 momentissa tarkoitetun varmenteen.

-----
5) *Digi- ja väestötietovirasto* on erityisestä syystä peruuttanut 5 c §:n 2 momentissa tarkoitetun varmenteen.

-----
*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .*

41.

Laki

häätäkeskustoiminnasta annetun lain 19 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan häätäkeskustoiminnasta annetun lain (692/2010) 19 §:n 1 momentin 9 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1172/2016, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

19 §

19 §

Tiedonsaantioikeus rekistereistä

Tiedonsaantioikeus rekistereistä

Hätäkeskuslaitoksella ja sen henkilöstöön kuuluvalla on Hätäkeskuslaitokselle laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi oikeus salassapitosäännösten estämättä saada tehtävän alkutoimenpiteiden tai työturvallisuuden varmistamiseksi taikka asianomaisen tehtävää hoitavan viranomaisen tai yksikön tukemiseksi tarpeellisia tietoja maksutta asianomaisen rekisterinpitäjän kanssa sovitulla tavalla. Tässä tarkoituksessa Hätäkeskuslaitoksella ja sen henkilöstöön kuuluvalla on oikeus saada:

Hätäkeskuslaitoksella ja sen henkilöstöön kuuluvalla on Hätäkeskuslaitokselle laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi oikeus salassapitosäännösten estämättä saada tehtävän alkutoimenpiteiden tai työturvallisuuden varmistamiseksi taikka asianomaisen tehtävää hoitavan viranomaisen tai yksikön tukemiseksi tarpeellisia tietoja maksutta asianomaisen rekisterinpitäjän kanssa sovitulla tavalla. Tässä tarkoituksessa Hätäkeskuslaitoksella ja sen henkilöstöön kuuluvalla on oikeus saada:

9) väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 13—17 §:ssä tarkoitettuja tietoja;

9) väestötietojärjestelmästä ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 13—17 §:ssä tarkoitettuja tietoja;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

42.

Laki

pelastuslain 89 ja 90 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan pelastuslain (379/2011) 89 §:n 2 momentin 2 kohta ja 3 momentin johdantokappaleen suomenkielinen sanamuoto sekä 1 kohta sekä 90 §:n 1 momentin 1 kohta, sellaisina kuin niistä ovat 89 §:n 2 momentin 2 kohta ja 3 momentin johdantokappaleen suomenkielinen sanamuoto sekä 1 kohta laissa 1353/2018, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

89 §

89 §

Tiedonsaantioikeus pelastustoimintaa ja valvontatehtäviä varten

Tiedonsaantioikeus pelastustoimintaa ja valvontatehtäviä varten

Tässä tarkoituksessa pelastusviranomaisella on oikeus saada tietoja sekä valvontatehtävien hoitamista että pelastustoiminnan suunnittelua ja toteutusta varten:

Tässä tarkoituksessa pelastusviranomaisella on oikeus saada tietoja sekä valvontatehtävien hoitamista että pelastustoiminnan suunnittelua ja toteutusta varten:

2) väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009):

2) väestötietojärjestelmästä ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluista annetun lain (661/2009)

a) 13 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua täydellisestä nimestä;

a) 13 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua täydellisestä nimestä;

b) 13 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua henkilötunnuksesta;

b) 13 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua henkilötunnuksesta;

c) 13 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua kotikunnasta ja siellä olevasta asuinpaikasta, tilapäisestä asuinpaikasta sekä sellaiset tiedot kiinteistöstä, rakennuksesta ja huoneistosta, jotka yksilöivät henkilön kotikunnan ja siellä olevan asuinpaikan;

c) 13 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua kotikunnasta ja siellä olevasta asuinpaikasta, tilapäisestä asuinpaikasta sekä sellaiset tiedot kiinteistöstä, rakennuksesta ja huoneistosta, jotka yksilöivät henkilön kotikunnan ja siellä olevan asuinpaikan;

d) 13 §:n 1 momentin 20 kohdassa tarkoitettua henkilön ilmoittamasta äidinkielestä ja asiointikielestä;

d) 13 §:n 1 momentin 20 kohdassa tarkoitettua henkilön ilmoittamasta äidinkielestä ja asiointikielestä;

e) 13 §:n 1 momentin 22 kohdassa tarkoitettua henkilön ilmoittamasta postiosoitteesta ja muusta yhteystiedosta sekä ammatista;

e) 13 §:n 1 momentin 22 kohdassa tarkoitettua henkilön ilmoittamasta postiosoitteesta ja muusta yhteystiedosta sekä ammatista;

f) 14 §:ssä tarkoitetuista tiedoista;

f) 14 §:ssä tarkoitetuista tiedoista;

g) 15 §:ssä tarkoitetuista tiedoista;

g) 15 §:ssä tarkoitetuista tiedoista;

h) 16 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuista huoneistoa ja sen ominaisuuksia kuvaavista tiedoista;

h) 16 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuista huoneistoa ja sen ominaisuuksia kuvaavista tiedoista;

Voimassa oleva laki

i) 16 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetuista asuinhuoneiston hallintaperustetta ja käytössäoloa koskevista tiedoista;

Pelastusviranomaisella on sen lisäksi mitä edellä 2 momentissa säädetään, oikeus saada valvontatehtävien hoitamista varten tietoja:

1) väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain:

a) 13 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitusta siviilisäädystä;

b) 13 §:n 1 momentin 14 kohdassa tarkoitusta kansalaisuudesta;

90 §

Oikeus saada tietoja väestönsuojelutehtäviä varten

Pelastusviranomaisella on oikeus salassapitosäännösten estämättä henkilöstön varaamiseksi väestönsuojelutehtäviin saada maksutta:

1) rekisterihallintolaissa (166/1996) tarkoituilta viranomaisilta tarpeelliset väestötiedot;

Ehdotus

i) 16 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetuista asuinhuoneiston hallintaperustetta ja käytössäoloa koskevista tiedoista;

Pelastusviranomaisella on sen lisäksi mitä 2 momentissa säädetään, oikeus saada valvontatehtävien hoitamista varten tietoja:

1) väestötietojärjestelmästä ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluista annetun lain (661/2009):

a) 13 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitusta siviilisäädystä;

b) 13 §:n 1 momentin 14 kohdassa tarkoitusta kansalaisuudesta;

90 §

Oikeus saada tietoja väestönsuojelutehtäviä varten

Pelastusviranomaisella on oikeus salassapitosäännösten estämättä henkilöstön varaamiseksi väestönsuojelutehtäviin saada maksutta:

1) väestötietojärjestelmästä tarpeelliset väestötiedot;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

43.

Laki

henkilökorttilain 3 ja 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan henkilökorttilain (663/2016) 3 §:n 1 momentti ja 8 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

Kansalaisvarmenne

Kansalaisvarmenne

Henkilökorttiin sisältyy väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 61 §:n 3 momentissa tarkoitettu Väestörekisterikeskuksen myöntämä kansalaisvarmenne.

Henkilökorttiin sisältyy väestötietojärjestelmästä ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 61 §:n 3 momentissa tarkoitettu *Digi- ja väestötietoviraston* myöntämä kansalaisvarmenne.

8 §

8 §

Henkilökortin tietojen oikeellisuus ja tarkistaminen

Henkilökortin tietojen oikeellisuus ja tarkistaminen

Väestörekisterikeskus vastaa ainoastaan niistä henkilökortin tiedoista, jotka se on tallettanut kortille.

Digi- ja väestötietovirasto vastaa ainoastaan niistä henkilökortin tiedoista, jotka se on tallettanut kortille.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

44.

Laki**henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa annetun lain (332/2019) 29 §:n 1 momentin 12 kohta, 36 §:n 1 momentin 1 kohta ja 37 §:n 1 momentin johdantokappaleen suomenkielinen sanamuoto sekä 1 kohta seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

29 §

29 §

Oikeus luovuttaa henkilötietoja lakisääteisten tehtävien suorittamiseksi

Oikeus luovuttaa henkilötietoja lakisääteisten tehtävien suorittamiseksi

Puolustusvoimat saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa teknisellä käyttöyhteydellä tai tietojoukkona muulle viranomaiselle ja julkista tehtävää hoitamaan asetetulle yhteisölle henkilötietoja, jotka ovat tarpeen tämän laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi, seuraavasti:

Puolustusvoimat saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa teknisellä käyttöyhteydellä tai tietojoukkona muulle viranomaiselle ja julkista tehtävää hoitamaan asetetulle yhteisölle henkilötietoja, jotka ovat tarpeen tämän laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi, seuraavasti:

12) maistraatille tiedon varusmiespalveluksen suorittamisesta kansalaisuutta koskevan rekisterimerkinnän tekemistä varten;

12) *Digi- ja väestötietovirastolle* tiedon varusmiespalveluksen suorittamisesta kansalaisuutta koskevan rekisterimerkinnän tekemistä varten;

36 §

36 §

Oikeus saada henkilötietoja sotilasoikeudenhoitoa koskevien asioiden hoitamista varten

Oikeus saada henkilötietoja sotilasoikeudenhoitoa koskevien asioiden hoitamista varten

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, Puolustusvoimilla on oikeus saada sotilaskurinpidoista ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetun lain 5 luvussa tarkoitettujen esitutkintatehtävien suorittamiseksi salassapitosäännösten estämättä tarpeellisia tietoja seuraavasti:

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, Puolustusvoimilla on oikeus saada sotilaskurinpidoista ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetun lain 5 luvussa tarkoitettujen esitutkintatehtävien suorittamiseksi salassapitosäännösten estämättä tarpeellisia tietoja seuraavasti:

1) väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 13—17 §:ssä tarkoitettuja tietoja väestötietojärjestelmästä;

1) väestötietojärjestelmästä ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 13—17 §:ssä tarkoitettuja tietoja väestötietojärjestelmästä;

37 §

Oikeus saada henkilötietoja sotilastiedustelutehtävien sekä rikosten ennalta estämistä ja paljastamistehtävien hoitamista varten

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, Puolustusvoimilla on oikeus saada sotilastiedustelutehtävien sekä sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta annetun lain 86 §:n 1 momentissa tarkoitettujen rikosten ennalta- ja paljastamistehtävien suorittamiseksi salassapitosäännösten estämättä tarpeellisia tietoja seuraavasti:

1) väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain 13—17 §:ssä tarkoitettuja tietoja väestötietojärjestelmästä;

37 §

Oikeus saada henkilötietoja sotilastiedustelutehtävien sekä rikosten ennalta estämistä ja paljastamistehtävien hoitamista varten

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, Puolustusvoimilla on oikeus saada sotilastiedustelutehtävien sekä sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta annetun lain 86 §:n 1 momentissa tarkoitettujen rikosten ennalta *estämistä*- ja paljastamistehtävien suorittamiseksi salassapitosäännösten estämättä tarpeellisia tietoja seuraavasti:

1) väestötietojärjestelmästä ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluista annetun lain 13—17 §:ssä tarkoitettuja tietoja väestötietojärjestelmästä;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

45.

Laki

valtion paikallishallinnon kehittämisen perusteista annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion paikallishallinnon kehittämisen perusteista annetun lain (126/1992) 1 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1187/2007, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 §

Lakia sovelletaan poliisitoimen, syyttäjän-
toimen, ulosottoimen ja maistraattien sekä,
sen mukaan kuin erikseen säädetään, muun
valtion paikallishallinnon aluejakoihin.

Ehdotus

1 §

Lakia sovelletaan poliisitoimen, syyttäjän-
toimen ja ulosottoimen sekä, sen mukaan
kuin erikseen säädetään, muun valtion pai-
kallishallinnon aluejakoihin.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

46.

Laki**kotikuntalain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan kotikuntalain (201/1994) 7 b §, sellaisena kuin se on laissa 669/2016,
muutetaan 1 §:n 2 momentti, 7 §, 7 a §:n 6 momentti, 7 c §:n otsikko ja 1 momentti, 7 e, 8 ja 9 §, 9 a §:n 2 momentti, 10 §:n 1 momentti, 11—13 ja 15 §, 17 §:n 2 momentti sekä 18 ja 19 §, sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 2 momentti laissa 1095/2010, 7 § laeissa 219/2003, 1095/2010 ja 1377/2010, 7 a §:n 6 momentti, 7 c §:n otsikko ja 1 momentti, 8 §, 10 §:n 1 momentti sekä 12 ja 13 § laissa 624/2004, 7 e § laeissa 1095/2010 ja 669/2016, 9 §, 9 a §:n 2 momentti, 11 ja 15 §, 17 §:n 2 momentti sekä 18 ja 19 § laissa 669/2016, sekä
lisätään 1 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1650/1995 ja 1095/2010, uusi 4 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

1 §

1 §

*Soveltamisala**Soveltamisala*

Tämän lain mukaan määräytynyt kotikunta ja siellä oleva asuinpaikka sekä ulkomailla vakinaisesti asuvan Suomen kansalaisen väestökirjanpitokunta merkitään väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) tarkoitettuun väestötietojärjestelmään. Väestötietojärjestelmään merkitään myös henkilön ilmoittama tilapäinen asuinpaikka.

Tämän lain mukaan määräytynyt kotikunta ja siellä oleva asuinpaikka sekä ulkomailla vakinaisesti asuvan Suomen kansalaisen väestökirjanpitokunta merkitään väestötietojärjestelmästä ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) tarkoitettuun väestötietojärjestelmään. Väestötietojärjestelmään merkitään myös henkilön ilmoittama tilapäinen asuinpaikka.

Mitä 7 §:n 1, 2 ja 3 momentissa, 8 ja 9 §:ssä, 9 a §:ssä, 10 §:n 1 momentissa, 11—13 §:ssä, 15 §:ssä sekä 17 §:ssä säädetään Digi- ja väestötietovirastosta, sovelletaan Ahvenanmaan valtionvirastoon sen toimialueella.

7 §

7 §

*Muuttajan ilmoitusvelvollisuus**Muuttajan ilmoitusvelvollisuus*

Kun joku muuttaa kotikuntaa tai siellä olevaa asuinpaikkaa, hänen on aikaisintaan kuukautta ennen muuttopäivää ja viimeistään viikon kuluttua muuttopäivästä ilmoitettava

Kun joku muuttaa kotikuntaa tai siellä olevaa asuinpaikkaa, hänen on aikaisintaan kuukautta ennen muuttopäivää ja viimeistään viikon kuluttua muuttopäivästä ilmoitettava

Voimassa oleva laki

siitä maistraatille. Ilmoituksen voi muuttavan henkilön puolesta tehdä myös hänen mukanaan muuttava perheenjäsenensä. Ilmoitus on tehtävä myös 5 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa sekä, jos joku muuttaa asunnosta ja hänelle ei jää vakinaista asuntoa. Jos henkilö käyttää 3 a §:ssä säädettyä kotikunnan valintaoikeuttaan sellaisessa tilanteessa, jossa hänet on jo aiemmin sijoitettu *sosiaalihuoltolain 42 a §:ssä säädettyllä tavalla* perhehoitoon, laitoshoidon tai asumispalvelujen avulla järjestettyyn asumiseen toisen kunnan alueelle, henkilön tulee ilmoittaa tästä valintaoikeuden käyttämisestä välittömästi maistraatille.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu henkilö on lisäksi velvollinen antamaan itsestään maistraatille kotikunnan ja siellä olevan asuinpaikan määräytymistä varten tarvittavia lisätietoja.

Henkilön on ilmoitettava myös tilapäinen asuinpaikkansa maistraatille, jos asuminen kestää yli kolme kuukautta. Tilapäisestä asuinpaikasta on soveltuvien osin voimassa, mitä *edellä* 1 ja 2 momentissa sekä jäljempänä tässä laissa säädetään kotikunnasta ja siellä olevasta asuinpaikasta.

Velvollisuudesta ilmoittaa henkilö- ja perhesuhdetietoja väestötietojärjestelmään säädetään väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetussa laissa.

7 a §

Muutto- ja maastamuuttoilmoitus

Väestörekisterikeskus vahvistaa tässä pykälässä tarkoitettujen ilmoitusten kaavat.

7 b §

Toimivaltainen maistraatti

Muutto- ja maastamuuttoilmoituksen voi ottaa vastaan mikä tahansa maistraatti. Valtiovarainministeriön asetuksella voidaan säätää muutto- ja maastamuuttoilmoitusten

Ehdotus

siitä *Digi- ja väestötietovirastolle*. Ilmoituksen voi muuttavan henkilön puolesta tehdä myös hänen mukanaan muuttava perheenjäsenensä. Ilmoitus on tehtävä myös 5 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa sekä, jos joku muuttaa asunnosta ja hänelle ei jää vakinaista asuntoa. Jos henkilö käyttää 3 a §:ssä säädettyä kotikunnan valintaoikeuttaan sellaisessa tilanteessa, jossa hänet on jo aiemmin sijoitettu perhehoitoon, laitoshoidon tai asumispalvelujen avulla järjestettyyn asumiseen toisen kunnan alueelle, henkilön tulee ilmoittaa tästä valintaoikeuden käyttämisestä välittömästi *Digi- ja väestötietovirastolle*.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu henkilö on lisäksi velvollinen antamaan itsestään *Digi- ja väestötietovirastolle* kotikunnan ja siellä olevan asuinpaikan määräytymistä varten tarvittavia lisätietoja.

Henkilön on ilmoitettava myös tilapäinen asuinpaikkansa *Digi- ja väestötietovirastolle*, jos asuminen kestää yli kolme kuukautta. *Tilapäiseen asuinpaikkaan sovelletaan*, mitä 1 ja 2 momentissa sekä jäljempänä tässä laissa säädetään kotikunnasta ja siellä olevasta asuinpaikasta.

Velvollisuudesta ilmoittaa henkilö- ja perhesuhdetietoja väestötietojärjestelmään säädetään väestötietojärjestelmästä ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluista annetussa laissa.

7 a §

Muutto- ja maastamuuttoilmoitus

Digi- ja väestötietovirasto vahvistaa tässä pykälässä tarkoitettujen ilmoitusten kaavat.

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

vastaanottamiseen liittyvien tehtävien jakamisesta maistraattien kesken.

Ilmoitusten johdosta tarvittavat merkinnät väestötietojärjestelmään voi tehdä mikä tahansa maistraatti. Merkinnän tekemiseen liittyvät tehtävät voidaan jakaa maistraattien kesken, jos se on tarpeen toiminnan tehostamiseksi tai alueellisesti tasapainoisen työnjaon aikaansaamiseksi maistraateissa. Tarkemmat säännökset tehtävien jakamisesta voidaan antaa valtiovarainministeriön asetuksella. Merkinnän tehnyt maistraatti vastaa tekemästään merkinnästä.

7 c §

Ilmoituksen vastaanottaminen muualla kuin maistraatissa

Muutto- ja maastamuuttoilmoitus voidaan jättää myös muulle viranomaiselle tai yhteisölle kuin maistraatille, jos siitä on sovittu viranomaisen tai yhteisön kanssa. Väestörekisterikeskus voi asianomaisia maistraatteja kuultuaan tehdä sopimuksen muiden viranomaisten ja yhteisöjen kanssa muutto- ja maastamuuttoilmoitusten vastaanottamisesta ja toimittamisesta maistraatille.

7 e §

Muutto- ja maastamuuttoilmoituksen vastaanottamiseen liittyvät tehtävät

Ilmoituksen vastaanottajan on tarkastettava, että ilmoitus sisältää 7 a §:n 3—5 momentissa tarkoitetut tiedot. Jos ilmoituksen vastaanottaja on muu kuin maistraatti, sen on toimitettava ilmoituksen sisältämät tiedot viivytyksettä 7 b §:n 2 momentissa tarkoitetulle maistraatille.

Ilmoitus, jonka on ottanut vastaan muu viranomainen tai yhteisö kuin maistraatti, katsotaan tehdyksi 7 §:ssä säädetyssä määräajassa, jos se on otettu vastaan määräajan kuluessa.

7 c §

Ilmoituksen vastaanottaminen muualla kuin Digi- ja väestötietovirastossa

Muutto- ja maastamuuttoilmoitus voidaan jättää myös muulle viranomaiselle tai yhteisölle kuin *Digi- ja väestötietovirastolle*, jos siitä on sovittu viranomaisen tai yhteisön kanssa. *Digi- ja väestötietovirasto voi tehdä sopimuksen muiden viranomaisten ja yhteisöjen kanssa muutto- ja maastamuuttoilmoitusten vastaanottamisesta ja toimittamisesta Digi- ja väestötietovirastolle.*

7 e §

Muutto- ja maastamuuttoilmoituksen vastaanottamiseen liittyvät tehtävät

Ilmoituksen vastaanottajan on tarkastettava, että ilmoitus sisältää 7 a §:n 3—5 momentissa tarkoitetut tiedot. Jos ilmoituksen vastaanottaja on muu kuin *Digi- ja väestötietovirasto*, sen on toimitettava ilmoituksen sisältämät tiedot viivytyksettä *Digi- ja väestötietovirastolle*.

Ilmoitus, jonka on ottanut vastaan muu viranomainen tai yhteisö kuin *Digi- ja väestötietovirasto*, katsotaan tehdyksi 7 §:ssä säädetyssä määräajassa, jos se on otettu vastaan määräajan kuluessa.

Voimassa oleva laki

8 §

Muu ilmoitusvelvollisuus

Rakennuksen omistaja tai tämän edustaja on tarvittaessa velvollinen antamaan maistraatille kotikunnan ja siellä olevan asuinpaikan määräytymistä, tilapäisen asuinpaikan merkitsemistä sekä väestötietojärjestelmään merkittyjen tietojen tarkistamista varten tarpeellisia, hallussaan olevia tietoja rakennuksessa asuvista tai asuneista.

Valtion ja kunnan viranomainen on tarvittaessa velvollinen antamaan tarpeellisia, hallussaan olevia tietoja maistraatille kotikunnan ja siellä olevan asuinpaikan määräytymistä, tilapäisen asuinpaikan merkitsemistä sekä väestötietojärjestelmään merkittyjen tietojen tarkistamista varten.

Huoneiston omistaja ja haltija on tarvittaessa velvollinen antamaan maistraatille kotikunnan ja siellä olevan asuinpaikan määräytymistä, tilapäisen asuinpaikan merkitsemistä sekä väestötietojärjestelmään merkittyjen tietojen tarkistamista varten tarpeellisia, hallussaan olevia tietoja huoneistossa asuvista tai asuneista.

9 §

Kotikuntaa, asuinpaikkaa ja väestökirjanpitoa koskevan merkinnän tekeminen

Kun 7 a §:ssä tarkoitettu ilmoitus on tullut maistraatille, sen on ilman aiheetonta viivytystä ilmoituksen vastaanottamisesta tehtävä väestötietojärjestelmään ilmoituksen mukainen merkintä kotikunnasta ja siellä olevasta asuinpaikasta, tilapäisestä asuinpaikasta taikka merkittävä Suomen kansalaiselle väestökirjanpitoa ulkomaille tapahtuneen vakinaisen muuton perusteella.

Jos maistraatti on saanut muulta kuin henkilöltä itseltään tiedon kotikunnan tai siellä olevan asuinpaikan muuttumisesta taikka tiedon vakinaisesta muutosta ulkomaille, se voi tehdä tämän tiedon mukaisen merkinnän väestötietojärjestelmään, jos on ilmeistä, että tietoa voidaan pitää luotettavana.

Ehdotus

8 §

Muu ilmoitusvelvollisuus

Rakennuksen omistaja tai tämän edustaja on tarvittaessa velvollinen antamaan *Digi- ja väestötietovirastolle* kotikunnan ja siellä olevan asuinpaikan määräytymistä, tilapäisen asuinpaikan merkitsemistä sekä väestötietojärjestelmään merkittyjen tietojen tarkistamista varten tarpeellisia, hallussaan olevia tietoja rakennuksessa asuvista tai asuneista.

Valtion ja kunnan viranomainen on tarvittaessa velvollinen antamaan tarpeellisia, hallussaan olevia tietoja *Digi- ja väestötietovirastolle* kotikunnan ja siellä olevan asuinpaikan määräytymistä, tilapäisen asuinpaikan merkitsemistä sekä väestötietojärjestelmään merkittyjen tietojen tarkistamista varten.

Huoneiston omistaja ja haltija ovat tarvittaessa *velvollisia* antamaan *Digi- ja väestötietovirastolle* kotikunnan ja siellä olevan asuinpaikan määräytymistä, tilapäisen asuinpaikan merkitsemistä sekä väestötietojärjestelmään merkittyjen tietojen tarkistamista varten tarpeellisia, hallussaan olevia tietoja huoneistossa asuvista tai asuneista.

9 §

Kotikuntaa, asuinpaikkaa ja väestökirjanpitoa koskevan merkinnän tekeminen

Kun 7 a §:ssä tarkoitettu ilmoitus on tullut *Digi- ja väestötietovirastolle*, sen on ilman aiheetonta viivytystä ilmoituksen vastaanottamisesta tehtävä väestötietojärjestelmään ilmoituksen mukainen merkintä kotikunnasta ja siellä olevasta asuinpaikasta, tilapäisestä asuinpaikasta taikka merkittävä Suomen kansalaiselle väestökirjanpitoa ulkomaille tapahtuneen vakinaisen muuton perusteella.

Jos *Digi- ja väestötietovirasto* on saanut muulta kuin henkilöltä itseltään tiedon kotikunnan tai siellä olevan asuinpaikan muuttumisesta taikka tiedon vakinaisesta muutosta ulkomaille, se voi tehdä tämän tiedon mukaisen merkinnän väestötietojärjestelmään, jos on ilmeistä, että tietoa voidaan pitää luotettavana.

Voimassa oleva laki

Jos maistraatilla on syytä epäillä 1 tai 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa ilmoitettuja tietoja ilmeisen virheellisiksi taikka jos ilmoitus on puutteellinen tai muuten sellainen, ettei sen perusteella voi tehdä luotettavaa merkintää, maistraatin on tarvittaessa pyydettävä lisäselvitystä ilman aiheetonta viivytystä ilmoituksen saapumisesta.

9 a §

Kotikuntaa, asuinpaikkaa ja väestökirjanpitoa koskeva merkintä eräissä tapauksissa

Jos rekisterinpitäjä ei voi saada tietoa henkilön asuinpaikasta tai hänen oleskelustaan Suomessa, henkilö voidaan merkitä väestötietojärjestelmässä tietymättömissä olevaksi. Jos henkilön asuinpaikasta tai hänen oleskelustaan Suomessa ei ole saatu tietymättömissä olevaksi merkitsemisen jälkeen viimeksi kuluneen kahden kalenterivuoden aikana tietoa, henkilö voidaan merkitä väestötietojärjestelmään vailla kotikuntaa olevaksi. Maistraatin on ennen vailla kotikuntaa olevaksi merkitsemistä selvittävä elossa oloa ja asumista koskevia tietoja kyseisestä henkilöstä muilta viranomaisilta, joilla voidaan arvioida olevan elossa oloa ja asumista koskevia ajantasaisia tietoja.

10 §

Muuttopäivä

Muuttopäiväksi katsotaan ilmoitettu päivä, jos ilmoitus on tehty kuukauden kuluessa muutosta. Jos ilmoitus saapuu tämän jälkeen, muuttopäiväksi katsotaan ilmoituksen saapumispäivä. Jos maistraatti tekee väestötietojärjestelmään merkinnän muutosta muulta kuin muuttavalta henkilöltä tai hänen perheenjäseneltään saamiensa tietojen perusteella, muuttopäiväksi katsotaan merkinnän tekemisen päivä.

Ehdotus

Jos *Digi- ja väestötietovirastolle* on syytä epäillä 1 tai 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa ilmoitettuja tietoja ilmeisen virheellisiksi taikka jos ilmoitus on puutteellinen tai muuten sellainen, ettei sen perusteella voi tehdä luotettavaa merkintää, *Digi- ja väestötietoviraston* on tarvittaessa pyydettävä lisäselvitystä ilman aiheetonta viivytystä ilmoituksen saapumisesta.

9 a §

Kotikuntaa, asuinpaikkaa ja väestökirjanpitoa koskeva merkintä eräissä tapauksissa

Jos rekisterinpitäjä ei voi saada tietoa henkilön asuinpaikasta tai hänen oleskelustaan Suomessa, henkilö voidaan merkitä väestötietojärjestelmässä tietymättömissä olevaksi. Jos henkilön asuinpaikasta tai hänen oleskelustaan Suomessa ei ole saatu tietymättömissä olevaksi merkitsemisen jälkeen viimeksi kuluneen kahden kalenterivuoden aikana tietoa, henkilö voidaan merkitä väestötietojärjestelmään vailla kotikuntaa olevaksi. *Digi- ja väestötietoviraston* on ennen vailla kotikuntaa olevaksi merkitsemistä selvittävä elossa oloa ja asumista koskevia tietoja kyseisestä henkilöstä muilta viranomaisilta, joilla voidaan arvioida olevan elossa oloa ja asumista koskevia ajantasaisia tietoja.

10 §

Muuttopäivä

Muuttopäiväksi katsotaan ilmoitettu päivä, jos ilmoitus on tehty kuukauden kuluessa muutosta. Jos ilmoitus saapuu tämän jälkeen, muuttopäiväksi katsotaan ilmoituksen saapumispäivä. Jos *Digi- ja väestötietovirasto* tekee väestötietojärjestelmään merkinnän muutosta muulta kuin muuttavalta henkilöltä tai hänen perheenjäseneltään saamiensa tietojen perusteella, muuttopäiväksi katsotaan merkinnän tekemisen päivä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

11 §

11 §

*Kotikuntamerkintää koskeva hallintopäätös**Kotikuntamerkintää koskeva hallintopäätös*

Jos maistraatin tekemä kotikuntaa, siellä olevaa asuinpaikkaa tai väestökirjanpitokuntaa koskeva merkintä poikkeaa asianomaisen henkilön ilmoittamasta tai jos merkintää ei ole 9 §:ssä tarkoitetun lisäselvityspyynnön jälkeenkään voitu tehdä henkilön pyynnön mukaisesti taikka jos merkintä on tehty muulta kuin muuttajalta tai hänen perheenjäseneltään saatujen tietojen perusteella, maistraatin on ilman aiheetonta viivytystä tehtävä kirjallinen päätös ja ilmoitettava asianomaiselle ratkaisustaan ja mahdollisuudesta hakea siihen oikaisua.

Jos *Digi- ja väestötietoviraston* tekemä kotikuntaa, siellä olevaa asuinpaikkaa tai väestökirjanpitokuntaa koskeva merkintä poikkeaa asianomaisen henkilön ilmoittamasta tai jos merkintää ei ole 9 §:n 3 momentissa tarkoitetun lisäselvityspyynnön jälkeenkään voitu tehdä henkilön pyynnön mukaisesti taikka jos merkintä on tehty muulta kuin muuttajalta tai hänen perheenjäseneltään saatujen tietojen perusteella, *Digi- ja väestötietoviraston* on ilman aiheetonta viivytystä tehtävä kirjallinen päätös ja ilmoitettava asianomaiselle ratkaisustaan ja mahdollisuudesta hakea siihen oikaisua.

12 §

12 §

*Velvoittaminen**Velvoittaminen*

Jos muuttava henkilö on laiminlyönyt tässä laissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden tai velvollisuuden antaa lisätietoja, maistraatin on velvoitettava hänet määräajassa täyttämään velvollisuutensa. Jos väestötietojärjestelmään ei ole tehdyn ilmoituksen perusteella voitu tehdä kotikuntaa ja siellä olevaa asuinpaikkaa tai tilapäistä asuinpaikkaa koskevaa merkintää, maistraatin on velvoitettava ilmoituksen tehnyt määräajassa täydentämään ilmoitusta. Maistraatin on samalla ilmoitettava, että laiminlyönti ei estä merkinnän tekemistä tai asian ratkaisemista. Velvoite voidaan erityisestä syystä jättää antamatta.

Jos muuttava henkilö on laiminlyönyt tässä laissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden tai velvollisuuden antaa lisätietoja, *Digi- ja väestötietovirasto* on velvoitettava hänet määräajassa täyttämään velvollisuutensa. Jos väestötietojärjestelmään ei ole tehdyn ilmoituksen perusteella voitu tehdä kotikuntaa ja siellä olevaa asuinpaikkaa tai tilapäistä asuinpaikkaa koskevaa merkintää, *Digi- ja väestötietoviraston* on velvoitettava ilmoituksen tehnyt määräajassa täydentämään ilmoitusta. *Digi- ja väestötietoviraston* on samalla ilmoitettava, että laiminlyönti ei estä merkinnän tekemistä tai asian ratkaisemista. Velvoite voidaan erityisestä syystä jättää antamatta.

Maistraatti voi oikean kotikunnan ja siellä olevan asuinpaikan määräytymistä, tilapäisen asuinpaikan merkitsemistä tai väestötietojärjestelmään merkittyjen tietojen tarkistamista varten velvoittaa rakennuksen omistajan tai tämän edustajan antamaan määräajassa tietoja rakennuksessa asuvista tai asuneista sekä huoneiston omistajan tai haltijan antamaan tietoja huoneistossa asuvista tai asuneista.

Digi- ja väestötietovirasto voi oikean kotikunnan ja siellä olevan asuinpaikan määräytymistä, tilapäisen asuinpaikan merkitsemistä tai väestötietojärjestelmään merkittyjen tietojen tarkistamista varten velvoittaa rakennuksen omistajan tai tämän edustajan antamaan määräajassa tietoja rakennuksessa asuvista tai asuneista sekä huoneiston omistajan tai haltijan antamaan tietoja huoneistossa asuvista tai asuneista.

Voimassa oleva laki

13 §

Uhkasakko

Jos 12 §:n 2 momentin nojalla annettua velvoitetta ei ole noudatettu, maistraatti voi asettaa uuden velvoitteen ja sen noudattamisen tehosteeksi uhkasakon sekä tuomita uhkasakon maksettavaksi siten kuin uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

15 §

Kuuleminen

Jos ilmoituksen muutosta on tehnyt alle 15-vuotias lapsi, maistraatin on varattava lapsen huoltajille tilaisuus antaa määräajassa selvitys ilmoituksen johdosta. Jos ilmoituksen on tehnyt 15—17-vuotias henkilö, maistraatin on tarvittaessa varattava hänen huoltajilleen tilaisuus antaa määräajassa selvitys ilmoituksen johdosta. Jos ilmoituksen on tehnyt alle 18-vuotiaan henkilön puolesta hänen mukanaan muuttava perheenjäsenensä, maistraatin on varattava tarvittaessa hänen huoltajilleen tilaisuus antaa määräajassa selvitys ilmoituksen johdosta.

17 §

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen sekä 12 §:ssä tarkoitettuun velvoittamista koskevaan ratkaisuun saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäytölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Rekisterihallinnon viranomaisen, jonka päätöksen hallinto-oikeus on kumonnut tai muuttanut, saa hakea muutosta hallinto-oikeuden päätökseen valittamalla, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Ehdotus

13 §

Uhkasakko

Jos 12 §:n 2 momentin nojalla annettua velvoitetta ei ole noudatettu, *Digi- ja väestötietovirasto* voi asettaa uuden velvoitteen ja sen noudattamisen tehosteeksi uhkasakon. *Uhkasakosta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).*

15 §

Kuuleminen

Jos ilmoituksen muutosta on tehnyt alle 15-vuotias lapsi, *Digi- ja väestötietoviraston* on varattava lapsen huoltajille tilaisuus antaa määräajassa selvitys ilmoituksen johdosta. Jos ilmoituksen on tehnyt 15—17-vuotias henkilö, *Digi- ja väestötietoviraston* on tarvittaessa varattava hänen huoltajilleen tilaisuus antaa määräajassa selvitys ilmoituksen johdosta. Jos ilmoituksen on tehnyt alle 18-vuotiaan henkilön puolesta hänen mukanaan muuttava perheenjäsenensä, *Digi- ja väestötietoviraston* on varattava tarvittaessa hänen huoltajilleen tilaisuus antaa määräajassa selvitys ilmoituksen johdosta.

17 §

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen sekä 12 §:ssä tarkoitettuun velvoittamista koskevaan ratkaisuun saa hakea muutosta valittamalla siten kuin *oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään*. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin *oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään*.

Jos hallinto-oikeus on kumonnut tai muuttanut Digi- ja väestötietoviraston päätöksen, Digi- ja väestötietovirasto saa hakea muutosta hallinto-oikeuden päätökseen valittamalla, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

HE 10/2019 vp

Voimassa oleva laki

Muutoksenhausta uhkasakkoa koskevaan ratkaisuun säädetään uhkasakkolaissa.

18 §

Kotikuntaa, asuinpaikkaa tai väestökirjanpitokuntaa koskevan virheen korjaaminen

Väestötietojärjestelmään tämän lain nojalla tehdyn rekisterimerkinnän korjaamiseen sovelletaan väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain säännöksiä virheen korjaamisesta.

19 §

Oikaisuvaatimus ja muutoksenhaku virheen korjaamista koskevaan ratkaisuun

Virheen korjaamista koskevan päätöksen oikaisuvaatimukseen ja muutoksenhakuun sovelletaan väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain säännöksiä oikaisuvaatimuksesta ja muutoksenhausta.

Ehdotus

Muutoksenhausta uhkasakkoa koskevaan ratkaisuun säädetään uhkasakkolaissa.

18 §

Kotikuntaa, asuinpaikkaa tai väestökirjanpitokuntaa koskevan virheen korjaaminen

Väestötietojärjestelmään tämän lain nojalla tehdyn rekisterimerkinnän korjaamiseen sovelletaan väestötietojärjestelmästä ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluista annetun lain säännöksiä virheen korjaamisesta.

19 §

Oikaisuvaatimus ja muutoksenhaku virheen korjaamista koskevaan ratkaisuun

Virheen korjaamista koskevan päätöksen oikaisuvaatimukseen ja muutoksenhakuun sovelletaan väestötietojärjestelmästä ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluista annetun lain säännöksiä oikaisuvaatimuksesta ja muutoksenhausta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____ .

47.

Laki

valtion virkamieslain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion virkamieslain (750/1994) 7 §:n 1 momentin 9 kohta, sellaisena kuin se on
laissa 1011/2018, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

7 §

Seuraaviin virkoihin voidaan nimittää vain
Suomen kansalainen:

9) valtiovarainministeriön ja Väestörekisterikeskuksen virka, johon kuuluu tieto- ja kyberturvallisuuteen olennaisesti vaikuttavia tehtäviä, Tullin virka, johon kuuluu oikeus pidättämiseen tai Suomen alueellisen koskemattomuuden valvontaan ja turvaamiseen osallistuminen tai Tullin toimialaan kuuluvia rikostutkinta- ja valvontatehtäviä, sekä Tullin pääjohtajan välittömänä alaisena toimivan johtajan virka, Aluehallintoviraston pelastustoimen ja varautumisen tehtäviä hoitavan vastuualueen päällikön virka sekä Väestörekisterikeskuksen ylijohdajan välittömänä alaisena toimivan johtajan virka;

Ehdotus

7 §

Seuraaviin virkoihin voidaan nimittää vain
Suomen kansalainen:

9) valtiovarainministeriön ja *Digi- ja väestötietoviraston* virka, johon kuuluu tieto- ja kyberturvallisuuteen olennaisesti vaikuttavia tehtäviä, Tullin virka, johon kuuluu oikeus pidättämiseen tai Suomen alueellisen koskemattomuuden valvontaan ja turvaamiseen osallistuminen tai Tullin toimialaan kuuluvia rikostutkinta- ja valvontatehtäviä, sekä Tullin pääjohtajan välittömänä alaisena toimivan johtajan virka, *aluehallintoviraston* pelastustoimen ja varautumisen tehtäviä hoitavan vastuualueen päällikön virka sekä *Digi- ja väestötietoviraston pääjohtajan* välittömänä alaisena toimivan johtajan virka;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

48.

Laki

verotusmenettelystä annetun lain 18 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan verotusmenettelystä annetun lain (1558/1995) 18 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 520/2010, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

18 §

Viranomaisen yleinen tiedonantovelvollisuus

Rekisterihallintolaissa (166/1996) tarkoitettujen viranomaisten on toimitettava Verohallinnolle verotusta varten tarpeelliset väestötietojärjestelmään sisältyvät tiedot.

Ehdotus

18 §

Viranomaisen yleinen tiedonantovelvollisuus

Digi- ja väestötietoviraston sekä Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionviraston on toimitettava Verohallinnolle verotusta varten tarpeelliset väestötietojärjestelmään sisältyvät tiedot.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

49.

Laki

verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain 20 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain (1346/1999) 20 §:n 1 momentin 3 kohta, sellaisena kuin se on laissa 916/2019 seuraavasti:

Voimassa oleva laki

20 §

Tietojen antaminen eräille viranomaisille

Verohallinto voi salassapitovelvollisuuden estämättä antaa pyynnöstä:

3) rekisterihallintolaissa (166/1996) tarkoitetuille viranomaisille väestötietojärjestelmän tietojen tarkistamista varten verovelvollista koskevine tunnistetietoineen henkilön osoitetietoja, rakennuksen tunnistetietoja ja tietoja siitä, kuka omistaa kiinteistön, rakennuksen tai huoneiston, sekä asuinhuoneistosta tiedon siitä, onko huoneisto omistajan omassa käytössä;

Ehdotus

20 §

Tietojen antaminen eräille viranomaisille

Verohallinto voi salassapitovelvollisuuden estämättä antaa pyynnöstä:

3) *Digi- ja väestötietovirastolle sekä Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valti-onvirastolle* väestötietojärjestelmän tietojen tarkistamista varten verovelvollista koskevine tunnistetietoineen henkilön osoitetietoja, rakennuksen tunnistetietoja ja tietoja siitä, kuka omistaa kiinteistön, rakennuksen tai huoneiston, sekä asuinhuoneistosta tiedon siitä, onko huoneisto omistajan omassa käytössä;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

50.

Laki**hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain (571/2016) 4 §:n 1 momentti, 6 §:n 3 momentti, 8 §:n 4 momentin johdantokappale, 9 §:n 1 momentin johdantokappale ja 1 kohta, 10 §, 12 §:n 1, 3 ja 4 momentti, 13 §:n 1 ja 2 momentti, 20 ja 21 § sekä 22 §:n 2 momentti, sellaisena kuin niistä on 9 §:n 1 momentin johdantokappale laissa 926/2019 seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

4 §

4 §

*Palvelutuottajat**Palvelutuottajat*

Väestökisterikeskus tuottaa ja kehittää 3 §:n 1 momentin 1—7 kohdissa tarkoitettuja tukipalveluja.

Digi- ja väestötietovirasto tuottaa ja kehittää 3 §:n 1 momentin 1—7 kohdassa tarkoitettuja tukipalveluja.

6 §

6 §

*Palvelutietovarannon ja palvelunäkymän käyttö**Palvelutietovarannon ja palvelunäkymän käyttö*

Käyttäjäorganisaatio päättää Väestökisterikeskusta kuultuaan 2 momentissa tarkoitetuista tiedoista. Väestökisterikeskuksella on päätöksellään oikeus rajoittaa 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen tietojen tarjoamista, jos rajoittaminen käytetyn tukipalvelun luonne huomioon ottaen on tarpeen. Tukipalvelun käytön kieltämisestä tai estämisestä *muutoin* säädetään 8 §:n 4 momentissa.

Käyttäjäorganisaatio päättää *Digi- ja väestötietovirastoa* kuultuaan 2 momentissa tarkoitetuista tiedoista. *Digi- ja väestötietovirastolla* on päätöksellään oikeus rajoittaa 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen tietojen tarjoamista, jos rajoittaminen käytetyn tukipalvelun luonne huomioon ottaen on tarpeen. Tukipalvelun käytön kieltämisestä *ja* estämisestä säädetään 8 §:n 4 momentissa.

8 §

8 §

*Yksityisten käyttöoikeus ja käytön kieltäminen**Yksityisten käyttöoikeus ja käytön kieltäminen*

Väestökisterikeskus voi päätöksellään kieltää tukipalvelun käytön tai estää sen kokonaan tai osittain sellaiselta yksityiseltä yhteisöltä, säätiöltä tai elinkeinonharjoittajalta:

Digi- ja väestötietovirasto voi päätöksellään kieltää tukipalvelun käytön tai estää sen kokonaan tai osittain sellaiselta yksityiseltä yhteisöltä, säätiöltä tai elinkeinonharjoittajalta:

9 §

Palvelutuotannossa säännönmukaisesti hyödynnettävät tietolähteet

Väestörekisterikeskuksella on oikeus sille tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi käsitellä seuraaviin tietojärjestelmiin tallennettuja tässä pykälässä tarkoitettuja tietoja noudattaen tätä lukua:

1) väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) tarkoitettu väestötietojärjestelmästä henkilön nimeä, henkilötunnusta, sähköistä asiointitunnusta, kansalaisuutta, asiointikieltä, äidinkieltä, kuolinpäivää, edunvalvontaa, toimintakelpoisuuden rajoittamista, edunvalvontavaltuutusta ja lapsen huoltoa koskevia tietoja sekä yhteystietoja ja tietoa turvakiellosta;

10 §

Valtuutusten ja muiden tahdonilmaisujen rekisteröinti

Väestörekisterikeskus pitää asiointivaltuuspalvelun tarjoamiseksi rekisteriä luonnollisten henkilöiden antamista ja yhteisöjen puolesta annetuista asiointia koskevista valtuutuksista ja muista tahdonilmaisista. Väestörekisterikeskus voi asiointivaltuuspalvelun tarjoamisessa välittää myös muiden viranomaisten tallentamia valtuutusta ja muita tahdonilmaisuja koskevia tietoja, jos näitä tietoja tallentava viranomainen on antanut Väestörekisterikeskukselle luvan tietojen välittämiseen eikä toiminta vaaranna asiointivaltuuspalvelussa välitettävien tietojen luotettavuutta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua tahdonilmaisun rekisteröiminen edellyttää, että tahdonilmaisun antaja tunnistetaan luotettavasti luonnollisen henkilön tunnistuspalvelua käyttäen tai muulla sellaisella tunnistusmenetelmällä, joka on tietoturvallinen ja todisteellinen. Lisäksi tahdonilmaisun rekisteröimisen edellytyksenä on, että Väestörekisterikeskus pystyy varmistamaan henkilön toimintakelpoisuuden ja tarvittaessa toimivallan

9 §

Palvelutuotannossa säännönmukaisesti hyödynnettävät tietolähteet

Digi- ja väestötietovirastolla on oikeus sille tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi käsitellä seuraaviin tietojärjestelmiin tallennettuja tässä pykälässä tarkoitettuja tietoja noudattaen tätä lukua:

1) väestötietojärjestelmästä ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) tarkoitettu väestötietojärjestelmästä henkilön nimeä, henkilötunnusta, sähköistä asiointitunnusta, kansalaisuutta, asiointikieltä, äidinkieltä, kuolinpäivää, edunvalvontaa, toimintakelpoisuuden rajoittamista, edunvalvontavaltuutusta ja lapsen huoltoa koskevia tietoja sekä yhteystietoja ja tietoa turvakiellosta;

10 §

Valtuutusten ja muiden tahdonilmaisujen rekisteröinti

Digi- ja väestötietovirasto pitää asiointivaltuuspalvelun tarjoamiseksi rekisteriä luonnollisten henkilöiden antamista ja yhteisöjen puolesta annetuista asiointia koskevista valtuutuksista ja muista tahdonilmaisista. *Digi- ja väestötietovirasto* voi asiointivaltuuspalvelun tarjoamisessa välittää myös muiden viranomaisten tallentamia valtuutusta ja muita tahdonilmaisuja koskevia tietoja, jos näitä tietoja tallentava viranomainen on antanut *Digi- ja väestötietovirastolle* luvan tietojen välittämiseen eikä toiminta vaaranna asiointivaltuuspalvelussa välitettävien tietojen luotettavuutta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua tahdonilmaisun rekisteröimisen edellytyksenä on, että tahdonilmaisun antaja tunnistetaan luotettavasti luonnollisen henkilön tunnistuspalvelua käyttäen tai muulla sellaisella tunnistusmenetelmällä, joka on tietoturvallinen ja todisteellinen. Lisäksi edellytyksenä on, että *Digi- ja väestötietovirasto* pystyy varmistamaan henkilön toimintakelpoisuuden ja tarvittaessa

1 momentissa tai 9 §:ssä tarkoitetuista rekistereistä.

Väestörekisterikeskus hyväksyy valtiovarainministeriötä sekä Viestintävirastoa kuultuaan 2 momentissa tarkoitettut muut tunnistusmenetelmät kuin luonnollisen henkilön tunnistuspalvelun. Väestörekisterikeskuksen on huolehdittava siitä, että hyväksytyjen menetelmien käyttöä koskevat tiedot ovat maksutta saatavissa yleisen tietoverkon kautta.

Väestörekisterikeskuksen on huolehdittava tallennetun tahdonilmaisun sisällön eheydestä ja että tahdonilmaisun hyväksymistä ja sitä edeltävää henkilön tunnistamista koskeva tieto pystytään yhdistämään tahdonilmaisun sisältöön.

12 §

Tietojen käsittely palvelutuotannossa

Väestörekisterikeskuksella on oikeus käsitellä 9 §:ssä tarkoitettuja henkilö- ja muita tietoja sen vastuulle kuuluvien tukipalvelujen tuottamiseksi ja kehittämiseksi.

Väestörekisterikeskuksella on oikeus luonnollisen henkilön tunnistuspalvelua tarjotessaan luovuttaa henkilön käyttämää asiointipalvelua ylläpitävälle käyttäjäorganisaatiolle henkilön nimeä, henkilötunnusta ja sähköistä asiointitunnusta koskeva tieto, jos käyttäjäorganisaatiolla on lain perusteella oikeus käsitellä mainittuja tietoja.

Väestörekisterikeskuksella on asiointivaltuuspalvelua tarjotessaan oikeus 9 §:ssä tarkoitetuista julkisen hallinnon tietojärjestelmistä haettujen henkilön toimintakelpoisuutta ja toimivaltaa koskevien tietojen sekä 10 §:n 1 momentin nojalla ylläpitämänsä valtuutuksia ja tahdonilmaisuja koskevan rekisterin perusteella koostaa ja luovuttaa käyttäjäorganisaatiolle välttämättömät tiedot toimintakelpoisuuden rajoituksen tai toimivaltuuden taikka muun tahdonilmaisun olemassaolon toteamiseksi.

13 §

toimivallan 1 momentissa tai 9 §:ssä tarkoitetuista rekistereistä.

Digi- ja väestötietovirasto hyväksyy valtiovarainministeriötä sekä Liikenne- ja viestintävirastoa kuultuaan 2 momentissa tarkoitettut muut tunnistusmenetelmät kuin luonnollisen henkilön tunnistuspalvelun. *Digi- ja väestötietoviraston* on huolehdittava siitä, että hyväksytyjen menetelmien käyttöä koskevat tiedot ovat maksutta saatavissa yleisen tietoverkon kautta.

Digi- ja väestötietoviraston on huolehdittava tallennetun tahdonilmaisun sisällön eheydestä ja että tahdonilmaisun hyväksymistä ja sitä edeltävää henkilön tunnistamista koskeva tieto pystytään yhdistämään tahdonilmaisun sisältöön.

12 §

Tietojen käsittely palvelutuotannossa

Digi- ja väestötietovirastolla on oikeus käsitellä 9 §:ssä tarkoitettuja henkilö- ja muita tietoja sen vastuulle kuuluvien tukipalvelujen tuottamiseksi ja kehittämiseksi.

Digi- ja väestötietovirastolla on oikeus luonnollisen henkilön tunnistuspalvelua tarjotessaan luovuttaa henkilön käyttämää asiointipalvelua ylläpitävälle käyttäjäorganisaatiolle henkilön nimeä, henkilötunnusta ja sähköistä asiointitunnusta koskeva tieto, jos käyttäjäorganisaatiolla on lain perusteella oikeus käsitellä mainittuja tietoja.

Digi- ja väestötietovirastolla on asiointivaltuuspalvelua tarjotessaan oikeus 9 §:ssä tarkoitetuista julkisen hallinnon rekistereistä haettujen henkilön toimintakelpoisuutta ja toimivaltaa koskevien tietojen sekä 10 §:n 1 momentin nojalla ylläpitämänsä valtuutuksia ja tahdonilmaisuja koskevan rekisterin perusteella koostaa ja luovuttaa käyttäjäorganisaatiolle välttämättömät tiedot toimintakelpoisuuden rajoituksen tai toimivaltuuden taikka muun tahdonilmaisun olemassaolon toteamiseksi.

13 §

Palvelutuotannossa käsiteltävien tietojen säilyttäminen

Väestörekisterikeskuksen on luonnollisen henkilön tunnistuspalvelussa käsiteltävien tietojen rekisterinpitäjänä säilytettävä tunnistustapahtuman todentamiseksi tarpeelliset tiedot viisi vuotta tunnistustapahtumaa seuraavan kalenterivuoden alusta lukien.

Väestörekisterikeskuksen on säilytettävä 10 §:n 1 momentin nojalla ylläpitämänsä rekisterin tiedot, rekisterin tietojenkäsittelyn oikeellisuuden osoittamiseksi tarpeelliset tiedot sekä asiointivaltuuspalveluun tehtyjä kyselyjä ja niihin annettuja vastauksia koskevat tiedot, jollei käyttäjäorganisaation säilytysvelvollisuudesta muuta johdu.

20 §

Lokirekisteri

Väestörekisterikeskuksen on tietojen käsittelyn laillisuuden varmistamiseksi pidettävä lokirekisteriä 3 §:n 1 momentin 1—7 kohdassa tarkoitettujen tukipalvelujen käytöstä tallennettujen tietojen käsittelystä. Lokirekisteriin on tallennettava tieto tietojen käsittelijästä, käsittelyn ajankohdasta sekä käsittelyn kohteena olleista järjestelmän tiedoista tai tietoryhmistä. Lisäksi tulee tallentaa tiedot tahosta, jolle tiedot on luovutettu 14 §:n nojalla.

Väestörekisterikeskuksen on säilytettävä lokirekisteriin tallennetut tiedot vähintään kaksi vuotta niiden tallentamisajankohtaa seuraavan kalenterivuoden alusta lukien.

21 §

Lokirekisterin tietojen käyttö ja luovuttaminen

Väestörekisterikeskus saa käyttää lokirekisteriin tallennettuja tietoja tukipalvelujen käytöstä tallennettujen tietojen käsittelyn seurantaan ja valvontaa sekä tietoturvallisuuden ylläpitoa varten.

Palvelutuotannossa käsiteltävien tietojen säilyttäminen

Digi- ja väestötietoviraston on luonnollisen henkilön tunnistuspalvelussa käsiteltävien tietojen rekisterinpitäjänä säilytettävä tunnistustapahtuman todentamiseksi tarpeelliset tiedot viisi vuotta tunnistustapahtumaa seuraavan kalenterivuoden alusta lukien.

Digi- ja väestötietoviraston on säilytettävä 10 §:n 1 momentin nojalla ylläpitämänsä rekisterin tiedot, rekisterin tietojenkäsittelyn oikeellisuuden osoittamiseksi tarpeelliset tiedot sekä asiointivaltuuspalveluun tehtyjä kyselyjä ja niihin annettuja vastauksia koskevat tiedot, jollei käyttäjäorganisaation säilytysvelvollisuudesta muuta johdu.

20 §

Lokirekisteri

Digi- ja väestötietoviraston on tietojen käsittelyn laillisuuden varmistamiseksi pidettävä lokirekisteriä 3 §:n 1 momentin 1—7 kohdassa tarkoitettujen tukipalvelujen käytöstä tallennettujen tietojen käsittelystä. Lokirekisteriin on tallennettava tieto tietojen käsittelijästä, käsittelyn ajankohdasta sekä käsittelyn kohteena olleista järjestelmän tiedoista tai tietoryhmistä. Lisäksi on tallennettava tiedot tahosta, jolle tiedot on luovutettu 14 §:n nojalla.

Digi- ja väestötietoviraston on säilytettävä lokirekisteriin tallennetut tiedot vähintään kaksi vuotta niiden tallentamisajankohtaa seuraavan kalenterivuoden alusta lukien.

21 §

Lokirekisterin tietojen käyttö ja luovuttaminen

Digi- ja väestötietovirasto saa käyttää lokirekisteriin tallennettuja tietoja tukipalvelujen käytöstä tallennettujen tietojen käsittelyn seurantaan ja valvontaa sekä tietoturvallisuuden ylläpitoa varten.

Digi- ja väestötietovirasto voi luovuttaa lokirekisteriin tallennettuja tietoja poliisi- ja

Väestörekisterikeskus voi luovuttaa lokirekisteriin tallennettuja tietoja poliisi- ja esitutkintaviranomaiselle tukipalvelun käytöstä tallennettujen tietojen lain vastaista käsittelyä koskevan rikoksen selvittämistä varten, jollei yksittäisten tietojen luovuttamisesta poliisille ole toisin säädetty.

Lisäksi Väestörekisterikeskus voi, jollei viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 11 tai 12 §:stä muuta johdu, luovuttaa lokirekisteriin tallennettuja tietoja:

1) henkilölle, jota koskevat tiedot ovat olleet käsittelyn kohteena;

2) muuta yksilöityä tarkoitusta varten, jos henkilö, jota koskevat tiedot ovat olleet käsittelyn kohteena sekä tietojen käsittelijä, ovat antaneet luovuttamiseen nimenomaisen suostumuksensa.

22 §

Yleinen ohjaus

Väestörekisterikeskuksen tuottaman palvelunäkymän yrityksen palvelunäkymää koskevan kokonaisuuden sisällön ja rakenteen strategisesta ohjauksesta vastaavat valtiovarainministeriö ja työ- ja elinkeinoministeriö yhdessä.

---

esitutkintaviranomaiselle tukipalvelun käytöstä tallennettujen tietojen lain vastaista käsittelyä koskevan rikoksen selvittämistä varten, jollei yksittäisten tietojen luovuttamisesta poliisille toisin säädetä.

Lisäksi *Digi- ja väestötietovirasto* voi, jollei viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 11 tai 12 §:stä muuta johdu, luovuttaa lokirekisteriin tallennettuja tietoja:

1) henkilölle, jota koskevat tiedot ovat olleet käsittelyn kohteena;

2) muuta yksilöityä tarkoitusta varten, jos henkilö, jota koskevat tiedot ovat olleet käsittelyn kohteena sekä tietojen käsittelijä, ovat antaneet luovuttamiseen nimenomaisen suostumuksensa.

22 §

Yleinen ohjaus

Digi- ja väestötietoviraston tuottaman palvelunäkymän yrityksen palvelunäkymää koskevan kokonaisuuden sisällön ja rakenteen strategisesta ohjauksesta vastaavat valtiovarainministeriö ja työ- ja elinkeinoministeriö yhdessä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

51.

Laki

väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 51, 60, 74, 77 ja 78 §, sellaisena kuin niistä on 78 § osaksi laissa 55/2019,

muutetaan lain nimike, 1 §, 2 §:n 1 momentti, 3 §:n 2 momentti, 4 §, 5 §:n 2 momentti, 6 §, 9 §:n 2 momentti, 10 §, 11 §:n 1 momentti, 12 §, 13 §:n 1 momentin 17 kohta, 19—22 §, 24 §:n 1 momentin 4 kohta, 26, 29, 30 ja 32 §, 34 §:n 2 ja 3 momentti, 35 §, 36 §:n 1 ja 2 momentti, 37 §:n 2 ja 3 momentti, 38 §:n 4 kohta, 39 §:n 2 kohta, 41 §:n 1 momentin 2 kohta, 42 §, 43 §:n 2 momentin 1 kohta, 44, 46 ja 47 §, 49 §:n 1 momentti, 50 §:n 3 momentti, 50 a ja 52—59 §, 6 luvun otsikko, 61 §, 62 §:n 1 momentti, 63 §:n 1 ja 2 momentti, 64 §:n 3 momentti, 65 §, 67 §:n 1 momentti, 68 §:n 1 ja 2 momentti, 69 ja 70 §, 72 §:n 1 momentti, 74 a §, 76, 76 a ja 76 b § sekä 80 §:n 3, 7 ja 9 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 1 momentti, 4 §, 9 §:n 2 momentti, 30 ja 32 §, 34 §:n 3 momentti, 35 §, 37 §:n 3 momentti, 50 a §, 64 §:n 3 momentti, 67 §:n 1 momentti, 74 a ja 76 § laissa 55/2019, 6 §:n suomenkielinen sanamuoto osaksi laissa 538/2016, 6 §:n ruotsinkielinen sanamuoto osaksi laissa 55/2019, 19 § osaksi laeissa 145/2014 ja 1162/2018, 20 § osaksi laissa 145/2014, 21 §, 36 §:n 1 ja 2 momentti sekä 76 a ja 76 b § laissa 670/2016, 22 § laeissa 55/2019 ja 919/2019, 24 §:n 1 momentin 4 kohta ja 34 §:n 2 momentti laissa 145/2014, 26 § laeissa 670/2016 ja 919/2019, 38 §:n 4 kohta laissa 29/2012, 44 § laissa 919/2019, 46, 53 ja 56 § osaksi laissa 919/2019, 47 § osaksi laeissa 55/2019 ja 919/2019, 61 § osaksi laissa 665/2016, 62 §:n 1 momentti ja 68 §:n 1 momentti laissa 538/2016, 65 § laissa 983/2010, 69 § osaksi laissa 983/2010 sekä 80 §:n 9 momentti laissa 1396/2015, seuraavasti:

Laki

väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Lain tarkoitus

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on mahdollistaa väestötietojärjestelmän tietojen ja Väestörekisterikeskuksen varmennetun sähköisen asiointin palvelujen käyttö yhteiskunnan toimintojen ja tietohuollon tukena. Lain tarkoituksena on myös edistää yksityiselämän ja henkilötietojen suojaa ja tietoturvallisuutta sekä hyvän tietojenkäsittely- ja tiedonhallintatavan kehittämistä ja noudattamista.

Tämän lain tarkoituksena on mahdollistaa väestötietojärjestelmän tietojen ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennetun sähköisen asiointin palvelujen käyttö yhteiskunnan toimintojen ja tietohuollon tukena. Lain tarkoituksena on myös edistää yksityiselämän ja henkilötietojen suojaa ja tietoturvallisuutta sekä hyvän tietojenkäsittely- ja tiedonhallintatavan kehittämistä ja noudattamista.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

*Lain soveltamisala**Lain soveltamisala*

Tätä lakia sovelletaan väestötietojärjestelmän, sen tietojen ja palvelujen sekä Väestörekisterikeskuksen varmennetun sähköisen asiointin ja sen palvelujen ylläpitämiseen, hyväksikäyttämiseen ja kehittämiseen.

Tätä lakia sovelletaan väestötietojärjestelmän, sen tietojen ja palvelujen sekä *Digi- ja väestötietoviraston* varmennetun sähköisen asiointin ja sen palvelujen ylläpitämiseen, *hyödyntämiseen* ja kehittämiseen.

3 §

3 §

*Väestötietojärjestelmä**Väestötietojärjestelmä*

Väestötietojärjestelmä muodostuu *automaattisen tietojenkäsittelyn avulla pidetystä* valtakunnallisesta tietojärjestelmästä sekä niistä alueellisesti järjestetyistä asiakirja- ja muista vastaavista tietoaineistoista, joita ei ole otettu digitaalisessa muodossa *automaattisen tietojenkäsittelyn avulla pidettävään* tietojärjestelmään.

Väestötietojärjestelmä muodostuu valtakunnallisesta tietojärjestelmästä sekä niistä alueellisesti järjestetyistä asiakirja- ja muista vastaavista tietoaineistoista, joita ei ole otettu digitaalisessa muodossa tietojärjestelmään.

4 §

4 §

*Väestötietojärjestelmän rekisterinpitäjä**Väestötietojärjestelmän rekisterinpitäjä*

Väestötietojärjestelmän *päävastuullisia* rekisterinpitäjiä ovat maistraatit ja Väestörekisterikeskus. Maistraattien ja Väestörekisterikeskuksen kesken rekisterinpitoon liittyvä vastuu jakautuu siten kuin tässä laissa tai muussa laissa taikka niiden nojalla tarkemmin säädetään. Tämän lain 53 §:ssä tarkoitetun käyttäjärekisterin, 56 §:ssä tarkoitetun lokirekisterin ja 59 §:ssä tarkoitetun tapahtumatiedoston päävastuullinen rekisterinpitäjä on Väestörekisterikeskus.

Väestötietojärjestelmän rekisterinpitäjiä ovat *Digi- ja väestötietovirasto* sekä *Ahvenanmaan valtionvirasto*. Kumpikin rekisterinpitäjä vastaa omassa toiminnassaan *luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä* sekä *näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 (yleinen tietosuojasetus), jäljempänä tietosuojasetus, III luvussa säädettyjen rekisteröidyn oikeuksien toteuttamisesta* sekä 5 artiklan 2 kohdassa, 24 ja 25 artiklassa ja 31–34 artiklassa säädettyistä rekisterinpitäjän velvollisuuksista ja vastuista.

Väestörekisterikeskus vastaa lisäksi automaattisen tietojenkäsittelyn avulla pidetyn valtakunnallisen väestötietojärjestelmän ja 1 momentissa tarkoitettujen rekistereiden yleisestä toimivuudesta ja tietotekniikasta, tietohallinnosta sekä rekisteritoimintojen yhtenäisyydestä.

Digi- ja väestötietovirasto vastaa muista kuin 1 momentissa tarkoitetuista rekisterinpitäjän tehtävistä *siltä osin, kuin laissa ei toisin säädetä*.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Jäljempänä 53 §:ssä tarkoitetun käyttäjäre-
kisterin, 56 §:ssä tarkoitetun lokirekisterin ja
59 §:ssä tarkoitetun tapahtumatiedoston re-
kisterinpitäjä on Digi- ja väestötietovirasto.

5 §

5 §

Väestötietojärjestelmän käyttötarkoitus

Väestötietojärjestelmän käyttötarkoitus

Väestörekisterikeskus ja maistraatit saavat käyttää väestötietojärjestelmän tietoja niille tämän tai muun lain mukaan kuuluvien tai sen nojalla säädettyjen tai määrättyjen tehtävien tai velvoitteiden hoitamisessa.

Digi- ja väestötietovirasto ja Ahvenanmaan valtionvirasto saavat käyttää väestötietojärjestelmän tietoja niille tämän tai muun lain mukaan kuuluvien tai sen nojalla säädettyjen tai määrättyjen tehtävien tai velvoitteiden hoitamisessa.

6 §

6 §

Väestörekisterikeskuksen varmennettu sähköinen asiointi ja sen tarkoitus

Digi- ja väestötietoviraston varmennettu sähköinen asiointi ja sen tarkoitus

Väestörekisterikeskuksen tehtävänä on tarjota valtakunnallisia varmennetun sähköisen asioinnin palveluja ja suoritteita siten kuin jäljempänä tässä laissa säädetään. Palvelut ja suoritteet on tarkoitettu yhteiskunnan toimintojen ja tietohuollon sekä sen jäsenille kuuluvien oikeuksien ja velvollisuuksien mahdollistamiseen, toteuttamiseen ja turvaamiseen.

Digi- ja väestötietoviraston tehtävänä on tarjota valtakunnallisia varmennetun sähköisen asioinnin palveluja ja suoritteita siten kuin jäljempänä tässä laissa säädetään. Palvelut ja suoritteet on tarkoitettu yhteiskunnan toimintojen ja tietohuollon sekä sen jäsenille kuuluvien oikeuksien ja velvollisuuksien mahdollistamiseen, toteuttamiseen ja turvaamiseen.

Väestörekisterikeskus pitää myöntämistään henkilövarmenteista varmennerekisteriä, josta säädetään sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisiin transaktioihin liittyvistä luottamuspalveluista sisämarkkinoilla ja direktiivin 1999/93/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 910/2014, jäljempänä sähköisestä tunnistamisesta ja luottamuspalveluista annettu EU:n asetus. Väestörekisterikeskus on tämän varmennerekisterin rekisterinpitäjä.

Digi- ja väestötietovirasto pitää myöntämistään henkilövarmenteista varmennerekisteriä, josta säädetään sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisiin transaktioihin liittyvistä luottamuspalveluista sisämarkkinoilla ja direktiivin 1999/93/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 910/2014, jäljempänä sähköisestä tunnistamisesta ja luottamuspalveluista annettu EU:n asetus. Digi- ja väestötietovirasto on tämän varmennerekisterin rekisterinpitäjä.

Väestörekisterikeskus saa varmennetun sähköisen asioinnin palveluita ja suoritteita tarjotessaan käyttää hyväkseen varmennerekisterin sisältämiä tietoja.

Digi- ja väestötietovirasto saa varmennetun sähköisen asioinnin palveluita ja suoritteita tarjotessaan käyttää hyväkseen varmennerekisterin sisältämiä tietoja.

9 §

9 §

Ulkomaan kansalaisen rekisteröinnin edellytykset

Voimassa oleva laki

Ehdotus

—————
 Jos ulkomaan kansalaisen tietoja ei ole talletettu väestötietojärjestelmään 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa, hänen tulee esittää tietojen tallettamista koskeva perusteltu pyyntö sille maistraatille, jonka virka-alueella hän ilmoittaa asuvansa.
 —————

—————
Ulkomaan kansalaisen rekisteröinnin edellytykset
 —————

—————
 Jos ulkomaan kansalaisen tietoja ei ole talletettu väestötietojärjestelmään 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa, hänen tulee esittää tietojen tallettamista koskeva perusteltu pyyntö *Digi- ja väestötietovirastolle*.
 —————

10 §

10 §

Ulkomaan kansalaista koskevien tietojen luotettavuuden varmistaminen

Ulkomaan kansalaista koskevien tietojen luotettavuuden varmistaminen

Maistraatin on tarkistettava, mitä tietoja ulkomaan kansalaisesta on talletettu ulkomaalaisrekisteristä annetussa laissa (1270/1997) tarkoitettuun ulkomaalaisrekisteriin, ennen kuin se päättää häntä koskevan henkilötiedon lisäämistä, muuttamista tai korjaamista koskevan rekisterimerkinnän tekemisestä väestötietojärjestelmään. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tarkistettavista tiedoista ja tarkistamisvelvollisuuden laajuudesta.

Digi- ja väestötietoviraston on tarkastettava, mitä tietoja ulkomaan kansalaisesta on talletettu ulkomaalaisrekisteristä annetussa laissa (1270/1997) tarkoitettuun ulkomaalaisrekisteriin, ennen kuin se päättää häntä koskevan henkilötiedon lisäämistä, muuttamista tai korjaamista koskevan rekisterimerkinnän tekemisestä väestötietojärjestelmään. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tarkistettavista tiedoista ja tarkistamisvelvollisuuden laajuudesta.

Jos ulkomaan kansalaisen maistraatille ilmoittamia tietoja ei ole talletettu ulkomaalaisrekisteriin tai tiedot poikkeavat ulkomaalaisrekisteriin talletetuista tiedoista, maistraatin on ennen rekisterimerkinnän tekemistä pyydettävä asiasta Maahanmuuttoviraston lausunto. Maahanmuuttoviraston on käsiteltävä asia ilman aiheutonta viivytystä.

Jos ulkomaan kansalaisen *Digi- ja väestötietovirastolle* ilmoittamia tietoja ei ole talletettu ulkomaalaisrekisteriin tai tiedot poikkeavat ulkomaalaisrekisteriin talletetuista tiedoista, *Digi- ja väestötietoviraston* on ennen rekisterimerkinnän tekemistä pyydettävä asiasta Maahanmuuttoviraston lausunto. Maahanmuuttoviraston on käsiteltävä asia ilman aiheutonta viivytystä.

Maistraatin on välittömästi rekisterimerkinnän tehtyään ilmoitettava sen sisällöstä kirjallisesti ulkomaan kansalaiselle. Jos maistraatin väestötietojärjestelmään tekemän ulkomaan kansalaista koskevan rekisterimerkinnän sisältö poikkeaa Maahanmuuttoviraston lausunnossa ilmoitetuista tiedoista, maistraatin on välittömästi ilmoitettava merkinnän sisällöstä myös Maahanmuuttovirastolle.

Digi- ja väestötietoviraston on välittömästi rekisterimerkinnän tehtyään ilmoitettava sen sisällöstä kirjallisesti ulkomaan kansalaiselle. Jos *Digi- ja väestötietoviraston* väestötietojärjestelmään tekemän ulkomaan kansalaista koskevan rekisterimerkinnän sisältö poikkeaa Maahanmuuttoviraston lausunnossa ilmoitetuista tiedoista, *Digi- ja väestötietoviraston* on välittömästi ilmoitettava merkinnän sisällöstä myös Maahanmuuttovirastolle.

11 §

11 §

Voimassa oleva laki

Henkilötunnus ja sen antaminen

Kun henkilön tiedot talletetaan ensimmäisen kerran väestötietojärjestelmään, hänelle on annettava henkilötunnus. Henkilötunnus annetaan automaattisesti väestötietojärjestelmästä ja sen antamisesta vastaa Väestörekisterikeskus. Korjattua tai muutettua henkilötunnusta ei saa antaa toiselle henkilölle.

12 §

Henkilötunnuksen korjaaminen ja muuttaminen

Väestötietojärjestelmään talletettu henkilötunnus on korjattava, jos tunnus on teknisesti virheellinen tai tieto tunnuksen sisältävästä syntymäajasta tai sukupuolesta on virheellinen. Korjaamisesta päättää se maistraatti, jonka toimialueella henkilö asuu. Maistraatin on varattava sille henkilölle, jota asia koskee, tai hänen lailliselle edustajalleen tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta. Korjaamisesta on ilmoitettava edellä mainitulle henkilölle.

Väestötietojärjestelmään talletettu henkilötunnus voidaan muuttaa, jos:

- 1) muuttaminen on ehdottoman välttämätöntä henkilön suojelemiseksi sellaisissa tilanteissa, joissa hänen terveytensä tai turvallisuutensa kohdistuu ilmeinen ja pysyvä uhka;
- 2) muu kuin henkilötunnuksen haltija on toistuvasti väärinkäyttänyt tunnusta ja käytöstä on aiheutunut merkittävää taloudellista tai muuta haittaa tunnuksen oikealle haltijalle ja henkilötunnuksen muuttamisella voidaan tosiasiallisesti estää väärinkäytön haitallisten seurausten jatkuminen;
- 3) henkilö on transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annetun lain (563/2002) mukaisesti vahvistettu vastakkaiseen sukupuoleen kuuluvaksi.

Henkilötunnuksen muuttamisesta päättää 2 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa Väestörekisterikeskus ja 3 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annetussa laissa tarkoitettu maistraatti. Asianosaisen on

Ehdotus

Henkilötunnus ja sen antaminen

Kun henkilön tiedot talletetaan ensimmäisen kerran väestötietojärjestelmään, hänelle on annettava henkilötunnus. Henkilötunnus annetaan automaattisesti väestötietojärjestelmästä. Korjattua tai muutettua henkilötunnusta ei saa antaa toiselle henkilölle.

12 §

Henkilötunnuksen korjaaminen ja muuttaminen

Väestötietojärjestelmään talletettu henkilötunnus on korjattava, jos tunnus on teknisesti virheellinen tai tieto tunnuksen sisältävästä syntymäajasta tai sukupuolesta on virheellinen. Korjaamisesta päättää *Digi- ja väestötietovirasto*. *Digi- ja väestötietoviraston* on varattava sille henkilölle, jota asia koskee, tai hänen lailliselle edustajalleen tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta. Korjaamisesta on ilmoitettava edellä mainitulle henkilölle.

Väestötietojärjestelmään talletettu henkilötunnus voidaan muuttaa, jos:

- 1) muuttaminen on ehdottoman välttämätöntä henkilön suojelemiseksi sellaisissa tilanteissa, joissa hänen terveytensä tai turvallisuutensa kohdistuu ilmeinen ja pysyvä uhka;
- 2) muu kuin henkilötunnuksen haltija on toistuvasti väärinkäyttänyt tunnusta ja käytöstä on aiheutunut merkittävää taloudellista tai muuta haittaa tunnuksen oikealle haltijalle ja henkilötunnuksen muuttamisella voidaan tosiasiallisesti estää väärinkäytön haitallisten seurausten jatkuminen;
- 3) henkilö on transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annetun lain (563/2002) mukaisesti vahvistettu vastakkaiseen sukupuoleen kuuluvaksi.

Henkilötunnuksen muuttamisesta päättää 2 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa *Digi- ja väestötietovirasto* ja 3 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta *annetun lain 3 §:ssä tarkoitettu viranomainen*. Asianosaisen

Voimassa oleva laki

haettava henkilötunnuksen muuttamista kirjallisesti *edellä mainitulta viranomaiselta*.

13 §

Henkilöstä järjestelmään talletettavat tiedot

Väestötietojärjestelmään talletetaan rekisteröinnin kohteena olevasta henkilöstä seuraavat tiedot:

-----
17) *paikallista* rekisteriviranomaista koskevat tiedot;
-----

19 §

Järjestelmän tietojen luotettavuuden varmistaminen

Jos väestötietojärjestelmään talletettavaksi ilmoitettu tieto perustuu ulkomaiseen asiakirjaan, voidaan julkisesti luotettavana tietona väestötietojärjestelmään tallettaa asiakirjan perusteella vain sellainen tieto, jonka luotettavuus on varmistettu alkuperäisestä virallisesta asiakirjasta tai sen luotettavasti oikeaksi todistetusta jäljennöksestä taikka tiedon luotettavuus on aiemmin varmistettu suomalaisessa tuomioistuini- tai hallintomenettelyssä. Tässä tarkoitettu asiakirjan on oltava laillistettu tai siihen on liitettävä asianomaisen valtion toimivaltaisen viranomaisen todistus sen alkuperästä, jollei kansalaisten vapaan liikkuvuuden edistämisestä yksinkertaistamalla tiettyjen yleisten asiakirjojen esittämistä Euroopan unionissa koskevia vaatimuksia sekä asetuksen (EU) N:o 1024/2012 muuttamisesta annetusta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksesta (EU) 2016/1191 tai Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen velvoitteiden täyttämistä muuta johdu. Ulkomaisen asiakirjan esittäjä on velvollinen tarvittaessa huolehtimaan esittämänsä asiakirjan kääntämisestä suomen tai ruotsin kielelle sekä sen laillistamisesta. Maistraatti voi tarvittaessa pyytää ulkoasiainministeriön, Maahanmuuttoviraston tai poliisiviranomaisen lausunnon edellä tarkoitettua asiakirjan aitoudesta ja luotettavuudesta.

Ehdotus

on haettava henkilötunnuksen muuttamista kirjallisesti.

13 §

Henkilöstä järjestelmään talletettavat tiedot

Väestötietojärjestelmään talletetaan rekisteröinnin kohteena olevasta henkilöstä seuraavat tiedot:

-----
17) rekisteriviranomaista koskevat tiedot;
-----

19 §

Järjestelmän tietojen luotettavuuden varmistaminen

Jos väestötietojärjestelmään talletettavaksi ilmoitettu tieto perustuu ulkomaiseen asiakirjaan, *väestötietojärjestelmään voidaan julkisesti luotettavana tietona* tallettaa asiakirjan perusteella vain sellainen tieto, jonka luotettavuus on varmistettu alkuperäisestä virallisesta asiakirjasta tai sen luotettavasti oikeaksi todistetusta jäljennöksestä taikka *jonka* luotettavuus on aiemmin varmistettu suomalaisessa tuomioistuini- tai hallintomenettelyssä.

Jos 1 momentissa tarkoitettua asiakirjaa ei ole saatu suoraan ulkomaiselta viranomaiselta teknisen rajapinnan avulla tai muuten sähköisesti luotettavalla tavalla, asiakirjan on oltava laillistettu tai siihen on liitettävä asianomaisen valtion toimivaltaisen viranomaisen todistus sen alkuperästä, jollei kansalaisten vapaan liikkuvuuden edistämisestä yksinkertaistamalla tiettyjen yleisten asiakirjojen esittämistä Euroopan unionissa koskevia vaatimuksia sekä asetuksen (EU) N:o 1024/2012 muuttamisesta annetusta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksesta (EU) 2016/1191 tai Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen velvoitteiden täyttämistä muuta johdu. Ulkomaisen asiakirjan esittäjä on velvollinen tarvittaessa huolehtimaan esittämänsä asiakirjan kääntämisestä suomen tai ruotsin kielelle sekä sen laillistamisesta. *Digi- ja väestötieto-*

Voimassa oleva laki

Jos 1 momentissa tarkoitettua asiakirjaa, asiakirjan laillistamista tai asianomaisen valtion toimivaltaisen viranomaisen todistusta asiakirjan alkuperästä ei voi saada asianomaisen valtion huonon turvallisuus- tai ihmisoikeustilanteen taikka muun erityisen syyn vuoksi, voi maistraatti hyväksyä myös muun luotettavan selvityksen väestötietojärjestelmään talletettavan tiedon perusteeksi. Tiedon tallettamista väestötietojärjestelmään pyytävän on esitettävä maistraatille selvitystä syistä, joiden vuoksi asiakirjan, asiakirjan laillistamisen tai asiakirjan alkuperää osoittavan todistuksen saaminen on hänelle mahdotonta. Maistraatti voi selvityksen saatuaan tarvittaessa pyytää Maahanmuuttoviraston tai ulkoasiainministeriön lausunnon siitä, että asiakirjaa, asiakirjan laillistamista tai asiakirjan alkuperää osoittavaa todistusta ei ole mahdollista saada.

Väestötietojärjestelmään talletettuja tietoja on tarkistettava säännöllisesti niiden ajantasaisuuden ja luotettavuuden varmistamiseksi. Väestörekisterikeskus antaa tarkempia määräyksiä tarkistettavista tiedoista sekä tarkistuksen toteuttamismenetelmistä ja -ajankohdasta.

20 §

Järjestelmän tietojen säilyttäminen ja poistaminen

Väestötietojärjestelmään talletetut henkilötiedot säilytetään pysyvästi. Väestörekisterikeskuksen on kuitenkin poistettava seuraavat henkilöitä koskevat tiedot järjestelmästä:

1) 13 §:n 1 momentin 12 kohdassa tarkoitettu lapsen huostaanottoa koskeva tieto välittömästi huostaanoton päätyttyä;

2) 17 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettujen ulkomaan kansalaisen oleskelulupaa koskevat tiedot välittömästi sen jälkeen, kun henkilö on saanut Suomen kansalaisuuden;

Ehdotus

virasto voi tarvittaessa pyytää *ulkoministeriön*, Maahanmuuttoviraston tai poliisiviranomaisen lausunnon edellä tarkoitettua asiakirjan aitoudesta ja luotettavuudesta.

Jos 1 ja 2 momentissa tarkoitettua asiakirjaa, asiakirjan laillistamista tai asianomaisen valtion toimivaltaisen viranomaisen todistusta asiakirjan alkuperästä ei voi saada asianomaisen valtion huonon turvallisuus- tai ihmisoikeustilanteen taikka muun erityisen syyn vuoksi, *Digi- ja väestötietovirasto* voi hyväksyä myös muun luotettavan selvityksen väestötietojärjestelmään talletettavan tiedon perusteeksi. Tiedon tallettamista väestötietojärjestelmään pyytävän on esitettävä *Digi- ja väestötietovirastolle selvitys* syistä, joiden vuoksi asiakirjan, asiakirjan laillistamisen tai asiakirjan alkuperää osoittavan todistuksen saaminen on hänelle mahdotonta. *Digi- ja väestötietovirasto* voi selvityksen saatuaan tarvittaessa pyytää Maahanmuuttoviraston tai ulkoasiainministeriön lausunnon siitä, että asiakirjaa, asiakirjan laillistamista tai asiakirjan alkuperää osoittavaa todistusta ei ole mahdollista saada.

20 §

Järjestelmän tietojen säilyttäminen ja hävittäminen

Väestötietojärjestelmään talletetut henkilötiedot säilytetään pysyvästi. *Digi- ja väestötietoviraston* on kuitenkin hävitettävä seuraavat henkilöitä koskevat tiedot järjestelmästä:

1) 13 §:n 1 momentin 12 kohdassa tarkoitettu lapsen huostaanottoa koskevat tiedot välittömästi huostaanoton päätyttyä;

2) 17 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettujen ulkomaan kansalaisen oleskelulupaa koskevat tiedot välittömästi sen jälkeen, kun henkilö on saanut Suomen kansalaisuuden;

Voimassa oleva laki

3) 53 §:ssä tarkoitetut käyttäjärekisterin tiedot viimeistään kymmenen vuoden kuluttua käyttöoikeuden lakkaamisesta;

4) 56 §:ssä tarkoitetut lokirekisterin tiedot ja 59 §:ssä tarkoitetut tapahtumatiedot viimeistään viiden vuoden kuluttua tiedon tallettamisesta.

Väestötietojärjestelmään talletetuista rakennushankkeita, rakennuksia ja huoneistoja koskevista tiedoista säilytetään pysyvästi rakennuksen ja huoneiston *edelliset* tunnuksat ja osoitteet. Jos rakennus puretaan tai poistetaan muuten rakennuskannasta, säilytetään väestötietojärjestelmässä pysyvästi kaikki rakennusta ja siinä olevia huoneistoja koskevat poistoajankohdan mukaiset tiedot.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen tietojen sekä väestötietojärjestelmän kiinteistö-, rakennus- ja huoneistotietojen säilyttämisestä ja poistamisesta annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. *Tietojen säilyttämisestä on lisäksi voimassa, mitä asiakirjojen säilyttämisestä on erikseen säädetty arkistolaisissa (831/1994) tai sen nojalla annetussa asetuksessa tai määräyksessä.*

21 §

Tietojen ylläpitoa koskeva yleinen toimivalta

Se maistraatti, jonka toimialueen tiedoista on kysymys, päättää yksittäistä henkilöä, kiinteistöä, rakennusta ja huoneistoa koskevan tiedon lisäämistä, muuttamista tai korjaamista koskevan rekisterimerkinnän tekemisestä väestötietojärjestelmään. Väestörekisterikeskus päättää tiedon lisäämistä, muuttamista tai korjaamista koskevien muiden rekisterimerkintöjen tekemisestä väestötietojärjestelmään.

Väestörekisterikeskus voi tehdä yksittäistä henkilöä koskevan tiedon lisäämistä koskevan rekisterimerkinnän väestötietojärjestelmään, jos rekisteröity on ilmoittanut tiedon väestötietojärjestelmään tallettamista varten käyttäen väestötietojärjestelmän tietojen ylläpitämiseksi luotua sähköistä asiointipalvelua. Merkinnän tekemisen edellytyksenä on lisäksi, että merkintä voidaan tehdä ilman lisä-

Ehdotus

3) 53 §:ssä tarkoitetut käyttäjärekisterin tiedot viimeistään kymmenen vuoden kuluttua käyttöoikeuden lakkaamisesta;

4) 56 §:ssä tarkoitetut lokirekisterin tiedot ja 59 §:ssä tarkoitetut tapahtumatiedot viimeistään viiden vuoden kuluttua tiedon tallettamisesta.

Väestötietojärjestelmään talletetuista rakennushankkeita, rakennuksia ja huoneistoja koskevista tiedoista säilytetään pysyvästi rakennuksen ja huoneiston tunnuksat ja osoitteet. Jos rakennus puretaan tai poistetaan muuten rakennuskannasta, *väestötietojärjestelmässä säilytetään* pysyvästi kaikki rakennusta ja siinä olevia huoneistoja koskevat poistoajankohdan mukaiset tiedot.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen tietojen sekä väestötietojärjestelmän kiinteistö-, rakennus- ja huoneistotietojen säilyttämisestä ja *hävittämisestä* annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

21 §

Ahvenanmaan valtionviraston toimivalta

Mitä 9 §:n 2 momentissa, 10 §:ssä, 12 §:n 1 momentissa, 19 §:ssä, 22 §:n 2 ja 4 momentissa, 35—37 ja 44 §:ssä, 46 §:n 2 momentissa sekä 50 a, 72 ja 76 b §:ssä säädetään Digi- ja väestötietovirastosta, sovelletaan Ahvenanmaan valtionvirastoon sen toimialueella.

Ahvenanmaan valtionvirasto päättää toimialueellaan yksittäistä henkilöä, kiinteistöä, rakennusta ja huoneistoa koskevan tiedon lisäämistä, muuttamista tai korjaamista koskevan rekisterimerkinnän tekemisestä väestötietojärjestelmään.

Sen estämättä, mitä 2 momentissa säädetään, Digi- ja väestötietovirasto voi tehdä yksittäistä henkilöä koskevan tiedon lisäämistä koskevan rekisterimerkinnän väestötietojärjestelmään, jos rekisteröity on ilmoittanut tiedon väestötietojärjestelmään tallettamista

Voimassa oleva laki

selvityksiä ja että tietojen virheetön rekisteröityminen voidaan varmistaa teknisin tarkistuksin. Merkinnässä olevan virheen korjaamisesta vastaa se maistraatti, jonka toimialueella ilmoituksen tehneen asuinpaikka on.

Edellä 1 ja 2 momentista poiketen valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tiedon tallettamista ja korjaamista koskevan toimivallan siirtämisestä tai muusta uudelleen järjestämisestä rekisterihallinnon viranomaisten välillä, jos toimenpiteellä voidaan parantaa palvelujen saatavuutta, järjestelmän tietosisällön laatua tai toiminnan tehokkuutta taikka aikaansaada alueellisesti tasapainoinen työnjako rekisterihallinnossa. Ennen asetuksen antamista asiasta on kuultava Väestörekisterikeskusta ja niitä maistraatteja, joita asia koskee.

22 §

Muiden viranomaisten toimivalta

Edellä 9 §:n 1 momentin 1—4 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa ulkomaan kansalainen voi esittää tietojensa tallettamista koskevan pyynnön Verohallinnolle. Pynnön voi esittää myös Kansaneläkelaitoksen toimistolle, jos Kansaneläkelaitos ja Väestörekisterikeskus ovat niin sopineet.

Pyynnön vastaanottajan on 1 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa varmistuttava pyynnön esittäjän henkilöllisyydestä ja varmistettava henkilötietojen tallettamisen perusteeksi esitettyjen asiakirjojen luotettavuus siten kuin tässä laissa säädetään. Kansaneläkelaitoksen toimiston on toimitettava pyyntö sekä sen yhteydessä esitetyt henkilötiedot ja asiakirjat viipymättä väestötietojärjestelmään tallettamista varten sille maistraatille, jonka virka-alueella ulkomaan kansalainen ilmoittaa asuvansa. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä pyynnön vastaanottajan tehtävistä.

Sen lisäksi, mitä 21 §:n 1 momentissa säädetään maistraatin toimivallasta, Verohallinto saa tallettaa ulkomaan kansalaista koskevat tiedot väestötietojärjestelmään 9 §:n 1 momentin 1—4 kohdassa tarkoitetuissa tapauk-

Ehdotus

varten käyttäen väestötietojärjestelmän tietojen ylläpitämiseksi luotua sähköistä asiointipalvelua. Merkinnän tekemisen edellytyksenä on lisäksi, että merkintä voidaan tehdä ilman lisäselvityksiä ja että tietojen virheetön rekisteröityminen voidaan varmistaa teknisin tarkastuksin.

22 §

Muiden viranomaisten toimivalta

Edellä 9 §:n 1 momentin 1—4 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa ulkomaan kansalainen voi esittää tietojensa tallettamista koskevan pyynnön Verohallinnolle. Pynnön voi esittää myös Kansaneläkelaitoksen paikallistoimistolle, jos Kansaneläkelaitos ja *Digi- ja väestötietovirasto* ovat niin sopineet.

Pyynnön vastaanottajan on 1 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa varmistuttava pyynnön esittäjän henkilöllisyydestä ja varmistettava henkilötietojen tallettamisen perusteeksi esitettyjen asiakirjojen luotettavuus siten kuin tässä laissa säädetään. Kansaneläkelaitoksen toimiston on toimitettava pyyntö sekä sen yhteydessä esitetyt henkilötiedot ja asiakirjat viipymättä väestötietojärjestelmään tallettamista varten *Digi- ja väestötietovirastolle*. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä pyynnön vastaanottajan tehtävistä.

Verohallinto saa tallettaa ulkomaan kansalaista koskevat tiedot väestötietojärjestelmään *mainitun* momentin 1—4 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa. Maahanmuuttovirasto saa tallettaa ulkomaan kansalaista koskevat tiedot väestötietojärjestelmään 9 §:n 1 momentin 1

Voimassa oleva laki

sisä. Maahanmuuttovirasto saa tallettaa ulkomaan kansalaista koskevat tiedot väestötietojärjestelmään 9 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa. Kun Maahanmuuttovirasto tallettaa ulkomaan kansalaista koskevat tiedot, voi Suomen edustusto ottaa vastaan ulkomaan kansalaisen esittämät henkilötiedot ja asiakirjat väestötietojärjestelmään tallettamista varten. Suomen edustuston on varmistuttava ulkomaan kansalaisen henkilöllisyydestä voimassa olevasta matkustusasiakirjasta tai sen puuttuessa 19 §:ssä säädettyä menettelyä noudattaen muusta asiakirjasta tai selvityksestä sekä toimitettava henkilötiedot ja asiakirjat viipymättä Maahanmuuttovirastolle. Tiedot tallettanut viranomaisvastaa väestötietojärjestelmään tallettamistaan tiedoista.

Edellä 3 momentissa mainittua tehtävää hoidettaessa on noudatettava, mitä 2 luvussa säädetään ulkomaan kansalaisen rekisteröinnin edellytyksistä, henkilöllisyyden varmistamisesta ja tietojen säilyttämisestä. Tiedot 3 momentin nojalla tallettanut viranomaisvastaa huolehtii maistraatin sijasta 47 §:n 2 momentissa tarkoitusta jäljennöksen antamisesta ulkomaan kansalaisen rekisteröintiin liittyvistä asiakirjoista sellaisesta ulkomaan kansalaisesta, jonka tiedot se on tallettanut väestötietojärjestelmään. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tehtävää hoidettaessa noudatettavista menettelytavoista.

Edellä 3 momentissa mainitut viranomaiset saavat tallettaa väestötietojärjestelmään ulkomaan kansalaisesta henkilötunnuksen antamiseksi tarvittavat tiedot sekä muut 13 ja 17 §:ssä tarkoitettut, ulkomaan kansalaisesta tarvittavat välttämättömät tiedot. Tarkemmat säännökset edellä tarkoitetuista tiedoista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Väestörekisterikeskus voi sopia kunnan kanssa, että kunta vastaa rekisterinpitäjänä alueensa rakennushankkeita, rakennuksia ja huoneistoja koskevien tietojen lisäämistä, muuttamista tai korjaamista koskevien rekisterimerkintöjen tekemisestä väestötietojärjestelmään siten kuin tässä laissa säädetään.

Ehdotus

kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa. Kun Maahanmuuttovirasto tallettaa ulkomaan kansalaista koskevat tiedot, Suomen edustusto voi ottaa vastaan ulkomaan kansalaisen esittämät henkilötiedot ja asiakirjat väestötietojärjestelmään tallettamista varten. Suomen edustuston on varmistuttava ulkomaan kansalaisen henkilöllisyydestä voimassa olevasta matkustusasiakirjasta tai sen puuttuessa 19 §:ssä säädettyä menettelyä noudattaen muusta asiakirjasta tai selvityksestä sekä toimitettava henkilötiedot ja asiakirjat viipymättä Maahanmuuttovirastolle. Tiedot tallettanut viranomaisvastaa rekisterinpitäjälle tallettamiensa tietojen luotettavuudesta ja oikeellisuudesta.

Edellä 3 momentissa tarkoitettua tehtävää hoidettaessa on noudatettava, mitä 2 luvussa säädetään ulkomaan kansalaisen rekisteröinnin edellytyksistä, henkilöllisyyden varmistamisesta ja tietojen säilyttämisestä. Tiedot 3 momentin nojalla tallettanut viranomaisvastaa huolehtii Digi- ja väestötietoviraston sijasta jäljennöksen antamisesta ulkomaan kansalaisen rekisteröintiin liittyvistä asiakirjoista sellaisesta ulkomaan kansalaisesta, jonka tiedot se on tallettanut väestötietojärjestelmään. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tehtävää hoidettaessa noudatettavista menettelytavoista.

Edellä 3 momentissa mainitut viranomaiset saavat tallettaa väestötietojärjestelmään ulkomaan kansalaisesta henkilötunnuksen antamiseksi tarvittavat tiedot sekä muut 13 ja 17 §:ssä tarkoitettut, ulkomaan kansalaisesta tarvittavat välttämättömät tiedot. Tarkemmat säännökset edellä tarkoitetuista tiedoista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

*Muu tiedonsaantioikeus**Muu tiedonsaantioikeus*

Rekisterinpitäjällä on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada tietoja väestötietojärjestelmän tietojen ylläpitoa ja muuta käsittelyä varten seuraavasti:

Rekisterinpitäjällä on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada tietoja väestötietojärjestelmän tietojen ylläpitoa ja muuta käsittelyä varten seuraavasti:

4) lapsen vanhemmilta tai huoltajalta tiedot lapsen nimestä ja äidinkielestä kahden kuukauden kuluessa lapsen syntymästä *lukien*;

4) lapsen vanhemmilta tai huoltajalta tiedot lapsen nimestä ja äidinkielestä *kolmen* kuukauden kuluessa lapsen syntymästä;

26 §

26 §

*Tietojen ilmoittaminen**Tietojen ilmoittaminen*

Väestötietojärjestelmään talletettavat tiedot on ilmoitettava rekisterinpitäjälle kirjallisesti, sähköisesti, rajapinnan avulla tai muulla tarkoitukseen soveltuvalla luotettavalla ja turvallisella tavalla. Väestörekisterikeskus antaa luvan tietojen ilmoittamiseen, jos tiedot ilmoitetaan rajapinnan avulla tai muutoin sähköisesti. Jos ilmoittajaan ei sovelleta julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019) säännöksiä, luvan antamisen edellytyksenä on, että tietojen ilmoittaja on toimittanut Väestörekisterikeskukselle riittävän selvityksen tietojen suojauksesta.

Väestötietojärjestelmään talletettavat tiedot on ilmoitettava rekisterinpitäjälle kirjallisesti, teknisen rajapinnan avulla tai muutoin sähköisesti taikka muulla tarkoitukseen soveltuvalla luotettavalla ja turvallisella tavalla. Digi- ja väestötietovirasto antaa luvan tietojen ilmoittamiseen, jos tiedot ilmoitetaan teknisen rajapinnan avulla tai muutoin sähköisesti. Jos ilmoittajaan ei sovelleta julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annettua lakia (906/2019), luvan antamisen edellytyksenä on, että tietojen ilmoittaja on toimittanut Digi- ja väestötietovirastolle riittävän selvityksen tietojen suojauksesta.

Väestörekisterikeskus vahvistaa tässä laissa tarkoitettujen ilmoitusten kaavat.

Digi- ja väestötietovirasto vahvistaa tässä laissa tarkoitettujen ilmoitusten kaavat.

29 §

29 §

*Tietojen luovuttaminen viranomaistehtävän hoitamiseen**Tietojen luovuttaminen viranomaistehtävän hoitamiseen*

Väestötietojärjestelmästä luovutetaan tuomioistuini- ja hallintomenettelyyn, viranomaisen suunnittelu- ja selvitystehtävään sekä muuhun näitä vastaavaan viranomaistehtävään:

Väestötietojärjestelmästä luovutetaan tuomioistuini- ja hallintomenettelyyn, viranomaisen suunnittelu- ja selvitystehtävään sekä muuhun näitä vastaavaan viranomaistehtävään:

1) laissa tai sen nojalla annetussa asetuksessa säädetyt tiedot; *ja*

1) laissa tai sen nojalla annetussa asetuksessa säädetyt tiedot;

2) laissa tai sen nojalla säädetyt tai määrätyn tehtävän, toimenpiteen tai toimeksiannon hoitamisessa tarpeelliset tiedot.

2) laissa tai sen nojalla säädetyt tai määrätyn tehtävän, toimenpiteen tai toimeksiannon hoitamisessa tarpeelliset tiedot; *ja*

Voimassa oleva laki

Tuomioistuin- ja hallintomenettelyssä sekä muussa viranomaistehtävän hoitamisessa tarvittavat väestötietojärjestelmän henkilötiedot tulee hankkia viran puolesta, jollei rekisteröity ole asian vireille tultua viivytyksettä ilmoittanut toimittavansa itse tarpeelliset tiedot tai jollei muunlaiseen menettelyyn ole erityisiä perusteita.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun toimintaan väestötietojärjestelmästä luovutettuja kiinteistö-, rakennus- ja huoneistotietoja ei saa käyttää kotikunnan tai siellä olevan asuinpaikan taikka tilapäisen asuinpaikan yksilöintimerkintöjä lukuun ottamatta henkilöä koskevassa oikeudellisessa tai hallinnollisessa päätöksenteossa, jollei henkilölle anneta päätöksenteon yhteydessä selvitystä tietojen sisällystä ja käytöstä.

30 §

Tietojen luovuttaminen historialliseen ja tieteelliseen tutkimukseen sekä tilaston laatimiseen

Väestötietojärjestelmästä voidaan luovuttaa historialliseen ja tieteelliseen tutkimukseen, tilastojen laatimiseen sekä viranomaisen suunnittelu- ja selvitystehtäviin tutkimuksen, selvityksen tai muun vastaavan tehtävän hoitamisessa tarpeelliset tiedot.

32 §

Tietojen luovuttaminen asiakkuuden hoitoon ja markkinointiin

Väestötietojärjestelmästä voidaan luovuttaa asiakas- tai markkinointirekisteriin tai vastaavaan muuhun rekisteriin talletettujen tietojen ylläpitämisessä, tarkistamisessa ja korjaamisessa tarpeellisia tietoja rekisteröidyn etu- ja sukunimestä, syntymävuodesta, sukupuolesta, äidinkielestä, osoitteesta ja muista yhteystiedoista sekä valtioneuvoston asetuksella tar-

Ehdotus

3) tarpeelliset tiedot, jos käsittelyn perusteena on tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c tai e alakohta.

30 §

Tietojen luovuttaminen historialliseen ja tieteelliseen tutkimukseen sekä tilaston laatimiseen

Väestötietojärjestelmästä voidaan luovuttaa historialliseen ja tieteelliseen tutkimukseen sekä tilastojen laatimiseen tarpeelliset tiedot.

32 §

Tietojen luovuttaminen asiakkuuden hoitoon ja markkinointiin

Väestötietojärjestelmästä voidaan luovuttaa asiakas- tai markkinointirekisteriin tai vastaavaan muuhun rekisteriin talletettujen tietojen ylläpitämisessä, tarkistamisessa ja korjaamisessa tarpeellisia tietoja rekisteröidyn etu- ja sukunimestä, syntymävuodesta, sukupuolesta, äidinkielestä, osoitteesta ja muista yhteystiedoista sekä valtioneuvoston asetuksella tar-

Voimassa oleva laki

kemmin säädettäviä henkilöön liittyviä kiinteistö-, rakennus- ja huoneistotietoja sekä aluejakoa koskevia tietoja.

Väestötietojärjestelmästä voidaan luovuttaa henkilön nimi- sekä osoite- ja muita yhteystietoja suoramainontaa ja muuta suoramarkkinointia, mielipide- ja markkinatutkimuksen tekemistä tai muuta näihin rinnastettavaa toimintaa varten. Luovutettaessa tietoja näitä tarkoituksia varten voidaan tietojen käsittelyn perusteena käyttää henkilön nimeä, vähintään kuuden viikon ikää, sukupuolta, äidin- tai asiointikieltä, ammattia tai ammattiluokkatietoa, osoite- ja muita yhteystietoja, yhtä henkilöön liitettävää muuta kuin 38—42 §:ssä tarkoitettua tunnistetietoa sekä valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettäviä henkilöön liittyviä kiinteistö-, rakennus- ja huoneistotietoja sekä aluejakoa koskevia tietoja. Jos kyseessä on mielipidetutkimuksen tekeminen yhteiskunnallisia tarkoituksia varten, voidaan nimi-, osoite- ja yhteystietojen lisäksi tutkimuksen taustatiedoksi luovuttaa tieto henkilön sukupuolesta, ikäryhmästä ja äidinkielestä.

34 §

Tietojen muu luovuttaminen

Sen estämättä, mitä 28, 50 ja 51 §:ssä säädetään väestötietojärjestelmän tietojen käsittelystä, voi Väestörekisterikeskus tuottaa ja antaa julkiseen käyttöön sellaisia väestötietojärjestelmään talletetuista rakennushanke- ja rakennustiedoista muodostettuja tiedostoja, joista on poistettu henkilöä koskevat tunnistetiedot ja jotka on käsitelty siten, ettei yksittäistä henkilöä voida niistä tunnistaa eikä hänen elinolosuhteitaan selvittää. Väestörekisterikeskuksella ei ole julkiseen käyttöön tarkoitettujen tiedostojen käytöstä 52 §:n mukaista tietojensaanti- tai tarkastusoikeutta eikä niistä pidetä 53 §:ssä tarkoitettua käyttäjärekisteriä eikä 56 §:ssä tarkoitettua lokirekisteriä.

Muuten väestötietojärjestelmän tietoja voidaan luovuttaa vain, jos hakijalla on oikeus

Ehdotus

kemmin säädettäviä henkilöön liittyviä kiinteistö-, rakennus- ja huoneistotietoja sekä aluejakoa koskevia tietoja.

Väestötietojärjestelmästä voidaan luovuttaa henkilön nimi- sekä osoite- ja muita yhteystietoja suoramainontaa ja muuta suoramarkkinointia, mielipide- ja markkinatutkimuksen tekemistä sekä muuta näihin rinnastettavaa toimintaa varten.

Luovutettaessa tietoja 2 momentin nojalla tietojen käsittelyn perusteena voidaan käyttää henkilön nimeä, vähintään kuuden viikon ikää, sukupuolta, äidin- tai asiointikieltä, ammattia tai ammattiluokkatietoa, osoite- ja muita yhteystietoja, yhtä henkilöön liitettävää muuta kuin 38—42 §:ssä tarkoitettua tunnistetietoa sekä valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettäviä henkilöön liittyviä kiinteistö-, rakennus- ja huoneistotietoja sekä aluejakoa koskevia tietoja. Jos kyseessä on mielipidetutkimuksen tekeminen yhteiskunnallisia tarkoituksia varten, nimi-, osoite- ja yhteystietojen lisäksi tutkimuksen taustatiedoksi voidaan luovuttaa tieto henkilön sukupuolesta, ikäryhmästä ja äidinkielestä.

34 §

Tietojen muu luovuttaminen

Digi- ja väestötietovirasto voi tuottaa ja antaa julkiseen käyttöön sellaisia väestötietojärjestelmään talletetuista rakennushanke- ja rakennustiedoista muodostettuja tiedostoja, joista on poistettu henkilöä koskevat tunnistetiedot ja jotka on käsitelty siten, ettei yksittäistä henkilöä voida niistä tunnistaa eikä hänen elinolosuhteitaan selvittää.

Muutoin väestötietojärjestelmän tietoja voidaan luovuttaa, jos hakijalla on oikeus käsi-

Voimassa oleva laki

käsitellä luovutettavia tietoja tietosuoja-asetuksen, tietosuojalain tai muun lain nojalla. Tietojen luovuttamisen yleisten edellytysten on kuitenkin täytyttävä.

35 §

Kielto-oikeuden toteuttaminen

Edellä 28 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettua kieltoa koskeva ilmoitus tulee toimittaa väestötietojärjestelmään merkittävaksi Väestötietokeskuksen sähköisen asiointipalvelun välityksellä taikka maistraatille kirjallisesti tai muulla tarkoitukseen soveltuvalla ja luotettavalla tavalla.

36 §

Turvakielto ja tiedonantovelvollisuus

Jos henkilöllä on perusteltu ja ilmeinen syy epäillä itsensä tai perheensä terveyden tai turvallisuuden tulevan uhatuksi, väestötietojärjestelmään voidaan hakemuksesta tallettaa turvakielto. Sen henkilön, jota asia koskee, tai hänen laillisen edustajansa tulee hakea turvakieltoa maistraatilta kirjallisesti tai muulla todistettavalla tavalla. Kun henkilö hakee turvakieltoa, maistraatin on varattava hänelle mahdollisuus ilmoittaa väestötietojärjestelmään talletettavaksi sellainen yhteysosoite, joka voidaan luovuttaa myös muille kuin 3 momentissa tarkoitetuille viranomaisille.

Turvakielto voi ensimmäisen kerran olla voimassa enintään viisi vuotta ja sen voimassaoloa voidaan tämän jälkeen hakemuksesta jatkaa kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Erityisestä syystä turvakielto voi olla voimassa toistaiseksi. Maistraatin on selvitettävä hakijalle turvakiellon välittömät vaikutukset.

37 §

Turvakiellon kohteena olevien tietojen käsittely

Ehdotus

tellä luovutettavia tietoja tietosuoja-asetuksen, tietosuojalain tai muun lain nojalla. Tietojen luovuttamisen yleisten edellytysten on kuitenkin täytyttävä.

35 §

Kielto-oikeuden toteuttaminen

Edellä 28 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettua kieltoa koskeva ilmoitus tulee toimittaa *Digi- ja väestötietovirastolle* väestötietojärjestelmään merkittävaksi sähköisen asiointipalvelun välityksellä taikka kirjallisesti tai muulla tarkoitukseen soveltuvalla ja luotettavalla tavalla.

36 §

Turvakielto ja tiedonantovelvollisuus

Jos henkilöllä on perusteltu ja ilmeinen syy epäillä itsensä tai perheensä terveyden tai turvallisuuden tulevan uhatuksi, väestötietojärjestelmään voidaan hakemuksesta tallettaa turvakielto. Sen henkilön, jota asia koskee, tai hänen laillisen edustajansa tulee hakea turvakieltoa *Digi- ja väestötietovirastolta* kirjallisesti tai muulla todistettavalla tavalla. Kun henkilö hakee turvakieltoa, *Digi- ja väestötietoviraston* on varattava hänelle mahdollisuus ilmoittaa väestötietojärjestelmään talletettavaksi sellainen yhteysosoite, joka voidaan luovuttaa myös muille kuin 3 momentissa tarkoitetuille viranomaisille.

Turvakielto voi ensimmäisen kerran olla voimassa enintään viisi vuotta ja sen voimassaoloa voidaan tämän jälkeen hakemuksesta jatkaa kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Erityisestä syystä turvakielto voi olla voimassa toistaiseksi. *Digi- ja väestötietoviraston* on selvitettävä hakijalle turvakiellon välittömät vaikutukset.

37 §

Turvakiellon kohteena olevien tietojen käsittely

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Kun rekisterihallinnon viranomaisen luovuttaa toiselle viranomaiselle turvakiellon kohteena olevia tietoja, sen on samalla ilmoitettava viranomaiselle myös turvakiellosta, jollei kysymys ole tiedon luovuttamisesta postilähetystä tai muuta vastaavaa kertakäyttöä varten.

Maistraatin on ennen yksittäisten turvakiellon kohteena olevien tietojen luovuttamista tämän lain tai tietosuoja-asetuksen 15 artiklan nojalla muulle kuin viranomaiselle selvitettävä turvakiellon peruste tai kuultava turvakiellon kohdetta tai hänen huoltajaansa. Päätös yksittäisten turvakiellon alaisten tietojen luovuttamisesta muulle kuin viranomaiselle on tehtävä kirjallisesti. Päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta, jos turvakiellon kohde tai hänen huoltajansa ei ole vastustanut tietojen luovuttamista.

38 §

Adoptiota koskevan tiedon luovuttamisen rajoitukset

Väestötietojärjestelmään talletettuja tietoja adoptiosta ja siitä, kuka on adoptiolapsen aikaisempi vanhempi, voidaan luovuttaa vain:

4) virallisen tilaston laatimista varten;

39 §

Lapsen huostaanottoa koskevan tiedon luovuttamisen rajoitukset

Väestötietojärjestelmään talletettuja tietoja lapsen huostaanotosta voidaan luovuttaa vain:

2) virallisen tilaston laatimista varten; sekä

41 §

Kun *Digi- ja väestötietovirasto* luovuttaa toiselle viranomaiselle turvakiellon kohteena olevia tietoja, sen on samalla ilmoitettava viranomaiselle turvakiellosta, jollei kysymys ole tiedon luovuttamisesta postilähetystä tai muuta vastaavaa kertakäyttöä varten.

Digi- ja väestötietoviraston on ennen yksittäisten turvakiellon kohteena olevien tietojen luovuttamista tämän lain tai tietosuoja-asetuksen 15 artiklan nojalla muulle kuin viranomaiselle selvitettävä turvakiellon peruste tai kuultava turvakiellon kohdetta tai hänen huoltajaansa. Päätös yksittäisten turvakiellon kohteena olevien tietojen luovuttamisesta muulle kuin viranomaiselle on tehtävä kirjallisesti. Päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta, jos turvakiellon kohde tai hänen huoltajansa ei ole vastustanut tietojen luovuttamista.

38 §

Adoptiota koskevan tiedon luovuttamisen rajoitukset

Väestötietojärjestelmään talletettuja tietoja adoptiosta ja siitä, kuka on adoptiolapsen aikaisempi vanhempi, voidaan luovuttaa vain:

4) *tilastolain (280/2004) mukaisen* tilaston laatimista varten;

39 §

Lapsen huostaanottoa koskevan tiedon luovuttamisen rajoitukset

Väestötietojärjestelmään talletettuja tietoja lapsen huostaanotosta voidaan luovuttaa vain:

2) *tilastolain mukaisen* tilaston laatimista varten; sekä

41 §

Voimassa oleva laki

Laitosasumista koskevan tiedon luovuttamisen rajoitukset

Väestötietojärjestelmään talletettuja tietoja henkilön asumisesta tai oleskelusta hoito-, huolto- tai rangaistuslaitoksessa voidaan luovuttaa vain:

- 2) virallisen tilaston laatimista varten; sekä

42 §

Uskonnollisen yhdyskunnan jäsenyyttä koskevan tiedon luovuttamisen rajoitukset

Väestötietojärjestelmään talletettuja tietoja henkilön jäsenyydestä uskonnollisessa yhdyskunnassa voidaan luovuttaa vain:

- 1) alaikäisen lapsen huoltajalle;
- 2) sille uskonnolliselle yhdyskunnalle, jonka jäsen henkilö on;
- 3) sellaiselle viranomaiselle, jonka oikeus näiden tietojen käsittelyyn perustuu lain tai sen nojalla säädetyn tai määrätyn kyseisen henkilön oikeutta tai velvollisuutta koskevan tehtävän, toimenpiteen tai toimeksiannon hoitamiseen;
- 4) virallisen tilaston laatimista varten;
- 5) avioliiton esteiden tutkinnassa kirkollisen vihkimisen edellytysten selvittämistä varten; sekä
- 6) perunkirjoitusta, perinnönjakoa tai muuta näihin verrattavaa yksilöityä tarkoitusta varten siltä osin kuin jäsenyyttä koskeva tieto on tarpeellinen sen selvittämiseksi, mistä uskonnollisesta yhdyskunnasta tai sen seurakunnasta on saatavissa asiassa mahdollisesti tarvittavia lisätietoja henkilöstä.

Maistraatti voi lisäksi luovuttaa kirkollisen vihkimisen edellytysten selvittämistä varten 70 §:ssä tarkoitettussa uskonnolliselle yhdyskunnalle annetussa palvelussa käsiteltyjä, avioliiton esteiden tutkinnassa tarvittavia tietoja niille henkilöille, joiden avioliiton esteet se tutkii.

43 §

Ehdotus

Laitosasumista koskevan tiedon luovuttamisen rajoitukset

Väestötietojärjestelmään talletettuja tietoja henkilön asumisesta tai oleskelusta hoito-, huolto- tai rangaistuslaitoksessa voidaan luovuttaa vain:

- 2) *tilastolain mukaisen* tilaston laatimista varten; sekä

42 §

Uskonnollisen yhdyskunnan jäsenyyttä koskevan tiedon luovuttamisen rajoitukset

Väestötietojärjestelmään talletettuja tietoja henkilön jäsenyydestä uskonnollisessa yhdyskunnassa voidaan luovuttaa vain:

- 1) alaikäisen lapsen huoltajalle;
- 2) sille uskonnolliselle yhdyskunnalle, jonka jäsen henkilö on;
- 3) sellaiselle viranomaiselle, jonka oikeus näiden tietojen käsittelyyn perustuu lain tai sen nojalla säädetyn tai määrätyn kyseisen henkilön oikeutta tai velvollisuutta koskevan tehtävän, toimenpiteen tai toimeksiannon hoitamiseen;
- 4) *tilastolain mukaisen* tilaston laatimista varten;
- 5) avioliiton esteiden tutkinnassa kirkollisen vihkimisen edellytysten selvittämistä varten; sekä
- 6) perunkirjoitusta, perinnönjakoa tai muuta näihin verrattavaa yksilöityä tarkoitusta varten siltä osin kuin jäsenyyttä koskeva tieto on tarpeellinen sen selvittämiseksi, mistä uskonnollisesta yhdyskunnasta tai sen seurakunnasta on saatavissa asiassa mahdollisesti tarvittavia lisätietoja henkilöstä.

43 §

Voimassa oleva laki

Tunnuksen luovuttaminen

Väestötietojärjestelmään talletettu sähköinen asiointitunnus voidaan luovuttaa vain, jos:

1) tunnusta käytetään kansalaisvarmenteen tai muun Väestörekisterikeskuksen luonnolliselle henkilölle myöntämän varmenteen käyttöön perustuvan palvelun tai suoritteiden tuottamisen yhteydessä varmenteen haltijan yksilöivänä tunnistetietona; tai

44 §

Selvitys tietojen käytöstä ja suojauksesta

Ennen tietojen luovuttamista Väestörekisterikeskus voi tarvittaessa vaatia käyttäjältä selvityksen siitä, kuinka luovutettujen tietojen käyttö ja suojaus on tarkoitettu järjestää. Selvitys on annettava kirjallisesti ja siinä on ilmoitettava, kuinka luovutettavien tietojen hallinnollinen ja fyysinen turvallisuus sekä henkilöstö-, tietoliikenne-, ohjelmisto-, tietoineisto-, käyttö- ja laitteistoturvallisuus on tarkoitettu varmistaa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu selvitys on vaadittava, jos:

- 1) tiedot luovutetaan rajapinnan avulla tai katseluyhteyksin taikka luovuttaminen koskee laajaa tietojoukkoa ja kysymys on 36—43 §:ssä säädettyjen tietojen luovuttamisesta; tai
- 2) tietojen käytön voidaan muusta perustellusta syystä olettaa loukkaavan henkilön yksityiselämän tai henkilötietojen suojaa, hänen etujaan tai oikeuksiaan taikka vaarantavan valtion turvallisuutta.

Poikkeuksena 1 ja 2 momentissa säädetystä selvitystä ei vaadita, jos käyttäjän tietojen käsittelyyn sovelletaan julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain säännöksiä.

46 §

Tietojen luovuttamisen tavat ja keinot

Ehdotus

Tunnuksen luovuttaminen

Väestötietojärjestelmään talletettu sähköinen asiointitunnus voidaan luovuttaa vain, jos:

1) tunnusta käytetään kansalaisvarmenteen tai muun *Digi- ja väestötietoviraston* luonnolliselle henkilölle myöntämän varmenteen käyttöön perustuvan palvelun tai suoritteiden tuottamisen yhteydessä varmenteen haltijan yksilöivänä tunnistetietona; tai

44 §

Selvitys tietojen käytöstä ja suojauksesta

Ennen tietojen luovuttamista *Digi- ja väestötietovirasto* voi tarvittaessa vaatia käyttäjältä selvityksen siitä, kuinka luovutettujen tietojen käyttö ja suojaus on tarkoitettu järjestää. Selvitys on annettava kirjallisesti ja siinä on ilmoitettava, kuinka luovutettavien tietojen hallinnollinen ja fyysinen turvallisuus sekä henkilöstö-, tietoliikenne-, ohjelmisto-, tietoineisto-, käyttö- ja laitteistoturvallisuus on tarkoitettu varmistaa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu selvitys on vaadittava, jos:

- 1) tiedot luovutetaan *teknisen* rajapinnan avulla tai katseluyhteyksin taikka luovuttaminen koskee laajaa tietojoukkoa ja kysymys on 36—43 §:ssä *tarkoitettujen* tietojen luovuttamisesta; tai
- 2) tietojen käytön voidaan muusta perustellusta syystä olettaa loukkaavan henkilön yksityiselämän tai henkilötietojen suojaa, hänen etujaan tai oikeuksiaan taikka vaarantavan valtion turvallisuutta.

Poiketen siitä, mitä 1 ja 2 momentissa *säädetään*, selvitystä ei vaadita, jos käyttäjän tietojen käsittelyyn sovelletaan julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain säännöksiä.

46 §

Tietojen luovuttamisen tavat ja keinot

Voimassa oleva laki

Väestötietojärjestelmän tietojen luovuttamiseen sovelletaan julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain säännöksiä luovuttamisen tavoista ja keinoista. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä väestötietojärjestelmästä, siihen kuuluvista asiakirjoista ja muista vastaavista tietoaineistoista annettavista todistuksista ja otteista sekä niihin sisältyvistä tiedoista.

Rekisterihallinnon viranomainen voi tässä laissa säädetyin edellytyksin antaa henkilölle oikeuden tutkia valvonnassaan väestötietojärjestelmään kuuluvia asiakirjoja ja muita vastaavia tietoaineistoja, joita ei ole otettu digitaalisessa muodossa automaattisen tietojenkäsittelyn avulla pidettävään tietojärjestelmään.

Väestötietojärjestelmästä annettava asiakirja voidaan allekirjoittaa koneellisesti.

47 §

Tietojen luovuttamisesta päättävä viranomainen

Väestörekisterikeskus päättää väestötietojärjestelmän tietojen luovuttamisesta, jos luovuttaminen tapahtuu rajapinnan tai katseluyhteyksien avulla taikka kysymys on muiden kuin yksittäisten tietojen luovuttamisesta ulkomaille.

Maistraatti päättää todistuksen, otteen tai jäljennöksen antamisesta väestötietojärjestelmän tiedoista tai niihin liittyvistä asiakirjoista ja muista vastaavista tietoaineistoista sekä muusta kuin 1 momentissa tarkoitettusta väestötietojärjestelmän tietojen luovuttamisesta.

Edellä 1 ja 2 momentista poiketen voidaan valtioneuvoston asetuksella säätää näissä säännöksissä tarkoitettun toimivallan siirtämisestä tai uudelleen järjestämisestä rekisterihallinnon viranomaisten välillä, jos toimenpiteellä voidaan parantaa palvelujen saataavuutta, toiminnan tehokkuutta tai aikaansaada alueellisesti tasapainoinen työnjako rekisteri-

Ehdotus

Väestötietojärjestelmän tietojen luovuttamisesta säädetään viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:ssä. Teknisen rajapinnan ja katseluyhteyden avaamisesta ja tietojen luovuttamisesta niiden avulla säädetään julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetussa laissa. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä väestötietojärjestelmästä, siihen kuuluvista asiakirjoista ja muista vastaavista tietoaineistoista annettavista todistuksista ja otteista sekä niihin sisältyvistä tiedoista.

Väestötietojärjestelmästä annettava asiakirja voidaan allekirjoittaa koneellisesti.

47 §

Tietojen luovuttamisesta vastaava viranomainen

Digi- ja väestötietovirasto vastaa väestötietojärjestelmän tietojen luovuttamisesta sekä sellaisten yleisesti tarpeellisten tietopalveluiden tuottamisesta, jotka mahdollistavat väestötietojärjestelmän tietojen hyödyntämisen tämän lain mukaisesti.

Ahvenanmaan valtionvirasto vastaa kuitenkin Ahvenanmaan maakunnassa todistuksen, otteen ja jäljennöksen antamisesta väestötietojärjestelmän tiedoista ja niihin liittyvistä asiakirjoista sekä muusta sellaisesta väestötietojärjestelmän tietojen luovuttamisesta, joka ei tapahdu teknisen rajapinnan tai katseluyhteyksien avulla.

Voimassa oleva laki

hallinnossa. Ennen asetuksen antamista asiasta on kuultava Väestörekisterikeskusta ja niitä maistraatteja, joita asia koskee.

Rekisterihallinnon viranomainen, joka 1 tai 2 momentin nojalla päättää väestötietojärjestelmän tietojen luovuttamisesta, päättää vastaavasti sellaisten yleisesti tarpeellisten tietopalveluiden ja tilastomuotoisten palveluiden tuottamisesta, jotka mahdollistavat väestötietojärjestelmän tietojen hyödyntämisen tämän lain mukaisesti.

49 §

Muu luovutustoimivalta

Väestörekisterikeskus voi, jos se on palvelujen saatavuuden, toiminnan tehokkuuden tai muun vastaavan erityisen syyn vuoksi tarpeellista, tehdä sopimuksen:

1) viranomaisen kanssa väestötietojärjestelmään talletettujen yksittäisten tietojen luovuttamisesta henkilön oikeuksien ja velvollisuuksien toteuttamiseksi; ja

2) muun rekisterihallinnon ulkopuolisen organisaation kanssa väestötietojärjestelmään talletettujen yksittäisten ja yksilöityjä henkilöitä koskevien nimi-, osoite- ja yhteystietojen sekä elossa oloa koskevien tietojen luovuttamisesta.

50 §

Tietojen luovuttamista koskeva menettely

Jos kysymys on yksittäistä henkilöä koskevan nimi- ja yhteystiedon kirjallisesta luovuttamisesta taikka todistuksen, otteen tai jäljennöksen antamisesta, on luovutuksesta tehtävä kirjallinen päätös vain tarvittaessa. *Maistraatin on kuitenkin huolehdittava, että* luovutettujen tietojen kohdetta, käyttötarkoitusta ja luovutusajankohtaa sekä luovutettujen tietojen tilaajaa tai käyttäjää koskevat tiedot kirjataan tarkoituksenmukaisella tavalla.

50 a §

Ehdotus

49 §

Muu luovutustoimivalta

Digi- ja väestötietovirasto voi, jos se on palvelujen saatavuuden, toiminnan tehokkuuden tai muun vastaavan erityisen syyn vuoksi tarpeellista, tehdä sopimuksen:

1) viranomaisen kanssa väestötietojärjestelmään talletettujen yksittäisten tietojen luovuttamisesta henkilön oikeuksien ja velvollisuuksien toteuttamiseksi; ja

2) muun kanssa väestötietojärjestelmään talletettujen yksittäisten ja yksilöityjä henkilöitä koskevien nimi-, osoite- ja yhteystietojen sekä elossa oloa koskevien tietojen luovuttamisesta.

50 §

Tietojen luovuttamista koskeva menettely

Jos kysymys on yksittäistä henkilöä koskevan nimi- ja yhteystiedon kirjallisesta luovuttamisesta taikka todistuksen, otteen tai jäljennöksen antamisesta, *luovutuksesta on* tehtävä kirjallinen päätös vain tarvittaessa. Luovutettujen tietojen kohdetta, käyttötarkoitusta ja luovutusajankohtaa sekä luovutettujen tietojen tilaajaa tai käyttäjää koskevat tiedot *on kuitenkin kirjattava* tarkoituksenmukaisella tavalla.

50 a §

Voimassa oleva laki

Tietojen luovuttamisen lopettaminen

Jos tässä laissa säädetty edellytykset tietojen luovuttamiselle eivät enää täyty, rekisterihallinnon viranomainen voi lopettaa tietojen luovuttamisen. Luovutuksen lopettamisesta on tehtävä kirjallinen päätös.

51 §

Luovutettujen tietojen käyttö

Väestötietojärjestelmästä luovutettuja tietoja saa käyttää vain siihen käyttötarkoitukseen, johon ne on luovutettu. Tiedot saa luovuttaa edelleen tai muuten antaa sivulliselle vain, jos siitä on säädetty laissa tai jos tiedon luovuttanut rekisterihallinnon viranomainen on antanut siihen nimenomaisen luvan.

52 §

Väestörekisterikeskuksen tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus

Väestörekisterikeskuksella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada väestötietojärjestelmästä luovutettujen tietojen käyttäjältä tietojen käytön ja suojauksen seurantaan ja valvontaa varten välttämättömiä tietoja.

Väestörekisterikeskuksen määräämällä tarkastajalla on lisäksi oikeus väestötietojärjestelmän tietojen käytön ja suojauksen valvomiseksi toimittaa tarkastus. Tarkastajalla on oikeus tutkia salassapitosäännösten estämättä väestötietojärjestelmästä luovutettujen tietojen käsittelyssä käytetyt laitteet ja ohjelmistot sekä päästä tässä yhteydessä muihin kuin kotirauhan piiriin kuuluviin tiedon käyttäjän hallinnassa oleviin tiloihin. Tarkastus on toteutettava niin, että siitä ei aiheudu tarkastuksen kohteelle tarpeettomasti haittaa eikä kustannuksia. Tarkastajana voi toimia vain virkamies.

Tiedonsaanti- ja tarkastusoikeuden toteuttamisen tehosteeksi Väestörekisterikeskus voi asettaa uhkasakon siten kuin siitä uhkasakko-laissa (1113/1990) säädetään.

Ehdotus

Tietojen luovuttamisen lopettaminen

Jos tässä laissa säädetty edellytykset tietojen luovuttamiselle eivät enää täyty, *Digi- ja väestötietovirasto* voi lopettaa tietojen luovuttamisen. Luovutuksen lopettamisesta on tehtävä kirjallinen päätös.

(kumotaan)

52 §

Digi- ja väestötietoviraston tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus

Digi- ja väestötietovirastolla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada väestötietojärjestelmästä luovutettujen tietojen käyttäjältä tietojen käytön ja suojauksen seurantaan ja valvontaa varten välttämättömiä tietoja.

Digi- ja väestötietoviraston määräämällä tarkastajalla on lisäksi oikeus väestötietojärjestelmän tietojen käytön ja suojauksen valvomiseksi toimittaa tarkastus. Tarkastajalla on oikeus tutkia salassapitosäännösten estämättä väestötietojärjestelmästä luovutettujen tietojen käsittelyssä käytetyt laitteet ja ohjelmistot sekä päästä tässä yhteydessä muihin kuin kotirauhan piiriin kuuluviin tiedon käyttäjän hallinnassa oleviin tiloihin. Tarkastus on toteutettava niin, että siitä ei aiheudu tarkastuksen kohteelle tarpeettomasti haittaa eikä kustannuksia. Tarkastajana voi toimia vain virkamies. *Tarkastukseen sovelletaan hallintolain (434/2003) 39 §:ää.*

Tiedonsaanti- ja tarkastusoikeuden toteuttamisen tehosteeksi *Digi- ja väestötietovirasto* voi asettaa uhkasakon siten kuin siitä uhkasakko-laissa (1113/1990) säädetään.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

53 §

53 §

*Käyttäjärekisteri**Käyttäjärekisteri*

Väestörekisterikeskuksen on pidettävä rajapinnan tai katseluyhteyksien avulla tapahtuvasta väestötietojärjestelmän tietojen käsittelystä käyttäjärekisteriä. Käyttäjärekisteriin voidaan tallettaa seuraavat tiedot:

- 1) käyttäjän täydellinen nimi ja henkilötunnus, henkilönnumero tai syntymäaika;
- 2) käyttöoikeuden yksilöintiä koskevat tiedot;
- 3) käyttöoikeuden sisältöä ja laajuutta koskevat tiedot;
- 4) väestötietojärjestelmän tietojen väärinkäytön seuraamuksena käyttäjälle asetettu käyttöoikeuden rajoitus tai käyttökielto;
- 5) käyttäjän edustamaa organisaatiota koskevat tiedot; *sekä*
- 6) käyttöoikeuspäätöstä tai -ratkaisua koskevat tiedot.

Edellä 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu tieto voidaan tallettaa rekisteriin vain, jos väärinkäytön seuraamus mainitaan käyttöoikeuspäätöksessä tai -ratkaisussa ja käyttäjä tietää seuraamuksesta.

Väestörekisterikeskuksen on säilytettävä käyttäjärekisteriin talletetut tiedot vähintään kaksi vuotta käyttöoikeuden päättymisestä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä käyttäjärekisterin tietosisällöstä.

54 §

Käyttäjärekisterin tietojen käyttö

Väestörekisterikeskus saa käyttää käyttäjärekisteriin talletettuja tietoja:

- 1) väestötietojärjestelmän tietojen käsittelyn hallintaa, seurantaa, valvontaa ja suojausta varten;
- 2) väestötietojärjestelmän tietojen käytön määrän ja laajuuden sekä kustannusten seurannan ja jaon selvittämistä varten;
- 3) väestötietojärjestelmän tietojen käyttöä koskevan laskutuksen hoitamista varten; *sekä*

Digi- ja väestötietoviraston on pidettävä teknisen rajapinnan tai katseluyhteyksien avulla tapahtuvasta väestötietojärjestelmän tietojen käsittelystä käyttäjärekisteriä. Käyttäjärekisteriin voidaan tallettaa seuraavat tiedot:

- 1) käyttäjän täydellinen nimi ja henkilötunnus, henkilönnumero tai syntymäaika;
- 2) käyttöoikeuden yksilöintiä koskevat tiedot;
- 3) käyttöoikeuden sisältöä ja laajuutta koskevat tiedot;
- 4) väestötietojärjestelmän tietojen väärinkäytön seuraamuksena käyttäjälle asetettu käyttöoikeuden rajoitus tai käyttökielto;
- 5) käyttäjän edustamaa organisaatiota koskevat tiedot;
- 6) käyttöoikeuspäätöstä tai -ratkaisua koskevat tiedot.

Edellä 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu tieto voidaan tallettaa rekisteriin vain, jos väärinkäytön seuraamus mainitaan käyttöoikeuspäätöksessä tai -ratkaisussa ja käyttäjä tietää seuraamuksesta.

Digi- ja väestötietoviraston on säilytettävä käyttäjärekisteriin talletetut tiedot vähintään kaksi vuotta käyttöoikeuden päättymisestä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä käyttäjärekisterin tietosisällöstä.

54 §

Käyttäjärekisterin tietojen käyttö

Digi- ja väestötietovirasto saa käyttää käyttäjärekisteriin talletettuja tietoja:

- 1) väestötietojärjestelmän tietojen käsittelyn hallintaa, seurantaa, valvontaa ja suojausta varten;
- 2) väestötietojärjestelmän tietojen käytön määrän ja laajuuden sekä kustannusten seurannan ja jaon selvittämistä varten;
- 3) väestötietojärjestelmän tietojen käyttöä koskevan laskutuksen hoitamista varten;

Voimassa oleva laki

4) väestötietojärjestelmän toimivuuden varmistamista ja parantamista sekä tietojen käyttöä koskevien ongelmien selvittämistä varten.
Tämän lain 53 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettuja käyttöoikeuden rajoitusta tai käyttökieltoa koskevia tietoja Väestörekisterikeskus saa käyttää vain tietojen käsittelyn hallintaa, seurantaa, valvontaa ja suojausta varten.

55 §

Käyttäjärekisterin tietojen luovuttaminen

Väestörekisterikeskus voi noudattaen soveltuvin osin 4 luvun säännöksiä luovuttaa käyttäjärekisteriin talletettuja tietoja:

- 1) poliisi-, esitutkinta- ja syyttäväviranomaiselle sekä tuomioistuimelle rikoksen ehkäisemistä ja selvittämistä varten;
- 2) tietosuojavaltuutetulle ja -lautakunnalle tietosuojan valvonnan toteuttamista varten;
- 3) käyttöoikeuden saaneelle organisaatiolle käytön ja siitä aiheutuneiden kustannusten seurantaa ja valvontaa varten; sekä
- 4) muuta yksilöityä tarkoitusta varten, jos tietojen käyttäjä ja hänen edustamansa organisaatio ovat antaneet tähän nimenomaisen suostumuksensa.

56 §

Lokirekisteri

Väestörekisterikeskuksen on pidettävä rajapinnan tai katseluyhteyksien avulla tapahtuvasta väestötietojärjestelmän tietojen käsittelystä lokirekisteriä. Lokirekisteriin voidaan tallettaa seuraavat tiedot:

- 1) sen organisaation tunnistetiedot, jonka nimissä käsittely tapahtuu;
- 2) käyttäjän tunnistetieto;
- 3) käytetyn sovelluksen, ohjelman tai niiden teknisesti itsenäisen osan nimi tai muu näitä koskeva yksilöintitieto;
- 4) tieto käsittelyn ajankohdasta; *sekä*
- 5) käsitellyt tai käsittelyn kohteena olleet järjestelmän tiedot tai tietoryhmät.

Ehdotus

4) väestötietojärjestelmän toimivuuden varmistamista ja parantamista sekä tietojen käyttöä koskevien ongelmien selvittämistä varten.

Tämän lain 53 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettuja käyttöoikeuden rajoitusta tai käyttökieltoa koskevia tietoja *Digi- ja väestötietovirasto* saa käyttää vain tietojen käsittelyn hallintaa, seurantaa, valvontaa ja suojausta varten.

55 §

Käyttäjärekisterin tietojen luovuttaminen

Digi- ja väestötietovirasto voi noudattaen 4 lukua luovuttaa käyttäjärekisteriin talletettuja tietoja:

- 1) poliisi-, esitutkinta- ja syyttäväviranomaiselle sekä tuomioistuimelle rikoksen ehkäisemistä ja selvittämistä varten;
- 2) käyttöoikeuden saaneelle organisaatiolle käytön ja siitä aiheutuneiden kustannusten seurantaa ja valvontaa varten; sekä
- 3) muuta yksilöityä tarkoitusta varten, jos tietojen käyttäjä ja hänen edustamansa organisaatio ovat antaneet tähän nimenomaisen suostumuksensa.

56 §

Lokirekisteri

Digi- ja väestötietoviraston on pidettävä teknisen rajapinnan tai katseluyhteyksien avulla tapahtuvasta väestötietojärjestelmän tietojen käsittelystä lokirekisteriä. Lokirekisteriin voidaan tallettaa seuraavat tiedot:

- 1) sen organisaation tunnistetiedot, jonka nimissä käsittely tapahtuu;
- 2) käyttäjän tunnistetieto;
- 3) käytetyn sovelluksen, ohjelman tai niiden teknisesti itsenäisen osan nimi tai muu näitä koskeva yksilöintitieto;
- 4) tieto käsittelyn ajankohdasta;
- 5) käsitellyt tai käsittelyn kohteena olleet järjestelmän tiedot tai tietoryhmät.

Voimassa oleva laki

Väestörekisterikeskuksen on säilytettävä lokirekisteriin talletetut tiedot vähintään kaksi vuotta niiden tallettamisajankohtaa seuraavan kalenterivuoden alusta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä lokirekisterin tietosisällöstä.

57 §

Lokirekisterin tietojen käyttö

Väestörekisterikeskus saa käyttää lokirekisteriin talletettuja tietoja:

- 1) *väestötietojärjestelmän* tietojen käsittelyn seurantaa ja valvontaa sekä tietoturvallisuuden ylläpitoa varten;
- 2) *väestötietojärjestelmän* tietojen käytön määrän ja kustannusten seurannan ja jaon selvittämistä sekä laskutuksen hoitamista varten;
- 3) *väestötietojärjestelmän* tietojen luotettavuuden ja ajantasaisuuden selvittämistä varten; sekä
- 4) *väestötietojärjestelmän* toimivuuden varmistamista ja parantamista sekä tietojen käyttöä koskevien ongelmien selvittämistä varten.

58 §

Lokirekisterin tietojen luovuttaminen

Väestörekisterikeskus voi noudattaen soveltuvin osin 4 luvun säännöksiä luovuttaa lokirekisteriin talletettuja tietoja:

- 1) poliisi-, esitutkinta- ja syyttäväviranomaiselle sekä tuomioistuimelle rikoksen ehkäisemistä ja selvittämistä varten;
- 2) *tietosuojavaltuutetulle ja -lautakunnalle tietosuojan valvonnan toteuttamista varten;*
- 3) käyttöoikeuden saaneelle organisaatiolle käytön seurantaa ja valvontaa varten;
- 4) sille henkilölle, jonka väestötietojärjestelmään talletetut tiedot ovat olleet käsittelyn kohteina noudattaen *soveltuvin osin* viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 11 ja 12 §:n säännöksiä; sekä
- 5) muuta yksilöityä tarkoitusta varten, jos tietojen käsittelijä ja käsittelyn kohteena ollut henkilö ovat antaneet tähän nimenomaisen suostumuksensa.

Ehdotus

Digi- ja väestötietoviraston on säilytettävä lokirekisteriin talletetut tiedot vähintään kaksi vuotta niiden tallettamisajankohtaa seuraavan kalenterivuoden alusta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä lokirekisterin tietosisällöstä.

57 §

Lokirekisterin tietojen käyttö

Digi- ja väestötietovirasto saa käyttää lokirekisteriin talletettuja tietoja *väestötietojärjestelmän*:

- 1) tietojen käsittelyn seurantaa ja valvontaa sekä tietoturvallisuuden ylläpitoa varten;
- 2) tietojen käytön määrän ja kustannusten seurannan ja jaon selvittämistä sekä laskutuksen hoitamista varten;
- 3) tietojen luotettavuuden ja ajantasaisuuden selvittämistä varten; sekä
- 4) toimivuuden varmistamista ja parantamista sekä tietojen käyttöä koskevien ongelmien selvittämistä varten.

58 §

Lokirekisterin tietojen luovuttaminen

Digi- ja väestötietovirasto voi noudattaen 4 lukua luovuttaa lokirekisteriin talletettuja tietoja:

- 1) poliisi-, esitutkinta- ja syyttäväviranomaiselle sekä tuomioistuimelle rikoksen ehkäisemistä ja selvittämistä varten;
- 2) käyttöoikeuden saaneelle organisaatiolle käytön seurantaa ja valvontaa varten;
- 3) sille henkilölle, jonka väestötietojärjestelmään talletetut tiedot ovat olleet käsittelyn kohteina noudattaen viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 11 ja 12 §:ää; sekä
- 4) *muuta kuin 1—3 kohdassa tarkoitettua* yksilöityä tarkoitusta varten, jos tietojen käsittelijä ja käsittelyn kohteena ollut henkilö ovat antaneet tähän nimenomaisen suostumuksensa.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

59 §

59 §

*Tapahtumatietojen käsittely**Tapahtumatietojen käsittely*

Väestörekisterikeskuksen on talletettava tapahtumatiedot käyttäjärekisterin ja lokirekisterin henkilötietojen käsittelystä (tapahtumatiedosto). Tapahtumatiedostoon talletetaan:

1) päätös tai ratkaisu, johon tietojen käsittely perustuu;

2) käsittelyn ajankohta;

3) tieto käsittelyn kohteesta; ja

4) käsittelijän tunnistetiedot.

Tapahtumatiedot on säilytettävä vähintään kaksi vuotta niiden tallettamisesta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tapahtumatiedoston tietosisällöstä.

Väestörekisterikeskus saa käyttää tapahtumatietoja käyttäjärekisterin ja lokirekisterin tietojen käsittelyn sisäiseen seurantaan ja valvontaan. Väestörekisterikeskus voi noudattaen soveltuvin osin 4 luvun säännöksiä luovuttaa tapahtumatietoja:

1) poliisi-, esitutkinta- ja syyttäväviranomaiselle sekä tuomioistuimelle rikoksen ehkäisemistä ja selvittämistä varten;

2) tietosuojavaltuutetulle ja -lautakunnalle tietosuojan valvonnan toteuttamista varten; sekä

3) muuta yksilöityä tarkoitusta varten, jos tietojen käsittelijä on antanut tähän nimenomaisen suostumuksensa.

60 §

Väestörekisterikeskuksen selvitysvelvollisuus

Väestörekisterikeskuksen on toimitettava vähintään kerran vuodessa lokirekisteriin talletettujen tietojen ja tapahtumatietojen käsittelystä yksityiskohtainen selvitys tietosuojavaltuutetulle.

6 luku

Väestörekisterikeskuksen varmennettu sähköinen asiointi

61 §

Digi- ja väestötietoviraston on talletettava tapahtumatiedot käyttäjärekisterin ja lokirekisterin henkilötietojen käsittelystä (tapahtumatiedosto). Tapahtumatiedostoon talletetaan:

1) päätös tai ratkaisu, johon tietojen käsittely perustuu;

2) käsittelyn ajankohta;

3) tieto käsittelyn kohteesta;

4) käsittelijän tunnistetiedot.

Tapahtumatiedot on säilytettävä vähintään kaksi vuotta niiden tallettamisesta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tapahtumatiedoston tietosisällöstä.

Digi- ja väestötietovirasto saa käyttää tapahtumatietoja käyttäjärekisterin ja lokirekisterin tietojen käsittelyn sisäiseen seurantaan ja valvontaan. *Digi- ja väestötietovirasto* voi noudattaen 4 lukua luovuttaa tapahtumatietoja:

1) poliisi-, esitutkinta- ja syyttäväviranomaiselle sekä tuomioistuimelle rikoksen ehkäisemistä ja selvittämistä varten; sekä

2) muuta yksilöityä tarkoitusta varten, jos tietojen käsittelijä on antanut tähän nimenomaisen suostumuksensa.

(kumotaan)

6 luku

Digi- ja väestötietoviraston varmennettu sähköinen asiointi

61 §

Voimassa oleva laki

Varmennetun sähköisen asioinnin palvelut

Väestörekisterikeskuksen tehtävänä on tuottaa, tarjota ja hallinnoida varmennetussa sähköisessä asiointissa käytettäväksi tarkoitettu kansalaisvarmenne sekä sen käyttöön välittömästi liittyvät varmennehakemisto- ja sulkulistapalvelut.

Väestörekisterikeskus voi lisäksi tuottaa varmennetussa sähköisessä asiointissa käytettäväksi seuraavat palvelut:

- 1) muun varmenteen kuin kansalaisvarmenteen tarjoaminen ja hallinnointi;
- 2) varmennetun sähköisen asioinnin osapuolten todentaminen ja asioinnin hallinnointi;
- 3) sähköisten asiakirjojen ja viestien sähköinen allekirjoittaminen ja salaaminen;
- 4) sähköisten asiakirjojen ja viestien aitouden, luottamuksellisuuden ja eheyden säilyttäminen ja varmentaminen;
- 5) varmennetun sähköisen asiointitapahtuman toimijoiden aseman tai roolin varmentaminen;
- 6) muun varmenteen kuin kansalaisvarmenteen käyttöön liittyvien varmennehakemisto- ja sulkulistapalvelujen tarjoaminen ja hallinnointi;
- 7) varmennetun aikaleimapalvelun tarjoaminen ja hallinnointi; *sekä*
- 8) muu vastaava varmennetun sähköisen asioinnin toiminto tai palvelu.

Kansalaisvarmenteella tarkoitetaan Väestörekisterikeskuksen luonnolliselle henkilölle myöntämää varmennetta, joka sisältyy henkilökorttilaissa (663/2016) tarkoitettuun henkilökorttiin tai muuhun viranomaisen asiakirjaan tai tekniseen alustaan, ja jota käytetään henkilön todentamista, sähköisen allekirjoituksen tekemistä sekä asiakirjojen ja viestien salausta varten. Kansalaisvarmenteella tarkoitetaan myös muuhun viranomaisen asiakirjaan tai tekniseen alustaan sisältyvää Väestörekisterikeskuksen myöntämää varmennetta, jota käytetään edellä mainittuun tarkoitukseen ja joka täyttää sähköisestä tunnistamisesta ja luottamuspalveluista annetussa EU:n asetuksessa asetetut vaatimukset.

Ehdotus

Varmennetun sähköisen asioinnin palvelut

Digi- ja väestötietoviraston tehtävänä on tuottaa, tarjota ja hallinnoida varmennetussa sähköisessä asiointissa käytettäväksi tarkoitettu kansalaisvarmenne sekä sen käyttöön välittömästi liittyvät varmennehakemisto- ja sulkulistapalvelut.

Digi- ja väestötietovirasto voi lisäksi tuottaa varmennetussa sähköisessä asiointissa käytettäväksi seuraavat palvelut:

- 1) muun varmenteen kuin kansalaisvarmenteen tarjoaminen ja hallinnointi;
- 2) varmennetun sähköisen asioinnin osapuolten todentaminen ja asioinnin hallinnointi;
- 3) sähköisten asiakirjojen ja viestien sähköinen allekirjoittaminen ja salaaminen;
- 4) sähköisten asiakirjojen ja viestien aitouden, luottamuksellisuuden ja eheyden säilyttäminen ja varmentaminen;
- 5) varmennetun sähköisen asiointitapahtuman toimijoiden aseman tai roolin varmentaminen;
- 6) muun varmenteen kuin kansalaisvarmenteen käyttöön liittyvien varmennehakemisto- ja sulkulistapalvelujen tarjoaminen ja hallinnointi;
- 7) varmennetun aikaleimapalvelun tarjoaminen ja hallinnointi;
- 8) muu vastaava varmennetun sähköisen asioinnin toiminto tai palvelu.

Kansalaisvarmenteella tarkoitetaan *Digi- ja väestötietoviraston* luonnolliselle henkilölle myöntämää varmennetta, joka sisältyy henkilökorttilaissa (663/2016) tarkoitettuun henkilökorttiin tai muuhun viranomaisen asiakirjaan tai tekniseen alustaan, ja jota käytetään henkilön todentamista, sähköisen allekirjoituksen tekemistä sekä asiakirjojen ja viestien salausta varten. Kansalaisvarmenteella tarkoitetaan myös muuhun viranomaisen asiakirjaan tai tekniseen alustaan sisältyvää *Digi- ja väestötietoviraston* myöntämää varmennetta, jota käytetään edellä mainittuun tarkoitukseen ja joka täyttää sähköisestä tunnistamisesta ja luottamuspalveluista annetussa EU:n asetuksessa asetetut vaatimukset.

Voimassa oleva laki

62 §

Varmennetussa sähköisessä asioinnissa käytettävien varmenteiden tiedot

Kansalaisvarmenteeseen ja muuhun Väestörekisterikeskuksen luonnolliselle henkilölle myöntämään varmenteeseen sisältyvistä tiedoista säädetään vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetussa laissa sekä sähköisestä tunnistamisesta ja luottamuspalveluista annetussa EU:n asetuksessa. Kansalaisvarmenteessa on varmenteen haltijan yksilöivänä tunnistetietona sähköinen asiointitunnus. Muussa Väestörekisterikeskuksen luonnolliselle henkilölle myöntämässä varmenteessa on varmenteen haltijan yksilöivänä tunnistetietona sähköinen asiointitunnus tai muu sellainen henkilön yksilöivä tunniste, joka ei sisällä henkilöön liittyviä tietoja. Kansalaisvarmenteeseen ja muuhun Väestörekisterikeskuksen luonnolliselle henkilölle myöntämään varmenteeseen voi sisältyä myös muita varmenteen käytössä tarvittavia välttämättömiä teknisiä tietoja. Väestörekisterikeskus päättää näistä tiedoista.

63 §

Tekninen tunnistetieto ja sähköinen asiointitunnus sekä niiden antaminen

Kun henkilön tiedot talletetaan ensimmäisen kerran väestötietojärjestelmään, hänelle on annettava sähköisen asiointitunnuksen antamisessa tarvittava yksilöllinen tekninen tunnistetieto. Tekninen tunnistetieto annetaan automaattisesti väestötietojärjestelmästä ja sen antamisesta ja tallettamisesta väestötietojärjestelmään vastaa Väestörekisterikeskus.

Väestörekisterikeskus muuttaa teknisen tunnistetiedon yksilölliseksi sähköiseksi asiointitunnukseksi, kun:

1) henkilölle myönnetään ensimmäisen kerran kansalaisvarmenne tai muu Väestörekisterikeskuksen luonnolliselle henkilölle myöntämä varmenne; tai

Ehdotus

62 §

Varmennetussa sähköisessä asioinnissa käytettävien varmenteiden tiedot

Kansalaisvarmenteeseen ja muuhun *Digi- ja väestötietoviraston* luonnolliselle henkilölle myöntämään varmenteeseen sisältyvistä tiedoista säädetään vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetussa laissa sekä sähköisestä tunnistamisesta ja luottamuspalveluista annetussa EU:n asetuksessa. Kansalaisvarmenteessa on varmenteen haltijan yksilöivänä tunnistetietona sähköinen asiointitunnus. Muussa *Digi- ja väestötietoviraston* luonnolliselle henkilölle myöntämässä varmenteessa on varmenteen haltijan yksilöivänä tunnistetietona sähköinen asiointitunnus tai muu sellainen henkilön yksilöivä tunniste, joka ei sisällä henkilöön liittyviä tietoja. Kansalaisvarmenteeseen ja muuhun *Digi- ja väestötietoviraston* luonnolliselle henkilölle myöntämään varmenteeseen voi sisältyä myös muita varmenteen käytössä tarvittavia välttämättömiä teknisiä tietoja. *Digi- ja väestötietovirasto* päättää näistä tiedoista.

63 §

Tekninen tunnistetieto ja sähköinen asiointitunnus sekä niiden antaminen

Kun henkilön tiedot talletetaan ensimmäisen kerran väestötietojärjestelmään, hänelle on annettava sähköisen asiointitunnuksen antamisessa tarvittava yksilöllinen tekninen tunnistetieto. Tekninen tunnistetieto annetaan automaattisesti väestötietojärjestelmästä.

Digi- ja väestötietovirasto muuttaa teknisen tunnistetiedon yksilölliseksi sähköiseksi asiointitunnukseksi, kun:

1) henkilölle myönnetään ensimmäisen kerran kansalaisvarmenne tai muu *Digi- ja väestötietoviraston* luonnolliselle henkilölle myöntämä varmenne; tai

Voimassa oleva laki

2) henkilöllä, jonka tiedot on talletettu väestötietojärjestelmään, ei ole sähköistä asiointitunnusta ja Väestörekisterikeskus saa 43 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetulta varmentajalta pyynnön muuttaa tämän henkilön tekninen tunnistetieto sähköiseksi asiointitunnuksiksi.

64 §

Sähköisen asiointitunnuksen korjaaminen ja muuttaminen

Asianosaisen on haettava edellä 2 momentissa tarkoitettua asiointitunnuksen muuttamista kirjallisesti Väestörekisterikeskukselta.

65 §

Varmenteen ja siihen sisältyvien tietojen käsittely

Kansalaisvarmenteet ja muut Väestörekisterikeskuksen myöntämät yleisesti sähköisessä asiointissa käytettävät luonnollisen henkilön varmenteet sekä niihin sisältyvät tiedot voidaan tallettaa Väestörekisterikeskuksen pitämään julkiseen hakemistoon, josta jokaisella on oikeus saada tietoja siten kuin viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään viranomaisen julkisesta asiakirjasta.

67 §

Muun varmenteen hakeminen ja myöntäminen

Väestörekisterikeskuksen tuottama muu luonnollisen henkilön varmenne kuin kansalaisvarmenne voidaan myöntää vain Suomen kansalaiselle sekä kotikuntalain mukaisesti Suomessa vakinaisesti asuvalle ulkomaalaiselle, jonka tiedot on talletettu väestötietojärjestelmään ja jonka henkilöllisyys on voitu luotettavasti todeta. Väestörekisterikeskuksen tuottama muu luonnollisen henkilön var-

Ehdotus

2) henkilöllä, jonka tiedot on talletettu väestötietojärjestelmään, ei ole sähköistä asiointitunnusta ja *Digi- ja väestötietovirasto* saa 43 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetulta varmentajalta pyynnön muuttaa tämän henkilön tekninen tunnistetieto sähköiseksi asiointitunnuksiksi.

64 §

Sähköisen asiointitunnuksen muuttaminen

Asianosaisen on haettava 2 momentissa tarkoitettua asiointitunnuksen muuttamista kirjallisesti *Digi- ja väestötietovirastolta*.

65 §

Varmenteen ja siihen sisältyvien tietojen käsittely

Kansalaisvarmenteet ja muut *Digi- ja väestötietoviraston* myöntämät yleisesti sähköisessä asiointissa käytettävät luonnollisen henkilön varmenteet sekä niihin sisältyvät tiedot voidaan tallettaa *Digi- ja väestötietoviraston* pitämään julkiseen hakemistoon, josta jokaisella on oikeus saada tietoja siten kuin viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään viranomaisen julkisesta asiakirjasta.

67 §

Muun varmenteen hakeminen ja myöntäminen

Digi- ja väestötietoviraston tuottama muu luonnollisen henkilön varmenne kuin kansalaisvarmenne voidaan myöntää vain Suomen kansalaiselle sekä kotikuntalain mukaisesti Suomessa vakinaisesti asuvalle ulkomaalaiselle, jonka tiedot on talletettu väestötietojärjestelmään ja jonka henkilöllisyys on voitu luotettavasti todeta. *Digi- ja väestötietoviraston* tuottama muu luonnollisen henkilön var-

Voimassa oleva laki

menne kuin kansalaisvarmenne voidaan erityisestä ja perustellusta syystä myöntää myös henkilölle, jonka henkilöllisyys on voitu luotettavasti todeta, mutta joka ei täytä muita edellä tarkoitettuja varmenteen myöntämisen edellytyksiä. Tällainen varmenne voi hakijan pyynnöstä sisältyä sähköisessä asioinnissa käytettävään viranomaisen, yrityksen tai yhteisön myöntämään asiakirjaan, korttiin tai tekniseen alustaan. Väestörekisterikeskus voi sopia asiakirjan tai teknisen alustan myöntävän viranomaisen, yrityksen tai yhteisön kanssa, että varmennetta koskeva hakemus voidaan jättää tälle henkilökohtaisesti Väestörekisterikeskukselle edelleen toimitettavaksi. Väestörekisterikeskuksen on tällöin varmistettava, että hakemuksen vastaanottaja noudattaa tietosuoja-asetuksessa ja tietosuojalaissa säädettyjä henkilötietojen käsittelyä koskevia vaatimuksia sekä vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetussa laissa ja sähköisestä tunnistamisesta ja luottamuspalveluista annetussa EU:n asetuksessa säädettyjä varmenteen myöntämistä koskevia vaatimuksia.

68 §

Varmenteen hakemista ja myöntämistä koskeva menettely eräissä tapauksissa

Henkilökohtaisen käynnin sijasta kansalaisvarmenteen uusimista koskeva hakemus voidaan tehdä myös sähköisesti ja allekirjoittaa hakijan käytössä olevalla kansalaisvarmenteella ja muun Väestörekisterikeskuksen tuottaman varmenteen uusimista koskeva hakemus hakijan käytössä olevalla sähköisestä tunnistamisesta ja luottamuspalveluista annetussa EU:n asetuksessa tarkoitetulla hyväksytyllä varmenteella, jos tällainen palvelu on käytössä. Muuten hakemuksen käsittelyssä noudatetaan sähköisestä tunnistamisesta ja luottamuspalveluista annetun EU:n asetuksen varmenteen myöntämistä koskevia säännöksiä.

Tässä laissa tarkoitetun Väestörekisterikeskuksen tuottaman varmenteen myöntämistä

Ehdotus

menne kuin kansalaisvarmenne voidaan erityisestä ja perustellusta syystä myöntää myös henkilölle, jonka henkilöllisyys on voitu luotettavasti todeta, mutta joka ei täytä muita edellä tarkoitettuja varmenteen myöntämisen edellytyksiä. Tällainen varmenne voi hakijan pyynnöstä sisältyä sähköisessä asioinnissa käytettävään viranomaisen, yrityksen tai yhteisön myöntämään asiakirjaan, korttiin tai tekniseen alustaan. *Digi- ja väestötietovirasto* voi sopia asiakirjan tai teknisen alustan myöntävän viranomaisen, yrityksen tai yhteisön kanssa, että varmennetta koskeva hakemus voidaan jättää tälle henkilökohtaisesti *Digi- ja väestötietovirastolle* edelleen toimitettavaksi. *Digi- ja väestötietoviraston* on tällöin varmistettava, että hakemuksen vastaanottaja noudattaa tietosuoja-asetuksen ja tietosuojalain henkilötietojen käsittelyä koskevia säännöksiä sekä vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain ja sähköisestä tunnistamisesta ja luottamuspalveluista annetun EU:n asetuksen varmenteen myöntämistä koskevia säännöksiä.

68 §

Varmenteen hakemista ja myöntämistä koskeva menettely eräissä tapauksissa

Henkilökohtaisen käynnin sijasta kansalaisvarmenteen uusimista koskeva hakemus voidaan tehdä myös sähköisesti ja allekirjoittaa hakijan käytössä olevalla kansalaisvarmenteella ja muun *Digi- ja väestötietoviraston* tuottaman varmenteen uusimista koskeva hakemus hakijan käytössä olevalla sähköisestä tunnistamisesta ja luottamuspalveluista annetussa EU:n asetuksessa tarkoitetulla hyväksytyllä varmenteella, jos tällainen palvelu on käytössä. Muuten hakemuksen käsittelyssä noudatetaan sähköisestä tunnistamisesta ja luottamuspalveluista annetun EU:n asetuksen varmenteen myöntämistä koskevia säännöksiä.

Tässä laissa tarkoitetun *Digi- ja väestötietoviraston* tuottaman varmenteen myöntämistä

Voimassa oleva laki

koskeva päätös voidaan allekirjoittaa koneellisesti.

69 §

Väestörekisterikeskuksen tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus

Väestörekisterikeskuksella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada 67 §:ssä tarkoitelta viranomaiselta, yritykseltä ja yhteisöltä sekä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetussa laissa (159/2007) ja sähköisestä lääkemääräyksestä annetussa laissa (61/2007) tarkoituilta viranomaisilta ja palvelun antajilta tarpeellisia tietoja tässä laissa tarkoitettun Väestörekisterikeskuksen tuottaman varmenteen myöntämistä ja peruuttamista koskevan toiminnallisen ja teknisen menettelyn luotettavuuden seurantaa ja valvontaa varten.

Väestörekisterikeskuksen määräämällä tarkastajalla on lisäksi oikeus 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa toimittaa tarkastus. Tarkastajalla on oikeus tutkia salassapitosäännösten estämättä tässä laissa tarkoitettun Väestörekisterikeskuksen tuottaman varmenteen myöntämisessä käytetyt asiakirjat, laitteet ja ohjelmistot sekä päästä tässä yhteydessä muihin kuin kotirauhan piiriin kuuluviin tarkastuksen kohteen hallinnassa oleviin tiloihin. Tarkastus on toteutettava niin, että siitä ei aiheudu tarkastuksen kohteelle tarpeettomasti haittaa eikä kustannuksia. Tarkastajana voi toimia vain virkamies.

Tiedonsaanti- ja tarkastusoikeuden toteuttamisen tehosteeksi Väestörekisterikeskus voi asettaa uhkasakon siten kuin siitä uhkasakko-laissa säädetään.

70 §

Tietojenkäsittelypalvelu

Väestörekisterikeskus voi ottaa rekisterinpitäjän toimeksiannosta tehtäväkseen huolehtia tämän vastuulla olevan rekisterin tai tietojär-

Ehdotus

koskeva päätös voidaan allekirjoittaa koneellisesti.

69 §

Digi- ja väestötietoviraston tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus

Digi- ja väestötietovirastolla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada 67 §:ssä tarkoitelta viranomaiselta, yritykseltä ja yhteisöltä sekä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetussa laissa (159/2007) ja sähköisestä lääkemääräyksestä annetussa laissa (61/2007) tarkoituilta viranomaisilta ja palvelun antajilta tarpeellisia tietoja tässä laissa tarkoitettun *Digi- ja väestötietoviraston* tuottaman varmenteen myöntämistä ja peruuttamista koskevan toiminnallisen ja teknisen menettelyn luotettavuuden seurantaa ja valvontaa varten.

Digi- ja väestötietoviraston määräämällä tarkastajalla on lisäksi oikeus 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa toimittaa tarkastus. Tarkastajalla on oikeus tutkia salassapitosäännösten estämättä tässä laissa tarkoitettun *Digi- ja väestötietoviraston* tuottaman varmenteen myöntämisessä käytetyt asiakirjat, laitteet ja ohjelmistot sekä päästä tässä yhteydessä muihin kuin *pysyväsluonteiseen asumiseen käytettäviin* tarkastuksen kohteen hallinnassa oleviin tiloihin. Tarkastus on toteutettava niin, että siitä ei aiheudu tarkastuksen kohteelle tarpeettomasti haittaa eikä kustannuksia. Tarkastajana voi toimia vain virkamies. *Tarkastukseen sovelletaan hallintolain 39 §:ää.*

Tiedonsaanti- ja tarkastusoikeuden toteuttamisen tehosteeksi *Digi- ja väestötietovirasto* voi asettaa uhkasakon siten kuin siitä uhkasakko-laissa säädetään.

70 §

Tietojenkäsittelypalvelu

Digi- ja väestötietovirasto voi ottaa rekisterinpitäjän toimeksiannosta tehtäväkseen huolehtia tämän vastuulla olevan rekisterin tai tietojärjestelmän teknisestä ylläpitämisestä ja

Voimassa oleva laki

jestelmän teknisestä ylläpitämisestä ja tietojenkäsittelystä (tietojenkäsittelypalvelu). Väestörekisterikeskuksen toimeksiantajana voi olla vain valtion tai kunnan viranomainen taikka muu sellainen rekisterinpitäjä, jolla on lakiin tai sen nojalla annettuun asetukseen perustuva oikeus rekisterin pitämiseen. Väestörekisterikeskus voi tietojenkäsittelypalvelun tuottamisessa käyttää hyväksi väestötietojärjestelmään talletettuja tietoja siten kuin tässä tai muussa laissa säädetään. Väestörekisterikeskuksella ei ole oikeutta päättää toimeksiantannon kohteena olevaan rekisteriin talletettujen tietojen muusta käsittelystä tai luovuttamisesta.

Tietojenkäsittelypalvelusta on tehtävä kirjallinen sopimus. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tietojenkäsittelypalvelua koskevan sopimuksen sisällöstä.

72 §

Suoritteista ja palveluista perittävät maksut

Rekisterihallinnon viranomaisen on perittävä tämän lain perusteella tuottamastaan suoritteesta tai palvelusta maksu siten kuin siitä erikseen säädetään tai määrätään. Maksujen perusteista säädetään valtion maksuperusteissa (150/1992).

74 §

Tietoturvallisuus

Väestörekisterikeskuksen ja maistraattien on väestötietojärjestelmän tietoja käsitellessään sekä Väestörekisterikeskuksen varmennetun sähköisen asioinnin palveluja tuottaessaan huolehdittava vastuulleen kuuluvien tietojärjestelmien ja niiden sisältämien tietojen tietosuojasta ja -turvasta (tietoturvallisuus). Väestörekisterikeskus ja maistraatit vastaavat tietoturvallisuudesta myös sellaisen kolmannen osapuolen osalta, joka niiden lukuun toimeksiannosta suorittaa tässä laissa tarkoitettujen tietojen käsittelyyn ja palvelujen tuotta-

Ehdotus

tietojenkäsittelystä (tietojenkäsittelypalvelu). *Digi- ja väestötietovirastolla* toimeksiantajana voi olla vain *rekisterinpitäjä, jonka oikeus tietojen käsittelyyn perustuu lakiin. Digi- ja väestötietovirasto* voi tietojenkäsittelypalvelun tuottamisessa käyttää hyväksi väestötietojärjestelmään talletettuja tietoja siten kuin tässä tai muussa laissa säädetään.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tietojenkäsittelypalvelua koskevan sopimuksen sisällöstä.

72 §

Suoritteista ja palveluista perittävät maksut

Digi- ja väestötietoviraston on perittävä tämän lain perusteella tuottamastaan suoritteesta tai palvelusta maksu siten kuin siitä erikseen säädetään tai määrätään. Maksujen perusteista säädetään valtion maksuperusteissa (150/1992).

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

miseen liittyviä toimenpiteitä. Valtion varoista maksetaan tietoturvallisuuden edellyttämät tietojärjestelmien sekä niihin liittyvien laitteistojen ja ohjelmistojen hankinnasta, ylläpidosta ja hallinnasta aiheutuvat välittömät kustannukset.

74 a §

Oikeus käsittelyn rajoittamiseen

Tietosuoja-asetuksen 18 artiklaa ei sovelleta väestötietojärjestelmään eikä Väestörekisterikeskuksen varmentajan toimintaan liittyviin järjestelmiin.

76 §

Tiedon korjaaminen

Jos maistraatti korjaa 10 §:ssä tarkoitettua ulkomaan kansalaista koskevaa rekisterimerkintää, maistraatin on ennen asian ratkaisemista pyydettävä asiasta lausunto Maahanmuuttovirastolta.

Jos rekisterinpitäjä korjaa omasta aloitteestaan rekisterissä olevaa tietoa, rekisterinpitäjän on ennen tiedon korjaamista tarvittaessa varattava sille, jonka oikeutta, etua tai velvollisuutta merkintä koskee, tilaisuus antaa määräajassa selvitys. Rekisterinpitäjä voi korjata kuitenkin tilaisuutta varaamatta rekisterissä olevan ilmeisen virheen.

76 a §

Oikaisuvaatimus

Ehdotus

74 a §

Oikeus käsittelyn rajoittamiseen

Tietosuoja-asetuksen 18 artiklaa ei sovelleta väestötietojärjestelmään eikä *Digi- ja väestötietoviraston* varmentajan toimintaan liittyviin järjestelmiin.

76 §

Tiedon korjaaminen

Jos rekisterinpitäjä kieltäytyy korjaamasta väestötietojärjestelmään talletettua tietoa, jota rekisteröity on vaatinut korjattavaksi, on rekisterinpitäjän annettava asiassa päätös.

Jos rekisterinpitäjä korjaa omasta aloitteestaan rekisterissä olevaa tietoa, rekisterinpitäjän on ennen tiedon korjaamista tarvittaessa varattava rekisteröidylle tilaisuus antaa määräajassa selvitys. *Jos rekisterinpitäjä korjaa tietoa rekisteröidyn antaman selvityksen vastaisesti, rekisterinpitäjän on annettava asiassa päätös.* Rekisterinpitäjä voi korjata kuitenkin tilaisuutta varaamatta rekisterissä olevan ilmeisen virheen.

Jos rekisterinpitäjä korjaa 10 §:ssä tarkoitettua ulkomaan kansalaista koskevaa rekisterimerkintää, rekisterinpitäjän on ennen asian ratkaisemista pyydettävä asiasta lausunto Maahanmuuttovirastolta.

Rekisteröidyn oikeudesta vaatia rekisterinpitäjältä rekisteröityä koskevien henkilötietojen oikaisua ja henkilötietojen oikaisupyyntöön liittyvästä rekisterinpitäjän menettelystä säädetään tietosuoja-asetuksessa.

76 a §

Oikaisuvaatimus

HE 10/2019 vp

Voimassa oleva laki

Tämän lain nojalla tehtyyn *hallintopäätökseen* saa hakea oikaisua siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään.

76 b §

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Rekisterihallinnon viranomainen, jonka päätöksen hallinto-oikeus on kumonnut tai muuttanut, saa hakea muutosta hallinto-oikeuden päätökseen valittamalla, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Muutoksenhausta uhkasakkoa koskevaan ratkaisuun säädetään uhkasakkolaissa.

77 §

Vaitiolovelvollisuus ja hyväksikäyttökielto

Henkilön, joka palvelussuhteen, toimeksianton tai rekisterihallinnon viranomaisen antaman päätöksen tai luvan perusteella käsittelee väestötietojärjestelmään talletettuja tietoja tai 52 taikka 69 §:n nojalla saamiaan muita tietoja, vaitiolovelvollisuudesta ja hyväksikäyttökiellosta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa.

78 §

Viittaukset rangaistussäännöksiin

Rangaistus 77 §:ssä säädetyn vaitiolovelvollisuuden tai hyväksikäyttökiellon rikkomisesta tuomitaan rikoslain (39/1889) 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teko ole rangaistava rikoslain 40 luvun 5 §:n mukaan tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

Rangaistus väestötietojärjestelmään tai varmennetun sähköisen asioinnin tietojärjestelmään kohdistuvasta tietomurrosta sääde-

Ehdotus

Tämän lain nojalla tehtyyn päätökseen saa *vaatia* oikaisua siten kuin hallintolaissa säädetään.

76 b §

Muutoksenhaku

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Muutoksenhausta uhkasakkoa koskevaan ratkaisuun säädetään uhkasakkolaissa.

(kumotaan)

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

tään rikoslain 38 luvun 8 §:ssä ja järjestelmiin kohdistuvasta henkilörekisteririkoksesta mainitun luvun 9 §:ssä sekä henkilörekisteririkkomuksesta henkilötietolain 48 §:n 2 momentissa.

80 §

Siirtymäsäännökset

3. Jos henkilö on transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annetun lain mukaisesti vahvistettu vastakkaiseen sukupuoleen kuuluvaksi ennen tämän lain voimaantuloa, maistraatti voi tallettaa väestötietojärjestelmään 13 §:n 1 momentin 15 kohdassa tarkoitetun tiedon sukupuolen vahvistamisesta vain, jos henkilö hakee sitä.

7. Muussa laissa tai asetuksessa väestörekisterin pitäjälle säädetyt tehtävät hoitaa, jollei tästä laista muuta johdu, se maistraatti, jonka toimialueella henkilöllä on kotikunta tai väestökirjanpitokunta. Valtiovarainministeriön asetuksella säädetään, mikä maistraatti käsittelee sellaista henkilöä koskevat asiat, jolla ei ole koskaan ollut kotikuntaa eikä väestökirjanpitokuntaa Suomessa.

9. Väestötietojärjestelmän asiakirjoihin kuuluvat myös ennen vuotta 1971 pidetyt rekisteröityjen uskonnollisten yhdyskuntien jäsenluettelot. Valtiovarainministeriön asetuksella säädetään siitä maistraatista, joka säilyttää asiakirjat ja päättää niissä olevien tietojen luovuttamisesta noudattaen 4 luvun säännöksiä.

Ehdotus

3. Jos henkilö on transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annetun lain mukaisesti vahvistettu vastakkaiseen sukupuoleen kuuluvaksi ennen tämän lain voimaantuloa, rekisterinpitäjä voi tallettaa väestötietojärjestelmään tämän lain 13 §:n 1 momentin 15 kohdassa tarkoitetun tiedon sukupuolen vahvistamisesta vain, jos henkilö hakee sitä.

80 §

Siirtymäsäännökset

7. Muussa laissa tai asetuksessa väestörekisterin pitäjälle säädetyt tehtävät hoitaa Digi- ja väestötietovirasto, jollei tästä laista muuta johdu.

9. Väestötietojärjestelmän asiakirjoihin kuuluvat myös ennen vuotta 1971 pidetyt rekisteröityjen uskonnollisten yhdyskuntien jäsenluettelot.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

52.

Laki**kuntarakennelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuntarakennelain (1698/2009) 6 §:n 3 momentti, 12 §:n 2 momentti ja 14 §:n 2 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

6 §

6 §

*Yhdistymisesityksen sisältö**Yhdistymisesityksen sisältö*

Kunnan alueen jakamista koskevaan esitykseen on liitettävä kiinteistörekisterin pitäjän ja maistraatin lausunto. Kiinteistörekisterin pitäjän lausuntoon on liitettävä luettelo kuhunkin kuntaan siirrettävistä kiinteistörekisterin rekisteriyksiköistä ja niiden osista sekä tarpeen mukaan ehdotus kuntien välisen rajan sijainniksi. Maistraatin lausunnosta on käytävä ilmi kuhunkin kuntaan siirrettävien alueiden asukasmäärä ja kielisuhteet.

Kunnan alueen jakamista koskevaan esitykseen on liitettävä kiinteistörekisterin pitäjän ja *Digi- ja väestötietoviraston* lausunto. Kiinteistörekisterin pitäjän lausuntoon on liitettävä luettelo kuhunkin kuntaan siirrettävistä kiinteistörekisterin rekisteriyksiköistä ja niiden osista sekä tarpeen mukaan ehdotus kuntien välisen rajan sijainniksi. *Digi- ja väestötietoviraston* lausunnosta on käytävä ilmi kuhunkin kuntaan siirrettävien alueiden asukasmäärä ja kielisuhteet.

12 §

12 §

*Kuntien yhteisen esityksen sisältö ja valmistelu**Kuntien yhteisen esityksen sisältö ja valmistelu*

Kuntien on liitettävä esitykseensä kiinteistörekisterin pitäjän ja maistraatin lausunnot. Kiinteistörekisterin pitäjän lausuntoon on liitettävä luettelo kunnasta toiseen siirrettävistä kiinteistörekisterin rekisteriyksiköistä ja niiden osista sekä tarpeen mukaan ehdotus kuntien välisen rajan sijainniksi. Maistraatin lausunnosta on käytävä ilmi siirrettäväksi esitetyn kunnan osan asukasmäärä ja kielisuhteet.

Kuntien on liitettävä esitykseensä kiinteistörekisterin pitäjän ja *Digi- ja väestötietoviraston* lausunnot. Kiinteistörekisterin pitäjän lausuntoon on liitettävä luettelo kunnasta toiseen siirrettävistä kiinteistörekisterin rekisteriyksiköistä ja niiden osista sekä tarpeen mukaan ehdotus kuntien välisen rajan sijainniksi. *Digi- ja väestötietoviraston* lausunnosta on käytävä ilmi siirrettäväksi esitetyn kunnan osan asukasmäärä ja kielisuhteet.

HE 10/2019 vp

Voimassa oleva laki

14 §

Kunnan tai kunnan jäsenen esityksen valmisteleva käsittely

Ministeriön on hankittava esityksestä asianomaisen kiinteistörekisterin pitäjän ja maistraatin lausunto. Kiinteistörekisterin pitäjän lausuntoon on liitettävä luettelo kunnasta toiseen siirrettävistä kiinteistörekisterin rekisteriyksiköistä ja niiden osista sekä tarpeen mukaan ehdotus kuntien välisen rajan sijainniksi. Maistraatin lausunnosta on käytävä ilmi siirrettäväksi esitetyn kunnan osan asukasmäärä ja kielisuhteet.

Ehdotus

14 §

Kunnan tai kunnan jäsenen esityksen valmisteleva käsittely

Ministeriön on hankittava esityksestä asianomaisen kiinteistörekisterin pitäjän ja *Digi- ja väestötietoviraston* lausunto. Kiinteistörekisterin pitäjän lausuntoon on liitettävä luettelo kunnasta toiseen siirrettävistä kiinteistörekisterin rekisteriyksiköistä ja niiden osista sekä tarpeen mukaan ehdotus kuntien välisen rajan sijainniksi. *Digi- ja väestötietoviraston* lausunnosta on käytävä ilmi siirrettäväksi esitetyn kunnan osan asukasmäärä ja kielisuhteet.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

53.

Laki

kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (1704/2009) 4 §:n 1 momentin 8 ja 9 kohta sekä 3 momentti,
sellaisina kuin niistä ovat 4 §:n 1 momentin 8 ja 9 kohta laissa 676/2014, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Määritelmät

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan jäljempänä:

Tässä laissa tarkoitetaan jäljempänä:

8) vieraskielisellä henkilöä, joka on ilmoittanut väestötietojärjestelmästä ja Väestötietokeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 3 §:ssä tarkoitettuun väestötietojärjestelmään äidinkielekseen muun kielen kuin suomen, ruotsin tai saamen kielen;

9) saamenkielisellä henkilöä, joka on ilmoittanut väestötietojärjestelmästä ja Väestötietokeskuksen varmennepalveluista annetun lain 3 §:ssä tarkoitettuun väestötietojärjestelmään äidinkielekseen saamen kielen;

8) vieraskielisellä henkilöä, joka on ilmoittanut väestötietojärjestelmästä ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 3 §:ssä tarkoitettuun väestötietojärjestelmään äidinkielekseen muun kielen kuin suomen, ruotsin tai saamen kielen;

9) saamenkielisellä henkilöä, joka on ilmoittanut väestötietojärjestelmästä ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluista annetun lain 3 §:ssä tarkoitettuun väestötietojärjestelmään äidinkielekseen saamen kielen;

Kunnan asukas ja asukasmäärä sekä ikäluokka määräytyvät, jollei tässä laissa toisin säädetä, väestötietolain 18 §:n mukaisesti varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltäneen vuoden lopun tilanteen mukaan.

Kunnan asukas ja asukasmäärä sekä ikäluokka määräytyvät, jollei tässä laissa toisin säädetä, *väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetussa laissa tarkoitettussa väestötietojärjestelmässä* varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltäneen vuoden lopussa olevien tietojen mukaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

54.

Laki**kuntalain 16 ja 20 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuntalain (410/2015) 16 § 3 momentti ja 20 §:n 2 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

16 §

16 §

*Valtuutettujen lukumäärä**Valtuutettujen lukumäärä*

Tässä pykälässä tarkoitettu asukasluvu määräytyy väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) tarkoitettussa väestötietojärjestelmässä vaalivuotta edeltävän vuoden marraskuun 30 päivän päättyessä olevien tietojen mukaan.

Tässä pykälässä tarkoitettu asukasluvu määräytyy väestötietojärjestelmästä ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) tarkoitettussa väestötietojärjestelmässä vaalivuotta edeltävän vuoden marraskuun 30 päivän päättyessä olevien tietojen mukaan.

20 §

20 §

*Äänioikeus kuntavaaleissa**Äänioikeus kuntavaaleissa*

Äänioikeus kuntavaaleissa on lisäksi Euroopan unionin tai Suomessa toimivan kansainvälisen järjestön palveluksessa olevalla ja tällaisen henkilön perheenjäsenellä, joka viimeistään vaalipäivänä täyttää 18 vuotta, ja jolla on asuinpaikka kyseisessä kunnassa väestötietojärjestelmässä olevien tietojen mukaan 51. päivänä ennen vaalipäivää päivän päättyessä, jos:

1) hänen tietonsa on hänen pyynnöstään talletettu väestötietojärjestelmään väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetussa laissa säädettyllä tavalla;

2) hän on kirjallisesti ilmoittanut maistraatille viimeistään 52. päivänä ennen vaalipäivää ennen kello 16:ta haluavansa käyttää äänioikeuttaan kuntavaaleissa tai ei ole kirjallisesti peruuttanut aikaisempaa ilmoitustaan.

Äänioikeus kuntavaaleissa on lisäksi Euroopan unionin tai Suomessa toimivan kansainvälisen järjestön palveluksessa olevalla ja tällaisen henkilön perheenjäsenellä, joka viimeistään vaalipäivänä täyttää 18 vuotta, ja jolla on asuinpaikka kyseisessä kunnassa väestötietojärjestelmässä olevien tietojen mukaan 51. päivänä ennen vaalipäivää päivän päättyessä, jos:

1) hänen tietonsa on hänen pyynnöstään talletettu väestötietojärjestelmään väestötietojärjestelmästä ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluista annetussa laissa säädettyllä tavalla;

2) hän on kirjallisesti ilmoittanut *Digi- ja väestötietovirastolle* viimeistään 52. päivänä ennen vaalipäivää ennen kello 16:ta haluavansa käyttää äänioikeuttaan kuntavaaleissa tai ei ole kirjallisesti peruuttanut aikaisempaa ilmoitustaan.

HE 10/2019 vp

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .*

55.

Laki

tulotietojärjestelmästä annetun lain 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tulotietojärjestelmästä annetun lain (53/2018) 9 §:n 1 momentin 1 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

9 §

9 §

Tulotietojärjestelmään talletettavat muut tiedot

Tulotietojärjestelmään talletettavat muut tiedot

Tulotietojärjestelmään talletetaan tietojen oikeellisuuden varmistamiseksi ja muiden tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi seuraavat tiedot:

1) väestötietojärjestelmästä ja Väestötietokeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 13 §:n 1—3, 16 ja 20—22 kohdassa tarkoitetut tiedot Suomen kansalaisista ja Suomessa asuvista ulkomaalaisista sekä tiedoissa tapahtuneet muutokset;

Tulotietojärjestelmään talletetaan tietojen oikeellisuuden varmistamiseksi ja muiden tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi seuraavat tiedot:

1) väestötietojärjestelmästä ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 13 §:n 1 momentin 1—3, 16 ja 20—22 kohdassa tarkoitetut tiedot Suomen kansalaisista ja Suomessa asuvista ulkomaalaisista sekä tiedoissa tapahtuneet muutokset;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

56.

Laki

tullilain 76 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tullilain (304/2016) 76 § 1 momentin 9 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

76 §

76 §

Perintäkeinot

Perintäkeinot

Tulli voi selvitettyään velallisen maksukykyä ja tarkoituksenmukaista perintäkeinoa varojen perimiseksi:

Tulli voi selvitettyään velallisen maksukykyä ja tarkoituksenmukaista perintäkeinoa varojen perimiseksi:

9) ilmoittaa julkaistaviksi velallisen ja muun tullin maksamisesta vastuussa olevan nimen, toiminimen sekä yritys- ja yhteisötunnuksen, Tullin tiedossa olevan kotikunnan, jollei viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 §:n 1 momentin 31 kohdasta tai väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 36 §:n 1 momentista muuta johdu sekä maksamatta jätetyn tullilaskun verolajit ja määrät viivästysseuraamuksineen;

9) ilmoittaa julkaistaviksi velallisen ja muun tullin maksamisesta vastuussa olevan nimen, toiminimen sekä yritys- ja yhteisötunnuksen, Tullin tiedossa olevan kotikunnan, jollei viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 §:n 1 momentin 31 kohdasta tai väestötietojärjestelmästä ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 36 §:n 1 momentista muuta johdu sekä maksamatta jätetyn tullilaskun verolajit ja määrät viivästysseuraamuksineen;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

57.

Laki

henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain (650/2019) 16 §:n 1 momentin 9 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

16 §

16 §

Tullin oikeus saada tietoja eräistä rekistereistä ja tietojärjestelmistä

Tullin oikeus saada tietoja eräistä rekistereistä ja tietojärjestelmistä

Tullilla on sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, oikeus saada tehtäviensä suorittamista ja henkilörekisteriensä ylläpitämistä varten salassapitosäännösten estämättä teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona tietoja rekistereistä siten kuin käytännön menettelyistä asianomaisen rekisterinpitäjän kanssa sovitaan, seuraavasti:

Tullilla on sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, oikeus saada tehtäviensä suorittamista ja henkilörekisteriensä ylläpitämistä varten salassapitosäännösten estämättä teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona tietoja rekistereistä siten kuin käytännön menettelyistä asianomaisen rekisterinpitäjän kanssa sovitaan, seuraavasti:

9) väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 13—17 §:ssä tarkoitetut tiedot tulli- ja verovalvontaa, verotusta, perintää sekä tullirikostorjuntaa varten;

9) väestötietojärjestelmästä ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 13—17 §:ssä tarkoitetut tiedot tulli- ja verovalvontaa, verotusta, perintää sekä tullirikostorjuntaa varten;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

58.

Laki

uskonnonvapauslain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan uskonnonvapauslain (453/2003) 4 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1450/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

*Liittymis- ja eroamismenettely**Liittymis- ja eroamismenettely*

Henkilön, joka tahtoo liittyä uskonnollisen yhdyskunnan jäseneksi, tulee ilmoittaa siitä yhdyskunnalle.

Henkilön, joka tahtoo erota uskonnollisesta yhdyskunnasta, tulee ilmoittaa eroamisesta kirjallisesti yhdyskunnalle tai maistraatille. Henkilö katsotaan eronneeksi siitä päivästä lukien, kun yhdyskunta tai maistraatti on saanut eroamisilmoituksen.

Uskonnon yhdykskunnan tulee välittömästi ilmoittaa yhdyskunnan jäseneksi otetut ja yhdyskunnalle eroamisilmoituksen tehneet henkilöt väestötietolaissa (507/1993) tarkoitettuun väestötietojärjestelmään. Ilmoituksen tulee sisältää henkilön täydellinen nimi, syntymäaika tai henkilötunnus sekä liittymis- tai eroamispäivä. Ilmoitus väestötietojärjestelmään voidaan tehdä kirjallisesti taikka tietoliikenneyhteyksin tai muutoin konekielisesti.

Maistraatin, jonka toimialueella henkilöllä on kotikunta tai väestökirjanpitokunta, on viipymättä talletettava väestötietojärjestelmään tieto uskonnolliseen yhdyskuntaan liittymisestä tai siitä eroamisesta ja toimitettava uskonnollisesta yhdyskunnasta eronneelle vahvistus eroamisesta. Maistraatin on viipymättä ilmoitettava uskonnolliselle yhdyskunnalle henkilöt, jotka ovat tehneet eroamisilmoituksen maistraatille.

Jos eroamisilmoitus on jätetty muulle kuin 4 momentissa tarkoitettulle maistraatille, on

Henkilön, joka tahtoo liittyä uskonnollisen yhdyskunnan jäseneksi, tulee ilmoittaa siitä yhdyskunnalle.

Henkilön, joka tahtoo erota uskonnollisesta yhdyskunnasta, tulee ilmoittaa eroamisesta kirjallisesti yhdyskunnalle tai *Digi- ja väestötietovirastolle*. Henkilö katsotaan eronneeksi siitä päivästä lukien, kun yhdyskunta tai *Digi- ja väestötietovirasto* on saanut eroamisilmoituksen.

Uskonnon yhdykskunnan tulee välittömästi ilmoittaa yhdyskunnan jäseneksi otetut ja yhdyskunnalle eroamisilmoituksen tehneet henkilöt *väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009)* tarkoitettuun väestötietojärjestelmään. Ilmoituksen tulee sisältää henkilön täydellinen nimi, syntymäaika tai henkilötunnus sekä liittymis- tai eroamispäivä. Ilmoitus väestötietojärjestelmään voidaan tehdä kirjallisesti taikka tietoliikenneyhteyksin tai muutoin konekielisesti.

Digi- ja väestötietoviraston on viipymättä talletettava väestötietojärjestelmään tieto uskonnolliseen yhdyskuntaan liittymisestä tai siitä eroamisesta ja toimitettava uskonnollisesta yhdyskunnasta eronneelle vahvistus eroamisesta. *Digi- ja väestötietoviraston* on viipymättä ilmoitettava uskonnolliselle yhdyskunnalle henkilöt, jotka ovat tehneet eroamisilmoituksen *Digi- ja väestötietovirastolle*.

HE 10/2019 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

ilmoituksen vastaanottaneen maistraatin viipymättä toimitettava ilmoitus 4 momentissa tarkoitetulle maistraatille.

Tässä pykälässä maistraatille säädetyt tehtävät hoitaa Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto.

Tässä pykälässä *Digi- ja väestötietovirastolle säädetyjä tehtäviä* hoitaa Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20____.

59.

Laki

ortodoksisesta kirkosta annetun lain 74 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ortodoksisesta kirkosta annetun lain (985/2006) 74 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

74 §

Tietojen luovuttaminen

Tietojen luovuttamisesta kirkonkirjoista ja muutoksenhausta seurakunnan viranomaisen tätä koskevaan päätökseen on voimassa, mitä väestötietolaissa (507/1993) säädetään.

Ehdotus

74 §

Tietojen luovuttaminen

Tietojen luovuttamisesta kirkonkirjoista ja muutoksenhausta seurakunnan viranomaisen tätä koskevaan päätökseen *säädetään väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009).*

---

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .*

60.

Laki

valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain 20 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain (884/2017) 20 §, sellaisena kuin sen on laissa 568/2019, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

20 §

20 §

Opiskelijavalintarekisterin tietolähteet

Opiskelijavalintarekisterin tietolähteet

Opiskelijavalintarekisterin yhteisrekisterinpitäjällä on oikeus koulutukseen hakevan henkilön ilmoittamien tietojen lisäksi salassapitosäännösten estämättä saada 19 §:n 1 ja 5 momentissa tarkoitettuja tietoja ylioppilastutkintorekisteristä, Väestörekisterikeskuksesta, työ- ja elinkeinoviranomaisilta, perus- ja lisäopetuksen järjestäjiltä, yliopistoilta, ammattikorkeakouluilta, ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen järjestäjiltä sekä kahden tai useamman korkeakoulun yhteisistä rekistereistä, jotka on muodostettu opiskelijoiden valintaa varten.

Opiskelijavalintarekisterin yhteisrekisterinpitäjällä on oikeus koulutukseen hakevan henkilön ilmoittamien tietojen lisäksi salassapitosäännösten estämättä saada 19 §:n 1 ja 5 momentissa tarkoitettuja tietoja ylioppilastutkintorekisteristä, *Digi- ja väestötietovirastolta*, työ- ja elinkeinoviranomaisilta, perus- ja lisäopetuksen järjestäjiltä, yliopistoilta, ammattikorkeakouluilta, ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen järjestäjiltä sekä kahden tai useamman korkeakoulun yhteisistä rekistereistä, jotka on muodostettu opiskelijoiden valintaa varten.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

61.

Laki

lukiolain 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lukiolain (714/2018) 21 §:n 2 momentin 1 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

21 §

21 §

Opiskelijaksi ottamisen edellytykset

Opiskelijaksi ottamisen edellytykset

Lukiokoulutukseen valmistavaan koulutukseen opiskelijaksi ottamisen edellytyksenä on sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, että:

1) hakija on kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa (1386/2010) tarkoitettu maahanmuuttaja tai hänen äidinkiелensä on väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) tarkoitettussa väestötietojärjestelmässä muu kuin suomi, ruotsi tai saame;

Lukiokoulutukseen valmistavaan koulutukseen opiskelijaksi ottamisen edellytyksenä on sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, että:

1) hakija on kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa (1386/2010) tarkoitettu maahanmuuttaja tai hänen äidinkiелensä on väestötietojärjestelmästä ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) tarkoitettussa väestötietojärjestelmässä muu kuin suomi, ruotsi tai saame;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

62.

Laki

kolttalain 48 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kolttalain (253/1995) 48 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

48 §

48 §

Luottamusmiesvaali

Luottamusmiesvaali

Vaalissa ovat äänioikeutettuja Inarin kunnassa asuvat täysivaltaiset koltat sekä heidän aviopuolionsa. Vaalilautakunta laatii luettelon äänioikeutetuista. Henkikirjoittajan, seurakunnan ja saamelaisvaltuuskunnan tulee tarpeen mukaan auttaa vaaliluettelon laatimisessa antamalla sitä varten tarpeelliset tiedot. Jokaisella Inarin kunnassa asuvalla koltalla ja hänen aviopuolisolla on oikeus tarkistaa vaaliluettelo.

Vaalissa ovat äänioikeutettuja Inarin kunnassa asuvat täysivaltaiset koltat sekä heidän aviopuolionsa. Vaalilautakunta laatii luettelon äänioikeutetuista. *Digi- ja väestötietoviraston*, seurakunnan ja saamelaisvaltuuskunnan tulee tarpeen mukaan auttaa vaaliluettelon laatimisessa antamalla sitä varten tarpeelliset tiedot. Jokaisella Inarin kunnassa asuvalla koltalla ja hänen aviopuolisolla on oikeus tarkistaa vaaliluettelo.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

63.

Laki

kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain (453/2002) 6 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 103/2019, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

6 §

Tietojen luovuttaminen tietopalveluna ja käsittelyn rajoittaminen

Tietojen luovuttaminen tietopalveluna ja käsittelyn rajoittaminen

-----
Otteita, todistuksia ja muita tulosteita sekä 1 momentissa tarkoitettuja kopioita voivat antaa kunnat, Maanmittauslaitos ja maistraatit sekä Maanmittauslaitoksen päätöksen nojalla myös muut viranomaiset, joilla on tekninen käyttöyhteys kiinteistötietojärjestelmään.

Otteita, todistuksia ja muita tulosteita sekä 1 momentissa tarkoitettuja kopioita voivat antaa kunnat, Maanmittauslaitos, *Digi- ja väestötietovirasto*, *Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto* sekä Maanmittauslaitoksen päätöksen nojalla myös muut viranomaiset, joilla on tekninen käyttöyhteys kiinteistötietojärjestelmään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

64.

Laki

vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain 31 ja 42 c §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain (617/2009) 31 §:n 1 momentti ja 42 c §, sellaisina kuin ne ovat 31 §:n 1 momentti laissa 1009/2018 ja 42 c § laissa 533/2016, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

31 §

31 §

Tarkastuskertomus

Tarkastuskertomus

Tunnistuspalvelun tarjoajan ja Väestökisterikeskuksen on hankittava vaatimustenmukaisuuden arvioinnista tarkastuskertomus, joka toimitetaan Viestintävirastolle.

Tunnistuspalvelun tarjoajan ja *Digi- ja väestötietoviraston* on hankittava vaatimustenmukaisuuden arvioinnista tarkastuskertomus, joka toimitetaan *Liikenne- ja viestintävirastolle*.

42 c §

42 c §

Väestökisterikeskuksen tehtävät

Digi- ja väestötietoviraston tehtävät

Väestökisterikeskuksen tehtävänä on ylläpitää 30 §:ssä tarkoitettua kansallista solmupistettä.

Digi- ja väestötietoviraston tehtävänä on ylläpitää 30 §:n 1 momentissa tarkoitettua kansallista solmupistettä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

65.

Laki**postilain 38 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan postilain (415/2011) 38 §:n 2 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

38 §

38 §

*Osoiterekisteri**Osoiterekisteri*

Osoiterekisteriin talletetaan postin saajan nimi- ja osoitetietojen lisäksi henkilötunnus sekä muut lähetysten perillemenon ja postin saajan oikeuksien turvaamiseksi välttämättömät tiedot. Yleispalvelun tarjoajalla on posti-toiminnan hoitamista, lähetysten perillemenon turvaamista ja postin saajan oikeuksien turvaamista varten oikeus saada väestötietojärjestelmästä henkilötunnukset ja niiden muutokset, etu- ja sukunimet sekä niiden muutokset ja tieto muutosajankohdasta, syntyneiden, maahan muuttaneiden ja osoiterekisterissä ilman osoitetta olevien henkilöiden osoitetiedot, tiedot syntyneistä ja kuolleista henkilöistä ja postin saajien äidinkielestä sekä tiedot kaavoituksen ja haja-asutusalueiden osoitekehityksen myötä syntyvistä osoiteista ja niiden muutoksista, rakennusten koordinaateista, rakennus- ja kiinteistötunnuksista, rakennusluokituksesta sekä rakennus- ja kiinteistötietojen muutoksista ja muutosten ajankohdasta. Oikeus saada tietoja koskee kaikkia väestötietojärjestelmään rekisteröityjen henkilöiden edellä mainittuja tietoja lukuun ottamatta henkilöitä, joilla on voimassa oleva väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) mukainen turvakielto.

Osoiterekisteriin talletetaan postin saajan nimi- ja osoitetietojen lisäksi henkilötunnus sekä muut lähetysten perillemenon ja postin saajan oikeuksien turvaamiseksi välttämättömät tiedot. Yleispalvelun tarjoajalla on posti-toiminnan hoitamista, lähetysten perillemenon turvaamista ja postin saajan oikeuksien turvaamista varten oikeus saada väestötietojärjestelmästä henkilötunnukset ja niiden muutokset, etu- ja sukunimet sekä niiden muutokset ja tieto muutosajankohdasta, syntyneiden, maahan muuttaneiden ja osoiterekisterissä ilman osoitetta olevien henkilöiden osoitetiedot, tiedot syntyneistä ja kuolleista henkilöistä ja postin saajien äidinkielestä sekä tiedot kaavoituksen ja haja-asutusalueiden osoitekehityksen myötä syntyvistä osoiteista ja niiden muutoksista, rakennusten koordinaateista, rakennus- ja kiinteistötunnuksista, rakennusluokituksesta sekä rakennus- ja kiinteistötietojen muutoksista ja muutosten ajankohdasta. Oikeus saada tietoja koskee kaikkia väestötietojärjestelmään rekisteröityjen henkilöiden edellä mainittuja tietoja lukuun ottamatta henkilöitä, joilla on voimassa oleva väestötietojärjestelmästä ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluista annetun lain (661/2009) mukainen turvakielto.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

66.

Laki

liikenteen palveluista annetun lain 231 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) 231 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 301/2018, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

231 §

*Tiedonluovutuksen rajoittaminen liikenne-
asioiden rekisteristä*

Turvakiellon kohteena olevien tietojen käsittelystä säädetään väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 36 ja 37 §:ssä. Siirrettäessä turvakielto liikenneasioiden rekisteriin luovutusrajoitus laajennetaan kattamaan myös luonnollisen henkilön nimi.

Ehdotus

231 §

*Tiedonluovutuksen rajoittaminen liikenne-
asioiden rekisteristä*

Turvakiellon kohteena olevien tietojen käsittelystä säädetään väestötietojärjestelmästä ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 36 ja 37 §:ssä. Siirrettäessä turvakielto liikenneasioiden rekisteriin luovutusrajoitus laajennetaan kattamaan myös luonnollisen henkilön nimi.

-----
*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .*

67.

Laki

siviilipalveluslain 93 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan siviilipalveluslain (1446/2007) 93 §:n 1 momentin 1 kohta, sellaisena kuin se on
laissa 940/2013, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

93 §

93 §

Ulkopuoliset tietolähteet

Ulkopuoliset tietolähteet

Siviilipalveluskeskuksella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä siviilipalvelusrekisteriä varten sille laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi seuraavat tiedot:

1) väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 13 §:n 1 momentin 1—3, 5, 11, 14, 19 ja 20 kohdassa tarkoitetut tiedot siviilipalveluksen järjestämistä ja siviilipalvelusvelvollisten valvontaa varten;

Siviilipalveluskeskuksella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä siviilipalvelusrekisteriä varten sille laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi seuraavat tiedot:

1) väestötietojärjestelmästä ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 13 §:n 1 momentin 1—3, 5, 11, 14, 19 ja 20 kohdassa tarkoitetut tiedot siviilipalveluksen järjestämistä ja siviilipalvelusvelvollisten valvontaa varten;

—————
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .
—————

68.

Laki

kotoutumisen edistämisestä annetun lain 87 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010) 87 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 320/2016, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

87 §

87 §

Tiedonsaantioikeus

Tiedonsaantioikeus

Työ- ja elinkeinoministeriöllä, aluehallintovirastolla, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella, kehittämis- ja hallintokeskuksella, työ- ja elinkeinotoimistolla, kunnan viranomaisella, Kansaneläkelaitoksella sekä Väestörekisterikeskuksella on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 2, 5 ja 6 luvun mukaisten tehtävien suorittamiseksi välttämättömät tiedot toisiltaan, Maahanmuuttovirastolta, vastaanotto- ja järjestelykeskukselta, kotoutumista tukevien toimenpiteiden ja palvelujen tuottajalta sekä ilman huoltajaa olevalle lapselle määrätyltä edustajalta.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä, aluehallintovirastolla, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella, kehittämis- ja hallintokeskuksella, työ- ja elinkeinotoimistolla, kunnan viranomaisella, Kansaneläkelaitoksella sekä *Digi- ja väestötietovirastolla* on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 2, 5 ja 6 luvun mukaisten tehtävien suorittamiseksi välttämättömät tiedot toisiltaan, Maahanmuuttovirastolta, vastaanotto- ja järjestelykeskukselta, kotoutumista tukevien toimenpiteiden ja palvelujen tuottajalta sekä ilman huoltajaa olevalle lapselle määrätyltä edustajalta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

69.

Laki

Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 12 e §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Kansaneläkelaitoksesta annetun lain (731/2001) 12 e §:n 1 momentti, sellaisena
kuin se on laissa 1255/2011, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

12 e §

12 e §

Palvelurahasto

Palvelurahasto

Palvelurahastosta maksetaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetussa laissa (159/2007) ja sähköisestä lääkemääräyksestä annetussa laissa (61/2007) tarkoitettujen tehtävien hoidosta Kansaneläkelaitokselle aiheutuvat kustannukset. Lisäksi palvelurahastosta voidaan suorittaa Väestörekisterikeskukselle sen mainittujen lakien perusteella tuottamien varmennepalvelujen aiheuttamat kustannukset.

Palvelurahastosta maksetaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetussa laissa (159/2007) ja sähköisestä lääkemääräyksestä annetussa laissa (61/2007) tarkoitettujen tehtävien hoidosta Kansaneläkelaitokselle aiheutuvat kustannukset. Lisäksi palvelurahastosta voidaan suorittaa *Digi- ja väestötietovirastolle* sen mainittujen lakien perusteella tuottamien varmennepalvelujen aiheuttamat kustannukset.

_____

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
20 _____ .

_____

70.

Laki**transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annetun lain (563/2002) 1 §:n 1 momentin johdantokappale ja 2 momentti sekä 2 a ja 3 §, sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 1 momentin johdantokappale ja 2 momentti sekä 2 a § laissa 252/2016 sekä 3 § laissa 1400/2015, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

1 §

1 §

*Vahvistamisen edellytykset**Vahvistamisen edellytykset*

Henkilö vahvistetaan kuuluvaksi vastakaiseen sukupuoleen kuin mihin hänet on väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) tarkoitettuun väestötietojärjestelmään merkitty, jos hän:

Henkilö vahvistetaan kuuluvaksi vastakaiseen sukupuoleen kuin mihin hänet on väestötietojärjestelmästä ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) tarkoitettuun väestötietojärjestelmään merkitty, jos hän:

Jos henkilö on rekisteröidyssä parisuhteessa, vahvistamisen edellytyksenä on lisäksi se, että parisuhteen toinen osapuoli on ilmoittanut maistraatille suostuvansa rekisteröidyn parisuhteen muuttumiseen avioliitoksi.

Jos henkilö on rekisteröidyssä parisuhteessa, vahvistamisen edellytyksenä on lisäksi se, että parisuhteen toinen osapuoli on ilmoittanut *Digi- ja väestötietovirastolle* suostuvansa rekisteröidyn parisuhteen muuttumiseen avioliitoksi.

2 a §

2 a §

*Ilmoitus aviopuolisolle**Ilmoitus aviopuolisolle*

Kun avioliitossa olevan henkilön sukupuoli vahvistetaan, maistraatin on lähetettävä vahvistamisesta ilmoitus henkilön aviopuolisolle.

Kun avioliitossa olevan henkilön sukupuoli vahvistetaan, *Digi- ja väestötietoviraston* on lähetettävä vahvistamisesta ilmoitus henkilön aviopuolisolle.

3 §

3 §

*Viranomaiset**Viranomaiset*

Sukupuolen vahvistaa henkilön itsensä al-lekirjoittamasta hakemuksesta maistraatti, jonka alueella henkilöllä on kotikunta tai väestökirjanpitokunta. Kun maistraatti on vah-

Sukupuolen vahvistaa henkilön itsensä al-lekirjoittamasta hakemuksesta *Digi- ja väestötietovirasto*. Kun *Digi- ja väestötietovirasto* on vahvistanut henkilön sukupuolen 1 §:n mukaisesti, *Digi- ja väestötietoviraston*

HE 10/2019 vp

Voimassa oleva laki

vistanut henkilön sukupuolen 1 §:n mukaisesti, maistraatin on välittömästi tehtävä merkintä vahvistetusta sukupuolesta väestötietojärjestelmään.

Mitä 1 momentissa säädetään maistraatista, koskee Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastoa.

Valtiovarainministeriön asetuksella säädetään, mikä maistraatti on toimivaltainen vahvistamaan sukupuolen tilanteissa, joissa hakijalla ei ole kotikuntaa eikä väestökirjanpitoa Suomessa.

Ehdotus

on välittömästi tehtävä merkintä vahvistetusta sukupuolesta väestötietojärjestelmään.

Mitä 1 momentissa säädetään *Digi- ja väestötietovirastosta*, koskee Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastoa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
20 _____ .

71.

Laki

työttömyysturvalain 14 luvun 3 c §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työttömyysturvalain (1290/2002) 14 luvun 3 c §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1217/2005, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

14 luku

14 luku

Erinäisiä säännöksiä

Erinäisiä säännöksiä

3 c §

3 c §

Kuntien rahoitusosuuden perintä

Kuntien rahoitusosuuden perintä

Työmarkkinatuen saajan kotikuntana pidetään kuntaa, joka 3 a §:n 1 momentissa mainittuna työmarkkinatuen maksupäivänä on hänen väestötietolaissa (507/1993) tarkoitettuun väestötietojärjestelmään merkitty kotikuntansa.

Työmarkkinatuen saajan kotikuntana pidetään kuntaa, joka on 3 a §:n 1 momentissa mainittuna työmarkkinatuen maksupäivänä *merkitty hänen kotikunnakseen väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) tarkoitettussa väestötietojärjestelmässä.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

72.

Laki**sähköisestä lääkemääräyksestä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sähköisestä lääkemääräyksestä annetun lain (61/2007) 7 §:n 2 momentti, 24 §:n 1 momentti, 25 § ja 28 §:n 2 momentti,
 sellaisina kuin ne ovat, 7 §:n 2 momentti ja 24 §:n 1 momentti laissa 982/2010, 25 § laissa 251/2014 sekä 28 §:n 2 momentti laissa 1229/2010, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

7 §

7 §

*Lääkemääräyksen allekirjoittaminen**Lääkemääräyksen allekirjoittaminen*

Väestörekisterikeskus vastaa varmennepalvelusta siten kuin sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain (159/2007) 14 §:ssä säädetään. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset siitä, miten lääkemääräyksen laatijan oikeus lääkkeen määräämiseen varmennetaan ja varmennepalvelu toteutetaan. Ennen asetuksen antamista sosiaali- ja terveysministeriön tulee kuulla Väestörekisterikeskusta siltä osin kuin asiassa on kysymys edellä tarkoitetusta Väestörekisterikeskukselle kuuluvasta tehtävästä.

Digi- ja väestötietovirasto vastaa varmennepalvelusta siten kuin sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain (159/2007) 14 §:ssä säädetään. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset siitä, miten lääkemääräyksen laatijan oikeus lääkkeen määräämiseen varmennetaan ja varmennepalvelu toteutetaan. Ennen asetuksen antamista sosiaali- ja terveysministeriön tulee kuulla *Digi- ja väestötietovirastoa* siltä osin kuin asiassa on kysymys edellä tarkoitetusta *Digi- ja väestötietovirastolle* kuuluvasta tehtävästä.

24 §

24 §

*Ohjaus, seuranta ja valvonta**Ohjaus, seuranta ja valvonta*

Sähköisen lääkemääräyksen ja tässä laissa tarkoitettujen valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen järjestämisen ja toteuttamisen yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle. Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain 14 §:ssä tarkoitettua Väestörekisterikeskuksen hoitaman varmennepalvelun yleinen ohjaus ja valvonta kuuluvat kuitenkin sosiaali- ja terveysministeriölle ja valtiovarainministeriölle yhteisesti.

Sähköisen lääkemääräyksen ja tässä laissa tarkoitettujen valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen järjestämisen ja toteuttamisen yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle. Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain 14 §:ssä tarkoitettua *Digi- ja väestötietoviraston* hoitaman varmennepalvelun yleinen ohjaus ja valvonta kuuluvat kuitenkin sosiaali- ja terveysministeriölle ja valtiovarainministeriölle yhteisesti.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

25 §

_ 25 §

*Maksut**Maksut*

Sähköisen lääkemääräyksen ja sen toimintietojen tallentamisesta, tässä laissa tarkoitusta varmentamisesta sekä reseptikeskuksen, reseptiarkiston ja lääketietokannan tietojen käytöstä peritään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten määrää vastaava maksu. Maksun tulee lisäksi turvata Kansaneläkelaitoksen palvelurahaston maksuvalmius. Maksun perii Kansaneläkelaitos. Kunnallisen terveydenhuollon maksut peritään sairaanhoitopiireittäin sairaanhoitopiirin kuntayhtymältä. Kansaneläkelaitoksen perimät maksut säädetään valtion maksuperustelain (150/1992) 10 §:n estämättä sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella sellaisiksi, että ne vastaavat palvelujen hoidosta aiheutuvien kustannusten määrää. Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain 14 §:ssä tarkoitettuja Väestötietokeskuksen suoritteista perittävistä maksuista säädetään valtion maksuperustelaisissa ja sen nojalla.

Kansaneläkelaitoksen ja Väestötietokeskuksen tulee toimittaa vuosittain sosiaali- ja terveysministeriölle selvitys edellisen vuoden kustannuksista ja kustannuksiin vaikuttaneista tekijöistä sekä arvio seuraavan vuoden käyttömaksujen perustana olevista kokonaiskustannuksista.

Sähköisen lääkemääräyksen ja sen toimintietojen tallentamisesta, tässä laissa tarkoitusta varmentamisesta sekä reseptikeskuksen, reseptiarkiston ja lääketietokannan tietojen käytöstä peritään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten määrää vastaava maksu. Maksun tulee lisäksi turvata Kansaneläkelaitoksen palvelurahaston maksuvalmius. Maksun perii Kansaneläkelaitos. Kunnallisen terveydenhuollon maksut peritään sairaanhoitopiireittäin sairaanhoitopiirin kuntayhtymältä. Kansaneläkelaitoksen perimät maksut säädetään valtion maksuperustelain (150/1992) 10 §:n estämättä sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella sellaisiksi, että ne vastaavat palvelujen hoidosta aiheutuvien kustannusten määrää. Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain 14 §:ssä tarkoitettuja *Digi- ja väestötietoviraston* suoritteista perittävistä maksuista säädetään valtion maksuperustelaisissa ja sen nojalla.

Kansaneläkelaitoksen ja *Digi- ja väestötietoviraston* tulee toimittaa vuosittain sosiaali- ja terveysministeriölle selvitys edellisen vuoden kustannuksista ja kustannuksiin vaikuttaneista tekijöistä sekä arvio seuraavan vuoden käyttömaksujen perustana olevista kokonaiskustannuksista.

28 §

28 §

*Siirtymäsäännös**Siirtymäsäännös*

Lain 25 §:n mukaisia maksuja aletaan periä apteekeilta 1 päivästä tammikuuta 2012 lukien, kuntien ja valtion terveydenhuollon toimintayksiköiltä 1 päivästä tammikuuta 2013 lukien ja yksityisen terveydenhuollon toimintayksiköiltä 1 päivästä tammikuuta 2014 lukien. Väestötietokeskus voi kuitenkin periä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain

Lain 25 §:n mukaisia maksuja aletaan periä apteekeilta 1 päivästä tammikuuta 2012 lukien, kuntien ja valtion terveydenhuollon toimintayksiköiltä 1 päivästä tammikuuta 2013 lukien ja yksityisen terveydenhuollon toimintayksiköiltä 1 päivästä tammikuuta 2014 lukien. *Digi- ja väestötietovirasto* voi kuitenkin periä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun

HE 10/2019 vp

Voimassa oleva laki

14 §:n mukaisesti tuottamistaan suoritteista palvelujen tuottamisesta aiheutuvia kustannuksia vastaavia maksuja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolta siihen saakka kunnes terveydenhuollon palvelujen antajat ryhtyvät suorittamaan Väestökisterikeskukselle tämän lain 25 §:n mukaisia maksuja.

Ehdotus

lain 14 §:n mukaisesti tuottamistaan suoritteista palvelujen tuottamisesta aiheutuvia kustannuksia vastaavia maksuja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolta siihen saakka kunnes terveydenhuollon palvelujen antajat ryhtyvät suorittamaan *Digi- ja väestötietovirastolle* tämän lain 25 §:n mukaisia maksuja.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

73.

Laki**sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain (159/2007) 2 §:n 3 momentti, 8 §, 14 §:n 3 ja 4 momentti, 20 §:n 1 ja 4 momentti, 22 §:n 1 ja 2 momentti sekä 25 §:n 2 momentti,
 sellaisina kuin ne ovat, 2 §:n 3 momentti laissa 539/2016, 8 § ja 14 §:n 4 momentti laissa 981/2010, 14 §:n 3 momentti laissa 938/2019, 20 §:n 1 momentti ja 25 §:n 2 momentti laissa 1227/2010 sekä 20 §:n 4 momentti sekä 22 §:n 1 ja 2 momentti laissa 250/2014, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 §

*Soveltaisala**Ehdotus*

2 §

Soveltaisala

Jollei tästä tai muusta laista muuta johdu, asiakastietojen käsittelyyn sovelletaan, mitä potilaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (785/1992), jäljempänä potilaslaki, sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (812/2000), jäljempänä asiakaslaki, henkilötietolaissa (523/1999), viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999), sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003), vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetussa laissa (617/2009), väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) sekä arkistolaisissa (831/1994) tai näiden nojalla säädetään. Lisäksi asiakastietojen käsittelyssä ja tämän lain mukaisia palveluja ja toimintoja järjestettäessä on noudatettava, mitä kielilaissa (423/2003) ja sen nojalla säädetään. Jos terveydenhuollon asiakas- ja potilastietoja käsittelevä tietojärjestelmä on terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista annetussa laissa (629/2010) tarkoitettu terveydenhuollon laite, tietojärjestelmään sovelletaan myös mainittua lakia ja sen mukaisia vaatimuksia.

Jollei tästä tai muusta laista muuta johdu, asiakastietojen käsittelyyn sovelletaan, mitä potilaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (785/1992), jäljempänä potilaslaki, sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (812/2000), jäljempänä asiakaslaki, henkilötietolaissa (523/1999), viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999), sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003), vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetussa laissa (617/2009), *väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annettua lakia* (661/2009) sekä arkistolaisissa (831/1994). Lisäksi asiakastietojen käsittelyssä ja tämän lain mukaisia palveluja ja toimintoja järjestettäessä on noudatettava, mitä kielilaissa (423/2003) ja sen nojalla säädetään. Jos terveydenhuollon asiakas- ja potilastietoja käsittelevä tietojärjestelmä on terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista annetussa laissa (629/2010) tarkoitettu terveydenhuollon laite, tietojärjestelmään sovelletaan myös mainittua lakia ja sen mukaisia vaatimuksia.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 §

8 §

*Tunnistaminen**Tunnistaminen*

Asiakastietojen sähköisessä käsittelyssä asiakas, sosiaalihuollon ja terveydenhuollon palvelujen antaja, muu asiakastietojen käsittelyn osapuoli ja näiden edustajat sekä tietotekniset laitteet tulee tunnistaa luotettavasti. Potilastietoja käsittelevien henkilöiden, palvelujen antajien, tietoteknisten laitteiden sekä valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen tunnistaminen edellyttää lisäksi todentamista. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan säätää tarkemmin tunnistamisen ja todentamisen teknisistä keinoista. Ennen asetuksen antamista sosiaali- ja terveysministeriön tulee kuulla Väestörekisterikeskusta siltä osin kuin asiassa on kysymys 14 §:ssä tarkoitetusta Väestörekisterikeskukseen kuuluvasta tehtävästä.

Asiakastietojen sähköisessä käsittelyssä asiakas, sosiaalihuollon ja terveydenhuollon palvelujen antaja, muu asiakastietojen käsittelyn osapuoli ja näiden edustajat sekä tietotekniset laitteet tulee tunnistaa luotettavasti. Potilastietoja käsittelevien henkilöiden, palvelujen antajien, tietoteknisten laitteiden sekä valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen tunnistaminen edellyttää lisäksi todentamista. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan säätää tarkemmin tunnistamisen ja todentamisen teknisistä keinoista. Ennen asetuksen antamista sosiaali- ja terveysministeriön tulee kuulla Digi- ja väestötietovirastoa siltä osin kuin asiassa on kysymys 14 §:ssä tarkoitetusta *Digi- ja väestötietovirastolle* kuuluvasta tehtävästä.

14 §

14 §

*Valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut**Valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut*

Väestörekisterikeskus toimii sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden ja muun henkilöstön, palvelujen antajien sekä näiden palvelujen antamiseen osallistuvien organisaatioiden, niiden henkilöstön ja tietoteknisten laitteiden vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetussa laissa tarkoitettuna varmentajana. Väestörekisterikeskuksella on oikeus saada näiden tehtäviensä hoitamiseksi Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolta sen ylläpitämästä terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteristä varmenteen myöntämiseen ja peruuttamiseen, varmenteeseen, varmenteen tekniseen alustaan ja varmenteen toimittamiseen tarvittavat tiedot. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolla on vastaavasti oikeus saada lakisääteisten tehtäviensä hoitamiseksi Väestörekisterikeskuksesta tiedot sen edellä mainituihin perusteisiin myöntämistä varmenteista.

Digi- ja väestötietovirasto toimii sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden ja muun henkilöstön, palvelujen antajien sekä näiden palvelujen antamiseen osallistuvien organisaatioiden, niiden henkilöstön ja tietoteknisten laitteiden vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetussa laissa tarkoitettuna varmentajana. *Digi- ja väestötietovirastolla* on oikeus saada näiden tehtäviensä hoitamiseksi Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolta sen ylläpitämästä terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteristä varmenteen myöntämiseen ja peruuttamiseen, varmenteeseen, varmenteen tekniseen alustaan ja varmenteen toimittamiseen tarvittavat tiedot. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolla on vastaavasti oikeus saada lakisääteisten tehtäviensä hoitamiseksi *Digi- ja väestötietovirastolta* tiedot sen edellä mainituihin perusteisiin myöntämistä varmenteista.

Voimassa oleva laki

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ylläpitää rooli- ja attribuuttitietopalvelua ja koodistoja, joiden avulla terveydenhuollon palvelujen antajille, apteekkeille, Kansaneläkelaitokselle ja Väestörekisterikeskukselle annetaan valtakunnallisten tietojärjestelmäpalveluiden käyttöä ja varmentamista varten terveydenhuollon ammattihenkilöiden ammatinharjoittamisoikeuksia ja ammattinimikkeen käyttöoikeuksia sekä niiden voimassaoloa koskevat tiedot. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tehtävänä on lisäksi antaa Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluille terveydenhuollon toimintaan sekä elinkeinon- ja ammatinharjoittamiseen liittyvää asiantuntemusta.

20 §

Ohjaus, valvonta ja seuranta

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastiedon sähköisen käsittelyn ja siihen liittyvän tietohallinnon yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta sekä päätöksenteko merkittävien tietohallintohankkeiden kokonaisrahoituksesta kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle. Väestörekisterikeskuksen hoitaman varmennepalvelun yleinen ohjaus ja valvonta kuuluvat kuitenkin sosiaali- ja terveysministeriölle ja valtiovarainministeriölle yhteisesti.

Sosiaalihuollon ja terveydenhuollon palvelujen antajan, Kansaneläkelaitoksen, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston ja Väestörekisterikeskuksen on omalta osaltaan seurattava ja valvottava, että sen antamaan palveluun liittyvä tietosuoja ja tietoturva toteutuvat. Jos joku on lainvastaisesti käsitellyt asiakastietoja, tulee asianomaisen palvelujen antajan sekä Kansaneläkelaitoksen oma-aloitteisesti ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin. Seurannan ja valvonnan toteuttamiseksi palvelujen antajalla on oikeus saada Kansaneläkelaitokselta omien potilasrekisteriensä lokitiedot sekä 14 a §:ssä tarkoitettussa potilaan tiedonhallintapalvelussa olevien tietojen käsittelyyn liittyvät lokitiedot

Ehdotus

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ylläpitää rooli- ja attribuuttitietopalvelua ja koodistoja, joiden avulla terveydenhuollon palvelujen antajille, apteekkeille, Kansaneläkelaitokselle ja *Digi- ja väestötietovirastolle* annetaan valtakunnallisten tietojärjestelmäpalveluiden käyttöä ja varmentamista varten terveydenhuollon ammattihenkilöiden ammatinharjoittamisoikeuksia ja ammattinimikkeen käyttöoikeuksia sekä niiden voimassaoloa koskevat tiedot. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tehtävänä on lisäksi antaa *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluille terveydenhuollon toimintaan sekä elinkeinon- ja ammatinharjoittamiseen liittyvää asiantuntemusta.

20 §

Ohjaus, valvonta ja seuranta

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastiedon sähköisen käsittelyn ja siihen liittyvän tietohallinnon yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta sekä päätöksenteko merkittävien tietohallintohankkeiden kokonaisrahoituksesta kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle. *Digi- ja väestötietoviraston* hoitaman varmennepalvelun yleinen ohjaus ja valvonta kuuluvat kuitenkin sosiaali- ja terveysministeriölle ja valtiovarainministeriölle yhteisesti.

Sosiaalihuollon ja terveydenhuollon palvelujen antajan, Kansaneläkelaitoksen, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston ja *Digi- ja väestötietoviraston* on omalta osaltaan seurattava ja valvottava, että sen antamaan palveluun liittyvä tietosuoja ja tietoturva toteutuvat. Jos joku on lainvastaisesti käsitellyt asiakastietoja, tulee asianomaisen palvelujen antajan sekä Kansaneläkelaitoksen oma-aloitteisesti ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin. Seurannan ja valvonnan toteuttamiseksi palvelujen antajalla on oikeus saada Kansaneläkelaitokselta omien potilasrekisteriensä lokitiedot sekä 14 a §:ssä tarkoitettussa potilaan tiedonhallintapalvelussa olevien tietojen käsittelyyn liittyvät lokitiedot

Voimassa oleva laki

siltä osin kuin asianomaisen palvelujen antajan henkilökunta on katsellut ja käsitellyt potilaan tiedonhallintapalvelussa olevia tietoja.

22 §

Maksut

Kansaneläkelaitoksen ja Väestökisterikeskuksen hoitamien 14 §:ssä tarkoitettujen valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen käyttö on palvelujen antajille maksullista. Kunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon maksut peritään sairaanhoitopiireittäin sairaanhoitopiirin kuntayhtymältä. Kansaneläkelaitoksen perimät maksut säädetään valtion maksuperustelain (150/1992) 10 §:n estämättä sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella sellaisiksi, että ne vastaavat palvelujen hoidosta aiheutuvien kustannusten määrää. Maksujen tulee lisäksi turvata Kansaneläkelaitoksen palvelurahaston maksuvalmius. Väestökisterikeskuksen suoritteista perittävistä maksuista säädetään valtion maksuperustelaissa ja sen nojalla.

Kansaneläkelaitoksen ja Väestökisterikeskuksen tulee toimittaa vuosittain sosiaali- ja terveysministeriölle selvitys edellisen vuoden kustannuksista ja kustannuksiin vaikuttaneista tekijöistä sekä arvio seuraavan vuoden käyttömaksujen perustana olevista kokonaiskustannuksista.

25 §

Siirtymäsäännökset

Lain 22 §:ssä tarkoitettuja maksuja aletaan periä julkisilta terveydenhuollon palvelujen antajilta 1 päivästä tammikuuta 2014 lukien ja yksityisiltä terveydenhuollon palvelujen antajilta 1 päivästä tammikuuta 2015 lukien. Väestökisterikeskus voi kuitenkin periä 14 §:n mukaisesti tuottamistaan suoritteista palvelujen tuottamisesta aiheutuvia kustannuksia vastaavia maksuja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolta siihen

Ehdotus

siltä osin kuin asianomaisen palvelujen antajan henkilökunta on katsellut ja käsitellyt potilaan tiedonhallintapalvelussa olevia tietoja.

22 §

Maksut

Kansaneläkelaitoksen ja *Digi- ja väestötietoviraston* hoitamien 14 §:ssä tarkoitettujen valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen käyttö on palvelujen antajille maksullista. Kunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon maksut peritään sairaanhoitopiireittäin sairaanhoitopiirin kuntayhtymältä. Kansaneläkelaitoksen perimät maksut säädetään valtion maksuperustelain (150/1992) 10 §:n estämättä sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella sellaisiksi, että ne vastaavat palvelujen hoidosta aiheutuvien kustannusten määrää. Maksujen tulee lisäksi turvata Kansaneläkelaitoksen palvelurahaston maksuvalmius. *Digi- ja väestötietoviraston* suoritteista perittävistä maksuista säädetään valtion maksuperustelaissa ja sen nojalla.

Kansaneläkelaitoksen ja *Digi- ja väestötietoviraston* tulee toimittaa vuosittain sosiaali- ja terveysministeriölle selvitys edellisen vuoden kustannuksista ja kustannuksiin vaikuttaneista tekijöistä sekä arvio seuraavan vuoden käyttömaksujen perustana olevista kokonaiskustannuksista.

25 §

Siirtymäsäännökset

Lain 22 §:ssä tarkoitettuja maksuja aletaan periä julkisilta terveydenhuollon palvelujen antajilta 1 päivästä tammikuuta 2014 lukien ja yksityisiltä terveydenhuollon palvelujen antajilta 1 päivästä tammikuuta 2015 lukien. *Digi- ja väestötietovirasto* voi kuitenkin periä 14 §:n mukaisesti tuottamistaan suoritteista palvelujen tuottamisesta aiheutuvia kustannuksia vastaavia maksuja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolta siihen

HE 10/2019 vp

Voimassa oleva laki

saakka kunnes terveydenhuollon palvelujen antajat ryhtyvät suorittamaan Väestökisterikeskukselle 22 §:n mukaisia maksuja.

Ehdotus

saakka kunnes terveydenhuollon palvelujen antajat ryhtyvät suorittamaan *Digi- ja väestötietovirastolle* 22 §:n mukaisia maksuja.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20____.

74.

Laki

lastensuojelulain 22 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lastensuojelulain (417/2007) 22 §:n 2 ja 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

22 §

22 §

Edunvalvojan määrääminen huoltajan sijaiseksi

Edunvalvojan määrääminen huoltajan sijaiseksi

Hakemuksen edunvalvojan määräämiseksi voi tehdä holhoustoimesta annetussa laissa (442/1999) tarkoitettuna holhousviranomaisena toimiva maistraatti, sosiaalihuollosta vastaava toimielin tai huoltaja itse.

Holhousviranomaisena toimiva maistraatti voi määrätä edunvalvojan, jos huoltaja ja sosiaalihuollosta vastaava toimielin ovat siitä yksimieliset. Muutoin edunvalvojan määrää tuomioistuin. Edunvalvojan määräämiseen sovelletaan, mitä holhoustoimesta annetussa laissa tai muussa laissa säädetään sijaisen määräämisestä edunvalvojalle.

Hakemuksen edunvalvojan määräämiseksi voi tehdä holhoustoimesta annetussa laissa (442/1999) tarkoitettu holhousviranomainen, sosiaalihuollosta vastaava toimielin tai huoltaja itse.

Edunvalvojan määrää tuomioistuin. Myös holhousviranomainen voi määrätä edunvalvojan, jos huoltaja ja sosiaalihuollosta vastaava toimielin yhdessä sitä hakevat. Edunvalvojan määräämiseen sovelletaan, mitä holhoustoimesta annetussa laissa tai muussa laissa säädetään sijaisen määräämisestä edunvalvojalle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

75.

Laki

kansaneläkelain 85 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kansaneläkelain (568/2007) 85 §:n 1 momentin 1 kohta, sellaisena kuin se on laissa
84/2016, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

85 §

85 §

*Tiedot viranomaisilta sekä eläke- ja va-
kuutuslaitoksilta*

*Tiedot viranomaisilta sekä eläke- ja va-
kuutuslaitoksilta*

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada sen toimeenpantaviksi säädettyjen etuuksien hoitamista varten salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä:

1) väestörekisteriviranomaisilta väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 13 §:n 1 momentin 1—17 ja 20—22 kohdassa mainitut välttämättömät tiedot ja niissä tapahtuneet muutokset;

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada sen toimeenpantaviksi säädettyjen etuuksien hoitamista varten salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä:

1) *Digi- ja väestötietovirastolta ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valti-
onvirastolta väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalve-
luista annetun lain (661/2009) 13 §:n 1 mo-
mentin 1—17 ja 20—22 kohdassa mainitut
välttämättömät tiedot ja niissä tapahtuneet
muutokset;*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20

76.

Laki

sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain 22 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain (352/2010) 22 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

22 §

Tiedot väestötietojärjestelmästä

Kansaneläkelaitoksella on yhteyspisteen toimintaa varten oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 13 §:ssä tarkoitettut tiedot ja niitä koskevat lisäykset, muutokset ja korjaukset lukuun ottamatta mainitun pykälän 1 momentin 11, 15 ja 17—20 kohdassa tarkoitettuja tietoja sekä 22 kohdassa tarkoitettua muuta yhteystietoa sekä ammattia. Kansaneläkelaitoksella on lisäksi oikeus saada mainitun lain 17 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa tarkoitettut tiedot ja niitä koskevat lisäykset, muutokset ja korjaukset.

Ehdotus

22 §

Tiedot väestötietojärjestelmästä

Kansaneläkelaitoksella on yhteyspisteen toimintaa varten oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä väestötietojärjestelmästä ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 13 §:n 1 momentissa tarkoitettut tiedot ja niitä koskevat lisäykset, muutokset ja korjaukset lukuun ottamatta *mainitun momentin* 11, 15 ja 17—20 kohdassa tarkoitettuja tietoja sekä 22 kohdassa tarkoitettua muuta yhteystietoa sekä ammattia. Kansaneläkelaitoksella on lisäksi oikeus saada mainitun lain 17 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa tarkoitettut tiedot ja niitä koskevat lisäykset, muutokset ja korjaukset.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

77.

Laki

poronhoitajien sijaisavusta annetun lain 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan poronhoitajien sijaisavusta annetun lain (1238/2014) 21 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

21 §

21 §

Oikeus tietojen saamiseen

Oikeus tietojen saamiseen

Paliskunta, poroisäntä, poroisännän sijainen sekä veroviranomainen, Väestörekisterikeskus, Maaseutuvirasto, *maistraatti*, Eläketurvakeskus, eläkesäätiö ja muu eläkelaitos ovat velvollisia antamaan Melalle sen pyynnöstä maksutta ja salassapitosäännösten estämättä hallussaan olevat tiedot, jotka koskevat poronhoitajan tai palvelujen tuottajan yritystoimintaa taikka poronhoitajalle myönnettyjä eläkkeitä, sekä muut tiedot, jotka ovat välttämättömiä käsiteltävänä olevan asian ratkaisemiseksi tai siihen liittyvien toimenpiteiden toteuttamiseksi taikka Melalle tämän lain toimeenpanoa varten annettujen tietojen tarkistamiseksi.

Paliskunta, poroisäntä, poroisännän sijainen sekä veroviranomainen, *Digi- ja väestötietovirasto*, Maaseutuvirasto, Eläketurvakeskus, eläkesäätiö ja muu eläkelaitos ovat velvollisia antamaan Melalle sen pyynnöstä maksutta ja salassapitosäännösten estämättä hallussaan olevat tiedot, jotka koskevat poronhoitajan tai palvelujen tuottajan yritystoimintaa taikka poronhoitajalle myönnettyjä eläkkeitä, sekä muut tiedot, jotka ovat välttämättömiä käsiteltävänä olevan asian ratkaisemiseksi tai siihen liittyvien toimenpiteiden toteuttamiseksi taikka Melalle tämän lain toimeenpanoa varten annettujen tietojen *tarkistamiseksi*.

_____

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
20 _____ .

_____

78.

Laki**sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista annetun lain 2 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista annetun lain (254/2015) 2 §:n 3 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

2 §

2 §

*Soveltamisala**Soveltamisala*

Asiakastietojen käsittelyyn sovelletaan lisäksi, mitä säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetussa laissa (159/2007), jäljempänä asiakastietolaki, sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (812/2000), jäljempänä asiakaslaki, viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999), jäljempänä julkisuuslaki, hallintolaissa (434/2003), henkilötietolaissa, sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003), vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä alikirjoituksista annetussa laissa (617/2009), väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009), arkistolaissa (831/1994) sekä laissa potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992).

Asiakastietojen käsittelystä säädetään lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetussa laissa (159/2007), jäljempänä asiakastietolaki, sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (812/2000), jäljempänä asiakaslaki, viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999), jäljempänä julkisuuslaki, hallintolaissa (434/2003), henkilötietolaissa, sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003), vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetussa laissa (617/2009), väestötietojärjestelmästä ja *Digi- ja väestötietoviraston* varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009), arkistolaissa (831/1994) sekä *potilaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa* (785/1992).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
 20 .

79.

Laki

maankäyttö- ja rakennuslain 147 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 147 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

147 §

147 §

Rakentamiseen liittyvä tilastointi

Rakentamiseen liittyvä tilastointi

Haettaessa lupaa rakentamiseen tai rakennuksen korjaus- tai muutostyöhön taikka rakennuksen purkamiseen hakijan on liitettävä hakemukseen tiedot, jotka kunnan on väestötietolain (507/1993) nojalla ilmoitettava väestötietojärjestelmään.

Haettaessa lupaa rakentamiseen tai rakennuksen korjaus- tai muutostyöhön taikka rakennuksen purkamiseen hakijan on liitettävä hakemukseen tiedot, jotka kunnan on väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) nojalla ilmoitettava väestötietojärjestelmään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
20 _____ .